Ч. 102. Львовъ, Субота 1 (13) вересня 1884. **Рочникъ V.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы, крѣмъ руских свитъ) о 4-ой год. попол. Литер. додатокъ, „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 3 печат. ар. кушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пѣдъ Ч. 44 улицы Галицкая.

Всѣ листы, посылки и реклямація наложитъ пересылать пѣдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаютъ тѣлько на попередне взглядненье.

Поодинокое число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаютъ по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одной строчки печатной.

Реклямація неопечатані вѣльні отъ порта.

Предплату наложитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрації часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*: *для Россіи*:
на цѣлый рѣкъ . . 12 зр. на цѣлый рѣкъ . . 12 руб.
на пѣвъ року . . 6 зр. на пѣвъ року . . . 6 руб.
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок. . . 3 руб.
съ дод. „Библіотеки“: съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рѣкъ . . 16 зр. на цѣлый рѣкъ . . 16 руб.
на пѣвъ року . . 8 зр. на пѣвъ року . . . 8 руб.
на чверть року . . 4 зр. на чверть рок. . . 4 руб.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рѣкъ . зр. 5·— на цѣлый рѣкъ . . 5 руб.
на пѣвъ року . зр. 2·50 на пѣвъ року . . . 2 50ку.
на чверть року . зр. 1·25
Для Всерглинецъ, скрѣмъ Россіи:
на цѣлый рѣкъ . . . . 15 зр.
на пѣвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рѣкъ . 19 зр. на цѣлый рѣкъ . . 6 зр

Отъ Администрації.

Просимо всѣхъ нашихъ Вп. Предплатниковъ поспѣшити съ выровнаньемъ залеглыхъ рахунковъ и надсыланьемъ належитости за бѣжучій кварталъ — бо будемо змушенѣ обмежити накладъ и высылати лише тымъ, котрымъ предплата не скончилася.

Выдѣлъ краєвый и краєва рада шкѣльна.

Отъ р. 1868 истнуе въ нашомъ краю институція, якѣй рѣвну ледво чи можна подыбати денебудь пѣдъ сонцемъ. Чи се институція автономична, чи не автономична — годѣ осудити, бо хочь стоитъ на фондахъ краевыхъ, то все-жь таки стараеся якъ найменше пѣдлягати волѣ и контролѣ краевои репрезентації и вѣстав съ властями политичными, отже незатономичными, въ зношеніяхъ далеко близшихъ и интимнѣйшихъ, нѣжь съ верховными властями автономичными. Соймъ и выдѣлъ краевый привыкли до тои мѣры вважати ся als eine fremde Macht, що отъ кѣльканайцяти дѣтъ послушно выплачували ѣй въ скарбу краевого великѣ сумы на ей потребы, не дѣстаючи, а навѣть по части й не домагаючись обрахунковъ въ ужитя тыхъ сумъ, не контролюючи реальности и конечности поодинокихъ позицій, ба навѣть поодинокихъ рубрикъ преліминаря. Надѣемось, кождый читатель въ горы вже догадався, що говоримо тутъ о преславнѣй нашѣй ц. к. радѣ шкѣльнѣй краевѣй.

Але не менше цѣкаве, якъ отношенье рады шкѣльнои краевои до нашихъ властей автономичныхъ, есть отношенье тыхъ властей до рады шкѣльнои. Ще до недавного часу вважалось въ нашихъ публично польскихъ сферахъ майже святотатствомъ и профанацією выступити съ якою небудь критичною увагою о дѣяльности рады шкѣльнои краевои. Рада та вважалась институцією par excellence патріотично-польскою, называлась по просту „zniczem ducha narodowego“ и „arką narodowej przyszłości“, — ей справованя, котрыхъ недокладность и пошву иллюзоричность такъ по майстерски осѣтивъ нашъ пок. Вол. Навроцкій ще 1876 року, пріймались польскою пресою безъ найменшои критики, съ одными тѣлько выкликами похвалы, вже хочь-бы для того, що пѣдъ кождымъ такимъ справованьемъ и пѣдъ кождою допискою въ рады шкѣльнои фигурували импонуючѣ польскому шовинизмови буквы H. S. (Henryk Schmitt). Соймови краевому, о кѣлько знаемо, тѣ справованя о станѣ шкѣлъ народныхъ нѣколи не предкладалися, а бодай не були они тамъ нѣколи предметомъ хочь-бы найменшои дискусіи. О станѣ шкѣлъ середныхъ, стоячихъ такожь пѣдъ прямымъ и безпосереднымъ занѣдательствомъ той-жь рады шкѣльнои, ажь до бѣжучого року сама рада шк. и не трѣбувала робити нѣякого справованя. Але все те уходило гладко. Самѣ ненастанні жалобы Русиновъ на шкѣдливу дѣяльность рады шкѣльнои, на ей полонизаційні заходы, на постѣпне и систематичне мѣшанье политики до педагогіи и на поступованье съ учителями и учениками, диктоване бѣльше политичными, нѣжь педагогично-осьѣтными взглядами, — самѣ, кажемо, тѣ жалобы були для польского шовинизму достаточнымъ оправданьемъ рады шкѣльнои, милою музикою, съ чубкомъ выкадгороджуючою недостачу докладныхъ справованъ, упадокъ народного шкѣльництва, застѣй въ реорганизаціи шкѣлъ и дивовижно повѣльный, ба навѣть незначный поступъ загальнои просвѣты мѣжь народомъ якъ всходныхъ такъ и захѣдныхъ повѣтовъ.

Ажь ось передъ кѣлькома лѣтами (здаеся въ р. 1880) почали въ самого польского табору, именно въ табору краковскои, т. зв. станчикѣвскои партіи, пѣдноситись голосы дуже поважні и дуже досадні, критикуючѣ наше шкѣльництво народне, а посередно й дѣяльность рады шкѣльнои. Перший, о кѣлько собѣ пригадуемо, выступивъ пок. проф. Шуйскій съ статією въ „Czasѣ“-ѣ. Дискусія, выкликана тою статією, спонукала гр. Рея до голосного выступу въ соймѣ въ справѣ нашого шкѣльництва и дѣлань рады шкѣльнои. Отъ того часу до нынѣ справа вначно подвигнулась на передъ; въ одного боку соймъ въ особныхъ внесеняхъ и дебатахъ досыть живо, хочь доси безуспѣшно, и що найсумнѣйше, вовсѣмъ не основно и не принципіяльно, занявся справою шкѣльництва народного, — а въ другого боку и престижъ рады шкѣльнои пѣдъ смѣлыми а талановито ведеными ударами такихъ послѣвъ, якъ п. Менцѣньскій и др. богато потерпѣвъ.

Що и въ выдѣлѣ краевѣмъ отъ давна вже незамѣтно проявлялася и чамъ разъ бѣльше нагромаджувалась нехоть до рады шк. краевои, се рѣчь зовсѣмъ природна и конечна. Нехоть та перший разъ досаднѣйше объявилася минувшого року въ жалобѣ справоздавця выдѣлу краевого передъ соймомъ на те, що рада шк. не предкладае нѣколи выдѣлови краевому справоздань въ свого грошевого господарованя, анѣ докладныхъ, на статистичныхъ цифрахъ опертыхъ мотивовъ преліминаря буджетового. Ще досаднѣйше проявилася тая нехоть, той антагонизмъ сего року, коли выдѣлъ краевый перший разъ поважився предложеный радою шкѣльною преліминарь обрѣзати о величезну суму 248.036 зр. Признаемось, що мы не безъ внутрѣшнои сатисфакціи прочитали звѣстку о тѣмъ геройскѣмъ дѣлѣ выдѣлу краевого въ ч. 209 „Czasа“-у въ д. 11 вересня, подану секретаремъ выдѣлу краевого, Бр. Ловиньскимъ (§§), хочь кождому въ боку глядячому те радѣстне чутье мусить на перший погляд выдатись дивною аномалією. Оно правда, — дивна се аномалія. Нѣхто чейже не посудитъ насъ о обскурантизмъ, о прихильность для затемнюваня народа, о бажанье упадку шкѣльництва нашого. А кождый знае, що розвѣй шкѣльництва значитъ рѣвночасно збѣльшенье выдатковъ на шкѣльництво, и що зменшенью выдатковъ на шкѣльництво нѣчого радуватися. Все те правда, але въ нашомъ случаю все те не повна правда. Що розвѣй шкѣльництва веде за собою збѣльшенье выдатковъ на шкѣльництво, се безперечно; але чи збѣльшенье выдатковъ веде за собою такъ само безперечно розвѣй шкѣльництва? Исторія нашого краевого шкѣльництва досадно тому перечитъ. Притѣмъ же „выдатки на шкѣльництво“ се ще не то само, що „преліминарь доходовъ и выдатковъ ц. к. краевои рады шкѣльнои въ Галичинѣ“. Бо якійже звязокъ съ шкѣльництвомъ мае н. пр. позиція 6.090 зр., котрѣ рада шкѣльна призначуе „на ремунерацію для людей фаховыхъ, котрѣ теперь занимаются въ намѣстництвѣ упорядкованьемъ рахунковъ окружныхъ фондовъ шкѣльныхъ“? Рада шк. краева, бачите, мала обовязокъ удержувати въ ненастанній евиденціи и въ порядку тѣ фонды, але занедбавши отъ самого початку той свѣй обовязокъ, теперь жадае въ скарбу краевого ремунерації за свое занедбанье. Яку такъ первороднѣ важность для нашого шкѣльництва маютъ „окружній конференціи“, на котрѣ рада шк. краева жадае въ скарбу краевого близько 34 тыс. зр., т. е. 6 чи 7% всѣхъ выдатковъ на шкѣльництво?

Але ще цѣкавѣйша отъ сего окрѣсня преліминаря рады шк. краевои есть революція, на око тѣлько формально администраційна, але на дѣлѣ маюча принципіяльну донесльность. Революція тая звучитъ: „Выдѣлъ краевый мае краевѣй радѣ шкѣльнѣй выасигнувати признану соймомъ кождорѣчну суму въ ц. к. головнѣй касѣ львѣвскѣй, яко платну въ квартальныхъ ратахъ въ горы, починаючи отъ 1 сѣчня. Коли-бъ рада шк. краева спонукана була жадати дальшого кредиту, а соймъ не був збѣраный, то повинна съ жаданьемъ своимъ, попертымъ потрѣбными доказами, удатися до выдѣлу краевого, котрый переконавшися о конечности дальшого кредиту, може заасигнувати его въ фонду краевого“.

Революція та, на видъ зовсѣмъ невинна и природна, покажесь далеко донесльнѣйшою, коли приглянемось дотеперѣшному фактичному станови рѣчей. Доси бо рада шк. краева, опираючися на хибномъ толкованю §. 34 уст. шкѣльнои въ д. 2 мая 1873 р., идентификувала фондъ шкѣльный съ фондомъ краевымъ и вычерпавши доходы фонду шкѣльного, сягала до фонду краевого и сама асигнувала въ того фонду сумы, якѣй узнала для себе потрѣбными. А мѣжь тымъ поступованье таке зовсѣмъ не можна оперти на нѣякѣй устави. Равъ то, що §. 34 повышеної уставы выразно каже, що и выдѣлъ краевый заряджуе фондомъ шкѣльнымъ, а рада шк. кр. розпоряджуе его доходами въ границяхъ, вызначеныхъ щорѣчнымъ преліминаремъ“, отже-жь 1) говорится тутъ тѣлько о фондѣ шкѣльномъ, а не о фондѣ краевѣмъ, а 2) власть рады шк. кр. розтягаеся тѣлько на таку суму въ доходовъ фонду шк., яка есть вызначена преліминаремъ. А надто вже асигнованье сумъ въ фонду краевого зовсѣмъ спротивляеся §. 21 статуту краевого, пѣсля котрого тѣлько соймъ мае право розпоряджувати фондомъ краевымъ, а бѣльше нѣхто не може и однымъ центомъ въ того фонду розпоряджувати. Тѣлько въ разахъ надзвычайной потребы може выдѣлъ краевый, по мысли §. 10 инструкціи, переступати границѣ буджету, въ чого опѣсля муситъ передъ соймомъ усправедливитися. Але крѣмъ сихъ двохъ властей до фонду краевого не смѣе нѣхто, а найменше рада шкѣльна, втыкати пальцѣ. Коли затымъ рада шкѣльна краева асигнувала якѣ-небудь квоты въ фонду краевого по надъ свѣй соймомъ признаный буджетъ, то черезъ те очевидячки переступала всѣ повышѣй уставы.

И ще не досыть, по мысли уставъ рада шк. кр. не мае права въ загалѣ нѣякихъ квотъ асигнувати, навѣть тыхъ, котрѣ обнятѣ ей буджетомъ. Право розпоряджуваня, о котрѣмъ говоритъ §. 64 повышои уставы, есть зовсѣмъ що иншого, нѣжь право асигнованя. Асигнувати яку небудь квоту може тѣлько выдѣлъ краевый, яко органъ выконавчій сойму. Доперва тою выасигнованою выдѣломъ квотою може рада шк. кр. розпоряджувати. А коли соймомъ дозволеный преліминарь выдатковъ шкѣльныхъ буде вычерпаный и покажесь потреба надзвычайныхъ, надбуджетовыхъ выдатковъ, то по принятю тои революціи рада шкѣльна кр. не буде могла вже, якъ доси, по просту sans frase сягнути собѣ до скарбоны краевои и брати, кѣлько ей душа забажае, але муситъ предложити выдѣлови краевому докладный рахунокъ и докладнѣ мотивы, а выдѣлъ переконавшися о дѣйстнѣй потребѣ може по мысли §. 10. инстр. дати ѣй надзвычайный додатокъ.

Мы не сумнѣваемось, що та революція буде соймомъ одноголосно принята, — ей справедливость кождому впадае въ очи. Мы тѣлько можемо дивуватися и жалѣти, якимъ способомъ доси выдѣлъ краевый мѣгъ позволити радѣ шк. кр. на такъ явне и очевидне ломанье обовязующихъ уставъ краевыхъ?

Бесѣда посла Романчука,

выголошена на засѣд. сойму д. 9. вересня 1884.

(*Конецъ.*)

Въ 2-ѣмъ мотивѣ выдѣлу кр. сказано, що въ регуляминѣ нѣгде нема постановы, котра-бы позволяла вносити протестъ по зверификованю выбору черезъ соймъ. И той мотивъ есть вновъ мыльный и подае наглядный образъ, якъ то п. референтъ выдѣлу кр. (бо нѣякъ не хочу се справованье импутовати цѣлому выдѣлови) намагаеся ясну рѣчь замотати, закрыти. Протестуючѣ Марк. Крыницкій и товаришѣ внесли свѣй протестъ передъ уплывомъ 14 днѣвъ по ухваленю соймовѣй згѣдно очевидно съ 13 имъ §-омъ регуляминy, де въ 1-ѣмъ уступѣ такъ стоитъ: Późniejsze zarzuty niewaźności wyboru, dotyczące postępowania przy wyborze lub też kwalifikacyi wyborców, wtedy tylko mogą być wzięte pod rozpoznanie, jeżeli wniesione zostaną do Sejmu przed upływem 14 dni po uznaniu waźności wyboru... На тое референтъ выдѣлу кр. такъ вѣдповѣдае: „Уступъ 1. §. 13. провизорично ухваленого и обовязующого регуляминy, котрый внесеный вѣстав яко додатокъ до статуту краевого, пѣдлягаючій найвышшѣй санкціи, не одержавъ тои санкціи, понеже на засѣданю въ д. 14. грудня 1865 р. при спеціальнѣй розправѣ надъ регуляминами вѣстав ѣткиненый“. Отже референтъ найперше каже, що сей уступъ регуляминy потребуе найвышшои санкціи, а санкціи тои не дѣставъ. Тожь певне и не обовязуе, — такъ муситъ собѣ кождый погадати, а не одинъ може и здивуеся, чому тутъ таки по просту и выразно не сказано, що уступъ той не обовязуе. Ба, то не безъ рациі, мои пп., бо уступъ той, якъ дальше побачите, такой обовязуе. Дальше изъ слѣвъ референта здаеся выходити, що тѣлько той уступъ не одержавъ санкціи, а н. пр. 2-ій уступъ и иншій §§-ы певне дѣстали санкцію. Отже, м. пп., анѣ сей уступъ, анѣ сей §., анѣ жаденъ иншій вѣ всѣхъ 91 параграфовъ регуляминy, жаденъ кажу, не дѣставъ санкціи, бо жаденъ — не бувъ навѣть до санкціи предкладаный! По що отже пѣдносити яко щось особливого то, що той уступъ санкціи не дѣставъ, коли те саме дотыкае цѣлого регуляминy? Не выходитъ то на те, абы рѣчь затемнати? — Идѣмъ ще дальше! Тамъ такъ стоитъ въ справованю: „Уступъ той не дѣставъ санкціи длятого, понеже на засѣданю въ 14 грудня 1865 при спеціальнѣй розправѣ надъ регуляминами вѣстав вѣткиненый.“ Зновъ невѣрно! Бо причина несанкціонованя, якъ мы видѣли, була цѣлкомъ инша. Але, кѣнчатъ референтъ свое мотивованье, „той уступъ регуляминy вѣстав при спеціальнѣй дебатѣ вѣткиненый.“ Тутъ вновъ видимо тую особлившу тактику въ аргументованю, що ставится теза цѣлкомъ непотрѣбна, нѣчого не значуща, а въ той тезы потѣмъ мыльна выводится конклюзія. — Але, щобы рѣчь пояснити, мушу коротко росказати исторію нашого регуляминy.

Нашъ соймъ вавъ найперше провизоричный регуляминъ въ 12 сѣчня 1863, потѣмъ припоручено выдѣлови кр. уложити новый регуляминъ, и выдѣлъ кр. предложивъ свѣй проектъ, т. е. власне сей регуляминъ, що насъ теперь обовязуе, вразъ съ дотычнымъ справованьемъ 17 листопада 1865. Регуляминъ складався въ двохъ постановъ: одна меншои ваги, котрѣ дотычатъ бѣльше зверхного ладу въ дѣловодствѣ соймовѣмъ, — тѣ може соймъ кождого часу простою бѣльшостею голосовъ собѣ ухвалити або змѣнити и они не потребуютъ санкціи; другѣ, важнѣйшѣ, суть доповненьемъ або поясненьемъ статута кр., тѣ потребуютъ до важности ухвалы значнѣйшого комплету 3/4 всѣхъ членовъ соймовыхъ, а призволенія 2/3 всѣхъ присутныхъ и санкціи короны. Той проектъ прійшовъ на порядокъ дневный 27 листопада 1865, на тѣмъ засѣданю бувъ цѣлый отчитаный, оттакъ по переведенѣй заразъ при першѣмъ читаню генеральнѣй дискусіи en bloc яко провизорично обовязуючій принятый, съ тымъ застереженьемъ, що при спеціальнѣй дискусіи можутъ робитися змѣны, доповненя и выпущеня, и що декотрѣ §§-ы пѣдданѣ будутъ найвышшѣй санкціи. Комисаръ правительства п. Поссингеръ згодився на тое въ имени правительства и сказавъ такъ: Zważywszy, że postanowienia w §§. 12, 13 (о котрый тутъ ходитъ), 20 и т. д. umieszczone, nie sprzeciwiają się statutowi krajowemu, niema ze stanowiska rządowego żadnej przeszkody, aby i te postanowienia przyjętemi zostały jako prowizorycznie obowiązujące, z zastrzeżeniem najwyższej sankcyi, gdy będą stanowczo uchwalone. Тѣлько до 4-хъ §§-ѣвъ зажадавъ змѣнъ, котрѣ и заразъ пѣсля его жадани ухвалено, длятого, щобы всѣ иншѣ §§-ы, навѣть такѣ, що пѣдлягаютъ санкціи, отже и нашъ 13-ый, могли заразъ провизорично обовязувати. И дѣйстно, той такъ ухваленый регуляминъ обовязуе все ще провизорично и доси и захованеся такожь въ практицѣ цѣлый. До дефинитивного же ухваленя не прійшло нѣколи, бо соймъ зачавъ вправдѣ спеціальну дебату и перейшовъ 16 §§-ѣвъ на засѣданяхъ въ 7 и 14 грудня 1865, але дискусіи тои не докѣнчивъ, 3-ого читаня не робивъ, и тому важнымъ вѣстало тѣлько те, що було ухвалено на генеральнѣй дебатѣ 27 листопада, а не недокѣнчені ухвалы при спеціальнѣй дебатѣ. Длятого той регуляминъ и называеся регуляминомъ въ 27 листопада 1865. Правда, що 1-ій уступъ §. 13-ого на засѣданю въ 14 грудня не дѣставъ потрѣбной бѣльшости 2/3 голосовъ, хочь звычайну бѣльшость дѣставъ, отже тымъ самымъ упавъ, але то тѣлько значитъ, що онъ не важный бувъ-бы тогды, якъ-бы було прійшло до сталого регуляминy, але въ нашомъ провизоричномъ регуляминѣ обовязуе и справедливо вѣстав помѣщеный въ офиціяльномъ выданю выдѣлу кр. въ р. 1877. Жалую, що тутъ нема автора сего регуляминy, Є. Екс. д-ра Смольки, звапелювавъ бымъ до него; теперь апелюю отже до всѣхъ правниковъ нашого сойму, най скажутъ: котрый регуляминъ есть важный, чи ухваленый 27 листоп. 1865, чи якій иншій? и котрѣ ухвалы обовязуютъ, чи повзятѣ 27 листоп. 1865, чи 7 грудня або 14 грудня?

Отже длятого то референтъ выдѣлу кр. не посмѣвъ въ 2-ômъ мотивѣ свого справоздання сказати, що уступъ 1 §. 13 не обовязує. Скоро-жь обовязує, то що-жь значитъ той цѣлый другій мотивъ, поданый въ справозданю выдѣлу краевого? Не есть то тôлько крутанина?

Здаеся менѣ, мои пп., що я выказавъ достаточно, що анѣ статутъ кр. не заборонивъ п. Крыницкому внести протестъ противъ выбору п. Журовского (якъ то твердитъ справозданье выдѣлу кр. въ 1-ômъ мотивѣ), и що регуляминъ соймовый выразно допускае внесенье протесту и взятье его пôдъ розсмотръ сойму (щô тое-жь справозданье въ 2-ômъ мотивѣ заперечае), що отже оба мотивы, въ тôмъ справозданю поданй, суть неевнй, и що протє соймъ не повиненъ надъ тымъ протестомъ безъ мериторичного розбирання перейти до порядку дневного, якъ то выдѣлъ кр. въ своѣмъ наконечнôмъ внесеню предкладае.

Але если-бы навѣть по правдѣ 1-ій уступъ 13-ого § регуляминy не обовязувавъ, если-бы по правдѣ въ регуляминѣ не *було* выразного призволеня вносити протесты вже по узнаню черезъ соймъ важности выбору, чижь помимо того годилось-бы выс. соймови сей протестъ въ горы ôткинути, не вôйшовши въ его основу? Нѣ, пп.! Що не есть выразно призволене, тымъ ще не есть заборонене, а такого выпадку, черезъ якій вôставъ выкликаный сей протестъ, не мôгъ анѣ авторъ регуляминy анѣ авторъ статуту кр. анѣ нѣхто въ соймѣ предвидѣти. Въ такôмъ же разѣ, если заходитъ щось непредвидженого, щось, на що нема спеціяльнои постановы, то рѣшаеся пôсля загальныхъ понятій правныхъ и пôсля аналогіи. Отже загальнй понятя правнй наказуютъ категорично въ спорнôй справѣ выслухати обѣ стороны, дати обомъ можность боронити свого права; тымъ скрупулятнѣйше-жь треба держатися сеи засады тутъ, де ходитъ о такъ важне право конституційне. А свого права можутъ въ сѣмъ разѣ стороны боронити тôлько черезъ внесенье протесту. Скоро сторонники п. Журовского мали право внести протестъ противъ выбору д-ра Искрицкого, то и сторонники д-ра Искрицкого мусятъ мати таке саме право супротивъ выбору п. Журовского.

Мôгъ-бы хтось ще одинъ закидъ пôднести, мôгъ-бы сказати: Мы тутъ говоримо вновъ широко о формальныхъ квестіяхъ, о засадѣ, а може цѣла тая дискусія и цѣлый той спôръ точится de lana caprina, може той протестъ есть такъ неузасадненый, що шкода тратити дорогій часъ надъ нимъ. Ба, але щобы тое знати, треба-бы власне въ него вглянути, а выдѣлъ кр. того не хоче. Я не можу теперь впускатися подрôбно въ мериторичну сторону того протесту, але щобы вамъ пп. дати о нѣмъ якесь выображенье, пôднесу тôлько коротенько пару пунктôвъ въ него. Ото передъ всѣмъ на тôй самôй пôставѣ, на котрôй выдѣлъ кр. уневажнивъ д-ру Искрицкому 6 голосôвъ, жадае протестъ уневажненя п. Журовскому 64 голосôвъ, бо въ 56 громадахъ списы правыборцѣвъ не були выложенй. Крôмъ того выказуе протестъ, що 7 зъ тыхъ 64 выборцѣвъ ще въ иншихъ причинъ не мали права выбору: одинъ, бо не есть австр. обывателемъ; одинъ, бо не мешкае въ тôй громадѣ и не платитъ такого податку; двохъ, бо хтось иншій за нихъ голосувавъ; одинъ не *був* навѣть того и послѣдуючого дня въ Лиску, а однакъ на диво фигуруе ще й на протестѣ противъ д-ра Искрицкого, на котрôмъ его, понеже самъ не вмѣе писати, пôдписавъ п. Журовскій. (*Сензація.*) Поминаю иншй дравлившй рѣчи, але и се вже суть дуже важнй аргументы, особливо, що на твердженя протесту суть поданй свѣдки, а навѣть и залученый одинъ документъ урядовый. Справдѣ такій протестъ не можна такъ по просту ôткидати, не розôбравши поданыхъ въ нѣмъ фактôвъ. Сего, думаю, не будутъ жадати навѣть найôлизшй приятелѣ п. Жур., анѣ самъ п. Жур., бо выглядало-бы то такъ, якъ бы той выбôръ п. Журовского лишь перешверцовався въ соймѣ, безъ розбору основныхъ рѣчей и мусѣвъ-бы лишитися пôдъ дотклывымъ докоромъ нелегальности.

На пôставѣ тыхъ фактôвъ, котрй я въ протесту противъ выбору п. Журовского навѣвъ, на пôставѣ того, що выдѣлъ кр. мавъ сей протестъ бôльше якъ 10 мѣсяцѣвъ и мôгъ тай повиненъ его выслѣдити, мавъ-бы и право поставити таке внесенье: Выс. соймъ узнае выбôръ п. Т. Жур. въ округа выб. меншихъ посѣлостей Лиско-Балиг.-Лютов. за неважный и вызвае правительство до розписаня нового выбору въ сѣмъ округѣ. Але и не жадаю того, я не хочу васъ пп. заскочити неприготовленыхъ, я хочу якъ найдокладнѣйшого выслѣдженя повнои и чистои правды. Длятого вносивъ-бы я ôтосланье того протесту до якои комисіи, бо до выдѣлу краевого, а именно до его референта, по дотеперѣшнôмъ поступованю не могу мати довѣрія. Але що теперѣшня сесія соймова вже кôнчится, а съ нею вгасае и мандатъ комисій, то я ставлю таке внесенье, котрому, мои пп., чейже не ôтмовите анѣ управнення анѣ надзвычайного умѣркованя: „Справозданье выдѣлу кр. звертаеся назадъ выдѣлови кр. съ тымъ припорученьемъ, щобы розсмотрѣвши за посередництвомъ ц. к. правительства факты, поданй въ протестѣ п. Марк. Крыницкого и товаришôвъ, на будучôй сесіи соймовôй якъ найскорше предложивъ въ тôй справѣ нове справозданье пыс. соймови". (*Браво! браво!* въ рускои стороны.)

Протестъ

выборцôвъ зъ округа выборчого Лиско-Балигородъ-Лютовиска противъ выбору пос. Теоф. Журовского.

Высокій Соймe! На 12-ômъ засѣданю въ дня 6 жовтня 1883 узнавъ Высокій Соймъ важнымъ выбôръ п. Теофила Журовского на посла въ куріи меншихъ посѣлостей округа выборчого Лиско-Балигородъ-Лютовиска. Противъ важности того выбору вносимо мы пôдписанй выборцѣ слѣдующй вамѣты:

I. При переведеню правыборôвъ въ слѣдующихъ громадахъ, а именно: (слѣдуе списъ 56 громадъ), не заховано цѣлкомъ приписôвъ §. 13 орд. выб. краев. и §. 16 алин. 2 орд. выб. для громадъ такъ пôдъ взглядомъ выложеня листы правыборцѣвъ що до термину, приписаного пôдъ тымъ взглядомъ, якъ такожь термину до реклямацій, пôдъ взглядомъ обвѣщеня, — якъ и неменше приписаного означеня дня выбору, а находячася клявзуля вôстала доперва при самôмъ выборѣ въ наслѣдокъ поученя ц. к. комисара выборчого противъ дѣйстному станови рѣчей умѣщеною. Въ наслѣдокъ того вôстали правыборы въ выше згаданыхъ 56 громадахъ неправильно переведенй; выбôръ 64 выборцѣвъ въ тыхъ громадъ представляеся неважнымъ, а протє и неважній суть 64 голосы, ôтданй черезъ тыхъ неважныхъ выборцѣвъ на п. Теофила Журовского.

II. Що до декотрыхъ въ повышихъ 64 выборцѣвъ заходятъ кромѣ сего ще иншй причины неважности и такъ: 1. Выборець въ громады Репедь, п. Феликсъ Незабитовскій, не мôгъ бути выборцемъ въ тои громады, бо не тôлько въ громадѣ Репедь не мешкае, але ще кромѣ сего не оплачуе такого податку въ громадѣ Репедь, якій на него въ листѣ записаныхъ правыборцѣвъ припадае; въ доказъ того закиду залучаеся пôдъ $^{3}/_{1}$ урядове посвѣдченье ц. к. уряду податкового. 2. Выборець, Семко Дубякъ въ Солинки, не выконувавъ при выборѣ посла права голосованя особисто, бо такъ въ дни выбору, якъ такожь слѣдующого дня не бувъ въ Лиску присутнымъ. Въ дорозѣ на выборы до Лиска — въ Балигородѣ коло костела — завернувъ его п. Францишокъ Туровскій — ôтобравши ему карту легитимаційну — до дому. Посвѣдчитъ тое Федôръ Фрычь въ Жубрачого. На его карту легитимаційну и пôдъ его именемъ голосувавъ при выборѣ на посла въ Лиску Андрѣй Кавалычь въ Солинки. Посвѣдчитъ тое членъ комисіи выборчои, Стефанъ Блыщакъ и выборець Данько Голякъ, оба въ Волѣ Мѣховои, знаючй особисто Андрѣя Кавалича. 3. Выборцѣ въ Ольшаницѣ, Иванъ Гельвакъ и Андрѣй Шубелякъ, такожь не голосували при выборѣ посла въ Лиску особисто, а именно потверджуютъ они, що ще передъ розпочатьемъ выбору казано имъ въ ц. к. староствѣ ôтдати карты легитимаційнй и пôйти до дому, що они и надъ 20 выборцѣвъ-Русинôвъ, котрыхъ они вскажутъ — вдѣлали. Посвѣдчитъ тое о. Болеславъ Калужнацкій, парохъ въ Стефковѣ. Если кромѣ сего зважится, що при самôмъ выборѣ приключився фактъ, що съ картою легитимаційною въявився до голосованя и хотѣвъ конче на п. Теофила Журовского голосувати чоловѣкъ въ улицѣ спроваженый, запитый и обдертый, котрого комисія въ причины дѣйстного пôдставленя иншои особы до голосованя не допустила, — що доказуеся членами комисіи о. Володисл. Лѣсковацкимъ, дромъ Мечиславомъ Дембôвскимъ и о. Петр. Лодиньскимъ—слѣдуе въ того, що межи голосуючими на п. Теофила Журовско найдеся бôльше такихъ выборцѣвъ, якъ повыше поданй три, котрй особисто не голосували. — Пôсля усяченои традиціею соймовою практики не повиннй и не можутъ въ жаденъ спôсôбъ п. Теофилевы Журовскому почисленй бути голосы, даний черезъ Стефана Пилипа въ Березницѣ нижнои и черезъ Ивана Барана въ Безмѣховои гôрнои „на пана Журовского" безъ близшого опредѣленя, бо въ краю есть бôльше Журовскихъ.

III. Голосъ даный на п. Теофила Журовского черезъ паню Александру Будвинъ, будь то-бы вирильный голосъ посѣдаючу, есть неважный, — бо панѣ Александра Будвинъ не есть австрійскою обывателькою и проте права выбору посла выконувати не може.

IV. Закидуемо, що сторонники выбору п. Теофила Журовского, а навѣть ôнъ самъ особисто, не перебирали цѣлкомъ въ средствахъ такъ передъ выборами, въ часѣ выбору, якъ такожь ще и по выборѣ. Кромѣ пôднесеного высше пôдставляня иншихъ особъ при голосованю практиковано въ повнôмъ розцвѣтѣ и иншй способы агитаціи, выходячои вже поза дозволену границю, якъ: перекупство, внесланье и вызываньe сторонникôвъ другого кандидата и въ дѣйстности выбраного посла, а навѣть не соромлеюся въ актахъ урядовыхъ непраздній обставины наводити. Въ доказъ нехай послужатъ въ дуже численныхъ фактôвъ слѣдующй: а) Передъ розпочатьемъ выбору давано выборцямъ въ Волѣ мѣховои Стефанови Блыщакови и Данькови Голякови суму 100 зр., щобы тôлько голосували за п. Теофилемъ Журовскимъ. Такожь вже пôдчасъ голосованя на сали агентъ п. Теофила Журовского, жидъ, впыхавъ Михайлови Кривдикови, выборцеви въ Заславя, 5 зр., щобы тôлько на п. Теофила Журовского голосувавъ. Посвѣдчатъ тое наведенй выборцѣ. б) Лѣкарь, п. Іосифъ Фрайвангеръ, позволивъ собѣ пôдчасъ выбору выкрикувати и кликати на предсѣдателя комисіи выборчои: „я констатую, що о. Лисковацкій не мае здорового розуму, треба его ôтдати до Піярôвъ". Посвѣдчатъ тое члены комисіи п. Альфредъ Чайковскій, п. Мечиславъ Дембовскій и о. Владиславъ Лисковацкій. в) Листа правыборцѣвъ громады Репедь выказуе, що п. Феликсъ Незабитовскій вôставъ вписаный въ ню на мѣсце иншои, правдивои особы, платячои дѣйстно поданый тамже податокъ грунтовый, котрои ими и прóзвище передъ тымъ выскробано. г) Высше вже выказано (II. 2), що выборця Семко Дубякъ въ дни выбору и слѣдующого дня не бувъ навѣть присутнымъ въ Лиску, а однакъ приходитъ яко протестующій, пôдписаный на протестѣ, внесенôмъ дня 30 мая 1883 противъ выборови посла дра Искрицкого, а пôдписавъ его, яко неумѣючого писати, самъ п. Теофиль Журовскій.

Позаякъ отже въ 86 гол., котрй при выборѣ одержавъ п. Теофиль Журовскій, есть, якъ высше выказано, 65 голосôвъ неважныхъ, протє одержавъ ôнъ тôлько 21 голосôвъ важныхъ,—не одержавъ тому въ жаденъ способъ потрѣбной бôльшости голосôвъ. Посломъ вôставъ выбраный Д-ръ Александеръ Искрицкій, котрый одержавъ на 174 голосующихъ бôльшôсть абсолютну 88 голосôвъ, або—беручи тôлько въ рахунокъ тѣ голосы важній, котрй ему по розслѣдженю протесту позôстали — 75 голосôвъ на 96 важно голосующихъ. Зважившй проте, що выбраный нашь посолъ узнавъ за ôтповѣдне ôтзикатися ще разъ до выборцѣвъ и въ наслѣдокъ того зложивъ мандатъ; зважившй, що въ такôмъ складѣ рѣчей заступленье нашого округа выборчого въ выс. Соймѣ черезъ п. Теофила Журовского выходилобы на безусловне запереченье вôльного права выбору, первои пôдвалины и вѣнцѣ свободы конституційнои — просимо:

Высокій Соймъ взволитъ выбôръ п. Теофила Журовского на посла округа выборчого Лиско-Балигородъ-Лютовиска узнати за неважный и вôзнати высоке правительство до розписаня нового выбора въ тôмъ округѣ. —

(*Слѣдуютъ пôдписи*).

Соймъ краевый.

4. Засѣданье зъ дня 9 вересня 1884.

(*Конецъ*). Зъ порядку дневного пос. Петрускій референувавъ именемъ выдѣлу краевого о протестѣ выборцѣвъ зъ округа выборчого Лиско-Балигородъ-Лютовиска, або — якъ референтъ казавъ — о протестѣ Маркиля Крыницкого и товаришôвъ, противъ ухвалѣ сойму, котрою узнано выбôръ пос. Журовского за важный. Выдѣлъ кр. поставивъ внесенье, щобъ перейти надъ симъ протестомъ до порядку дневного. — Пос. Романчукъ въ звѣстнôй вже бесѣдѣ поперавъ протестъ и зажадавъ, щобы справозданье ôтослано назадъ до выдѣлу кр. для докладнѣйшого розсмотреня. П. Голѣвскій спротивився сему, а по промовѣ справоздавця внесенье пос. Романчука упало, а удержалося внесенье выдѣлу кр. Зъ сеи причины заповѣвъ п. Романчукъ на пôдставѣ §. 80 регуляминy протестъ. — Пос. Мерунович забравъ голосъ въ справѣ хайдерôвъ и доказувавъ, що розпорядженье намѣстництва не приноситъ жадноя користи. Посѣдникъ закидувавъ правительству, що въ многихъ напрямкахъ есть для жидôвъ занадто прихильне; внѣсъ о же, щобы до внесеня комисіи додати яко вступъ покликаньеся на три давнѣйшй ухвалы соймовй. Намѣстникъ доказувавъ, що въ послѣдныхъ лѣтахъ число хайдерôвъ значно зменшилося и можна сподѣватися, що якъ такъ дальше буде, то всѣ жидôвскій дѣти будутъ ходити до шкôлъ народныхъ. П. Гольдманъ полемизувавъ съ п. Мерунovичемъ и доказувавъ, що хайдеры не суть институцією вѣроисповѣдною. При голосованю удержалось внесенье комисіи, а внесенье Мерунovича упало. На сѣмъ закôнчилося се засѣданье, а на порядокъ дневный слѣдующого засѣдання прійшли лишь тѣ справы, котрй на сѣмъ засѣданю не були полагоженй.

5. Засѣданье зъ дня 10 вересня 1884.

Першою точкою порядку дневного було справозданье комисіи правничои въ дѣлѣ переношеня суду повѣтового въ Крыницѣ до Мушины. Соймъ поручивъ выдѣлови краевому розслѣдити сю справу и предложити справозданье въ слѣдующôй сесіи. — Пос. Черкавскій референувавъ въ имени комисіи администраційнои о внесеню пос. Романовича въ дѣлѣ закона о полиціи пожарнôй. Комисія поставила внесенье, щобы выдѣлъ краевый розслѣдивъ обовязуючй законы що до полиціи пожарнои и предложивъ въ сѣмъ дѣлѣ внесенье, увзглядняючи рóжницю, яка заходитъ въ мѣстахъ, мѣсточкахъ и селахъ. Палата приняла се внесенье. — Проф. Цоль референувавъ справозданье комисіи правничои о внесеню пос. Плавицкого въ дѣлѣ спорôвъ граничныхъ (Морске око). Палата приняла внесеня комисіи. — Пос. Гроссъ ôтчитавъ справозданье комисіи культурнои въ дѣлѣ внесеня пос. Струшкевича о продажи соли для худобы и поставивъ внесенье: „Выс. соймъ зволитъ поручити выдѣлови кр., щобы постарався у правительства о прискоренье выробу соли для худобы и о зниженье цѣны звычайнои соли на слѣдующу зиму." Внесенье се принято. — Зъ порядку дневного наступили справоздання о петиціяхъ обтяжаючихъ буджетъ, именно: Прошенье Паклярскои, вдовы по учителю въ Куйдановѣ поручено выдѣлови кр. до увзглядненя. Всѣ прошеня о запомоги по 30 и 150 зр. упали. Прошенье громады Соломка противъ тамошнему учителеви ôтступлено радѣ шк. кр. Прошенье о перенесенье рады шк. окр. зъ Чорткова до Бучача ôтступлено выдѣлови кр. до залагодженя. Прошенье громады Рожнятôвъ о побираньe суровицѣ залагоджено прихильно. Прошенье учителѣвъ о пôдвышенье платнѣ поручено выдѣлови кр. На послѣдокъ ôтчитавъ секретарь Сѣнгалевичь слѣдующій въ низу протестъ рускихъ послôвъ противъ ухвалѣ сойму зъ дня 9 с. м., котрою сей перейшовъ до порядку дневного надъ протестомъ выборцѣвъ зъ окр. Лиско Балигородъ-Лютовиска.

Протестъ рускихъ послôвъ противъ ухвалы сойму зъ дня 9 вересня 1884.

Зважившй, що свобôдный выбôръ посла становитъ головну основу жытя конституційного; зважившй, що пôсля статуту краевого право выбору послôвъ прислугуе лишь выборцямъ; зважившй дальше, що выс. Соймъ пôсля §. 31 статуту краевого и §§. 50 и 51 ордин. выбор., якъ такожь §. 11 регуляминy соймового есть покликаный до рѣшеня о допущеню выбраныхъ послôвъ; зважившй отже, що вже ухвала выс. Сойму зъ дня 6 жовтня 1883, котрою признано выбôръ пос. Теофила Журовского на посла округа выборчого меншихъ посѣлостей Лиско-Балигородъ-Лютовиска, мимо того, що пос. Теоф. Журовскій не бувъ оголошеный выбраным и цертификату не получивъ, нарушуе головну основу вольного выбору, якъ такожь згадане постановленье статута краевого, ординаціи выборчои и регуляминy соймового, тымъ бôльше, що выбраный въ сѣмъ округѣ посолъ, котрый одержавъ цертификатъ зложивъ передъ тымъ мандатъ; зважившй дальше, що для забезпеченя легальности выбору зъ натуры рѣчи мусятъ выборцямъ прислугувати въ разѣ покривдженя право протесту; зважившй, що се право признае такожь выразно §. 13. провизорично обовязуючого регуляминy соймового зъ дня 27. падолиста 1865, обмежаючи его лишь до 14 днѣвъ по признаню выбору за важный; зважившй, що дня 19. жовтня 1883 ч. 1061 внесено противъ важности выбору пос. Теоф. Журовского протестъ въ назначенôмъ речинци; зважившй отже, що ухвала выс. Сойму зъ дня 9. вересня 1884, щобъ надъ тымъ протестомъ перейти до порядку дневного, противится докладному постановленю §. 13. регуляминy соймового зъ дня 27. падолиста 1865, а въ звязи съ згаданою ухвалою зъ дня 6. жовтня 1883 перечитъ кардинальну основу вольныхъ выборôвъ, ставляючи на ей мѣсце фактъ покликуваня послôвъ черезъ выс. Соймъ: протестуемо мы нижше пôдписанй противъ сей ухвалѣ яко неправнôй и не законнôй.

У Львовѣ дня 9. вересня 1884.

Юлiанъ Романчукъ, Дръ Антоневичъ, Теофиль Бережницкій, Николай Сѣчиньскій, Стефанъ Качала, Петро Лѣнiньскій, Сѣнгалевичъ, Кс. Охримовичъ.

Зъ руского клюбу не пôдписали протесту Мандычевскій, бо не було его тогды ще у Львовѣ, бôнъ въ той день вечеръ пріѣхавъ, и Бѣлiньскій, котрый тогды бувъ хорый. — Регуляминъ сойм. въ §. 80 призволяе противъ протесту внести заявленье (контрапротестъ); але польскій послы зъ того не корыстали, — позаякъ вже сесія соймова скôнчилася.

По внесеню пос. Голѣвского, щобы всѣ незалагоджени доси петиціи ôтдати выдѣлови краевому закôнчилося 5 засѣданье, а съ нимъ и друга сесія торôчного сойму.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Министеря Тисса передъ выборцями*). Угорскій президентъ министровъ Тисса, котрого, якъ звѣстно, выбрано посломъ до сойму въ Великомъ Варадинѣ, стававъ, вызвузючись зъ обовязковъ посольскихъ, передъ своими выборцями дня 10 н. с. вересня. — Тисса державъ на агромаджению выборцѣвъ бесѣду, въ котрой ставивъ свои погляды на теперѣшну ситуацію политичну и заявивъ, що миръ, поволи обчисленъ людскихъ, на довго забезпеченый. Опосля звертаючись до праць угорского парляменту, розвинувъ Тисса програму парляментарной акціи найблизшои сесіи соймовои. Першою задачею нового сойму есть примированье до привернена рѣвновагы въ буджетѣ державномъ, котра на разѣ представляеся найживненшою справою для Угорщины. Но соймъ угорскій жде и друга не менше важна праця: радикальна реформа парляментарного тѣла и предложенія до законовъ, котрѣ поволи плиму Тиссы мають положити конецъ національнымъ агитаціямъ. Задумавши перевести реформу высшои палаты угорского парляменту, бажае Тисса выязатись зъ своеи задачѣ не конфискатою историчныхъ правъ, но ихъ розширенъемъ. Проектъ продовженя часу посольского мандату мае въ угорскомъ президентѣ министровъ такожъ свого прихильника и сподѣватись, що сей проектъ въ загальной реформѣ парляменту отограе свою ролю.

(*Маршалкомъ краевымъ Австріи низшои*) именувавъ цѣсарь гр. Христіана Киньского, а его заступникомъ въ веденю дѣлъ соймовыхъ и проводѣ въ обрадахъ сойму бурмистра мѣста Вѣдня Ум. Новый маршалокъ Австріи низшои належитъ отъ р. 1861 безъ перервы до сойму, а отъ р. 1863 засѣдае онъ такожъ въ радѣ державной, де належитъ до клюбу сполученои лѣвицѣ.

(*Организація арміи австр. въ Босніи и Герцеговинѣ.*) Вѣстникъ розпоряджень для армія (Armeeverordnungsblatt) оголосивъ на днихъ рѣшенье цѣсарске що до утворена 4 дальшихъ компаній боснійско герцеговиньскихъ. Кожда зъ 12 боснійскихъ компаній мае собѣ власный основный статусъ по 100 людей, а кромѣ того придѣлена до кождои компаніи зъ ц. к. арміи три официры, одинъ заступникъ официра на 20 жовнѣровъ. Кошты на удержанье 8 дотеперѣшныхъ компаній, выказаній въ боснійскомъ буджетѣ, выносятъ зр. 346.000, а позаякъ отворено теперь 4 новѣ компанія, то выдатки на тую цѣль поднесуться на 470.000 зр. Поки що существуютъ для боснійского войска лишь провизоричнѣ команды баталіоновѣ, на другій рокъ будутъ однакожъ отворены дефинитивнѣ команды баталіоновѣ, а кошта ихъ такожъ будутъ покрытѣ зъ боснійского буджету.

(*Вплывъ промысловцевъ австрійскихъ*), про котрого откритье въ Вѣдни мы недавно доносили, а на котромъ зобралося зъ рожныхъ сторонъ державы близько 800 делегатовъ, радило надъ рожными промысловцями дотыкаючими справами и рѣшило численнѣ резолюціи, относячіся до организацій стоваришень и доказу здобности.

(*Товариство селянъ.*) Въ Брнѣ отбулися загальнѣ зборы товариства селяньского на Моравію и Шлезію, на котрыхъ рѣшено подати до правительства петицію о заведенье судовъ мировыхъ по селахъ, о достарчованье дешевои соли для худобы и дальше удержанье замкненя границъ для привозу худобы зъ Россіи и Румуніи.

(*Австрійска делегація*), котра сего року мае отбувати свои наради въ Пештѣ, — була, якъ своего часу доношено на томъ мѣсци, въ клопотѣ що до локалю зобрань. Дотеперь отбувалися наради австрійскои делегаціи въ часѣ ея урядованя въ Пештѣ въ будынку угорскои академіи наукъ, сего року однакожъ зачала академія робити трудности и дѣло стояло такъ, що делегація не мала забезпеченого умѣщенья. — Въ послѣднѣмъ часѣ прійшло вже до порозумѣня межи властями, до котрыхъ дѣло належитъ и сего року буде що могла делегація отбувати свои зборы въ локалахъ академіи, на другій рокъ однакожъ буде мусѣло австрійске правительство выбудувати въ Пештѣ для делегаціи своѣ будынокъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Царь въ Варшавѣ. О повитаню царскои родины въ Варшавѣ доносятъ майже всѣ газеты одноголосно, якъ слѣдуе: Зразъ при першой стрѣчи царскои родины поднесла царицѣ жена ген.-губерн. Гурка прекрасный букетъ, а знаменитый житель мѣста, подъ проводомъ президента мѣста ген.-лейтенанта Старынкевича, подали царскои парѣ хлѣбъ и сѣль на прехорошомъ подносѣ въ славяньскомъ стилю. Царь прійнявъ хлѣбъ и сѣль и промовивъ до депутаціи: „Подякуйте жителямъ Варшавы; тѣшусь, що до васъ загостивъ". Въ депутаціи брали участь: гр. Тома Замойскій, гр. Северинъ Урускій, Янушъ Ростворовскій, гр. Станиславъ Коссаковскій, Людв. Гуроскій, гр. Авг. Потоцкій, сенаторъ Гудовскій, председатель желѣзницѣ варшавско терезпольскои Стан. Кроненбергъ, властитель дому Феликсъ Собаньскій, банкиръ Равичъ, заступникъ председателя товариства куцѣвъ Стан. Брунъ, почетный горожанинъ Всеволодъ Истоминъ, старшина каталу Натанзонъ и властитель фабрики машинъ Рау. — Коли царска пара 8 с. м. ѣхала вечеромъ инкогнито до театру, приключилася имъ непріятна пригода, котра могла легко зле закончитися. Передъ готельомъ европейскимъ попався царскій екипажъ межи два возы трамваевѣ. Царица дуже перелякалася и хотѣла выскочити, але царь ей здержавъ. Потому высѣвъ царь зъ екипажа и помагавъ возникови и двомъ якимсь мѣщанамъ, що прибѣгли на помочъ вытягати екипажъ. Зобралася велика товпа народа, однакожъ нѣхто не познавъ царя, аж доперва, коли всѣдавъ до воза, хтось его познавъ и народъ повитавъ его громкими окликами. Царица принимала дня 10 с. м. лишь дамы, высшихъ официровъ и урядниковъ. Вечеромъ отбувся баль у ген.-губерн. Гурка въ королевскомъ замку. Зъ запрошеныхъ около 800 особъ явилася ледве половина. О 11 год. явилася такожъ и царска родина. На балю розговорювала царица съ польскими дамами, особливо жь съ кн. Радзивиловою. Подчасъ вечери спѣвали артысты и артистки варшавскои оперы, межи ними такожъ п. Мышуга и п-на Германъ. По вечери царь приглядався илюминаціи, по чѣмъ около 2 год. по полночи царска родина вернула до своихъ апартаментовъ. Зъ цѣлого побыту царя въ Варшавѣ есть то характеристичнымъ, що видно було певне збличеньсся царского двору до Поляковъ. Особливо велике враженье на жителѣвъ зробило то, що царь такъ въ Вильнѣ якъ и въ Варшавѣ наступавъ до католицкои церкви и принимавъ у себе виленьского лат. еп Грыневецкого и варшавского лат. архіеп. Попеля. Въ Варшавѣ прійнявъ царь также православного еп. Леонтія и люторанъского суперинтенданта Еверта. Найхарактеристичнѣйшимъ есть однакожъ, що на замку въ Скѣрневицяхъ въ послѣднихъ дняхъ три разы змѣнювано службу, а въ кінци задержано службу польску. Въ лѣсахъ въ Ловицяхъ, де маютъ отбути ловы, вся лѣсна служба россійска достала отпустку, а на ей мѣсце принято самыхъ Поляковъ. Вечеромъ 10 с. м. царь выѣхавъ до Модлина, зъ-отки поѣде до Скѣрневиць. Кажутъ, що царь перебуде въ Царотвѣ польскомъ черезъ три недѣлѣ. Зъ теперѣшного приѣзду царя до Варшавы роблятъ вже теперь цѣкавѣ внесена; такъ обѣгла недавно вѣсть по всѣхъ майже газетахъ европейскихъ, що приѣздъ сей есть немовь-бы вступомъ до маючои отбутися вже въ недалекомъ часѣ коронаціи царя на короля польского.

Нѣмеччина. Дѣло нѣмецкои колонизаціи доведе ще Нѣмеччину и Англію до отвертои борбы. Взаимнѣ напады въ газетахъ и роздражненье колонистовъ зъ одной и другои стороны въ забраныхъ Нѣмеччиною областяхъ африканьского побережа можутъ легко довести до сего. Такъ доносятъ до Берлина, що Англичане порубали на золотомъ побережу, котре для Нѣмеччины забравъ др Нахтигаль, пограничнѣ стовпы, а тамошнѣ жителѣ мурины напастували за намовою Англичанъ нѣмецкого губернатора Бухнера. — Край, котрый забравъ Лидерицъ на полночъ отъ Ангры-Пекени, выноситъ здовжь больше якъ 120 миль. Передъ тымъ бувъ сей край номинально въ посѣданю колоній пригорка Доброи Надѣѣ. — Дѣло скликаня конференціи въ Лондонѣ мае вже бути певне и Россія вже на се згодилась. Запрошенье на конференцію выйде отъ всѣхъ трехъ державъ, а мѣсцемъ мае бути назначеный Берлинъ.

НОВИНКИ.

— **Нова читальня** запавъсь въ селѣ Кинашовѣ, пов. рогатынського; статуты вже переслано до намѣстництва на руки редакціи „Батькивщины".

— **Станиславівске гр. кат. епископство** мае бути вже въ недалекомъ часѣ введене въ житье. На дотацію сего епископства мае бути вызначена сума 50.000 зр. Въ справѣ сѣй веде правительство переговоры съ курією и здаесь, що дѣло буде остаточно порѣшене ще передъ отвореньемъ рады державной.

— **Зъ Бережанъ** пишутъ намъ: Въ Бережанахъ отбувся дня 11 с. м. заходомъ рускихъ академиковъ, а головно нашихъ богослововъ музикально-декляматорскій вечерокъ, зъ котрого чистый доходъ призначеный на „добродѣйнѣ цѣли". Вечерокъ той мавъ подобну цѣль и значенье, якъ вечерки въ Калуши, Станиславовѣ, Коломыи и пр., устроюванѣ рускими академиками-туристами, то есть: познанье одной великои семіи рускои. Складався про те въ двохъ частей: въ вокально-декляматорскои и забавной. Часть вокально-декляматорска — хочь въ послѣднѣй хвили для чогось значно зредукована — выпала въ загалѣ надъ сподѣванье хорошо. Вже то не буде перехвала, але нашимъ богословамъ мусимо отдати велике признанье за ихъ красный хоръ, якимъ поцѣшували на всѣхъ вакаційныхъ святахъ и забавахъ. Хоръ отспѣвавъ: „Наша жизнь", квартетъ, муз. Вахнянина, „Гей по горѣ, по высокой", „По морю", квартетъ, и другѣ пѣсни. Опгакъ панна Т. Глѣбовицка отдекламувала „Невольника" Шевченка такъ хорошо, що смѣло можемъ ей порѣвнати съ славною декляматорскою въ Коломыѣ. Въ програму вошло также отогране оперетки „Яношъ Иштенгази" нашими артистами драматичными, котрымъ — скажемо ту мимоходомъ — въ Бережанахъ не добре поводится. По першой части наступила спольна забава, на котрой лучилося намъ видѣти много нашихъ красавицъ въ руско-народныхъ строяхъ. Мы згадали, що доходъ зъ вечерка бувъ призначеный на „добродѣйнѣ цѣли". Тыхъ „добродѣйныхъ цѣлей" многѣ зъ публики ще до остатнои хвилѣ не знали. Доходъ сей бувъ отже призначеный зъ разу на маючу основатися руску Бурсу въ Бережанахъ, але зъ помежи публики бережаньскои многѣ жадали, щобы доходъ бувъ призначеный на обновляючуся церковь мѣсцеву. Мы сему не противнѣ, але позаякъ такою справою, якъ руска бурса, у насъ интересуются ширшѣ круги Русиновъ, а не лишь мѣсцева интелигенція, про-те мы осмѣлимося звернути увагу интелигенціи бережаньскои на то, що руска публика выжидае отворена тои бурсы, якъ каня воды, и многѣ дивуются, що съ тою справою въ Бережанахъ сталося, а що оно на щось не добре заносится, то познали вже многѣ наши передовѣ люде...

— **Зъ Снятына** пишутъ намъ: „Въ честь о. Ив. Озаркевича, нашого многозаслуженого посла и патріота, бувъ даный дня 29 го (17-го) серпня пращальный пиръ въ Снятынѣ, устроеный всѣми повѣтовыми властями. Якъ звѣстно, посолъ нашъ опускае снятыньскій повѣтъ и переносится до Болехова. Тому то узнаючи заслуги его около добра повѣту и его сѣмнайцятилѣтну працю въ снятыньскій радѣ повѣтовій поспѣшили представителѣ властей автономичныхъ, правительственныхъ и духовныхъ заявити щирому дѣятелеви вдячность за его труды и посвященье. Удѣлъ въ пирѣ бравъ цѣлый выдѣлъ повѣтовои рады, староста п. Андагази, о. деканъ Коржиньскій и мѣстодеканъ Лукашевичъ, представителѣ судовъ въ Снятынѣ и Заболотовѣ. На поодинокѣ промовы отвѣчавъ о. Озаркевичъ по руски. На кінци сердечного пируручено ему въ имени повѣту благодарну адресу. До многихъ его дѣлъ въ добро повѣту належатъ межи иншими особливо многѣ важнѣ дороги, мѣсть надпругскій, заномоги бѣднымъ вдовамъ и ученикамъ и др." Мы зъ своеи стороны бажаемъ нашому дорогому послови, що бы онъ въ новомъ своемъ мѣсци пробуваня позыскавъ собѣ тую правдиву симпатію и поважанье, якими тѣшився въ Снятыньскомъ и щобы еще многѣ лѣта працювавъ въ користь нашого краю и нашои Руси! Сердечне, щиро руске „Щасть Боже!"

— **Цѣсарь выѣзджае** 14 с. м. въ супроводѣ министра дѣлъ заграничныхъ гр. Кальнокого до Скѣрневиць, де приѣде 15 с. м. о 2 год. по полудни. Рѣвночасно приѣде тамъ также и нѣмецкій цѣсарь Вильгельмъ. Во второкъ поверне цѣсарь назадъ до Вѣдня.

— **Лат. еп. Моравскій** именованый львовскимъ архіепископомъ, а каноникъ Заблоцкій епископомъ суфраганомъ. Говорятъ, що въ Вѣдни и въ Римѣ роблено зъ одной стороны великѣ старанья, щобы бувъ именованый еп. Дунаевскій, а зъ другои знова старалися переперти еп. Солецкого; министерство и цѣсарь рѣшилися однакожъ на именованье еп. Моравского.

— **Для погорѣльцевъ** въ Розвадовѣ даруваръ цѣсарь 500 зр. запомоги зъ приватной шкатулы.

— **Орменьскій архіепископъ** львовскій ко. Исаковичъ приѣхавъ тамтои суботы до Черновець, де его на двориѣ желѣзницѣ повитало духовенъство всѣхъ трехъ обрядовъ. По богослуженю въ лат. церкви архіеп. Исаковичъ приѣхавъ до руской церкви, де его повитавъ администраторъ сеи церкви о. Огоновскій промовою въ рускомъ языцѣ. „Позвольте менѣ Выс. Преосв. архіерею, — сказавъ о. Огоновскій — щобъ и я, яко администр. осиротѣлои нашои гр. кат. парохіи, промовивъ до Васъ кілька словъ. Вѣсть о приѣздѣ Вашого архіерейства до Черновець утѣшила монхъ гр. кат. парохіянъ и мене и мы дожидали съ радостею Вашого отвѣданя нашои св. церкви. Тутъ въ св. нашой церквѣ приймѣтъ отъ насъ гр. кат. священиковъ запевненье, що мы тутъ на сторожи католицизму стоимо. Мы стараемося бажаню нашихъ римскихъ папъ „O mei Rutheni, per vos orientem convertendum spero" задосыть учинити. Трудна наша задача, але въ Бозѣ надѣя. Тому витаемо Васъ и просимо Васъ о архіерейске благословленье." Архіеп. Исаковичъ отповѣвъ на сю промову также по руски и удѣливъ отгакъ своего благословленя. Опосля витала архіепископа орменьского депутація черновецкихъ Русиновъ подъ проводомъ сов. суду кр. Исидора Винницкого и концеписта дир. скарбу Ив. Тыминьского. Першій промовивъ знова по руски, а архіеп. Исаковичъ отповѣвъ также въ рускомъ языцѣ. — Архіеп. Исаковичъ приѣхавъ до Черновець, щобы бути присутнымъ на 50-лѣтнемъ ювилею тамошнего орменьского священика, ко. Фльоріяна Митульского.

— **Експлозія у Вѣдни.** Жителѣ вѣденьского приселка Neulerchenfeld, де недавно открыто тайну друкарню анархистичну, не мало перелякалися минувшого понедѣлка. Вечеромъ того дня около 8 годины роздався на розѣ улицѣ Thaliastrasse страшный гукъ. При сѣй улици будуеся теперь шпиталь и на улици стоятъ великѣ купы цеголъ. Одна отже зъ тыхъ купъ була очевидно подминована, бо середъ страшного гуку, котрый було чути навѣть на далекѣ передмѣстя Вѣдня, вылетѣла въ воздухъ. Цеглы рознесло далеко на всѣ стороны. Люде, котрѣ въ той часъ переходили улицею, попадали зъ перелику на землю. Зъ домовъ, що жило, повыбѣгало на улицю. Скоро наспѣла и полиція. Зразъ замкнено улицю и при освѣтлѣ смолоскиновъ розпочалося слѣдженье за причиною експлозіи. Величезна купа цеголъ була зовсѣмъ розкинена. Подношено отже осторожно кожду цеглу, не найдено однакожъ жадного слѣду експлозіи, лишь кусникъ поцинованои бляхи мѣдяной и маленька шрубка, кажутъ догадуватися, що то суть остатки якоись динамитовои касетки.

— **Дѣло доминиканьскои реформы** зостало порушене на засѣданю рады мѣста Львова дромъ Рошковскимъ, котрый интерпелюзавъ раду, чи магистратъ застановлявся надъ справою доминиканьскою, порушеною газетами и о скольке реформа Доминикановъ дотыкае интересовъ мѣста або навѣть цѣлого краю, для котрого не може бути рѣвнодушнымъ, хто и въ якій способъ администруе майномъ, фундованымъ богобоязливыми предками. Президентъ Домбровскій заявивъ, що магистратъ не розбиравъ ще сеи справы, але онъ (президентъ) зарядитъ розслѣдженье сего дѣла, *наколи то ще що поможе*.

— **Жертва для вдовы зъ Коссовского**, котрому жиды потрощили коровы: „Претерпѣвшихъ въ совѣстномъ сповнюваню обовязковъ патріотичныхъ и суспольно-экономичныхъ повинностей мы по можности спомагати; и коли ред. „Дѣла" заявила намѣренье збирати складки для вдовы зъ Коссовского, котрому жиды въ своей злобѣ потроили коровы, то посылаю для потерпѣвшого 1 зр. отъ себе а 1 зр. отъ о. В. Небыловця. *Г. Патрѣй* въ Перегиньску".

— **Розправа противъ краковского соціяліста Маланкевича**, подкиданшого петарду подъ полицію, отложена на слѣдующу сесію судовъ приложныхъ въ падолистѣ с. р. зъ тои причины, що въ Празѣ арештовано недавно его спольника Пехоньского и приставлено до Кракова для переведена слѣдства.

— **Холера въ Италіи** ширится въ страшный способъ. Въ провинціяхъ зараженыхъ занедужало 10 с. м. въ загалѣ 1085 особъ, а зъ тыхъ померло 550; въ самомъ мѣстѣ Неаполи занедужало того дня 966, а померло 474. Приѣздъ короля Гумберта до Неаполю зробивъ на жителяхъ дуже добре враженье. Король даруваръ для хорыхъ 300.000 франковъ. Отъ 10 с. м. холера зачала трохи слабнути; 11 с. м. занедужало о 200 особъ менше якъ дня попереднього. Въ Неаполи и окрестности панувала до сего дня страшна спека; доперва зливный дощъ охолодивъ трохи воздухъ. Очевидно, що зниженье температуры вплынуло также и на станъ пошести.

— **Дробна вѣсти.** Едвардъ Мальчиньскій, лѣтъ 18, сынъ гр. кат. священика въ Сокали, пропавъ безъ слѣду дня 5 с. м. Мальчиньскій мае на лици значни слѣды нашкорнои хоробы, малый зарость и есть сильно збудованый. Выйшовши зъ дому, мавъ при собѣ вузликъ съ постелею и бѣльемъ, значеным буквами І. М. и срѣбну ложочку съ буквами Т. К. Могъ бути убраный въ сѣрачкову куртку або въ чорне одѣнье и такій капелюхъ. Кромъ сего мавъ онъ при собѣ золотый годинникъ дамскій, 3 перстенѣ золотѣ, дукатъ и богато срѣбныхъ грошей. Кто-бы его выслѣдивъ, зволитъ о семъ повѣдомити отця гр. кат. пароха Юліяна Мальчиньского въ Сокали. — У пропинатора въ Дроздовцяхъ пов. городецкого Мошка **Тигра** украли дня 22 серпня с. р. незвѣстни зходѣ 260 зр. готовкою и много иншихъ дорогоцѣнныхъ рѣчей. Загальна шкода выноситъ 967 зр. и 50 кр. — Юрій Пивоцкій, комисарь староства въ Скалатѣ, перенесеный до президіи намѣстництва у Львовѣ. — Генрикъ Коберскій, урядникъ желѣзничій зъ Тирнавы, а приналежный до Коломыи, здоставъ засужденый у Вѣдни за двоженьство на три мѣсяцѣ вязницѣ. Коберскій оженився въ 22 роцѣ житя, але познѣйше розвівся съ женою. Передъ двома роками познався у Вѣдни съ донькою одного полковника, а коли се знакомство не позостало безъ наслѣдковъ, змушеный бувъ съ нею ожонитися. Друге подруженье есть теперь по засудѣ вже неважне. — Стефанъ Гарасанъ зъ Корчина здоставъ дня 12 с. м. засужденый за подпаленье на 4 роки тяжкои вязницѣ. Ст. Гарасанъ зъ жалю на брата, першого чоловѣка своеи женки, котрый выкинувъ его зъ хаты, де дооч мешкавъ, подпаливъ ей и за те впала на него така тяжка кара.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Въ мѣсячномъ белетристично-науковомъ додатку до варшавского „Przegląd-y Tygodniow-ego"** за мѣсяць серпень с. р. знаходимо вже дві праці нашого земляка п. Ивана Франка. Перша — се початокъ перекладу его звѣстной повѣсти „Boa Constrictor" (Boa Constrictor, studyum powieściowe Iw. Franka ze Lwowa, przeklad z rusińskiego przejrzany i uwagami opatrzony przez autora), а друга: „Szczątki pierwotnego światopoglądu w ruskich i polskich zagadkach ludowych" przez Iwana Franka.

Господарство, торговля и промыслъ.

— **Выстава пчѣльнича-огороднича** и промыслу домового, котра отбудеся въ дняхъ отъ 27 до 29 вересня включно въ Тернополи, буде якъ доносятъ величавою, бо вже теперь заявило свой приѣздъ на сю выставу много найзнаменитшихъ особъ въ краю. На выкончене головного павильону жертвувало галицке Тов. господарске 500 зр. а комитетъ завѣдуючій выставою зложивъ окрему комисію, котра займеся безплатнымъ помѣщеньемъ выставцѣвъ и буде мала готовый выказъ дешевыхъ помешкань приватныхъ для гостей. Кромъ сего комитетъ получивъ отъ галицкихъ желѣзниць зниженье цѣны, такъ для ѣзды, якъ и на перевозы для выставцѣвъ и вышле зголосившимся карты легитимаційнѣ.

— **Станъ урожаевъ.** При сприяючой погодѣ скончилася зборка збожа досыть рано и наступила сѣяба, котру лишь посуха въ другой половинѣ серпня трохи вздержала. На подгорю знова часть зливы перешкоджували сѣй роботѣ. Коло Балигорода на угорскій граници бувъ 30 серпня досыть сильный приморозокъ, котрый зашкодивъ трохи позднымъ овсамъ и звариъ картофлѣ. Станъ другихъ плодовъ есть слѣдующій: Вика по большой части зобрана. Коло Перемышля зобрано зъ морга 5—7 конъ; въ Самборскомъ мало сѣяно. Коло Войнилова выдавъ моргъ 4 корцѣ зерна. Въ Любацихъ надъ Серетомъ зобрано 7 конъ зъ морга; въ Борщевскомъ 6—8 конъ; въ Коломыйскомъ 4—6 конъ. Копа выдае $^1/_2$ корця. — Горохъ въ многихъ мѣсцяхъ ще зеленый и доси ще не зобраный. Въ Перемыскомъ выдае 5 конъ зъ морга, коло Рудокъ 8; въ Золочевскомъ 5—7 сотн. метр. Коло Войнилова 5 корцевъ зерна. Въ Збаражскомъ горохъ середный, ще не дозрѣвъ и гніе сподомъ. Въ Коломыйскомъ выдае 5—8 конъ зъ морга. Гречка въ загалѣ не зародила. Отъ Козовы и зъ Подолля доносятъ, що зерно по найбольшой части хихе и спалене. Коло Войнилова выдае моргъ найбольше два корцѣ. Коло Ягольницѣ и Борщева почали теперь косити. — Кукурудза дуже недозрѣла; на случай довшои слоты

осѣнной може съ кукурудзою дуже зле бути. — Конюшина насѣяна въ Синбцкомъ не обѣцює богато; въ Самборскомъ доси середина; въ Золочівскомъ, Збаражскомъ и коло Підгаець добра.— Рѣпакъ въ Самборскомъ середный, коло Перемышля добрый; коло Кововы мушка зѣдае. — Сѣяба поступае поволи; жито лишь де-не-де ледве до половины обсѣяно. Пшеницю зачинаютъ доперва сѣяти.

Аптика РУКЕРА во Львовѣ

1009 (84—?) поручае

Спеціяльности и универсальнй средства французкій и иншй, якъ черезъ нію такъ и черезъ иншй фирмы оповѣщуванй.

Огнетревалй и безпечнй отъ влому

КАСЫ

солидно и прекрасно выроблений съ американьскими замками и паскилёвыми засувками такй, якъ я достававъ львовскому магистратови, продаю дуже дешево

1152 (5—36) **Симонъ Дегенъ**
у Львовѣ, ч. 19 ул. Валова.

(Просится о кореспонденцію въ нѣмецкомъ языцѣ)

(Надослане.)

Дня 1 с. м. украдено менѣ пару коней, а позаякъ всякй пошукуваня оказалися безъуспѣшными, удаюся тою дорогою до Вч. ОО. братівъ въ Христѣ съ усердным прошеньемъ, може случайно донѣдаются отъ своихъ прихожанъ о кушнѣ тыхъ коней, и зволятъ вселаскавѣйше подъ адресою От. A. I. post. rest. Галколо Львова о томъ донести. Описъ тыхже: Обѣ клячи 13½ мѣры, масти червонон, 4—5 лѣтъ, гривы и хвосты чорнѣ, обѣ маютъ звѣздки на чолѣ, скорѣ и добре удержанй.

Женщина

обзнакомлена съ сельскимъ господарствомъ, пошукуе мѣсця до завѣдованя таковымъ. Згодосити ся належитъ до администрациі „Дѣла“.

НАЙЛѢПШОЮ

Бибулкою на Папиросы

есть правдива бибулка

LE HOUBLON

Выробу французкого 10.0 12—36

Фирмы CAWLEY & HENRY въ Парижи

Передъ наслѣдуваньемъ остерѣгаеся.

Тая бибулка лишь тогды есть правдивою, коли кожда ей чвертка мае стемпель **LE HOUBLON**, а кожда пачка засмотрена понизше знаходячоюся маркою охоронною и подписомъ.

Fac-Simile de l'Etiquette 17 Rue Béranger à PARIS.

Найбольшій складъ нотъ

до граня и до спѣву

НА ПРОДАЖЪ И ДО ПОЖИЧАНЯ.

НАЙСВѢЖѢЙШІ НОВОСТИ

въ Читальни

ГУБРИНОВИЧА и ШМИДТА

1004 17—24 подъ зарядомъ

К. ВИЛЬДА

во Львовѣ,

улиця Академична ч. 3.

— **Жертвы на „Дѣвочій институтъ“ въ Перемышли и „Народный Домъ“ въ Коломыи:** На весѣлю у о. Ф. Кмицикевича въ Семаковцахъ зобрано слѣдуючй датки: Вп. Пп. о. крыл. Кобланьскій 1 зр., о. Н. Ленкій 1 зр., о. Ф. Кмицикевичъ 1 зр., молодй Иванъ и Марія Майковскій 2 зр., о. Васильковскій 1 зр., о. Колянковскій 1 зр., о. С. Кмицикевичъ 1 зр., баронъ Гайдель 2 зр., п. Вильницкій 1 зр., о. Е. Кисѣлевскій 1 зр. 50 кр., о. Крушельницкій 1 зр., п. О. Кисѣлевскій 1 зр., п. Ю. Шмериковскій 1 зр., п. Домайнъ 1 зр., о. Н. Кисѣлевскій 1 зр., п. В. Кмицикевичъ 1 зр., Климъ 80 кр., о. І. Кмицикевичъ 1 зр., п. Р. Головацкій 1 зр., п. В. Каратницкій старшій 1 зр., п. Я. Майковскій 40 кр., о. Лукавецкій 50 кр., п. С. Кмицикевичъ 20 кр., п. Я. Лучаковскій 50 кр., п. Р. Каратницкій 40 кр., Х. 40 кр., п. Н. Кмицикевичъ 50 кр., п. А. Левицкій 50 кр., У. 60 кр., О. Т. 10 кр., п. В. Левицкій 50 кр., п. М. Шанковскій 50 кр., п. Яр. Яр. 30 кр., п. А. О. 34 кр., п. судія Лучаковскій 2 зр., п. Л. Кисѣлевскій 50 кр., п. Н. 30 кр., Х. У. 40 кр., п. Дробовицкій 10 кр., о. каратницкій 50 кр., о. Лучаковскій 50 кр., п. Н. Волянъскій 20 кр., п. А. Олесницкій 50 кр., Кавалерія 2 зр. 50 кр. Выграна изъ карты 2 зр. 60 кр. — Разомъ зобрано 39 зр. 14 кр. Зъ того передано половину, т. є. 19 зр. 57 кр. на рука ред. „Дѣла“ для „Дѣвочого института“ въ Перемышли, а другу половину хв. Комитетови „Рускаго Народнаго Дому“ въ Коломыи.

KÉSMARKY & ILLÉS

MAGASIN AU BON MARCHE

при улицы Театральной, ч. 2 у Львовѣ.

Поручаютъ Вповажной П. Т. Публичности свой щедро заосмотреный складъ товаровъ галянтерійныхъ, именно:

Выробы зъ шкіры: Портмонетки, пуларесы, навитирки съ рамками у внутрѣ на фотографіи и безъ; тютюнерки, шабатурки на цигара и папиросы, нотесники, полски дамскй, ручнй торбы до подорожи съ устроеньемъ и подорожй, торбы подорожнй до переѣшуваня; торбинки ручнй дамскй, ремень на пледы; ручнй куфры для подорожи, теки на ноты и маны до писаня, альбумы и памятники, екритоары, и т. д.

Выробы зъ пелюша: Альбомы звычайнй и граючй, нецесеры дамскй и мужескй, касетки порожнй на бижутерію, бомбоерки, мешонки на грошѣ, екритоары, и т. д.

Выробы зъ дерева олиняного и гебану: Екритоары, рамки на фотографіи, тоалетки, касетки, столики съ приладженьемъ до куреня якъ такожъ до дамскихъ роботъ.

Выробы зъ бронзу, никлю и желѣза: Каламарѣ, дзвонки, календарѣ, свѣчники, канделябры, пушки на тютюнъ, подставки подъ годинники, попѣльнички, тигарѣ, постументы на сѣрничкы, рамки на фотографіи, жардиноркы, декораціи стѣнй, термометры, и т. д

Бижутерій дамскй и мужескй найновѣйшй зъ французскихъ и нѣмецкихъ фабрикъ, тревалй, хорошй и не дорогй, якъ: кольцѣ, брошки, машпѣнники, бранзолетки, брилоки, шпильки до краватокъ, ланцушки до годинниковъ никлевй, сталевй, зъ бронзу, тальми, ету и шонку, перстенѣ золотй и срѣбрй, якъ такожъ и всякй иншй дробинкѣ; особливо заслугуютъ на увагу бижутерій съ фалшивыми бижументами (Simili), котрй подъ взглядомъ огня, шлифу и твердости зовсѣмъ не устугаютъ правдивымъ.

Выробы съ скла кришталевого и колорового, оправленй въ волочей оправы, якъ: кошики на билеты, цукорницѣ, касетки, бомбоерки, сервисы на ликоръ, прилады до паленя, вазоны на цвѣты, и т. д.

Краватки мужескй, манжеты и ковнѣрки въ четверо найновѣйшого фасону зъ доброи матерій.

Вахляръ балевй, визитовй и спанцеровй, оправленй въ гебанъ, олиняно дерево, шильдкретъ и зъ слоновои кости, гладкй и гравованй.

Щѣтки до волоса, суконь, вуобъ и кѣтѣвъ, щѣточки до зубовъ и до чищеня гребенѣвъ.

Гребенѣ зъ черепахи, слоновй и зъ буйволового рога, рѣдкй и густѣ.

Перфумы правдивй англійскій зъ фабрикъ Bayley и Atkinson, французкй Piesaud, Rigeran Societé Higuenique у всѣхъ вотнующихъ запахахъ.

Мыла французкй Piesaud, Fidas, Orisa, Ixora, Suc de laitie и т. д., мыла нѣмецкй и прагскй; глицерина Sarg-a пльшна и въ казалкахъ, оцты тоалетовй, вода колоньска, Eau de Lewand double, Brilantina, Eau Dentifrice Dr-a Pierre, паста до зубовъ Routemard-a и Pfeffermann-a, adontina Pelletiers Nuglis-a и Reitheffer-a, помады до вуобъ французкй, угорскй и нѣмецкй.

Пудры: ружовй, Velountina Fay жовта, бѣла и рожова; пудеръ Herbera-a ружовый и лебедій, пушки до пухрованя и розпылювачѣ.

Папиры листовй бѣлй, колоровй и фантазійнй.

Гузики до манжетъ срѣбрй, бронзовй, перловй и зъ гебану.

Приборы до подорожи.

Кафтаники и сподне фланелевй и трикотовй.

Урны и вазоны зъ майолики и терракоты, вазоники малй порцелиновй.

Аристоны найновѣйшои конструкціи съ додатковъ 6 штукъ щотокъ мушичныхъ, штука 25 зр., кождый слѣдуючій щотъ штука по 60 кр.

Машинки самй граючй до накручуваня, машинки ручнй въ коробкою, граючй танцѣ и оперы съ одныхъ, двома, трема и чотырма кавалками, штука по 1 80, 4, 6 и 7 зр.

Маючи задачу доставляти Вповажной П. Т. Публичности кождои хвили товаръ добрый и по дуже низкихъ цѣнахъ, надѣемося, що она зволитъ насъ часто удостоювати ласкавыма порученями. Наша фирма, закупуючи повышій товары въ великой скількости для всѣхъ своихъ филій, набувае ихъ дешевше и може дешевше продавати, отвираючи незбѣжному конкуренцію спобъ убѣгателямъ

1178 1—2 Съ поважаньемъ

Késmarky & Illés.

---

20 процентъ
за машину до шитя.

72 пейсатыхъ агентовъ звивався черезъ цѣлый рокъ по краю и предкладае нашой легковѣрной публицѣ машины до шитя на раты, блягуе при томъ своимъ жаргономъ, що то машины **оригинальй американьскій** и що тѣ машины получили на выстави амстердамскій дипломъ почестный и т. д.

Все то фальшь и блага!

Але длячого тѣ агенты такъ неутомимо уганяютъ по краю и такъ блягуютъ? — бо достаютъ за то 20 процентъ отъ тои квоты, котру подписано имъ на реверсѣ за машину.

Прошу почислити кольке процентy платитъ нашъ бѣдный край лишь самымъ агентамъ машиновымъ.

Рахунокъ простый. Есть ихъ 7, кождый агентъ спродастъ рочно черезъ свою блягу що найменше 50 машинъ, а пересѣчна квота спроданои машины 60 зр., а зъ тои квоты получае агентъ 20 процентъ.

Памятай поважаный читателю, що лишь та фирма може платити агентови 20 проц., котра дае дуже лихй машины за грубй грошѣ.

Такъ само дѣеся съ образами, годинниками и тысячами другихъ рѣчей.

Щобы разъ зробити конецъ такому страшному вызыскуваню нашои публики, постановивъ я отъ нового року держати на складѣ 3 роды машинъ до шитя Зингера, т. є. зъ трехъ рожныхъ фабрикъ по цѣнахъ найприступнѣйшихъ

Машины Зингера ножнй съ найнов. полѣпшеньями по 68, 55 и 45 зр.
Машины Зингера ручнй по 48 и 38 зр.
Раты тыжденвй 1 зр., мѣсячнй 3 зр., квартальнй 12 зр., готовкою же о 10% дешевше.

ГВАРАНТІЯ 5 ЛѢТЪ.

Въ виду новои уставы промысловои, що якъ разъ взойшла въ житье, вольно зъ стороны агентовъ обѣцована гварантія и направа устае.

Іосифъ Иваницкій механикъ и властитель торговлѣ машинъ. Львовъ, готель Жоржа.

Принятй въ замѣну машины уживанй, отпродую по тій самій цѣнѣ по якій я приймавъ, т. є. ручнй отъ 3 до 12 зр., ножнй отъ 5 до 15 зр. 1156—24 ?

ТОВАРИСТВО „ПРОСВѢТА“

подае до вѣдомости, що выдало и мае на складѣ слѣдуючій

Формулярѣ для касъ позичковыхъ

на якъ

„Закомарскои Правды“:

1) Книга касова, одна либра . . . 40 кр.
2) Книга мастку желѣзного, одна либра . . . 40 кр.
3) Книга мастку обручного, одна либра . . . 40 кр.
4) Окрыпть, 100 примѣрникивъ . . . 55 кр.

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Достати можна въ администрациі „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскій.

Складъ фабричный красокъ, лякеровъ, покостовъ, продуктовъ хемичныхъ заразомъ и торговля матеріяловъ

ГИБНЕРА и ГАНКЕ

1157 (72—?) **во Львовѣ, Рынокъ**

поручае

Краски олѣйнй

зовсѣмъ готовй до ужитку, до мальованя дверей, бокивъ, помостовъ, даховъ, домовъ, огородовыхъ знарядовъ и господарскихъ, знарядовъ рольничыхъ и т. д.

КРАСКИ

олѣйно-лякеровй и буштиново-лякеровй

масу до запусканя помостовъ

власного выробу, найлѣпшого рода

лякеръ до помостовъ,

лякеръ до школьныхъ таблицъ

найдобрѣйшй

лякеры повозовй праздивй

англійскій зъ фабрикъ Wilkinson, Heywood и Clark въ Лондонѣ,

всякого рода лякеры до роботъ внутрѣшныхъ, внѣшныхъ, дерева, желѣза и шкіры.

Краски сухй всякй роды:

анилиновй,
до крашеня яецъ
„ „ матерій,
друкарскй, бронзы (золотый порошокъ), золото въ аркушахъ,
ростимй въ плынѣ,
для переплетникивъ,
тушовй акварелевй въ гудзичкахъ и лѣсочкахъ,
акварелевй вохвй въ трубочкахъ и мушлихъ,
до мальованя порцелинъ,
олѣйнй въ трубочкахъ до роботъ артистичныхъ.

Средства до ретушованя, олѣйни и верникси до роботъ артистичныхъ, пензлѣ, малярскй полотна, палеты сталюги и всякй прибори до мальованя и рысованя.

Артикулы для фольварковъ:

Смаровило до желѣзныхъ осей,
олива до машинъ,
теръ газовый,
пементъ и гипсъ,
китъ, асфальтъ,
антимерулионъ,
карболевый квасъ и др. средства д. пшеницій.

Приряды пивничій:

Шпунты и чопы до бочокъ,
корки до бутылокъ,
капелѣ до бутылокъ,
маса до лякованя бутылокъ,
машинки до коркованя бутылокъ,
„ „ „ бочокъ,
тирбушоны,
машинки до мытя фляшокъ,
шпицы до бочокъ.

Артикулы гумовй,

кишки гумовй до газу и до отиганя воды, вина, пива, квасу; пляты гумовй и пр.

простирала гумовй.

Пасы до машинъ и молотѣлень зъ найлѣпшихъ шкіръ бельгійскихъ всякои ширины.

Гурты до машинъ, вужѣ конопляній.

Руры цинковй и олевяній.

Шротъ, льотки и куль.

Порошокъ на комахи и молѣ, тинктура на комахи, камфора и порошъ бѣлый.

Артикулы тоалетовй, мыла тоалетовй, Extraits d'odeur, Eau de Cologne, олѣйни и помады.

Лякъ до печатаня.

Чорнило до писаня, до гектографіи, чорнене, синє, чорне, до означня бѣлья и автографичне.

Краски до печатокъ, гума и паруки розпущеный.

Китъ до скла и порцелины.

Смаровило непромакаюче на шкіру.

Смаровила на копыта съ способомъ ужитку.

Товщь до оружія.

Лякеръ до чобота чорный, золотый и мѣнячйся.

Чорнило до шкіры.

Апретура до консервованя шкіръ и пр.

Все по найдешевшихъ цѣнахъ.

Цѣнники спеціяльнй на жаданье gratis и franco.

При замовленіяхъ на послѣпла, тою просится о присыланье певной суммы, котра выстарчила-бъ хочь на оплаченье тамъ и назадъ коштовъ почтовыхъ на случай невотбранія посылки.

Отъ осени року 1884 въ власномъ домѣ Рынокъ ч. 38.

Отъ тридцятяти лѣтъ заложена Торговля

В. СТАХЕВИЧА ВЪ ТЕРНОПОЛИ

поручае кромѣ богато устроеного

МАГАЗИНУ

рѣчей, ризъ, образовъ и книгъ церковныхъ

1147 (4—?) также

ВЕЛИКІЙ СКЛАДЪ

выробовъ ювилерскихъ,

золотыхъ, срѣбныхъ, зъ хиньского срѣбра

И ГОДИННИКОВЪ ЖЕНЕВСКИХЪ

золотыхъ и срѣбныхъ.

По цѣнахъ найдешевшихъ.

ПОМОСТЫ КАМѢННЙ

именно

Mosaic, Terrazzo, Granito и Béton

ВЫКОНУЄ

АРНОЛЬДЪ ВЕРНЕРЪ

у Львовѣ

черезъ техничного управителя

Джіовані Дзуліяні.

Особливо практичнй **для церквей,** въ найрожнороднѣйшихъ краскахъ и пречудныхъ фигурахъ. 1136(10—12)

На жаданье можутъ бути предложенй докладнй взоры съ цѣнникомъ.

Выдавець Иванъ Белей. — За редакцію отвѣчае Кирило Кахникевичь.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка подъ зар. К. Беднарского.

Ч. 103. Львôвъ, Вторникъ 4 (16) вересня 1884. **Рôчникъ V.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы, крôмъ русскихъ святъ) о 4-62 год. попол. Литер. додатокъ, „Библіотека найвизнам. повѣстей" выходитъ по 2 печат. ар. кушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улицѣ Галицкая.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылать пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла" Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не вертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одного рочки печатнои.

Реклямаціи воспечатаній вôльный отъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрації часописи „Дѣло" ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло" *для Австріи*: *для Россіи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôлъ року . . 6 зр. на пôлъ року . . . 6 рубл.
на чвертъ року . . 3 зр. на чвертъ рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки": съ дод. „Библіотеки":
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôлъ року . . 8 зр. на пôлъ року . . . 8 рубл.
на чвертъ року . . 4 зр. на чвертъ рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôлъ року . зр. 2·50 на пôлъ року . . . 2 50ку.
на чвертъ року . зр. 1·25
Для Заграницы, опрôчь Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôлъ року . . . . 7·50 зр.
на чвертъ року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр

Отъ Администраціи.

Просимо всѣхъ нашихъ Вп. Предплатниковъ поспѣшити съ выровнаньемъ залеглыхъ рахунковъ и надсыланьемъ належитости за бѣжучій кварталъ — бо будемо змушений обмежити накладъ и высылати лише тымъ, котрымъ предплата не скôнчилася.

До Вповажаного пана Юліяна Романчука, посла на округъ Калушъ-Войнилôвъ.

Выборцѣ округа Калушъ-Войнилôвъ осмѣляются пригадати Вамъ, Высокоповажаный нашъ после, щобъ Вы старалися зробити що въ справѣ перенесеня геометра зъ Калуша, п. Людвика Станкевича, котрого мы розумѣти не можемо (бо той п. Л. Станкевичъ не маѣ пôднебенія). Просимо Васъ, Вп. п. после, постарайтеся, де належитъ, щобы его якъ найскоршеôтъ насъ взяли. До того ще геометеръ п. Людвикъ Станкевичъ занимаеся бôльше справами приватнои натуры, якъ подѣлъ грунтôвъ въ Томашôвцяхъ, котре то село Мазурами заколонизовано, а на комисія высилаѣ якогось молокососа, котрый Богъ зна, чи що розумѣе. Зновъ нароблятъ баламутства, а ты хлопе плати!

Выборцѣ округа Калушъ-Войнилôвъ.

Отпустъ ôрменьскій и мисія Єзуитôвъ въ Лысци.

[Допись до „Дѣла".]

Мѣсточко Лысець, богородчаньского повѣта, есть въ давна мѣсцемъ ôтпустовымъ, де ôтбуваются два латиньскій, взглядно ôрменьскій, а два рускій ôтпусты: на лат. „Wniebowzięcie Matki Boskiej" д. 15 серпня и на „Narodzenie M. B." д. 8 вересня, а рускій на Спаса д. 18 серпня и на Честного Креста д. 26 вересня. На одній и на другій ôтпусты прибуваѣ въ околиць множество народа, рускаго и лат. обрядôвъ. За попереднього ôрменьскаго священика, о. Баронча, жили священики обохъ обрядôвъ, а такожь прихожане всѣхъ трехъ въ Лысци заступленыхъ обрядôвъ: рускаго, латиньскаго и ôрменьскаго, въ згодѣ съ собою и въ взаимнôмъ пошановану своихъ обрядôвъ. Ажь ôтъ коли настанъ теперѣшный парохъ, о. Брезиньскій, згасла тая згода, а то головно черезъ понижуванье и оскорôлюванье нашого обряду и нашихъ священикôвъ тымъ о. Брезиньскимъ.

Противъ о. Брезиньского вношенй б/ли два рязы жалобы до ординарiятôвъ: ôрменьского, латиньского и рускаго, що ôнъ вѣрныхъ рускаго обряду, высповѣдавши въ костелѣ и не ôтославши до причастія до рускои церкви, самъ запричастивъ ихъ непосвячеными куповаными жидôвскими колачами. Жалобы наводили днѣ, коли то сталося: въ р. 1881 на поправенъ свита Успенія Пресв. Богородицѣ и 8 вересня того-жь року.

Якъ обходится о. Брез. съ сусѣдными рускими священиками, досыть буде навести ôтъ наступнивъ ôрменьскій ôтпустъ въ Лысци д. 15 серпня. О. Брез—ій уложивъ на той день планъ великого торжества и запросивъ до себе на мисію оо. Єзуитôвъ въ Станиславова. Мисія та мала протягнутися 4 днѣ, а то 15, 16, 17 и 18 серпня, хочь на день 18 серпня, якъ звѣстно, припадаѣ рускій празникъ „Спаса" и рускій ôтпустъ въ Лысци. Яке значенье маѣ сей поступокъ, порозумѣете ясно, коли скажемо, що о. Брез—ій давнѣйше жалувався до гр. к. митроп. Ординарiяту на те, що въ дни его ôтпустôвъ пароха рускій въ Лысци въ своѣй церквѣ торжественно ôтправляютъ и тымъ способомъ рускихъ прочанъ ôтъ латиньского ôтпусту ôттягаютъ, — по чѣмъ гр. к. митр. Орд. заказавъ мѣсцевому парохови рускому въ дни лат. ôтпустôвъ торжеств. богослуженя въ своѣй церквѣ ôтправляти. Очевидно, що вызначуючи свôй ôтпустъ и мисію єзуитску навмысно на день рускаго ôтпусту, о. Брез—ій хотѣвъ рускаго пароха ввести въ коливію съ розпорядженьемъ Ординарiяту, а евентуально ôттягнути рускихъ вѣрныхъ ôтъ рускаго ôтпусту и богослуженя.

Повѣтъ богородчаньскій, якъ звѣстно, на 50.000 душъ числитъ ледви 2.000 душъ лат. и ôрм. обрядôвъ; надѣючись затымъ на ôтпустъ найôбльше прочанъ рускаго обр., о. Брез—ій потребувавъ помочи кôлькохъ рускихъ священикôвъ, котрí-бы споведали и причащали вѣрныхъ рускихъ въ костелѣ. Але знаючи, що рускій священики, враженй его поступованьемъ, готовй на его запросины не прибути, упросивъ посредствомъ свого архіепископа рускій митр. Ординарiятъ, щобъ той умысно делегувавъ сусѣдныхъ священикôвъ на той ôтпустъ и мисію. И справдѣ, нашъ Ординарiятъ наказавъ деканатамъ богородчаньскому и станиславôвскому, щобы на той ôтпустъ делегували священикôвъ для споведи и причащаня рускихъ вѣрныхъ. Котрыхъ священикôвъ тѣ деканы делегували, не знаемо; явилось тôлько въ день ôтпусту два делегаты: о. Заклиньскій зъ Богородчанъ старыхъ и о. Паукъ въ Саджавы. Крôмъ того ѣздивъ о. Брез—ій самъ ôтъ села до села по рускихъ священикахъ и запрошувавъ ихъ лично, а агенты его запрошували селянъ и мѣщанъ по цѣлôмъ повѣтѣ.

Вже вечеромъ дни 14 серпня пріѣхали Єзуиты и при гуку моздѣрвъ ôтправляли вечѣрне богослуженье. Въ день ôтпусту д. 15 почались въ костелѣ властивій ôтпустовій ôтправы; звоненье, спѣвы костельній, процесіи и неперестанный грохôтъ моздѣрвъ стягали вѣрныхъ. Агенты костельній бѣгали по коршмахъ и заѣздахъ, скликаючи рускихъ прочанъ до костела на споведь, а навѣть самъ о. Бревиньскій намовлявъ рускихъ вѣрныхъ, щобъ не йшли до церкви. Але диво! Рускій прочане замѣсть до костела горнулися до церкви, дожидаючи ту споведи и причастія. Парохъ мѣсцевый, запросивши до себе Василіянина о. Грицака, зайшли въ церковь и споведали народъ, а коли швидко за тымъ прибули делегаты деканальній, оо. Заклиньскій и Паукъ, то й тѣ на просьбу пароха вступили до церкви и высповѣдали разомъ всѣ чотыри около 500 вѣрныхъ, по чѣмъ о. Грицакъ ôтслужавъ службу божу и запричастивъ ихъ.

Коли затымъ делегаты забирались ити до костела, стрѣтили ихъ провизоры церковній и старшина громадска и вручили имъ на письмѣ просьбу, щобъ не йшли до костела, бо громада такъ обурена на о. Брев—ого, що хоче не пустити ихъ до костела. „Мы Русины лысецкій — пишесь въ тôмъ цѣкавôмъ документѣ — чули, и то вже всюды знаютъ, що ту въ нашôмъ Лысци якiсь ксёндзы маютъ якусь мисію робити и богато казань говорити; на що тото есть, мы не знаемо. Чи не хотятъ они такъ якъ тамтого року панъ Чернецкій, органь теперѣшный парохъ, о. Брезиньскій, згасла тая згода, а то головно черезъ понижуванье и оскорôлюванье нашого обряду и нашихъ священикôвъ тымъ о. Брезиньскимъ.

Протинъ о. Брезиньского вношенй б/ли два рязы жалобы до ординарiятôвъ: ôрменьского, латиньского и рускаго, що ôнъ вѣрныхъ рускаго обряду, высповѣдавши въ костелѣ и не ôтославши до причастія до рускои церкви, самъ запричастивъ ихъ непосвячеными куповаными жидôвскими колачами. Жалобы наводили днѣ, коли то сталося: въ р. 1881 на поправенъ свита Успенія Пресв. Богородицѣ и 8 вересня того-жь року.

Якъ обходится о. Брез. съ сусѣдными рускими священиками, досыть буде навести ôтъ наступнивъ ôрменьскій ôтпустъ въ Лысци д. 15 серпня. О. Брез—ій уложивъ на той день планъ великого торжества и запросивъ до себе на мисію оо. Єзуитôвъ въ Станиславова. Мисія та мала протягнутися 4 днѣ, а то 15, 16, 17 и 18 серпня, хочь на день 18 серпня, якъ звѣстно, припадаѣ рускій празникъ „Спаса" и рускій ôтпустъ въ Лысци. Яке значенье маѣ сей поступокъ, порозумѣете ясно, коли скажемо, що о. Брез—ій давнѣйше жалувався до гр. к. митроп. Ординарiяту на те, що въ дни его ôтпустôвъ пароха рускій въ Лысци въ своѣй церквѣ торжественно ôтправляютъ и тымъ способомъ рускихъ прочанъ ôтъ латиньского ôтпусту ôттягаютъ, — по чѣмъ гр. к. митр. Орд. заказавъ мѣсцевому парохови рускому въ дни лат. ôтпустôвъ торжеств. богослуженя въ своѣй церквѣ ôтправляти. Очевидно, що вызначуючи свôй ôтпустъ и мисію єзуитску навмысно на день рускаго ôтпусту, о. Брез—ій хотѣвъ рускаго пароха ввести въ коливію съ розпорядженьемъ Ординарiяту, а евентуально ôттягнути рускихъ вѣрныхъ ôтъ рускаго ôтпусту и богослуженя.

Повѣтъ богородчаньскій, якъ звѣстно, на 50.000 душъ числитъ ледви 2.000 душъ лат. и ôрм. обрядôвъ; надѣючись затымъ на ôтпустъ найôбльше прочанъ рускаго обр., о. Брез—ій потребувавъ помочи кôлькохъ рускихъ священикôвъ, котрí-бы споведали и причащали вѣрныхъ рускихъ въ костелѣ. Але знаючи, що рускій священики, враженй его поступованьемъ, готовй на его запросины не прибути, упросивъ посредствомъ свого архіепископа рускій митр. Ординарiятъ, щобъ той умысно делегувавъ сусѣдныхъ священикôвъ на той ôтпустъ и мисію. И справдѣ, нашъ Ординарiятъ наказавъ деканатамъ богородчаньскому и станиславôвскому, щобы на той ôтпустъ делегували священикôвъ для споведи и причащаня рускихъ вѣрныхъ. Котрыхъ священикôвъ тѣ деканы делегували, не знаемо; явилось тôлько въ день ôтпусту два делегаты: о. Заклиньскій зъ Богородчанъ старыхъ и о. Паукъ въ Саджавы. Крôмъ того ѣздивъ о. Брез—ій самъ ôтъ села до села по рускихъ священикахъ и запрошувавъ ихъ лично, а агенты его запрошували селянъ и мѣщанъ по цѣлôмъ повѣтѣ.

Вже вечеромъ дни 14 серпня пріѣхали Єзуиты и при гуку моздѣрвъ ôтправляли вечѣрне богослуженье. Въ день ôтпусту д. 15 почались въ костелѣ властивій ôтпустовій ôтправы; звоненье, спѣвы костельній, процесіи и неперестанный грохôтъ моздѣрвъ стягали вѣрныхъ. Агенты костельній бѣгали по коршмахъ и заѣздахъ, скликаючи рускихъ прочанъ до костела на споведь, а навѣть самъ о. Бревиньскій намовлявъ рускихъ вѣрныхъ, щобъ не йшли до церкви. Але диво! Рускій прочане замѣсть до костела горнулися до церкви, дожидаючи ту споведи и причастія. Парохъ мѣсцевый, запросивши до себе Василіянина о. Грицака, зайшли въ церковь и споведали народъ, а коли швидко за тымъ прибули делегаты деканальній, оо. Заклиньскій и Паукъ, то й тѣ на просьбу пароха вступили до церкви и высповѣдали разомъ всѣ чотыри около 500 вѣрныхъ, по чѣмъ о. Грицакъ ôтслужавъ службу божу и запричастивъ ихъ.

Коли затымъ делегаты забирались ити до костела, стрѣтили ихъ провизоры церковній и старшина громадска и вручили имъ на письмѣ просьбу, щобъ не йшли до костела, бо громада такъ обурена на о. Брев—ого, що хоче не пустити ихъ до костела. „Мы Русины лысецкій — пишесь въ тôмъ цѣкавôмъ документѣ — чули, и то вже всюды знаютъ, що ту въ нашôмъ Лысци якiсь ксёндзы маютъ якусь мисію робити и богато казань говорити; на що тото есть, мы не знаемо. Чи не хотятъ они такъ якъ тамтого року панъ Чернецкій, орга-

---

Друге „Вѣче" академикôвъ-Русинôвъ въ Коломыи д. 7. серп. 1884.*)

Вандрôвка рускои молодежи по Галичинѣ, вѣче рускихъ академикôвъ въ Коломыи — тѣ два послѣднй проявы нового житя молодыхъ силъ у насъ — проминули скоро, але не безъ слѣду: лишився по нихъ милый споминъ въ серцихъ молодыхъ вандрôвникôвъ, остався и влорадôстный споминъ въ неодномъ серци, що не такъ живчливо вгадуе про недалеку нашу минувшôсть.

Якій хосенъ буде въ тои вандрôвки, та чи мали право молодй люде ставати публично громадою и радити поважно про дѣла публичній, ихъ дотыкаючй, — не скажемо, але скаже за насъ недалекій часъ, що чей принесе намъ инй доказы на се, скаже за насъ недавна исторія розвою дѣлъ нашихъ народныхъ, коли ще суть у насъ люде, що неручною иронією витаютъ кожде почате нами дѣло, наказане потребою и конечностею нашого народного ôтроджени. Наша руска молодѣжь въ вôльнôй хвили иде съ свобôдною пѣснею межи свôй рускій народъ, нашъ рускій академикъ пôдносить передъ сотками вôбраныхъ товаришѣвъ голосъ въ имени лучшои долѣ своеи народности, а братъ его рôдный метае ему камѣнь въ очи, высмѣваѣ дѣло найчистѣйше, бо дѣло свате рôдныхъ намъ всѣмъ справъ народныхъ. Се тяжкй думки, якй родятся въ нашôмъ серци, коли вгадаемо, що писалося про вандрôвку рускои молодѣжи, та про вѣче академикôвъ чужими намъ, бо польскими часописями, а що деякими таки нашими часописями... Ажь сумно погадати, що то могло статися, але дѣйстно оно и сталося такъ, що и въ найповажнѣйшôй хвили житя народного деякй люде варятъ лихо въ своѣй власнôй хатѣ!

Поминаемо тутъ рѣчь про вандрôвку рускои молодежи, бо про неи вже було обширнѣйше писано — а розказати хочемо про вѣче академикôвъ Русинôвъ въ Коломыи, про котре ще доси не було обширнѣйшои звѣстки въ нашихъ часописяхъ. Не хочемо однакожь тутъ выступати противъ сего або того, що вже писано було не по совѣсти, бо несовѣстность — сего не варта; мы хочемо лишь розказати: якъ оно все було на дѣлѣ, а тымъ вже, здаеся, зôрнемо всю васлону неправдѣ.

I.

Ôтъ часу першого Вѣча академикôвъ Русинôвъ въ Коломыи въ р. 1880, котре не полагодивши много справъ, було на рôкъ слѣдуючій ôтложене, — уплыло не мало часу, не мало и надоспѣло у насъ новыхъ и пекучихъ справъ, що чекали нового голосу въ молодыхъ, пробудженыхъ до житя грудей, щобы въ сей способъ бодай уврѣти хочь не заразъ свѣтъ Божій и дôждатися полагодженя. Справа языка рускаго на университетѣ львôвскôмъ, справа скорого обсадженя катедры рускои литературы на университетѣ въ Чернôвцяхъ, розбудженье житя науковаго межи молодежею академичною, дѣло матеріяльного положенія академикôвъ, — се все неполагоджене; про се кождый зъ насъ знае, що оно конче намъ потрѣбне, але якъ его перевести, — не знаемо.. Добачаючи конечну потребу порозумѣтися молодежи спôльно надъ тыми справами, що ей дотыкаютъ; высказати молодежи передъ свѣтожъ: „хто она, та чого ѣй треба", знайти помôчну раду середъ кружка товаришѣвъ — отъ се головнй причины, що спонукали академикôвъ членôвъ товариства „Академичне Братство" ôтнестися до всеи рускои молодежи академичнои въ цѣли скликаня вѣча рускихъ академикôвъ. И дѣйстно, ôтозвалося до всѣхъ рускихъ академичныхъ товариствъ въ державѣ австрійскôй. Зъ тыхъ приняли участь три товариства академичнй, заявляючи заразъ охоту приступити разомъ до уложеня програмы вѣчевои, и въ той способъ обвѣщено незабаромъ ôтозву до всеи рускои академичнои молодежи въ имени товариствъ: „Академ. Братства" у Львовѣ, „Сѣчи" у Вѣдни и „Союза" въ Чернôвцяхъ, запрощуючи ей на другe Вѣче академикôвъ Русинôвъ до Коломыи на день 7 серпня с. р., то есть на день, коли вандрôвники нашй мали прибути до Коломыи. Чи руска молодѣжь послухала сего взыву и поспѣшила на мѣсце Вѣча — показало дѣло!

Дня 7 серпня о годинѣ 9 рано була вже головна сала выставы коломыйскои на „Затишу" заповнена рускою молодежею, що нетерпеливо дожидала отворени збору, щобы въ спôльныхъ нарадахъ и свобôднôй вымѣнѣ гадокъ покрѣпити унываючого духа. Молодшй и старшй, въ Вѣдни, другій зô Львова а третій зъ Буковины — ихъ загалѣ молодѣжь трохъ университетôвъ — зôбралися тутъ на раду; академики поважно радятъ, а въ боку прислухуются нашй люде въ инших станôвъ: свящ-ники, учителѣ, селяне а навѣть (чого у насъ ще доси майже не бувало) и женщины; всѣ они являются на Вѣчу, щобы придивитися своѣй молодежи и дôзнатись: що она робитъ та якй ей идеалы...

Численне було се зôбранье и надъ все поважне, бо ту брало участь не „нѣсколько мальчиковъ", а 160 нашихъ академикôвъ и недавно опустившихъ лавку академичну — молодыхъ нашихъ людей. Ажь мило спогадати тую радôстну хвилю, коли уврѣлося тую нашу молоду та повну житя громаду, тожь и не диво, що цѣлый торжественный день нарадъ сего Вѣча проминувъ всѣмъ присутнымъ дуже мило.

Вѣче отворивъ о 10 год. товаришъ Ярославъ Кулачковскій зô Львова. Въ имени комитету, скликуючого вѣче, привитавъ всѣхъ присутныхъ и въ горячихъ словахъ указавъ на цѣль Вѣча академикôвъ, пôднѣсъ обставины, середъ котрыхъ наша молодѣжь академична находится, що она не може спокôйно науцѣ ôтдаватися, але неразъ мусить мимоволѣ ставати на поли политики и ту добиватися правъ собѣ призваныхъ. Се спонукало нашй товариства академичнй скликати всю академичну молодѣжь на спôльну нараду въ Коломыю, де передъ чотырма роками ôтбулося перше Вѣче академикôвъ. Середъ бесѣды своеи вгадавъ тов. Я. Кулачковскій про бл. п. Володимира Барвѣньского, — яко про патріота, котрый першій доказавъ, що народъ рускій самъ собѣ радити повиненъ и шукати своеи защиты на народныхъ вѣчахъ, и ôбзнавъ, щобъ присутній почтили память великого патріота повставньемъ въ мѣсць.

По вступнôй бесѣдѣ тов. Я. Кулачковского слѣдувавъ выбôръ предсѣдателя збору и его заступника. Зôбръ выбравъ одноголосно дра Кости Левицкого предсѣдателемъ, а дра Лонгина Озаркевича заступникомъ, по чѣмъ запрошенй на секретарѣвъ тов. Д. Жалковскій въ Черновець, Л. Вовкôдка въ Вѣдня и богословъ М. Сѣтенькій зô Львова заняли свои мѣсця. Послѣдували наради вѣчевй, котрыхъ першою точкою була справа: заведеня рускихъ выкладôвъ и основаня катедры руской исторіи на университетѣ у Львовѣ. Реф. тов. Я. Кулачковскій.

*) Сповняемо волю комитету устроювавшого Вѣче студентôвъ въ Коломыи и подаемо доручене намъ справозданье зъ того Вѣча, списане пôсля записокъ секретарѣвъ. Справозданье се зъ одной стороны послужитъ яко документъ до исторіи духового розвою и стремлень нашои молодежи университетскои, а зъ другои стороны представитъ въ правдивôмъ свѣтлѣ хôдъ самого Вѣча и погляды, выголошенй бесѣдниками вѣчевыми. Молодѣжь университетска, подаючи се справозданье, подае свои дѣла и свои думки на судъ Вп. Родимцѣвъ. — *Ред. „Дѣла".*

нистъ кс. Брез—ого пôдписы збирати, абы Русины свôй рускій календарь змѣнили и на лат. обрядокъ переходили. Того дуже перестрашило всѣхъ нашихъ рускихъ парафіянъ, а мы чули, що й нашій оо. духовній рускій мають тутешному кебидзови Брез-ому помагати въ костелѣ Русинôвъ сповѣдати и причащати. Мы дальше не можемо внести понижуваня нашого обряду и для того Васъ Всеч. оо. духовныхъ найпокôрнѣйше просимо, не йдѣть до костела, тымъ бôльше, що боимося, абы Вамъ яку зневагу тамъ самій парафіяне не зробили".

Прочитавши таке посланіе, оо. делегаты до костела не пôшли; иншій делегований навѣть не ѣздили до Лысця. За то прибули 4 священики не делегований, здавсь тôлько на приватну просьбу о. Брез—ого, а то: оо. Струтыньскій въ Ямницѣ, Терлецкій въ Угринова долѣшного, Дроздовскій въ Пацыкова и Бôднарь въ Свистѣльникъ, котрій служили, сповѣдали и причащали въ костелѣ, а о. Дроздовскій на тôмъ ôтпустѣ пробувъ цѣлій 4 днѣ, т. е. навѣть въ свято Преображенія. Але мимо тыхъ помôчниковъ не удався ôтпусть анѣ миссія. Дуже маленьке число Русинôвъ явилося въ костелѣ, а цѣлый вдвигъ народа ôтправивъ ôтпусть и сповѣдь въ своїй церквѣ. Особливо на Преображенье явышь 1000 вѣрныхъ ôтбуло въ церквѣ сповѣдь и причастіе, а прекрасна проповѣдь о. Паука загрѣла ихъ до побожности и любови нашого обряду.

Ще одинъ цѣкавый фактъ въ того ôрменьского ôтпусту заслугуе на згадку. Въ самъ день ôтпусту, д. 15 серпня, явилися въ Лыщи двѣ поважній польскій невѣсты, котрій въ уповажненя ц. к. Намѣстництва и лат. архіепископа квестували на будову чи направу якогось лат. костела. О. Брез—скій радъ-не-радъ позволивъ имъ свѣти при костелѣ и квестувати, але коли прощане почали до ихъ стола дуже горнутися и жертвы складати, о. Брез—ій позавидѣвъ имъ и пôславъ свои кухарки, наказуючи имъ прогнати квестарокъ, кажучи: „Bójcie się Boga, idźcie i napędźcie te kobiety od kościoła! Ja zaprosił Jezuitów i karmię moim kosztem, a oni mi wszystko zabierają!" Але коли кухарки не смѣли сего розказу выповнити, о. Брез—ій лагодячись на вотиву, въ великôмъ гнѣвѣ выбѣгъ въ костела, перевернувъ квестаркамъ стôлъ съ образками и панѣ нагнавъ. Чи все се такожь ad majorem Dei gloriam?

Переглядъ часописей.

(*„My lubimy Rusinów" и „piekielna agitacya rusińska". Нелепôсть поглядôвъ и претенсій польскихъ на справу руску. „Gazeta Krakowska" и „Nowa Reforma" о мовѣ и протестѣ пос. Романчука.*)

Давненько вже не достарчали мы нашимъ читателямъ тои розрывки, яку може або повинно часомъ становити перегляданье цѣкавѣйшихъ ôтзывôвъ газетныхъ о справахъ дотыкаючихъ зъ близька нашого житя. Для чого се такъ сталося, въ то не будемо ту входити, такъ само якъ не думаемъ приpѣкати, що й ôтъ теперь переглядъ часописей буде вестися правильнѣйше. У насъ теперь такъ богато власныхъ домашныхъ и то дуже важныхъ справъ, що неразъ нема часу и мѣсца на выписуванье и опрокидуванье тыхъ „дивоглядій", якій выписуютъ о насъ сусѣды, — доброго що небудь, якъ звѣстно, они дуже рѣдко скажутъ. Але ось нынѣ, коли лучався хвилина, зробімъ собѣ те „медоумеденіе" и заглянѣмо въ днѣ краковскій часописъ, щобъ послухати, якъ то гарно ôтзываются они о найновѣйшôй манифестаціи рускôй въ соймѣ красовôмъ и щобъ ще разъ доскôнале переконатися, якъ понимаютъ Поляки дружбу и союзъ съ Русинами.

Зачнемо ôтъ „Nowej Reformy", дневника хочь не завсѣгды намъ прихильного и не все ясно розумѣючого наше становище, але все таки на тôлько честного, що не вагуеся неразъ сказати гôрку правду въ очи нашôй „ерархіи суспôльнôй" и милостиво въ ей имени пануючôй бôльшости соймовôй. Таку гôрку правду сказала имъ „Nowa Ref." и въ ч. 210 по поводу мовы и протесту пос. Романчука при случаю затвержденя выбору п. Журовского. „Справа та — пишесь на чôльнôмъ мѣсци того н-ру — вражила дуже прикро. Есть то der Fluch der bösen Tat. Соймъ въ роцѣ минувшôмъ — скажѣмъ отверто — зробивъ помылку, покликуючи Журовского на мѣсце Искрицкого, котрый зложивъ мандатъ. Зробивъ помылку подвôйну: разъ, що верифікувавъ выбôръ, котрый черезъ зложенье мандату стався безпредметнымъ, а по друге, що покликавъ до сойму иншого посла; коли въ р. 1873 подôбну рѣчь зробила рада державна, покликуючи Мизеса на мѣсце Мадеевского, то се зъ нашои стороны выкликало сильнѣ (gwałtowne) протесты. Наслѣдкомъ тои помылки була нова помылка, котру зроблено нынѣ; соймъ опинився въ фалшивôй позиціи. Русины мѣркували, що скоро выбôръ Журовского стався звѣстнымъ ажь по ухвалѣ соймовôй, то они мають право до 14 днѣвъ внести протестъ, тымъ бôльше, що §. 13 регуляміну на се позволяе. Выдѣлъ краевый хотѣвъ удержати консеквенцію торôчои ухвалы соймовои и не завѣдомляючи навѣть сойму о змѣстѣ и мотивахъ протесту, прямо перейти надъ нимъ до порядку дневного, — бо протесту противъ ухвалы соймовои допустити не можна, а §. 13. регуляміну не обовязуе. Коли вицемаршалокъ выкликавъ: „Пос. Романчукъ мае голосъ!" — лякались мы выступленя пристрастного, завзятого, внесеня скрайного. Сталося противно. Нечувано спокôйне, безпристрастне, рѣшуче, але дуже поважне выступленье пос. Романчука зробило враженье, котрому тй навѣть не могли опертися, котрій минувшого року голосували за принятьемъ Журовского до сойму. А коли п. Романчукъ ствердивъ, що ее протестъ не противъ ухвалы сойму, але противъ выбору Журовского, коли выказавъ, що §. 13. регуляміну и доси ще мае обовязуючу силу, — сумнѣвалося въ загалѣ, чи справоздавець выдѣлу кр. зможе оборонитися. И справдѣ, оборона такъ способбного и рутинованого референта була надъ всякій описъ слаба, а доказъ, що §. 13. не обовязуе, зовсѣмъ ему не удався. Оперъ ôнъ его на фактѣ, що разъ соймъ внесъ той провизоричный регуляминъ — на спеціяльну нараду, и що въ тôй нарадѣ §. 13. упавъ. Се правда, — але не менша правда й те, що соймъ тои нарады не докôнчивъ; що зъ помѣжь 90 параграфôвъ ухваливъ тôлько кôлькайцять, черезъ що не прійшло навѣть до третого читаня. Иншими словами: новый, постôйный регуляминъ ще доси не ухваленый — отже давный, провизоричный въ цѣлости обовязуе. Се не дастся закрыти нѣякою аргументаціею. Оборона пос. Петруского була бъ затымъ на нѣщо не здалася, тымъ бôльше, що Русины внесенье свое сформулували дуже умѣрено, жадаючи тôлько, щобъ справу ôтослати назадъ до выдѣлу краевого съ порученьемъ — щобы здавъ справу про змѣстъ протесту. *Але бôльшôсть хотѣла бути консеквентною, хочь-бы се була консеквенція въ блудѣ.* Клюбъ центрумъ загався, нараджувався, зъ нарады выпало правдоподôбно голосованье противъ внесеня Романчука, бо одинъ зъ центрумъ выйшли зъ салѣ, другихъ бачили мы голосуючихъ противъ, а тôлько два чи три голосували за внесеньемъ. Лѣвиця, незъорганизована, голосувала тымъ разомъ съ Русинами, переконана, що поступае правно и справедливо. Русины зголосили протестъ".

Безперечно, що дуже насъ то тѣшить, коли „Nowa Reforma" ôтдае повну справедливôсть выступленю нашого посла и сама явилась переконаною его аргументами. Жаль тôлько, що на тôмъ она й стае, що не застановилася лѣпше и глубше надъ тымъ головоломнымъ питаньемъ: що властиво робити намъ честнымъ, здорово мыслячимъ и незаслѣпленымъ посламъ въ такôмъ разѣ, коли бôльшôсть схоче бути консеквентною, хочь-бы се була консеквенція въ блудахъ? Куды зайдемо мы, куды зайде край съ такою консеквенціею? И не иже-жь таки межи Поляками не найдесь нѣхто, хто бы противъ такои консеквенціи посмѣвъ заложити свое veto, котре не такъ, якъ протестъ Русинôвъ, мало-бъ тôлько „теоретичне" значенье?

Але, якъ кажемо, статія „Nowej Reformy" се ще золото въ порôвнаню отъ хочь-бы съ ôтзывомъ о тôй-же самôй справѣ „Gazety Krakowskiej". Органъ той починае ôтъ того, що справу ту называе „дуже дрôбною" и съ вдоволеньемъ ажь два разы въ одномъ реченю повторяе ту фразу, якъ коли бъ хотѣвъ ей вбити собѣ въ память. Дуже дрôбна! Справа выбору заступника народного, потоптана правъ конституційныхъ,— справа тыкаюча самыхъ основъ нашого политичного житя для краковскои шляхты есть „sprawą drobną", котра тôлько „oddała świadectwo rozrastaniu się zarodów szczerowych." Правда, газета тая нѣбы й признае намъ щось, говорячи, що „мы (Поляки) не умѣемо собѣ належно радити съ елементомъ такъ цѣннымъ и благороднымъ и представляючимъ такъ богато засобôвъ для будущины краю, якимъ есть елементъ рускій", — але заразъ въ слѣдующôмъ (211) н-рѣ показуесь, якъ бы то „Gaz. Krak." хотѣла „собѣ радити" съ тымъ любезнымъ елементомъ.

Пôсля переконання „Gaz. Krak-ои" цѣла справа есть тôлько новымъ знакомъ „jątrzenia", веденого въ краю именемъ „rusinizmu". Ишло тутъ не о що иншого, якъ о „протестъ противъ запавшôй ухвалѣ сойму", а се „рѣчь нечувана и неможлива въ становища конституційного". Дѣло було таке, що въ окрузѣ Лиско-Балигородъ-Лютовиска „кандидатъ „Русской Рады" бувъ поставленый противъ кандидата комитету краевого. Чимъ есть кандидатъ „Русской Рады", се вѣдомо кождому, и длятого не маемо за зле кандидатови пану Журовскому нѣякого зробленого „wybilenia", — противно, покладаемо то за заслугу". Отъ якъ думае нашъ братъ Полякъ краковскій дати собѣ съ нами раду. На бôкъ всякій скрупулы, всякій взгляды на законъ и на совѣсть! Кождe „wybilenie", чи то въ формѣ пôдкупу, пôдмовы, отуманеня, чи и въ формѣ прямого силуваня выборцѣвъ уважатись буде не грѣхомъ, не нечестею, але патріотичною заслугую, коли тôлько змагае до того, щобъ „уготувати путь" польско-жидôвскому комитетови выборчому, а усунути кандидата-Русина. Бо се прецѣ звѣстна и очевидна рѣчь, що пôдъ кандидатами „Русской Рады" „Gaz. Krak." розумѣе всѣхъ Русинôвъ; адже-жь кандидатами такими суть у нея п. Романчукъ и Антоневичъ, хочь звѣстно, що „Руска Рада" зовсѣмъ не брала участи въ послѣднихъ выборахъ, але управляе акціею выборчою спеціяльный ad hoc комитетъ. И не въ тôмъ пôсля думки „Gaz. Krak." лежитъ вина сойму, що ôткинувъ „для консеквенціи" управнений жалобы Русинôвъ, але въ тôмъ, що „своею повагою ôтъ разу не придушивъ ихъ". Придушити! — се властиве слово, се властивый способъ поступованя съ тымъ „żywiołem tyle cennym i szlachetnym", — се едина политична тактика тыхъ людей, котрій при кождôй способности съ такимъ святымъ обуреньемъ говорятъ о „jątrzeniu, prowadzeniu w kraju w imieniu rusinizmu"! Боже, дай намъ терпливôсть и умѣренôсть, щобъ не брызнути погордою въ очи тôй суспôльности, чи кастѣ, чи котерiи, котра въ серцю своемъ находитъ таку бездну перфидіи и гипокризіи, щобъ прилюдно выречи подôбній слова! Гей, Поляки галицкій, не вже-жь у васъ до тои мѣры выгасло почутье народнои чести и совѣсти, що погранете спокôйно читати подôбній кровавій пôдбурюваня, копаючій могилу вашôй власнôй будущинѣ, и не запротестуете противъ нихъ, анѣ словомъ не озветесь?...

Соймъ краевый.

(V періодъ, II-а сесія).

I. Засѣданье зъ дня 12 вересня 1884.

Открытье другои сесіи соймовои ôтбулося безъ всякого торжества. По сконстатованю достаточного комплету ôткрывъ маршалокъ въ пятницю 12 с. м. засѣданье и приступлено заразъ до выбору секретарѣвъ. Секретарями выбрано: Ст. Баденьского, В. Сапѣгу, Свигаловича и Єнджейовича. Квесторами выбрано: Антоновича, Бережницкого, Бухвальда, Гольдмана, Ковальского, Меруновича, Розвадовского, Вайсмана, Верницкого, Волиньского, Завадского и Жарского. — Отпустку получили Кохановскій и мин. Земляковскій. — Секретарь ôтчиталъ списъ петицій, мѣжь котрыми суть слѣдующій: Плавба пароходна на Днѣстрѣ въ Галичи черезъ пос. Горецкого о вставленьеся до правительства о увôльненье ôтъ податку доходового и заробкового черезъ 25 лѣтъ, о запомогу и увôльненье ôтъ додатку краевого. Селяне громады Лаховичъ ч. пов. Сапѣгу внесли жалобу противъ покрыжденя ихъ черезъ будову желѣзницѣ трансверзальнои. Пром. Чертежъ ч. пос. Романчука о выключенье ей зъ повѣту полит. жидачевского, а прилученье до пов. полит. калуского. Торôньскій Адольфъ, учитель, ч. пос. Билиньского о запомогу. Блажовскій Алекс. ч. пос. кс. Саву о выключенье обшару двôрского въ Торговици ôтъ конкуренціи церковнои обохъ обрядôвъ Святына. Іосифъ Фрилингъ, асистентъ политехн. львôв., ч. пос. Верещиньского о запомогу въ цѣли образованяся въ промыслѣ рôльничôмъ и фарбярскôмъ. Петрон. Черепашиньска, вдова по учителю, ч. пос. Романчука о запомогу. Настоятелька монастыря въ Маріямполи о запомогу. Пром. Отынія о ôткрытье суду повѣт. въ Отынію. Пром. Братковцѣ ч. пос. Плавицкого о выключенье зъ пов. томацкого, а прилученье до пов. станиславôвского. Громада Збора ч. пос. Романчука о уневажненье лицитацій аренды права ловôвъ въ тôйже громадѣ. — Зъ порядку дневного ôтослано на внесенье намѣстника предложенье правительства о замкненье рахункôвъ фонду надзвычайного за р. 1883 и преліминарь фонду надзвыч. на 1885 р. на внесенье пос. Менцинъского до комисіи буджетовои. — Дальше наступило перше читанье справоздання выдѣлу краевого о замкненю рахункôвъ фондôвъ краевыхъ за рôкъ 1882. Ôтослано до комисіи буджетовои. Такъ само и справозданье выд. кр. о преліминари краевого фонду школьного на 1885 р.— Справозданье зъ дѣяльности выд. кр. за часъ ôтъ 1 липня 1883 до кôнца червня 1884 ôтослано до комисіи люстраційнои. — Справозданье выд. кр. о змѣнѣ деякихъ постановлень дотепереишнои краевои ординаціи выборчои ôтослано до комисіи правничои. — Справозданье выд. кр. съ проектомъ закона будовельного для мѣста Львова ôтослано до комисіи администраційнои. — Справозданье выд. кр. о вызначеню кредиту по 120.000 зр. черезъ три роки (1885—1886—1887) на будову касарень ôтослано до комисіи администраційнои. — Справозданье выд. кр. въ справѣ дальшои организаціи банку краевого ôтослано до комисіи банковои зъ 11 членôвъ, а дѣло увôльненя доходôвъ банку краевого ôтъ всѣхъ додатковъ до податковъ зъ выимкою державныхъ — до комисіи буджетовои.— Справозданье выд. кр. въ справѣ гôрничôй ôтослано до комисіи гôрничои. — Справу дороги краевои зъ Борщева до Озерянъ и продолженя ей або въ напрямку краевои дороги окальско-чортковскои або въ напрямку до дороги правительственнои чортковско-залѣщицкои ôтослано до комисіи дорогового. Справозданье выд. кр. о петиціи осель Зôбранôвка въ пов. снятынскôмъ о выключенье ей ôтъ громадъ Куты старѣ, Кобаки, Рыбно и Слобôдка. — Справозданье выд. кр. въ справѣ перенесеня громады Братковець зъ округа суду пов. въ Тысьменици и староства въ Тоймачи до повѣту и староства въ Станиславовѣ ôтослано до комисіи администраційнои. — Ôттакъ приступлено до выбору поодинокихъ комисій. До комисіи буджетовои выбрани: пп. Абрагамовичъ, Ст. Баденi, Хшановскій, В. Дѣдушицкій, Гольдманъ, Гавзнеръ, Ст. Єнджейовичъ, Ко-

---

Въ обширнôмъ и всѣхъ дуже занявшôмъ справозданю тов. Я. Кулачковскій говорилъ про значенье рôвноправности на поли школьництва и про борбу, яку народъ рускій мусить вести въ тôй цѣли, щобы права, признанѣ ему на тôмъ поли, дѣйстно були переведенѣ. Пôднесивъ съ великимъ натискомъ, що молодѣжь руска по всѣхъ гимназіяхъ на провинціи мусить учитися выключно по польски, при чѣмъ науку языка рускаго введено до ряду языка надъ-обовязкового, — и опираючись на датахъ статистичныхъ пяти гимназій всходнои Галичины (Станиславôвъ, Коломыя, Самôборъ, Перемышль, Бережаны) про число рускои молодежи гимназіяльнои, показавъ, що въ тыхъ пяти гимназіяхъ учится 44% молодежи рускои. То значитъ: пôсля того розмѣру — коли для 56% молодежи польскои есть ажь пять гимназій, то для 44% молодежи рускои належало-бъ утворити бодай чотыри гимназіи съ языкомъ выкладовымъ рускимъ. Подôбній ôтношенія стрѣчаются у всѣхъ гимназіяхъ всходнои Галичины.

Переходячи до справы рускаго языка на университетѣ львôвскôмъ, оповѣвъ его исторію и пôднѣсъ моментъ заведеня польского языка замѣсть обохъ краевыхъ и запначивъ, що и въ тôй найвысшôй институціи науковôй у насъ дбанае руска народность не менше кривды. На университетѣ львôвскôмъ мають выховуватися и образуватися будучій урядники, професоры и священики для рускаго народа, але на жаль ту рускихъ выкладôвъ дуже мало, бо они обмежени до двохъ катедръ, т. е. катедры языка и литературы рускои и катедры австрійского права приватного. Говоривъ дальше про велику недостачу, яку Русины львôвского университету мусять терпѣти також черезъ то, що на университетѣ львôвскôмъ до сего часу не мають ще выкладôвъ рôднои исторіи — при великôмъ значеню исторіи рôднои для насъ Русинôвъ, котрымъ мае она ôткрыти нашу народну бувальщину, научити горячо любити свôй народъ и показати путь, по котрôй намъити слѣдуе, коли теперь середъ хмарного небосклону нашого народного жити ôтмовляють намъ правъ самостôйного народа и стараются вести насъ то въ одинъ, то въ другій бôкъ: кажучи намъ бути то Поляками то Москалями — а исторія одна мае просвѣтити насъ и показати намъ ясну и правдиву дорогу!

По докладнôмъ, съ повнымъ зрозумѣньемъ стану рѣчи оброблено мъ и удачно выголошенôмъ рефератѣ — предложивъ тов. Кулачковскій революцію, котру безъ змѣны принято одноголосно, якъ слѣдуе:

„Вѣче рускихъ академиковъ, слухателѣвъ университетôвъ: у Львовѣ, Краковѣ, Чернôвцяхъ и Вѣдни ôткликуючись на голосъ цѣлого рускаго народа, заявленый въ справѣ шкôльництва обома всенародными рускими Вѣчами у Львовѣ, домагаеся:

1) Щобы на всѣхъ факультетахъ университету у Львовѣ заведено выклады въ языцѣ рускôмъ, а закимъ се послѣдуе, щобы а) вже теперь ôткрыто на университетѣ у Львовѣ катедру исторіи рускаго народа и краю съ языкомъ выкладовымъ рускимъ; б) щобъ системизовано катедры дотепереишныхъ двохъ суплентуръ съ языкомъ выкладовымъ рускимъ на выдѣлѣ правничôмъ, а се обсаджену теперь доцентуру для карного права и карного судоводства и необсаджену доцентуру для цивильного судоводства.

2) щобы въ цѣлôй всходнôй Галичинѣ ôткрыто гимназіяльнѣ и реальнѣ школы съ рускимъ языкомъ выкладовымъ, ôтповѣдно до потребъ и числа рускаго населеня въ Галичинѣ, а взглядно, щобъ истнуючій вже теперь гимназіяльнѣ и реальнѣ школы въ всходнôй Галичинѣ перемѣнено на школы съ рускимъ языкомъ выкладовымъ; а закимъ се послѣдуе, щобъ у всѣхъ класахъ гимназій всходнои Галичины введено вже съ рокомъ школьнымъ 1885/6 для рускои молодѣжи паралельнѣ ôтдѣлы съ языкомъ выкладовымъ рускимъ."

(*Дальше буде.*)

вальскій, Мадейскій, Арт. Потоцкій, Романовичъ, Рыбацкій, В. Сапѣга, Сциніо, Скалковскій, Смаржевскій, Стадницкій. Водзицкій. — До ком. администраційнои: К. Бадени, Хамецъ, Черкавскій, Т. Дѣхушицкій, Грохольскій, Генцель, Янко, А. Єнджейовичъ, Кашевко, Козьебродскій, Лѣшньскій, Мѣрошевскій, Оннікевичъ, Пилатъ, Ромеръ, Жарскій, Живицкій. — До ком. правничои: Фрухтманъ, Ленартовичъ, Мадейскій, Сѣнгалевичъ, Завадскій, Цолъ, Жарскій. — До ком. люстраційнои: Иссаковичъ, Лясоцкій, Мохнацкій, Попель, Сава, Шептицкій, Тышкевичъ, Василевскій, Волянъскій. — До ком. петиційнои: Бережницкій, Билиньскій, Гиѣвошъ, Голѣвскій, Горецкій, Капри, Конецпольскій, Корытовскій, Кучковскій, Ленартовичъ, Лазарскій, Лукасевичъ, Охримовичъ, Плавицкій, Плавиньскій, Р. Потоцкій, Б Розвадовскій, Т. Розвадовскій, Свѣчиньскій, Шептицкій, Симонъ, Вернацкій, Тарновскій, Зборовскій. — До ком. дорожнои: Борковскій, Чайковскій, Дембовскій, Гвоинъскій, Гросъ, Яворскій, Козьебродскій, Менцинъскій, Стадницкій, Старовѣйскій, Торосьевичъ, Журовскій. — До ком. банковои: Абрагамовичъ, Гольдманъ, Горайскій, Лубиньскій, Мандычевскій, Поляновскій, Русоцкій, А. Сапѣга, Смаржевскій, Вайгель, Люд. Водзицкій. — До ком. горничои: Хамецъ, Горайскій, Гавзнеръ, Охримовичъ, В. Сапѣга, Скшиньскій, Словецкій.

На послѣдокъ секретарь Бадени ѳтчиталъ слѣдуючій внесеня: 1) Внесенье Цолля и товаришівъ о змінѣ постановленъ о судовой екзекуція. 2) Внесенье Менцинъского въ справѣ ревизіи закона дорожного зъ 18 серпня 1866. 3) Внесенье Гавзнера о выбранье комисіи зъ 9 членѣвъ въ цѣли оцѣненя статута организац. желѣзниць державныхъ. 4) Резолюція о змінѣ закона о регуляціи рѣкъ (п. Мѣрошевского). 5) Внесенье кс. Бухвальда съ проектомъ закона конкуренційного. 6) Внесенье Голѣвского о змінѣ закона о будованю церквей. 7) Внесенье Козьебродского о асекураціи школьныхъ будынковъ. 8) Интерпеляція Сангушки, чи правдою есть, що межи желѣзницею Кароля Людвика а трансверзальною заключено картель въ справѣ тарифъ и чи правительство не порозумѣвся въ сѣй справѣ съ органами краевыми до сего покликаными. — На сѣмъ закончихося перше засѣданье.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Именованя маршалковъ краевыхъ.*) Дня 12 н. с. вересня оголосила урядова „Wiener Ztg.“ номинаціи маршалковъ краевыхъ для Австріи высшои, Каринтіи и Зальцбурга. Маршалкомъ Австріи высшои именовный патеръ Леонардъ Ахлайтнеръ, абатъ зъ Кремсминстеръ, а его наступникомъ пос. Емиль Дирцеръ; маршалкомъ Каринтіи пос. др Іосифъ Ервайнъ, а его заступникомъ совѣт. горничій Кароль Галлингеръ; въ кѣнци маршалкомъ Зальцбурга гр. Кароль Хоринъскій, а его заступникомъ бурмистръ зъ Оберндорфъ Адольфъ Майвингеръ. Въ Каринтіи члены президія сойму належатъ до сторонництва либерального, въ Австріи высшой и Зальцбургу занменованй маршалками консерватисты, а ихъ заступниками либералы.

(*Бесѣда Тиссы*), выголошена онегда на згромадженю выборцѣвъ въ Великомъ Варадинѣ, зробила не лишь въ Угорщинѣ, но и за границами державы велике враженье, а цѣла праса угорска, австрійска, а по части и нѣмецка займаеся нынѣ оцѣненьемъ поглядовъ политичныхъ угорского шефа уряды и значеня реформъ запов'ѣжденыхъ Тиссою. Мадярскій газеты не выймаючи и органовъ умѣренои опозиціи заслѣпленій въ своемъ ультрамадярскомъ патріотизмѣ хвалятъ проекты Тиссы и мовь не добачаютъ, якій консерватизмъ, або лучше сказати ретрогресія, крыеся подъ либеральными фразами сеи найновѣйшои програмы угорского президента министровъ. — Вже зъ короткого змѣсту, поданого въ послѣднемъ числѣ „Дѣла“ пѣсля телеграфичныхъ донесень можна вымѣркувати, що реформы, запов'ѣжденій либеральнымъ министромъ, зовсѣмъ не основуютсп на принципахъ либерализма, бо маютъ на цѣли зъ одног стороны розширенье власти администраціи на шкоду парламентаризму черезъ продовженье часу тревання посольскихъ мандатовъ, а зъ другои стороны змѣрюютъ плапы Тиссы до ограниченя конституційныхъ свободъ обывательскихъ подъ покрывкою придавленя небезпечныхъ агитацій. Тисса бажае именно, щобы ему парламентъ призналъ право завести на ограниченый часъ станъ выемковый для енергичнѣйшого побореня націоналныхъ, вѣроисповѣдныхъ и соціялистичныхъ агитацій. Що, говорячи про вѣроисповѣдній и соціялистичній агитаціи, мавъ Тисса на думцѣ антисемитизмъ, а взглядно рухъ анархистичный, се легко врозумѣти, но не тяжко также ѳтгадати, кого мавъ онъ на думцѣ, згадуючи про проекты законовъ, що маютъ ему дати власть высшкову противъ агитаціямъ націоналнымъ. Законъ, якій бажае Тисса мати для забезпеченя своеи акціи въ томъ ѳтношеню, се санкція мѣръ репресійныхъ противъ всѣхъ немадярскихъ народностей, особливо-жъ Хорватовъ; а коли доси могли хорватскій опозиціонисты бодай въ прасѣ выявити передъ свѣтомъ покривдженье своихъ націоналныхъ правъ, то теперь и на прасу наложитъ угорска „либеральна“ управа свою тяжку руку, а за статіи „розсѣвающій ненависть“ будутъ авторы ихъ потягани до ѳтвѣчальности не передъ судомъ присяжныхъ, але передъ трабуналомъ „ученыхъ“, розумѣюсп мадярскихъ. Якій выглядъ для угорскихъ, вже и такъ змадяризованыхъ Русиновъ, для Словаковъ та Сербовъ, ѳтгадати не тяжко.

(*Палаты лѣкарскій.*) Союзъ австрійскихъ лѣкарѣвъ, що ѳтбуває теперь свои засѣданя въ Берлѣ, рѣшивъ внести до рады державнои петицію въ справѣ полагодженя палатъ лѣкарскихъ, котрій мали-бы бути устроеній на взоръ палатъ адвокатскихъ, нотаріяльныхъ и промысловыхъ и мали-бы сповнати задачу заступництва интересовъ стану лѣкарѣвъ, подобно якъ аналогичній корпораціи прочихъ свободныхъ знаній. — Кромѣ того рѣшивъ зъѣздъ союза австр. лѣкарѣвъ завѣзвати правительство до ревизіи австрійского законодавства санитарного, утвореня державного бюра здоровля и выдана строгихъ приписовъ противъ лѣкарскому партацтву (Curpfuscherei).

(*Новеля промыслова.*) Правительство завѣзвало недавно палаты торговельно-промысловій, щобы выразили свою гадку що до деякихъ уступовъ шестои главы новелѣ промысловои. Ѳтповѣди на дочычній пытаня маютъ наспѣти найдальше до 1 н. с. жовтня, позаякъ новеля промыслова буде однымъ зъ першихъ предметовъ, котрій прійдутъ въ осени подъ обрады высшои палаты рады державнои.

(*Конфликтъ виденьскои рады мѣскои съ намѣстникомъ.*) Рада мѣста Вѣдня рѣшила на засѣданю зъ дня 12 н. с вересня зъ взглядовъ економичныхъ повздержатись съ будовою концесіонованои правительствомъ линіи трамваю. Намѣстникъ засуспендувавъ сейчасъ се рѣшенье рады мѣскои, но коли радній рѣшили поскладати громіяльно свои мандаты, намѣстництво ѳткликало на другій день суспензію рѣшенья рады громадскои. — Фактъ сей выкликавъ въ цѣломъ Вѣдни велику сензацію, а якъ пишутъ зъ Вѣдня, не выключена евентуальность, що намѣстникъ подастьсп до дымисія.

ЗАГРАНИЦЯ.

Царь въ Варшавѣ. О дальшомъ побытѣ царскои пары въ Варшавѣ розказуютъ, що ласкаве и вѣжливе поступованье такъ царя якъ и царицѣ зробило на жителѣвъ мѣста велике враженье. Царь и царица выѣздили завсѣгды отвертою каретою, а царица принимала власноручно всякій прошеня, якій ѣй на улици подчасъ ѣзды подавано. На краковскомъ передмѣстю зомлѣла була одна женщина, що подавала царици свое прошенье. Царица приказала возникови пристати и сама поспѣшила омлѣшой на помочь. Якась зновъ дволѣтна дитина кличала середъ улицѣ и держала прошенье; царица задержалась, а не могучи достати сама прошенье ѳтъ дитины, казала полиціянтови подънести дитину до каріты, ѳтобрала прошенье, понесгала дитину и сказала, що буде о нѣй памятати. Немало характеристичнымъ есть такожъ, що коли якійсь гимназіястъ, котрого выключено зъ школы, подавъ прошенье царевн, щобы его зновъ до школы допустили, царь заразъ таки написавъ на прошеню „дозволяеся“ и ѳтдавъ прошенье ученикови. Велику сензацію въ мѣстѣ зробило, що царь въ институтѣ глухонѣмыхъ розмовлявъ по польски съ тыми учениками, котрій по россійски не умѣли. — Велику вагу приписуютъ такожъ именованымъ деякихъ виднѣйшихъ людей зъ польскои шляхты. Такъ именувавъ царь гр. Казим. Стаженьского и гр. Кароля Єзерского, маршалками двору, кн. Мат. Радзивила шамбеляномъ, а гр. Артура Потоцкого камерюнкромъ. — Дня 11 и 12 с. м. ѳтбувалися коло Модлина (Ново-Георгіевска) маневры россійскои арміи въ присутности царскои пары. Подчасъ маневровъ царица ѣхалася верхомъ на сивомъ коні. Дня 13 с. м. царь оглядавъ укрѣленя коло Варшавы, а 14 с. м. мавъ выѣхати до Скерневиць.

Зъѣздъ трехъ цѣсарѣвъ. Коли се пишемо, цѣсарѣ найбольшихъ трехъ державъ середно-европейскихъ суть вже на мѣсци свого зъѣзду и якъ разъ може теперь важится судьба народовъ подлягаючихъ ихъ власти. Що они радятъ и що зъ той рады выйде, не знати. Поки що приходится намъ потувати лишь поодинокій факты сего безперечно великои ваги зъѣзду монарховъ. Цѣсарь австрійскій выѣхавъ 14 с. м. вечеромъ о 9 год. до Скѣрневиць и мавъ приѣхати 15 с. м. въ полудне. Съ цѣсаремъ выѣхавъ такожъ и министеръ дѣлъ заграничныхъ гр. Кальноки. Того-жъ самого дня выѣхавъ до Скѣрневиць такожъ и нѣмецкій цѣсарь. Его супроводжаютъ кн. Бисмаркъ съ своимъ сыномъ Гербертомъ, адъютанты геп. Лередорфъ и Радзивилъ, шефъ кабинету войскового Альбедиль и двохъ лѣкарѣвъ. Подчасъ приѣзду австрійского цѣсаря буде въ Скѣрневицяхъ такожъ и угороско-австрійскій посолъ при россійскомъ дворѣ гр. Волькенштайнъ и придворный секретарь въ австрійскомъ министерствѣ дѣлъ заграничныхъ Кренталь. — Програма зъѣзду була слѣдуюча: Въ понедѣлокъ рано мавъ приѣхати насамперед нѣмецкій цѣсарь, а пѣзнѣйше доперва мавъ приѣхати цѣсарь австрійскій. На стрѣчу цѣсареви нѣмецкому мала выѣхати царска пара аже до Александрова, а на стрѣчу цѣсареви австрійскому наслѣдникъ престола аже до Гранцѣ. Во второкъ мають ѳтбутися великій ловы, а по сихъ пиръ и представленье въ театрѣ. Въ середу рано ѳтѣзджае нѣмецкій цѣсарь о 6 годинѣ, а въ годину пѣзнѣйше ѳтъѣзджае цѣсарь австрійскій, котрого царска пара ѳтпроваднтъ аже до Щаковы. Цѣсарь австрійскій вертае въ четверъ до Вѣдня. По ѳтъѣздѣ цѣсарѣвъ выѣде царь съ малою дружиною на замокъ до Любохенокъ на ловы и повернѣ доперва съ кѣнцемъ с. м. до Петербурга.

Нѣмеччина. Въ дѣлѣ церковно-политачного пытаня доносятъ зъ офиціозного жерела, що головнымъ условіемъ до розпочатя новыхъ перегоровъ съ курією суть певній уступки, якій курія въ справѣ обсадженя архіепископства въ Коловіи и Познани мусить конче поробити. Доси однакожъ курія не зробила ще жадныхъ уступокъ и наколи не мае вернутись давна система репресійна, то мусятъ, якъ дотеперь, въ церковно-политичномъ пытаню тревати застой, доки курія не згодится на обсадженье згаданыхъ епископствъ въ такій способѣ, въ якій се для интересу державы есть догѣднымъ. — Въ дѣлѣ недавного зневаженя нѣмецкои хоругвы на побережу захѣдноп Африки доносятъ, що се нѣякъ не вплыне шкѣдливо на розвой тамошныхъ нѣмецко-англійскихъ ѳтношень. Нѣмецкій газеты розбираютъ теперь глубоко и широко, дячого нѣмецкій цѣсарь надѣливъ кн. Бисмарка въ день роковины битвы подъ Седаномъ ордеромъ pour le merité и вносятъ въ сего, що кн. Бисмаркъ доконавъ въ послѣднихъ дняхъ дѣйстно якогось великого дѣла военного на поли политики заграничнои, або цѣсарь Вильгельмъ хоче симъ передъ выборами доказати, якъ высоко цѣнитъ ѳнъ кн. Бисмарка и дати симъ познати, що нерадо видѣвъ бы, щобы хтось его канцлерови супротивлялся.

Туреччина. Зъ Батумъ доносятъ, що середъ орменьского населеня въ турецкой Ормении заносится на якусь ворохобню. Особливо середъ орменьскихъ христіянъ запанувавъ въ послѣднихъ часахъ рухъ революційный и они намѣрюютъ освободитися зъ подъ турецкого панованя. Цѣлымъ рухомъ революційнымъ управляе комитетъ революційный въ Тифлисѣ, котрый переновитъ потайкомъ черезъ границю зброю и амуницію. Недавно турецкій власти переловили на граници колька такихъ пересылокъ. — Зъ Константинополя доносятъ, що Порта рѣшила спонукати европейскій державы до нового розбору египетского пытаня санитарного.

Египетъ. Пѣсля вѣдомостей зъ Каира въ експедиціи суданьскій запанували спори межи шефомъ арміи египетскои и администраціею войсковою въ Лондонѣ. Шефъ експедиціи, Стефенсонъ, «сть зъ причины низького стану воды въ Нилю за первѣстнымъ планомъ походу на Свакимъ и Хартумъ, а администрація опираючись на планѣ Вольселея есть зновъ за дорогою Нилемъ. — Гордонъ доноситъ, що Хартумъ есть безпечне, а войско здорове и крѣпке. Мегдій стоитъ на полудне ѳтъ Кордофану коло Джебель Дая и мае 14.000 войска; онъ хоче 4.000 людей выслати на помочь осаджуючимъ Хартумъ.

НОВИНКИ.

— **Въ справѣ читальень** подаемо до вѣдомости всѣхъ, що заходятся при основуваню тыхъ-же, щобы посылали до ц. к. намѣстництва лишь власноручно подписаній прошеня о позволенье основаня читальень, позаякъ прошеня, на котрыхъ нема власноручныхъ подписовъ основателѣвъ, ѳткидае наше намѣстництво. Однакожъ звертаемо увагу на се, що на прошеню до намѣстництва не треба бѣльше, якъ два або три власноручній подписы, а на статутахъ цѣлкомъ не треба подписовъ основателѣвъ.

— **До руской школы народнои у Львовѣ** вписалося доси до IV класы 14 учениковъ; наколи-бъ ще лишь кольохъ вписалося, була-бъ вже заведена и окрема класа четверта. При сѣй случайности мускме поднести, що Ставропигійскій Институтъ жертвувавъ для учениковъ сеи школы книжокъ въ вартости до 50 зр.

— **„Kościół jest tą potęgą“** сказавъ Мицкевичъ — для того нѣрвй braci всѣми можливыми способами будуютъ косцьолы на Руси. Для прикладу наводжу ту проторонь лишь кольохъ миль квадратовыхъ, на котрыхъ въ продовженю двайцати лѣтъ побудовано 14 костеловъ: 1) Подволочиска, 2) Медынь, 3) Кошляки, 4) Синява, 5) Стрыѣвка, 6) Лозова, 7) Игровица, 8) Плотичъ, 9) Галушицѣ, 10) Бущина, 11) Ходачковъ великій, 12) Мѣльно, 13) Олѣвъ, 14) Городыщѣ. Кромѣ повышихъ ухвалено ставити костелы може вже таки и сего року: 1) въ Боркахъ великихъ, 2) въ Тростянцю, 3) въ Янковцихъ або въ Обарѣнцахъ. Въ декотрыхъ зъ тыхъ костеловъ установлено ѳтпусты въ той самъ день, якъ въ церквѣ храмъ, н. пр. въ Игровицп. Зъ ѳтки беруто грошѣ на будованье тыхъ костеловъ, тяжко неразъ ѳтгадати, бо не всюды ставляются конкуренцію або за грошѣ якого добродѣя. Злій языки шепчутъ, що то грошѣ „propagand-ы fidei“...

— **Терноподьщина** двигаеся. „Бесѣда“ розвиваеся „Народна Торговля“ туй туй ѳтворятся; читальнѣ що-разъ новій закладаютъся; тверезость межи народомъ скрѣпляеся; въ церквахъ уже не самъ одинъ дякъ хрипитъ, а вже ту и тамъ можна учути спѣвъ хоральный. Случайно бувъ я на Успеніе Пр. Богор. въ Черниховѣ. Серце радувалося чути такъ красный спѣвъ, до котрого стало 30—40 спѣвакѣвъ и спѣвачокъ. Штука то въ такъ малѣмъ сельци зѣбрати такій хоръ. Но Воч. о. Стефанъ Бѣлиньскій своею щедростею, ревностею и вытревалостею доказавъ того. Спѣву учивъ п. Ремеза. Зауважавъ я также на ѳтпустѣ въ Черниховѣ, що сего року вже анѣ одного свѣрея нѣ съ наносмъ нѣ съ хлѣбомъ не тѣлько на плацу, но и на жадной улицп не було видно. Стояло-бы труду, щобы Воч. душпастырѣ всюды, де тѣлько есть ѳтпусты, постаралися о тое, щобы жиды не ставляли столбовъ съ горѣвкою обочь церкви и не давали соблазни народови.

— **Загальный зѣбѣръ товариства „Шкѣльна Помѣчь“** ѳтбудеся завтра, въ середу, въ „Народн. Домѣ“ въ комнатахъ народнои школы о 7 годинѣ вечеромъ.

— **Др Иванъ Добрянъскій** зрѣкся доцентуры карного права въ университетѣ львовскомъ. Мѣсце его мае занятп, якъ довѣдуемось, др Петро Стебельскій.

— **Арештованье.** Дня 27 мин. мѣсяця выѣхала зъ Золочева до Буска судова комисія слѣдча подъ проводомъ сов. Анзіона и на подставѣ переведеного нею слѣдства арештовано спершу трехъ жидовъ, мѣжь ними польского агитатора Ицка Гольдберга, директора товариства кредитового въ Буску. Всѣхъ арештованыхъ ѳтставлено до Золочева.

— **Похоронъ бл. п. Константина Бобинскаго** ѳтбувся въ Пасѣчной подъ Станиславовомъ при участи кольканайцати священиковъ. Надъ могилою були двѣ гарній проповѣди; першу выгохосивъ одинъ зъ священиковъ, а другу товаришъ и другъ Покойного, п. Леонидъ Заклиньскій зъ Станиславова.

— **Товариство „Сѣчь“ у Вѣдни** розпочинае съ новымъ школьнымъ рокомъ 1884/85 ѳсѣмнайцатый рѣкъ истнованя. Ѳтъ заснованя въ 1868 р. до сегодня товариство „Сѣчь“ громадило всю академичну руску молодѣжь у Вѣдни въ своемъ товариствѣ, щобы тутъ на взоръ давнои Сѣчи збратавшися горячою любовію до рѣдного руского народа въ одну братію, — въ имя серіозной науки и поступу, подати своимъ членамъ-товаришамъ всѣ можливій средства и збольшити кругъ знаня, яке они на университетѣ только въ спеціяльныхъ галузяхъ науки набуваютъ. Товариство „Сѣчь“ сповняло свою задачу добрною читальнею, вечерницями, ѳтчитами, добрною библіотекою, складаючоюся зъ повтора тысяча найкращихъ литературно-науковыхъ дѣлъ первостепенныхъ европейскихъ литературъ, а зарѣвно богатою въ дѣла и дотычній матеріялы нашои руской литературы и исторіи. Товариство „Сѣчь“ истнуе вже 17 лѣтъ о власной силѣ патріотичныхъ своихъ товаришѣвъ и сповняе честно и гѣдно свого народа велику задачу. — Тому то съ новымъ рокомъ школьнымъ ѳтзываемося щиро до всѣхъ Русиновъ-академиковъ вѣденьского университету, а головно ѳтзываемося до тыхъ нашихъ товаришѣвъ, що съ новымъ рокомъ школьнымъ вступаютъ першій разъ въ университетъ, щобы громадно вписувалися въ наше товариство. Выдѣлъ товариства „Сѣчь“ уважае своимъ найбольшимъ обовязкомъ подати помочну руку словомъ и дѣломъ при вписѣ, гляданю хаты и другихъ товарискихъ дѣлахъ. — Хата товариства отворена ѳтъ 1 жовтня цѣлый день и знаходится на передмѣстю Josephstadt (VIII Bez. Laudongasse 49 A. 2. Stiege, Parterre 17. — За Выдѣлъ товариства „Сѣчь“: *Иванъ Куровець*; *Евгеній Озаркевичъ*.

— **Руско-народный театръ** подъ зарядомъ И. Биберовича и И. Гриневецкого, забавитъ ще до 28 н. с. м. въ Бережанахъ, де дасть ще кольска представленъ. Въ недѣлю дня 14 с. м. „*Два сироты*“, образъ зъ житя парискаго въ 6 ѳтслонахъ; во второкъ 16 с. м. по разъ першій „*Федора*“, найновѣйша драма В. Сарду, въ 4 актахъ, на бенефисъ И. Биберовичевои. Въ четверъ д. 18 „*Бойки*“, народна мелодрама въ 3 ѳтслонахъ. Въ суботу, д. 20 „*Адріянна Лекуврерь*“, драма М. Скрібого, а въ недѣлю д. 21 „*Ярополкъ I-ій Святославичъ*, великій князь кіевскій“, трагедія исторична К. Устіяновича, преміована на конкурсѣ товариства „Руска Бесѣда“ у Львовѣ. — Зъ Бережанъ переѣде нашъ театръ на кольканайцатъ представленъ до Львова. Представленя будутъ ѳтбуватися въ великой сали „Народного Дому“. Персналь нашого театру побольшеный и скрѣпленый кольсома новыми силами, числитъ теперь двайцать кольса лицъ, посѣдае власну оркестру, котру ще намѣрае подчасъ представленъ у Львовѣ побольшити членами мѣскои оркестры „Гармонія“. Помежи нашими представленій будутъ у Львовѣ по разъ першій: „Новый Дворникъ“, народна мелодрама съ спѣвами и танцями Ио. Воробкевича; „Никола Довбущукъ“, народна мелодрама А. С. съ музикою Ио. Воробкевича; „Сокольска дебра“, народна мелодрама Т. Г. также съ музикою Ио. Воробкевича; „Бойки“, образъ народный въ 4 актахъ, съ спѣвами; „На добродѣйнй цѣли“, комедія въ 3 актахъ Григорія Григоріевича; „Тато на заручинахъ“, комедія въ 1 актѣ Г. Григоріевича; „Дивна пригода“, комедія Гольдонього, перевѣдъ зъ италійского Ю. Целевича; „Гуски и гусочки“, комедія М. Балуцкого; „Отворенье сальону“, комедія М. Балуцкого; „Олегъ“, трагедія К. Устіяновича; „Интрига и Любовь“, мѣщаньска трагедія Ф. Шиллера; „Двѣ сироты“ образъ зъ житя парискаго; „Адріянна Лекуврерь“, драма М. Скрібого; „Федора“, драма въ 4 актахъ В. Сарду.

— **Поклинъ до Русиновъ мѣста Бережанъ и окрестности.** Ѳтъ дня 27 м. серпня с. р. гоститъ въ нашомъ мѣстѣ руский народный театръ зъ Львова подъ зарядомъ пп. И. Биберовича и И Гриневецкого, и давъ досель 12 представленъ, въ кругъ которыхъ входили комедіи, мельодрамы, драмы, оперетки и т. п. сценичній штуки якъ оригинальній такъ и переводній съ музикою Воробкевича и инщихъ. И найбольше перебирчина публичность мусить згодитися съ нами, що нашъ театръ мае добрый силы и загаломъ подъ взглядомъ артистичнымъ стоитъ высоко, незрѣвнано высше, якъ богато иншихъ провинціональныхъ трупъ, якій намъ лучалося бачити въ послѣдныхъ лѣтахъ. Кажемо се не голословно, а на подставѣ высказовъ польскои интелигенціи, котра вчорашного дня численно зѣбралася, позаякъ дане було представленье на дохѣдъ мѣсцевои охотничои стражи пожарнои и панове стражаки самі постаралися о розпродажъ всѣхъ билетовъ. А що дирекція театральна достушила такои доброи славы въ оцінію публичной, то се належитъ приписати ей неусыпнымъ трудамъ и сильной волп удержувати товариство за всяку цѣну на высотѣ теперѣшного розвитя штуки драматичнои. Тымъ болестнѣйше приходитъ намъ поднести тутъ сумный фактъ, що руска суспольность мало що, або майже цѣлкомъ нѣчо не интересуеся симъ великимъ дѣломъ народнымъ, а лишае его ось такъ на волю судьбы. Выявши дѣй-три родины руски, котрій бѣльше-

менше правильно ôтвѣдуютъ представленя, цѣле проче число зрителѣвъ складаеся зъ невеликого кружка бѣдной молодежи школьной, а вся проча интелигенція, якъ мѣстцева такъ и позамѣсцева, оказуеся — жаль сказати — надъ мѣру рôвнодушною. Тому-то звертаемось до патріотичного чувства земляковъ и просимо ихъ о матеріяльну пôдмогу — о частѣйший ôтвѣдины нашого театру. Просимо Васъ, Высокоповажаний священики, закалений борцѣ на права руского народа: прибувайте и самій и съ своими родинами и съ своими прихожанами, якъ се робили отцѣ духовній зъ окрестности Бурштына, Надвôрной, Калуша и т. д. Просимо и Васъ, честній селяне-хлѣборобы: пôйдѣтъ за голосомъ провôдниковъ духовныхъ, а они Вамъ покажутъ дорогу, по котрôй идучи буде Вамъ мило и пожитично по цѣлотыждневôй тяжкôй праци покрѣпитися хлѣбомъ духовымъ зъ народной нивы. Просимо въ кôнци и Васъ, панове мѣщане, славній роды Огоновскихъ, Лотоцкихъ, Ралькôвъ, Починикôвъ и др., важѣтеся съ нами до всесторонной працѣ для свого власного и руско-народного блага! Прибувайте всѣ тамъ, де буде вамъ дана спосôбность почерпнути руского духа, почути руске слово и налюбуватися рускою пѣснею. Прибувайте! а докажете свѣтови, що до Васъ не дастьоя приложити пословица, котра послѣдными часами зъ устъ до устъ стала курсувати и досадно характеризуе мѣсцевій обставины: „Патріотизмъ безъ пожертвованя и любови — се бракъ золота въ Липѣ Золотôй“.

Судиголовъ Крышка.

— **Зъ Бродщины** пишутъ намъ, що село Суховоля въ повѣтѣ бродскôмъ, продавъ гр. Емануилъ Борковскій жидови за 120.000 зр. Жидъ купивъ ôтъ графа навѣть повôзъ и четверню, котрою графъ ѣздивъ, и заразъ попарадувавъ нею до Бродôвъ.

— **Зъ Тернопôльского** доносятъ намъ, що половину села Курôвцѣ, въ повѣтѣ тернопôльскôмъ, продавъ п. Шумańскій жидови Ліліенови за 96.000 зр.

— **Жидъ Ямполеръ** — якъ пишутъ — купуе ôтъ графа Іосифа Міончиньского села Яснище, Вербôвчикъ, Перепильники, Паликровы, Лукавець, Орѣхôвчикъ и Стибарôвку въ повѣтѣ бродскôмъ. Графъ Міончиньскій мае выѣхати до Россіи.

— **Зъ Озѣрнои** пишутъ намъ: До Озѣрнои прибувъ на мешканье рабинъ-чудотворець зъ Завалôва. Жиды купили ему въ Озѣрной дôмъ за 2000 зр. и выслали кôлькадесять возôвъ по его рѣчи. Бурмистръ п. Осташевскій выславъ по него зъ повáжаня свôй повôзъ и конѣ и повѣдаютъ, що навѣть самъ выйшовъ противъ него на повитанье. Вже то другій разъ посылае п. Осташевскій свôй повôзъ по славного рабина, бо передъ кôлькома недѣлями посылавъ по него до Залозець, де той представитель жидôвства перебуе задумувавъ осѣсти. Дивна рѣчь, що властитель Озѣрнои, жидъ Ямполеръ, не пôславъ по рабина, але христіянинъ: Се ознака „miłości braci mojżeszowego wyznania!“ Въ Озѣрной есть вже одинъ кромѣ того рабинъ.

— **Зъ Калуша** пишутъ намъ: Якось въ мѣсяцю сѣчню с. р. по увязненю О. Бекерского за покутне писарство и за вызыскуванье бѣдныхъ селянъ, выдавъ ц. к. судъ повѣтовый въ Калуши наказъ урядникамъ того-жь суду, щобы нѣякихъ подань анѣ скаргъ писаныхъ черезъ покутныхъ писарѣвъ не принимали, а не менше строго наказавъ ц. к. судъ, щобы нѣякихъ выяснень тымъ-же писарямъ не давати. Тымчасомъ дѣеся противно, бо всякій поданя и скарги писанй такими писарями принимаются, а ще для бôльшого вызыскуваня нашого бѣдного народа спровадився ôтъ 5-ти мѣсяцѣвъ до Калуша депендентъ нотаріяльный п. К. и пôдъ покровкою, яко-бы депендуванъ у нотаря п. Левицкого, занимаеся покутнымъ писарствомъ на великій розмѣры, такъ що собѣ навѣть канцелярію адвокатску заложивъ. Чи дозволено депендентамъ нотаріяльнымъ заниматився писарствомъ на власну руку? *Б.*

— **До рукоположаня на священиковъ** приступили въ Перемышли кандидаты: 1) Мих. Мрицъ, 2) Ив. Мелникъ, 3) Вас. Лисецкій, 4) Іосифъ Негребецкій, 5) Максимъ Копко, 5) Ив. Яворскій, 7) Вас. Охинчь, 8) Ив. Стояловскій, 9) Симеонъ Смулка, 10) Теодоръ Сандовичь, 11) Іосифъ Гумецкій, 12) Северинъ Коростеньскій, 13) Конст. Павловскій, 14) Яковъ Косоноцкій, 15) Денисъ Мохнацкій, 16) Стеф. Петрикъ, 17) Францъ Рабій, 18) Николай Осмѣловскій и 19) Данилъ Лепкій.

— **Зъ Рогатына** пишутъ намъ: Консерваторъ гр. Войтѣхъ Дѣдушицкій, гостивши недавно въ Рогатынѣ (якъ о тôмъ була звѣстка въ 96 ч. „Дѣла“) для розслѣдженя археологичныхъ памятокъ въ рогатыньскихъ церквахъ, запотребувавъ якого малиря, щобы ему знявъ модель зъ старинной чашѣ. О. приходникъ припоручивъ ему молодого артиста-маляря Ю. Панкевича, знаного вже по части рускôй публицѣ. П. Панкевичь довершивъ свою роботу такъ удачно, що звернувъ на себе особливу увагу п. консерватора и сей обѣцявъ старатися въ соймѣ, щобы дано ему стипендію 300 зр. рôчно на укôнченье академіи штукъ красныхъ въ Краковѣ. Коли-жь бы не удалося добути стипендію зъ фондôвъ краевыхъ, то ôнъ самъ допоможе ему скôнчити академію.

— **Въ селѣ Кинашевѣ**, повѣта рогатыньского, загадали громадяне заложити у себе читальню. Статуты поданй вже до ц. к. намѣстництва на руки редакціи „Батькôвщины“. Въ тôмъ селѣ заводятся и иншій порядки: заходомъ молодого патріота-труженика п. П. завязався хоръ селяньскій, на котрый радо учащаютъ якъ господарѣ, парубки, хлопцѣ, такъ и дѣвчата. Дай Боже, щобы шлях бувъ першимъ примѣромъ въ повѣтѣ рогатыньскôмъ!

— **Въ Ступнахъ**, повѣта збаражского, проявилася — якъ намъ доносятъ — косатизна межи дворскими кôньми.

— **П. Артуръ Марі** (Marie), учитель фехтунку, розпочавъ ôтъ 1 вересня с. р. курсъ науки фехтунку для молодежи академичной и гимназіяльной по цѣнахъ зниженыхъ дуже приступныхъ. Школа п. Марі-ого, котрый, додамо мимоходомъ, ôтносится прихильно до Русинôвъ, знаходится при улицы Снарбкôвскôй, ч. 18, I поверхъ.

— **Въ Познани** завязали Поляки „Товариство опѣки правничои“. Правительство пруске затвердило статуты того товариства, котре мае давати безплатно пораду Полякамъ Познаньщины въ такихъ справахъ, де ходитъ о покривдженье на правахъ народныхъ, политичныхъ и религійныхъ. О великôй важности такого товариства нема що й говорити, она видима кождому. Таке товариство дуже здалось-бы и у насъ, Русинôвъ!

— **Школы въ Индіяхъ**. До „Missyj Kat.“ пишутъ въ Chatlagona (въ Бенгалю всхôдньôмъ), що тамошнымъ законницямъ-місіонеркамъ дуже тяжко приходитъ учити малыхъ дѣтей дѣвчатъ, бо они по бôльшôй части походятъ зъ лѣсôвъ, де перше жили майже въ дикôмъ станѣ. Въ класѣ тяжко ихъ утримати на одномъ мѣсци. Часами они сидятъ тихо, але не разъ въ одной хвили всѣ ховаются пôдъ лавки, то знôвъ выскакуютъ на лавки або утѣкаютъ дверми и ôкнами на дворъ и летомъ птаха суть уже або на вершку дерева або въ кухни.

Вѣсти зъ Епархіи Львôвскои.

Завѣдательство въ Рыковѣ, дек. золочѣвского, получивъ о. Корнило Воєвудка, завѣдатель въ Межигôрцяхъ.

Институцію на пар. Межигôрцѣ, дек. рогатыньского, получивъ о. Наркизъ Янкевичь, парохъ зъ Рыкова.

Вѣсти зъ Епархіи Перемыскои.

Презенту на парохію Чертежъ, дек. сяноцкого, получивъ о. Левъ Семôратовичь зъ Дешницѣ.

Канонічну институцію получивъ о. Алексей Стецишинъ на пар. Залѣска воля, дек. православского, а тамошный завѣдатель получивъ завѣдательство капеланіи въ Лещоватôмъ, дек. лиского.

Конкурсъ розписаный на опорожнену посаду II-го проповѣдника при Перемыскôмъ соборнôмъ храмѣ; плата 315 зр. а. в. зъ фундаціи бл. п. еп. Снѣгурского. Речинець конкурсу до 15 жовтня 1884. Коли-бъ убѣгався о тую посаду котрый зъ двохъ другихъ зъ тои фундаціи дотованыхъ функціонарѣвъ катедральныхъ (строитель тайны покаяня и настоятель ризницѣ), то тымъ опорожнилась-бы також одна зъ тыхъ посадъ (300 зр. рôчно и мешканье). Отже убѣгателѣ мають выразно заявити, чи убѣгаются тôлько о посаду II-го проповѣдника, чи також и о котру зъ двохъ другихъ посадъ. Прошеня маютъ вноситися до консисторіи черезъ деканальній уряды.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

✝ **О. Петро Назаревичь**, парохъ зъ Виолока нижного, дек. нолиского, упокоився въ 52-гôмъ рощѣ житя а 24-тôмъ священьства. Вѣчна ему память!

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Библіотека „Зорѣ“. Матеріялы до руской литературы апокрифичнои, зобравъ дръ Ом. Калитовскій.** Дуже цѣкава книжочка, становлича пятый зъ ряду томикъ „Библіотеки Зорѣ“, показуе намъ наглядно, кôлько то и якихъ цѣкавыхъ памятникôвъ нашого письменства лежитъ ще доси въ укрытю, дожидаючи руки дбалыхъ и ученыхъ любителѣвъ нашои старины и нашого живого слова. Змістъ книжочки становлятъ деякій творы письменній зъ XVIII вѣку, вынятій зъ рукописного зборника, хоронячогося въ институтѣ им. Ossolińskich у Львовѣ пôдъ ч. инв. 2189. Зборникъ сей, писаный рукою тухольского священика Поповича мѣститъ въ собѣ крôмъ поданыхъ въ тôй книжочцѣ проповѣдей и оповѣдань, а також крôмъ поданои въ сегорôчнôй „Зорѣ“ науки о „звѣздочествѣ“ ще й деякій иншій матеріялы и належитъ безперечно до цѣнныхъ забутковъ нашои бувальщины. Въ тôй книжочцѣ переписавъ и выдавъ дръ Калитовскій: 1) Казаня на Рождество Христове (стор. 9—21), 2) Казаня на Соборъ Пресятои Богородицѣ (стор. 22—25), 3) Казаня на Богоявленье Господне (стор. 25—32), 4) Исторія о женѣ Мандонѣ царици безбожнои и бестиялои (стор. 35—38), 5) Повѣсть о трех наших царех, братиях роднихъ (39—41), 6) Рацня о цари Михаилѣ, како будетъ царем тридцат лѣтъ (стор. 41—44), 7) О царотвѣ антихристовѣ и днех послѣдних (стор. 44—46), 8) Наука о пчелах святого Зосима, котрои частею есть також наука о щупацѣ и молитва отъ уроковъ надъ пчелами (стор. 49—54). Мова всѣхъ тыхъ творôвъ досыть гарна народна, съ невеликими декуды примѣшками церковщины; спосôбъ представленя живый, неразъ поетичный, образовый и навѣяный щиро-народнымъ гумором. Жаль тôлько, що Вион. выдавець ограничився на самôмъ перепечатанню тексту, а не додавъ до него конечныхъ для его оцѣненя и зрозумѣня критичныхъ увагъ. Правда, на стор. 3—6 помѣщеный вступъ, але вступъ той не богато выясняе и не може заступити мѣсця наукового поясненя поданыхъ въ книжочцѣ творôвъ.

Курсъ львôвскій зъ дня 15 *я.* вересня 1884.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	267 —	270 —
„ дньѣс.-черн.-мс. по 200 р.	189 75	193 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	285 —	290 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 75	99 75
„ „ „ по 4% ав.	91 40	93 —
„ „ „ по 5% ав. період.	98 75	99 75
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 50	102 50
Листы дов. гал. рунт. банку п. 6%	— —	— —
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. прод. Завед. для Гал. и Буков. 6% льосов, въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизація галиц. 5% в. п.	100 25	101 25
Облиги комунальній Гал. банку рустик. 6%	— —	— —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	102 75	104 —
5. Льосы мѣста Кракова	17 50	19 25
„ „ Станиславова	22 50	24 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 64	5 74
„ цѣсарскій	5 67	5 77
Наполеондоръ	9 64	9 74
Пôвимперіялъ	9 92	10 02
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ „ паперовый	1 32 3/4	1 24 1/4
100 марокъ нѣмецкихъ	59 35	60 10
Срѣбро	— —	— —

Аптика РУКЕРА во Львовѣ

1009 (85—?) поручае

Росу красоты и великій косметики и пахощѣ якъ черезъ мене, такъ и черезъ иншій фирмы оповѣщуваній.

Всѣхъ наукъ лѣкарскихъ

Дръ Щастный Сельскій

бувшій асистентъ професора болѣзней жѣночихъ университету вѣденьского, Дра бар. К. Рокитаньского

1082 9—?

переселився до Львова

и ординуе яко спеціялистъ въ жѣночихъ болѣзняхъ и операторъ ôтъ 2-гои до 3½ годины по полудни въ своймъ помешканю

при улици Чарнецкого ч. 2.

Въ друкарни товариства им. Шевченка

(*ул. Академична Ч. 8*)

можна дôстати по нижченôй цѣнѣ:

Річники часописи „Правда“:

Річникъ IV зъ р. 1870 . . . за 2 зр.
„ V зъ р. 1872 . . . „ 2 зр.
„ VI зъ р. 1873 . . . „ 2 зр.
„ IX зъ р. 1876 . . . „ 2 зр.
„ X зъ р. 1877 . . . „ 2 зр.
„ XI зъ р. 1878 часть лит. 2 томы „ 1 зр.
„ XII зъ р. 1879 . . . „ 2 зр.
„ XIII зъ р. 1880 часть I . „ 50 кр.
зъ р. 1884 часть II . „ 1 зр.

Дальше можна набути слѣдующій выдани б. редакціи „Правды“:

1. „Исторія руска Костомарова“, перекладъ Ол. Барвѣньского томъ I за 60 кр., т. II за 50 кр., т. III за 60 кр.; всѣ 3 томы разомъ за 1 зр. 50 кр.
2. „Свѣтогладъ украиньского народа“, Нечуя, за 50 кр.
3. „Повѣстки и оповѣдання“, Нечуя, за 30 кр.
4. „Кайдашева семя“, повѣсть Нечуя за 80 кр.
5. Федьковича „Довбушъ“, Заревича „Водяревна“ и Федьковича „Якъ козамъ роги выправляютъ“ — по 10 кр.
6. „Галицко-руске письменство“ Драгоманова за 15 кр.

Крôмъ того можна набути:

„Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache“ von Dr. Emil Ogonowski за 2 зр. 25 кр.
„Руска хата“, буковиньскій альманахъ Даніла Млаки за 1 зр. 20 кр.
Друки школьній: метрика школьна, либра 40 кр.; выказъ посѣщаня школы и списъ ученикôвъ, либра по 60 кр.; завôзванье до посылани дѣтей въ школу, либра 40 кр.

Книжки тѣ можна замовити також черезъ топ. „Просвѣту“. (5—?)

Огнетревалй и безпечнй ôтъ влому

КАСЫ солидно и прекрасно выроблений съ американьскими замками и насилеными засувками такій, якъ я доставивъ львôвскому магистратови, продаю дуже дешево

1152 (6—36) **Симонъ Дегенъ**
у Львовѣ, ч. 19 ул. Валова.
(Просятся о кореспонденцію въ нѣмецкôмъ языцѣ.)

Лѣкарь полковый

Др. В. Антоневичь

отворивъ лѣкарску практику

въ Дрогобычи.

Подяка.

Выдѣлъ читальнѣ въ Корчинѣ складае симъ щиру та сердечну подяку Вп. Иванови Франкови за за его поучаючій выкладъ, якъ також всѣмъ Вп. панамъ вандрôвникамъ рускимъ, особливо-жъ пп. співакамъ за ихъ живу участь въ вокально-музикальнôмъ вечерку ôтбувшôмъ-ся въ Корчанѣ дня 30 липня 1884.

Выдѣлъ читальнѣ складае такожъ подяку Вп. Юліяну Бачиньскому за его даръ въ 14 книжочкахъ для библіотеки нашои читальнѣ.

Корчинъ дня 1 вересня 1884.

За выдѣлъ читальнѣ:
Олекса Кирчôвъ, голова;
Федю Мелеськучъ, секретарь.

Вп. пп. В. Ивановскій и Я. Панкевичь малювали въ церквѣ Бабинець долѣшныхъ опôдну линію иконостаса и вывязалися зъ своеи роботы якъ що до стилю, добору красокъ, такъ и що до позолочення дуже хорошо и съ повнымъ задоволенъемъ парохіянъ и мѣсцевого приходника. — Складаючи згаданымъ артистамъ-малярямъ публичну подяку, смѣло можемо ихъ яко знатокôвъ своеи штуки, неменше и яко щирыхъ патріотôвъ всѣмъ Вск. Отцямъ и громадамъ поручати.

За комитетъ: *Вол. Чировскій*, предсѣдатель.

Учитель домовый

Русинъ, съ кôлькалѣтною практикою

глядитъ лекціи на селѣ

въ русскôмъ домѣ. Лекцію таку може обняти на часъ необмеженый. (1—3)

Складъ фабричный красокъ, лякерôвъ, покостôвъ, продуктôвъ хемичныхъ заразомъ и торговля матеріялôвъ

ГИБНЕРА и ГАНКЕ

1157 (73—?) **во Львовѣ, Рынокъ**

поручае

Краски олѣйнй

зовсѣмъ готовй до ужитку, до мальованя дверей, бôкôвъ, помостôвъ, дахôвъ, домбъ, огородовыхъ знарядôвъ и господарскихъ, знарядôвъ рôльничыхъ и т. д.

КРАСКИ

олѣйно-лякеровй и бурштиново-лякеровй масу до запусканя помостôвъ

власного выробу, найлѣпшого рода

лякеръ до помостôвъ,

лякеръ до школьныхъ таблицъ

найдобрѣйшій

лякеры повозовй правдивй

англійскій зъ фабрикъ Wilkinson, Haywood и Clark въ Лондонѣ,

всякого рода лякеры до роботъ внутрѣшныхъ, внѣшныхъ, дерева, желѣза и шкôры.

Краски сухй всякій роды:

анилиновій,
до крашеня вещь
„ „ матерій,
друкарскій, бронзы (золотый порошокъ), золото въ аркушахъ,
ростирай въ плынѣ,
для переплетникôвъ,
тушовій акварелевій въ гузичкахъ и лѣсочкахъ,
акварелевій всякій въ трубочкахъ и мушлях,
до мальованя порцелянъ,
олѣйній въ трубочкахъ до роботъ артистичныхъ.

Средства до ретушованя, олѣйни и верникси до роботъ артистичныхъ, пензлѣ, малярскій полотна, палеты сталюги и всякій прибори до мальованя и рысованя.

Артикулы для фôльварковъ:

Смаровило до желѣзныхъ осей,
олива до машинъ,
теръ газовый,
цементъ и гипсъ,
китъ, асфальтъ,
антимеруліонъ,
карболовый квасъ и другій средства дезинфекціи.

Приряды пивничнй:

Шпунты и чопы до бочокъ,
корки до бутильокъ,
капсѣ до бутильокъ,
маса до лякованя бутильокъ,
машины до коркованя бутильокъ,
„ „ „ бочокъ,
тирбушоны,
машины до мытя фляшокъ,
пипы до бочокъ.

Артикулы гумовй,

кишки гумовй до газу и до стягання воды, вина, пива, квасу; плыты гумовй и пр.

простирала гумовй.

Пасы до машинъ и молотѣлень зъ найлѣпшихъ шкôръ бельгійскихъ всякои ширины.

Гурты до машинъ, нужѣ конопляній.

Руры цинковй и еловій.

Шрôтъ, льотки и кулѣ.

Порошокъ на комахи и молѣ, тинктура на комахи, камфора и порошъ бѣлый.

Артикулы тоалетовй, мыла тоалетовй, Extraits d'odeur, Eau de Cologne, олѣйки и помады.

Лякъ до печатаня.

Чорнило до писаня, до гектографіи, червоне, синє, чорне, до значеня бѣлья и автографичне.

Краски до печатокъ, гума и карукъ розпущеный.

Китъ до скла и порцелины.

Смаровило непромакаюче на шкôру.

Смаровила на конята зъ спосôбомъ ужитку.

Товщь до оружія.

Лякерь до чобôтъ чорный, золотый и мѣнячій.

Чорнило до шкôръ.

Апретура до конзервованя шкôръ и пр.

Все по найдешевшихъ цѣнахъ.

Цѣнникы спеціяльній на жаданье gratis и franco.

☞ При замовленихъ за послѣпла, тою просятся о присыланье певной суммы, котра выстарчила-бъ хочь на оплаченье тамъ и назадъ коштôвъ почтовыхъ на случай небôбраня посылки. ☜

Ôтъ осени року 1884 въ власномъ домѣ Ринокъ ч. 38.

Выдавець **Иванъ Белей**. — За редакцію ôтвѣчае **Кирило Кахникевичь**.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 104. Львôвъ, Четверъ 6 (18) вересня 1884. **Рôчникъ V.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ русскихъ свитъ) о 4-той год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей" выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улицы Галицкая.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересилать вôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла" Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не вертаютъ тôлько на напередне застережоно.

Поодинокое число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаютъ по цѣнѣ 6 кр. с. в. отъ одного рочка печатнои.

Рекламаціи кошпечатаи вôльнѣ отъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрації часопису „Дѣло" ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло" для Австрія: для Россія:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки": съ дод. „Библіотеки":
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр. на пôвъ року . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 6·— на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року . зр. 3·50 на пôвъ року . . . 2 50ку.
на чверть року . зр. 1·25
Для Заграницы, сербовъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр

Отъ Администраціи.

Просимо всѣхъ нашихъ Вп. Предплатниковъ поспѣшити съ выровнаньемъ залеглыхъ рахунковъ и надсыланьемъ належитости за бѣжучій кварталъ — бо будемо змушеній обмежити накладъ и высылати лише тымъ, котрымъ предплата не скôнчилася.

Зъ причины припадаючого въ суботу свята „Рождества Прсв. Богородицѣ", слѣдуюче число „Дѣла" выйде вô второкъ на другій тыждень.

Запросины.

Осмѣлюся симъ запросити Всеч. мѣщанъ-Русиновъ львôвскихъ на приватній зборы въ справѣ рускои школы до малои салѣ „Народного Дому" въ недѣлю на годину 4-ту пополудни. *Наталь Вахнянинъ.*

Три царѣ на востоцѣ.

День 15 вересня с. р. станеся памятнымъ въ подѣахъ исторіи. Щоôнъ принесе для народôвъ Европы, а головно для державъ, котрыхъ монархи зъѣхалися въ Скерневицяхъ, незнанôмъ майже доси мѣсточку Царства польского, — доси ще не звѣстно и дармо силувавсь-бы хто сеôтгадати. Якъ цѣлый зъѣздъ, его мѣсце и день до послѣднои ще хвилѣ вкрывала груба заслона, такъ грубшою ще заслоною покритій справы, якій звели могучихъ трехъ владѣтелѣвъ до одного мѣсця. Що на зъѣздѣ монархôвъ велося дѣло, не малои ваги, доказомъ сего есть, що монархи найсильнѣйшихъ нынѣ трехъ державъ въ Европѣ уважали потрѣбнымъ привести съ собою и цѣлый апаратъ дипломатичный, очевидно приспособленый добре до довершеня того, що майже черезъ два роки приготовляли то явній то тайнѣ змаганя дипломатіи заступленыхъ на зъѣздѣ державъ середнои Европы. Кажемо: для довершеня,— бо нѣякъ не можна допускати, щобы справы великои ваги, справы тыкаючій интересôвъ цѣлыхъ державъ и народôвъ мали и могли рѣшатися въ протягу немногихъ лишь годинъ. Зъѣздъ трехъ цѣсарѣвъ въ Скерневицяхъ не можемо для того уважати за щось иншого якъ лишь за довершенье, за найвысшу санкцію того, що давно вже рѣшили попереднѣ угоды и довгѣ переговоры.

Чого-жь можутъ и маютъ сподѣватися народы державъ, котрыхъ судьба важилась на сѣмъ зъѣздѣ? Яку долю призначили имъ найвысшій ихъ представителѣ? Чи красна чекае ихъ будучнôсть, чи новѣ ще гôршій и тяжшій якъ доси злидне? Такій и тымъ подôбній питання насуває намъ зъѣздъ монархôвъ въ Скерневицяхъ. Ôтповѣсти на нихъ годѣ; судячи лишь зъ загальнои ситуаціи и фактôвъ недалекои минувшости, можна дечого догадуватися, а догады такій пôдходитъ иногды дуже близько до правды. Люде, що вѣрятъ въ якійсь фатализмъ, и на погляды котрыхъ навѣть числа маютъ певный вплывъ, покивали-бъ лишь головою на трôйку, зъѣхавшувъ Скерневицяхъ; трôйка, звѣстно, число фатальне. Намъ годѣ ити за поглядомъ такихъ людей. Адже газеты официяльній и пôвъофициальній явно голосятъ, що се все дѣеся лишь для добра народôвъ, для добра людскости. Доси якъ яка тяжка зморa залягла була обава недалекои вôйны народы Европы. Ôтъ теперь можутъ они вже бути спокôйній; зъѣздъ въ Скерневицяхъ, то порука мира и спокôйного розвою народôвъ, то всходяче сонце, що лучами своими огрѣвае землю, що будитъ ей до нового житя и розганяе темноту почи. Ôтъ теперь вже вôйны не буде, т. е. можливôсть ей ôтсунена въ далеку будучнôсть, по крайнôй мѣрѣ на такъ довго, якъ довго будутъ тревати обставины, якій спровадивъ зъѣздъ трехъ цѣсарѣвъ. Дятого каже берлинська „Nat. Ztg.": „Цѣсарства, що стоятъ въ тѣсныхъ ôтношенихъ або въ щирôй дружбѣ до всѣхъ державъ на континентѣ, представляютъ таку моральну и матеріальну силу, що ôтъ нихъ безперечно зависла судьба цѣлои Европы. Наколи отже угода задокументована на зъѣздѣ монархôвъ переймеся духомъ европейскимъ, наколи сй цѣсарства зъумѣютъ спôльно и кождо зъ окрема добачувати въ добрѣ великои родины державъ и свое власне, тогды безперечно можна буде сказати, що настала нова пора; до сего потрѣбно лишь надзвычайнои контролѣ власнои, лояльности и щирои дружбы зô всѣхъ сторонъ". *Такъ отже зъѣздъ цѣсарôвъ въ Скерневицяхъ бувъбы насампередъ явнымъ задокументованьемъ забезпеченя мира и дружбы не тôлько трехъ интересованыхъ державъ, але и цѣлои Европы.* И дѣйстно; коли зважимо антагонизмъ Россіи и Австріи на балканьскôмъ пôвъостровѣ и заходы зъ одной и другои стороны, щобъ позыскати собѣ тамъ рѣшучій вплывъ и значенье; коли зважимо, що выдатне становище Полякôвъ въ Галичинѣ не могло вдоволяти Россію и все ѣй мусѣло пригадувати, що Австрія выдвигла Полякôвъ лишь противъ нея; коли зважимо, якъ зновъ Россія старалася рôжными способами позыскати собѣ австрійскихъ Славянъ и занепокоювала симъ Австрію: то мусимо признати, що такій станъ рѣчей не мôгъ успокоюючо ôтдѣлати и на цѣлу Европу. При такôмъ станѣ рѣчей було дане широке поле до рôжныхъ комбинацій аліянсовыхъ, котрій при дальшôмъ такôмъ станѣ могли-бъ були на случай вôйны наробити Нѣмеччинѣ не мало клопоту. Все те усунути и забезпечитись противъ всего, лежало въ интересѣ Нѣмеччины, а кн. Бисмаркъ потрафивъ зручно все повести въ свою користь, при чѣмъ найшовъ помôчь у нѣмецкого цѣсаря, котрый въ цѣлôмъ сѣмъ дѣлѣ являеся лишь, що такъ скажено споднителемъ волѣ своего канцлера и щирымъ навѣть посередникомъ мѣжь Россіею и Австріею. На зъѣздѣ въ Скерневицяхъ представляеся ôнъ намъ пôдъ симъ взглядомъ, лишь якъ бы свѣдокъ довершенои угоды.

Дѣло помиреня Россіи и Австріи маe ще и дальше важне значенье, бо не тôлько забезпечуе Нѣмеччину на континентѣ, але дозволяе ѣй звернути свою увагу и поза море. Колоніяльна политика Нѣмеччины набрала нынѣ великого значеня, але она и вызвала такожь Англію и звернула ей противъ себе. Що природнѣйшого для Нѣмеччины, якъ выступаючи противъ Англіи ити рука въ руку съ тыми, що ôтъ давна вже ривализуютъ съ Англіею въ колоніяхъ позаокеаньскихъ. Поираючи Францію въ ей колоніяльнôй политицѣ и въ справѣ єгипетскôй выдвигнувъ кн. Бисмаркъ лишь слабе оружіе противъ Англіи, котре легко могло-бы оберитись въ данôмъ случаю навѣть противъ самои Нѣмеччины. Треба було оглянутись за певнѣйшимъ и бôльшого значеня союзникомъ, при помочи котрого можна-бъ Англію вразити въ саме серце. Такимъ союзникомъ есть для кн. Бисмарка очевидно лишь Россія, въ спôлцѣ съ котрою могла-бъ Нѣмеччина въ Индіяхъ задати Англіи смертельный ударъ. Съ якимъ поспѣхомъ стараeсь кн. Бисмаркъ выкористати ситуацію въ Азіи супротивъ Англіи, видимо и зъ того, що ôнъ въ Тегеранѣ приготовуе чимъ скорше обсерваційну точку, а може и головну пôдставу до свого дѣланя и заводитъ тамъ посольство нѣмецке. Але щобы Россія тымъ певнѣйшій услуги могла принести Нѣмеччинѣ, муситъ сама мати вôльній руки и се одна причина бôльше помиреня ей съ Австрією.

Инакше представляеся дѣло, коли звернемо увагу на внутрѣшне положенье суспôльне державъ, котрыхъ монархи зъѣхались въ Скерневицахъ. Рухъ соціялистичный, що проявився въ цѣлôй Европѣ, дôйшовъ въ убійствахъ анархистичныхъ до своеи точки кульминаційной и выявився якъ разъ найсильнѣйше и найострѣйше въ Россіи, Нѣмеччинѣ и Австріи. Царь Александеръ II стався жертвою россійскихъ революціонерôвъ, а теперѣшный царь, щобъ не статись подôбно якъ его батько жертвою терористôвъ, муситъ уживати якъ найбôльшихъ средствъ безпеченьства; нѣмецкій цѣсарь може лишь провидѣню дякувати, що не стався такожь жертвою людей, котрыхъ суспôльній лишь обставины довели до того, що хотѣли-бъ всѣхъ и все знищити, що не по ихъ думцѣ; Оберданкъ, Штельмахеръ и другій представляютъ подôбзый объявъ соціяльного руху въ Австріи. Нѣчо отже природнѣйшого, якъ то, що люде, котрій репрезентуютъ цѣлій державы и народы и котрыхъ судьба призначила управляти сими державами и народами, стараются всѣми силами забезпечитись противъ всякои насильности. Однаковій причины выкликуютъ однаковій наслѣдки, а силу лишь силою можна побороти. Нѣчо отже природнѣйшого, кажемо, якъ щобы побороти спôльне небезпеченьство въ своихъ державахъ монархи сихъ державъ мусятъ станути до спôльнои оборони. Спôльне небезпеченьство лагодитъ дружбу и *оно певно сталось другою причиною зъѣзду монархôвъ въ Скерневицяхъ.* Конечно, що на зъѣздѣ сѣмъ не будутъ обговорюватися мѣры, якими небезпеченьство можна ôтвернути; се давно вже залагоджено, чого доказомъ хочь-бы поступованье берлинськои полиціи супротивъ россійскихъ пôддаными; зъѣздъ монархôвъ буде лишь имовѣрно санкціонувати давно довершене дѣло. Не мало сензаційну и характеристичну вѣсть принесла онодгы и „Wiener Allg. Ztg.". Ей кореспондентъ мавъ зъ устъ высокого достойника въ Скерневицихъ почути, що *кн. Бисмаркъ постановивъ зъѣздомъ симъ скрѣпити и забезпечити монархизмъ* ôтъ всякихъ новочасныхъ противъ него подзигôвъ. И ся гадка кн. Бисмарка не нова; его ненависть до либерализму звѣстна дуже добре и ôнъ вже давно всѣми силами выступае противъ нему, уважаючи его за жерело соціялизму и республиканьского настрою въ Нѣмеччинѣ. Ôнъ постановивъ собѣ отже, о скôлько можна, забезпечити монархизмъ въ Нѣмеччинѣ ôтъ вплыву на него представителѣвъ народа и ступае смѣло до своеи цѣли. Зъѣздомъ монархôвъ хоче ôнъ се свое дѣло довершити. Въ симъ дѣлѣ позыскавъ ôнъ вже навѣть и поруку зô стороны Франціи, котрои ôнъ яко пристанища новѣйшихъ стремленъ найбôльше боявся. Се есть отже, що найбôльше може и повинно лякати народы Европы. Реакція, котра вже теперь розсѣялася по цѣлôй Европѣ, пôде ôтъ теперь певнымъ и смѣлымъ крокомъ на передъ. Безперечно, що теперѣшна реакція не буде и не може бути такою, якъ она була по великихъ вôйнахъ зъ початкомъ сего столѣтія, але она може статися для свобôдного и правдивого розвою суспôльного тымъ небезпечнѣйшою, бо пôде зъ долу.

Послѣдною точкою, котра безперечно буде порушена на зъѣздѣ монархôвъ есть питанье польске, наколи ще про яке „польске питанье" може бути мова. Смѣшнымъ выглядало-бы, наколи-бъ хто думавъ, що державы, котрій колишну Польщу мѣжь себе роздѣлили, хотѣли-бы ей теперъ на ново поставити и добровôльно позбувалися земель, до котрыхъ вже мають певне право. Гадка поставленя якогось „przedmurza" въ видѣ давнои Польщи, могла лишь выродитись въ головахъ польскихъ шовинистôвъ, котрій бажаньемъ того, що статись не може, и безустаннымъ ширеньемъ идеи „ôтъ моря до моря" ôтвертаютъ свôй народъ ôтъ правдивои працѣ надъ своѣмъ ôтродженьемъ, а наводитъ на него лишь нещастя и пхаютъ его добровôльно въ погибель. Не будованье Польщѣ, не привернене хочь-бы якого рода автономіи Поляканъ въ Познаньщинѣ и Царствѣ польскôмъ буде порушено на зъѣздѣ монархôвъ, а имовѣрно способъ, якимъ забезпечити сй стороны польского населеня ôтъ шовинистичного вплыву галицко-польскихъ реставраторôвъ, не нарушуючи при тôмъ австрійского конституціонализму. Значенье Полякôвъ въ Галичинѣ, яке они собѣ доси приписували, ослабится безперечно и се бачимо вже ясно въ тôмъ, що навѣть ихъ политичній пріятель, Угры, не обѣцюютъ имъ своеи прихильности въ ихъ стремленяхъ, а радятъ имъ словами „Pester Lloyd-a" тѣшитися лишь свободою, яку маютъ въ Австріи. Въ Австріи будутъ они однакожь ôтгравати певну ролю политичну, хочь далеко не таку якъ доси, и се имовѣрно есть навѣть въ интересѣ кн. Бисмарка, коли берлинськй газеты згадуютъ, що Галичина есть для Полякôвъ вентилемъ безпеченьства, ôтводячимъ небезпечнôсть Полякôвъ въ Нѣмеччинѣ и Россіи. Якъбы оно и не було, зъѣздъ цѣсарѣвъ поучитъ Полякôвъ, куды ведутъ мрѣѣ и чого они можутъ надѣятись ôтъ всѣлякихъ констелляцій политичныхъ, на котрй такъ часто спускаются.

Якого-жь значеня може бути и для насъ зъѣздъ монархôвъ въ своихъ наслѣдкахъ? Чи полѣпшится доля нашого народа хочь-бы лишь въ Галичинѣ? Не маемо на се надѣѣ; намъ поки-що навѣть и подумати не можна о якômсь полѣпшеню зъ горы. Доля нашого народа почивае въ нашихъ власныхъ рукахъ; *щира лишь праця около добра и просвѣты нашого народа та смѣле и ревне бороненье его правъ въ имя свободы и волѣ,* можутъ забезпечити ему красшу будучнôсть и выробити ему поважне значенье середъ великои родины народôвъ въ Европѣ.

Ôтозва.

Въ середу 12 (24) вересня с. р. послѣдуе торжественне ôткрытье филіяльного складу „Народнои Торговлѣ" въ Тернополи. Торжество се зачнеся о 9 год богослуженьемъ въ городскôй церквѣ, а скôнчится водосвятіемъ въ локали складу. Звѣщаючи о тôмъ близькôмъ радôстнôмъ фактѣ, управляючій Совѣтъ „Народнои Торговлѣ" маe честь запросити Вп. земляковъ и патріотôвъ нашихъ на се торжество въ увѣренію, що бодай руский житель Тернополя и его окрестности являтся въ поважнôмъ числѣ. Всѣмъ чей звѣстній мотивы, призвавшій до житя се перше торговельне товарыство на нашôй галицкôй Руси: „Народну Торговлю у Львовѣ". „Народна Торговля" стала голосною въ цѣлôмъ нашôмъ краю. Численій — якъ на наши тяжки часы — зголошеня въ члены „Народнои Торговлѣ", численій замовленя товарôвъ въ ей складахъ: львôвскôмъ, станиславôвскôмъ и перемыскôмъ, приноситъ почта щоденно. Крамницѣ истнуючій въ нашôмъ краю потягаютъ товары зъ тыхъ складôвъ и якъ львôвскій, такъ станиславôвскій и перемыскій руский житель, а навѣть другихъ народностей, користаютъ громадно зъ тыхъ складôвъ, заосмотреныхъ въ добрій и розмѣрно дешевій товары. — Ôтзываемося проте съ повною свѣдомостею нашихъ хорошо напередъ поступаючихъ дѣлъ и съ повнымъ довѣріемъ до нашого дорогого народа и его провôдниковъ, до всѣхъ рускихъ патріотôвъ съ тымъ умильнымъ прошеньемъ, щобы ще численнѣйше, ще громаднѣйше, всѣ безъ вынятку зволили вписуватися въ члены нашого товарыства и купувати та замовляти товары въ однôмъ зъ четырохъ складôвъ „Народнои Торговлѣ". Особливо усердно просимо жителѣвъ города Тернополя и его окрестности, а именно тамошныхъ неутомимыхъ и досвѣченыхъ патріотôвъ, щобъ зволили щиро — сердечно занятися тернопôльскимъ складомъ „Народнои Торговлѣ". Товары въ тôмъ складѣ по можности найлучшій а розмѣрно найдешевшій, якъ и въ центральнôмъ складѣ у Львовѣ, въ Станиславовѣ и въ Перемышли; обслуга выпробована зъ львôвского центра, а верховна управа складу въ трудолюбивыхъ рукахъ досвѣченого человѣка. — Браття! сполучѣмся всѣ для загального интересу и взаимнои помочи въ одну велику Торговлю, и покажѣмъ, що мы, яко достойній дѣти предкôвъ боронившихъ ôтчину нашу, бодро, вытревало и съ безмежною любовію зъумѣемо пôднести ôтчину нашу на економичнôмъ полю и вырвати ей зъ матеріяльнои и моральнои погибелѣ! Терпеливôсть и любовь ôтчины, завѣщаній нашими ôтцями, ручатъ намъ за лучшу будучнôсть и повну удачу начатого дѣла, и мы не сумнѣваемось нѣ на хвильку, що и нашь наймо-

ходній окладъ, именно Тернопільскій, вскорѣ розростеся величаво въ Тернопільскій земли, запуститъ сильній коренѣ добробыту и рускаго духа навѣть въ найдальшій закутки тои части нашои Руси!

У Львовѣ, дня 5 (17) вересня 1884.

Отъ управляючого Совѣта „Народнои Торговлѣ у Львовѣ“, товариства зареєстрованого съ ограниченою порукою.

Евг. Дудкевичъ, предс.; *Дръ А. Павенцкій*, секр.

„Gazeta Naddniestrzańska“ о колонизаціи Руси.

Выходяча въ Дрогобычи пѣдъ редакцією п. Ед. Солецкого двонедѣльна „Gazeta Naddniestrzańska“ въ повиншихся доси 14 н-рахъ представляе справдѣ вторець того, чимъ повинна-бы бути праса провинціональна, подаючи до прилюдноі вѣдомости важнѣйшѣ факты мѣсцевого, областного житя и побуту, и заразомъ освѣчуючи тѣ факты въ становища народныхъ интересѣвъ. Що „Gaz. Naddn.“ широко понимае свою задачу и совѣстно ей сповнюе, того доказомъ найлѣпшимъ служатъ численнѣ передруки ей звѣстокъ и статей (н. пр. о порядкахъ и недавныхъ „непорядкахъ“ борыславскихъ), котрѣ звычайно отбуваютъ курсъ по всѣхъ краевыхъ польскихъ газетахъ и нерѣдко опинюются ажь въ заграничныхъ. Правда, галицка столична праса неласкаво относится до сеи газетки, разъ за ей рѣзкій (хочь зовсѣмъ не нечемный и не циничный) тонъ, за ей щирый демократизмъ и за ей не менше щире, справдѣ братерске отношенье до Русиновъ, до рускои интелигенціи и рускаго народа. За то въ поважныхъ польскихъ органахъ, якъ варшавскій „Przegląd tygodniowy“ и „Prawda“, якъ такожь въ такомъ россійскомъ дневнику, якъ „Одесскій Вѣстникъ“, стрѣчали мы дуже прихильній и похвальній отзывы о тѣй часописи. Радо долучаемо и свій голосъ признанія для ей дотеперѣшнои дѣяльности, а чимимо се тымъ радше, що въ найновѣйшомъ ей н-рѣ стрѣчаемо статю дуже цѣкаву, диктовану такъ здоровымъ и безсторонымъ поглядомъ на нашій справы, що не можемо отмовити собѣ тои пріємности навести въ неи головнѣ уступы.

„Мѣжь розличными модными окликами нашои теперѣшнои добы езуитско-шляхотскои реакціи выклюнувся такожь въ головахъ нашихъ піонеровъ окликъ новои „колонизаціи Руси“. Многолюдна (? радше бѣдна! *Ред.*) Мазурщина другій разъ уже выдае зъ себе ряды тыхъ цивилизаторовъ, котрыхъ задачею було давнѣйше — нести цивилизацію въ край рускій, мовь въ яку пустыню. Але есть певна основна рѣжница тыхъ цивилизаційныхъ маній; бо коли першои колонизаціи Руси доконувала шляхта мазурска, взглядно малочисленна, то сеи другои мае доконати народъ мазурскій въ масахъ. Перша колонизація Руси, почата ще за Казимира В., обдарувала Русь тыми мазурскими родами Пилявитовъ, Лелявитовъ и подобныхъ „оптиматовъ“, а такожь цѣлымъ роемъ дробнои шляхты мазовецкои, котра правомъ сильнѣйшого загорнула величезнѣ просторы землѣ рускои мѣжь Сяномъ а Днѣпромъ, и котра о народъ руско-польскій дбала лишь о только, о колько той бувъ ѣй потрѣбный до управы поля... Першій той наплывъ мазурскій, збогаченый працею якъ мѣстцевого рускаго, такъ и зайшлого мазурскаго народа, швидко вычерпавъ свои животнѣ соки и спроневѣрився своѣй мисіи — обороны тыхъ вемель отъ напираючихъ вороговъ, бо васклепився въ тѣсномъ кружку колькадесяти родинъ, котрѣ вбійшли на фагасовъ колькохъ оптиматовъ. Нынѣ та верства гине при помочи „гаусъюдовъ“ враз съ тыми оптиматами безъ слѣду въ лици землѣ рускои, задавившися морально рускимъ хлѣбомъ, змарнѣвши, а радше здичѣвши, не крѣплена свѣжими соками рѣднои землѣ. А Русь, на котрои уцивилизованье выбралася та мазурска шляхта, анѣ крокомъ швидше не поступила при ей помочи по дорозѣ цивилизаціи (противно, можна смѣло сказати, що та нещастна колонизація була однымъ зъ головныхъ ударовъ, розбившихъ почины нашои пятомои рускои цивилизаціи. *Ред.*) И нынѣ той самъ народъ выдѣлюе зъ себе новѣ жизненнѣ силы въ цѣлихъ цивилизаційныхъ, а подшкребковъ тои шляхетскои цивилизаціи лишая зовсѣмъ на боцѣ.“

„Въ виду того сплодилась нынѣ нова манія — колонизація Руси за помочею народа мазурскаго. Давнѣ цивилизаторы не только що самѣ адегенерувались, але й свою власну первѣстну отчину лишили на здобычу вороговъ далеко тяжшихъ отъ тыхъ, передъ котрыми мали боронити Русь. Отже-жь шляхетчина теперь пробуе вертати до свого пня, щобъ съ него выдобути новѣ нарости шляхетчины. Розумѣемъ, що не звертаеси до народа рускаго, бо той народъ дуже щось наразумився и анѣ гадае вытворювати новыхъ боярбовъ на помочь упадаючихъ подшкребковъ мазурскои шляхетчины на Руси. Отъ тому то тѣ банкроты моральній и матеріяльнѣ волятъ отдавати свои лицитованѣ добра въ руки народа мазурскаго, нѣжь въ руки жидовъ або нашого рускаго народа.“

„Але есть ще инша, чисто матеріяльна причина. Жидъ при лицитаціи купитъ добра за безцѣнокъ; народъ рускій повольный и обѣднѣлый, знаючи мѣстцевѣ обставины, не заплатитъ за лицитованѣ добра бѣльше, нѣжь они вартѣ; мѣжь тымъ рухливши Мазуры, адецидованѣ на емиграцію до Америки, мають и енергію и грошѣ. Зъ енергіи надѣюсь банкрутуючій шляхтичь вытворенія новои мазурскои шляхты на Руси (до чого причиняеся й привилей вирильного голосу, привязаный до кождои парцельки добръ шляхотскихъ, *Ред.*) а грошѣ тыхъ „молодшихъ братей“ стаютъ такожь въ пригодѣ „старшои братіи“ (гл. пѣднесеный нами примѣръ п. Добровольского, котрый на колонизаціи зробивъ по простy знаменитый гешефтъ! *Ред.*)“

„Впрочемъ мусимо застерегчися, що не маемо нѣчого противъ обопольного перехрестного мѣшання племенъ славяньскихъ мѣжь собою, але думаемо, що повинно оно йти зовсѣмъ свободно, безъ примѣшки якихъ небудь кастово-самолюбныхъ мрѣй або хороблинныхъ нѣбы цивилизаційныхъ нагонбовъ, тымъ смѣшнѣйшихъ, що вже разъ такъ фатально не удалися, и що въ загалѣ доси ще не доказано, чи рускій народъ чимъ небудь стоитъ ниже отъ народа мазурскаго и чи затымъ мазурскій народъ чимъ небудь причинится до цивилизаціи рускаго. Намъ здаесь, що коли въ загалѣ мѣшанье расъ допомагае до скоршого розвою народовъ, то намъ треба застановитися, чи не лѣпше було-бы колонизувати землю мазурску рускимъ народомъ, що-бъ въ мазурскомъ народѣ защепити идею нѣчимъ нескривленого рускаго демократизму, далекого отъ всякихъ мрѣй шляхетско-боярскихъ. Але якъ чи такъ, останмо всякій такій перевороты самому народови, якъ рускому такъ и мазурскому, а не наражуймо новыми накипѣными експериментами оба тѣ народы на новый кольказотлѣтный застой!“

Въ повнѣ пишучись на тѣ твердѣ и розумнѣ слова п. Солецкого, мы можемо только выразити бажанье, щобъ они середъ польскои суспольности не були тою одною ластовкою, котра, якъ звѣстно, не робить ще весны.

Фактъ до характеристики нашого школьництва.

Неразъ вже и досадными словами характеризовано систему, пѣсля котрои ведутся нашѣ дѣла школьнѣ, тую нещастну систему, котра взгляды освѣтнѣ, науковѣ, педагогичнѣ ставитъ на другомъ або третомъ планѣ, а на першомъ зовсѣмъ що иншого. Въ кождій институціи одинъ крокъ схибленый отъ прямои дороги потягае за собою й дальшій схибленя; скоро разъ пѣдсунеся школѣ цѣли для неи чужій и невластивѣ, то черезъ те саме на ростѣжь розтвираеся ворота всякимъ привatамъ и непоступови. Одно съ другимъ вяжеся неровривно, такъ якъ наслѣдокъ съ причиною.

Отъ теперь и намъ приходится подати на судъ прилюдный одинъ фактъ, ярко илюструючій цѣлу анормальность нашихъ школьныхъ относинъ. Фактъ сей тымъ бѣльше заслугуе на прилюдну увагу, що дотыкае женщины, учительки ревнои и способнои, щирои Русинки, котра и на иншомъ поли дала вже повнатися ширшій громадѣ, — дотыкае молодои и непослѣднымъ талантомъ обдарованои писательки Юліи Шнайдеръ.

Отъ трехъ лѣтъ занимала панна Шнайдеръ посаду молодшои учительки при 5 класовій школѣ въ Бобрцѣ. Справдѣ мученицкои вытревалости потрѣбно було, щобы перенести всѣ тѣ труды и прикрости, якій она перенесла въ томъ часѣ. Провадячи сама одну класу (послѣдного року 4-ту), а крѣмъ того подаючи дѣвчатамъ всѣхъ класъ науку шитя, працюючи бѣльше, якъ кождый другій учитель, бо тыжднево по бѣльше, якъ 30 годинъ, не маючи навѣть въ недѣлѣ вольного часу, она при своѣмъ слабомъ здоровлю не только здужала поконувати всю тую працю, але ще й заслужити собѣ кождого разу на похвалы п. инспектора окружного и мѣсцевои рады школьнои за взорцеве провадженье дѣтей.

Минувшого року надбслала рада школьна окружна молодого семинариста п. Криштана на посаду молодшого учителя до Бобрки. Поридный чоловѣкъ въ початку, попавшися въ когтѣ лихои кумпаніи, опустився и въ школѣ и по за школою, такъ що съ кінцемъ 1884 шк. року окружна рада шк. ухвалила дня 5 серпня перенести его на посаду молодшого учителя до села Давидова. Нѣхто не хотѣвъ ему шкодити, а перенесено его только на те, щобы вырвати его зъ посередъ деморалізуючого товариства. Сталося се затымъ и въ его интересѣ и въ интересѣ бобрецкои школы въ порученя инспектора окружного. Але ба, окружна рада шк. стрѣляе, а п. Штраеръ, секретарь староства бобрецкого, кулѣ носитъ. Достойникъ той съ невычайною якоюсь слабостею полюбивъ п. Криштана, подарувавъ ему кожухъ за 100 зр., а коли молодому чоловѣкови запотребилося грошей на забавы — бо 270 зр. платы не повыплютъ такъ дуже банитися — то п. секретарь хочь-бы й самъ пожичивъ, а своему любимцеви дасть. А коли довѣдався, що его любимець перенесеный, постановивъ показати свій вплывъ. Зарязъ поѣхавъ до Львова, до свого пріятеля и школьного товариша, якогось пана Лебля, а представивши п. Криштана яко невинну жертву закулисовои интриги, поручивъ его особливій памяти. Мѣжь тымъ на мѣсце п. Криштана прислалъ п. инспекторъ окружный знову свого протегованого, п. Злотовского. Комплетъ школы готовый, съ 1 вереснемъ школа починаеся. Дня 2 вересня окружна рада шк. знову отбуе свое мѣсячне засѣданье и отъ являеся на томъ засѣданю — самъ той панъ Лебель зъ Львова и роздае присутнымъ свои билеты визитовѣ, просячи за п. Криштаномъ. Але здорово мыслича рада другій разъ потверджуе ухвалу зъ дня 5 серпня. Здавалося, що тою ухвалою справа закончена. Та ба! Дня 4 вересня, въ четверъ по полудни, приходитъ панна Шнайдеръ якъ звычайно до школы, а п. управитель школы подае ѣй письмо въ окружнои рады шк., до неи адресоване и съ написомъ ажь тричи пѣдчерненымъ „пильно“. Думаючи, що то може запомога, о котру она отъ давна старалася, бере письмо, отвирае, читае — и о чамъ своимъ не вѣритъ. Помимо подвійнои ухвалы рады шк. окружнои одержала отъ п. предсѣдателя, „совѣтника“ Косиньского, brevi manu завѣдомленье, що вбстае перенесена на учительку до села Стоки, а п. Криштанъ обнимае ей мѣсце.

Щобы докладно понять цѣлу ситуацію, треба знати, що въ селѣ Стокахъ школы нѣякои нема, и при всякихъ старанихъ ледво за рокъ може станути будынокъ школьный и помешканье для учителя. Одинъ учитель, котрый передъ нею одержавъ бувъ тую посаду, мусѣвъ отгамъ утечи, не могучи выдержати въ нужденнои „дяковцѣ“. И отъ, дѣвчина, котра мае до того на своихъ плечехъ удержанье своеи недужои матери, видится наразъ безъ пристановища, при розпочатыхъ курсахъ, коли вже нема часу оглянутися за новою посадою, бо всѣ мѣсця вже занятѣ. Семинаристъ съ злою кондуитою однорочнои служебы — высадивъ учительку испытовану, съ трема лѣтами бездоганнои служебы! Пытаемося въ виду того: яку-жь вартость маютъ ухвалы повнои рады, коли самоволя одного пана може ихъ однымъ замахомъ пера знищити? Пытаемось дальше, хто буде удѣляти дѣвчатамъ науку шитя, одиноку практичну науку, допущену теперѣшнею системою, коли на 5 теперѣшныхъ учителѣвъ бобрецкои школы нема анѣ одной учительки?

Соймъ краєвый.

(V періодъ, II-а сесія).

2. Засѣданье зъ дня 15 вересня 1884.

Засѣданье открыто о 11¼ год. передъ полуднемъ. Отпуотку получили: гр. Л. Водзицкій, Вайгель, Дунаєвскій и Г. Водзицкій. — Комисія петиційна уконституовалася якъ слѣдуе: предсѣдатель гр. Голѣвскій, заступникъ Ленартовичъ, секретарь Бережницкій. Комисія дорожна: предсѣдатель Менциньскій, заступникъ Старовейскій, секретарь Гноиньскій. — Секретарь Баденя отчитавъ списъ петицій, мѣжь котрыми и слѣдуючій: Василя Маркевича, учит. зъ Карлова, о вчисленье лѣтъ службы войсковои до службы учительскои; калускій выд. пов. о беззворотну запомогу въ кв. 1000 зр. для громадъ, потерпѣвшихъ отъ граду; лат. капитула перемыска о запомогу на реставрацію катедры; выд. рады пов. львовскои о заведенье пашпортовъ для коней въ дорозѣ закона краєвого; гром. Ясло о дозволенье займатися учителямъ народнымъ громадскою писаркою. Дальше отчитавъ секретарь письмо суду пов. въ Николаевѣ о доходженье судове противъ посла Верницкого (о помову) и внѣсъ переказанье сего письма особливій комисіи зъ 5 членовъ. Палата приняла внесенье. — Пос. Черкавскій предкладае скрѣпити школьну комисію о 2 члены. Отгакъ приступлено до выбору комисіи школьнои; выбрани: Ю. Чарторыскій, Черкавскій, еп. Дунаєвскій, В. Дѣдушицкій, Лозиньскій, Маєръ, Малецкій, Пилятъ, Рей, Романчукъ, Романовичъ, еп. Солецкій, Ст. Тарнавскій, Вербицкій, Цоль.— До комисіи господарства краєв.: Августиновичъ, Чарторыскій Романъ, Горайскій, Гросъ, Клюцкій, Ланге, Полянowскій, Р. Потоцкій, Сангушко, А. Сапѣга, Струшкевичъ, И. Тарнавскій, Вербицкій, М. Водзицкій, Замойскій. — До комисіи конкуренційнои выбрани: Бухвальдъ, Т. Дѣдушицкій, Голѣвскій, Гоценъ, В. Козебродскій, Лозиньскій, Мандычевскій, Матковскій, Макоъ, Ритверъ, Сценіо, Сембратовичъ, Солецкій, Тишкевичъ. — Зъ порядку дневного приступлено до першого читаня внесеня Мѣрошевского въ дѣлѣ закона лѣсового. Пос. Мѣрошевскій мотивувавъ свое внесенье тымъ, що нищенье лѣсовъ приноситъ велику шкоду: зъ одной стороны наводитъ на пригорки стороны посуху, а зъ другои знову подчасъ злывъ стаесь причиною повеней. Бесѣдникъ доказувавъ, що треба-бы по крайнѣй мѣрѣ хочь декотрѣ парцелѣ лѣсовъ замкнути. Въ якій способъ далось бы се перевести, то ще рѣчь опбрна. Очевидно треба-бы увзглядити и отшкодувати властителѣвъ лѣсовъ замкненыхъ; бухо-бы такожь на мѣсци уподьненье сихъ властителѣвъ отъ податковъ. Се все однакожь оперлось-бы о Вѣдень. Дялого вибсъ бесѣдникъ, щобы соймъ сю справу докладно розобравъ, пояснивъ и цѣлу рѣчь приготовивъ, а выд. кр. щобы достарчивъ матеріялу. Внесенье пос. Мѣрошевского отослано до комисіи господарства краєвого. Зъ порядку дневного наступило дальше перше читанье внесеня пос. Цоха о екзекуціи. Бесѣдникъ зазначивъ, що ставлае се внесенье незалежно отъ реформы судовои. Въ дальшомъ своѣмъ мотивованю зазначивъ бесѣдникъ, що цѣла процедура екзекуціи есть дуже прикра и що все отбиваеся на довжникахъ, котрыхъ екзекуція часто зовсѣмъ руйнуе. Були случаѣ, каже онъ, що за суму низше 10 зр., а навѣть за кольказесять центовъ отавлено цѣлій грунты на лицитацію. Пос. Цоль виноситъ длятого: Высокій соймъ зволитъ ухвалити: „Взываеся правительство, щобы якъ найскорше перевело въ обовязуючихъ доси законахъ и екзекуціи судовой змѣны, обмежаючій права вѣрителя въ веденю екзекуціи на рѣчахъ нерухомыхъ и зневолюючій его до переведеня впередъ екзекуціи на рѣчахъ рухомыхъ, особливо-жь въ случаяхъ, въ котрыхъ розходятся о отяганье дробныхъ належностей.“ — Отгакъ приступлено до першого читаня внесеня пос. Газзнера. Внесенье се звучитъ: Высокій соймъ зволитъ ухвалити: „Соймъ королевства Галичины и Володимиріи зразъ съ вел. кн. краковскимъ выбирае комисію зъ 9 членовъ, котрій по мысли §. 19 зак. 1 бук. а) статуту краєвого поручае, щобы статутъ организаційный желѣзниць державныхъ зъ дня 27 червня 1884 р. пѣдъ взглядомъ отдѣлуваня его на добро краю розслѣдила и дотычній справозданя зразъ съ внесеными предложила соймови.“ Въ мотивованю свого внесеня зазначивъ пос. Газзнеръ, що причинъ, задля котрыхъ делегація польска въ справѣ децентралізаціи желѣзниць здбстала поражена, не може и теперь выявити, хочь его не вяже вже тайна клюбова. При сій случайности заявивъ бесѣдникъ, що интересъ державы лучится съ интересами краю, а поминати интересы высшихъ урядниковъ желѣзничныхъ нема жадной потребы. Пос. А. Потоцкій зажадавъ, щобы сю справу отослати насампередъ до выдѣлу краєвого, бо на разѣ не можна ей допустити въ соймѣ и зажадавъ поименного голосованя. Пос. Яворскій промовивъ за внесеньемъ Газзнера и за отосланьемъ его до особной комисіи зъ 12 членовъ, а выступивъ противъ внесеня Потоцкого. За симъ внесеньемъ бувъ такожь и пос. Хшановскій. Противъ внесеня и по мысли Потоцкого промовлявъ ще пос. Ив. Тарнавскій. Отгакъ наступило поименне голосованье и внесенье Потоцкого упало 50 голосами противъ 54 за внесеньемъ Газзнера съ поправкою Яворского. За внесеньемъ Потоцкого голосувавъ межи инши такожь и еп. Сембратовичъ, а противъ внесеня послы: Антоневичъ, Романчукъ, Свчиньскій, Качала, Ковальскій, Бережницкій, Лѣниньскій и Бѣлиньскій; пос. Вротновскій отступивъ отъ голосованя. — По сѣмъ наступило читанье внесеня пос. Менциньского въ дѣлѣ ревизіи закона дорожного. Внесенье се звучитъ: „Зважывши, що обовязуючій нынѣ законъ дорожный въ 18 серпня 1866 р. не выстарчае для нынѣшныхъ потребъ економичныхъ; зважывши, що роздѣлъ престацій до дорогъ громадскихъ не спочивае на одностайной подставѣ для сторонъ конкуренційныхъ, и цѣлый край домагаеся змѣны дотеперѣшного закона дорожного; зважывши, що соймъ пріймивъ програму выдѣлу краєвого направы дорогъ повѣтовыхъ громадскихъ; зважывши, що выдѣлъ краєвый выробивъ регуляминъ, забезпечуючій розвой дорогъ повѣтовыхъ и громадскихъ; зважывши на послѣдокъ, що проектованый регуляминъ вымагае отповѣдной змѣны закона дорожного: Выс. Соймъ зволитъ ухвалити ревизію закона дорожного зъ 18 серпня 1866 р. на основѣ проекту выдѣлу краєвого зъ дня 11 грудня 1883 и проекту до закона дорожного зъ дня 6 жовтня 1878 р.“ Внесенье се отослано до комисіи дорожнои. — На послѣдокъ дозволивъ соймъ на внесенье выдѣлу краєвого: 1) громадѣ мѣста Львова на пѣдвышенье оплаты, побираной отъ дозволень полиційныхъ; 2) гром. мѣста Санока на побираньe оплаты отъ псовъ; 3) гром. мѣсточка Надворна на побираньe оплаты отъ напитковъ спиритусовыхъ; 4) гром. мѣста Кутъ на побираньe черезъ 9 лѣтъ 75% додатку до податку консумиційного отъ мяса; 5) гром. мѣста Косова на побираньe черезъ 6 лѣтъ 100% додатку до податку консумиційного отъ мяса и вина. — На послѣдокъ отчитавъ секретарь Свигалевичъ внесенье пос. Романчука въ справѣ лововъ въ горахъ въ цѣли выницення дикихъ звѣрѣвъ. Внесенье се звучитъ: „Зважывши, що майже въ всѣхъ мѣсцевостяхъ, положеныхъ пѣдъ лѣсами, властителѣ меншихъ посѣлостей дознаютъ що року дуже значнои шкоды въ плодахъ земныхъ и въ худобѣ отъ лѣсной звѣрины; зважывши, що причиною того есть недокладне або неотповѣдне выконуваньe законовъ о ловахъ и о

посѣданю а також и ношеню зброѣ, выс. сеймъ зволитъ ухвалити: „Взываєся правительство, щобы поручило старостамъ точнѣйше и потребамъ рѣльникѣвъ ѣтповѣдне выконуванье законѣвъ о ловахъ, а именно: 1) щобы въ тыхъ мѣстцевостяхъ, де лѣсна звѣрина — особливо дики и медведѣ — робитъ шкоду въ плодахъ земныхъ и худобѣ, староства выдавали пашпорты на зброю всѣмъ порядным и загроженым господарямъ; 2) щобы лицитациѣ громадскихъ ловѣвъ староства переводили по можности въ якъ найбѣльшу користь и ѣтповѣдно до волѣ властителѣвъ грунтѣвъ, положеныхъ въ громадѣ, такъ що до высоты чинщу за ловы якъ и що до особы вынаймаючого ловы; 3) щобы староства перевели якъ найбѣльше вынищенье звѣрины для рѣльникѣвъ шкѣдливои; 4) щобы староства перевели скоре и справедливе вынагородженье за шкоды, пороблены лѣсною звѣриною. — На сѣмъ закѣнчилося друге засѣданье сойму.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Выборы до хорватского сойму.*) По поводу выборѣвъ до хорватского сойму заключило сторонництво независимыхъ, союзъ съ Старцевичанами и обѣ партіи будутъ поступали солидарно противъ акціи сторонництва національного. На основѣ сего компромису буде сполучена опозиція въ першѣй части Загребу поперти кандидатуру колишного шефа секційного Погледича, котрому депутація Старцевичанъ и независимыхъ пѣдъ проводомъ Бадовинаца предложила кандидатуру. Опозиція, якъ кажутъ, добре въорганизована и маючи при тѣмъ много прихильникѣвъ межи мѣскими урядникамм має всѣ шансы позыскати для себе одинъ мѣскій округъ въ столици Хорватіи. Партія національна выступила съ манифестомъ выборчимъ; чи однакожъ ѣтозва си буде мати яке практичне значенье, се друге дѣло. — Борба выборча заострилась мѣжь тымъ въ области давного Погранича, а щобы оцѣнити поступованье властей, досыть пѣднести, що тамъ не лишь звычайнѣ выборцѣ, але и кандидаты на послѣвъ, якъ адвокатъ Бакарчичъ въ Фіюмы, Девчичъ и Павловичъ и три жителѣ зъ Карлопаго а межи ними заступникъ бурмистра, увязнены и пѣдъ предлогомъ надмѣрныхъ агитацій ѣтданѣ якъ звычайнѣ переступники до суду. Правительство и его органы берутся для поборенія агитацій сполученои опозиціи правда за дуже енергичнѣ, но повагу акту выборчого дуже понижаючѣ средства, котрѣ не то що не осягнутъ замѣренои цѣли, но противно ще выкличутъ бѣльше роздраженье межи народомъ. Арештована высше названыхъ особъ суть вже фактами довершеными, а они певно що не змѣнили ситуаціи въ користь національнои партіи и правительства; що однакожъ може выйти ще наколи справдится поголоска, що банъ хоче поувязнити всѣхъ членѣвъ партіи Старцевича, се годѣ на разѣ предвидѣти. Дотеперь поставила партія національна въ 90 округахъ своихъ кандидатѣвъ, а опозиція въ 48, а ѣтъ того яке число мандатѣвъ зъумѣютъ Старцевичане для себе позыскати, залежати буде характеръ будущого сойму и вплывъ ихъ на дальшій розвитокъ конституційныхъ ѣтношень въ Хорватіи.

(*Сеймъ низшо-австрійскій*) зѣбрався дня 15 н. с. вересня въ новѣмъ складѣ. Промова, котрою маршалокъ гр. Христіанъ Кинъскій повитавъ послѣвъ, не має нѣякои политичнои прикраски и мѣститъ въ собѣ лишь реазме праць низшо-австрійского сойму въ 23 лѣтахъ. Сегорѣчна сесія сего сойму потрвае недовго, бо часъ ей ограниченый обрадами делегацій. Рѣвночасно съ соймомъ низшои Австріи зѣбрались также репрезентаціи краевій Австріи высшои и Зальцбурга.

(*Зборы вѣденьскихъ роботниквѣв*), ѣтбувшіся дня 14 н. с. вересня за инціятивою политичного товариства „Wahrheit“ въ гостинници „пѣдъ зеленымъ стрѣльцемъ“, заманифестувалися такъ бесѣдами якъ и рѣшеными резолюціями неправильно супротивъ резолюцій закѣнчившого безпосередно передъ ними свои нарады нѣча промысловцѣвъ. Въ зборахъ роботниквъ, котрѣ ѣткрывъ рѣзьбарь Лайстнеръ, приняло участь близько 300 людей, а о найважнѣйшѣмъ предметѣ дневного порядку, с. е. о становищу роботниквъ супротивъ нѣча промысловцѣвъ референувавъ фарбярь Бадорфъ. Ѣнъ пѣддавъ рѣшеня третого нѣча промысловцѣвъ строгѣй критицѣ и зазначивши противоположность межи роботниками а дрѣбными промысловцями выразивъ въ имена своихъ товаришѣвъ сожалѣнье, що тая каста людей хоче своими принципами спасати суспѣльность. Трете нѣче промысловцѣвъ дало найлучшій доказъ, що одушевлялося лишь тѣсным егоизмомъ. По двогодиннѣмъ референтѣ предложивъ справоздавець резолюцію, котра порѣкае рѣшеня и резолюціи нѣча промысловцѣвъ яко реакційнѣ, пересякнѣ егоизмомъ и духомъ кастовости, а для роботниквъ шкѣдливѣ. Мотива сеи, ѣтъ зѣбраныхъ съ великимъ ентузіязмомъ принятои резолюціи, пѣдносятъ, що рѣшеня третого нѣча промысловцѣвъ въ справѣ нормального дня робочого, працѣ дѣтей и женщинъ и пр. нещирѣ суть и дрѣбній промысловцѣ стремлятъ лишь до того, щобы поборювати фабричну индустрію на коштъ роботниквъ. Они не хочутъ нѣчого другого, лишь монополю, щобы безграничне выдискувати своихъ роботниквъ. — Въ тѣмъ ѣтношеню треба дѣйстно признати справедливѣсть резолюціи роботниквъ, бо выимки ѣтъ постановъ въ справѣ нормального дня робочого и працѣ дѣтей въ ѣтношеню до роботниквъ працюючихъ въ ремеслѣ або въ дрѣбномъ промыслѣ, котрѣ сѣ дрѣбній промысловцѣ такъ величають, нѣчимъ неоправданѣ и якъ мы вже при случайности дебаты надъ VI главою закона промыслового въ парламентѣ зазначили, становлятъ найслабшу сторону сего-жъ закона.

(*Бесѣда Плснера.*) Передъ кѣлькома днями ставивъ посолъ палаты торговельнои въ Хебъ, дръ Плснеръ, передъ своими выборцями и здавши справу зъ своеи парламентарнои дѣяльности выголосивъ програмову бесѣду, котра зѣ взгляду на становище бесѣдника, яко одного зъ провѣдниквъ сполученои лѣвицѣ, якъ и зѣ взгляду на приготовованый зѣздъ цѣсарѣвъ, зробила загальне враженье. — Анализуючи дѣяльность минувшои сесіи парламенту, выказуе передъ всѣмъ бесѣдникъ, що рада державна кромѣ закона промыслового, съ котрого постановами бесѣдникъ зовсѣмъ не годатся и кромѣ того, що переняла кѣлька желѣзниць на власность державы нѣчого бѣльше не зробила. Се, що рада державна не пѣдняла розправъ надъ реформою податквѣвъ, не рѣшила закона о належитостяхъ скарбовыхъ и о галицкѣй индемнизаціи — свѣдчитъ по думцѣ Плснера о тѣмъ, що правительство не мае нѣякои силы. Въ администраціи не можна доглянути такожъ нѣякои позитивнои дѣяльности, лишь федералистичнѣ змаганя заманифестувавшіся розпорядженьемъ языковымъ для Чехъ и децентрализаціею желѣзниць, въ чѣмъ видитъ бесѣдникъ лишь кривду для нѣмецкого елементу и для державы. — Найинтереснѣйшій однакъ уступъ его бесѣды дотыкаючій ѣтношень державы на внѣ. — Ту маркуе бесѣдникъ передовсѣмъ препондерацію Полякѣвъ, котрѣ стоятъ на перешкодѣ пріязному уформованію ѣтношень Австріи до Россіи. „Ѣтношенье таке“, сказавъ Плснеръ, „було-бы въ интересѣ мира европейского пожадане. Межи тымъ въ внутрѣшнѣй политицѣ австрійскѣй займаютъ Поляки панующе становище, тѣ самѣ Поляки, на котрыхъ въ Петербурзѣ и Берлинѣ глядятъ съ найбѣльшимъ недовѣріемъ, и котрыхъ идеалъ о воскрешеню польского королевства оба правительства найбѣльше осуджуютъ. Въ Австріи тѣ самѣ Поляки творятъ найбѣльше вплывову парламентарну фракцію, маютъ двохъ министрѣвъ въ австрійскѣй управѣ, загортаютъ неограниченe народне панованье въ Галичинѣ и заявляютъ при тѣмъ отверто, що ихъ цѣлею есть воскресити ягайлоньску идею королѣвску, а заповѣдаютъ таку политику будучности, котру въ Конгресовцѣ и Познаньщинѣ придавлено яко революційный рухъ. Такъ выходитъ суперечность межи внутрѣшною а внѣшною политикою. У насъ хотѣли-бы погодитися съ Россіею, завязати спѣльнѣ точки и уступити давнѣ непорозумѣня, а тымчасомъ выступае въ внутрѣ ярка суперечность австрійско-польскои политики.“ — Съ самъ послѣднымъ уступомъ бесѣды Плснера ведутъ польскѣ журналы дуже завзату полемику и якъ въ одной стороны тяжко имъ заперечити того, що ихъ провѣдники недавно публично выголошували, такъ въ другои стороны тяжко признатися до цѣлои отвѣчальности, яку мѣстятъ всѣ замѣты, пѣднесенѣ противъ тенденціямъ ихъ политики.

ЗАГРАНИЦЯ.

Зѣздъ трехъ цѣсарѣвъ. Пѣздъ, которымъ австрійскѣй цѣсарь выѣхавъ до Россіи, станувъ о 8 год. и 22 минутъ на святочно удекорованѣмъ двѣрци въ Граници. Рѣвночасно съ царемъ приѣхавъ также и гр. Кальноки и войсковый аташе бар. Кавальваросъ. На двѣрци повитавъ цѣсаря россійскій ген.-адъютантъ кн. Витгенштайнъ, котрый съ ген.-лейтен. Пушкиномъ и Бенкендорфомъ его тутъ дожидали. Скоро лишь цѣсарь выйшовъ зъ пѣзду, представилась ему почетна шкадронa россійского полку драгонѣвъ, котрый носитъ его имя, а ѣтгакъ наступило представленье другихъ достойникѣвъ россійскихъ, именно ген.-лейтенанта Михеева, до котрого бригады належитъ полкъ пѣхоты, що стерѣгъ варшавско вѣденьскои желѣзницѣ, петриковского губернатора Зимонева и другихъ официрѣвъ и урядникѣвъ въ Границѣ. Оглянувши хорошо пристроеный дворець, цѣсарь всѣвъ до пѣзду и пѣхавъ въ дальшу дорогу. По дорозѣ, именно въ Ченстохонѣ и Петриковѣ вигала цѣсаря мѣсцевѣ власти, а цѣсарь за кождымъ разомъ высѣдавъ зъ пѣзду. Въ понедѣлокъ о другѣй год по полудни станувъ цѣсарь въ Скерневицахъ. На пѣвъ годины передъ тымъ зѣбралися вже були на двѣрци всѣ достойники войсковѣ и цивильнѣ, а на повитанье цѣсаря приѣхали также министры Воронцовъ-Дашковъ, Поссіетъ, Гиросъ и Толстой, ѣтгакъ амбасадоръ Лабановъ, ген.-губерн. Гурко, генералы Дрентеленъ, Черевинъ, бар. Медемъ и маркграфъ Вельопольскій. Передъ другою годиною приѣхавъ на дворець царь въ мундурѣ свого австрійского полку и оглянувъ войско. Коли пѣдѣйшовъ до громады генералѣвъ, пѣднявся громкій окликъ: „Боже царя храни!“ Якъ разъ, коли мавъ надѣхати австрійскѣй цѣсарь, явилась и царица въ товариствѣ великои кн. Маріи Павловны. Скоро лишь пристанувъ пѣздъ, цѣсарь австрійскѣй выскочивъ легко на перонъ, приступивъ до царя Александра, стиснувъ ему руку и оба монархи поцѣлувались три разы. Музика заграла имнъ австрійскѣй. Ѣтгакъ повитавъ цѣсарь царицю, вел. княжну Марію Павловну, вел. кн. Володимира и Николая и поцѣлувавъ кождого два разы; вел. кн. Петровн цѣсарь подавъ лишь руку. По повитаню царскои родины цѣсарь повитавъ Гироса и кн. Лабанова, принявъ ѣтгакъ ѣтъ ген. Панютина рапортъ свого полка и перейшовъ передъ фронтомъ почетнои компаніи. Цѣсарь выступивъ бувъ тутъ въ мундурѣ россійского генерала. Коли цѣсарь переглядавъ почетну компанію, гр. Кальноки въ гусарокѣмъ мундурѣ витавъ сердечно всѣхъ присутныхъ и розмовлявъ съ кождымъ; особливо довго розмовлявъ ѣнъ съ Вердеромъ, Гуркомъ, Черевиномъ и кн. Воронцевымъ-Дашковымъ. Опѣля представивъ цѣсарь свою дружину царевн. По першѣмъ повитаню ѣтъѣхали оба монархи до замку. Незадовго по сѣмъ торжествѣ наступило на двѣрци друге. При ѣтголосѣ музики, що грала „Die Wacht am Rhein“, станула на двѣрци почетна компанія полка, котрого властителемъ есть цѣсарь нѣмецкій. На двѣрци зникли хоругви австрійскѣ, а ихъ мѣсце заняли хоругвы прускѣ. Зновъ явилось те саме товариство, що и перше, лишь снимъ разомъ въ прускихъ мундурахъ; явився и царь въ товариствѣ цѣсаря австрійского. Надѣхавъ пѣздъ; музика заграла „Heil dir im Siegieskranz“, а зъ пѣзду высѣвъ цѣсарь Вильгельмъ. Царь съ ѣткрытою головою пѣдѣйшовъ до него и оба монархи поцѣлувалися трычи. За цѣсаремъ Вильгельмомъ ишовъ кн. Бисмаркъ въ прускѣмъ мундурѣ и гр. Кальноки. По представленю дружины всѣ три монархи ѣтъѣхали до замку. Цѣлу сцену зъѣзду трехъ цѣсарѣвъ присутнѣ фотографы передали на папѣръ на вѣчну память. — О 7 год. вечеромъ подано на двѣрци желѣзницѣ обѣдъ галевый. Около сто особъ засѣло до столу. Стѣлъ бувъ заставленый въ видѣ пѣдковы. По серединѣ засѣла царица; по правѣй сторонѣ коло неи сидѣвъ цѣсарь австрійскій, а по лѣвѣй цѣсарь нѣмецкій. Напротивъ царицѣ сидѣвъ царь; коло него по правѣй сторонѣ вел. кн. Марія Павловна, а коло неи кн. Бисмаркъ. По лѣвѣй руцѣ царя сидѣла знову кн. Кочубей, а коло неи гр. Кальноки. При обѣдѣ не пѣднешено жадныхъ тоастѣвъ лишь за инціятивою цѣсаря Вильгельма, монархи трутились чарками. По обѣдѣ ѣтбувся черкль, на котрѣмъ гостѣ взаимно собѣ представлялися. Мусимо тутъ ще зазначити, що цѣсарь австрійскій и царь дуже ѣтзначували кн. Бисмарка, а царица подала ему руку, котру ѣнъ поцѣлувавъ. — На другій день о 12 год. подано въ найтѣснѣйшѣмъ кружку снѣданье для монархѣвъ и великихъ князѣвъ; почѣмъ цѣсарѣ выѣхали на ловы до недалекого парку. Царица ѣхала съ цѣсаремъ Вильгельмомъ. Вертаючи зъ ловѣвъ царица ѣхала съ цѣсаремъ Вильгельмомъ, а царь съ цѣсаремъ австрійскимъ. Въ тѣмъ часѣ надъѣхавъ великій кн. Михаилъ Николаевичъ съ сынами зъ полудневои Россіи, де бувъ на ревіи и заразъ представився цѣсарямъ. Пѣдчасъ коли монархи були на ловахъ, кн. Бисмаркъ, гр. Кальноки и министеръ Гиросъ конферували съ собою майже двѣ годины. Опѣля всѣ три министры пѣшли до фотографа и казали собѣ показувати поодинокѣ здѣймы сценъ зъѣзду. Около ½7 год. вечеромъ гр. Кальноки бувъ на авдіенціи у цѣсаря Вильгельма. Ѣтгакъ ѣтбувся въ замку обѣдъ родинный, а на двѣрци желѣзницѣ обѣдъ маршалковскій; о 9 год. було представленье театральне. — Цѣсарь австрійскій мавъ выѣхати въ середу назадъ до Вѣдня. Царска родина позѣстане ще въ Скерневицахъ по зъѣздѣ на ловы. Маляръ гр. Зичи перебувае также въ Скерневицахъ и буде малювати цѣлый зъѣздъ цѣсарѣвъ.

НОВИНКИ.

— **Загальный зѣбръ членѣвъ „Народного Дому“** ѣтбудеся у Львовѣ 26 р. вересня (8 л. жовтня) с. р. Члены явишутъ у вечеръ днемъ передъ тымъ або въ день зѣбору рано свои имена до приготованои на те въ „Народнѣмъ Домѣ“ книги, а получатъ тамъ вступнѣ карты на засѣданя зѣбору. Рано о 8 годинѣ ѣтбудеся въ городскѣй церквѣ Успенія Пресв. Богородицѣ богослуженье „за всякe прошеніе“. По богослуженю зѣйдутся члены (за вступными картами) въ великѣй сали „Народного Дому“, де предсѣдатель управляючого совѣта ѣткрые засѣданье. Потому слѣдуе: 1) Выбѣръ предсѣдателя и заступника и двохъ секретарѣвъ та ихъ заступникѣвъ на часъ зѣбору (арт. 25 статутѣвъ). 2) Справозданье зъ дѣяльности управляючого совѣта за часъ ѣтъ 8 (20) жовтня 1881 по день 26 вересня (8 л. жовтня) 1884, и справозданье о нынѣшнѣмъ станѣ находячихъ ся въ „Народнѣмъ Домѣ“ научныхъ запомогъ и зборѣвъ. 3) Выбѣръ контрольнои комисіи (арт. 27) зъ пяти членѣвъ. 4) Розправа надъ внесеними управляючого совѣта и надъ наглячими внесеними членѣвъ. 5) Выбѣръ секцій для розгляду внесень, предложеныхъ письменно поодинокими членами института, также выбѣръ другихъ секцій пѣсля потребы (арт. 27, 28, 23). 6) Справозданье контрольнои комисіи (арт. 30). 7) Справоздання секцій и нарады надъ ихъ внесеними. 8) Выбѣръ предсѣдателя и 8 членѣвъ до управляючого совѣта (арт. 38) и 4 членѣвъ на заступникѣвъ (арт. 39). 9) Занменованье презеса комисіи, котра має перенять управленье и передати его ново выбраному управляючому совѣтови (арт. 24 ж. и арт. 47). 10) Ѣтчитанье и затвержденье протокола засѣдань загального зѣбору. По тѣмъ предсѣдатель заг. зѣбору закрые засѣданье. — Ѣтъ управляючого Совѣта руско-народного института „Народный Дѣмъ“. Львовѣ 3 (15) серпня 1884. *Михаилъ Малиновскій*, тымчасовый предсѣдатель.

— **Ѣткрытье читальнѣ въ Карловѣ** ѣтложене задля не звѣстныхъ намъ причинъ, ѣтбудеся въ слѣдующу недѣлю 21 с. м.

— **На послѣднѣмъ засѣданю руского товариства педагогичного** залагодивъ выдѣлъ слѣдующій дѣла: 1) Принявъ до вѣдомости, що вже готовѣ и пущенѣ въ продажъ илюстрованѣ книжочки для дѣтей: „Звѣринець для чемныхъ дѣтей“ (по 8 крейцарѣвъ) и „Гостинець для чемныхъ дѣтей“ (также по 8 кр.), а дальше „Хемія“ (по 40 кр. за примѣрникъ). 2) Выключивъ зъ товариства п. Тита Будзыновского, управителя руской школы въ Ланцутѣ, за вѣдомѣ цѣлому рускому свѣтови поступки того пана, тымъ бѣльше, що въ тяжкихъ закидѣвъ, починеныхъ ему публично въ „Дѣлѣ“, не старався доси оправдатися и що навѣть вже сего року шкѣльного треба було товариству педагогичному удаватися до п. министра просвѣты с интервенцію супротивъ его розпорядку о роздѣлѣ класъ руской школы въ Ланцутѣ. 3) Постановивъ поднукувати посадниковн мѣста Станиславова дру Иг. Камѣньскому за ѣтступленье салѣ ратушевои на зборы тов. педагогичного дня 5 серпня с. р. 4) Принявъ новыхъ членѣвъ до товариства и залагодивъ кѣлька справъ чисто администраційнои натуры.

— **Suum cuique.** Коли на управу руской взѣрцевои школы въ Ланцутѣ вправъ пѣднесятся зо всѣхъ сторонъ лишь жалѣ, то въ ново ѣткрытѣй рускѣй школѣ народнѣй при школѣ Пирамовича, дѣеся зовсѣмъ инакше. Провизоричнымъ управителемъ сеи школы есть п. Шпетманьскій, директоръ польскои школы Пирамовича, зъ роду Полякъ. Своимъ поступованьемъ такъ супротивъ ученикѣвъ, якъ и супротивъ учителѣвъ руской школы, якъ также и супротивъ цѣлои управы сеи школы въ загалѣ заслугуе п. Ш. лишь на повне признанье. Обнявши управу руской школы ѣнъ постарався заразъ для нея о руску друкоорты; съ учителями розговорюе ѣнъ лишь по руски и держитъ съ ними окрему конференцію, хочь се при двохъ школахъ приходится съ немалою трудностею. Поступованье же п. Ш. супротивъ дѣтей заслугуе лишь на похвалу и мило почути, що розказуютъ дѣти родичамъ вернувши зѣ школы. Вѣйшовши у клясу п. Ш. витае дѣтей голосным „Слава Исусу Христу“ и учитъ дѣтей ѣтповѣдати „Слава на вѣки“; ѣттакъ розговорюе съ дѣтьми по руски, поправляе ихъ и за кождымъ разомъ напоминае ихъ, щобъ старалися говорити по руски чистою и поправною бесѣдою, що у дѣтей по бѣльшѣй части сполученыхъ есть не малои ваги. Маемо повну надѣю, що при такѣй управѣ и при помочи щирыхъ Русиновъ-учителѣвъ тои школы перша руска школа народна у Львовѣ буде совѣстно сповняти свою трудну задачу.

— **Для потерпѣвшихъ ѣтъ повени** выслала редак. „Дѣла“ 50 зр. до Станиславова на руки д-ра М. Вучиньского, для роздѣленя помѣжь найбѣльше потерпѣвшихъ.

— **Высша реальна гимназія въ Дрогобычи** числила въ минувшѣмъ роцѣ шкѣльнѣмъ 284 студентѣвъ. Пѣсля религіи: 119 Жидѣвъ, 100 римо-католикѣвъ и 65 греко-католикѣвъ. Пѣсля народности: 287 Полякѣвъ, 62 Русинѣвъ и 5 Нѣмцѣвъ. Якъ бачимо, кромѣ 3 Русинѣвъ, котрѣ сталися перевертнями лацкими, всѣ майже Жиды записалися яко „Polacy mojżeszowego wyznania“. На рускѣй земли жіютъ, зъ рускаго хлопа шкору другъ, — а они Polacy! Ну, чи Лѣхамъ выйде въ нихъ велика користь, — то друга рѣчь. Але нехай радуются!

— **Дзя Стефана Смаля-Стоцкого** затвердило министерство яко приватного доцента для славянскои филологіи на вѣденьскѣмъ университетѣ.

— **Дръ Иванъ Добрянській** надѣславъ намъ заперечене вѣсти поданои въ 103 ч. „Дѣла“, що мовьто ѣнъ зрѣкся доцентуры карного права въ университетѣ львѣвскѣмъ.

— **Ѣтъ Вп. о. Василя Лопатыньского зъ Роздолу** получили мы справозданье зъ ужитя тыхъ 100 зр., котрѣ наша редакція выслала на его руки для потерпѣвшихъ ѣтъ повени, а опѣля и ѣтъ пожару мешканцѣвъ Розвадова. О. Вас. Лопатыньскій розпорадивъ тою соткою зр. въ той способѣ, що двомъ погорѣльцямъ удѣливъ по 10 зр., а чотырнайцятѣмъ по 5 зр., за 10 зр. прочихъ закупивъ букварѣвъ и приборѣвъ шкѣльныхъ и ѣтдавъ мѣсцевому учителеви роздати мѣжь тыхъ бѣдныхъ школярѣвъ, котрымъ при пожарѣ попалялись всѣ книжки и приборы шкѣльнѣ. Всѣ 16 погорѣльцѣвъ, що дѣстали грошеву запомогу потерпѣли найбѣльшу шкоду. Урядъ громадскій Розвадова приславъ намъ урядове посвѣдченье, що цѣла повысша сума зѣстала именно въ такій годный способѣ роздѣлена. Мы ѣтъ себе складаемо на сѣмъ мѣсци Вп. о. Вас. Лопатыньскому сердечну подяку за его швидкій и радый захѣдъ при заратованю нещаслывыхъ Розвадовянъ.

— **Въ Волн Довголуцкѣй**, дек. стрыйского, ѣтбудеся дня 20 л. вересня въ день Рождества Богородицѣ мисія. Митрополичій ординаріятъ удѣливъ тѣй мисіи архіерейске благословенье.

— **Дѣло желѣзниче въ Галичинѣ.** Сего року ѣткрыто вже або будутъ ѣткритѣ слѣдующѣ линіи желѣзныхъ дорѣгъ: 1) въ серпни ѣткрыто желѣзницю зъ Подгужа (пѣдъ Краковомъ) до Освѣцима; есть се линія побѣчна желѣзницѣ Пѣдкарпатскои-трансверзальнои; 2) опѣля ѣткрыто ѣтногу желѣзницѣ Короля-Людвика зъ Ярослава до Сокаля и 3) ѣтногу желѣзницѣ Пѣдкарпатскои зъ Грибова до Загужа; 4) небавомъ будутъ ѣткритѣ линіи зъ комплексу желѣзницѣ Пѣдкарпатскои: зъ Живця до Нового Санча, зъ Станиславова до Гусятына, зъ Живця до Звардона и зъ Сухои до Скавины. Цѣлый комплексъ желѣзницѣ Пѣдкарпатскои выноситъ 553 километр., а желѣзница Ярославско-Сокальска 105 километрѣвъ. Въ 1879 р. було въ Галичинѣ 1552 километрѣвъ линій желѣзничихъ, а въ 1884 р. разомъ съ желѣзницею бар. Попера 2264 клм. Одинъ километръ желѣзницѣ выпадае на 35 □ клм. простороня, а на 2634 мешканцѣвъ. На 2264 клм. линій желѣзничихъ есть 1273 клм. въ рукахъ приватныхъ, а 991 клм. въ рукѣ державы.

— **Уродины пресв. Дѣвы Марія.** Угорскій архіепископъ-кардиналъ Гайнальдъ и другѣ епископы внесли до св. отця прошенье, щобы дня 8 л. вересня 1885-ого року бувъ устроеный въ христіянскѣмъ свѣтѣ девятнайцятьсотъ-лѣтный ювилей уродинъ Пресв. Дѣвы Марія. Кардиналъ Гайнальдъ

и товариші мотивували свій вивід приладаючого ювілею так: ôть уродинъ Ісуса Христа буде слѣдуючого року 1885 лѣтъ; Пречистая жь Дѣва Марія, породивши Христа, мала 8 вересня 15 лѣтъ ôть роду, — отже слѣдуючого року 8 вересня мине 1900 лѣтъ ôть дня уродинъ Пресв. Дѣвы Марії. Св. отець поручивъ конгрегації кардиналôвъ розобрати прошенье кардинала Гайнальда и товаришівъ. Конгрегація не прихилялася до того прошеня и ôткинула его для того, що: 1) нема певности, кôлько лѣтъ мала Мати Божа, породивши Ісуса, бо въ святôмъ письмѣ нѣчого про те не писано; 2) для Матери Божои есть доволѣ богато снятъ въ роцѣ на хвалу Ей памятн, такъ що имя Марія не потребуе ажь ювілею, котрый удѣляеся радше якому менше почитаному въ церквѣ святому. Натомѣсть конгрегація кардиналôвъ предложила св. отцеви, щобы на перепросины Пресв. Дѣвы за хулу, яку кидаютъ противъ Неи безбожники, глумлячись зъ „домка въ Льорето", перенесеного руками ангельскими зъ Палестины до Льорето, мѣсточка въ Італіи, пôдчасъ нападу Сараценôвъ въ XV столѣтю, ôтбувався въ днѣ 6, 7 и 8 вересня 1885 р. вандрôвка христіянъ на ôтпустъ до Льорето. Св. отець признавъ рѣшенье кардиналôвъ и орѣкъ, що за кождо ôтвѣданье костела удѣляеся сѣмъ лѣтъ ôтпусту, а за тридневу участь въ богослуженю повный ôтпустъ грѣхôвъ. Кс. Станиславъ Стояловскій збирае вже Мазурôвъ на вандрôвку до Льорето.

Вѣсти зъ Епархіи Львôвскои.

Душпастырскій посади получили оо. 1) Богданъ Еліашевскій сотрудництво въ Николаевѣ, дек. роздôльского, 2) Антон. Войтѣховскій сотрудництво въ Устю зеленôмъ.

Презенту получили оо. 1) Ник. Марморовичъ на Загôре, дек. залозецкого; 2) Іосифъ Терешкевичъ на Любшу, дек. журавеньского.

Въ пропозицію принятй оо.: I) На Княгиничѣ, дек. ходорôвского, І. Юліянъ Радкевичъ зъ Куликова, II. Володисл. Юзычиньскій зъ Борынич, III. Мих. Величко, завѣдатель Княгиничъ; дальше въ списѣ: 4) Сим. Березовскій зъ Загôречка, 5) Теофиль Миговичъ зъ Надѣтичъ, 6) Я. Вергановскій зъ Кіївця и 7) Игнат. Мухикъ зъ Потока. II) На Тростянець, дек. пôдгаецкого, о. Анастазій Лотоцкій, завѣдатель Тростянця. III) На Манастыриска, дек. бучацкого, оо. І. Ихнр. Зарицкій зъ Богутына, II. Теофанъ Бородайкевичъ зъ Городища, III. Захарій Пôдляшецкій, завѣдатель Манастырискъ.

На конкурси розписанй: 1) Канелянія Хоросно, дек. щирецкого, надання руск. митропол. ординаріята; речинець подаватися до 6 лат. падолиста с. р. 2) Парохія Малехôвъ, дек. львôвского, надання магистрату мѣста Львова; речинець до 6 л. падолиста с. р. 3) Парохія Товстобабы, дек. пôдгаецкого, надання приватного; речинець до 6 л. падолиста с. р. 4) Канелянія Скоморохи, дек. рогатынського, надання приватного, речинець до 6 л. падолиста с. р.

До испиту конкурсового допущений оо. Ив. Маркевичъ зъ Хренева и Ив. Венгриновичъ, сотрудникъ зъ Могильницѣ.

Похвалу за ревну и успѣшну науку религіи получили оо. Александ. Томницкій, завѣд. Ходорова; Леонтій Лушпиньскій, пар. зъ Пилипча; Ив. Латоровскій зъ Сапогова; Исид. Ганкевичъ, кап. въ Паповець; Мих. Барусевичъ, парохъ зъ Мѣльницѣ; Платонъ Сѣчиньскій, пар. въ Ивана; Алексан. Балицкій, сотр. зъ Сянькова, и Доминикъ Стеблецкій, пар. зъ Королѣвки.

Митроп. консисторія поручила завѣдувати парохіями двохъ послôвъ соймовыхъ, оо. Стеф. Качалы и Ник. Сѣчиньского, Шельнаки о. Якону Вербацкому зъ Шихъ, а Чернихôвцѣ о. Климентію Свидзиньскому зъ Збаража старого.

Канонічну институцію получили оо. 1) Володимиръ Глиньскій на капел. пôдманастырь, дек. бобрецкого; 2) Теодоръ Мацѣлиньскій на парохію Войнилôвъ, дек. калуского и 3) Сим. Завець на пар. Ходорôвъ.

Завѣдательство получивъ о. Августинъ Лонкевичъ въ Дубовици, дек. журавеньского.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вси. Вол. А—ій. Интерпеляція Вашои до Дирекціи телеграфôвъ и почтъ мы не умѣстили, бо не сказано въ нѣй, чи пôсланець бувъ Вами заплаченый (квит. квиція зложена), чи нѣ. А се именно рѣшае. Просимо о доповненье. — *Всч. о. Бог. въ Хоростковѣ.* Присланй квитарій мы доручили комитетови помôчничому для дальшого полагодженя. — *Всч. Софр. Л. въ Стрыг.* Нынѣ завтра ôтповѣдь листомъ. — *Всч. Т. Т.* За инсератъ прійде намъ 1 зр. проче листомъ.

Антика РУКЕРА во Львовѣ

1009 (86—?) поручае

Порошокъ дамскій парискій по 50 кр., **Lohse'a** по 80 кр., **Ravissante'a** по 60 кр. и **власного выробу** по 40 кр.

Подяка.

Недослѣджений Божй памѣры забрали предвчасно нашого любезного и многонадѣйного сына Константина до вѣчности. Въ тôмъ невысказанôмъ горю сталося намъ великою ôтрадою що найшлися люде, котрй до пôднесеня трогаючого обряду причинилися и въ нашй зболѣлй серця слова потѣхи влили. Складаемо всенародно подяку всѣмъ Всеч. Отцямъ особенно: Впр. о. сов. Т. Шаиковскому, Всч. оо. Терлецкому, Левицкому, Целевичу, сов. Струтыньскому, Лопатыньскому, Петрушевичу, Мардаровичу, Е. Косевичу, Семенову за участь въ обрядѣ похорону, Всч. о. Обушевичу за трогаюче и краснорѣчиве слово прадально надъ могилою Покôйного, Всч. оо. Мудраку, А. Бобикевичу зъ Студѣники, В. Громадцѣ, Игнатію и Іосифу Тиховичамъ, Іоану Щуровскому, Саболтѣ, котрй зъ далеко стороны прибули, щобы своему племянникови ôтдати остатню услугу. Не менше чуемося бути обовязаными до подяки свѣтскôй интелигенціи, тымъ неутомимымъ просвѣтителямъ и защитникамъ нашого народа, особенно же: п. Дру Бучиньскому, адвокатови зъ Станиславова за зложенье вѣнца на домовинѣ Покôйного ôтъ тов. „Просвѣты", найцѣнѣйшои нагороды, якою витаютъ борцѣвъ зъ поля славы; п. Дру Ключенцѣ, проф. Стенкови, п. Вѣновскому, проф. Наконечному, Дру Полянъскому за участь въ похоронѣ, п. Леониду Заклиньскому безкорыстному патріотови, представившому въ ядренныхъ чертахъ заслуги Покôйного на нивѣ рôдной литературы и удостоившого его вдячнои памяти у потомности.

Дякуемо хв. комендѣ войсковôй за выслане свого делегата, щобы почтити память Покôйного яко цѣсарского официра. Складаемо подяку Всч. Отцу, честному Братотву церковному и предстателямъ Уряду громадского зъ Пасѣчнои, за сердечне занятье похороном Покôйного. Всѣмъ ласкавымъ участникамъ наше сердечне „Спаси Бôгъ!"

Вихторôвъ дня 14-го вересня 1884 р.

Антоній и Елисавета зъ Герасимовичôвъ Бобикевичъ, родичѣ; *Клавдія Курыловичъ*, сестра; *Теодоръ Бобикевичъ*, братъ Покôйного.

ПОМОСТЫ КАМѢННЙ

именно

Mosaic, Terrazzo, Granito и Béton

ВЫКОНУЄ

АРНОЛЬДЪ ВЕРНЕРЪ

у Львовѣ

черезъ техничного управителя

Джіовані Дзуліяні.

Особливо практичнй **для церквей**, въ найрôжнороднѣйшихъ краскахъ и пречудныхъ фигурахъ. 1136 (11—12)

На жаданье можутъ бути предложенй докладнй взоры съ цѣнником.

5 килевй

БОЧÔВКИ ВИНА

поручае

ТОРГОВЛЯ ГЕГЕЛЯЙСКО-ТОКАЙСКИХЪ ВИНЪ

К. Ф. ПОПОВИЧА

927 (45—52) ВЪ ТЕРНОПОЛИ

1	бочôнка	Гегеляйского столового .	2 зр. 10 кр
1	„	Гегеляйского столового лучшои якости 2 зр. 30 кр. и	2 „ 50 „
1	„	Гегел. стол. ароматичного	2·70 и 3 зр.
1	„	Самородного вытравного .	4 зр. 30 кр.
1	„	Ермелеки-Бакаторъ стол.	2 „ — „

Повыше наведенй цѣны розумѣются вразъ съ бочôнкою окованою желѣзными обручами и оплаченымъ портомъ почтовымъ, такъ що благоскловный ôтбиратель жадныхъ бôльше коштôвъ не поносить. Купуючи вина особисто тôлько у продуцентôвъ ручить за здоровй добрй, натуральнй и лучшй вина якъ зъ Вершець, и просить о ласкавй замовлення.

Вдовы по священику

пошукуеся до заряду господарства домового у священика вдовця.

Желаючй обняти мѣсце, звволить подати листовно мѣсце пробуванья цѣнк, ôтношены родинний и свои жадання пôдъ адресою: **T. T.** poste restante **Отынія.**

Лишь ôтносный получить ôтповѣдь.

Огнетревалй и безпечнй ôтъ влому

КАСЫ

солидно и прекрасно выробленй съ американьскими замками и паскилѣбными засувками такй, якъ я доставивъ львôвскому магистратови, продаю дуже дешево

1152 (7—36) **Симонъ Дегенъ**

у Львовѣ, ч. 19 ул. Вадова.

(Просится о кореспонденцію въ нѣмецкôмъ языцѣ.)

KÉSMARKY & ILLÉS

MAGASIN AU BON MARCHE

при улици Театральнôй, ч. 2 у Львовѣ.

Поручаютъ Вповажнôй П. Т. Публичности свôй щедро заосмотреный складъ товарôвъ галянтерійныхъ, именно:

Выробы зъ шкóры: Портмонетки, пулярсы, пантирки съ рамками у внутрѣ на фотографіи и безъ; тютюнерки, шабатурки на цигара и папиросы, нотесники, пояски дамскй, ручнй торбы до подорожи съ устросьемъ и порожнй, торбы подорожнй до пересѣшування; торбинки ручнй дамскй, ремѣнь на пледы; ручнй куфры для подорожи, теки на путы и мапы до писаня, альбумы и памятники, екритоары, и т. д.

Выробы зъ пелюша: Альбомы звычайнй и гравчй, нецесеры дамсй и мужескй, касетки порожнй на бижутерію, бомбонерки, мошонки на грошѣ, екритоары, и т. д.

Выробы зъ дерева оливного и гебану: Екритоары, рамки на фотографіи, тоалетки, касетки, столики съ приладженьемъ до курення якъ такожъ до дамскихъ роббтъ.

Выробы зъ бронзу, никию и желѣза: Каламарѣ, дзвонки, календарѣ, свѣчники, канделлôры, пушки на тютюнъ, пôдставки пôдъ годинники, попѣльнички, тягарцѣ, поступменты на сѣрнички, рамки на фотографіи, жардинерки, декорація стѣнй, термометры, и т. д.

Бижутеріи дамскій и мужескій найновѣйшй зъ французскихъ и нѣмецкихъ фабрикъ, тревалй, хорошй и не дорогй, якъ: кôльцѣ, брошки, нашийники, бранзолетки, брилоки, шпильки до краватокъ, лапшушки до годинникôвъ никлевй, стальвй, зъ бронзу, тальми, ету и шовку, перстенѣ золотй и срѣбнй, якъ такожъ и великй вибôръ дробничѣ; особливо заслугуютъ на увагу бижутеріи съ фалшивыми діяментами (Similí), котрй пôдъ взглядомъ огня, шлифу и твердости зовсѣмъ не уступаютъ правдивымъ.

Выробы съ скла кришталевого и колорового, оправленй въ волочнй оправы, якъ: кошики на билеты, цукорничѣ, касетки, бомбонерки, сервисы на лякеръ, прилады до палення, вазоны на цвѣты, и т. д.

Краватки мужескй, манжеты и ковнѣрки въ четверо найновѣйшого фасону зъ доброи матерія.

Вахляръ балевй, пантофлй и спанцеровй, оправленй въ гебанъ, оливне дерево, шильдкрет и зъ слоновои кости, гладкй и гафтованй.

Щѣтки до волосся, сукна, пусôвъ и пôстокъ, щѣточки до зубôвъ и до чищенья гребенѣвъ.

Гребенѣ зъ черепахи, слоновй и зъ буйволового рога, рѣдкй и густй.

Перфумы правдивй англійскій зъ фабрикъ Bayley и Atkinson, французкй Pinaud, Rigeau Societé Higuenique у всѣхъ нотующихъ запахахъ.

Мыла французкй Pinaud, Fidas, Orisa, Ixora, Sac de lailie и т. д., мыла вѣденьскй и прагскй; глицеринa Sarg-a плынна и въ каналяхъ, оцты тоалетовй, вода колоньска, Eau de Lewand double, Brilantina, Eau Dentifrice Dr-a Pierre, паста до зубôвъ Boutemard-a и Pfeffermann-a, adontina Pelletiers Nuglis-a и Reithoffer-a, помады до вусôвъ французкй, угорскй и вѣденьскй.

Пудры: рижовй, Veloutina Fay жовта, бѣла и рожева; пудеръ Herbora-a рожевый и лебедій, пушки до пудрованя и розпылювачѣ.

Папиры листовй бѣлй, колоровй и фантазійнй.

Гузики до манжетъ срѣбнй, бронзовй, перловй и зъ гебану.

Прибôры до подорожи.

Кафтаники и сподниѣ фланелевй и трикотовй.

Урны и вазоны зъ майолики и терракоты, вазоники малй порцелановй.

Аристоны найновѣйшои конструкціи съ додаткомъ 6 штукъ щатôвъ музичныхъ, штука 25 зр., кождый слѣдуючій щитъ штука по 60 кр.

Машинки самй граючй до накручуваня, машинки ручнй съ корбкою, граючй танцѣ и оперы съ однымъ, двома, трема и чотырма кавалками, штука по 1·80, 4, 6 и 7 зр.

Малючи задачу доставляти Вповажнôй П. Т. Публичности кождои хвилѣ товаръ добрый и по дуже низькихъ цѣнахъ, надѣемося, що она зволитъ насъ часто удостоювати ласкавыми порученями. Наша фирма, закупуючи повышій товары въ великôй скôлькости для всѣхъ своихъ филій, набуваe ихъ дешевше и може дешевше продавати, ставлячи непôбидиму конкуренцію спôвзубôгателямъ

1178 2—2 Съ поважаньемъ

Késmark & Illés.

ТЕОДОРЪ НЖИЦКИЙ

властитель реальности зъ Довголуки, отворивъ

Молочарню

при ул. Сикстускôй ч. 34.

Постарався о добрй виктуалы молочнй. Упрашаеся Земляковъ вспирати его. Пріймае такожъ столовниковъ.

Велика партія останкôвъ сукна

(3 до 4 метры)

у всѣхъ краскахъ, на одяги мужескй, на загортки, жѣночй мантлѣ ôтъ дошку, на жѣночй плащѣ — розсылае за послѣплатою **За останокъ по 5 гульд.**

L. Storch, Brünn.

Останки не до вподобы принимаемо назадъ. Вѣдрцѣ высылаютъ по приславю 10-крейцаровои марки.

1061-25-52

20 процентъ за машину до шитя.

72 пейсатыхъ агентôвъ звиваеся черезъ цѣлый рôкъ по краю и предкладае нашôй легковѣрнôй публицѣ машины до шитя на раты, блягуе при тôмъ своимъ жаргономъ, що то машины **оригинальй американьскій** и що тй машины получили на выстави амстердамскôй дипломъ почестный и т. д.

Все то фальшь и блига!

Але длячого тй агенты такъ неутомимо угаюдюютъ по краю и такъ блягуютъ? — бо дôстаютъ за то 20 процентъ ôтъ тои квоты, котру пôдписано имъ на реверсѣ за машину.

Прошу почислити кôлько процентy платитъ нашъ бѣдный край лишь самымъ агентамъ машиновымъ.

Рахунокъ простый. Есть ихъ 7, кождый агентъ спродаeть рôчно черезъ свою блягу що найменше 50 машинъ, а переcѣчна квота спродаои машины 60 зр., а зъ тои квоты получае агентъ 20 процентъ.

Памятай поважаный читателю, що лишь та фирма може платити агентови 20 проц., котра дае дуже лихй машины за грубй грошѣ.

Такъ само дѣeся съ образами, годинниками и тысячами другихъ рѣчей.

Щобы разъ зробити конець такому страшному вышыскуванью нашои публики, постановивъ и ôтъ нового року держати на складѣ 3 роды машинъ до шити Зингера, т. е. зъ трехъ рôжныхъ фабрыкъ по цѣнахъ найпристушнѣйшихъ

Машины Зингера нôжнй съ найнов. полѣпшеньями по 68, 55 и 45 зр.
Машины Зингера ручнй по 48 и 38 зр.
Раты тыждневи 1 зр., мѣсячнй 3 зр., квартальнй 12 зр., готôвкою же о 10% дешевше.

ГВАРАНТІЯ 5 ЛѢТЪ.

Въ виду новои уставы промысловои, що якъ разъ вибôйшла въ життя, вольно ôбидвомъ сторонамъ агентôвъ обѣцюзана гварантія и направа устае.

Іосифъ Иваницкій **механикъ и властитель торговлѣ машинъ. Львôвъ, готель Жоржа.**

Принятй въ замѣну машины уживанй, ôтпродую по тôй самôй цѣнѣ по якôй я пріймивъ, т. е. ручнй ôтъ **3 до 12 зр.**, нôжнй ôтъ **5 до 15 зр.** 1156—25 ?

Выдавець **Иванъ Белей**. — За р[illegible]ю отвѣчае **Кирило Кахникевичъ**.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 105. Львовъ, Вторникъ 11 (23) вересня 1884. **Рочникъ V.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы (крѣмъ руских свитъ) о 4-ѣй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. ар кушѣ кождого 15-го и послѣдкого дня кожого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пѣдъ Ч. 44 улиця Галицкая.

Всѣ листы, посылки и рекламація належитъ пересылать пѣдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаютсѣ тѣлько на попереднє застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаютсѣ по цѣнѣ 6 кр. а. в. бѣлъ одного строчки печатнои.

Рекламація неопечатаній вѣльный бѣлъ порта.

Предплату належитъ пересилати єдинко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрація часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*: *для Россіи*:
на цѣлый рѣкъ . . 12 зр. на цѣлый рѣкъ . . 12 рубл.
на пѣвъ року . . 6 зр. на пѣвъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рѣкъ . . 16 зр. на цѣлый рѣкъ . . 16 рубл.
на пѣвъ року . . 8 зр. на пѣвъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рѣкъ . зр. 5·— на цѣлый рѣкъ . . 5 рубл.
на пѣвъ року . зр. 2·50 на пѣвъ року . . . 2 50ку.
на чверть року . зр. 1·25
Для Заграницѣ, єдинко Россіи:
на цѣлый рѣкъ . . . . . 15 зр.
на пѣвъ року . . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рѣкъ . 19 зр. на цѣлый рѣкъ . . 6 зр

Отъ Администраціи.

Просимо всѣхъ нашихъ Вп. Предплатниковъ поспѣшити съ выровнаньемъ залеглыхъ рахунковъ и надсыланьемъ належитости за бѣжучій кварталъ — бо будемо змушенй обмежити накладъ и высылати лише тымъ, котрымъ предплата не скончилася.

Середнй школы въ Галичинѣ въ рр. 1875—1883.

Публицистика наша, котра отъ давна досыть пильно занимаєся статистикою школъ народныхъ, далеко менше увази звертала и звертає на середнй и высшй школы, котрй прецѣ яко розсадники высшои интелигенціи заслугуютъ бодай на таку саму увагу, якъ и школы народнй. Адже-жъ въ гимназій и школъ реальныхъ выходятъ всѣ тй мужѣ, котрй съ часомъ стаются духовыми провѣдниками и репрезентантами краю; найбѣльша часть мѣжь ними весь засѣбъ загального образованя на цѣле житье выноситъ именно въ тыхъ закладѣвъ, бтдаючись въ высшихъ школахъ тѣлько фаховымъ (техничнымъ, юридичнымъ, теологичныхъ, филологичнымъ и пр.) студіямъ. А мимо того въ органахъ краєвыхъ мы не стрѣчали доси хочь кѣлько небудь основного розбору системы нашихъ студій гимназіяльныхъ, ба навѣть статистичне справозданье краєвои рады шкѣльнои о станѣ гимназій галицкихъ въ р. 1874 проминуло безъ бтгомону по газетахъ и не звернуло на себе нѣчіи увази. Правда, бтъ часу до часу продиралися до публичнои вѣдомости поодинокй факты або замѣтки, свѣдчачй о тѣмъ, що станъ нашихъ гимназій есть не зовсѣмъ рожевый, але жаденъ въ нашихъ краєвыхъ публицистѣвъ не збирався на те, щобъ звести до купы тй факты и замѣтки, прослѣдити ихъ жерело и звязокъ и провяпити ихъ значенье. Ба навѣть не стало тымъ публицистамъ анѣ часу анѣ умѣлости, щобъ бодай познакомити читаючу громаду съ тою широкою дискусією о хибахъ и задачахъ середныхъ школъ, яка бтъ довгихъ лѣтъ ведеся въ прасѣ заграничнѣй, навѣть по иншихъ краяхъ австрійскихъ, а въ котрѣй бѣльше або менше рѣшучо забирали голосъ такй поваги науковй, якъ Англичане Спенсеръ и Бенъ, Нѣмцѣ Дирингъ, Христаллеръ и др. О великѣй важности и донеслости тои дискусіи переконує насъ уже хочь-бы те, що само австрійске правительство пѣдъ ся вилывомъ пожилкало було 1880 р. до житя звѣстну „анкету гимназіяльну“, котра однакожь по цѣлорѣчныхъ дебатахъ на глумъ цѣлому образованому свѣтови розбйшлася съ девизою: „Гимназіи австрійскй добрй и не потребуютъ основнои реформы, а тѣлько хиба деякихъ маленькихъ прищѣпокъ, а затымъ — нехай буде якъ було!“

Чимъ пояснати собѣ тую дивну рѣвнодушность нашои интелигентнои громады до справы середного и высшого образованя? Мы не находимо иншого оправдани, крѣмъ того хиба, що гимназіи и реальнй школы у насъ переважно суть зовсѣмъ рядовѣ, не пѣдлягаютъ пѣдъ зарядъ анѣ пѣдъ контролю краю — ну, а позаякъ пѣсля звѣстнои польскои поговорки „rząd sprzyja krajowi“, то й заклады науковй рядомъ (хочь, якъ побачимо дальше, тѣлько въ части) удержуванй и управлянй, мусятъ бути добрй и потребамъ краю вповнѣ бтповѣднй. Правда, деякй старшй люде пригадуютъ собѣ, що именно въ тыхъ закладахъ колишне меттерниховске правительство съ такимъ блискучимъ успѣхомъ плекало и выкохувало „den beschränkten Unterthanenverstand“ и що выхованцѣ тои давнои системы на нещастье наше й доси ще ведутъ передъ въ нашомъ краю майже на кождомъ поли, хочь въ „Unterthan-бвъ“ поперемѣнювалася въ „Bürger“-бвъ, трибунѣвъ и ексцеленцій. Але сѣмена давнои „Beschränktheit“, втовченй въ ихъ головы за молоду, и доси ще въ нихъ не дались выкорѣнити, а пышнй парости ихъ кидаютъ и доси фатальну тѣнь на наше суспѣльне, политичне и осѣтне житье, на понята и змагания молодшихъ, пѣдростаючихъ поколѣнь, отже-жъ и на далеку ще нашу будущину.

Думаємо затымъ, що велика, послѣдна пора у насъ принятися серіозно за пѣзнанье и критику нашихъ середныхъ и высшихъ школъ и спѣльною працею всѣхъ милуючихъ свободу и широку осѣту прокладати дорогу до направы и змѣны теперѣшнои ихъ системы, давно вже невгодиои съ духомъ и потребами нашого часу. Нарѣканями на „перетяженье“ ученикѣвъ духовою працею въ тыхъ закладахъ, на занедбанье розвою физичного по при розвою умысловѣмъ, а навѣть прихапцевымъ лѣченьемъ поодинокихъ недоровыхъ симптомѣвъ, — якъ того початокъ зробила преславна выше згадана анкета гимназіяльна, — тутъ лиху не поможеся. Треба конечно дойти до его корення, до самои теперъ обовязуючои системы науковои, треба перебудувати и пересыпати цѣлу перестарѣлу будову бтповѣдно до сучасныхъ потребъ и змагань свободного людского духа, щобъ нашй середнй науковй заклады не були позорищемъ цѣлого образованого свѣта, не служили взорцями для реакційныхъ замаховъ заграничныхъ обскурантѣвъ, котрй пѣсля нихъ берутся въ своѣмъ краю затемнювати головы и обезсилляти будучуся мысль у своего пѣдростаючого поколѣня.

Мѣркуючи, що першою и головною основою такои дискусіи, о кѣлько она не мае обертатися въ сферахъ абстракційнои „Zukunftsmusik“, але опиратися на живыхъ фактахъ и вязатися съ дѣйстными условными потребами жита народного, — муситъ бути докладна и всесторонна статистика нашихъ теперъ истнуючихъ гимназій, — длятого мы мусимо на сѣмъ мѣсци выказати подяку ц. к. краєвой радѣ шкѣльнои за те, що на бѣжучу сесію соймову выготовила и предложила посламъ обширне справозданье статистичне о станѣ нашихъ середныхъ школъ въ рокахъ шкѣльныхъ 1875—1883, т. е. въ послѣдныхъ девяти рокахъ. Що бѣльше, мы смѣемо высказати при тѣй случайности бтъ себе думку (може при теперѣшныхъ обставинахъ не занадто смѣлу), що те справозданье буде нашимъ посламъ краєвымъ не дармо предложене, що вверне на себе ихъ увагу, розбудитъ въ нихъ мысль о конечныхъ реформахъ и улѣпшенихъ, станеся жереломъ бтповѣдныхъ внесень, коли вже не на теперѣшнѣй, то бодай на будущѣй сесіи соймовѣй. Правда, край нашъ дивнымъ способомъ належитъ до тыхъ немногихъ краѣвъ на кули земнѣй, котрй въ своихъ спеціяльно-краєвыхъ, автономичныхъ фондѣвъ анѣ одного цента не даютъ на середне образованье своѣи молодежи, але все-жъ таки въ того не выплыває, щобъ Галичина дбставала те середне образованье бтъ державы за дармо, щобъ не оплачувала его въ повнѣ, а навѣть съ лишкомъ изъ своѣи кишенѣ, щобъ затымъ голосъ краю въ справахъ, тыкаючихъ нашихъ середныхъ школъ, мавъ бути зовсѣмъ неумѣстный. Намъ здаєся противно, що голосъ такій, рѣшучо пѣднесеный и ясно въ дусѣ поступовѣмъ сформулованый, попертый голосами краєвои людности, выскавъ-бы для насъ живй симпатій въ иншихъ краяхъ, выкликавъ-бы бттамъ численй подѣбнй голосы, що все разомъ було-бъ для правительства достаточнымъ мотивомъ для приложеня рукъ и силъ до основнои реформы нашихъ середныхъ закладѣвъ науковыхъ.

Мы-жъ изъ своеи стороны сповнимо свою публицистичну задачу, коли подамо ширшѣй громадѣ головнй цифры статистичнй о станѣ нашихъ середныхъ закладѣвъ науковыхъ изъ згаданого справозданя ц. к. краєвои рады шк. и звернемо увагу на головнй по нашѣй думцѣ недостатки тыхъ закладѣвъ, о скѣлько въ цифровыхъ вставленъ можна буде о нихъ вносити.

Бтозва до Русинѣвъ-Академикѣвъ.

Товаришѣ! тринайцять лѣтъ минае, якъ молодй, горичй патріоты Русины-академики у Львовѣ завязали товариство „Дружный Лихварь“ теперь „Академичне Братство“. До того товариства горнутся рѣкъ-рѣчно новоприбуваючй академики съ повнымъ довѣрiмъ, щобы передовсѣмъ знайти помѣчь и пораду у старшихъ товаришѣвъ, обзнаныхъ вже съ львѣвскими бтносинами, а тiи принимаютъ ихъ съ отвертыми раменами и радо помагаютъ чи то въ выгляданю лекцій або иншихъ занять, чи то при писахъ на университетъ. Кажемо: съ повнымъ довѣрiмъ, бо наслѣдники основателѣвъ „Дружного Лихваря“ вѣрно придержуютсѣ традиціи и первѣстнои выключнои цѣли товариства: взаимно себе матеріяльно спирати.

Щорѣчный Выдѣлъ усильно стараєся о помѣчь матеріяльну для своихъ членѣвъ. Именно выпукуе лекціи и канцелярійнй занятя, удѣляе пожички и по можности безповоротнй запомоги, на котрй Выс. Соймъ краєвый щорѣчно 100 зр. призначуе.

Выдѣлъ товариства стараєся такожь для своихъ членѣвъ о внижену цѣну билетѣвъ до театру, на вечерки, выставы, и т. и., о внижену цѣну лѣкаретъ по антикахъ и упрошуе лѣкарѣвъ о безплатну пораду и помѣчь лѣкареку.

Товаришѣ! Не хочемо думати, що-бъ Вами лишь тiи взгляды руководили и Васъ наклоняли вписуватися до „Академичного Братства“. Патріотизмъ, жажда науки, охота до працѣ на рѣднѣй нивѣ и добра воля причинятися до розвою рѣдноі письменности и

Друге „Вѣче“ академикѣвъ-Русинѣвъ въ Коломыи д. 7. серп. 1884.

II.

Другою точкою нарады „Вѣча“ було дѣло о потребѣ засновання на выдѣлѣ богословскѣмъ университету львѣвского катедръ съ языкомъ выкладовымъ рускимъ.

Сю точку реферувавъ богословъ тов. Бондаръ Кирчѣвъ. Дѣло, про котре говоривъ сей справозданець, було продовженьемъ а радше доповненьемъ першои резолюціи. Якъ свѣтскимъ факультетамъ львѣвского университету належитъ не мало на заведеню рускихъ выкладѣвъ на университетѣ, такъ само и нашй руска богословы бтъ давна чуютъ потребу свого образованя въ рѣднѣй и имъ добре зрозумѣлѣй мовѣ рускѣй — замѣсть престарѣлои латинщины, черезъ котру немало терпитъ и само знанье предмету. Факультетъ богословскій на университетѣ львѣвскѣмъ складаєся въ значнѣй бѣльшости изъ самыхъ Русинѣвъ; въ бтъ маютъ выходити руски священики межи свѣй рускій народъ и учити его въ бесѣдѣ рускѣй, — а тымъ часомъ ихъ самыхъ учатъ черезъ чотыри роки лишь по латиньски... Се була провѣдна гадка, въ котрои выходивъ справозданець. Онъ представивъ майже цѣлу исторію заведени латиньскихъ выкладѣвъ на львѣвскѣмъ университетѣ, звернувъ увагу на велику неправственость и несправедливость, якои допущеноея черезъ заведенье польскихъ выкладѣвъ на катедрѣ педагогіи по смерти бл. п. д-ра Фр. Костека и предложивъ слѣдующу резолюцію:

I. „Вѣче рускихъ академикѣвъ въ Коломыи въ дня 7 серпня 1884 року домагаєся бтъ академичного сенату львѣвского университету, щобы якъ найскорше заведенй були рускй выклады на выдѣлѣ богословскѣмъ на катедрахъ: догматики, исторіи церковнои, моральнои, права церковного и екзегетики.

II. Вѣче академикѣвъ рускихъ въ Коломыи въ дни 7 серпня 1884 року домагаєся бтъ академичного сенату львѣвского университету, щобы вже съ початкомъ слѣдующого року шкѣльного 1885 заведено рускій выкладъ на катедрѣ педагогіи въ университетѣ львѣвскѣмъ.“

Резолюцію тую принявъ збѣръ одноголосно, — однакожь съ додаткомъ богослова тов. М. Свѣтенького зъ Львова, „щобы тую резолюцію подати такожь и до нашихъ властей духовныхъ съ прошеньемъ, щобы и они въ своеи стороны поперли жаданье, высказане Вѣчемъ академикѣвъ въ Коломыи“.

Третою точкою обрадъ Вѣча було дѣло: про потребу заведеня на университетѣ у Львовѣ выдѣлу медичного.

Сю точку реферувавъ тов. Володимиръ Кобрыньскій. Справозданець пѣднѣсъ значенье силъ лѣкарскихъ для краю въ загалѣ и доказавъ, що въ нашомъ краю въ порѣвнаню съ иншими краями австрійскои державы даеся съ кождымъ днемъ бтчувати велика недостача силъ лѣкарскихъ. Въ краю нашомъ — говоривъ справозданець — вѣ говорятъ, що отворенье факультету медичного на университетѣ львѣвскѣмъ конечно потрѣбне; нашй послы, якъ и польскй послы стараются о се вже бтъ давного часу, а помимо того не можемо дождатися бтъ правительства сповнени потребы, высказаной цѣлымъ краемъ. На тѣмъ терпимо и мы и наша руска молодѣжь, котра при своихъ невеликихъ средствахъ матеріяльныхъ не можучи кончити свои науки медичнй на чужихъ, значно бтдаленыхъ университетахъ, — неразъ муситъ бтдаватися иншимъ наукамъ, котрй для нея може менше бтповѣднй. Въ имени отже молодежи рускои, котрѣй доля и добро краю лежатъ на серци, — поставивъ внескодатель слѣдующу резолюцію:

„Зваживши, що въ Галичинѣ есть въ порѣвнаню до иншихъ краѣвъ державы австрійскои ще значный недостатокъ силъ лѣкарскихъ; зваживши дальше, що ново-отвореный факультетъ буде посѣдати що найменше 300 медикѣвъ въ Галичины, котрй теперь для недостатку бтповѣдныхъ средствъ матеріяльныхъ и для значного бтдалення медичныхъ факультетѣвъ въ Краковѣ и Вѣдни не могли слухати науки медицины; зваживши наконецъ, що медичный факультетъ у Львовѣ подастъ духовымъ змаганямъ молодежи и цѣлои нашои суспѣльности сильну пѣдмогу, — Вѣче академикѣвъ Русинѣвъ домагаєся на своѣмъ збѣрѣ дни 7 серпня 1884 въ Коломыи — основання медичного факультету на университетѣ у Львовѣ“.

Предложену резолюцію принявъ збѣръ одноголосно безъ змѣны.

Слѣдувало дальше дѣло: про конечность скорого обсадженя катедры литературы и языка рускаго на университетѣ въ Черновцяхъ.

Сю точку реферувавъ укончены студентъ черновецкого университету, п. Петро Кумановскій. Справозданець бткликався до голосу цѣлого нашого краю, якій объявився бувъ у всѣхъ нашихъ часописяхъ въ часѣ, коли по смерти бл. п. И. Онишкевича осиротѣла катедра рускои литературы на черновецкѣмъ университетѣ, коли то руска молодежь Буковиньска утратила одинокй выклады въ рѣднѣй бесѣдѣ на своѣмъ университетѣ. Про се знаютъ нашй власти высшй, однакожь сего прикрого стану до теперь не усунули, лишаючи обсадженье катедры сеи все таки на боцѣ — не знати до якого часу. Справы сеи годѣ промовчати тымъ, котрымъ она стала найприкрѣйшою, се есть рускій молодежи, котрѣй належатся и на университетѣ черновецкѣмъ права, якими хѣснуются академики иншихъ народностей на всѣхъ университетахъ австрійскихъ. Заявивъ отже справозданець, що сповнитъ певно лише усильне бажанье всеи нашои молодежи, коли представитъ зборови слѣдующу резолюцію:

„Вѣче рускои академичнои молодежи въ Коломыи высказуе бажанье, щобы Высоке правительство а взглядно министерство просвѣты постаралося о якъ найскорше обсадженье катедры языка рускаго и литературы рускои на университетѣ черновецкѣмъ“.

Резолюцію тую принявъ збѣръ одноголосно безъ нѣякои змѣны.

Потѣмъ бтчитано телеграмы, якй надбйшли були, а именно телеграмы бтъ д-ра Ярослава Окуневского, яко бтъ председателя першого академичного „Вѣча“ въ Коломыи, бтъ Дунаевскихъ Русинѣвъ, Львѣвскихъ Русинѣвъ-народовцѣвъ, Русинѣвъ бтъ Радехова и бтъ Белза и бтъ гостей весѣльныхъ въ Гвѣздци. По бтчитаню телеграмъ перервано нарады вѣчевй на 10 минутъ.

розбудженя товариского жити межи рускою молодежею, — наказуютъ Русинови-академикови статиси членомъ руского академичного товариства.

Въ вольныхъ — правдѣ у насъ дуже короткихъ — хвилях отъ працѣ, — треба намъ, Товаришѣ, отдаватися науцѣ свого рѣдного языка, рѣдной словесности и исторіи, треба свои гадки высказувати другимъ товаришамъ и поддавати ихъ критицѣ, щобъ собѣ выробити всесторонный судъ о народныхъ нашихъ дѣлахъ на познѣйше. Тутъ, Товаришѣ, маемо поле до попису, тутъ найскорше выобразуемося на добрыхъ патріотовъ, на добрыхъ речниковъ, щобъ въ познѣйшомъ житю выступити въ оборонѣ правъ свого народа. Въ цѣли науковой позасновуваній въ „Академичномъ Братствѣ“ кружки: „исторично-литературный“ теперь „философичный“, кружокъ „правниковъ“, кружокъ „етнографично-статистичный“ и „музичный“; удержуеся библіотека и читальня, а кружокъ правниковъ мае вже свою поважну, окрему библіотеку правничу. Що найважнѣйше, Выдѣлъ „Академичного Братства“ займаеся выданнитвомъ литературныхъ дѣлъ рускихъ, черезъ що зъединало собѣ наше товариство симпатію у широкои публики и въ поважныхъ, ученыхъ кружкахъ. Доказомъ працѣ членовъ „Академ. Братства“ суть: „Антологія руска“ выдана въ десятѣ роковины заснованя товариства, дальше III-ій томъ „Библіотеки Онишкевича“, котрои выданье довершивъ сегорочный Выдѣлъ, а теперь друкуются творы пок. Володимира Навроцкого стараньемъ кружка етнографично-статистичного. Працю нашу узнавъ и Выс. Соймъ краевый, удѣляючи намъ минувшого року запомоги на выдавництва въ сумѣ 150 зр.

Побочь поважнои працѣ не забувае Выдѣлъ и о розрывцѣ та забавѣ членовъ. Выдѣлъ устроюе вечерницѣ съ спѣвами та отчитами и спольно съ иншими товариствами забавы, а въ часѣ вакацій кандровки.

Товаришѣ! Спѣшѣтъ, щобы збольшити силу роботниковъ молодыхъ на нивѣ рѣдной словесности и исторіи, лучѣтся съ ними, бо громада великихъ доказуе дѣлъ!

Сподѣемося, що кождый Русинъ, молодый патріотъ, загоститъ до нашои комнаты при улици Скарбковской, ч. 2 на I поверсѣ и впишеся въ члены нашого товариства.

Отъ Выдѣлу „Академичного Братства“.

ДОПИСИ.

Зъ Глинянъ.

(*Вечерокъ музикально-декляматорскій въ Глинянахъ.*) Зъ иниціятивы пп. Кулицкого и Зѣльского, питомцѣвъ семинаріи и уроженцѣвъ Глинянськихъ, отбувся недѣлю д. 14 с. м. въ читальни въ Глинянахъ вечерокъ музикально-декляматорскій, котрый удався якъ найкраще и причинився немало для скрѣпленя духа руского межи тамошнымъ честнымъ, свѣдомымъ своеи задачѣ и патріотичнымъ мѣщаньствомъ. До устроеня вечерницъ приложили великого старання оба Всеч. пароха тамошнѣ, о. Решетыловичъ и о. Зѣльскій, якъ неменше Вп. бурмистръ, п. Кулицкій, и п. Балтаровичъ. Импровизована, зеленею гарно прибрана сала ледва могла помѣстити гостей такъ мѣсцевыхъ якъ и дооколичныхъ, панъ-отцѣвъ духовныхъ съ родинами, мѣщанъ и селянъ навѣть зъ подальшихъ сторонъ. Вечерницѣ отворивъ хорошо обдуманою рѣчею п. Кулицкій и подѣкувавъ всѣ заслуги Маркіяна Шашкевича на полю нашои словесности, такъ якъ вечеръ сей булъ устроеный въ память поета. П. Зѣльскій выголосивъ удачно „Наймичку“ Шевченкову, пр. Вахнянинъ говоривъ о розкопкахъ въ Галичи, навязуючи до нихъ историчнѣ споминки про Ярослава Осмомысла и Данила, а о. Данило Танячкевичъ закончивъ торжество прощальною рѣчею. Перестанки выповнявъ то хоръ мѣщанъ Глинянськихъ, то хоръ загостившихъ зъ Львова спѣвакивъ, то знову оба въ одно полученій хоры. Гостѣ прислухувались всѣмъ продукціямъ дуже уважно и нагороджали спѣвакивъ рѣсными оплесками. Въ часѣ вечерка насшло богато телеграмъ отъ читалень зъ рѣжныхъ кінцевъ Галичины и поздоровляюче письмо отъ товариства „Просвѣты“. Зобранье почтили своею присутностею также маршалокъ повѣтовый п. Третеръ и графъ Потулицкій и брали у всѣмъ живу участь. По скончоныхъ продукціяхъ перейшли всѣ гостѣ, межи котрыми бачилесьмо богато нашихъ красавичокъ въ народныхъ строяхъ, до великои салѣ рады мѣсков, прикрашеной стараньемъ п. Фацъловича дуже естетично вѣнцами и лямпіонами, де отбувся пиръ до пославдовали охочій танцѣ до бѣлого дня. Всеч. господинѣ, панѣ Зѣльска, Решетиловичъ и Багриновичъ устроили пріемъ, котрымъ могъ-бы вдоволитись и перебірчивый смакунъ. До ѣди додавано и щиро-руски принуки. Выпито тутъ и тостъ въ честь прелегата, а сей знову подѣсъ чарку на здоровье пароховъ мѣсцевыхъ, бурмистра Кулицкого, мѣщаньства и маршалка. П. Третеръ отповѣвъ на тостъ рѣчею, въ котрій пожеланъ рускому народови лучшои будучности. По вечерѣ гуляла молодѣжь охочо, а коломыйка не хотѣла кончитись. Въ загалѣ удався вечерокъ дуже хорошо и невно полишится на довшій часъ въ памяти участвуваншихъ. Рѣзночасно забавлялись въ сали концертовой селяне-гостѣ при охочій музицѣ.

Соймъ краевый.

(V періодъ, II-а сесія).

3. Засѣданье зъ дня 17 вересня 1884.

Зразъ по открытю засѣданя секретарь Баденди отчитавъ слѣдуючій петиціи: Выдѣлъ повѣтовый Лиско о запомогу въ сумѣ 10.000 зр. на будову дороги повѣтовои; ректоратъ львовскои политехники о запомогу на цѣли науковѣ; школа промыслова въ Дрогобычи о одноразовый датокъ 400 зр.; погорѣльцѣ Васылева о запомогу; польске „коло литератске“ о запомогу для института Оссолиньскихъ въ сумѣ 3000 зр.; громада Токовъ черезъ пос. о. Сѣчиньского проситъ, щобы ей не змушувано въ дорозѣ лицитаціи до построеня мурованои школы; громада Борщѣвъ въ дѣлѣ реформы ярмарковъ и торговъ; выд. пов. въ Подгайцяхъ въ дѣлѣ системизованя школъ народныхъ въ тамошнѣмъ повѣтѣ; рада школьна мѣсцева въ Гологорахъ о системизованье третои посады учителя при тамошній школѣ; комитетъ помочи для погорѣльцевъ въ Равѣ о запомогу; плавба парова на Днѣстрѣ о запомогу; гром. Городокъ въ дѣлѣ будовы касарнѣ для одного баталіона пѣхоты; управа бурсы им. Качковского въ Дрогобычи черезъ пос. Охрымовича о запомогу; львовске товариство музичне „Гармонія“ о сталу запомогу; гром. Кадобне черезъ пос. Романчука о отшкодованье шкоды черезъ дикій звѣрята; та сама громада о удѣленье учителеви Стефанови Кавчиньскому запомоги; гром. Войнилювъ въ дѣлѣ реформы ярмарковъ и торговъ; гром. Подберезцѣ въ дѣлѣ регуляціи рѣки Свѣчи; гром. Кропивники о безплатне побиранье сыровицѣ; гром. Митниця въ дѣлѣ реформы ярмарковъ и торговъ; выд. пов. въ Теребовли о позичку въ сумѣ 20.000 зр. на будову дорогъ; выд. пов. въ Гусятынѣ о перенесенье комнаты торговельной зъ Бродовъ до Тернополя. — Зъ порядку дневного наступивъ выборъ комисіи для справы нетарушимости посла. До сеи комисіи выбраній: Яворскій, Едв. Снядецкій, Гавзнеръ, Мадейскій и Живицкій. — До комисіи желѣзничои выбрано отткъ: Билиньского, Хшановского, Чайковского, Голѣвского, Гроса, Гавзнера, Яворского, Матковского, Ив. Стадницкого, Струшкевича, Ив. Тарновского и Вербицкого. — Опосля наступило перше читанье внесеня пос. Романчука въ дѣлѣ выконуваня законовъ о ловахъ. П. Романчукъ въ довшій бесѣдѣ доказувавъ, що кромъ иншихъ нещасть, якій спадаютъ на нашъ народъ, суть ще безперечно и дикій звѣрята. Коли зобзгляду на се, мало ще въ загалѣ появлялеся жалобъ, то причина сему лишь велика терпеливость нашого народа. Що шкоды, якій робятъ дикій звѣрята, суть дѣйстно дуже значній, доказомъ сего суть численій даты, якій навѣвъ бесѣдникъ. Такъ н. пр. выносила въ долиньскомъ повѣтѣ шкода зроблена диками 1700 зр. Кромъ сего, казавъ бесѣдникъ, лучаеся дуже часто, що и житье людске стаесь жертвою дикихъ звѣрятъ. Потреба улекшеня лововъ стаесь отже конечною. Въ сѣмъ дѣлѣ однакожь нѣчого не робится. Староства хиба лишь якъ на смѣхъ дораджуютъ людямъ, щобъ боронилися камѣньемъ та палицею отъ дикого звѣря. Острый заказъ посѣдання зброѣ есть зовсѣмъ безподставный, особливо, коли ходитъ о порядныхъ господарѣвъ або начальниковъ громадъ. Въ дальшій бесѣдѣ порушивъ ще пос. Романчукъ справу отшкодованя и зажадавъ на послѣдокъ, щобы его внесенье отослано до комисіи администраційной. Палата приймила се внесенье. — Опосля наступило читанье справозданя выд. кр. о будовѣ соймового будынку. Пос. Антоневичъ зажадавъ, щобы справозданье се отослано до комисіи буджетовои, котру належало-бы ще поббльшити о три члены. На внесенье Петруского отослано справозданье до комисіи администраційной. — Зъ порядку дневного наступило отткъ справозданье комисіи администраційной въ дѣлѣ перенесеня громадъ Тарнава горѣшна и долѣшна зъ староства въ Живци до староства въ Вадовицяхъ и петиція громады Клодно. Надъ сею послѣдною палата перейшла до порядку дневного, по чѣмъ засѣданье закрыто.

4. Засѣданье зъ дня 18. вересня 1884.

По отчитаню петицій, въ котрыхъ по найбольшій части петенты жадаютъ запомоги отъ сойму, наступило справозданье комисіи администраційной о внесеню выдѣлу краевого въ справѣ проекту закона будовельного для мѣста Львова. Пос. Петрускій жадавъ, щобы законъ сей принято en bloc. На внесенье справозданця отчитано однакожь цѣле справозданье. Намѣстникъ Залескій зажадавъ деякихъ змѣнъ въ сѣмъ законѣ, по чѣмъ палата въ другомъ читаню приймила цѣлый законъ съ поправками правительственного комисаря. — Внесенье Л. Водзицкого, щобы комисія выбранай для повени отдати также всѣ прошеня о регуляцію рѣкъ и о помочь для потерпѣвшихъ отъ повени, палата приняла. — Зъ порядку дневного наступило отткъ справозданье комисіи петиційнои о петиціяхъ. Петицію громады Збора о дозволенье кольком членамъ громады ношеня зброѣ и уневажненье лицитаціи на лоны, заарендованій за 5 зр., отдано правительству до увзглядненя. Петицію громады Хирбвъ о перенесенье рогатокъ по за мѣсто, отослано до выдѣлу краевого съ припорученьемъ, щобы онъ вилынувъ на правительство, щобы сію справу отповѣдно залагодило. Надъ петиціею А. Блажовского о увольненье обшару дворского въ Торговицяхъ отъ конкуренціи на потребы церковній обохъ обрадовъ въ Снятынѣ, перейшла палата на внесенье пос. Свѣнціньского до порядку дневного. — Отткъ отчитано интерпеляцію пос. Матковского до правительства, чи желѣзниця на линіи Станиславовъ-Гусятынъ буде открыта побля контракту до 1 падолиста. На сю интерпеляцію заявивъ намѣстникъ, що цѣла линія отъ Живця, Кракова ажь до Бучача буде отворена въ першихъ дняхъ жовтня, а може бути, що въ сѣмъ часѣ дастся ей дотягнути ажь до Чорткова; на сей случай за дальшій три недѣлѣ була-бы открыта цѣла линія ажь до Гусятына. Въ Гусятынѣ займила непредвиджена перешкода, именно повставъ споръ предприємства съ властителемъ Гусятына о спровадженье воды, котрый мусѣвъ перейти всѣ инстанціи. Порѣшенье наступило сими днями и есть надѣя, що найдальше до 1 падолиста, або кольска днѣвъ по першомъ желѣзница Станиславовъ-Гусятынъ буде открыта. — Отткъ зложивъ В. Дѣдушицкій до маршалковскои булавы внесенье въ справѣ змѣны закона школьного, а секретарь отчитавъ внесенье п. Скалковского въ справѣ регуляціи горѣшного Днѣстра. Внесенье се звучитъ: „Поручаеся выдѣлови краевому, щобы безпроволочно приступивъ до выконаня остаточного проекту регуляціи горѣшного Днѣстра и его притокъ, перевѣвъ переговоры съ правительствомъ, щобы оно зъ своеи стороны причинилосся до заспокоеня коштовъ сеи регуляціи, и щобы на найблизшій сесіи соймовій предложивъ проектъ закона нормуючого, въ якомъ отношеню мають причинитися до регуляціи горѣшного Днѣстра правительство, фондъ краевый и люде интересованій. — Дальше отчитано внепос. Козьебродского о реформѣ закона о кладовищахъ всѣхъ вѣроисповѣдань, а на послѣдокъ отчитано ще интерпеляцію п. Горайского въ справѣ конкуренціи нафты кавказкои черезъ значне обниженье тарифъ желѣзничихъ. Интерпеляція сезвучитъ: Чи вѣдомо правительству, що въ справѣ тарифъ для нафты кавказкои ведутся переговоры и чи правительство хотѣло-бы ужити своего вплыву, щобы тарифы для краевыхъ продуктовъ нафтовыхъ були знижений и въ отношеню до отдаленя отъ мѣсця продукціи були зровнанй съ тарифами для нафты кавказкои. На сю интерпеляцію заявивъ маршалокъ, що доручитъ ей намѣстникови. На сѣмъ закончено засѣданье.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Подорожъ цѣсаря до Тиролю и открытье арльбергскои желѣзницѣ*). Дня 18 н. с. вересня розпочавъ цѣсарь подорожь до Тиролю, щобы лично довершити актъ открытя арльбергскои желѣзницѣ. Побля програмы задержався цѣсарь по дорозѣ дня 19 н. с. вересня въ Стамсъ и приназъ участь въ отбуваючихъ-ся межи Стамсъ и Тельфсъ маневрахъ лендверы, а по укончено маневровъ отъѣхавъ до Инсбруку, де по депутаціяхъ принимавъ проживаючого въ Ишльсъ князя д'Аленсонъ. — Принятье цѣсаря въ столици Тиролю було, по описовъ газетъ, дуже свѣтле, а въ манифестаціяхъ въ честь монарха приняли участь численій корпорація и товариства. — Дня 20 н. с. вересня отъѣхавъ цѣсарь зъ Инсбруку на открытье желѣзницѣ, котре отбулося съ звычайнымъ въ такихъ случаяхъ торжествомъ. — Актъ открытя арльбергскои желѣзницѣ, котра, яко линія сполучаюча заходъ съ всходомъ, буде мала въ отношеню економичномъ незвычайне значенье, обговорюеся теперь въ цѣлой австрійскій прасѣ, а повъурядовій органы якъ „Morgenpost“ подносятъ, що министерство гр. Таффе выбудованьемъ сеи желѣзницѣ довершило незвычайне епохальне дѣло.

(*Спольній конференціи министеріяльній*). Нынѣ маютъ министры Кальнокій, Билянды и Каляй разомъ съ фаховыми референтами приѣхати до Пешту, щобы принати участь въ конференціяхъ министровъ, що зачнутся завтрѣшного дня. Въ той самій цѣли отправляются до Пешту также австрійскій министры Таффе и Дунаевскій. — Предметомъ нарадъ министровъ буде уложенье преліминаря спольного буджету и другій справы, стоячій съ нимъ въ связи. Обрады потреваютъ три або чотыри днѣ и закончатся спольною радою министровъ подъ председательствомъ цѣсаря. — Цифры буджету поодинокихъ ресортовъ не будутся о много рѣжнили отъ преліминарѣвъ на рокъ 1884. Лишь въ отдѣлѣ маринарки маютъ бути преліминованій выдатки высшій якъ минувшого року, а надвышка мае бути обернена на доповненье и збольшенье матеріялу флотового. Имовѣрно прійме рада министровъ сей преліминарь и здѣся, що онъ прійде въ такій самій формѣ подъ обрады делегацій. — Кромѣ буджету мае посля прасокои „Politik“ прійти подъ обрады спольныхъ министровъ также справа дефинитивного урегульованя отношень Босніи и Герцеговины до австро-угорскои монархіи, а за основу дискусіи мае бути принятый результатъ зъѣзду въ Скерневицяхъ.

(*Выборы въ Хорватіи*) представляются въ результатѣ не дуже корыстными для національного сторонництва. Въ Загребѣ удалося правдѣ переформувати выборъ кандидатовъ прихильнои правительству національнои партіи и не допустити до выбору кандидатовъ Старцевичанъ, но результатъ сей заедничити наложитъ ужатю цѣлого правительственного апарату. Знамените число голосовъ, упавшихъ на Антона Старцевича въ третомъ загребскомъ округѣ, де кандидатъ противнои партіи побѣдивъ лишь большостею 9 голосовъ, есть доказомъ, що опозиція зыскуе що разъ больший вплывъ межи мѣскою людностею. Противъ легальности выбору кандидата національнои партіи крыложанина Гаспарича заложила опозиція протестъ, бо много урядниковъ голосувало въ двохъ округахъ, а много голосовъ для Гаспарича куповано по 500 зр. — Въ другомъ и першомъ округѣ мѣскомъ Загребу не могли также перейти кандидаты опозиціи, но они получили только голосовъ, що и нѣкто не сподѣвався. — Ще некорыстнѣйше выпали выборы въ сельскихъ округахъ, а факты такій, що Мискатовичъ зъ сторонництва національного не удержався противъ Давида Старцевича, шефъ секційный Станковичъ мусѣвъ уступити марковцеви членови опозиціи, а що тая сама доля постигла также его товарища Іосиповича, даютъ дуже много думати. — Органы, прихильній національній партіи хорватскій правдѣ доказуютъ, що она въ новомъ соймѣ буде такою самою силою голосовъ репрезентована, якъ и давнѣйше, — що впрочимъ мае за собою фактичну основу — но не треба забувати, що побѣду при выборахъ улекшила прихильникамъ правительства байдужность партіи Мразовича, а зъ другои стороны треба числитися съ фактомъ, що Старцевичане, що становлятъ ядро опозиціи, позыскали въ теперѣшній кампаніи выборчій мимо цѣлого натиску урядовои силы и перекупствъ выборцевъ 4 новій мандаты.

ЗАГРАНИЦЯ.

Зъѣздъ трехъ цѣсарѣвъ. Цѣсарѣ, що тамтого тыжня гостили въ Скерневицяхъ, давно вже розъѣхалися домовъ, зъѣздъ сей однакожь все ще не перестае бути предметомъ дня и матеріяломъ до рѣжныхъ описовъ, догадовъ и коментарѣвъ. Поки подамо однакожь деякій замѣтки увагы такъ краевои якъ и заграничнои прасы, мусимо довести до кінця описъ цѣлого зъѣзду. День 16 с. м. булъ головно призначеный для монарховъ на забавы. Передъ полуднемъ отже отбулася насамперед ревія одного баталіона полка, що мае имя цѣсаря Вильгельма. Точно о 11 годинѣ явились три цѣсарѣ передъ головною фасадою замку, де вже стояло войско и зараз розпочався переглядъ баталіона полка имени цѣсаря австрійского. При сѣмъ переглядѣ ишовъ цѣсарь Вильгельмъ въ серединѣ, царь по лѣвомъ, а цѣсарь австрійскій по правомъ боцѣ. При переглядѣ баталіона полка имени нѣмецкого цѣсаря ишовъ знову австрійскій цѣсарь въ серединѣ, цѣсарь нѣмецкій зъ правого, а царь зъ лѣвого боку. Около 12 год. скончилася ревія, а отткъ наступило снѣданье; о 1 год. три цѣсарѣ выѣхали на ловы. Коли переѣздяли черезъ мѣсто, народъ, що розставився булъ збитыми рядами, повитавъ ихъ громкими окликами, а молодѣжь школьна подавала царици букеты. Ловы скончилися о 5 год. Того дня конферували министры отъ 9 до 11 год. зъ рана и отъ 1 до 3 год. по полудни. По скончоной конференціи кн. Бисмаркъ булъ наглядно дуже вдоволеный и веселый и дався вразъ съ Гирсомъ и Кальнокимъ фотографувати. — Гр. Кальноки получивъ великій хрестъ св. Андрея, а Гирсъ и Лабановъ Ростовскій великій хрестъ австрійского ордера св. Стефана. Кромъ сего одержали ордеры также ще многій другій особы зъ дружины цѣсарѣвъ, межи нашими и маркграфъ Вельгопольскій, що особисто вѣнъ ловы. Вечеромъ отбулася вечера, а опосля слѣдувавъ балетъ. На представленье въ театрѣ було запрошено 180 особъ, а що особливо характеристично, також около 60 польскихъ дамъ. Замѣтно, що зъ помежь польскихъ дамъ не выбирано лишь выключно особы зъ найвысшои польскои аристократіи. Представленье выпадо дуже добре и варшавскій балетъ набравъ европейского розголосу. Представлювано насамперед частину зъ балета „Панъ Твардовскій“, а отткъ танцѣ, якъ чардашъ, мазурку и другій; цѣле представленье тревало $1^1/_2$ год. Отткъ подано чай, а опосля монархи розобшлися до своихъ апартаментовъ. — Отъѣздъ монарховъ наступивъ 17 с. м. рано. Насамперед отъѣхавъ цѣсарь Вильгельмъ. Передъ дворець желѣзницѣ, на котромъ вже зобралась була дружина и войско, заѣхавъ поѣздъ цѣсарскій о 9 год.; якъ разъ о той годинѣ явився также и нѣмецкій цѣсарь и вѣнъ подъ руку царицю. За ними поступавъ цѣсарь австрійскій съ великою княгинею Маріею Павловною. Цѣсарь Вильгельмъ розпрощався насамперед съ царицею, цѣлуючи ей въ лице и два разы въ руку. Отткъ звернувся до цѣсаря австрійского, обойнивъ его, и оба монархи тричи поцѣлувались и стиснули собѣ руки. Попращавшись ще съ вел. княгинею М. Павловною, цѣсарь Вильгельмъ поцѣлувавъ тричи царя, а сей подякувавъ ему за его щирій отъѣдины. На послѣдокъ попрощався цѣсарь Вильгельмъ съ россійскими официрами. Тымъ часомъ розпрощалася и дружина нѣмецкого цѣсаря. Особливо сердечне було прощанье австрійского цѣсаря съ кн. Бисмаркомъ. Середъ громкого „гурра!“ рушивъ поѣздъ съ высокимъ гостемъ за границю. Рѣвно-жь сердечне було прощанье

цѣсаря Франц Іосифа. Около 10 год. вышли всѣ россійскій достойники въ мундурахъ австрійскихъ на дворецъ, де явився цѣсарь австрійскій въ мундурѣ россійского генерала. Поцѣлувавшись трични съ царемъ и попращавшись съ царицею и вел. княгинею М. Павловною, цѣсарь австрійскій подавъ руку Гирсови и Лабанову-Ростовскому, а ген. Панютину, командантови австрійского полка, дарувавъ золоту табатіеру, высаджувану брилянтами. Попрощавшись ще съ официрами, всѣмъ цѣсарь Францъ-Іосифъ до поѣзду и стоявъ на платформѣ, доки ажъ поѣздъ не рушивъ зъ мѣсця. Коли же поѣздъ рушивъ, цѣсарь австрійскій ôтозвався ще по французки до царя и сказавъ: „Дякую вамъ за вашу ввѣжливôсть.“ Царь, дякуючи за ôтѣдины, сказавъ ще до ôтъѣзджаючого цѣсаря „au revoir!“ и черезъ кôлька ще минутъ закôнчився безперечно памятный зъѣздъ трехъ цѣсарѣвъ въ Скерневицахъ. Цѣсарь Вильгельмъ по своѣмъ ôтъѣздѣ зъ Скерневиць выѣхавъ заразъ на маневры въ надренськôй провинціи, а цѣсарь австрійскій знôвъ на ôткрытье арльбергскои желѣзницѣ въ Тироли. Царска родина позôстане въ Скерневицахъ ще до 24 с. м., а потôмъ переѣде до Гатчина, де вже все на зиму приготовлене.

Зъ голосôвъ прасы о сѣмъ зъѣздѣ приходитоя намъ именно два важнѣйшй занотувати. И такъ що до початку и исторіи сего зъѣзду подае „Pol. Corr.“ слѣдуючій цѣкавй даты: „Гадка зъѣзду монархôвъ выйшла ôтъ самои Россіи. Бажанье царя при стрѣчи съ цѣсаремъ Францъ Іосифомъ попитати такожъ цѣсаря Вильгельма, спонукало его розвѣдатись, чи нѣмецкій цѣсарь згодився бы приѣхати до Скерневиць. Мисію тую поручено однôй высокоположенôй дамѣ зъ аристократіи, именно княгини Антоніи Радзивиловôй, уродженôй принцесѣ Талейранъ-Перигоръ, котра то дама такъ на дворѣ нѣмецкôмъ якъ и россійскôмъ есть дуже люблена и поважана. Коли отже приѣхала до Варшавы царска родина, явилась тамъ такожъ княгиня Радзивилова и була на авдіенціи у царя. По авдіенціи выѣхала она заразъ до Берлина и 12 с. м. принимала у себе цѣсаря Вильгельма. При сѣй случайности розказала она нѣмецкому цѣсареви цѣле враженье, яке на ню зробило принятье царя въ Варшавѣ, якъ заховувались жителѣ мѣста супротивъ сего приѣзду и який заведено средства осторожности. Доперва коли цѣсарь Вильгельмъ се все выслухавъ, рѣшився принять участь въ зъѣздѣ.“ — Другій знôвъ голосъ, що ясняючій значенье сего зъѣзду, то суть погляды „Журнала de. St Pétersbourg“. Журналъ сей пише: „Дѣло въ Скерневицахъ запанувало теперъ надъ цѣлою ситуацією. Царь въ супроводѣ царицѣ, наслѣдника престола и членôвъ царскои родины, принимае теперъ своихъ гостей, котрй прибули сюды съ своими дорадниками. Цѣсарь Францъ Іосифъ користався съ случайности, що царь проживае недалеко его границѣ и зробивъ цареви першу визиту ôтъ часу вступленя царя Александра III на престолъ. Ся куртоазія укрѣпляе превосходній ôтношеня обохъ дворôвъ. Цѣсарь Вильгельмъ знôвъ не лякався далекои дороги, щобъ ôтдати визиту за ôтвѣдины царя въ Гданьску. Стрѣча крѣпко сполученыхъ съ собою монархôвъ, котрыхъ супроводжаютъ ихъ довѣрочнй дорадники знаменуе политику мира и загального успокоеня. Стрѣча ся не есть выходомъ якôись новои ситуациі, лишь довершеньемъ существуючого вже положеня и повнои згоды у всѣхъ важнѣйшихъ питанях. Тутъ не ходитъ о якійсь формальный союзъ або спеціяльну угоду, лишь о довершенье добрыхъ ôтносинъ, щобы кожде питанье зъ поза теперѣшного status quo застало монархôвъ сполученыхъ, щобы они спôльно дѣлали, де ихъ интереси сходятся, а годилися и заводили ладъ тамъ, де ихъ интереси розходятся, въ загалѣ дѣлали въ згодѣ, котра опираеся на пошановану договорôвъ и удержаню status quo европейского. Цѣлый цивилизованый свѣтъ буде въ сѣмъ зъѣздѣ видѣти лишь политику мира, котра сумлѣнно признае права другихъ, а при тôмъ пильно одѣдитъ за тайнымъ ходомъ гордячихъ существуючимъ порядкомъ, за анархистами, що задумали перевернути всякій ладъ суспôльный.“

Нѣмеччина. Речинець выборôвъ до нѣмецкои рады державнои назначеный розпорядженьемъ цѣсарскимъ на 28 жовтня. Трилѣтна законодательна періода теперѣшнои рады державнои кôнчитоя властиво 27 вересня, речинець выборôвъ отже продолженый и сторонництва мають ще пять недѣль часу до ôтповѣдного приготовленася. Доси найбôльшу дѣяльнôсть розвинули національ-либералы и центрумъ. Може въ звязи съ выборами стоитъ увязненье всѣхъ соціялистичныхъ послôвъ, що брали участь въ конгресѣ въ Копенгазѣ; посламъ симъ мають выточити теперъ процесъ о тайнй товариства и зраду стану. Говорятъ также, що мають наступити загальнй увязнени. Межи роботниками запануваъ великій переполохъ. Въ Шлесвигу и Гольштинѣ правительство нѣмецке выступае такожъ дуже остро. Тамъ мала проявитися сильна агитація даньска. Много людей вже увязнено.

НОВИНКИ.

— **Ôтъ о. Вятошиньского** въ Денисовѣ получаемо слѣдуюче заявленье: „Згодосившимся до мене любителямъ сôвву хорального подаю до вѣдомости, що послѣд. стація желѣз. до Денисова есть въ Тернополи, и що дня 1 жовтня будутъ фôры ждати на двôрци на поѣздъ, котрый приходитъ около 5 год. по полудни до Тернополя, щобъ забрати спѣвакôвъ до Денисова. — Наука удѣлятися буде зъ рана и по полудни по 3 годины, кромѣ того ученики занятй будутъ писаньемъ нотъ, щобъ кождый, укôнчивши курсъ науки, вернувъ до дому съ значнымъ запасомъ спѣвôвъ церковныхъ и свѣтскихъ. *Іосифъ Вятошиньскій*, пароxъ въ *Денисовѣ*, почта *Ходачкôва великій*.

— **XII-тый Загальный Збôръ товар. им. М Качковского** ôтбудеся сего року въ Тернополи д. 17 (29) вересня с. р. Програма Збору: 1) Рано богослуженье и музикально-вокальный концертъ. По полудни: 2) Справозданье зъ дѣяльности товариства за минувшій рôкъ, 3) Справозданье касове, 4) Выбôръ комисіи контрольнои, 5) Отчитъ о народнôй торговли, 6) Выбôръ председателя товариства и выдѣлу, 7) Внесеня членôвъ, 8) Короткій оглядъ дѣяльности товариства за 10 лѣтъ.

— **Збôръ Русинôвъ мѣста Львова**, скликаный на минувшу недѣлю п. Н. Вахнянином до „Народного Дому“ въ справѣ руской школы народнои у Львовѣ, не мôгъ ôтбутися зъ причины одного зайшовшого дорогу неформальности. П. Вахнянинъ — якъ довѣдуемось — скличе сей збôръ на слѣдуючу недѣлю.

— **Въ честь прибувшихъ членôвъ „Народного Дому“** ôтбудеся дня 7 жовтня н. ст. музикально-декламаторскій вечеръ съ танцями. Чистый дохôдъ призначеный на цѣли аматорскои сцены.

— **Въ дѣлѣ станиславôвского епископства** получила „Nowa Reforma“ телеграму зъ Вѣдня, пôсля котрои курія римска выдае вже булю, оголошуючу торжественно ôткрытье нового епископства въ Станиславовѣ. Переговоры правительства съ курією римскою въ справѣ сего епископства вже укôнченй. Нова діецезія буде обôймати пространи 441 миль квадр. съ 731.000 жителями, 20 деканатами и 436 приходами, на котрй припадае 433 независимыхъ посадъ духовныхъ, а 88 викаріятôвъ. Львовска архіепархія буде отже обôймати 397 миль квадр., 920.300 жителѣвъ, 29 деканатôвъ и 747 приходôвъ.

— **Загальный збôръ „Руской Бесѣды“ въ Чернôвцяхъ** ôтбувся дня 12 с. м. До выдѣлу на рôкъ слѣдуючій выбрани пп.: Е. Нигулякъ, проф. школы реальнои, яко голова; Иларій Окуневскій, офиціялъ телегр., заступникомъ головы; Ем. Попович, учит. школъ народ., секретаремъ; Носевичъ, властитель реальности въ Чернôвцяхъ, господаремъ; Ю. Нигулякъ, проф. школы реальнои, касіеромъ; Ив. Тимиській, концепистъ скарб. дир., контролёромъ; Ивасюкъ, учит. школъ народ., библіотекаремъ; Евстахій Проданъ и Ильницкій. По уконституованюся выдѣлу ôтбулося заразъ перше засѣданье, на котрôмъ раджено надъ справою выдання руского календаря на рôкъ 1885 и надъ выдавництвомъ руской библіотеки для молодѣжи, на котру „Руска Бесѣда“ черновецка дôстала запомогу въ сумѣ 100 зр. Выдѣлъ выбравъ отже зъ-помѣжъ себе комитетъ, котрый маесь займити уложеньемъ и выданьемъ згаданои библіотеки. При сѣй случайности мусимо ще сконстатувати, що проф. Браникъ, мабуть ураженый, що загальный збôръ перейшовъ надъ его увагами до порядку дневного, выйшовъ зъ салѣ и заразъ на другій день выступивъ зъ товариства.

— **Руско-народный театръ** пôдъ дирекцією пп. И. Биберовича и И. Гриневецкого переѣде зъ Бережанъ до Тернополя на часъ краевои выставы и буде давати представленя въ сали Замковôй. Въ суботу 27 л. вересня буде дана „Сокôльска дебра“, народна мелодрама съ спѣвами и танцями; въ недѣлю 28 л. вересня „Гуски и гусочки“, комедія М. Балуцкого, а въ понедѣлокъ 29 л. вересня „Новый Дворникъ“, народна мелодрама съ спѣвами и танцями.

— **Зъ Бережанъ** пишутъ намъ: Вô второкъ дня 16 л. вересня с. р. представлена була въ нашôмъ народно-рускôмъ театрѣ „Федора“, найновѣйша драма въ 4 актахъ В. Сарду, написана для французского театру Сары Бернардъ въ Парижи. Улюблена наша артистка, п-нѣ Ивасюкова, на бенефисъ котрои бувъ призначеный дохôдъ зъ его представленя, розвинула снôй талантъ драматичный до высокого степени. Въ головнôй ролѣ княгинѣ Федоры Романововои, небо и землю порушаючои за для ôткрытя убійника ея чоловѣка, кидае она громами пôмсты на Льориса Иванова, признавшогося середъ страсти любовнои до чину; коли-жъ выявляются близшій причины убійства, котрй зъ одного стороны Иванова оправдуютъ, зъ другои-жъ забиваютъ у Федоры вѣру въ честну любовь небôщика ея мужа, — тогды она въ безприкладнôмъ жалю за переслѣдованье невинного чоловѣка, що потягнуло за собою смерть его матери и брата, у стôгъ розъареного молитъ о прощенье, а коли его не осягае, — кôнчитъ житье середъ розпуки и горячковои болѣзни. Найвищій натѣнювана жѣночихъ чувствъ любови, жалю, пôмсты и розпуки пересувалися живымъ образомъ передъ нашими очима, а розстроене унесенье умôвъ пôднесивъ гарный та богатый стрôй и плавне выголошенье бесѣды. Ôттакъ не давно, що розентузіязмована публика вынагородила артистку довгими оплесками, а кружокъ молодыхъ любителѣвъ руской сцены жертнувавъ ей срѣбный вѣнець съ атласовыми синё-жôвтыми лентами, на котрыхъ выписано золотыми буквами: „Заслуженôй артистцѣ драматичнôй руской сцены п-нѣ Ив. Биберовичевôй“. О декляматорско-вокальныхъ вечерницяхъ, що ôтбулися дня 11 с. м. заходомъ рускихъ академикôвъ, була вже въ „Дѣлѣ“ споминка. Мы зъ своеи стороны нѣчо не маемо додати, не можемо однакожъ закôнчити нашои кореспонденціи, не ôтдавши приналежнои чести для п-ны Теодоры Гайбовицкои, дочки мѣсцевого приходника. Выступивши въ роли декляматорки тяжкои поемы Шевченковои „Невôльникъ“, наша дѣвиця вызвалася зъ своеи задачѣ знаменито, даючи ясный доказъ, якою чарующою силою озарений рускій слова, коли плынутъ зъ устъ, що ôтъ першои молодости плекаютъ рôдну мову. Помимо предовгого объему поемы, доволѣ численно зôбрана публика, майже до пяти шестыхъ частей руска, съ явнымъ вдоволеньемъ прислухувалася гарному выголошеню и зъ устъ до устъ передавала гадки повного признаня для аматорки. Слава нашимъ красавичкамъ роботницямъ на поли народного ôтродженя! — *Судиголовъ Кришка*.

— **Зъ пôдъ Бучача** пишутъ намъ: Кождого дня, по всѣхъ закуткахъ нашои Галиціи, сплывае якась благодать паньска на бѣдного хлопа. И село Рѣпинцѣ коло Бучача не выключене ôтъ неи. П. посолъ В. Волянській спровадивъ для ciemnych chłopków *Siostry-Robotnice*, котрй зимовою порою тримаютъ школу, а въ лѣтѣ йдутъ на ланъ робити або де инде. Але що рускому хлопови зъ тыхъ Sióstr-Robotnic? Руского языка не знаютъ, до дѣтей говорятъ лишень по польски, — яка жъ отже дитинѣ зъ того користь? Учити знôвъ нашого селянина працювати, то хиба той буде до того братися, хто ще не видѣвъ, якъ нашъ селянинъ робитъ. Рускій селянинъ робитъ дуже богато, — тôлько не може оплатитися драчѣ паньскои, и тому коло него все бѣда. Не дрѣтъ, панове, такъ „chłopka“ на кождôмъ кроцѣ, а побачите, якъ ôнъ буде стоятиl... Siostry при нашôй бѣдѣ намъ теперь непотрѣбнй. Они приносятъ намъ лише школу — наносятъ намъ неладъ до нашого святого обряду руского. Дѣти рускй муситъ въ ихъ школѣ учитися польскихъ молитовъ, що мѣсяцѣ маютъ давати 2 кр. на якійсь „Intencye“, и т. п. Siostry намовляютъ нашихъ людей, щобы вписувалися до „Różańca“. „Що жъ то шкодитъ, — кажутъ они, — вписатися? Ôгомовити „Отче нашъ“ и 10 разôвъ „Богородице Дѣво!“ Въ Беремянахъ всѣ Русины повписувалися въ Różaniec. Теперь ходятъ агитаторы и по другихъ селахъ ôтъ хаты до хаты и намовляютъ, абы вписувалися, бо то дуже добре. А якъ красно умѣютъ Siostry-Robotnice пôдходити: Хто дасть 1 зр. — кажутъ — за образокъ (що коштуе 15 кр.), то въ Краковѣ буде правитися msza św. за его душу черезъ 33 роки. Боже! — освободи насъ ôтъ Sióstr Robotnic, а низпошли намъ просту руску школу! — *К. А. Лысенкъ*.

— **„Новый Проломъ“** доноситъ въ послѣднôмъ числѣ, що о. Наумовичъ и п. Площаньскій, редакторъ „Слова“ переѣхали зъ Варшавы до Кіева, куда прибувъ такожъ оберъ-прокуроръ св. синода Побѣдоносцевъ. Въ Кіевѣ ôтбувся сими днями ювилей университету и соборъ православныхъ епископôвъ, котрому проводитъ самъ Побѣдоносцевъ. Соборъ радитъ надъ тымъ, якъ бы запобѣгчи быстрому ширеню секты „штундыи“ середъ руского народа по селахъ и мѣстахъ, и въ загалѣ, якъ бы скрѣпити пôдупадаюче черезъ выступъ численныхъ сектъ православіе. Вѣденьскому „Tagblatt-ови“ телеграфуютъ зъ Кіева, що о. Наумовичъ и п. Площаньскій були на авдіенціи у оберъ-прокурора св. синода Побѣдоносцева, а вчерашна „Gazeta Narodowa“ подае допись зъ Кіева, въ котрôй дописуватель вже навѣть знае подати внесеня о. Наумовича и п. Площаньского для ширеня православія мѣжь уніятами въ Галичинѣ. И такъ пôсля тои допись: о. Наумовичъ мавъ радити, щобы осадити у Львовѣ сербского митрополита Михаила, а п. Площаньскій знôвъ мавъ радити, щобы: 1) выдавати 10.000 рублѣвъ рôчно на приднюючій дарунки для уніятскихъ священикôвъ, 2) вызначити при „Народнôмъ Домѣ“ 10 стипендій по 150 руб. рôчно для тыхъ ученикôвъ, що перейдутъ на православіе (грошѣ мали-бъ ити черезъ посольство на руки редакціи „Слова“); 3) дати 3000 руб. субвенціи на выдавництво книжокъ въ дусѣ православнôмъ. Пôдъ конецъ додае дописуватель „Gazety Nar—ой“, що послѣдну позицію приняла на себе Кіевска „Лавра“. На пôдставѣ тои допись „Gazeta Nar.“ пôдноситъ вже гучный алярмъ на тематъ „rabli“, „propaganda“, и т. д., а за нею, не сумнѣваемось, заалярмуютъ и Галичину, и Вѣденъ, и Римъ всѣ польскй газеты. Супротивъ того руска печать не може мовчати — и мы вже нынѣ — а сподѣваемось, що се учинятъ за нами и другй нашй газеты, — протестуемо противъ такихъ инсинуацій и калюмній, киданыхъ на наше патріотичне и моральне духовеньство и въ загалѣ на рускій народъ. Польскôй прасѣ, очевидячки, ходитъ именно о скомпромитованье руского духовеньства и руского народа, — а скористали зъ случаю пробуваня о. Наумовича и п. Площаньского пôдчасъ синоду въ Кіевѣ. Въ якôй цѣли о. Наумовичъ и п. Площаньскій поѣхали до Кіева, — се вже ихъ рѣчь и они певно, супротивъ починеныхъ имъ закидôвъ, не залишатъ се пояснити, — але дыхаючій злобою польскй газеты мусятъ чей знати, що рускій народъ въ Галичинѣ не провадивъ и не провадитъ нѣякои тайной, конспираційной политики, а все робитъ явно, и свои бажаня та стремленя высказуе чи то въ часописяхъ, чи на зборахъ та вѣчахъ!

— **Зъ пôдъ Галича** пишутъ намъ: Минувшого тыждня въ недѣлю, с. ѥ. 7 вересня 1884 приѣхавъ бувъ до Вихторова (коло Галича) съ надъ выратемъ добръ п. Иполитомъ Пневскимъ якійсь панъ Теодоръ Нечуя Сьемъеньскій, якъ въ бесѣды довѣдався я, будто-бы делегованый гр. Войтѣхомъ Дѣдушицкимъ зъ Єзуполя до пересмотру и роскопки деякихъ могилъ, розкиненыхъ по вихторôвскихъ лѣсахъ. П. Теодоръ Сьемъеньскій представився яко делегованый археологъ академіи краковскои, высланый нарочно сюды — шукати за археологичными рѣчами въ вихторôвскихъ могилахъ (а есть ихъ у насъ досыть) и заразомъ мае за собою и помôчь ц. к. староства, коли-бъ случайно заступали ему дорогу якій перепоны. По дошлôй пересправѣ политичнôй, цѣкавôй на кождый способъ. (П. Т. С., видно, кувавъ фейлетоны и дискусіи часописи „Czas-у“ майже на память и есть горячимъ приклонникомъ красныхъ на папери теорій, хочь на докучливй дуже практики не охотно ôтповѣдавъ) ôтъѣхавъ и заразъ другого дня въ понедѣлокъ зачавъ копати могилы. Я не мôгъ тымъ розкопамъ придивлятися, будучи ненастанно занятымъ. По часѣ допытався я и що менѣ звѣстно, подаю до загальнои вѣдомости. Розкопано всего шесть могилъ. Въ одной могилѣ (нашй люде повѣдаютъ, що въ нѣй була похована княгиня; яка — не знаютъ) выкопано людску чашку, здвсь надпалену (мабуть мерцѣвъ палили), а коло неи щось въ формѣ булата, съ якимъ звычайно Хмельницкого малюютъ, тяжкого зъ 3 фунты вѣденськй, заостреного въ ôстрье зъ обохъ краевъ зъ горы и зъ долу и проверченого на скрôзь цѣлкомъ горизонтально. Держака не було, а той булатъ зъ твердого бѣлого камени (не нашого) перепукъ на чотыри кавалки. Въ тôй самôй могилѣ и коло тои самои чашки и булата знайдено ще трикутну, остру, добре законсервовану кремѣнну сокирку, безъ держака. Въ другôй могилѣ знайдено черепяну вазу съ попелами въ серединѣ (зо два гарцы було у внутри и могло мѣститися) съ двома ушками по бокахъ; она выймлена зъ землѣ розсыпалася. Такожъ знайдено въ тôй могилѣ нѣбы бронзову бранзолетку (бронзу ледви лишь слѣдъ) досыть обширну, мабуть ôтъ шиѣ. Въ третôй могилѣ не було нѣчого кромѣ одного кремѣнного, бѣлои такожъ трикутнои сокирки (попередъ згадана сокирка була зъ чорного кременя). Въ четвертôй могилѣ не було нѣчого, лишь дивно те, що на перемѣну була верства землѣ а верства дрôбного рѣняка — и такъ на три метры въ глубъ; само дно було знôвъ рѣняками выложене. Не знайдено тутъ нѣчого. Въ прочихъ не выкопано такожъ нѣчого. Археологъ п. Т. Сьемъеньскій забравъ всѣ находки и повѣзъ съ собою до Кракова. Подаю се до нашого „Дѣла“, бо не знаю, чи проф. дръ Ипол. Шараневичъ свѣдомый о тыхъ розкопахъ могилъ вихторôвскихъ. Не повинні мы допустити до того, щобъ нашй старинні памятки йшли въ чужй куты, а були зложенй таки въ нашôмъ музею. *А. Б.*

— **О. Александеръ Бачиньскій**, ректоръ львôвскои духовнои семинаріи и редакторъ „Рускаго Сіона“, внесъ до митроп. Ординаріяту прошенье, щобъ увôльнивъ его ôтъ ведения редакціи „Рускаго Сіона“.

— **Повный ôтпустъ** на 5 лѣтъ надавъ папа для гр. кат. прихода въ Скалѣ именно для церквей пôдъ призваньемъ: св. О. Николая, Марія Магдалины и Рождества пресв. Богородицѣ.

— **Зъ Тысьменицѣ** пишутъ намъ: Ôтъ десятокъ лѣтъ мѣстилася тысьменицка школа народна въ монастыри тутешныхъ Доминиканôвъ, за що мѣсто платило монастыреви рôчно чиншу 47 зр. За тй грошѣ ôтступали Доминикане спокôйно двѣ убикаціи для науки молодѣжи. Але недавно наставъ тутъ „przeor“-омъ ко. Чеславъ Зьельонка, котрый есть администраторомъ лат. парохіи и заразомъ катихитомъ въ школѣ. Сердечный коёндзъ забажавъ бôльше потягнути грошей зъ бѣдной школы и пôдвысшивъ чинш зъ 47 зр. аж на 150 зр., а коли громада не була въ силѣ сей суммы заплатити (бо и господарство громадске, мимоходомъ сказавши, пôдъ зарядомъ бурмистра Маланюка якось не конче добре поступае), то ôнъ приказавъ повыкидати зъ дотенерѣшнои школы лавки и шафы. Коли бурмистръ пôславъ полиціянтôвъ и роботникôвъ, щобъ выбѣляли хату и позаносили повыкиданй рѣчи, ксь. Зьельонка всѣхъ ихъ повыганявъ. Зъ того выходитъ таке, що дѣти ходитъ съ книжками люзомъ вже ôтъ 1 с. м. по пôдъ школу, а науки жадной бути не може, бо ксь. Зьельонка домагаеся пôдвысшеня чиншу. Очевидно „обсерванты“ потребуютъ бôльше грошей, якъ переформованй Доминикане.

— **Доминиканьска обсерва** поступае скоро на передъ, а „Dziennik Polski“ — якъ звѣстно зъ декотрыхъ и рускихъ подôбныхъ справъ — bene versatus въ дѣлахъ церковныхъ подае цѣлый списъ новыхъ Доминиканôвъ або такихъ, що приймили „обсерву“, очевидно, щобъ такъ дати доказъ „чорне на бѣлôмъ“, що новй Доминикане не суть люде чужй, але Поляки, бо съ польскими именами, — отже дармо кричатъ Поляки, що не хотятъ чужихъ „обсерватôвъ“, бо-жъ обсерванты то Поляки чистои крови, а хто не вѣритъ, най прочитае имена. — Минувшои пятницѣ померъ у Львовѣ Доминиканинъ о. Антоній Жакъ, котрый черезъ 44 лѣтъ бувъ директоромъ народнои школы у Доминиканôвъ. Старенькій монахъ бувъ дуже невдоволеный новыми порядками и жалувався на своихъ новыхъ настоятелѣвъ. Вечеромъ въ пятницю бувъ ôнъ ще у свого давного знакомого, совѣтника Пучегля, а вернувши домôвъ, приказавъ слузѣ збудити себе на другій день рано о 7 годинѣ. Коли слуга прійшовъ о назначенôмъ часѣ, заставъ его на земли вже неживого, але зовсѣмъ убраного. Здаесь отже, що покôйный померъ нагло ще вечеромъ, якъ лишь зайшовъ до своеи комнаты. Говорятъ, що покôйный мавъ досыть значну суму заощадженыхъ грошей и денкй депозиты свѣтскихъ людей. Немило отже вражило знакомыхъ и своякôвъ покôйного, коли они на першу вѣсть прійшли ôтвѣдати тѣло покôйного и застали при помершôмъ — якъ пише „Kur. Lwowski“ — нового игумена Кундрата, якъ выймавъ ключикъ зъ одѣня помершого, отворивъ имъ шафку и столикъ и всюды робивъ ревизію. На старенького монаха безперечно ôтдѣлало немало также заведенье новыхъ порядкôвъ, бо его братанокъ пише о сѣмъ до „Kur. Lwowsk-ого“ такъ: „Стрый мôй зразъ по заведеню обсервы и нового порядку занивъ менѣ, що выступитъ зъ монастыря, евентуально буде процесуватися о емеритуру. Въ загалѣ дуже жалувався на способъ, въ якій съ нимъ обходилися его новй настоятелѣ.“

— **Календарь товариства „Просвѣты“** друкуєся снѣшно и вже съ початкомъ слѣдуючого мѣсяця опустить печатню.

Вѣсти зъ Аепархіи Львôвскои.

Вѣденьске ц. к. намѣстництво надало провизорично посаду пѣвця при церквѣ св. Варвары у Вѣдни (опорожнену черезъ смерть пѣвця Ив. Медвецкого) п. Вас. Романовскому, питомцеви, и вызначило ему 20 зр. мѣсячнои ремунерациі.

Презенту на Турьѣ, дек. олеського, получивъ о. Іоанъ Герасимовичъ, капелянъ зъ Зарубинець.

До испиту конкурсового допущени оо. 1) Мих. Баранъ зъ Бзовицѣ, 2) Вас. Жилавый зъ Ганусовець, 3) Ник. Олексѣй зъ Устя зеленого, 4) Григ. Куниньскій и 5) Теофиль Гутковскій.

Увольненый ôтъ сотрудництва въ Пôйлѣ о. Богданъ Еліяшевскій.

Завдованій до канонич. институціи оо. 1) Андрей Тамусъ на пар. Гумниска, 2) Ив. Дымушевскій на Кійданôвъ, 3) Юл. Рожанковскій на Глибоку, 4) Савинъ Григоровичъ на пар. Конячинцѣ, 5) Ив. Рогужиньскій на пар. Тростянець.

Ц. к. намѣстництво годится на канон. институцію о. Дан. Крупки на Пôдберэзцѣ.

Канон. институцію получивъ о. Ив. Гаваньскій на Высыпôвцѣ, дек. терноцôльского.

Принятый до еп. перемыскои о. Павло Крушельницкій, б. сотрудникъ архикатедральный у Львовѣ.

Митроп. консисторія вставляєся до президіи ц. к. намѣстництва: 1) щобы призволила на замѣну парохій межи священиками: о. Ник. Марморовичемъ зъ Любшѣ и о. Іосиф. Терешкевичемъ зъ Загôря; 2) щобы згодилась на канон. институцію о. Терешкевича на Любшу и о. Марморовича на Загôрье.

Вѣсти зъ Епархіи Перемыскои.

Епископ. консисторія вставляєся до президіи ц. к. намѣстництва дотычно каноничнои институціи запрезентованого о. Льва Сембратовича на парохію Чертежъ, дек. синôцкого.

Ц. к. намѣстництво годится на каноничну институцію оо. Александра Гелитовича на капелянію Коровняки, дек. перемыского и Юл. Низового на парохію Завадôвъ, дек. яворôвского.

На I р. богословія въ вѣденьске центральне сѣменище принятй пп. Константинъ Пацановскій и Петро Погорецкій.

Каноничну институцію на капелянію Болестрашичѣ, дек. перемыского, получивъ тамошный завѣдатель о. Ростиславъ Николай Вишневскій.

Господарство, торговля и промыслъ.

— **Банкъ „Славія“.** Дѣяльнôсть и грошева фреквенція за мѣсяцѣ: цвѣтень, май и червень 1884.

Въ протягу того часу заключено у всѣхъ секціяхъ обезпечень (I—V) житевôй, огневôй и градовôй новыхъ убезпечень разомъ 21.225 на капиталъ 19,960.619 зр. 22 кр., зъ котрыхъ премія и побôчий належитости выносять 526.871 зр. 71 кр. Вынагороджень за шкоды выплачено въ тôмъ часѣ у всѣхъ секціяхъ 157.641 зр. 52 кр. Въ протягу тыхъ трехъ мѣсяцѣвъ вложено въ 35 касахъ задатковыхъ, помежи котрыми знаходятся слѣдуючи въ Галичинѣ: въ Бохни, Добчицахъ, Заклѣчинѣ, Радомышли, Кольбушôвѣ, Бирчи, Дрогобычи, Рогатынѣ, Миколаевѣ, Куликовѣ, Станиславовѣ, Надвôрнѣ, Делятынѣ, Збаражи, Козовôй, Перемышлянахъ, Радловѣ и галицкôй касѣ задатковôй у Львовѣ — разомъ 269.332 зр. 13 кр. и пожичено на ипотеки 555.934 зр 27 кр. Оборотъ грошевый въ центральнôй касѣ за той часъ выносивъ 1,774.960 зр. 77 кр. Пожарными сикавками обдѣлено 4 громады въ Чехахъ, 1 въ Моравіи, 1 въ Угрàхъ, а одну (Мосты вел.) въ Галичинѣ. Отъ 1 сѣчня до 30 червня 1884 заключено у всѣхъ секціяхъ новыхъ убезпечень 31.098 на капиталъ 31,651.547 зр., за премію и побôчий належитости 891.851 зр. 76 кр. и выплачено въ протягу того часу вынагороджень за понесенй страты у всѣхъ секціяхъ 259.934 зр. 53 кр.

Пенсійный фондъ заступниковъ до 30 червня 1884 досягнувъ высоты 43.832 зр. 58 кр. въ готôвцѣ и ефектахъ.

Выдѣлы контролюючій банку „Славія“ починили кромѣ иншихъ слѣдуючій постановлени:

1. Всѣлякій фонды автономичного стоваришења емеритального будутъ въ будучности локованй выключно въ листахъ заставныхъ банку ипотечного королевотва Чехъ, съ краевою порукою, повеже куповы листôвъ заставныхъ моравского банку ипотечного маютъ пôдпасти податви доходовому.

2. Рада завѣдуюча банку „Славія“ закладае автономичнй ôтдѣлы для поодинокихъ категорій робôтникôвъ, слугъ и иншихъ, пôсля взору стоваришења для забезпечења пенсій бровариковъ, скоро достаточне число участникôвъ зголосятся. Для корпорацій, властителѣвъ дôбръ, фабрикантôвъ, купцѣвъ и т. п., котрй самй за одного або бôльше своихъ урядникôвъ або служащихъ вклады емеритальнй платятъ цѣлкомъ або також по части спôльно съ ними, прислугуя особенне условіе, пôсля котрого можна вплачени вклады на случай выступленя або ôтдаленя ôтъ обовязку (затымъ помежи жіючими и — розумѣеся — передъ побираньемъ емеритуры) перенести на особы иншй.

3) Також [illegible] секцій убезпечења на житье (секція I и [illegible] ой знатнѣйшй користи подаваній и [illegible] хдуть розширенѣ, именно:

а) у всѣхъ майже заводахъ асекураційныхъ тратятъ контрактъ убезпечења на житье правосильнôсть, коли убезпеченый поляже въ послинку, або самъ собѣ житье ôтбере; банкъ „Славія“ робитъ зъ того постановленя выняткъ на случай, коли дотычаще убезпеченье що найменше 5 лѣтъ тревало и коли убезпеченый капиталъ не перевышае 5.000 зр.

б) на полисы що найменше 5-лѣтнй дотенерь правосильнй, на окреме жаданье члена выдаванй будутъ съ кôнцемъ кождого дальшого року убезпечења листы удѣлови на тѣ кволы капиталу, на котрй членъ за вплаченй премій набувъ право.

— **Зарядъ Галицкого товарист. пчôльничо-огородничого** повѣдомляе П. Т. Публику, що для участникôвъ Загального Збору товариства пчôльничо-огородничого и полученои съ нимъ красвои выставы пчôльничо-огородничои и промыслу домового въ Тернополи въ днѣ 26, 27, 28, 29 и 30 л. вересня с. р. — постарався о зниженй цѣны ѣзды до Тернополя и назадъ желѣзницями: 1) желѣзницею Кароля-Людвика ôтъ 21 л. вересня до 6 л. жовтня за одинъ цѣлый билетъ I ои клясы — туды и назадъ II-гою кл., а за цѣлый билетъ II тои кл. — туды и назадъ III ою кл. 2) желѣзницями Тарнôвско-Лелюхôвскою и Галиц.-Трансверзальною ôтъ 20 вересня до 5 жовтня II-гою кл. съ опустомъ 33 1/3 %, а III-ою кл. съ опустомъ 25%. 3) желѣзницями арх. Альбрехта и Наддѣстрянською ôтъ 20 вересня до 5 жовтня съ опустомъ 25%. 4) желѣзницею Львôвско-Черновецко-Йоскою ôтъ 23 вересня до 3 жовтня II и III тою кл. съ опустомъ 33%. По карты легитимаційнй треба зголоситися до „Центр. Заряду Галицкого тов. пчôльничо-огородничого у Львовѣ“. Кто выкажесь легитимаційною картою, — одержатъ билетъ ѣзды на названыхъ желѣзницяхъ по зниженôй цѣнѣ. — *Отъ Центр. Заряду.*

На руки редакціи „Дѣла“ прислали:

— **Для потерпѣвшихъ ôтъ поземи:** О. І. Барвѣньскій зъ Постолôвки 17 зр., о. С. Яримовичъ зъ Джурына 17 зр. 30 кр., Пчт. урядъ деканальный въ Залбацяхъ 10 зр., о. А. Лотоцкій въ Тростянци 6 зр., о. Т. Бачиньскій въ Джурынѣ 11 зр.; о. И. Ульницкій въ Стратынѣ 10 зр. 10 кр., о. В. Яремкевичъ въ Лобôзвѣ 70 кр., чч. парохіяне Заставецкй 4 зр. 50 кр., о. И. Навроцкій въ Голгочахъ 1 зр., Дръ М. Бучиньскій въ Ставиславовѣ 1 зр. 74 кр., зъ акафисту на Успеніе въ Зарваници 25 зр. 25 кр., ч. громада Ракôвъ 10 зр. 80 кр., о. І. Барвѣньскій зъ Постолôвки 1 зр. 20 кр., п. Франко Ктина 1 зр., п. Стан. Макодайскій 50 кр., о. Ю. Гладиловичъ зъ Любачева (зъ акафисту) 4 зр.

— **Для ученикôвъ руского гимназію:** Комитетъ устроенія кандрôвки въ Ставиславовѣ 20 зр. 40 кр.; складка на именинахъ о. декана Несторовича въ Ульгôвку 10 зр.

— **На руский правотарь домовый:** о. З. Насальскій въ Войславичахъ 3 зр. 25 зр., Вп. Михальскій въ Выжници 3 зр. 25 кр.

— **На лотерію фантову:** Вп. М. Туриньскій въ Петровачу 5 зр.

Переписка Редакціи и Администрацiи.

Вп. Т. Д. въ Дубравцѣ. Згаданыхъ 3 зр. мы не дôстали въ червани ôтъ редакціи „Рускаго Сіона“, отже есть записано у насъ на сей рôкъ лише 19 марта 3 зр. а 22 вересня 5 зр.; прійшлось-бы ще 4 зр. до кôнца року. — *Вси. Ю. Ф. въ Стрмо.* До кôнца року ще 1 зр. Реклямованй аркушѣ высылаемо. — *Вп. О—ій въ Ставиславовѣ.* За Вашу допись дякуємо и просимо о насъ не забувати; въ другои части мы не могли користати за для деякихъ правныхъ неясностей.

14.

Дуже важне.

Знаменитыми наслѣдками, якй щоденно порошки швайцарскй осягаютъ, дается незычайне улюбленье тыхъ порошкôвъ у всѣхъ класахъ нашого населення вповнѣ выяснити. Але що кажутъ на те великй майстры медиц науки? За ôтповѣдь на те питанье выстане слѣдуючій листъ одного зъ найповажнѣйшихъ професорôвъ. Онъ пише до п. анг. Р. Брандта въ Цириху и т. д. „Вашй швайцарскй порошки пригодились „менѣ особливо въ практицѣ жѣночôй и пріймаются „радо (2 штуки въ годину по снѣданю), бо они дѣлаютъ пенцо не спроваджуючи утяжливости Також „для мужчинъ при сидячôй роботѣ або въ старости „— словомъ, при лѣнивôмъ руху кишокъ, — показуютъся дуже користными.“

Коробка коштуе 70 крейцарѣвъ, выстано на кôлька тыждѣвъ и муситъ мати въ доказъ правдивости пôдписъ Рих. Брандта въ бѣлôмъ крестѣ на червонôмъ полю.

„Славія“ банкъ взаимныхъ убезпечень въ Празѣ.

Оголошенье.

Симъ завѣдомляемо ВП. Публику, що п.

Мечиславъ К. Бобрецкій

зô Львова,

котрый черезъ якійсь часъ въ цѣли асекураційнôй для насъ подорожуваль, не есть бôльше заступникомъ нашого банку, а тымъ самымъ не есть уповажненый задатки або якунебудь готôвку на рахунокъ банку „Славія“ принимати.

Львôвъ 19 л. вересня 1884. 1183

Головне заступництво банку „Славія“ для Галичичы и Буковины у Львовѣ.

ОБЩЕ РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

для Галичины и Буковины,

зарегистроване общество съ неограниченою порукою

есконтуе власнй вылосованй листы, купоны, такожь **всякй купоны ôтъ державныхъ ефектôвъ и заставныхъ листôвъ, удѣляе пожички за гипотекарнымъ обезпеченьемъ.**

Есконтуе векслѣ, принимае грошевй вкладки:

а) на **книжки щадничй** по 6%; б) на **текучій рахунокъ** (conto currente) за 30-, 60-, 90- и 120-дневнымъ выповѣдженьемъ по 4%, 4 1/2 %, 5% и 5 1/2 %.

Заставничій ôтдѣлъ

того-жь Заведеня **удѣляе пожички на заставы,** а именно: цѣнній ефекты, дорогоцѣнности, выроôы фабричнй и ремѣсничй и всякй предметы, **маючй цѣннôсть.**

Бюро Заведеня въ власнôмъ домѣ при улицѣ Ôрменьскôй н-ръ 2, на I-ôмъ поверсѣ. 1137 (18—24)

Аптика РУКЕРА во Львовѣ поручае 1009 (87—?) **конякъ лѣчущій, правдивый французскій,** въ рожныхъ родахъ по цѣнѣ 2 зр. до 3 зр. 50 кр., — также малягу.

Женщина

обзнакомлена съ сельскимъ господарствомъ, пошукуе мѣсця до завѣдованя таковымъ. Зголосити ся належитъ до адміністрациі „Дѣла“.

Реальнôсть на продажь!

Дôмъ мурованый и официнки пôдъ ч. 167 на Замарстиновѣ, улица Шенôвка (передъ рогачкою). Дôмъ мае 7 комнатъ; крôмъ того есть стайня, возôвня, керница, 7 комôрокъ и огородецъ. Цѣна 2400 зр. Кто зарекомендуе купця, одержитъ 50 зр. Реальнôсть тая выгôдна для пенсіониста, вдовицѣ, лѣсничого або економа, котрый провадивъ-бы молочне господарство, для ремѣсника, фіякра або малого торговца.

Огнетривалй и безпечній ôтъ влому

солидно и прекрасно выроблений отъ американськими замками и пасковѣлыми зовуками такій, якъ я доставляю львовскому магистратови, продаю дуже дешево

КАСЫ

Симонъ Дегенъ

у Львовѣ, ч. 19 ул Вялова

1152 (8—36) (Провизи о кересненню въ пѣсешкôмъ явищѣ.)

Въ администрациі „Дѣла“ можна дôстати слѣдуючій працѣ бл. п.

Володимира Барвѣньского:

1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (выимокъ зъ Галицкихъ образкôвъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ÔТЧИТЪ ВЪ 100-ЛѢТНЙ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ИОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНôМЪ ВѢЧУ РУСИНôВЪ 18 (30) падолиста 1880 о економичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Дохôдъ зъ першого твору призначуе Родина покôйника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ праць на стипендію им. Володимира Барвѣньского. (19—?)

Отъ трицятяти лѣтъ заложена Торговля

В. СТАХЕВИЧА ВЪ ТЕРНОПОЛИ

поручае кромѣ богато устроеного

МАГАЗИНУ

рѣчей, ризъ, образôвъ и книгъ церковныхъ

1147 (5—?) **также**

ВЕЛИКИЙ СКЛАДЪ

выробôвъ ювилерскихъ,

золотыхъ, срѣбныхъ, зъ хиньского срѣбра

И ГОДИННИКÔВЪ женевскихъ

золотыхъ и срѣбныхъ.

По цѣнахъ найдешевшихъ.

Складъ фабричный красокъ, лякерôвъ, покостôвъ, продуктôвъ хемичныхъ заразомъ и торговли матеріялôвъ

ГИБНЕРА и ГАНКЕ

1157 (74—?) **во Львовѣ, Рынокъ**

поручае

Краски олѣйнй

зовсѣмъ готовй до ужитку, до малованя дверей, бюнъ, помостôвъ, дахôвъ, домôвъ, огородовыхъ знарядôвъ и господарскихъ, знарядôвъ рôльничыхъ и т. д.

КРАСКИ

олѣйно-лякеровй и бурштиново-лякеровй

масу до запускання помостôвъ

власного выробу, найлѣпшого рода

лякеръ до помостôвъ,

лякеръ до школьныхъ таблицъ

найдобрѣйшй

лякеры повозовй правдивй

англійскій въ фабрикѣ Wilkinson, Haywood и Clark въ Лондонѣ.

всякого рода лякеры до роботъ внутрышныхъ, вынышныхъ, дерева, окселъза и шкôръ.

Краски сухй всякй роды:

анилиновй,
до крашеня пецъ
„ „ матерій,
друкарскій, бронзы (золотый порошокъ), золото въ аркушахъ,
ростинй въ плынѣ,
для переплетникôвъ,
тушовй акварелевй въ гузычкахъ и лѣсочкахъ,
акварелевй воскй въ трубочкахъ и мушлях,
до малованя порцелянъ,
олѣйнй въ трубочкахъ до роботъ артистичныхъ.

Средства до ретушованя, олѣйни и верникосы до роботъ артистичныхъ, пенцлѣ, малярскій полотна, палеты сталюги и всякій приборы до малованя и рысованя.

Артикулы для фôльваркôвъ:

Смаровило до желѣзныхъ осей,
олива до машинъ,
торъ газовый,
цементъ и гипсъ,
кить, всеалкитъ,
автимерулеонъ,
карболевый квасъ и другій средства дезинфекцій.

Приряды пивничій:

Шпунты и чопы до бочокъ,
корки до бутылькъ,
капелѣ до бутылькъ,
маса до лакованя бутылькъ,
машинки до коркованя бутылькъ,
„ „ „ бочокъ,
тирбушоны,
машины до мытя фляшокъ,
пицы до бочокъ.

Артикулы гумовй,

кишки гумовй до газу и до стиганя воды, вина, пива, квасу; плыты гумовй и пр.

простирала гумовй.

Пасы до машинъ и молотѣлень зъ найлѣпшихъ шкôръ бельгійскихъ всякои ширинки.

Гурты до машинъ, вужѣ конопляній.

Руры цинковй и оловяній.

Шрôтъ, льотки и кулѣ.

Порошокъ на комахи и молѣ, тинктура на комахи, камфора и перецъ бѣлый.

Артикулы толетовй, мыла толетовй, Extraits d'odeur, Eau de Cologne, олѣйки и помады.

Лякъ до печатаня.

Чорнило до писаня, до гектографіи, червоне, сине, чорне, до значеня бѣля и автографичне.

Краски до печатокъ, гума и карукъ розпущеный.

Китъ до скла и порцелянны.

Смаровило непромакаюче на шкôру.

Смаровила на копыта съ способомъ ужитку.

Товщь до оружія.

Лякеръ до чобôтъ чорный, золотый и мѣнячій.

Чорнило до шкôръ.

Апретура до конзервованя шкôръ и пр.

Все по найдешевшихъ цѣнахъ.

Цѣнники спеціальній на жаданье gratis и franco.

При замовленяхъ за послѣшлою просится о присыланье повной суммы, котра выстарчила-бъ хочь на оплаченье тамъ и назадъ коштôвъ почтовыхъ на случай небтобрания посылки.

Ôтъ осени року 1884 въ власнôмъ домѣ Рынокъ ч. 38.

Выдавець **Иванъ Белей.** — За редакцію ôтвѣчае **Кирило Кахникевичъ.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 106. Львôвъ, Четверъ 13 (25) вересня 1884. **Рôчникъ V.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ русскихъ свитъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ, „Библіотеки найкращихъ повѣстей" выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улицы Галицкая.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла" Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не вертаются тôлько на попереднє з остереженьемъ.

Поодинокє число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одностроччя початкови.

Рекламаціи неопечатаній вôльнй отъ порта.

Предплату належитъ пересылати єдинô (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрації часописи „Дѣло" ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло" *для Австрії:* *для Россіи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 руб.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . . . 6 руб.
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок. . . 3 руб.
съ дод. „Библіотеки": съ дод. „Библіотеки":
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . . 16 руб.
на пôвъ року . . 8 зр. на пôвъ року . . . 8 руб.
на чверть року . . 4 зр. на чверть рок. . . 4 руб.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ . . 5 руб.
на пôвъ року . зр. 2·50 на пôвъ року . . . 2 50кр.
на чверть року . зр. 1·25
Для Вогрviнъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки": на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр

Отъ Администрації.

Просимо всѣхъ нашихъ Вп. Предплатниковъ поспѣшити съ выровнаньемъ залеглыхъ рахунковъ и надсыланьемъ належитости за бѣжучій кварталъ — бо будемо змушеній обмежити накладъ и высылати лише тымъ, котрымъ предплата нѣ скôнчилася.

Середнй школы въ Галичинѣ въ рр. 1875—1883.

I. Статистика заведень.

Въ початку 1875 р. шк. було въ Галичинѣ 27 школъ середныхъ: 21 гимназій и 6 шк. реальныхъ. Зъ помѣжь гимн. було 14 гимназій высшихъ (радше комплетныхъ, окрôмъ яслиской, котра мала тôлько 7 клясъ), 3 гимназіи нижшй (мѣжь ними волочѣвска мала тôлько двѣ класы), 3 гимназіи реальнй высшй и одна реальна нижша. Мѣжь школами реальными були три высшй и комплетнй, двѣ высшй, котрй ще постепенно доповнювалися, а одна нижша.

Въ протягу девяти лѣтъ, до 1883 р., дуже невеликй вайшли змѣны въ статистицѣ и устрою галицкихъ середныхъ школъ. Гимназій маємо теперь 23, а школъ реальныхъ 6, якъ и впередъ. Мѣжь гимназіями есть 19 высшихъ и 2 нижшй, а крôмъ того 4 высшй гимназіи реальнй. Школы реальнй остались безъ змѣны.

Школы тй розложенй по слѣдующихъ мѣстахъ: у Львовѣ гимназій 4 и одна школа реальна (на 109.746 людности), въ Краковѣ двѣ (а отъ р. 1884 три) гимназіи и одна школа реальна (на 66.095 люд.), въ Тернополи одна гимназій и одна школа реальна (25.819 люд.), въ Тарновѣ одна гимназія (24.627 люд.), въ Коломыѣ одна гимназія (23.109 люд.), въ Перемышли одна гимназія (22.040 люд.), въ Бродахъ одна гимназія (20.071 люд.), въ Станиславовѣ одна гимназія и одна шк. реальна (18.626 люд.), въ Дрогобычи одна гимназія (18.225 люд.), въ Самборѣ одна гимназія (13.586 люд.), въ Стрыю одна гимназія (нижша) и одна шк. реальна (высша) (12.625 люд.), въ Ярославѣ одна школа реальна (12.422 люд.), въ Новôмъ Санчи одна гимназія (11.185 люд.), въ Рашовѣ одна гимназія (11.166 люд.), въ Бережанахъ одна гимназія (10.899 люд.), въ Бучачи одна гимназія (9.970 люд.), въ Бохни одна гимназія (8.561 люд.), въ Золочевѣ одна гимназія (8.347 люд.), въ Синоку одна гимназія (5.121 люд.), въ Вадовицяхъ одна гимназія (4.990 люд.) и въ Яслѣ одна гимназія (3.302 люд.). Крôмъ того старалися о заложенье гимназій Новый Торгъ, Раза и Жовква, але доси безъуспѣшно.

Цѣкава рѣчь буде порôвнати пôдъ взглядомъ школъ середныхъ Галичину съ иншими краями Долитавіи. Въ цѣлôй Долитавіи маємо гимназій (низшихъ и высшихъ) 165, зъ чого на Галичину выпадае 23, т. е. майже рôвно сема часть; школъ реальныхъ въ цѣлôй Долитавіи 88, а въ Галичинѣ тôлько 6, т. е. крыхôточку бôльше, якъ 14-та часть. Мѣжь тымъ Галичина пôдъ взглядомъ обшару становитъ несповна четверту часть цѣлои Долитавіи; пôдъ взглядомъ людности то само. Одна школа середна припадае въ Галичинѣ пересѣчно на 2.604 килом., а на 205.479 мешканцѣвъ, мѣжь тымъ коли въ Долѣшнôй Австріи припадае тôлько на 482 килом. (56.844 мешк.), въ Шлезку на 572 килом. (62.830 мешк.), въ Моравіи на 601 килом. (58.200 м.), а въ Чехахъ на 702 килом. (75.146 мешк.). Чехи, становлячй несповна шесту часть Долитавіи, маютъ 74 середныхъ школъ, т. е. вышь $2^1/_2$ раза тôлько, що Галичина; Австрія Долѣшна, котра становитъ лишь 15-ту часть Долитавіи, а людности мае о половину менше отъ Галичины, мае середныхъ школъ 41, т. е. майже пôвтора раза бôльше, нѣжь Галичина. Правда, гимназій мае Дол. Австрія тôлько-жь, що й Галичина (23), але за то школъ реальныхъ мае три разы бôльше. Беручи пересѣчно, Галичина пôдъ взглядомъ школъ середныхъ въ порôвнаню до простору и до людности стоитъ на самôмъ послѣднôмъ мѣстци мѣжь всѣми краями Долитавіи; въ Горѣшнôй Австріи, Стиріи и Буковинѣ, краяхъ по Галичинѣ найбôльше пôдъ тымъ взглядомъ упослѣдженыхъ, цифры процентовй все таки выходитъ значно користнѣшй. Пересѣчнй цифры для цѣлои Долитавіи выходятъ ось якй: въ цѣлôй Долитавіи одна середна школа выпадае на 1.186 километрôвъ и на 87.527 людности. Въ порôвнаню съ тымъ обрахункомъ Галичина повинна бы мати звыжь два разы тôлько школъ середныхъ, якъ мае теперь, — есть затымъ о цѣлу половину покривджена!

Але може хто небудь скаже: Галичина мае тôлько школъ середныхъ, колько ѣй потрѣбно. Що въ того, що людности въ нѣй богато, коли та людность темна, до школъ не прихильна, въ гимназіи дѣтей не посылае, такъ, що гимназій хочь и мало, тай тй мало що не пустками свѣтятъ. И на сей закидъ найлѣпше цифры отповѣдаютъ. Въ роцѣ шк. 1883 було въ Галичинѣ въ 29 школахъ середныхъ 12.237 ученикôвъ, мѣжь тымъ коли въ Чехахъ въ 74 шк. с. було ихъ 21.621, въ Австріи Долѣшнôй въ 41 шк. с. 10.967, а въ Моравіи въ 37 шк. с. 9.099. Се значитъ, що въ Чехахъ припадало пересѣчно на одну школу середну 292, въ Австріи Долѣшнôй 267, въ Моравіи 246, а въ Галичинѣ ажь 422 ученикôвъ! Се значитъ, що коли у всѣхъ краяхъ Долитавіи (крôмъ Галичины) выпадае пересѣчно на одну середну школу 238 ученикôвъ, въ Галичинѣ выпадае ихъ мало що не два разы бôльше. Бачимо затымъ, що й статистика фреквенціи ученикôвъ въ повнѣ потверджуе нашь повышій выводъ и що Галичина маючи бôльше гимназій дуже легко могла-бы поставити до нихъ далеко ще значнѣйше число ученикôвъ, якъ до теперь. Розчисливши истнуюче у насъ число ученикôвъ на таку норму, яка есть пересѣчно въ Чехахъ, мы бачимо, що для теперѣшныхъ ученикôвъ въ Галичинѣ потрѣбно бы цѣлй 42 середнй школы замѣсть теперѣшныхъ 29. Ще значнѣйшй рôжницѣ добачимо, коли глянемо окремо на гимназіи, а окремо на школы реальнй. Школы реальнй въ Галичинѣ, якъ се опôсля бливше выкажемо, находятся въ станѣ декаденціи, упадаютъ. Зъ 12.237 ученикôвъ въ р. 1883 було въ гимназіяхъ 11.284, а въ школахъ реальныхъ тôлько 953. Се значитъ, що на одну гимназію выпадало пересѣчно 491, а на одну школу реальну тôлько 159 учен. Правда, що и по всѣхъ иншихъ краяхъ Долитавіи добачаємо досыть значну рôжницю мѣжь пересѣчною фреквенціею гимназій, а школъ реальныхъ; и такъ въ Чехахъ на одну гимназію выпадае 321, а на одну реалку 224, въ Долѣшнôй Австріи на гимназію 307, а на реалку 217, въ Моравіи на гимназію 293, а на реалку 184 ученикôвъ. Але все-жь таки такъ значнои рôжницѣ якъ въ Галичинѣ не добачаємо нѣгде; коли бо въ прочôй Долитавіи крôмъ Галичины на 4 ученикôвъ гимназіяльныхъ припадае $2^1/_3$ уч. реальныхъ школъ, то въ Галичинѣ на 4 гимназіястôвъ выпадае ледво $1^1/_3$ уч. шк. реальныхъ. Але не о тôмъ бесѣда, а тôлько о фреквенціи гимназій галицкихъ въ порôвнаню съ гимназіями иншихъ краѣвъ долитавскихъ. Коли бо въ прочôй Долитавіи безъ Галичины пересѣчна фреквенція гимназій выносить 282 ученикôвъ, въ Галичинѣ, якъ вже сказано, кожда гимназія мѣстить въ собѣ пересѣчно о 209 ученикôвъ бôльше понадъ ту пересѣчну норму. Пôдъ взглядомъ переповнени гимназій тôлько одинъ ще край долитавскій мало що не догоняе Галичину; есть се рôвно „полуавіятицка", рôвно занедбана и упослѣджена Буковина, котра на 10.452 кв. километрôвъ обширу, на 571.671 мешканцѣвъ мае всего лишь 3 гимназіи и двѣ школы реальнй съ 1.664 учениками, въ мѣжь котрыхъ въ гимназіяхъ 1391, а въ реалкахъ 273, такъ що на одну гимназію выпадае 464, а на одну реалку 136 ученикôвъ.

Але ще дивогляднѣйшими покажутся намъ относины галицкихъ середныхъ школъ. Коли покинувши пересѣчнй цифры, поглянемо на дѣйстнй, то побачимо, що въ помѣжь 23 галицкихъ гимназій 8 мае ученикôвъ вышь по 500 (отъ 767—548), въ загальнôй сумѣ 5.355, т. е. пересѣчно по 667, и що въ тыхъ гимназіяхъ замѣсть 64 клясъ есть 122, такъ що пересѣчно кожда гимназія при однаковыхъ або майже однаковыхъ силахъ учительскихъ крôмъ приписаныхъ 8 клясъ провадитъ ще 7 паралельокъ. Тй такъ рвачо перелюднени гимназіи суть: 3 у Львовѣ, 2 въ Краковѣ, отакъ перемыска, тарновска, рящовска и новосандецка. Тй цифры вже самй собою повинній-бы звернути увагу краю, мѣстъ и правительства на конечну потребу творена новыхъ гимназій. На децизію въ тôмъ взглядѣ ще бôльше повиненъ-бы вплынути и той фактъ, що новопостаючй гимназіи тôлько дуже незначно або й зовсѣмъ

Друге „Вѣче" академикôвъ-Русинôвъ въ Коломыи д. 7. серп. 1884.

III.

По короткôй перервѣ слѣдували дальшй нарады „Вѣча", котрй розпочавъ товарищъ зъ вѣденьского университету, Евгенiй Оваркевичъ, справозданьемъ про матеріяльне положенье академикôвъ русскихъ.

„Одною зъ головныхъ нуждъ, якй придавляютъ нашь бѣдный народъ — говоривъ справоздавець — есть неперечно лихій станъ матеріяльный, що пригнетае его, а заразомъ и насъ академикôвъ — неотдѣльну частину того люду. Най лишь кождый зъ насъ поглянe на себе, а переконаемося заразъ, що майже вся наша молодѣжь бореся съ бѣдою, щобы скôнчити студіи. Яка доля нашого студента? Кôнчитъ ôнъ школы народнй и начинаеся вже съ перепонами перебиватися черезъ тую гимназію. Суспôльность наша тутъ вже спромоглася на яку-таку помôчь для молодежи гимназіяльной въ формѣ бурсъ, стипендій и т. п. Але коли студентъ скôнчитъ науку гимназіяльну, то вже майже зовсѣмъ не мае нѣякои помочи. Зъ того выходитъ, що у насъ бôльша часть молодежи не въ станѣ посвятитися тымъ наукамъ, до котрыхъ чуе замиловане, а друга, менша часть середъ найбôльшои бѣды працюе на хлѣбъ, котрого, здаесь, часто вже нема на хлѣбъ, котрого, здаесь, часто вже нема отткъ кому споживати! Люде въ самôй силѣ вѣку — люде, що перебули найтяжшй часы, падутъ жертвою своихъ вытревалости, а се прецѣ дѣло не лишь чисто академичне, але може такожь и народне!

Молодежи рускôй хибуютъ отповѣднй средства; мы нынѣ може и не въ силѣ покôнчити нашихъ домашныхъ закладôвъ науковыхъ, а куда вже намъ ѣхати за границю та здобувати собѣ загально-европейску освѣту! Праця на хлѣбъ насущный забирае намъ увесь часъ. Рѣчь ся однакожь межи нами мало пôдношена — дуже важна, коли мы маємо поступати на передъ разомъ съ цивилизацiею, коли не маємо бути вѣчно упослѣджеными и вненажуваными. Потреба стипендій, за котрй мы могли-бы высылати нашихъ людей для дальшои освѣты — у насъ незмѣрно велика. Правда, нашь Выдѣлъ краевый розпоряджае на тую цѣль фондами — але, жаль сказати, нашй люде тутъ не мають доступу. Що гôрше, — наша суспôльность нѣколи тымъ питаньемъ не пожурилася; не длятого, щобъ не хотѣла, але не чула потребы. Тому-то сю справу предкладаеся на вѣчу, бо коли на вѣчах высказуютъ всѣ, що ихъ болитъ, — най буде вôльно и намъ сказати, що намъ долягае. Пôднесимо сей голосъ въ имени лучшои долѣ — бодай будущои нашои молодежи.

Зъ отки взяти помочи? По перше: нехай власти краевй дбаютъ про те, щобы подати помôчну руку тамъ, де ей найбôльше треба. Дальше: най дбаютъ свои народнй институціи, а въ кôнци и студенты самй про свою долю. Другй народы дуже дбаютъ про освѣту своеи молодежи. На великихъ университетахъ бачимо стипендистôвъ Сербôвъ, Словенцѣвъ, Полякôвъ и Чехôвъ, — а Русина може тамъ и одного не найдемо! У насъ въ нашôй хатѣ, въ нашôмъ власнôмъ краю для молодежи нѣчого не зроблено — отъ хотяй бы въ сей способъ, щобы забезпечити удержанье академика, подаючи ему бодай хату безплатно, а вже булобы хочь що-то зроблено. Не можемъ дати людимъ цѣлого удержани, — есть рѣчею користною помочи имъ бодай въ части. Заснованье такого заведення передовсѣмъ у Львовѣ — де находится найбôльше число рускихъ академикôвъ, — се дѣло невычайно пекуче. Дѣло се не нове — але трохи забуте! Нашъ народъ зложивъ вже досыть грошей на цѣли патріотичнй, — можнабы въ того дещо и академикамъ удѣлити, коли не въ грошехъ, такъ хочь въ той способъ, щобы дати можность хôснуватися частинѣ молодежи правомъ вôльного мешкання. Переведенье того дѣла — вже не въ силѣ академикôвъ самыхъ. Наша рѣчь пôднести голосъ, щобы звернути увагу нашои суспôльности, а заразомъ нашихъ институцій народныхъ и властей краевыхъ, де треба помагати".

Пôсля того поставивъ справоздавець слѣдующу резолюцію: „Вѣче академикôвъ рускихъ чуе ся обовязанымъ пôднести тую невычайно прикру обставину, що загалъ академикôвъ не мае можности черезъ матеріяльну нужду отповѣдно образуватися, на чѣмъ сильно тратитъ край и народъ, — звертаеся тому до властей краевыхъ, до своихъ институцій народныхъ, а заразомъ до всеи нашои суспôльности, щобы старалися сему лиху хочь въ части зарадити".

Дѣло матеріяльного положення рускихъ академикôвъ та способы, якими-бы сему далося запобѣгчи, — выкликали живу дебату.

Тов. И. Сельскій поставивъ внесенье, щобы завдзвати рускій народъ до заложени „народнои скарбôны" на цѣли выкупна задовженои землѣ, выдаваня литературныхъ творôвъ, творени стипендій для молодежи и т. п. помочи публичнои.

Богословъ тов. Богданъ Кирчôвъ отзывався до нашои институціи народнои „Народного Дому", высказуючи при тôмъ гадку, що „Народный Дôмъ" повиненъ бути вповнѣ народнымъ, повиненъ спирати нашй товариства академичнй, а особливо товариство „Академичне Братство", котре такъ всесторонно заявляе свою дѣяльность.

Въ наслѣдокъ сего внесеня предложивъ дальше богословъ тов. Михайло Свѣтенькій слѣдующу резолюцію: „Вѣче академикôвъ рускихъ домагаеся, щобы управляючій Совѣтъ „Народного Дому" далъ безплатне помѣщенье въ комнатахъ „Народного Дому" львôвскому рускому товариству „Академичне Братство".

Внесенье тов. Р. Сосновского, щобы що до формальнои стилизаціи змѣнити слово „домагаеся" на „проситъ" — упало бôльшостею голосôвъ по заявленю тов. М. Свѣтенького, котрый сказавъ, що Вѣче рускихъ академикôвъ мае право отъ рускои институціи „домагатися".

Резолюцію справоздавця тов. Евг. Оваркевича прияло Вѣче одноголосно съ слѣдующимъ додаткомъ до резолюціи: „Вѣче академикôвъ постановляе удатися до Совѣта „Народного Дому" о безплатне помѣщенье убогихъ академикôвъ Русинôвъ въ комнатахъ „Народного Дому".

Резолюцію „про безплатне помѣщенье тов. „Академичне Братство" въ комнатахъ „Народ. Дому" принявъ збôръ бôльшостею голосôвъ.

На тôмъ закôнчено дебату про матеріяльне положенье академикôвъ Русинôвъ, а наступило справозданье тов. Миколы Шухевича „о потребѣ заснованя литературно-наукового журнала". Дѣло розбудженя житя духового межи молодежею академичною черезъ выданье литературно-наукового журнала, — се дѣло живненне, котрымъ поважна часть нашои молодежи академичнои занялася дуже горячо. Однакъ способъ переведени сеи гадки, мимо найлучшои волѣ, подыбавъ деякй перепоны, котрй не позволяютъ доси дѣлу дôйти до кôнца. Длятого, пôднесено сю справу на Вѣчу академикôвъ, щобы подати случайнôсть ширшому кругови людей застановитися надъ нею бливше. Таку именно цѣль мало и справозданье тов. Миколы Шухевича.

Потому забравъ голосъ тов. Несторъ Яворовскій. Ôнъ заявивъ, що всѣ присутнй безперечно годятся съ гадками, высказаными въ справозданю тов. М. Шухевича, — однакожь годѣ загальному Зборови застановлятися надъ всякими можливыми способами перева-

нѣчого не вплываютъ на фрекенцію въ давнѣйшихъ гимназіяхъ сусѣдныхъ, але притягаютъ до студій гимназіяльныхъ новѣ силы, котрѣ безъ того по найбѣльшѣй части були-бъ зрезигнували на выше образованье. Яркій примѣръ того явища подаютъ слѣдуючій цифры. Передъ заложеньемъ гимназіи синѣцкои було въ сусѣдныхъ гимназіяхъ въ Яслѣ, Ряшевѣ, Перемышли и въ Самборѣ въ першѣй класѣ равомъ: въ 1877 р. 426, въ 1878 р. 468, въ 1879 р. 444, а въ 1880 р. 450. Въ першѣмъ роцѣ истнованія гимназіи синѣцкои (1881) було въ тыхъ-же гимназіяхъ въ першѣй класѣ 455 уч., отже ще о 5 бѣльше, нѣжь передъ тымъ, хочь въ Сяноку рѣвночасно записалось до першои класы 64 уч.

Та ба! Насупротивъ тыхъ фактѣвъ и циферъ, потверджуючихъ досадно: 1) що гимназій у насъ нѣдъ кождымъ взглядомъ за мало, 2) що истнуючѣ гимназіи переповненѣ, що затымъ 3) людность наша (и то, якъ побачимо дальше, именно въ найнизшихъ, найбѣднѣйшихъ верстовъ) радо горнеси до гимназій и що 4) коли въ Галичинѣ загальна сума ученикѣвъ въ порѣвнаню до людности есть значно менша, нѣжь въ иншихъ краяхъ*), то виною сего есть тѣлько недостача заведень наукових, — насупротивъ всего того одна (и то всевладна нынѣ) часть нашои „врархіи суспѣльнои“ выдвигнула знамениту фразу о „hyperprodukcyi inteligencyi“ и побивае тою фразою всѣ змагани до ширеня высшои освѣты въ краю. Гиперпродукція интелигенціи, то значитъ, що для нашихъ вельможныхъ „врархѣвъ“ и такъ вже за богато есть людей ученых та освѣченых. И певно, — аджежь кожда искорка свѣтла есть уже за богато для тыхъ, що самѣ основуютъ свое пановане и свои темнѣ спекуляціи на темнотѣ и несвѣдучости своихъ братѣвъ! Але чи-жь такій аргументъ може бути мѣродайнымъ для якои небудь краевои репревентаціи для державы и людности?... (Дальше буде.)

*) Одинъ ученикъ школъ середных въ р. 1883 припадавъ въ Чехахъ на 257, въ Долѣшнѣй Австріи на 213, въ Шлезку на 243, въ Моравіи на 237 мешканцѣвъ, въ цѣлѣй Долитавіи безъ Галичины пересѣчно на 357, а въ Галичинѣ на 487 мешканцѣвъ. Пѣсля пересѣчнои долитавскои нормы повинно-бы въ Галичинѣ на 5,958.907 людности бути не 12.237, але 16.664 уч., а пѣсля ческои нормы 23.186 ученикѣвъ въ 80 середных школахъ! Коли то мы сего дѣждемось!

ДОПИСИ.

Зъ надъ Днѣстра.

(*Полскій реколекціи и рускій дилетанты. Поступъ народа рускаго. Перепоны тверезости и ощадности рускаго народа.*) Консисторія латиньска заряджуе бѣтъ часу до часу для свого клира „реколекціи“ и то у Львовѣ, въ Тернополи и въ мѣсточку Болшѣвци коло Галича для тои именно причины, що въ Болшѣвци есть просторый монастырь оо. Кармелитѣвъ и мѣстечко се лежитъ блызько желѣзницѣ, до котрои веде мурована дорога повѣтова. Сего року призначено такій реколекціи въ Болшѣвци на днѣ: 26, 27 и 28 лат. серпня, а кошть оплаченя дороги проповѣдникови приняло на себе товариство „Bonus pastor“ у Львовѣ. На проповѣдника призначено симъ равомъ патра въ Добромиля. Зъ початку укладано планъ урядити для цѣлои лат. архидіецезіи реколекціи въ Болшѣвци, но пѣзнѣйше бѣступлено бѣтъ тои гадки за-для неможности помѣщеня всѣхъ священикѣвъ въ келіяхъ монастырскихъ, бо констатовано, що лишь кѣлькадесять могло-бы знайти тамъ умѣщенье.

Но якъ то кажутъ: въ великои хмары малый дощъ, бо о. Єзуитъ на засадѣ, що „tres faciunt collegium“ мавъ якъ-раз трохъ постоянныхъ слухателѣвъ, кромѣ секретаря товариства „Bonus pastor“ и мѣсцевыхъ оо. Кармелитѣвъ, котрыхъ, stricte вважши, до реколектантѣвъ числити нема потребы.

Шкода лишь велика, що своюю присутностею не збѣльшивъ числа слухателѣвъ патра въ Добромиля вѣстный о. Кобылянъскій, авторъ розправы (въ „Рускѣмъ Сіонѣ“) о целебатѣ. О. Кобылянъскій мимо того, що згаданѣ реколекціи припадали на Успенія Пр. Богородицѣ (27 л. серпня), заповѣвъ бувъ свѣй пріѣздъ на тіи реколекціи, высказуючи при тѣмъ свое бажанье, щобы оо. Кармелиты дали ему безплатне прокормленье. О. Кобылянъскій бувъ-бы черезъ бѣправу реколекціи въ Болшѣвци доказавъ, що бнъ далеко бѣльше бажае реформы черезъ патрѣвъ Єзуитѣвъ, якъ самѣ латиньскѣ священики, котрѣ видячи, що патры Єзуиты беруться до дѣла: всѣхъ и вся реформувати, може и нарочно повздержались сего року бѣтъ реколекціи, котрои предсѣдателемъ бувъ патеръ въ Добромиля... Отче Кобылянъскій! Замѣсть думати о латиньскихъ реколекціяхъ и правити о целебатѣ, котрого, мимоходомъ сказавши, яко рады евангельскои нѣкому оспорювати и не снилося, лучше було-бы взятися неутомимо до цѣлковитого отверезѣня народа, лучше писати науки о тверезости, ощадности и другихъ честнотахъ, — бо зъ такои працѣ ростутъ скоро прекрасній овочѣ!

И дѣйстно! Коли пригадаемо собѣ, якій нашъ народъ бувъ десять лѣтъ тому, а якъ поглянемо сегодня на него, — то розвѣзнаемо легко, що бнъ бѣтродився значно. Хиба слѣпый не бачитъ у него великого поступу на нивѣ тверезости, науки, ощадности, а навѣть промыслу и торговлѣ. Се маемо завдячити по Бозѣ нашимъ товариствамъ просвѣтнымъ, бувшому митрополитови Іосифови и трудамъ рускаго духовенъства, котре часто съ пожертвованьемъ себе самого, запровадживало у себе братства тверезости, уряджувало духовнѣ місіи, а и нынѣ въ тѣмъ дѣлѣ трудится дальше, заводячи також читальнѣ, касы пожичковѣ, крамницѣ и шпихлѣрѣ громадскѣ.

Нѣхто не вможе заперечити, що въ наведеныхъ трудѣвъ нашого священъства бувъ-бы успѣхъ далеко бѣльшій, коли-бъ оно повлося було такъ до дѣла заразъ по внесеню панщины. Тогды свобода застала народъ рускій въ станѣ недозрѣлости. Не умѣючи, якъ тая дитина, розсудно и по божому жити въ свободѣ, попавъ народъ рускій самохѣть въ другу неволю пѣяньства и маротратства; богато господарѣвъ промѣняли за мерзенну горѣлку потомъ керваныхъ набутый грунтъ бѣтцѣвъ своихъ и стали водоносами жидѣвскими, — а тіи вже пропали для всего, що повеся честнотою. Вправдѣ банкъ рустикальный написавъ букъ на своѣмъ прапорѣ, що буде ратувати селянъ, але замѣсть поратунку, привѣвъ бнъ богато селянъ до матеріяльнои руины. А хотяй вже банкъ упавъ, то все таки суть и нынѣ такій обставины, що шкодятъ нашому народови на дальшѣй дорозѣ поступу и стоятъ на завадѣ тверезости и ощадности. Бо-жь находятся помежи нимъ самымъ и такій, котрыхъ вовки въ овечихъ шкѣрахъ пожираютъ словами такъ, що они зведенѣ дияволскими намовами не тѣлько що нѣякои доброи науки „не пріймаютъ“, але стаются навѣть ложными апостолами противъ тверезости и нераз суть такъ „забавными“ и „щирыми“ для своихъ прозелитѣвъ, що въ пропинація вертаютъ домбвъ „въ три дороги“!

Такихъ належало-бы спамятати способомъ дѣлаючимъ у нихъ досадиѣйше, якъ слова, котрѣ позвѣстаютъ безъ успѣху. Маемо на се законъ противъ пѣяньства. Але чи бнъ выконуеся такъ, якъ повинень? А прецѣжь всѣ ц. к. староства на пѣдставѣ повторного наказу Выс. ц. к. Намѣстництва въ дня 10 лютого 1880 р. (ч. 1231) взывали всѣхъ начальникѣвъ громадскихъ, щобы пѣдъ власною отвѣчальностею, бѣдавали сейчасъ всѣхъ пияниць дотычнымъ судамъ для укараня.*) Але чи услухали начальники громадскѣ приказѣвъ ц. к. властей? Де тамъ! Многѣ въ нихъ навѣть не знаютъ о такихъ приказахъ, бо згаданѣ обѣжники кидалися певными людьми ad acta, — а прецѣжь начальники громадскѣ, выповняючи свои обовязки, могли-бъ не мало помочи священьству въ его трудахъ.

Єсть ще одна рѣчь, котра умно вплывае на тверезость народа, — а тою суть ярмарки и торги. Тамъ то повно лже-учителѣвъ и всякои случайности до пѣятики. Вправдѣ народъ нашъ вже провидѣвъ, але все таки тіи „закоплени до здоровя“, тіи „могорычѣ“ ярмарочнѣ — то покусы, съ котрыми треба числитися, бѣтъ якъ и „видючій“ може ослѣпнути. Крайна отже потреба, щобы ярмарки и торги ограничити, а взглядно въ цѣлѣмъ краю призначити торги на одинъ день въ тыждни, бо теперь не тѣлько що народъ марнуе грѣши на пѣятницю, але ходячи по торгахъ бѣтъ мѣстечка до мѣстечка черезъ весь тыждень, марнуе дорогій часъ и привыкае до „легкого хлѣба“, до неробства. Часъ бы вже, щобы сеймъ настановився врѣло и безсторонно надъ тою такъ важною рѣчею и ухвалилъ то, чого всѣ добромыслячѣ жителѣ Галичины собѣ желаютъ.

*) Дотычный обѣжникъ рогатыньского ц. к. староства зъ 28 лютого 1882 (ч. 1536) звучитъ дословно: „Выс. ц. к. президія намѣстництва рескриптомъ зъ дня 10 лютого 1882 р. (ч. 1231) знова поручила, щобы приписы, мѣстячѣ ся въ законѣ противъ піяньства зъ 19 липня 1877 (Д. з. д. 67), були выконуванѣ *якъ найенергичнѣйше и съ цѣлою строгостею.* Взываю про-те *зверхность громадскую,* бѣтклыкуючись до мого розпорядженя зъ 8 жовтня 1877 р. (ч. 9560), щобы особы, публично на піяньствѣ придыбанѣ, *безъ проволоки бѣдавала до укараня дотычнымъ ц. к. судамъ,* а такожъ о кождѣмъ переступленю приписѣвъ покликаного закона черезъ удержуючихъ господы и шинки, взглядно черезъ ихъ помѣчникѣвъ, — дотычный судъ завѣдомляла. За точне выконуванье нынѣшного розпорядженя чнню лично отвѣчальнымъ начальника громады.“

Соймъ краевый.

(V періодъ, II-а сесія).

5. Засѣданье зъ дня 22 вересня 1884.

Засѣданье бѣткрыто о ½12 передъ полуднемъ. На засѣданье явивсл пос. Грохольскій, котрый вже на стѣлько выздоровѣвъ, що мѣгъ прійти до сойму; явивсл также и министеръ Зьомялковскій. Секретарь Бадени бѣтчитавъ списъ петицій, зъ котрыхъ дуже много подано о запомогу; зъ иншихъ бѣтослано до комисіи буджетовои: петицію львѣвского товариства педагогичного польского о запомогу въ высотѣ 500 зр. на выданництво часописи „Szkoła“; Г. Врецьоны черезъ пос. Охримовича о запомогу на выданництво „Школьнои Часописи“; товариства „Школьна помѣчь“ черезъ пос. Охримовича о запомогу; о. А. Наливайка, гр. кат. катихита, черезъ пос. Свѣнѣньского о запомогу. До ком. петиційнои бѣтослано петицію Созаньского о змѣну назвы улицѣ Сикотускои на „Сикота“. До ком. господарства краевого бѣтослано: петицію о. Ілар. Пачовского, гр. кат. пароха, о канализацію областей положеных надъ Полтвою. До ком. администраційнои: Громада Коломыя о безпроцентову пожичку въ сумѣ 30.000 зр. на будову касарнѣ. До комисіи для повени: гром. Борщовицѣ о регуляцію Полтвы, а гром. Горожана мала о регуляцію Днѣстра и его притокъ. — По бѣтчитаню петицій палата удѣлила пос. Грохольскому бѣтпустку на одинъ мѣсяць. — Зъ порядку дневного принято законъ будовельный для Львова въ третѣмъ читаню. — Справозданье выдѣлу краевого въ дѣлѣ рѣльничои школы въ Черниховѣ, бѣтослано до комисіи господарства краевого. — Опѣсля пос. Скалковскій мотивувавъ свое внесенье въ дѣлѣ регуляціи долины горѣшного Днѣстра. Бесѣдникъ доказувавъ, що просторонь, вымагаюча регуляціи, выноситъ 80.000 моргѣвъ. Просторонь ся лежитъ майже бѣтлогомъ, бо що лишь тамъ засѣеся, вода забирае. Даннѣйше тѣ грунты були вѣльнѣ бѣтъ податку; нынѣ пѣдтягнено ихъ пѣдъ рубрику сѣножатъ и властитель мусятъ платити бѣтъ нихъ податокъ, хочь не мають зъ нихъ жадного хѣсна. Товариство политичне выробило вже проектъ регуляціи и нема нѣчого на перешкодѣ, щобы соймъ сей проектъ ухваливъ. Скалковскій обгорювавъ сей проектъ, а бѣтакъ внѣсъ, щобы мѣшана комисія пѣдъ проводомъ маршалка залагодила администраційну сторону сеи справы. Внесенье ее бѣтослано до комисіи для повени. — Зъ порядку дневного пос. Дѣдушицкій мотивувавъ свое внесенье въ справѣ змѣны закона школьного и пѣднѣсъ, що правительство бѣтказало соймови всякого вплыву на справы школъ середных и лишь черезъ аномалію мае соймъ право затверджати то, що розпорядитъ власть выконуюча. Вказуючи на проектъ закона школьного, котрый соймъ минувшого року ухваливъ, а котрый не одержавъ санкціи, завѣзвавъ бесѣдникъ палату, щобы знаючи, що стояло санкціи на перешкодѣ, взялася до новои роботы надъ змѣною закона школьного. Внесенье Дѣдушицкого бѣтослано до комисіи школьнои. — Наступило справозданье комисіи школьнои о внесеню пос. В. Козьебродского въ дѣлѣ асекураціи будынкѣвъ школьных. Справоздавець дръ Цоль доказувавъ, що мимо того, що певнѣ законы обовязуютъ мѣсцевѣ або окружнѣ власти школьнѣ, завѣдуючѣ фондами школьными, забезпечувати будынки школьнѣ, доси лишь дуже незначна есть часть забезпеченых будынкѣвъ; показуесь отже конечнымъ новый законъ, котрый-бы до сего дотычнѣй власти змушувавъ. Що до институціи, въ котрѣй будынки школьнѣ належало-бы асекурувати, вказуе дръ Цоль на товариство взаимных убезпечень въ Краковѣ. Комисія поставила слѣдуючій проектъ закона: 1) Будынки школьнѣ, належачѣ до якого-небудь публичного фонду школьного, мають забезпечуватися въ заведеніях асекураційныхъ. 2) Выдатки поносятъ тѣ, що обовязанѣ выставити и удержувати школьнѣ будынки, а веденьемъ дѣла асекураційного маютъ займитися власти, завѣдуючѣ фондомъ дотычного будынку школьного. Нагороды за шкоды бѣтъ пожару вплываютъ до фонду школьного и не можутъ бути ужитѣ до чого иншого, якъ лишь на бѣтбудованье або направу знищеного або ушкодженого будынку. Палата приняла проектъ комисіи. — Опѣсля предложивъ пос. Цоль справозданье комисіи правничои о его внесеню въ справѣ змѣны закона о екзекуціи; комисія ставитъ внесенье: „Взываеся правительство, щобы якъ найскорше перевело змѣны въ дотеперѣшнѣмъ законѣ екзекуціянѣмъ въ тѣмъ дусѣ, щобы при дрѣбныхъ належностяхъ не вѣльно було вѣрителеви вести другои и третои степени екзекуціи на нерухомости, доки не покажеся, що екзекуція на рухомости була безъ наслѣдкѣвъ.“ Палата приняла внесенье комисіи. — По дебатахъ надъ справою нищеня всѣлякого рода бураніъ по поляхъ и огородахъ референувавъ пос. Сѣнгалевичъ о петиціяхъ: громады Огынія, о отвореньe тамже суду повѣтового; гром. Чертежа, о выключенье ея зъ полит. повѣта въ Жидачевѣ и судового въ Журавнѣ, а придѣленье до Калуша. Петиція сѣ бѣтослано до выдѣлу краевого съ припорученьемъ, щобы сѣ справы розслѣдивъ и предложивъ соймови свои внесеня на найблизшѣй сесіи. — Зъ порядку дневного предложивъ на послѣдокъ выдѣлъ краевый справозданье о дозволеню побирани мыта въ многихъ мѣсцевостяхъ и предложивъ внесенье, щобы для мѣста Тернополя соймъ удѣливъ дальшои концесіи на три роки на копыткове. Сему спротивився заразъ пос. Корытовскій, доказуючи, що мимо копыткового дороги въ мѣстахъ суть якъ разъ найгѣрша; що же до Тернополя, то каже, що выдѣлъ рады повѣт. тернопѣльскои ухваливъ внести копытковe въ Тернополи и ся ухвала лишь дятого не перейшла, що выдѣлъ здекомплетовано. Бесѣдникъ внѣсъ, щобы надъ предложеньемъ що до Тернополя палата перейшла до порядку дневного. Пос. Макосъ боронивъ справы мѣста Тернополя и доказувавъ, що мѣсто выдае рѣчно 18.000 зр. на школы, зъ котрыхъ користае цѣла околиця; поручивъ отже, щобы палата приняла внесенье выдѣлу краевого. Пос. Антоновичъ спротивився сему внесеню выдѣлу, бо — якъ доказувавъ — Тернополь не спонявъ условій, пѣдъ якими дозволяся ему копытковe. Престаціи тамъ не выконуютъ, хиба лишь для демонстраціи, якъ то сталося при послѣдній случайности. Тернополь въ прочѣмъ не спонявъ формальностей. Рада повѣтова въ 1883 р. бѣткинула копытковe (пос. Макосъ по руски: „Перепрашаю, такъ не було!“) а по тѣмъ наступила знова комедія престаціи съ выстрѣлами. Въ сѣмъ роцѣ, якъ мы се чули бѣтъ пос. Корытовского, рада повѣтова не мала можности ухвалити жадань Тернополя. Така „даровизна“ въ сумѣ 31.000 зр. есть за надто великою, щобы на ню згодитися. Бесѣдникъ зажадавъ на послѣдокъ, щобы надъ сею справою перейти до порядку дневного. Промовляли що послы Рыбацкій и Бадени въ користь Тернополя; справы однакожъ не залагоджено, бо коли прійшло до голосованя, показалося, що въ соймѣ не було комплету. По бѣтчитаню интерпеляціи пос. Сгадницкого и товаришѣвъ до правительства; „Чи и коли думае правительство розпочати загальну регуляцію рѣкъ“, засѣданье понедѣлкове бѣстало замкнене.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Змѣны въ угорскѣмъ министерствѣ*). Въ Пештѣ кружатъ поголовски, що въ угорскѣмъ министерствѣ маютъ незадовго наступити змѣны особѣ, складаючихъ теперѣшный кабинетъ. Ходитъ именно чутка, що бар. Орча, котрый есть теперь министромъ a latere, мае бути именованый министромъ гонведѣвъ; министромъ a latere мае бѣстати теперѣшный министеръ торговлѣ гр. Павло Сечений, а теку министра торговлѣ обѣйме по нѣмъ теперѣшный министеръ комуникаціи гр. Кенена. На становище министра комуникаціи мае бути покликаный гр. Людвикъ Тисса. — Про змѣну портфеля министерства справедливости, котрои въ виду звѣстного браку гармоніи межи президентомъ кабинету, Коломаномъ Тиссою, а министромъ справедливости дромъ Павлеромъ, найскорше можна-бы сподѣватися — нѣчого не чути; а позаякъ змѣны ограничаются лишь на тѣмъ, що члены кабинету помѣняютъ межи собою поодинокѣ теки и зовсѣмъ зъ кабинету не выступлятъ, то належитъ заключати, що дотеперѣшна система зовсѣмъ не змѣнится.

(*Угорскій антисемити*) зачинаютъ объявляти живый рухъ и въ виду заповѣдженых въ звѣстнѣй бесѣдѣ Тиссы репресійныхъ мѣръ противъ ихъ агитаціи, приготовляются они до борбы за свои принципы. — Передовсѣмъ задумали они внести бѣтъ себе адресу до цѣсаря въ оборонѣ своихъ програмы, а на случай выемковыхъ заряджень противъ прасы напряму антисемитского, котрѣ задумавъ Тисса, рѣшились они ще енергичнѣйше выступати въ соймѣ, а кромѣ того заложити въ котрѣмъ нѣмецкѣмъ мѣстѣ письмо, пропагуюче антисемитизмъ, котрого примѣрника пересылались-бы пренумерантамъ пѣдъ ковертою.

(*Политичный консенсъ супружескій*). Межи численными предложеніями, внесеными сего року въ зальцбургскѣмъ соймѣ, знаходится справозданье выдѣлу краевого що до урегульованя консенсѣвъ супружескихъ въ княжествѣ зальцбургскѣмъ. — Пѣсля сего предложенія мае бути громадамъ въ Зальцбургу признане право не приволити на заключенье супружествъ въ тыхъ случаяхъ, де кандидатъ стану супружескаго не мае достаточного маетку на удержанье родины. Мимо, що правительство въ допису до выдѣлу краевого заявило, що такій проектъ до закона теперь не на часѣ и що черезъ се лишь помно-

житоя число неправныхъ уроджень, сторонництво клерикальне докончe домагаеся сего закона и бажае привернення сей постановы, котру разомъ съ другими реакційными институціями знесло було либеральне правительство. — Що съ такимъ проэктомъ выступлятъ також клерикалы высшо-австрійского сойму, можна сподѣватись, позаякъ се сторонництво майже що року и то навѣть тогды, коли було въ меншости, домагалося заведення або лучше сказати, привернення политичныхъ консенсовъ до заключування супружествъ.

(*Буджетъ Боснїи и Герцеговины*). Пѣсля вѣстей зъ Сераева, боснїйско-герцоговиньска дирекція скарбу занята отъ кѣлькохъ недѣль укладаньемъ буджету на р. 1885. — Буджетъ сей буде обѣймати въ деякихъ позиціяхъ такъ що до приходовъ якъ и розходовъ далеко высшй сумы, якъ въ минушѣмъ роцѣ, а причиною сего пѣдвышеня есть передъ всѣмъ побѣльшенье дотаціи на будову и удержанье дорогъ и желѣзниць, бо спѣльне министерство бажае въ якъ найкоротшѣмъ часѣ перевести въ Боснїи и Герцеговинѣ систематичну сѣтку дорогъ. Пѣсля урядовыхъ даныхъ знаходитоя теперь въ окупованыхъ краяхъ 17.000 километровъ дорогъ публичныхъ, а 1800 килом. дорогъ сельскихъ. Дальше пѣдвышенье выдатковъ потягне за собою дѣло раціональной колонизаціи, а наконець устроенье 4 новыхъ компаній. Пѣдвышенье сихъ выдатковъ мае бути покрыте передовсѣмъ черезъ побѣльшенье доходовъ зъ соли и тютюну, отакъ мае бути пѣдвышеный податокъ грунтовый, а наконець мае правительство надѣю стягнути значнѣйшй сумы въ продажи лѣсовъ.

(*Справа организацiи нацiональныхъ округовъ въ Чехахъ*). Дня 22 н. с. вересня мотивувавъ дръ Гербстъ въ ческомъ соймѣ свое внесенье въ дѣлѣ утворення одноцѣльныхъ пѣдъ взглядомъ національнымъ округовъ. Пос. гр. Клямъ заявивъ при дебатѣ надъ симъ внесеньемъ, що на него треба задивлятися якъ на справу, що входитъ въ обсягъ дѣлъ повѣтовыхъ и громадскихъ, и що про те належитъ придѣляти его до комисіи для справъ громадскихъ. — Соймъ призвавъ внесенье гр. Клями, а жаданье Гербста, щобы переказати тую справу спеціяльной комисіи, упало. Съ Гербстомъ голосували лишь члены сполученои лѣвицѣ, противно Нѣмцѣ-консерватисты отдали свои голосы за внесеньемъ Клями.

(*Податокъ отъ биржи*). Пѣсля информаціи газеты „Salzburger Chronik“ много пословъ до рады державнои зъ рѣжныхъ клюбовъ мае замѣръ внести заразъ по збѣравю рады державнои проэктъ закона о оподатковаю биржи. — Проэктови сему лишь радуватись, бо наколи бы станесл закономъ выровнае, хочь въ части тую несправедливѣсть економичну, що люде маючй найбѣльшй доходы, якъ банкиры и капиталисты, найменше причинаются до поношеня публичныхъ тягаровъ,— коли рѣвночасно посѣдачѣ грунтовъ, хочьбы и якъ малыхъ, та люде зъ прочихъ економичныхъ класъ платятъ отповѣдно значнй податки.

(*Выемковей мѣры въ Загребѣ*). По поводу выборовъ до сойму мали мѣсце въ Хорватiи послѣдными днями дуже численнй непорядки, безъ котрыхъ не обѣйшлася також и столиця краю Загребъ. — Магистратъ въ Загребѣ выдавъ зъ сеи причины розпорядженье, котрымъ завѣдомлае жителѣвъ о зарядженю выемковыхъ мѣръ, якъ се мало мѣсце передъ рокомъ, а се есть именно доказомъ, що власти уважаютъ ситуацію грѣзною.

ЗАГРАНИЦЯ.

Отголоски зѣзду въ Скерневицяхъ. До „Pol. Corr.“ доносятъ, що до 17 с. м. бѣльша часть царскои дружины вже отъѣхала; остались лишь ген. Черевинъ, маршалокъ двору кн. Воронцовъ-Дашковъ, ген.-губер. Гурко и ще кѣлькохъ высокихъ достойниковъ. Цѣлый зѣздъ отбувся точно пѣсля зъ горы вже уложеной програмы. Вѣсти, будто бы царь постановивъ особисто ревизитувати цѣсаря австрійского або нѣмецкого, суть пѣсля наведеной высше кореспонденціи зовсѣмъ безъосновай. — Важный въ наслѣдки буде, здаесь, зѣздъ трехъ цѣсарѣвъ для Поляковъ. Такъ пише „Kurjer Warszawski“: „Въ сферахъ правительственныхъ приготовляесь проэктъ реформъ администраційного и судового устрою въ Царствѣ Польскомъ; результатомъ сихъ реформъ мае бути заведенье декотрыхъ институцій въ нашомъ краю, котрй вже давно существуютъ въ цѣломъ царствѣ.“ Нѣмецкй знову газеты подаютъ ще точнѣйшй вѣсти о маючой наступити змѣнѣ въ привисляньскомъ краю; такъ доносятъ до „N. fr. Presse“: „Маркграфъ Вельопольскій мавъ выявити одной достовѣрной а въ близькихъ съ нимъ отношенахъ стоячой особѣ, що въ короткомъ вже часѣ будутъ въ цѣломъ царствѣ польскомъ заведенй земства (въ родѣ нашихъ радъ повѣтовыхъ *Red.*), а въ школахъ, а по части також и въ урядахъ, буде заведеный языкъ польскій. Въ той цѣли на розказъ царя мае зобратися въ Варшавѣ 25 або 26 с. м. пѣдъ проводомъ Гурка рада, въ котрой возьмутъ участь найзнаменитшй люде зъ шляхты и мѣщанъ зо всѣхъ осѣмь губерніяльныхъ мѣстъ. Рада ся мае займитися уложеньемъ проэкту земствъ для привисляньского краю.“ „Tagblatt“ знову доносятъ въ той самой справѣ, що царь вертаючи зъ Скерневиць задержитоя кѣлька днѣвъ въ Варшавѣ въ Лазенкахъ. „Всѣ цивильнй губернаторы привисляньского краю, а крѣмъ нихъ и ген.-губернаторы зъ Вильна и Кіева, Кохановъ и Дрентеленъ, маютъ приѣхати на день 25 с. м. до Варшавы и возьмутъ участь въ конференціи, котра отбудеся пѣдъ предсѣдательствомъ самого царя. Конференція ся мае займитися великими змѣнами административными и заведеньемъ судовъ приснжныхъ въ Царствѣ польскомъ и на Литвѣ“. — Що до вплыву, якій зробивъ зѣздъ трехъ цѣсарѣвъ на другй бѣльше або менше симъ зѣздомъ заинтересованй державы, приходитоя намъ заноту вати слѣдуючй вѣсти. Отъ часу зѣзду трехъ цѣсарѣвъ проявилось значне зближенье Туреччины до Россіи, котре ще тымъ мае незадовго набрати бѣльшого значеня, що мѣжь султаномъ а царемъ наступитъ вымѣна орденовъ. Дальшимъ наслѣдкомъ зѣзду въ Скерневицяхъ мае бути то, що Гиросъ вышле до всѣхъ державъ не репрезентованыхъ на зѣздѣ ноту або депешу, повѣдомляючи ихъ о цѣляхъ и границяхъ договоровъ, заключеныхъ въ Скерневицяхъ. Въ Лондонѣ сподѣваются навѣть окружника, котрый заховне имовѣрно Англiю до спѣльного предпринятія мѣръ противъ збѣльшаючогося соціялизму. Вже теперь ходятъ вѣсти, що на случай такого заховання англійске правительство откаже участи, позаякъ Гладстонъ супротивъ радикаловъ, съ котрымъ переговорювавъ пѣдчасъ своеи подорожи въ Шкоцiи, поробивъ певнй уступства и звязався деякими условiями. Франція знову заховуесь противъ сего зѣзду зовсѣмъ рѣвнодушно; ба, деякй французскй газеты уважаютъ сей зѣздъ лишь яко поверховну декорацію, выдвигнену кн. Бисмаркомъ для давно вже заключеной угоды. Въ Франціи въ загалѣ всѣ переконанй, що зѣздъ въ Скерневицяхъ порушувавъ переважно лишь питанье егинетоке и другй справы на восходѣ, а попри те також и способовъ, якимъ зарадити стремленямъ анархистичнымъ, а провѣдною гадкою зѣзду була лишь дѣйотна потреба удержаня загального мира. Въ правительственныхъ кружкахъ французскихъ не думаютъ, щобы зѣхавшйся монархи порушували комбинацiи, котрй у другихъ державъ могли-бъ лишь выкликати недовѣрье и обаву.

Нѣмеччина. Розбѣшлась була поголоска, що нѣмецкому цѣсареви приключилась знову прогода. Говорено, що цѣсарь Вильгельмъ на маневрахъ въ надреньскихъ провинцiяхъ упавъ зъ коня. Показалося однакожь, що цѣсарь посовгся лишь въ своей комнатѣ и упавъ на землю, однакожь не понѣсъ жадного ушкодженя. — Въ Познани перебувае вже отъ недѣлѣ министеріяльный совѣтникъ Штавдеръ и визитуе школы. Коли бувъ на лекціи языка польского въ гимназіи св. Марiи Магдалены, заохочувавъ учениковъ, щобы училися польского языка и не мало здивувався, коли почувъ, що на 300 учениковъ Нѣмцѣвъ лишь 40 учатся польского языка. Се поступованье инспектора приписуютъ Поляки також вплывови зѣзду цѣсарѣвъ въ Скерневицяхъ и кажутъ, що такъ Прусы якъ и Россія постановили выступати супротивъ Поляковъ съ бѣльшою толеранцiею.

Франція. „Бюро Райтера“ доноситъ, що одинъ отдѣлъ французского войска въ силѣ 2.000 людей выйшовъ несподѣвано на берегъ, напавъ на Хинцѣвъ, що були въ далеко бѣльшой силѣ, и побивъ ихъ рѣшучо. Хинцѣ змушенй були утѣкати. Ходитъ поголоска, що хиньске правительство хоче замкнути портъ въ Шангай.—Парвскй журналы доносятъ, що межи Францiею а Нѣмеччиною погодженоея вже у всѣхъ питанях африканьскихъ. — Поголоска, будто-бы Нѣмеччина намѣряла посередничити въ француско-хиньскомъ конфликтѣ, есть ложною и безпѣдставною, выдуманою имовѣрно Хинцями.

Англiя. Въ Англiи въ послѣдныхъ дняхъ настала нова тревога. „Standard“ получивъ именно зъ Брукселѣ вѣсти, пѣсля котрыхъ ирландскй „непримиримй“ задумали знову выступити безпощадно такъ противъ королевскои родины, якъ и противъ всѣхъ высоко положеныхъ особъ политичныхъ. Ирландцѣ замовили въ сей цѣли у одного досвѣдченого инжинера, що бувъ давнѣйше на службѣ у нигилистовъ, значне число бомбъ и постановили высадити въ воздухъ всѣ публичнй будынки, особливо-жь парламентъ въ Лондонѣ и домы полиціи въ Лондонѣ, Манчестерѣ и Дублинѣ, а О'Донованъ-Росса вызначивъ навѣть нагороду для того, хто покаже, въ якій способъ найлѣпше высадити въ воздухъ парламентъ. — Бюро Райтера доноситъ, що ген. Вольселей, котрый веде експедицію до Судану, повѣдомивъ телеграфично англійске правительство, щобы не высилало бѣльше войска до Египту. По поводу добрыхъ вѣстей зъ Хартума мае навѣть цѣла експедиція значно бути зредукована, а дотепернѣшный корпусъ перемененый въ родъ лѣтаючихъ колонъ. — Лордъ Дифференъ зостався именованый вице-королемъ Индiй и выѣхавъ вже на призначене мѣсце до Кальякуты. Англійскй журналы обговорюючи сю справу кажутъ, що лордъ Дифференъ докладно есть познакомленый съ положеньемъ и дѣлами въ Индiи и для того правительство англійске выслало его туды, сподѣваючись, що може въ недалекомъ вже часѣ прійде до чиного антагонизму мѣжь Россiею и Англiею.

НОВИНКИ.

— **Рекурсъ львовского магистрату** противъ розпорядженя рады школьной краевои въ дѣлѣ заведення у Львовѣ рускои школы на основѣ ухвалы трибуналу державного министерство откинуло и приказало громадѣ мѣста завести окрему школу.

— **О. Василь Чернецкій**, парохъ Сѣлця бѣлзкого, заснувавъ вже 13-ту зъ ряду читальню въ селѣ Добрачинѣ округа сокальского, при помочи о. А. Лаврецкого и п. Левицкого. Статуты вносятся сими днями до ц. к. намѣстництва.

— **Важне для щадниць.** Намѣстництво дозволило за призволеньемъ министерства дѣлъ внутрѣшныхъ, щобы щадницѣ въ поменшихъ мѣстахъ Галичины, такъ тй, що вже существуютъ, якъ и тй, що маютъ заложитися, побирали за пожички бѣльшій процентъ якъ 5%, наколи сего вымагаютъ мѣсцевй относины кредитовй и условія существованя заведеня.

— **Фѣльварки великій**, передмѣстье Бродовъ, погорѣли вже другій разъ сего року. Пожаръ знищивъ дня 22 с. м. о 10 год. рано кѣлька господарствъ, при чѣмъ стратило також двое людей житье; именно одного селянина, що ратувавъ, привалила стѣна и задушила на смерть, а також згорѣла дитина замкнена въ хатѣ, котра такъ скоро займилася, що не можна було дитины выратувати. Шкода въ збожу и худобѣ дуже значна.

— **Въ дѣлѣ розкопокъ въ Вихторовѣ** одержуемо зъ компетентного жерела слѣдуючу допись: „Перечитавши вчерашну допись, сигновану буквами А. Б. въ ч. 105 „Дѣла“ о томъ, що п. Теодоръ Нечуя Зьемьенцкій (не Сьемьеньокій, якъ хибно було подано въ послѣднѣмъ ч. „Дѣла“) въ характерѣ делегованого археолога краковскои Академіи въ товариствѣ надзирателя добръ п. Иполита Пневского шѣсть могилъ въ Вихторовѣ близь Галича розкопавъ, всѣ находки въ нихъ забравъ и съ собою до Кракова вывезъ, — удався Дръ Исидоръ Шараневичъ до презеса краковскои Академіи, пробуваючого теперь на сесіи соймовой у Львовѣ, Вп. пана Д-ра Маера, и просивъ о поясненье. П. Маеръ отвѣтивъ, що якъ кождого року такъ и сего року Академія наукъ въ Краковѣ выслылае знатоковъ на кошть Академіи въ рѣжній стороны краю для розкопування могилъ и въ загалѣ для археологичныхъ розслѣдовъ. Торокъ и позаторокъ выделегувала Академія п. Зьемьенцкого до Пѣдгорець и Галича, а сего року до Галича. Всѣ находки, зобранй п. Зьемьенцкимъ, будутъ въ Академіи старанно умѣщенй и охороненй, умѣтно оцѣненй и описанй, — а отакъ п. Маеръ ручивъ, що якъ только буде утвореный мѣсцевый музей въ Галичи, всѣ тій находки будутъ зъ Академіи совѣстно отосланй до того-жь музея, отже будутъ зверненй тому мѣсцю, де они зъ природы рѣчи приналежатъ. То слова презеса, п. Маера. Дръ Ис. Шараневичъ почувся вповнѣ заспокоеным тымъ выясненьемъ п. презеса. Впрочѣмъ п. Зьемьенцкій, повертаючи зъ Галича, бувъ у Дра Шараневича, показувавъ ему тій кременнй, дуже хорошо выробленй тошорки, що выкопавъ зъ могилы въ Вихторовѣ, и говоривъ ему о урнѣ, котру також выкопавъ и всецѣло черезъ обложенье ее сѣномъ схоронивъ. П. Зьемьенцкій зъобовязався словомъ Дру Шараневичеви, що всѣ выкопанй предметы зверне до Галицкого музея. Впрочѣмъ по поворотѣ до Кракова надѣславъ Дру Шараневичу свои брошуры: „Sprawozdanie z wycieczki archeologicznej w r. 1883 dokonanej (Halicz, Kryłos, Podhorce). W Krakowie, 1884“ и „Sprawozdanie z wycieczki archeologicznej do Podhorzec w r. 1882 dokonanej. Kraków, 1883“, де точно описанй всѣ его находки на давномъ рускомъ Плѣсниску коло Пѣдгорець. Дръ Шараневичъ замѣчае, що впрочѣмъ п. Зьемьенцкому розкопки коло Галича не мае права и силы зборонити, о скѣлько на тй розкопки властитель грунтовъ позволяе, а консерваторъ краевыхъ старинностей о томъ знае. — При сей случайности замѣчаемо, що Дръ Шараневичъ зъ своеи остатнои поѣздки привезъ до Львова три стародавнй ключѣ церковнй, выкопанй Вп. о. Лаврецкимъ на поляхъ, на котрыхъ ведутся розслѣды за церковными будовлями. Въ кѣнци примѣчаемо, що Президія ц. к. намѣстництва у Львовѣ выдала д. 21 мая 1884 (ч. 4283) за стараньемъ Дра Шараневича рескриптъ до ц. к. староств въ Станиславовѣ съ вѣзваньемъ поучати и упоминати при всякомъ случаю начальства громадскй Галича и окрестности, де отбуваются розкопы, щобы они самй старалися пильно берегчи выкопанй памятки и розкопалища отъ всякои ушкоды. Отвѣтне порученье выдано навѣть стацiи жандармерiи въ Галичи, щобы на случай якои ушкоды була помочною начальникамъ громадъ, выслѣджувала шкодниковъ, и т. д. Вп. о. Лаврецкій трудится теперь надъ консервацiею зобраныхъ памятокъ въ рр. 1882 и 1883, — на що п. консерваторъ В. Дѣдушицкій удѣливъ отвѣтный фонд. Згаданымъ памяткамъ грозитъ руина, бо на вольномъ воздусѣ выставленй на всѣ противности нашого клiмату и змѣнъ атмосферы. Честь отже о. Лаврецкому за его въ томъ дѣлѣ посвященье. — *И. Ш.*

— **Дръ Володимиръ Залозецкій**, голова товариства буковиньскихъ лѣкарѣвъ, именованый совѣтникомъ санитарнымъ.

— **Колонія студентовъ рускихъ на краковскомъ университетѣ** намѣряе — якъ зачуваемо — заложити руске товариство академичне. Таке товариство въ Краковѣ, по нашой думцѣ, явилося конечною потребою для пѣддержаня духа народного мѣжь тамошною рускою молодежею и мы лишь мусимо бажати, щобы намѣренье се сталося якъ найкорше довершеным дѣломъ.

— **Що упоминатися о належачй намъ права** все и всюды треба и що таки бодай въ деякихъ случаяхъ наша кривда буде узнана, — на те маемо новый доказъ. Урядъ почтовый въ Коломыи выдавъ бувъ дня 11 серпня на руску адресу — польскій рецеписъ и польскимъ письмомъ. Покривдженый Русинъ внесъ жалобу противъ дотычного урадника до Дирекціи почтъ у Львовѣ и швидко одержавъ въ рускомъ языцѣ завѣдомленье, що Дирекція потягне дотычного урядника въ Коломыи до отвѣчальности.

— **На Буковинѣ** — якъ намъ доносятъ — вызначаютъ ц. к. суды термины на руськй свята для рускихъ партiй, якъ се зробивъ ц. к. судъ повѣтовый въ Серетѣ, котрый вызначивъ для Стефана, Якова и Катерины Куцамабовъ терминъ на 27 серпня с. р. до ч. 7.468 (зъ 1884 р.).

— **Зъ Тернополя** пишутъ намъ: „Руска Бесѣда въ Тернополи“ прощала дня 14 с. м. одного зъ своихъ найлучшихъ товаришѣвъ, п. Теодора Стахевича, котрый откривши торговлю рѣчей церковныхъ въ Станиславовѣ, опустивъ Тернополь. Вечеромъ того-жь дня отбувся въ того поводу въ комнатахъ „Руской Бесѣды“ спѣльный пиръ, въ котромъ взяло участь значне число мѣсцевыхъ и замѣсцевыхъ членовъ, щобы при той нагодѣ отъѣзджаючому товаришеви отиснути руку и пожелати щастя въ ново-уладженой торговли. Численный сей збѣръ бувъ найлучшимъ доказомъ загального поважаня и признаня для прощаючогося. Бо нѣгде правды дѣти, п. Теодоръ Стахевичъ належавъ до тыхъ выняткovъ середъ нашого руского купецтва, що посѣдаютъ знанье въ своемъ званю, а и щиро служатъ своей народности. У всѣхъ важнѣйшихъ хвилях тутешного мѣсцевого житя руского бравъ онъ якъ найживѣйшу участь, кождо руске дѣло знайшло въ нѣмъ щирого покровителя, а що найважнѣйше, онъ належавъ свого часу до того малого кружка людей, котрй пѣднялися заснувати нашу „Руску Бесѣду“, теперѣшне огнище товариского и духового житя руского на Подолю. Пѣзнѣйше яко выдѣловый и господарь „Бесѣды“ давъ доказъ якъ найбѣльшого такту, практичного знаня и самопожертвованя. Тожь съ правдивымъ жалемъ прійшлось Тернопольцямъ понести таку страту и можемо только завидувати Русинамъ Станиславовскимъ въ томъ пересвѣдченю, що нашъ товаришъ якъ що до свого званя, такъ и що до поступованя въ житю публичнѣмъ и приватнѣмъ останеся вѣрнымъ своимъ засадамъ. А поки-що, нехай тыхъ кѣлька слѣвъ щирыхъ посвѣдчатъ, якъ дорогимъ буде для Русинovъ Тернопольскихъ споминъ про п. Теодора Стахевича, бувшого першого господаря „Бесѣды“.

— **Клюбъ центра галицкого сойму** мае намѣренье зъорганизувати выдавництво великои политичнои часописи у Львовѣ. Поки-що пробуе закупити у п. Савицкого „Dziennik Polski.“

— **Выборы до рады державнои.** Президія намѣстництва розписала выборъ посла до рады державнои зъ курiи бѣльшихъ посѣлостей въ округѣ выборчѣмъ Львовъ-Городокъ на мѣсце Октава Бартманьского на день 21 жовтня с. р. — Дня 23 жовтня с. р. мае знову отбутися выборъ посла до рады державнои зъ львовскои комнаты торговельнои на мѣсце дра Рачиньского, а 5 падолиста выборъ посла до рады державнои на мѣсце проф. Захарьевича, котрый, якъ звѣстно, выступивъ зъ „кола польского“ и зложивъ свой мандатъ. Въ справѣ сего послѣдного выбору доноситъ „Nowa Reforma“, що проф. Захарьевичъ не думае на ново кандидувати, а навѣть формально заявивъ, що выбору не прійме. Говорятъ, що двохъ кандидатовъ стараются о опорожненый мандатъ, именно Романовичъ и Каролъ Левакoвскій, бувшій членъ рады завѣдуючои желѣзницѣ черновецкои. Позаякъ о першомъ кандидатѣ „N. Ref.“ доноситъ, що онъ також мавъ заявити своимъ прихильникамъ политичнымъ, що не думае кандидувати и пѣдъ жаднымъ условiемъ не прійме мандату, то позостае доси, лишь кандидатура Левакoвского, котрого „N. Ref.“ горячо припоручае.

— **На торжество 50-лѣтнего ювилея** кiївского университету розсѣлавъ директоръ университету запрошенй лишь декотрымъ студентамъ, котрй ображенй симъ, що мѣжь ними робятъ выняткu, отослали ему карты назадъ. Зъ сеи причины також проявились мѣжь студентами неспокоѣ, що спонукало попечителя (инспектора краевого) вывѣсити на университетѣ слѣдуюче заявленье: Въ виду найновшихъ неспокоѣвъ заявляеся симъ, що всякй сходины закономъ не дозволенй, а наколи-бъ они отбувалися, то всѣ присутнй студенты будутъ арештованй и безпроволочно выключенй зъ университету.

— **Въ Вишневецкомъ замку**, въ мѣстѣ Вишнѣвцu, кременецкого повѣта, волыньскои губернiи, отбудеся почавши отъ сегодни черезъ чотыри тыждни розпродажъ старинныхъ памятокъ и вытворовъ штукъ, якъ: старинной мебелѣ, портретовъ королѣвъ и другихъ польскихъ фамилiй, образовъ, мармурныхъ бюстовъ, статуй, французкои бронзы, венецiяньского хрусталю, великихъ хиньскихъ картинъ, зеркалъ, королѣвскихъ екипажовъ и богато другихъ рѣчей. Вишневецкій замокъ, бувъ пѣковою власностею знаменитого въ исторiи Руси и Польщѣ роду князѣвъ Вишневецкихъ. Родъ той, — чи выводити его потомствомъ Гедимина и Ольгерда, чи отъ старо-шляхетскои рускои фамилiи, — есть на всякій случай однымъ зъ старинныхъ нашихъ родовъ и кѣлька стохѣтъ належавъ до рускои народности и рускои церкви. Три выдатнй предотавителѣ роду Вишневецкихъ, всѣ три Михайлы, въ XVI и зъ початку XVII вѣку були горячими прихильниками и оборонцями рускои народности и вѣры. Около половины XVII в. князь Ярема Вишневецкій першій ставъ перевертнемъ, змѣнивъ народность и вѣру своихъ предковъ и стався ихъ гонителемъ. Его сынъ Михайло бувъ уже польскимъ королемъ и зъ того часу родъ Вишневецкихъ належатъ вже до Польщѣ и католицтва. Вишневецкй були володѣтелями величезныхъ маетковъ на Волыни, володѣли майже цѣлою Полтавщиною и частею Черниговщины, були посвоячений съ знаменитыми княжими родинами рускими, а навѣть съ домомъ молдавскихъ господарѣвъ Могилъ черезъ сестру славного митрополита кiївского, Петра Могилы. Такъ отже розпродувана теперь коллекція старинностей замку Вишневецкихъ есть вѣковымъ добромъ древного, спершу руского а потому польского роду и обимае повно памятокъ дорогихъ також для нашои исторiи. Що збиралося вѣками въ одномъ богатомъ родѣ, — се въ чотыри тыждни розлетится по рукахъ незвѣстныхъ лиць — и хто знае, чи буде коли знову зобране и чи схоронится що для науки зъ богатого сего збору.

„Кіевска Старина“ взывае украинськихъ любителѣвъ и цѣнителѣвъ старины, щобы старалися набути въ розпродажи тую частину, котра має найбѣльшу важнѣсть для нашои исторіи. Особливо пѣдносить важнѣсть коллекціи портретѣвъ рускихъ историчныхъ дѣателѣвъ и архива кн. Вишневецкихъ.

— **Розрухи Копычинецкій.** Дня 23 с. м. рано розпочалася въ Тернополи передъ судомъ присяжныхъ послѣдна розправа противъ 35 обжалованыхъ за розрухи въ Копычинцихъ дня 11 мая с. р. Зъ обжалованыхъ находятся деякій въ слѣдчѣмъ арештѣ; прочій же на стопѣ вѣльнѣй. Уваженій суть именно: Гнатъ Ухачъ, Мих. Ухачъ, Олекса Иванчукъ, Іос. Турчанъ, Францишокъ Обертанецъ, Михайлъ Охѣйникъ, Дмитро Бульчакъ, Филипъ Багрѣй, Николай Бульчакъ, Ник. Маракъ, Ст. Стадникъ и Андрѣй Чичка. Предсѣдателемъ трибуналу есть сов. Піонтковскій; асесорами Пакошъ и адъюнктъ судовый Шеховичъ; протоколянтомъ аскультантъ Геля. Обжалованье вносятъ заступникъ прокуратора др. Саханекъ, а защиту веде адвокатъ др. Макосъ. Лава присяжныхъ складаеся по бѣльшѣй части въ дооколичныхъ селянъ. Переходъ цѣлои розправы подамо пѣзнѣйше.

— **Холера** въ Неаполи выступае съ нечуваною силою. Дня 20 с. м. занедужало въ самѣмъ мѣстѣ въ протягу 24 годинъ 380 особъ, а зъ тыхъ померло 236. Не менше сильно выступае она также на провинціи. Въ Неаполи мали власти откриты, що цѣла шайка злочинцѣвъ займалася троеньемъ людей; кажутъ навѣть, що злочинцѣвъ сихъ вже увязнено. Скѣлько правды въ сѣмъ, трудно ще довѣдатись. — Въ Кусала коло Генуы выбухла также холера. — Въ Испаніи и Франціи холера лишь слабо проявлялася. Въ провинціяхъ зараженыхъ холерою умирае тутъ що дня ледви 3 до 4 особы. Провинціи Аликанте въ Испаніи грозитъ крѣмъ холеры ще и друге нещастье, именно повѣнь.

— **Дрѣбни вѣсти.** Въ Кутахъ повѣсився 14 с. м. въ тамошнѣмъ громадскѣмъ арештѣ 20-лѣтный дротарь Петро Шибрихъ зъ Граноставу на Спижу въ Угорщинѣ, котрого арештовано за піяньство. — Гр. Грохольскій выѣхавъ 24 с. м. до Феслявъ на курацію. — Нынѣ въ вечеръ отбудеся у намѣстника перша рецепція. — Вчера бувъ обѣдъ у маршалка Зыблікевича, на котрый мѣжь другими були запрошенй еп. Сембратовичъ и пос. Сѣнгалевичъ. — Въ ночи зъ 23 на 24 невыслѣдженій доси злодѣй вломився окномъ до костела св. Николая у Львовѣ коло университету и забрали скарбонку, кѣлька посрѣбляваныхъ канделябровъ, двѣ малій короны съ брилянтами, медаліонікъ съ Матерею Божою и шнуръ дрѣбныхъ коралѣвъ съ золотою обручкою. — Въ селѣ Доминовцѣ коло Одесы появилася джума сибирска.

Вѣсти зъ Аепархіи Львѣвскои.

Канонічну институцію получили оо. 1) Алексей Зарицкій, пароxъ зъ Зарудя, на пар. Турье, дек. болехѣвскаго; 2) Іоанъ Гаваньскій, сотрудн. зъ Довгого, на кап. Высынѣвцѣ.

Завѣдательство кап. Губинь, дек. бучацкого, получивъ о. Мих. Садовскій.

Личный додатокъ зъ рел. фонду удѣлило ц. к. намѣстництво оо. 1) Стеф. Хоминьскому, пароху въ Демни, и 2) Мих. Лотоцкому, пароху въ Бродахъ.

Митроп. консисторія вставилася до президіи ц. к. намѣстництва дотычно канон. институціи о. Іоана Герасимовича на Турье, деканата олеського.

Введскый въ сотрудництво въ Устю зеленѣмъ, дек. устецкого, о. Анг. Войтѣховскій.

Ц. к. намѣстництво выплатило кошты подорожи по 50 зр. новопринятымъ до вѣденьскои семинаріи питомцямъ: Юліяну Дыдику и Михайлу Зобкову.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТКРАТУРА.

— **Хемія Г. Е. Роское'го,** професора хемій въ Манчестеръ. Переложивъ на рускій языкъ *Володимиръ Шухевичъ*. Цѣна 40 кр. У Львовѣ, 1884. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка. Въ малѣй VIII-цѣ, сторѣнъ IV + 99. Хемія есть „I книжочкою выданництва Руского товариства педагогичного у Львовѣ“. „Хемія“ ся призначена въ першѣй мѣрѣ для учителѣвъ школъ народныхъ, але може служити яко пѣдручникъ также для кождого, хочь трохи освѣченого чоловѣка. Авторъ трактуе рѣчь дуже популярно, при кождѣмъ поученю стараеся подати читателеви якъ найлекшій способъ зробити експериментъ. Перекладъ удачный, добрый, — тѣлько зъ-рѣдка попадаютъ деякій полонизмы, котрыхъ вже дарувати годѣ, н. пр. „кропля“ замѣсть „капля“. Въ книжцѣ есть 29 рисунковъ (фигуръ). Рисунки могли-бы бути красшій, выразнѣйшій, — ну, але годѣ; хто знае, якъ дорого коштуе выготовленье добрыхъ рисунковъ-деревориытовъ, — той не подивуе, що наше товариство педагогичне, розпоряджаюче на-разѣ окупыми фондами, мусѣло хочь-не-хочь обстати при рисункахъ-цинкографіяхъ. Впрочѣмъ „Хемія“ есть цѣннымъ здобуткомъ нашои педагогичнои литературы и мы горячо поручаемо ею нашимъ П. Т. Родницямъ.

— **Учебникъ шкѣльный,** „Исторію христіяньско-католицкои церкви“ о. Стефановича потвердила рада шкѣльна крэева и призначила для гимназій, школъ реальныхъ и семинарій учительскихъ. На днихъ высылается обвѣщенія того по всѣхъ дирекціяхъ. Головный складъ книжки находится въ книгарни Сейфарта у Львовѣ. Цѣна екземпляра 1 зр.

— **Учебникъ географіи для школъ середныхъ,** уложивъ *Анатоль Вахлянинъ*, ц. к. професоръ исторіи и географіи рускои академичнои гимназіи у Львовѣ. Цѣна 1 зр. 80 кр. а. в. Львовъ, 1884. Накладомъ фонду краевого. Зъ друкарнѣ товариства имени Шевченка. Въ VIII-цѣ, сторѣнъ VI + 424 + VIII.

— **Учебникъ всемірнои исторіи для низшихъ класъ** середныхъ школъ. Написавъ Антонъ Гінделі. Зъ шестого выдания переложивъ на рускій языкъ *В. И.* Часть III. Часъ новый. Цѣна 70 кр. у Львовѣ, 1884. Накладомъ фонду краевого. Зъ друкарнѣ товариства имени Шевченка. Въ VIII-цѣ, сторѣнъ 148.

— **Николай Костомаровъ** выданъ теперь въ Петербургѣ историчну драму въ 5 актахъ пѣдъ заголовкомъ „Елланы Таврицы“. Славный нашъ историкъ управлявъ и управляе также поле краснои словесности, чого свѣдками его украинськи поезіи, его повѣсти и драматичнй штуки, зъ котрыхъ перши три: „Переяславска нѣчь“, „Сава Чалый“ и „Загадка“ були написанй въ языцѣ украинськѣмъ. Зъ исторіи старинного свѣта И. Костомаровъ выданъ давнѣйше драму „Кремуцій Кордъ“ зъ часѣвъ римского цѣсаря Таверія, а теперь „Елланы Таврицы“ („Греки Крыму“). Драма написана въ дусѣ старинной грецкои поезіи; де драматичне дѣйство пѣднимаеся до лиризму, тамъ проза змѣняеся стихами. Рецензентъ драмы въ послѣднѣй книжцѣ „Кіевскои Старины“ высказуеся дуже похвально о новѣмъ трудѣ нашого историка и бажае „довгои ще дѣяльности славному путнику исторіи, котрого цѣле житье повне рѣжносторонного, добродѣйного и плодотворного труду“.

Господарство, торговля и промыслъ.

— **Торгъ збѣжевый Галицкого товарист. господарского,** шумно названый „межинароднымъ“ торгомъ, отбувся въ днѣ 16 и 17 с. м. и зробивъ цѣлковите фіаско. Явилося кѣлькохъ чужихъ агентѣвъ и отъѣхали, розумѣеся, съ нѣчимъ. Впрочѣмъ по сали ратушевѣй крутилися самѣ „халатовѣ“ спекуляанты. Торгъ збѣжевый бувъ тѣлько „пародіею“ торговъ. А Гал. товариство господарске хоче ще притымомъ закладати збѣжеву биржу. Для кого? Для „халатниковъ“! Въ краю нема розвитыхъ сполокъ властителѣвъ добръ земскихъ анѣ збѣженыхъ фирмъ съ довѣріемъ. При збѣжевѣй биржѣ хиба спекуляанты-жиды робили-бы заговоры противъ продуцентовъ...

На руки редакціи „Дѣла“ прислали:

— **Для „Шкѣльнои Помочи“:** Складка на именинахъ о. дек. Несторовича въ Ульговку 7 зр. 34 кр.

— **Въ Мостищахъ** пѣдъ Калушемъ на весѣлю у Вп. о. Авдыковского, на промову Вп. о. Гойданя, зложено на „Домъ Народный въ Калуши“ 24 зр. 16 кр. Датки збирали пп. Спиридонъ Губчакъ, Яр. Корытовскій и К. К., а по скѣнченѣй складцѣ Вп. о. Гойданъ обчислилъ тіи датки и взялъ отослати, де належатъ. Жертвували: Вп. о. Гойданъ зъ Зборы 5 зр., о. Кушникъ зъ Вѣстовы 1 зр., панна Весоловска зъ Вѣстовы 1 зр., паньство молодй 1 зр. 50 кр., о. Рожаньскій зъ Довгои Войи. 1 зр., панѣ Рожаньска 1 зр., панѣ Наумовичева 1 зр., Дръ Ал. Огоновскій 1 зр., п. Орестъ Авдыковскій 1 зр., о. Арсеній Авдыковскій зъ Мостищъ 1 зр., о. Шараневичъ зъ Камеця 2 зр. 10 кр., п. Чипчаръ зъ Львова 96 кр., п. Я. Корытовскій зъ Калуша 1 зр., дрѣбными датками 5 зр. 60 кр. — разомъ 24 зр. 16 кр. Вп. о. Гойданъ, складаючи грошеву жертву, заявивъ также, що пожертвуе матеріялъ на будову „Народного Дому въ Калуши“. Жертволюбность и патріотизмъ о. Гойдана вызвали у всѣхъ велике одушевленье и вдячность.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вск. В. Т. въ К. Якъ ту догодити? Отвѣтомъ на Ваше письмо нехай буде отъ що. Передъ нами 3 корр. картки, тѣлько що отобраній зъ почты: въ одній дикуютъ за довѣріе, що мы не перестали посылати; въ другій гнѣваются, що мы перестали высылати, хотяй предплата лишь до 31 сѣчня с. р. зложена, а въ третій пишутъ, що „мы не замовляли „Дѣла“ въ 1883 роцѣ и не обовязаній платити (розумѣеся, що довгъ за р. 1883); якъ бы нѣ було, не заслужили собѣ на угровы“ — а мы упѣмнулися карткою о належитость ще за 1883 рѣкъ! Чи-жъ можна посылати на замовленя и всѣмъ догодити?!

СВѢДОЦТВО.

Пѣдписанй заявляютъ симъ на пѣдставѣ точно имъ переведеного розслѣду, що папѣросова бибулка походяча зъ *фабрики папѣросовыхъ бибулокъ* „Le Houblon“ *мана Cawley-a & Henry-ego* съ *Парижу* есть знаменитои якости, зовсѣмъ вѣльна отъ всякихъ чужихъ частей складовыхъ, особливо-жъ вѣльна отъ всякихъ здоровю шкѣдливыхъ складниковъ.

Вѣдень, дня 24 мая 1884.

Пѣдпис. *дръ J. J. Pohl*,
звыч. публ. професоръ хемичнои технологіи при ц. к. техничнѣй академіи.

Пѣдпис. *дръ E. Ludwig*,
ц. к. публ. професоръ медичнои хеміи при вѣденьскѣмъ университ

Пѣдпис. *дръ E. Lippmann*,
надзв. публ. професоръ хеміи при вѣденьскѣмъ университетѣ.

(Правдивость повыщихъ пѣдписовъ потвердивъ *дръ J. Hoffmann*, ц. к. нотаръ у Вѣдни. Повыще свѣдоцтво пѣдписане и затверджене *ц. к. министерствомъ дѣлъ заграничныхъ и французскимъ посольствомъ у Вѣдни* дня 23 мая 1884.) 1134

Велика партія останкѣвъ сукна
(3 до 4 метры)
у всѣхъ краскахъ, на одяги мужескій, на загортки, жѣночій мантлѣ отъ дощу, на жѣночій плащѣ — розсылае за послѣплатою **за останокъ по 5 гульд.**
L. Storch, Brünn.
Останки не до пригоды принимаются назадъ. Вѣдрѣ высылаются по приславю 10-крейцаровои марки.
1061-26-52

Учитель домовый
Русинъ, съ кѣлькалѣтною практикою
глядитъ лекціи на селѣ
въ рускомъ домѣ. Лекцію таку може обняти на часъ необмеженый. 1179 (2—3)

Вдовы по священику
поступся до заряду господарства домового у священика вдовця.
Желаючій обняти мѣсце, зволятъ подати листовно мѣсце пробутя, вѣкъ, отношены родинй и свою жадана пѣдъ адресою: **Т. Т.** poste restante **Отынія.**
Лишь вполнѣ солидный молодый вдовець.

Аптика РУКЕРА во Львовѣ
1009 (88—?) поручае
препараты зъ гумы и выробы кавчуковй
для потребъ хирургичныхъ и иншихъ подобныхъ.

Огнетревалй и безпечнй отъ влому
солидно и прекрасно выроблений отъ американськими замками и паскалѣбыми закувками такій, якъ я доставивъ львовскому магистратови, станявъ львовскій ратушъ, продаю дуже дешево
КАСЫ
Симонъ Дегенъ
у Львовѣ, ч. 19 ул. Валова.
1152 (9—36)
(Проектн о кореспонденцію въ языцѣ нѣмецкомъ.)

Алексей Пасѣкевичъ
укѣнчивши минувшого року науку въ нѣмецкѣмъ заведеню въ Перемышли, пошукуе мѣсця. Може его, выказавшися краснымъ свѣдоцтвомъ, заразъ обняти. — Пробуваe теперь въ Олешицахъ Старыхъ, почта Олешицѣ.

На вѣденьскѣй всесвѣтнѣй выставѣ отзначена 2 медалями поступу за 8 вылитыхъ и выставленыхъ дзвонѣвъ для Votivkirche у Вѣдни. — На нимцо-австрійскѣй взаемнѣ промысловѣй у Вѣдни 1880 отзначена золотымъ медалемъ.

Цѣс. кор. **надворна отливарня дзвонѣвъ** и **металю**
Петра Гильцера въ Винеръ-Найштадтъ
(Peter Hilzer in Wr.-Neustadt) 989 (19—24)
поручаеся для **замовленя дзвонѣвъ всякои величины и звучности.** За попереднѣ означеный звукъ або чисто-гармонійный акордъ цѣлого подзвону гарантуеся.
Гармонійный подзвонъ дзвонѣвъ прирѣтольныхъ съ чистымъ сильнымъ звукомъ коштуе:

Зъ срѣбно-бѣлого никлю:		Зъ альпанка и мосяжу:	
1 подзвонъ съ 4 дзвонами	15 зр.	1 подзвонъ съ 4 дзвонами	10 зр.
1 „ „ 3 „	12 зр.	1 „ „ 3 „	8 зр.

Тай отливарня существуе отъ 1838 року и доси вылила 3946 бѣльшихъ дзвонѣвъ въ вагѣ 1,080.370 килогр. — **Сплата также на раты.**

5 килевй
БОЧОВКИ ВИНА
поручае
ТОРГОВЛЯ ГЕГЕЛЯЙСКО-ТОКАЙСКИХЪ ВИНЪ
К. Ф. ПОПОВИЧА
927 (45—52) ВЪ ТЕРНОПОЛИ

1 бочѣнка	Гегелайского столового .	2 зр. 10 кр
1 „	Гегелайского столового лучшои якости 2 зр. 30 кр. и	2 „ 50 „
1 „	Гегел. стол. ароматичного	2·70 и 3 зр.
1 „	Самородного вытравного .	4 зр. 30 кр.
1 „	Ермелеки-Бакаторъ стол.	2 „ — „

Повыще наведенй цѣны розумѣются празъ съ бочѣвкою окованою желѣзными обручами и оплаченымъ портомъ почтовымъ, такъ що благосклонный отбиратель жадныхъ бѣльше контѣвъ не поносить. Купуючи вина особисто тѣлько у продуцентовъ ручитъ за здоровй добрй, натуральній и лучшій вина якъ зъ Вершець, и просить о ласкавй заволеня.

Складъ фабричный красокъ, лякерѣвъ, покостѣвъ, продуктовъ хемичныхъ заразомъ и торговля матеріялѣвъ
ГИБНЕРА и ГАНКЕ
1157 (75—?) **во Львовѣ, Рынокъ**
поручае

Краски олѣйній
зовсѣмъ готовй до ужитку, до малюваня дверей, бокивъ, помостовъ, дахѣвъ, домовъ, огородовыхъ знарядовъ и господарскихъ, знарядовъ рѣльничыхъ и т. д.

КРАСКИ
олѣйно-лякеровй и бурштиново-лякеровй
масу до запусканя помостѣвъ
власного выробу, найлѣпшого рода
лякеръ до помостѣвъ,
лякеръ до школьныхъ таблицъ
найдобрѣйшій
лякеры повозовй правдивй
англійскій зъ фабрикъ Wilkinson, Heywood и Clark въ Лондонѣ,
всякого рода лякеры до роботъ внутрилиныхъ, вилиныхъ, дерева, жельза и шкѣры.

Краски сухй всякй роды:
анилиновй,
до крашеня янцъ
„ „ матерій,
друкарскѣ, бронзы (золотый порошокъ), золото въ аркушахъ,
ростиній въ плынѣ,
для переплетникѣвъ,
тушовй акварелевй въ гузичкахъ и лѣсочкахъ,
акварелевй вохнй въ трубочкахъ и мушлихъ,
до малюваня порцелиновъ,
олѣйный въ трубочкахъ до роботъ артистичныхъ.

Средства до ретушованя, олѣйки и пэникелы до роботъ артистичныхъ, пензлѣ, малярскѣ полотна, палеты сталюги и всякій прибори до малюваня и рисованя.

Артикулы для фѣльварковъ:
Смаровило до желѣзныхъ осей,
олива до машинъ,
теръ газовый,
цементъ и гипсъ,
китъ, асфальтъ,
антимерулеонъ,
нарбодовый квасъ и другій средства дезинфекціи.

Приряды пивничній:
Шпунты и чопы до бочокъ,
корки до бутильокъ,
капсѣ до бутильокъ,
маса до лакованя бутильокъ,
машины до корконаня бутильокъ,
„ „ „ бочокъ,
тирбушоны,
машины до мыття фляшокъ,
цины до бочокъ.

Артикулы гумовй,
кишки гумовй до газу и до стягала воды, вина, пива, квасу; плыты гумовѣ и пр.
простирала гумовй.
Пасы до машинъ и молотѣлень зъ найлѣпшихъ шкѣръ бельгійскихъ всякои ширины.
Гурты до машинъ, нужѣ конопляній.
Руры цинковй и оловяній.
Шрѣтъ, льотки и кулѣ.
Порошокъ на комахи и молѣ, тинктура на комахи, камфора и порошъ бѣлый.
Артикулы тоалетовй, мыла тоалетовй, Extraits d'odeur, Eau de Cologne, олѣйки и помады.
Лякъ до печатаня.
Чорнило до писаня, до гектографіи, червоне, синє, чорне, до значеня бѣлизны и автографічне.
Краски до печатокъ, гума и инчихъ розпущенй.
Китъ до скла и порцелины.
Смаровило непромакаюче на шкѣру.
Смаровила на копыта съ способомъ ужитку.
Товщь до оружія.
Лякеръ до чобѣтъ чорный, золотый и мѣнячійся.
Чорнило до шкѣръ.
Апретура до конзервованя шкѣръ и пр.
Все по найдешевшихъ цѣнахъ.
Цѣнники спеціяльній на жаданье gratis и franco.

☞ При замовленяхъ за послѣпла, тоже просится о присыланье певной суммы, котра выстарчила-бъ хочь на оплаченье тамъ и назадъ коштовъ почтовыхъ на случай недобрания посылки. ☜

Отъ осени року 1884 въ власномъ домѣ Рынокъ ч. 38

Выдавецъ **Иванъ Белей.** — За редакцію отвѣчае **Кирило Кахниевичъ.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пѣдъ зар. К. Бедняровского.

Ч. 107. Львовъ, Субота 15 (27) вересня 1884. **Рочникъ V.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крѣмъ руснихъ святъ) о 4-ѣй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція мѣдъ Ч. 44 улиця Галицкая.

Всѣ листы, посылки и реклямація належитъ пересылати мѣдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не вертаютсѣ тѣлько на попередне застереженье.

Поодинокє число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаютсѣ по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одного строчки печатной.

Реклямація неопечатанѣ вѣльнѣ отъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрація часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*: *для Россіи:*
на цѣлый рѣкъ . . 12 зр. на цѣлый рѣкъ . . 12 рубл.
на пѣлъ року . . 6 зр. на пѣлъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рѣкъ . . 16 зр. на цѣлый рѣкъ . . 16 рубл.
на пѣлъ року . . 8 зр. на пѣлъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рѣкъ . зр. 5·— на цѣлый рѣкъ . . 5 рубл.
на пѣлъ року . зр. 2·50 на пѣлъ року . . . 2 50кр.
на чверть року . зр. 1·25
Для Венгрии, сербіи Россіи:
на цѣлый рѣкъ . . . . 15 зр.
на пѣлъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рѣкъ . 19 зр. на цѣлый рѣкъ . . 6 зр

Отъ Администраціи.

Просимо всѣхъ нашихъ Вп. Предплатниковъ поспѣшити съ выровнаньемъ залеглыхъ рахунковъ и надсыланьемъ належитости за бѣжучій кварталъ — бо будемо змушенй обмежити накладъ и высылати лише тымъ, котрымъ предплата не скончилася.

Отозва.

Родимцѣ! Кому зъ насъ не звѣстна матеріяльна нужда нашого народа?! Но зносячи долю свою въ томъ взглядѣ съ спокойною резигнаціею, народъ нашъ радъ-бы здобути собѣ богатство умственне и тому на всѣхъ точкахъ рвеся до просвѣты, до науки! Для того то и наши львовскій народній школы наповняются що-разъ больше молодежею, що то охотно горнеся до свѣтла, щобы съ часомъ могла посвятити свои силы на добро отчины и народа. Но жаль хватае за серце, коли близше приглянемося житю нашихъ учащихся дѣтей; мы увидимо ту лишь самй матеріяльній недостатки, лишь саму неустанну борбу о хлѣбъ насущный!

Правда, завдячуючи твердой рускій природѣ, — многй выдержуютъ тую борбу, но многй и зарано вже примушенй покинути школу, щобы на нивѣ поли погребати свою охоту и талантъ.

Той сумный станъ рѣчей стався причиною, що въ р. 1878 заснованно у Львовѣ товариство „Школьна помочъ“ съ цѣлею нести матеріяльну помочъ той великой части дѣтей тутешныхъ народныхъ школъ, що то радй-бъ цѣлою душею учитися, а не маютъ до того анѣ власныхъ ще силъ, анѣ иншихъ средствъ. Шесть лѣтъ уже дѣлае се товариство въ томъ напрямѣ и многимъ-многимъ сталося оно великою подпорою.

Родимцѣ! Вы видите, яка благородна и гуманна цѣль „Школьной помочи“ и певно бажаете, щобы товариство се якъ найбольше розвивалося и розширало свою дѣяльность. Тое однакожъ статися може лишь тогды, коли звѣстна жертволюбность Родимцевъ побольшитъ малй фонды товариства, котрого дѣяльность теперь розтягатися буде и на ново-засновану руску школу при школѣ имени Пирамовича.

Дятого вступаючи въ 7-мый рокъ своей дѣяльности, отзываюся подписаный Выдѣлъ „Школьной помочи“ до всѣхъ Родимцевъ — и проситъ, щобы по при добровольнй датки, вписувалися якъ найчисленнѣйше въ члены того товариства и такимъ способомъ причинялися до его розвою.

Членьску вкладку, выносячу рочно лишь 50 кр., можна до подписаного выдѣлу присылати черезъ всѣ львовскій рускій часописи або на руки председателя товариства.

Отъ выдѣлу товариства „Школьна помочъ“.

У Львовѣ дня 25 вересня 1884.

Амвросій Полянський, председатель. *Іосифъ Ганчаковскій*, секретарь.

Quousque tandem Calinca...?

„Дай палець — а онъ бо хватае за цѣлу руку“... Оттакъ и съ тыми Змартвыхвстанцями, оттакъ и съ кс. Калинкою!

Въ 1881 роцѣ Соймъ ухваливъ для Змартвыхвстанцевъ мимо протесту рускихъ пословъ, мимо славной и знаменитой промовы Вп. о. Стефана Качалы, 10.000 зр. запомоги на будову ихъ интернату, — а теперь ось, якъ довѣдуемось зъ зовсѣмъ певного жерела, кс. Калинка внесъ до Сойму петицію, щобы Соймъ ухваливъ 15 стипендій по 300 зр. рочно для питомцевъ змартвыхвстаньского интернату. Кс. Калинка не жадае отже богато, а лишь 4.500 зр. а. в. рочного постояннаго податку на свой интернатъ! Правда, що не богато?! Розумѣеся, на томъ ще не конецъ! За рокъ-два кс. Калинка або якій другій патеръ забажае отъ сойму другихъ 15 стипендій, новыхъ 4.500 зр., и такъ дальше и такъ дальше, ажь поки наконецъ при величезныхъ недоборахъ треба буде на самъ интернатъ Змартвыхвстанцевъ подвысшати додатки до податковъ!

Домагатися сего нещастного року, року градовъ, пожаровъ, повеней, краху банку рустикального, и т. д. — такои сумы на стипендіи для будущихъ подвижниковъ целибату и тымъ подобного „добра“ межь рускимъ духовеньствомъ, — на се можутъ зважитися хиба лишь такій Змартвыхвстанцѣ, коли ще возьмемо на увагу, що Змартвыхвстанцѣ приняли сего року до свого интернату вже 46 питомцевъ, значитъ: на таке число питомцевъ маютъ фонды зобранй межь польскими графинями девотками, котрй становлятъ gros звѣстныхъ товариствъ „opieki nad unią“ у Львовѣ и Краковѣ... Чи змартвыхвстанцямъ 46 питомцевъ ще мало? Чи они хотѣли-бы всю руску молодѣжь загарбати до свого интернату?

То-жь то и есть! Того они бажаютъ! Єзуиты подъ змѣненою назвою, завязанй въ орденъ для приспѣшенья „zmartwychstania“ Польщѣ, — бажаютъ воскресити давній добрй часы панованя Єзуитовъ на Руси съ ихъ колегіями, котрй намъ для Польщѣ крали наше дворяньство, котрй звели славный родъ князевъ Острожскихъ на таку нужденну креатуру Єзуитовъ, якъ Анна-Алойза! Теперь змѣнилися обставины: Русины не маютъ вже свого дворяньства, а маютъ свое священьство, маютъ простый народъ. Треба отже до нихъ взятися, треба ихъ ущасливляти и до спасенія доводити — противъ ихъ волѣ, силомъ... Тактика зовсѣмъ єзуитска!

Мы цѣкавй, якъ поступитъ собѣ съ петиціею кс. Калинки нашъ Соймъ: чи такъ, якъ передъ трема роками, чи може инакше. Побачимо, чи Соймъ нашъ дальше схоче держатись политики „на перекоръ Русинамъ“, — чи може, набравши вже за тыхъ три роки хоць трошечки досвѣду, не схоче такъ легкодушно ще больше ятрити и такъ вже сильно розъятренй раны въ нашихъ межиплеменныхъ относинахъ въ краю...

Мы Русины доси уважали, уважаемо и уважати будемо дѣло Змартвыхвстанцевъ — дѣломъ чисто политичной натуры, вымѣренымъ противъ нашой народности, працюючимъ на погубу нашой народности, зъ того становища мы мусимо относитися и до кождого кроку нашого Сойму въ дѣлѣ Змартвыхвстаньскомъ!

Покривджена громада.

Чи одна то въ нашомъ краю громада покривджена въ якій або такій способъ? Богато ихъ! О многихъ яскравыхъ случаяхъ покривдженя нашихъ громадъ и не знае ширшій свѣтъ, — „кривду пожирае темрява“, нема кому вынести ю на свѣтъ ясный, на привлюдный осудъ. Громадяне пригнетенй, заневоленй, внеохоченй неудачами — махнутъ наконецъ рукою: „Най ся дѣе воля Божа!“ — кажутъ — „головою муру не переломишь!“ — тай замовкаютъ, клонятъ голову подъ ярмо недолѣ, не знаходячи побочь себе нѣгде порадника, заступника, щирои, прихильнои душѣ. Небавомъ розкажемо мы новѣйшу исторію кривды одной громады, — кривды такои, що слухаючи про неи, ажь волосъ стае на головѣ, ажь кулакъ стискаеся въ люти, въ гнѣву на кривдника, ажь серце пукае въ жалю и болю за покривджеными... Нынѣ-жь поговоримо о другой покривдженой громадѣ, Юридицѣ, при Бродахъ; — тымъ больше, що самй громадяне ею, удаются съ своею кривдою до насъ, до редакціи „Дѣла“, „котра — якъ пишутъ — звыкла боронити и въ опѣку брати всѣхъ пригнетеныхъ“..

Справа осады Юридики звѣстна вже по трохи въ давнѣйшихъ дописей въ „Дѣлѣ“. Осада тая подъ самымъ мѣстомъ Бродами управлялася окремо отъ Бродовъ и мала зверхность громадеку разомъ въ селомъ Фольварки велику. Тая зверхность побирала въ Юридики податки до 1882 року, выготовлювала фасіи чиншевй, выдавала концесіи на будовы и т. д. Юридичане посѣдаютъ въ Фольваркахъ вел. свои грунты и огороды. Передъ многими вже лѣтами, коли мѣсто Броды було вольнымъ мѣстомъ и довкруги него жило богато пачкарѣвъ (перемытниковъ), лучилося разъ въ Фольваркахъ, що пачкарѣ убили жида. Въ наслѣдство того власти наказали Юридичанамъ, щобы або самй постарались о достаточну сторожу безпеченьства, або щобы приняли ви отъ Бродовъ. Юридичане згодилися на друге, бо остаточно, що имъ могло шкодити, коли полиціянты бродскій полювали на пачкаровъ на територіи Юридики. Коли скасовано вольность мѣста Бродовъ и пачкарѣ розлетѣлися на всѣ вѣтры, Юридика почала убѣгатися о внесенье полиційного надзору мѣста Бродовъ надъ нею. Але вже отъ 11 лѣтъ надаремнй ви заходы! Броды — якъ звѣстно — були ще до недавна мѣстомъ побочь Дрогобыча найбогатѣйшимъ въ Галичинѣ, — а въ послѣдныхъ часахъ черезъ звѣстну жидовску господарку такихъ Лаварусовъ, Орнштайновъ и т. др. доведенй до крайнои руины. Жидовскій радѣ мѣскій очевидно мусить дуже залежати на томъ, щобы Юридика съ своими 119 самостойными господаретвами а 802 душами належала до Бродовъ и помагала вытягати жидовъ въ болота: платити довги, котрыхъ Юридика не робила, удержувати полицію, котрои ѣй не потрѣбно, мостити въ мѣстѣ тротоары по подъ жидовскій каменицѣ, удержувати школы для жидовъ и т. д., — а при томъ, розумѣеся не могчи користати въ правъ автономичныхъ и конституційныхъ, бо яку вагу може мати хоць-бы и 150 голосовъ христіяньскои Юридики супротивъ 2000 голосовъ жидовскихъ, бо въ самыхъ Бродахъ есть жидовъ 16.000, а христіянъ лишь 3000! Юридика, прилучена до Бродовъ, була-бы знищена морально и матеріяльно. Що до моральной стороны, — то вже й теперь нещастна христіяньска осада мусить глядѣти съ болемъ въ души, що жиды пакуютъ до неи въ Бродовъ всю морально упавшу и продажну себе частину суспольности, — родичѣ въ Юридики, хоць якъ имъ лячно о свои дѣти, не можутъ нѣчого порадити, бо нынѣ не маютъ своеи зверхности, а фактично панує надъ ними жидовска рада мѣска! Матеріяльно же Юридика була-бы зруйнована зовсѣмъ, бо дотеперь, належачи до громадъ III-ои класы, платила только 12% податку чиншового, заробного и доходового, — а яко приналежность Бродовъ мусѣла-бы платити податокъ посля вымѣру I-шои класы, а отъ того вновъ отповѣдній додатки!

Дѣло нещастной громады оперлося о соймъ. И що сказати на те? Выдѣлъ краевый поставивъ внесенье, щобы надъ петиціею громады о вылученье въ мѣста Бродовъ перейти до порядку дневного. Мотивы-жь такого внесени Выдѣлу краевого спочиваютъ на самыхъ фалшивыхъ подстапахъ, на такихъ, якій именно высказуютъ такій пп. Лаварусы et Comp. Вправдѣ Выдѣлъ краевый для подпоры свого внесени покликуеся на справозданя рады повѣтовои и ц. к. староства въ Бродахъ, але треба знати, що въ радѣ повѣтовой въ Бродахъ маютъ панованье: рязъ самй-жь члены рады мѣскои и властителѣ каменицъ въ Бродахъ, а въ-другє такій дѣдичѣ, що идутъ туды, куды имъ п. Лаварусъ каже. Члены рады повѣтовои въ меншихъ посѣлостей, въ котрыхъ имени промовлявъ о. Сѣрко за вылученьемъ Юридики, повстали въ меншости. П. старосета же гр. Русецкій зоставъ прецѣ именованый радою мѣста Бродовъ почетнымъ членомъ „за заслуги положенй для мѣста“ — именно въ дѣлѣ относинъ Юридики до Бродовъ. Все се треба взяти на увагу, рѣшаючи дѣло той нещастной осады.

Громадяне Юридики надѣслали вновъ петицію до Выс. Сойму съ прошеньемъ, щобы онъ рѣшивъ дѣло въ ихъ користь. Представивши сумный станъ свой якъ теперь, такъ ще больше на будучность, подписанй въ имени всѣхъ громадянъ, пп. Василь Сущиньскій, Игнатъ Волощакъ и Симеонъ Кирикъ такъ отзываются въ петиціи: „О колько панове радній мѣста Бродовъ съ тымъ не таятся, мавъ дръ Орнштайнъ спольно съ п. Лаварусомъ, властителемъ Бродовъ, приednати вже собѣ обѣцанку деякихъ словъ попирати въ Соймѣ мѣсто Броды. Юридика не маючи середъ себе такихъ людей, котрй могли-бы мати вплывъ у властей высшихъ, а тымъ больше въ Соймѣ, откликаеся до загалу пп. Словъ соймовыхъ, будучи увѣреною, що не дадутся унати мимо-приednаннымъ черезъ мѣсто посламъ и не дадутся обаламутити фалшивыми представленями агентовъ мѣста Бродовъ, але дадутъ послухъ жаданю, — хоць бѣдныхъ Юридичанъ, о колько оно въ держанѣ конституційной на правѣ оперте, — и помимо всѣхъ дотеперѣшныхъ нечестныхъ интригъ и неправдивыхъ представленъ — недопустятъ, щобы бѣдна Юридика на перекоръ своѣй воли до жидовского, задовженого, намъ анѣ крыхты неприхильного мѣста Бродовъ була прилучена и въ моральномъ та матеріяльномъ взглядѣ на вѣки погребана була. Благаемо отже о безвзглядну справедливость и просимо увзглядниты нашу просьбу, тымъ больше, що Юридика намѣряе съ громадами Фольварки великій и малій, Дѣтковцѣ и Старій Броды влитися въ одну велику, чисто-христіяньску громаду, черезъ що Юридика не пострадала-бы свои свободы“.

Такій голосъ розпуки нещастной громады повиненъ чей наказати Соймови врѣло застановитися надъ ви долею. Мы не сумнѣваемось, що нашй рускій послы поступлятъ по совѣти. Але-жь Юридика маe право домагатися своеи обороны въ Соймѣ такожь отъ бродского селяньского посла, гр. Станислава Баденіого. При выборѣ его въ Бродахъ выборцѣ-селяне домагалися, щобы п. графъ далъ имъ на письмѣ, що буде боронити правъ селяньскихъ, — п. графъ на письмѣ его не далъ, але словно обѣцявъ. Нехай же отъ въ сѣмъ случаю слово покаже чиномъ. Гр. Станиславъ Бадени, зоставши именованымъ совѣтникомъ школьнымъ, отдавъ свою пенсію на нагороды для сельскихъ учителевъ (розумѣеся такихъ, котрй на се „zasługują“). Не штука богачеви-графови дати грошь, котрый не чинитъ нѣ найменшого ущербу его кишени, — а штука зробити добро бѣдному, пригнетеному помочею моральною, хоць-бы прійшло трошки й „наразитися“ такимъ достойникамъ, якъ п. Лаварусъ або й п. Фр. Смолька... Обовязкомъ моральнымъ нашои краевои интелигенціи повинно бути — боронити христіянъ Русиновъ чи Поляковъ передъ неволею жидовскою... А тутъ именно надаеся такій случай... Больше совѣсти, больше независимости, больше розуму и понимання, — отъ чого нашой „врархіи суспольной“ хибуе!

ДОПИСИ.

Зъ Золочева.

(*Сумнй отношеня рускій въ Золочевѣ и Золочищахъ.*) Коли послѣдными часами духъ народного отрожденя огорнувъ майже всѣ закутки галицкои и буковиньскои Руси, коли позитивна и програмова борба о свои права, о свой моральный и матеріяльный бытъ появляеся навѣть у тыхъ колись „темныхъ масахъ“ народа, — то тутъ насупротивъ того всего овладѣла нашу сторону страшна дрѣмота (бо чей-

же ще не вѣчный сонъ!), такъ що отъ кольконъ лѣтъ не даемо хочь-бы найменшои овнаки житя, а злій языки, опираючися на тій фактичній апатіи, стали говорити, що въ Золочівщинѣ нема Русинівъ! Правда, що треба-бъ ихъ доперва съ лѣхтарнею Діогена глядати, але хочь-бы въ урядовыхъ датъ знаемо, що отъ року 1876 до 1883, с. в. въ семи лѣтахъ, завязалося въ самомъ Золочевѣ п я т ь рускихъ товариствъ, а то: въ 1876 р. филія общества Мих. Качковского, въ 1878 р. филія „Просвѣты“, въ 1879 р. Буреа филіи „Просвѣты“, въ 1880 р. Буреа св. о. Николая и въ 1883 р. читальня, котрій-то товариства мали злучити Русинівъ якъ изъ Золочева такъ и съ окрестности до спільнои працѣ для народного добра. И дѣйстно, на разѣ знайшовся потрѣбный комплетъ для уконституованя поодинокихъ товариствъ и выдѣлівъ по всякій формѣ; попробовано забавитися въ засѣданя „протоколярнѣ“, знайшлися и парляментарнѣ бесѣдники, що въ бесѣдахъ своихъ готовѣ були „за матѣрь Русь“ и послѣдну каплю крови дати, але мимо того всего отъ повныхъ чотырохъ лѣтъ, с. в. по томъ „polizeiwidrigen“ отчатѣ о. Д. Т. о Іосифѣ II (коли то Русины золочівскій такъ налякалися, що деякій въ нихъ свою сецесію въ рускихъ товариствъ навѣть въ ц. к. старостві нотификували) — не чути про нѣяку успѣшну роботу тутешныхъ Русинівъ.

Фактомъ есть, що отъ 1880 р. не отбулися анѣ одинъ загальнѣ зборы, анѣ одинъ повнѣ засѣданя выдѣлівъ; мы не чули про нѣякє справозданье секретаря, про нѣяке справозданье касове, — а за те читали мы въ „Дѣлѣ“, якъ въ Золочева пошукувано предсѣдателя одного въ золочівскихъ товариствъ рускихъ. Се фактъ, не гумбугъ американській, и мы пересвѣдчені, що такъ само треба-бы реклямувати цѣлый персоналъ выдѣлу, членівъ, вкладки членьскій и инші обовязки поодинокихъ членівъ!...

И мы съ тою выгодною ситуацією такъ выросли, що не зачервонѣвшися откидаемо и найневиннѣйшу инціятиву до розбудженя духа руского (якъ н. пр. устроенье руского вечерка музикально-деклиматорского); въ самомъ зародѣ убиваемо найкрасшу гадку пристарѣлымъ и ганьбячимъ: „не дасться... не выпадае...“ и т. и. Передъ лѣтами одинъ въ видинѣйшихъ Русинівъ подъ Золочевомъ заявивъ прилюдно, що тримаеся „едино-спасительнои въ нынѣшныхъ часахъ политики утилитарнои“; нынѣ, бачу, така максима у насъ горою и можна-бы больше такихъ видныхъ Русинівъ знайти, що готовій выречися всего, щобъ только не наражатися н. пр. п. президентови (котрый, якъ звѣстно въ засады въ рускій свята термины для рускихъ партій назначае), старостѣ, директорови, шлихтѣ и пр., бо-жь треба за всяку цѣну авансувати...

Тое польованье за авансомъ, почестями и титулами переходитъ всякій границѣ. У насъ не мало Русинівъ у всѣхъ станахъ, а ледво три подписали телеграму на вѣче въ справѣ Василіяньско-Єзуитскій; прочій сказали просто: *не можу*, бо хочу бути тымъ або тымъ, або *менѣ не випадае*, бо и подався на... За те Поляки и польскій товариства выслугуютси Русинами и Русинками... И такъ Русины выступаютъ въ польскомъ товариствѣ драматичномъ; kółko rolnicze мае предсѣдателя Русина; недавно завязався бувъ комитетъ польскій „ku uczczeniu 50-letniego jubileuszu c. k. Starosty, który urodzony w Illyryi stał się orędownikiem naszej (с. в. польскои) narodowości“, а тамъ вновь подыбуемо имева двохъ Русинівъ-священиківъ... А тымчасомъ нехай упадаютъ обѣ Бурсы золочівскій и одно въ товариствъ рускихъ, котре на самомъ початку числило 300 членівъ... На зборахъ рускихъ товариствъ деякихъ Русинівъ нема (кажутъ: „я не выхануюся“), але при съ-паньска наложенѣмъ столѣ середъ wyższych sfer społeczeństwa сыплятъ польскій панегирики хочь-бы на честь небощиківъ-Поляківъ, що велавилися кубанарствомъ та протекцією жидівъ-паразитівъ...

Таке у насъ дѣеся въ Золочевѣ и Золочівщинѣ! Сервилизмъ, утилитаризмъ, индеферентизмъ.. Тожь не диво, що всяка гадка-инціятива, будь она найневиннѣйша, найчестнѣйша, гине въ самомъ зародѣ, — хотяй можна смѣло сказати, що Русины въ золочівскомъ повѣтѣ нѣякои кринды не дознаютъ и свободно свое народне житье манифестувати можутъ. Въ ц. к. старостві, въ судахъ, въ урядѣ податковомъ пріймаютъ руски письма, власть не перешкаджае творити товариства, и пр., — але показуеся, що Русины самій собѣ ворогами.

На колькадесять селъ ледви двѣ чи три читальнѣ (на показъ). Замѣсть касъ пожичковыхъ громадскихъ творятся по мѣсточкахъ (Олесько, Бѣлый-Камѣнь) банки жидівскій „dla przemysłu i rolnictwa“... Громады по селахъ бѣднѣютъ, мѣщане жидуватѣютъ, нѣякои организаціи, нѣякои опѣки отъ провідниківъ... Мѣсцими самъ народъ будится и двигаесь — и дивна рѣчь, въ стороны самыхъ провідниківъ стрѣчае перешкоды...

На томъ кінчимо на теперь нашъ коротенькій оглядъ, — котрый оповѣстити мы уважали конечно потрѣбнымъ для розбудженя и опамятаня Русинівъ въ Золочева и окрестности, для добра и чести Руси, — а коли не пробудимося въ просоня, — то перейду до подрібнѣйшои характеристики тутешныхъ относинъ нашихъ...

Переглядъ часописей.

(*Новины изъ угорскои Руси за „Карпатомъ“. Великій гостъ въ Великомъ Бочковѣ. Варшавскій „Przegląd tygodniowy“ о Доминиканахъ львівскихъ.*)

Не бійте насъ! Не каменуйте насъ! Бо́гмо-Боже не наша вина, що мы такъ довгій часъ уже спустили зъ ока нашъ улюбленый угро-русскій „Карпатъ“ и не розвеселяемо читателівъ выписками изъ его незрівнаныхъ по логицѣ и стилистацѣ листівъ. Чи наша чи не наша въ томъ вина — не будемо доходити, пропало. Наше дѣло — по можности надгородити шкоду, и мы беремось до него. А шкода та велика и сама по собѣ, и ще зъ слѣдующихъ двохъ причинъ: разъ, що въ серіознѣй, прожитій нами порѣ, коли навѣть „Нове Зеркало“ почало було дрѣмати, самъ обовязокъ христіяньскій наказувавъ хочь выписками изъ „Карпата“ елико возможно підкрѣплятиупадающого духа веселости, а по друге, що й безъ логики и стилистики властивои только двомъ братямъ Гомичковымъ, вѣдомости подаваній ними широкому свѣту можутъ дуже причинятися до загального увеселенія. Отъ н. пр. ч. 30 доносить, що „въ дѣлѣ разряженія дѣвочихъ заведеній въ слѣдующій вторникъ будетъ держатися консисторское совѣщаніе“. Що вѣдомость та мѣстатъ въ собѣ щось дуже гарне, се вже кождому его инстинктъ скаже, — але о чомъ именно ту говорится — хочь рѣжте, не знаю. Що се за дѣвочій заведенія и за що, на що и якимъ способомъ они маютъ бути „разряжены“? Що „разряженная дѣвушка“ по великоруски значитъ выстроена, пышно одѣта дѣвчина, — се мабуть такъ; але якъ же то нашій браты Угрорусы „разряжатъ“ тій „дѣвочій заведенія“ — Богъ святый знае. И чому о такій, чисто тоалетовій справѣ, держалося ажь „консисторское совѣщаніе“ — се ажь теперь есть для насъ „темна вода въ облацѣхъ“. Ну, та Богъ съ ними, — може въ дотеперѣшныхъ строяхъ дѣвочихъ институтівъ доглянули що-небудь неморального, та запобѣгчи стараются? А може те „разряженіе“ мае ту инше значенье, бо́льшь милитарне, въ родѣ н. пр. того, якъ кажеся „зарядить ружье“ и „разрядить ружье“, т. е. набити стрѣльбу и выкрутати зъ неи набій? Ну, але опять таки: що, якъ, за що и якимъ лицемъ може „консисторское совѣщаніе“ выкручувати изъ „дѣвочихъ заведеній“? Подъ хайремъ, ту чоловѣкъ не знае, чи говорити: „щасть Боже!“, чи „вѣчная память!“

Тымъ деснѣйша и бо́льшь потѣшаюча есть друга звѣстка: „При епархальномъ правительствѣ нич новаго, все въ большой тишинѣ, ежедневныя и обыкновенныя дѣла текутъ своимъ рядомъ, только что числа чиновственныя съ дня на день увеличаются при содѣйствіи канониковъ викарія и директора канцелларія.“ Новинку ту подъ взглядомъ звязлости стилизаціи можна назвати геніяльною, а позаякъ о унгварскомъ „епархальномъ правительствѣ“ и его внутрѣшныхъ порядкахъ свѣтъ доси майже нѣчого не знае, тожь отрѣбуемо на подставѣ сего класичного документу дати о нѣмъ деякій поясненя. „Правительство“ те, якъ и всяке правительство въ Австріи есть дуалистичне; завѣдуютъ нимъ викарій и директоръ канцелярія, котрымъ „содѣйствуютъ“ каноники. Всѣ тій власти занимаются впрочѣмъ не жадною реальною роботою, а только „увеличеніемъ съ дня на день чиновственныхъ чиселъ“; есть се очевидно якась мистично каббалистична робота, о котрій анѣ мы, анѣ редакторы „Карпата“ не маемо нѣякого понятя. Незалежно отъ тыхъ властей и ихъ таемной роботы находится въ томъ правительствѣ якійсь „свій рядъ“, — се здаесь буде такій потокъ або рынва, котрою „текутъ“ дѣла и „ежедневныя“ и „обыкновенныя“. Пріємно намъ при томъ сконстатувати, що помимо такъ незвычайного устрою того правительства нема тамъ анѣ крику, анѣ сваровъ анѣ бійки, але „большая тишина“ и що въ загалѣ се мусить бути якесь окаменѣле, замуміоване правительство, такъ якъ въ нѣмъ анѣ при нѣмъ не дѣеся „ничь новаго“. Слава тобѣ Господи!

Зовсѣмъ на инше поле веде и иншими гадками навѣвае насъ допись п. Николая Ильковича, велико-бочковского п.(оржондного въ угорскомъ значеню) учителя, изъ дня 18 липня. „Текущаго года и мѣсяца — пише онъ — имѣли мы сщастя принимати славныхъ и великознаменитыхъ гостей писателей и дѣятелей красныхъ наукъ нашего милаго отечества“. Що се за гостѣ були, п. Ильковичь не говоритъ и насъ се тожь не обходитъ. За то оповѣдае дальше, якъ то онъ помимо вакацій и пильныхъ роботъ зобравъ 13, а И. Митровичь изъ Малого Бочкова 19 дѣтей и якъ дожидали „великихъ гостей“ коло церкви. „Около полудня приспѣли гости при сопровожданіи Высокоблагороднаго Господина Габора Варадія отечественнаго посла. Великихъ гостей привѣтотвовалъ мало-бочковскій мальчикъ Петръ Божукъ слѣдующею рѣчью: „Mélyen tiszelt vendégeink! Örömmel fogadjuk mélyen tiszelt vendégeinket mint kedves“ — простѣтъ, що перо мое не хоче дати наломатися на дальше цитованье тои певно хорошои и патріотичнои промовы рускаго сельскаго хлопця Петра Божука, котра закінчилася чисторускимъ окликомъ Eljen! „По сему дѣти читали изъ угорокихъ книжочекъ; такъ токожде въ проводительствѣ Іоанна Митровича пѣли слѣдующіи народныи пѣсни: „Fiatalság, Szántólegény dala, Szülöföldem nép határa, Kedvés hon“, — очевидно всѣ въ томъ самомъ прекрасномъ и мельодійнѣмъ языцѣ, що й титулы. О рускихъ пѣсняхъ, рускихъ промовахъ и бесѣдахъ очевидно не було и мовы. „О руская земле, — можна ту сказати съ авторомъ „Слова о полку Игоревѣ“, — уже не шеломянемъ еси! По руской земли простлалася Половцы аки нарядже гнѣздо, звоня рускимъ златомъ поютъ время Бусово!“

Мѣжь тымъ, коли въ Великомъ Бочковѣ малый мальчикъ рускій мадярскою мовою витае якихсь „великихъ гостей“, у насъ въ Галичинѣ „простираются“ благополучно Єзуиты и Доминикане-обсерванты. Вѣдома читателямъ нашимъ справа т. зв. реформы Доминиканівъ, якъ такожь и те, що деякій краківскій Єзуиты силуются розтрубити по свѣтѣ, що Русины въ спілцѣ съ деякими Поляками организуютъ супротивленье противъ реформы и кричатъ по газетахъ противъ нея. На такій побожній закиды и отповѣдати нѣщо, — мы только региструемо польскій голосы о тій справѣ, а до нѣякои организаціи польскои противъ реформы Доминиканівъ не мѣшаемось, разъ для того, що реформа та насъ нѣ болитъ, нѣ свербитъ, а по друге діятого, що й организаціи такои мѣжь Поляками доси нема и на утвореньe ея не заносится. Отъ и нынѣ намъ приходится зарегиструвати отзывъ поступового органу варшавского „Przegląd tygodniowy“, котрый въ подобный способъ, якъ мы се зробили, зводитъ до купы реформу Василіянъ съ реформою Доминиканівъ, добачуючи въ обохъ тыхъ реформахъ одинъ корѣнь — заходы єзуитскій. „Єзуитизмъ, пануючій нынѣ въ Римѣ, выгнаный зъ Нѣмеччины (?), Италіи (?), Франціи и Швайцаріи, найшовъ догодне поле для своеи дѣяльности въ Галичинѣ. Опираючись на пануючихъ въ Австріи эмаганяхъ клерикальныхъ, жваво вырушивъ здобувати ту зъ давна упослѣджену провинцію и не довго давъ чекати на пролвы своего вплыву и своихъ побѣдъ. Не вдоволяючись закладаньемъ власныхъ монастирівъ и заведень едукаційныхъ, підобравъ онъ підъ свій моральный зарядъ Змартвыхвстанцівъ, а затымъ захопивъ могучій и переважный вплывъ на т. зв. реформу нотыюючихъ въ Галичинѣ законівъ. Въ наслѣдокъ того Змартвыхвстанцѣ устроили бурсу руску для выховання молодѣжи, а Єзуиты монастырь василіяньскій въ Добромили замѣнили въ новиціятъ для того закону підъ своимъ надзоромъ. Розумѣеся, на ту узурпацію закону Лойолѣ повставъ мѣжь Русинами и либеральнѣйшими Поляками въ Галичинѣ немалый крикъ, але се не помогло нѣчого, бо цѣла справа була довершена нѣби-то по формѣ, за згодою провинціяла, властей австрійскихъ и курії римскои. Адресы, депутаціи, протесты, кипячій статіи газетнѣ, рекриминаціи противъ польско-єзуитскій партіи, все то минуло, а Єзуиты зробили свое, а що працювали не даромъ и только для своихъ цѣлей, безъ огляду на яку небудь народность, сего доказомъ есть те, що отсе знова о крокъ дальше отупаютъ въ томъ самомъ напрямѣ. За цѣль, за другій етапъ въ томъ побѣдномъ походѣ выбрали собѣ реформу Доминиканівъ!“

Дальше розказуе „Przegląd Tygodniowy“ звѣстній вже факты основаня богатого монастыря краківского, а затымъ и львівского черезъ обсерванівъ, и кінчитъ ось якъ: „Справа та зъ муровъ монастырскихъ выйшла вже на ширше поле и досталаси до дневниківъ, котрій не поминули ей отповѣдно освѣтити. Съ львівскимъ монастыремъ Єзуитамъ не піде такъ легко, бо есть онъ парохіею и удержуе школу народну, а въ разѣ заведеня обсервы одно и друге мусѣло-бы устати. То-жь приготовляеся цѣлый походъ противъ чужоземцівъ въ бѣлыхъ рясахъ, котрій на широку руку задумали експлоатувати богатства законівъ галицкихъ, и противъ чорныхъ братчиківъ чорного интернаціоналу, котрій всюды втискаются и грунтуютъ свои вплывы.“

О кольо мы радій-бъ були, щобъ мѣжь Поляками прецѣ разъ уже збудився здоровый духъ опозиціи противъ того „чорного интернаціоналу“, котрый теперь рівно повиненъ бути страшный имъ якъ и намъ, о только знова мусимо съ жалемъ сконстатувати, що на утвореньe такои партіи, такои организаціи и такого „походу“ поки що зовсѣмъ ще не заносится и що реформа Доминиканъ львівскихъ помимо живыхъ выступівъ одного-однісенького „Kurjer-a Lwowsk-ego“ есть уже довершеннымъ фактомъ. Иншій львівскій дневники мовчали въ тій справѣ якъ заклятій, а що найменше не выступали противъ нея, — значится: — „qui tacet, consentitur“, а „volenti non fit injuria“.

Соймъ краевый.

(V періодъ, II-а сесія).

6. Засѣданье зъ дня 24 вересня 1884.

Маршалокъ откривъ засѣданье о 11 год. передъ полуднемъ. — Комисія для повени уконституовалася въ той способъ, що выбрала кн. А. Сапѣгу головою, гр. Ив. Тарновского, а Ст. Єнджейовича секретаремъ. — Новыхъ петицій надійшло 40, мѣжь котрыми дві слѣдуючій замѣтній и характеристичній задля своихъ жадань. Такъ внесъ якійсь Едмундъ Красицкій прошенье до сойму черезъ пос. Журовского, щобы въ 4-класовій школѣ въ Лиску внесено науку руского языка, а прихожане лат. обряда въ Лишкахъ муроваихъ черезъ пос. Л. Водзицкого о зверненье костела, отданого въ 1796 р. тымчасово на руску церковь. Зъ иншихъ петицій замѣтнѣйшій: Товариство педагогичне польске о признанье школъ, въ котрыхъ працюе двохъ учителівъ, за двоклассій и признанье старшому учителеви додатку за управу; громада Самборъ о безпроцентову позичку на будову касарнѣ; Михайло Охинчь, рыгорозантъ ветеринарія, черезъ пос. Антоневича о запомогу на заплаченье такоы рыгорозовои; надворняньскій выдѣлъ повѣтовый о запомогу 500 зр. на водній будовы на Быстрици; оселя Юриндика о выключенье ей зъ громады Бродовъ и утвореньe особнои громады або о позставленье ей при громадѣ Фольварки великій. — Пос. Маеръ повѣдомивъ, що петицію учителя Герговича о запомогу на підручникъ географіи отступлено комисіи буджетовій. — Зъ порядку дневного приступлено до голосованя надъ справою дозволеня громадѣ Тернополь побираня копыткового, при чімъ маршалокъ заявивъ, що выдѣлъ краевый вносить привольенье привилея на три роки. Пос. Корытовскій поставивъ внесенье, щобы надъ сею справою перейти до порядку дневного, а пос. Антоневичъ поставивъ внесенье, щобы „на разѣ“ перейти до порядку дневного. Підчасъ голосованя внесенье выдѣлу краевого перейшло значною бо́льшостею. — Теперь наступила поокремѣшна дебата надъ проектомъ постановы, надаючои громадѣ Тернополь право побираня копыткового. Артикулъ I сеи постановы каже, що право се прислугуе громадѣ на три роки. Пос. Попель выступивъ противъ сѣй постановѣ, бо казавъ, що се выглядае такъ, якъ-бы соймъ хотівъ высказати выдѣлови вотумъ довѣря. Въ дальшій бесѣдѣ старався онъ выказати, що копыткове надто обтяжае жителівъ сельскихъ, що тягаръ сей, такъ само якъ и право пропинаціи по мѣстахъ, не повиненъ бути вже довше задержаный, а длятого ставитъ внесенье, щобы соймъ дозволивъ громадѣ Тернополь побирати копыткове лишь черезъ одинъ рокъ. За внесеньемъ п. Попеля промовлявъ такожь и пос. Стадницкій. Пос. Антоневичь казавъ, що годится по части съ попереднимы бесѣдниками, але вносить, щобы се отрочено ажь до часу, коли на порядку дневномъ стане справа закона дорожного. Дальше доказувавъ пос. Антоневичь, що въ актахъ нема протоколу засѣдання рады повѣтовои, на котрómъ признано копыткове за отповѣдне. Не звернено на те уваги, що копыткове платятъ выключно лишь селяне, котрі прецѣ не завсѣгды ѣздятъ на торги, а бо́льше до судівъ и урядівъ податковыхъ. Пос. Рыбицкій бувъ противный такъ внесеню пос. Антоневича якъ и пос. Попеля. Пос. Романовичь доказувавъ, що отказанье копыткового отдѣлало-бы дуже некористно на финансы Тернополя и що цѣла ся справа ведеся такъ, якъ бы край поносивъ якій жертвы въ користь мѣстъ. Атже мѣста платятъ высокій додатокъ индемнизаційный, а нѣколи на се не жалуются. Розвій мѣстъ есть передовсѣмъ користею для краю. На послѣдокъ промовивъ ще справоздавець пос. Баденя, а палата приняла цѣлый проектъ en bloc въ другомъ и третомъ читаню.— Зъ порядку дневного пос. Ковьебродскій мотивувавъ свое внесенье о кладовищахъ и доказувавъ, що середъ теперѣшныхъ относинъ не знати властиво, до компетенціи якои власти ся справа належитъ. О справѣ сѣй не згадуеся ясно въ жаднómъ законѣ, а що найгорше не згадуеся о нѣй въ законѣ громадскомъ. Не сказано навѣть, до кого належитъ закладанье кладовищъ. Розширюванье кладовища стаеся часто одною зъ найтруднѣйшихъ справъ до переведенья въ громадѣ. Въ Іордановѣ, каже бесѣдникъ, справа заложеня кладовища ведеся вже 9 лѣтъ. На послѣдокъ вноситъ, щобы внесенье его отослано до комисіи администраційной. Палата приняла внесенье. (*Конецъ будѣ.*)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Законъ о престаціяхъ въ часъ войны*). Одною зъ найважнѣйшихъ справъ, дотыкаючихъ сферы экономично-матеріяльныхъ интересівъ обывате-

лѣвъ державы, есть урегульованье престацій въ часѣ вóйны и óтшкодованя за нихъ. Питанье се не есть дотеперь рѣшене у насъ ни дорозѣ законодавчóй, а министеръ вóйны гр. Биландъ-Райтъ при случайности своей подорожи до Пешту, предпринятой въ цѣли участи въ спóльныхъ конференціяхъ, навязавъ съ репрезентантами обохъ правительствъ переговоры, прямуючí до порозумѣня въ справѣ закона о престаціяхъ въ часѣ вóйны (Kriegsleistungsgesetz). — Оба правительства, якъ довѣдуеся „Neue fr. Presse“, згодилися вже межи собою що до принципу, на котрóмъ основуеся законъ, и такъ вѣденьске якъ и пештеньске правительство подѣляютъ гадку, що за примусовí престаціи, котрí складаеся на обывателѣвъ державъ по поводу вóйны, належитоя óтшкодованье зъ спóльного скарбу, но цѣла рѣчь розбиваеся о то, що оба правительства не можутъ згодитись що до власти, котра булабы компетентною ликвидувати се óтшкодованье. Министерство вóйны, за котрымъ иде такожь долитавске правительство, жадае, щобы ликвидацію переводила администрація военна въ Вѣдни; противно же бажае угорске правительство, щобы ликвидацію займалися министерства обороны краевои въ Вѣдни и Пештѣ, а компетенція основувалась-бы на тóмъ, чи óтшкодованье мало-бы бути выплачене въ однóй або другóй половинѣ державы. — Óтъ того, чи буде можна полагодити сей рóжницѣ, зависитъ внесенье закона до конституційного трактованя и симъ дастся вытохкувати замѣръ министра вóйны задержатись ще кóлька днéвъ по укóнченю спóльныхъ конференцій въ Пештѣ.

(*Угорска бесѣда тронова*). Новый періодъ угорского сойму óткрые цѣсарь тронóвою бесѣдою дня 29 н. с. вересня въ великóй сали тронóвой замку въ Будѣ. Ажь до дня óткрытя сойму буде цѣсарь перебувавъ непереривно въ Геделье и въ замку въ Будѣ; дня 29 вересня верне цѣсарь о 9 годинѣ до Вѣдня.

(*На сегорóшней сесіи спóльныхъ делегацій*) не предложитъ правительство, пóсли вѣстей зъ Пешту, нѣякихъ дипломатичныхъ актóвъ, а рóвножь буджетъ для Босніи и Герцеговины мае бути внесеный безъ всякого експозе; ходитъ однакожь чутка, що делегаційна опозиція носится съ замѣромъ внести интерпеляцію въ справѣ въѣзду трехъ цѣсарéвъ въ Скерневицахъ.

(*Óткрытье хорватского сойму*). Урядова газета хорватска оголошуе, що соймъ хорватскій скликаный на день 30 н. с. вересня. Одною зъ першихъ справъ, котрыми займеся нововыбраный соймъ по своéмъ уконституованю, есть справа выбору 40 послóвъ до угорского сойму и трехъ членóвъ до высшои палаты. — Банъ Кинъ-Гедервари не буде присутный óткрытю хорватского сойму, бо яко членъ высшои палаты угорского сойму, хоче принятя участь въ его óткрытю.

(*Бесѣда дра Гербста*). Дня 22 н. с. вересня мотивувавъ дръ Гербстъ, якъ се мы вже въ послѣднóмъ числѣ „Дѣла“ доносили, свое звѣстне внесенье въ справѣ организаціи національныхъ округóвъ въ Чехахъ. — Бесѣдою его, выголошеною при тóй нагодѣ, займаеся цѣла ческа и нѣмецка праса, а въ виду того, якъ и въ тои причины, що въ нéй порушено справу принципіяльного значеня, буде интересно и нашимъ читателямъ познакомитись съ ея начеркомъ. — Пóсля погляду дра Гербста (котрый впрочóмъ подѣляютъ и полемизуючí съ нимъ ческí газеты), представляеся потреба творенія одноцѣльныхъ округóвъ административно-судовыхъ вже задля помиренія обохъ въ краю проживаючихъ народностей и дръ Гербстъ дивуеся, що правительство зó взглядóвъ часто бюрократичныхъ не прійшло на гадку утворенія такихъ округóвъ, позаякъ „администрація краю мусить óтповѣдати границямъ языковымъ и національнымъ“. Бесѣдникъ застерéгаеся дальше, що гадка означеня границь національныхъ не выйшла óтъ Нѣмцéвъ, лишь сама въ собѣ безъ участи котрои небудь стороны и що ее направленье такъ довго буде взмагатися, поки не вдоволятся справедливí жаданя. — Óтгакъ критикуе бесѣдникъ „политику помиренія“ и погрягаючи до отвѣчальности за ею наслѣдки теперѣшне правительство и парламентарну бóльшóсть, указуе межи прочими на економичный розстрóй. „Розличнí непорозумѣня“ — говоритъ дръ Гербстъ — „межи обома народностями найскравѣйше выступили на поли продукціи. Чи жъ не роздражнювано робóтниковъ противъ великому и дрóбному промыслови, дрóбного промыслу противъ великого, а всѣхъ противъ капитализмови?“ — На поли вѣроисповѣднóмъ óтноситъ Гербстъ агитаціи антисемитскí, а въ óтношеню національнóмъ розстрóй и роздражненье межи обома народностями въ Чехахъ, до óтношень сотворепыхъ правительствомъ гр. Таффе. — Съ першою частею бесѣды Гербста годится ческа праса и признае справедливóсть рѣчевымъ внесенямъ бесѣдника, коли однакожъ Гербстъ выступивъ опóсля съ рекриминаціями противъ парламентарнóй бóльшости, а на тóмъ самóмъ засѣданю сойму политичный товаришъ внесокодателя выступивъ съ интерпеляціею представляючою въ дуже драстичнóмъ свѣтлѣ неспокой случившійся недавно въ Чехахъ межи Нѣмцями а Чехами, добачаютъ Чехи въ внесеню Гербста тенденцію знесеня розпорядженя языкового въ Чехахъ, выключеня ческои мовы зъ нѣмецкихъ округóвъ и роздѣлу Чехъ. Противъ того протестуютъ Чехи въ всѣхъ своихъ органахъ, а посолы ческí голосували за óтосланьемъ внесеня до комисіи съ выразнымъ застереженьемъ, що въ цѣлóй справѣ нема нѣчого, щобы дотыкало подѣлу Чехъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Нѣмеччина. Листы выборчí до нѣмецкого парламенту будутъ выложенí публично дня 30 с. м., а парламентъ буде скликаный въ чотыри недѣлѣ по выборахъ. Сими днями оголошено також и сторонництво вóльно-консервативне свою програму, пóдъ якою оно приступае до выборóвъ. Оно обѣцюе въ своéй óтозвѣ поперати колоніяльну, соціяльну и економичну политику кн. Бисмарка. Досиль лишь вольнодумне сторонництво не оголосило своеи програмы. Сторонництво соціяльно демократичне скóнчило вже свои приготовленя. Оно поставило въ цѣлóй Нѣмеччинѣ 144 своихъ кандидатуръ, хочь декотрí съ кандидатóвъ кандидуютъ въ двохъ, трехъ и бóльше округахъ. Такъ кандидуе Бебель въ Дрезнѣ, Либкнехтъ въ Штольбергъ, Шнебергъ и Офенбахъ и т. п. — Велику сензацію выликикало, що цѣсарь Вильгельмъ не прійнявъ адресы вестфальскои шляхты. Причиною сего мае бути, що шляхта жалуеся въ адресѣ мéжъ иншимъ на строге поступованье супротивъ католикóвъ и на неустаючій культуркампфъ. Цѣсарь верне до Берлина около половины жовтня.

Єгипетъ. Англійске правительство заставило аморгизацію довгу державного. Зъ сеи причины, якъ доносятъ зъ Каиро, державы европейскí постановили внести протестъ, а генеральный консуль россійскій получивъ приказъ óтъ свого правительства придучитися до сего протесту. Въ кругахъ дипломатичныхъ ходятъ вѣсти, що Нубаръ-паша мае получити óтъ Франціи, Нѣмеччины, Австріи и Россіи идентичну ногу, заключаючу формальный протестъ. — Гордонъ мавъ вже двѣ депеши надóслати, въ котрыхъ выказуе потребу, щобы Суданъ заняли войска турецкí.

Италія. Благородне и высокодушне поступованье короля Гумберта въ Неаполи, котрый для останшихъ-ся спрóгъ жертвувавъ 40.000 франкóвъ и самъ особисто нéсъ помóчь нещаслывымъ, спонукало очевидно и папу до подóбного кроку. Въ письмѣ до кард. Якобинього заявляе папа, що на случай, якбы и въ Римѣ выбухла холера, óнъ готовъ покинути свою дотеперѣшну резиденцію и нести помóчь нещастливымъ. На бажанье папы мае бути також построеный недалеко óтъ Ватикану великій шпиталь, призначеный передовсѣмъ для тыхъ частей мѣста, що лежатъ близь Ватикану, именно для Борго и Трастевера. Лѣкарями въ сѣмъ шпиталѣ именувавъ папа докторóвъ Чекарелього и Валентинього. Декотрí италійскí журналы добачуютъ въ сѣмъ поступованю папы першій крокъ курiи римской до зближенья до италійского правительства.

НОВИНКИ.

— **На Загальный Збóръ общества им. Качковского въ Тернополи** (29 л. с. м.) знижили желѣзницѣ цѣны їзды: 1) Жел. Днѣстрянська и Альбрехта: за $1^1/_2$ билета III класы можна їхати до 2 л. жовтня до Тернополя и назадъ II гою кл. 2) Жел. Кароля-Людвика: за пóвъ билету I ои кл. можна їхати туды и назадъ III-ою кл. до 3 жовтня. 3) Жел. Львóвско Черновецка за цѣлый билетъ I-ои кл. можна їхати туды и назадъ II-гою кл., а за пóвъ билету I ои кл. туды и назадъ III-ою кл.

— **До руской школы** у Львовѣ вписалося вже до IV класы 21 ученикóвъ. Тымъ способомъ забезпечене вже óткрытье и четвертои класы тымъ бóльше, що — якъ зачуваемо — президентъ мѣста п. Домбровскій заявивъ, що наколи зголосится до IV класы лишь 20 ученикóвъ, то для сеи класы буде именованый окремый учитель.

— **Товариство „Шкóльна Помóчь“** мае честь прилюдно зложити подяку Вч. о. декану Ивану Коростыньскому зъ Грушовои за книжочку рóльничо-кред. Заведеня на 17 зр. и 88 кр., подаровану на цѣли того товариства. — *Выдiлъ.*

— **Въ Тернополи** óтбулося дня 24 с. м. óткрытье филіи „Народнои Торговлѣ“. При óткрытю бувъ також присутный бурмистръ мѣста п. Кузьминьскій.

— **Совѣтъ „Народного Дому“** принявъ въ члены пп. Ив. Браника зъ Черновець и Ив. Яндыка зó Львова.

— **Дръ Иванъ Антыньскій** óткрывъ сими днями адвокатску канцелярію при улицы Óрменьскóй ч. 8. Витаемо щиро Дра Антыньского на тóмъ новóмъ, независимóмъ становищи въ нашóй столицы и въ надѣи, що óнъ все и всюды буде боронити правъ Руси, кличемо ему: щасть Боже!

— **Редакцію „Руского Слова“** обнимае о. дръ Иванъ Бартошевскій вже óтъ найблизшого числа.

— **Въ Перемышлянахъ**, якъ доносятъ „Gaz. Nar.“, зложили всѣ члены тамошнои рады повѣтовои, выбраній зъ бóльшихъ посѣлостей свои мандаты зъ причины, що предсѣдателемъ рады выбраный п. Третеръ.

— **Зъ Бродского** пишутъ намъ: Дня 10 л. вер. с. р. óтбулося въ Ненячи, селѣ повѣта бродского и шкóльного округа золочѣвского, торжественне посвяченье ново-збудованого мурованого будынку шкóльного, заходомъ Впр. о. декана Теодозія Ефиновича зъ Поповець, мѣсцевого учителя и мешканцéвъ села Ненячь. О 8 годинѣ рано зóбралася въ будынку шкóльномъ молодѣжь пóдъ проводомъ свого учителя. О 9 год. прибувъ зъ Поповець Впр. о. деканъ и мѣсцевый приходникъ, а трохи пóзнѣйше Вл. п. Альбертъ гр. Цетнеръ, властитель Пóдкаменя, Ненячи и др. О 10 год. удалися всѣ до мѣсцевои церкви, де о. деканъ óтслуживъ Службу Б. при участи множества народа мѣсцевого и зъ селъ околичныхъ, молодежи шкóльной, п. графа и кóлькохъ сусѣдныхъ учителéвъ. По Службѣ удалися всѣ до шкóльного будынку, котрый посвятивъ о. деканъ при всѣй величности и повазѣ нашого обряда, а потому промовивъ до зóбраныхъ. Въ довшóй промовѣ выказавъ óнъ значенье шкóлъ нашихъ рускихъ, вплывъ ихъ на житье домашне и публичне и на розбудженье правдивого руского патріотизму. Згадавъ о óтвѣчнóмъ работѣ, въ якóмъ черезъ сотки лѣтъ стогнавъ народъ рускій та о данóй намъ Цѣсаремъ свободѣ розвиватися самостóйно — и внѣсъ Цѣсареви Францъ-Іосифови „многая лѣта“, котре всѣ съ одушевленьемъ óтспѣвали. Дальше о. деканъ заохочувавъ громадянъ посылати дѣти до школы, а пóдъ конецъ подякувавъ въ имени громады Вп. п. Цетнерови за удѣленье помочи моральной и матерíяльной при будовѣ шкóльного будынку. П. графъ не тóлько два разы въ тыждни прíѣздивъ зъ Пóдкаменя до Ненячи и самъ лично управлявъ будовою шкóльного будынку, але ще подарувавъ громадѣ цеглу, вапно, гонты и деревяный матерíялъ. Промова о. декана зробила на всѣхъ присутныхъ дуже велике впечатлѣне. По о. деканѣ промовивъ гр. Цетнеръ (по руски): „Я не Русинъ, — говоривъ п. Цетнеръ съ великимъ зворушеньемъ, — але я на рускóй земли уродився, на рускóй земли выховався, на рускóй земли похованъ óтця-матéръ — и на рускóй земли хочу свои кости зложити. Помагавъ я вамъ при будовѣ школы, бо люблю васъ, люблю дѣти вашí, люблю народъ рускій. Робѣтъ такъ, якъ васъ научае о. деканъ, бо óнъ добрый чоловѣкъ — и все йде къ лучшому, óтъ коли óнъ у насъ замешкуе. Посылайте дѣти до школы и слухайте учителя, котрый щиро коло вашихъ дѣтей працюе.“ — Дальше промовляли ще мѣсцевый учитель и декотрí громадяне. Вкóнци óтбулася простенька перекуска, а музика приграваля рускí пѣснѣ. — На тóмъ кóнчу описъ торжества, котре довго позостане въ памяти и серцяхъ мешканцéвъ. Дай Боже, щобы всѣ громады нашí побудували собѣ такí школы, якъ громада Ненячь, и щобы всѣ властителѣ добръ земскихъ такъ щиро справляли словомъ и дѣломъ рускому народови, — а краюша будучность засвитае для нашого краю! — *Созонтъ Ходоровскій*, учитель-гóсть, въ имени многихъ.

— **Юбилей 50-лѣтного истнованя университету св. Володимира въ Кіевѣ** óтбувся въ днѣ 19, 20 и 21 с. вересня. Першій день проминувъ на церковныхъ óтправахъ, котрí були дуже величнí, бо епископы зъѣхалися на свóй соборъ пóдъ проводомъ оберъ-прокурора св. синоду, Побѣдоносцева. Другого дня óтбулося торжество въ университетскóй сали. Куратóръ óтчиталъ царске привѣтне письмо и телеграму министра просвѣты. Óттакъ ректóръ Ренненкампфъ выголосивъ привѣтну бесѣду и óтчиталъ имена почетныхъ докторóвъ университету; Побѣдоносцевъ, бувшій въ сали, самъ óтобравъ свóй дипломъ. Зъ заграничныхъ почетныхъ докторóвъ явився лишь дръ Бенедиктъ зъ Вѣдня. Потому промовивъ кіевскій митр. Платонъ и подарувавъ университетови образъ святого, а по нѣмъ засуспендованый сербскій митр. Михаилъ промовивъ въ имени (?) сербского народа. Университеты зó Львова, Черновець, Вѣдни и Праги прислали свои благожелания. Третого дня óтбулася прогулька въ околицю Кіева. — Цѣлый однакожъ ювилей óтбувся безъ участи студентóвъ университету, а скóнчився найвѣть трагично. Другого дня ювилею студенты мали справити концертъ и пиръ и позапрошували делегатóвъ зъ другихъ университетóвъ россійскихъ и въ загалѣ славяньскихъ и представителéвъ власты. Ще передъ вакаціями — якъ доносятъ россійскí газеты — выйшло непорозумѣнье черезъ те, що студенты конче уперлися при тóмъ, щобы хоромъ дириґувавъ славный нашъ композиторъ Ник. Лисенко. Бажаню тому студентóвъ остаточно вдоволено. Тымчасомъ найшло нове непорозумѣнье. Ректóръ не хотѣвъ допустити всѣхъ студентóвъ до участи въ ювилейныхъ торжествахъ, а тóлько 300 такихъ, котрымъ óнъ дасть на ихъ имена билеты вступу. Студенты, одержавши билеты, повóтсылали ихъ назадъ, а загалъ студентóвъ забажавъ бодай того, щобы студенты собѣ самí выбрали тыхъ 300 участникóвъ. Ректóръ на се не згодився. Кромѣ того вычеркнено студентамъ зъ ихъ програмы многí точки, на котрыхъ студентамъ залежало, и заявлено имъ, що надъ концертомъ и пиромъ студентскимъ мусить бути контроля. Се вже до краю погнѣвало студентóвъ и они заявили, що въ ювилею зовсѣмъ не беруть участи. Другого дня ювилею ректóръ оголосивъ, що студентамъ вступъ до университету зборонений и що входу буде стерегти полиція. Коли ректóръ, куратóръ и оберъ-прокуроръ св. синода Побѣдоносцевъ того дня їхали до университету, студенты на бульварѣ витали ихъ свистомъ, по трохи пролѣтало и камѣнье. Пóдчасъ самого-жъ торжества ювилейного студенты ходили великими товпами по мѣстѣ и спѣвали пѣснѣ. Улицю до университету замкнули козаки и повысылали патрулѣ, а въ ботаничнóмъ огородѣ и въ сусѣднóмъ университетови домѣ стояло по 400 салдатóвъ на поготовѣ. Пóдчасъ того арештовано 26 студентóвъ. Вечеромъ студенты и товпа нашого народа зóбралися передъ мешканьемъ ректора и вытовкли камѣньемъ óкна, при чóмъ камѣнь зранивъ голову одному професорови, що бувъ у ректора. Другого дня сцены такí повторилися. Илюминованый университетъ бувъ окруженый козаками. Въ мѣсцóмъ огородѣ прíйшло до бíйки мéжъ студентами а полицією, при чóмъ, якъ доносятъ до „Neue fr. Presse“, двохъ студентóвъ поранено а 30 арештовано. Такíй то бувъ ювилей университету въ Кіевѣ!

— **Дръ Трахтенбергъ**, бурмистръ мѣста Коломыи, зложивъ урядъ бурмистра дня 24 с. м. Говорятъ, що жителѣ христинне хотятъ его просити, щобы дальше зостався ихъ бурмистромъ.

— **Желѣзница Кароля Людвика** подае до вѣдомости, що óтъ 1 жовт. поѣзды поспѣшнí ч. 1 и 2 будутъ задержувалися одну минуту на стацiи въ Максимовцѣ, де можутъ всѣдати и высѣдати подорожнí и де будутъ прíйматися такожь пакунки.

— **Проектъ желѣзницѣ Снятынъ-Кострижовка**, поданый бар. Яковомъ Ромашканомъ до министерства, звернуло министерство до намѣстництва въ цѣли доконаня ревизíи сеи трасы. Нова ся линія буде выносити 53 кильометрóвъ довготы и буде переходити черезъ мѣсцевости: Залуче, Устье, Белелуя, Красноставцѣ, Топорóвцѣ, Городенка, Серафинцѣ, Стефанówка и Прелапче.

— **Министеръ рóльництва Фалькенгайнъ** прíйде 2 жовтня до Галичины въ цѣли розслѣдженя, въ которыхъ мѣсцяхъ Карпатъ належало-бы заводити лѣсы для забезпеченя жерелъ. Министеръ мае оглянути цѣлу околицю óтъ Живця ажь по Сколье.

— **Ч. Михайло Куришъ**, господарь въ Жабокрукахъ, деканата жукóвского, одержавъ óтъ митрополичого Ординарíята львóвского похвальну грамоту и архіерейске благословенье за украшенье церкви и справленье великого дорогого звона и фехона.

— **Выбухъ пороху**. Въ торговли Е. Клáйна у Львовѣ въ рынку наступивъ вчера о 5 годинѣ по полудни сильный выбухъ пороху въ хвили, коли субектъ пакувавъ порохъ въ побóчнóмъ магазинѣ. Выбухъ бувъ такъ сильный, що óтъ напору воздуха въ окленѣ потрѣскали шибы óтъ óконъ надъ дверми. Субектови на щастье не сталося нѣчого небезпечного, лишь потерпѣвъ легке попареньe. На мѣсце выбуху прибула заразъ сторожа пожарна.

— **Зъ Вислока горѣшного** пишутъ намъ, що въ ночи зъ 19 на 20 с. м. пóдчасъ сильного дощу грóмъ вдаривъ въ хату тамошного селянина Валька Блажевского; запаливъ ей и помимо сильного дощу знищивъ цѣлу сегорóчну незабезпечену працю досыть заможного господаря. Шкода выноситъ що найменше 800 зр. Задля улывного дощу будынки сусѣдныхъ господарéвъ не потерпѣли.

— **Въ Верхратѣ** пов. равского пóдложено ще 27 серпня на желѣзнóй дорозѣ, якъ разъ коли мавъ надъѣхати поѣздъ особовый, три великí каменѣ. На щастье служба желѣзнича побачила ще завчасу перешкоду и усунула ей зъ дороги. Жандармерія выслѣдила теперь злочинцю въ особѣ Ивана Іонка зъ Девятира, роботника при желѣзници, котрого óтъ службы увольнено.

— **Въ Обертинѣ** селянинъ Петро Комисарчукъ, посварившися съ своимъ батькомъ вдаривъ его такъ сильно въ голову, що сей впавъ на мѣсци трупомъ.

— **Анархистъ Камереръ**, котрый óтъ 19 мая с. р. яко войсковый дезертеръ бувъ вязненый въ гарнизоновóмъ судѣ у Вѣдни, зóставъ по попереднóмъ слѣдствѣ страченый также дня 20 с. м. Камереръ бувъ обжалованый за то, що: 1) въ спóлцѣ съ страченымъ вже Штельмахеромъ убивъ въ Штрасбургу аптикаря Лингарда, одного жовнѣра стоячого на вартѣ и напавъ на вóзника, щобъ его також убити; 2) напавъ въ цѣли розбою на банкера Гайльброна и якогось Отингера въ Штуттгардѣ; 3) застрѣливъ агента полицíйного Глюбека и 4) въ спóлцѣ съ Штельмахеромъ допустився убíйства на Айзертѣ и его родинѣ у Вѣдни. Камереръ признався въ слѣдствѣ до всего и поробивъ ще дуже важнí вóзнання, дотыкаючí организацíи анархистóвъ, котрí вóзнання однакожъ судъ военный удержуе въ тайнѣ. Процедура карна óтбулася въ касарни войсковóй на передмѣстю Alservorstadt. — Ледвя що Камерера повѣшено, якъ явився передъ офицеромъ присутнымъ екзекуцíи якíйсь чоловѣкъ въ чорнóмъ одѣню и спытавъ официра, чи не мóгъ-бы купити трупа повѣшеного; óнъ-бы добре заплативъ, а грошѣ такъ узыскани можна-бы ужити для убогихъ. Офицеръ розумѣвсь, óтказавъ ему сего. Чоловѣкъ сей — якъ показалось опóсля — Англичанинъ, óтóйшовъ съ нѣчим и написавъ óттакъ письмо до редакцíи „Extrablatt-y“, въ котрóмъ заявляе, що есть властителемъ антропологичного музея въ Бальтиморе, умѣе тѣла померших добре бальзамувати и давъ-бы за кождого висѣльця 6.000 зр. Грошѣ такъ узыскани — каже óнъ въ сѣмъ письмѣ — можна-бы ужити на цѣли добродѣйнí, а забальзамованí трупы булиб отстрашаючим примѣромъ злочинцéвъ показуючи имъ, що злый чоловѣкъ навѣть и по смерти не мае спокою. На письмѣ пóдписано: „William Folgertes, властитель американьского музея, теперь у Вѣдни.“

— **Холера въ Италiи, Франціи и Испанiи**. Въ провинціи Неаполь сконстатовано 25 с. м. 305 случаéвъ занедужання на холеру и 156 случаéвъ смерти. Зъ тыхъ занедужало въ Неаполи самóмъ 242 особъ, а померло 121. Якъ показуеся, холера въ Неаполи трохи слабне; за те выступае дуже сильно въ Генуѣ, де прíйде вдаесь до такъ сумныхъ наслѣдкóвъ якъ въ Неаполи. Въ Генуѣ именно занедужало було дня 24 с. м. на холеру лишь 9 особъ, а вже на другíй день число занедужавшихъ дóйшло було до 80. — Въ Римѣ мало пóсли приватныхъ вѣдомостей проявитися также вже кóлька случаéвъ холеры и розбóйшлась навѣть була поголоска, що въ Ватиканѣ занедужавъ на холеру одинъ аббатъ и кóлькохъ людей зъ папскои гвардíи швайцарскои. Зъ Ватикану заперечуютъ сей вѣсти и кажутъ, що проявилось тамъ лишь пропасница. Въ Франціи, именно въ всходныхъ Пиренеяхъ було 25 с. м. всего лишь 5 случаéвъ смерти на холеру, а въ цѣлóй Испанiи померло того дня лишь 9 особъ на холеру.

(*P. S.*) **Способъ противъ дифтерiи**. Парискíй лѣкарь дръ Дельтíль давъ академíи наукъ слѣдующíй способъ противъ дифтерíи: Якъ вѣдомо, при дифтерíи творятся звычайно т. зв. „грибы“ (въ медицинѣ звутъ ихъ „фальшивí мембраны“), котрí покрываютъ дыхавки (Luftwege). Дръ Дельтíль добачивъ, що тí вытвóры, обкладки, при сты-

каню съ парою зъ смолы (Theer) и есенціи терпентиновои розкладаются въ кôлькохъ минутахъ. Опершись на тôмъ постереженю, выратувавъ дѣти хорѣ на дифтерію и вже ôтъ лѣкарѣвъ опущенй. Коло постелѣ хорого запалюеся мѣшанину зъ смолы и терпентины (навѣть по перерѣзаню дыхавки); незабавомъ наповнаеся хата чорнымъ и густымъ дымомъ, такъ що люде, що суть въ хатѣ, ледви одинъ другихъ можуть видѣти, однакожъ не чуютъ нѣякого приголомшеня. Дитина вдыхуе крѣпко той смôльный воздухъ (Harzluft) и чуе оживляючу его силу. Незабавомъ ôтрываютъся фалшивй мембраны, дитина ихъ выкидае, а збираній до склянки розкладаются цѣлкомъ. Рôвночасно треба полокати горло дитины текучкою (Steinkohlentheer) и вапняною водою. Въ двохъ або трехъ дняхъ дитина цѣлкомъ вылѣчена. Заразомъ соть се дымленье ôтличнымъ способомъ десинфекційнымъ. Тй люде, а навѣть дѣти, що були при такôмъ лѣченю близько коло хорыхъ, не набралися тои страшнои хоробы. (Neue Illustr. Zeitung, Nro. 48. Wien 1884.)

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

† **О. Яковъ Десковскій**, приходникъ въ Болехôвцяхъ, дрогобыцкого деканата, перемыскои епархіи, целебсъ, авторъ „Церковно-словеньского словаря“ выданого 1852 р. въ Перемышли, померъ 17 с. м. въ 70 роцѣ житя. Вѣчна ему память!

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Сулимовскій Архивъ, фамильныя бумаги Сулимъ, Скорупъ и Войцеховичей XVII—XVIII вѣка“.** Пôдъ такимъ заголовкомъ выйде сими днями въ Кіевѣ книга, важна для нашои исторіи. Книга обôймае 20 аркушѣвъ съ 5 портретами.

На руки редакціи „Дѣла“ прислали:

— **Для вôйта въ Рѣчки, ч. Ивана Кищука:** Вп. М. Спожарскій вô Львова 1 зр., Вп. В. Варивода зъ Борщева 1 зр., Вп. Г. Патрѣй зъ Перегиньска 1 зр., о. В. Небиловець въ Перегиньска 1 зр.

— **На дѣвоче воспитальще въ Перемышли:** Складка на весѣлю у о. Кицикевича въ Семаковцяхъ 19 зр. 57 кр.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. Я. Д. въ Поздячи. Вамъ не перерывали мы высылки „Дѣла“. Днесь высылаемо повторно реклямованй числа. Маете заплачено до кôнца року. — *Всч. В. К. въ Лавбецяхъ.* Вамъ посылаеся „Дѣло“ правильно; реклямованй числа высылаемо нынѣ въ-друге. До кôнца року належитоя ще 50 кр. — *Всч. М. С. въ Демяв.* До кôнца року належитоя ще 5 зр.

Въ друкарни товариства им. Шевченка

(ул. Академична Ч. 8)

можна дôстати по зниженôй цѣнѣ:

Рочники часописи „Правда“:

Рочникъ	IV	зъ р. 1870	за	2 зр.
„	V	зъ р. 1872	„	2 зр.
„	VI	зъ р. 1873	„	2 зр.
„	IX	зъ р. 1876	„	2 зр.
„	X	зъ р. 1877	„	2 зр.
„	XI	зъ р. 1878 часть лит. 2 томы	„	1 зр.
„	XII	зъ р. 1879	„	2 зр.
„	XIII	зъ р. 1880 часть I	„	50 кр.
		зъ р. 1884 часть II	„	1 зр.

Книжки тѣ можна замовити також черезъ топ. „Просвѣту“. (5—?)

(Надôслане.)

Берта зъ Клайнôвъ Шаттауерова опустила въ пристуні облуду релігійного дни 5 вересня с. р. свое помешканье у Львовѣ. Того-жъ дни спостережено ей на дорозѣ у Зимнôй Водѣ. Дальшій слѣдъ загибъ цѣлкомъ. Хора есть высокого росту, доброго выгляду, стягого лица, волосся темного-блъонд, нôсъ орлиный и грубый; характеристичнымъ знакомъ, по котрôмъ легко ей пôзнати, есть недостача передныхъ горѣшныхъ зубôвъ и кôлька ясныхъ волосковъ на бородѣ; убрана була въ згрѣбну сорочку, спôдницю и кафтаникъ сѣрый въ червонй поперечній паски краевого выробу, мала темну хустку волочкову на головѣ, була безъ обуви.

Мимо усильныхъ старань годѣ було ôтшукати нещасливу и безрадна родина мусить звернутися съ прошеньемъ до П. Т. Публики о притриманье нещастнои на случай придыбаня и о увѣдомленье о тôмъ П. Д-ра Ксаверія Гаєвокого, адвоката у Львовѣ, — за що поручаеся окрôмъ звороту коштôвъ ще й нагорода.

Правдоподôбно хора удалася до котрогось зъ кляшторôвъ або на мѣсце ôтпустове, — для того просимо Всеч. Душпастырѣвъ обохъ обрядôвъ звернути увагу на путникôвъ, межи котрыми и нещастна може знаходитиоя.

Понеже можна припускати, що нещастна, опустивши дôмъ безъ гроша, по дорозѣ занемогла, для того упрашаемо всѣхъ П. Т. властителѣвъ дôбръ земскихъ, директорôвъ шпиталѣвъ и начальникôвъ громадскихъ о ласкаве увѣдомленье о мѣсци ей побуту.

Коли-бы хора приняла де яку службу, то упрашаесъ о притриманье ей на мѣсци и о увѣдомленье о тôмъ.

Съ симъ числомъ розсылаеся Вп. Предплатникамъ 15 и 16 аркушь повѣсти „Два мѣста.“

Курсъ збôжа

въ дня 20 л. вересня 1884.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	зр	кр.	зр	кр
Пшениця червона	7	25	8	—
Жито	6	40	6	75
Ячмѣнь	6	—	7	—
Овесъ	5	50	6	—
Гречка	7	15	7	60
Кокорудза стара	6	25	6	75
„ нова	—	—	—	—
Просо	—	—	—	—
Горохъ до варки	7	—	8	50
„ пас.	5		5	25
Сочевиця	—	—	—	—
Фасоля	6	75	7	—
Бôбъ	—	—	—	—
Выка	5	50	5	75
Конюшина (передка)	5	—	44	—
Анижъ	—	—	—	—
„ плоскій	—	—	—	—
Кминъ	—	—	—	—
Рѣпакъ зимовый	11	75	12	—
„ лѣтный	—	—	—	—
Ржѣ (Львивка)	—	—	—	—
Насѣнье льняне	—	—	—	—
Насѣнье конопляне	—	—	—	—
Хмѣль за 100 кил.	100	—	140	—

Огнетривалй и безпечнй ôтъ влому

КАСЫ

солидно и прекрасно выроблений отъ американськими замками и паокинѣвыми засувками такй, якъ я доставивъ львовскому магнотратови, продаю дуже дешево

Симонъ Дегенъ
у Львовѣ, ч. 19 ул. Валова.

1152(10—36) (Проектен о кореспонденцію зъ нѣмецкôмъ языцѣ.)

Аптика РУКЕРА во Львовѣ

1009 (89—?) поручае

Спеціяльности и универсальнй средства французскй и инший, якъ черезъ ню такъ и черезъ инший фирмы оповѣщуваній.

Лѣкарь полковый

Др. В. Антоневичъ

отворивъ лѣкарску практику

въ Дрогобычи.

Вдовы по священику

пошукуеся до заряду господарства домового у священика вдовця.

Желаючій обняти мѣсце, зволятъ подати листовно мѣсце пробуваня, вѣкъ, ôтносины родинній и свои жадання пôдъ адресою: **Т. Т.** poste restante **Отынія.**

Лишь ôтповѣдній получатъ ôтповѣдь.

Женщина

обзнакомлена съ сельскимъ господарствомъ, пошукуе мѣсця до завѣдованя таковымъ. Зголосити ся належитъ до адміністрації „Дѣла“.

Брошура

М. Ѳ. РАЕВСКІЙ

продаеся въ друкарни Товариства имени Шевченка по 80 Кр.

За примѣрникъ; съ пересылкою почтовою по 85 кр.

К. Беднарскій, накладчикъ
ул. Академична, ч. 8.

„Скошеный цвѣтъ“

образокъ зъ галицкого житя

Василя Барвѣнка.

Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

ПОМОСТЫ КАМѢННЙ

иначно

Mosaic, Terrazzo, Granito и Béton

ВЫКОНУЄ

АРНОЛЬДЪ ВЕРНЕРЪ

у Львовѣ

черезъ техничного управителя

Джіовані Дзуліяні.

Особливо практичній **для церквей**, въ найрôжнородивйшихъ краскахъ и пречудныхъ фигурахъ. 1136(12—12)

На жаданье можуть бути предложенй докладній взоры съ цѣнникомъ.

Ôтъ тридцятои лѣтъ заложена Торговля

В. СТАХЕВИЧА ВЪ ТЕРНОПОЛИ

поручае кромѣ богато устроеного

МАГАЗИНУ

рѣчей, ризъ, образôвъ и книгъ церковныхъ

1147 (6—?) також

ВЕЛИКИЙ СКЛАДЪ

выробôвъ ювилерскихъ,

золотыхъ, срѣбныхъ, зъ хиньского срѣбра

И ГОДИННИКÔВЪ женевскихъ

золотыхъ и срѣбныхъ.

По цѣнахъ найдешевшихъ.

Складъ фабричный красокъ, лякерôвъ, покостôвъ, продуктôвъ хемичныхъ заразомъ и торговля матеріялôвъ

ГИБНЕРА и ГАНКЕ

1157 (76—?) **во Львовѣ, Рынокъ**

поручае

Краски олѣйнй

зовсѣмъ готовй до ужитку, до мальованя дверей, бокôвъ, помостôвъ, дахôвъ, домôвъ, огородовыхъ знарядôвъ и господарскихъ, знарядôвъ рôльничыхъ и т. д.

КРАСКИ

олѣйно-лякеровй и бурштиново-лякеровй масу до запусканя помостôвъ

власного выробу, найлѣпшого рода

лякеръ до помостôвъ,

лякеръ до школьныхъ таблицъ

найдобрѣйшій

лякеры повозовй правдивй

англійскй зъ фабрикъ Wilkinson, Heywood и Clark въ Лондонѣ,

всякого рода лякеры до роботъ внутрышныхъ, виньшныхъ, деревъ, желѣза и шкôръ.

Краски сухй всякй роды:

анилиновй,
до храшеня шерсти
„ „ матерій,
друкарскй, бронзы (золотый порошокъ), золото зъ аркушахъ,
ростиний въ плынѣ,
для переплетникôвъ,
тушовй акварелевй въ гузичкахъ и лѣсочкахъ,
акварелевй всихъ въ трубочкахъ и мушлях,
до мальованя порцелинъ,
олѣйнй въ трубочкахъ до роботъ артистичныхъ.

Средства до ретушованя, олѣйни и верникси до роботъ артистичныхъ, пензлѣ, малярскй полотна, палоты стальоги и всякй прибори до мальованя и рысованя.

Артикулы для фôльваркôвъ:

Смаровило до желѣзныхъ осей,
олива до машинъ,
торъ газовый,
номентъ и гипсъ,
китъ, асфальтъ,
антимерулеонъ,
варболевый квасъ и другй средства дезинфекцій.

Приряды пивничнй:

Шпунты и чопы до бочокъ,
корки до бутылькъ,
капелѣ до бутылькъ,
маса до лякованя бутылькъ,
машины до коркованя бутылькъ,
„ „ „ бочокъ,
тирбушоны,
машины до мытя елишокъ,
пишы до бочокъ.

Артикулы гумовй,

кишки гумовй до газу и до стягання воды, вина, пива, квасу; плыты гумовй и пр.

простирала гумовй.

Пасы до машинъ и молотѣлень зъ найлѣпшихъ шкôръ бельгійскихъ всякои ширины.

Гурты до машинъ, вужѣ конопляній.

Руры цинковй и оловянй.

Шрôтъ, льотки и кулѣ.

Порошокъ на комахи и молѣ, тинктура на комахи, камфора и перець бѣлый.

Артикулы товлетовй, мыла товлетовй, Extraits d'odeur, Eau de Cologne, олѣйки и помады.

Лякъ до печатаня.

Чорнило до писаня, до гектографіи, червоне, сине, чорне, до значеня бѣля и автографичне.

Краски до печатокъ, гума и карукъ розпущеный.

Китъ до скла и порцелины.

Смаровило непромакаюче на шкôру.

Смаровила на копыта съ способомъ ужитку.

Товщь до оружія.

Лякеръ до чобôтъ чорный, золотый и мѣнячійся.

Чорнило до шкôръ.

Апретура до консервованя шкôръ и пр.

Все по найдешевшихъ цѣнахъ.

Цѣнники спеціяльній на жаданье gratis и franco.

При замовленихъ на посылка, тою просится о присыланье певной суммы, котра выгарчиля-бъ хочь на оплаченье тамъ и назадъ коштôвъ почтовыхъ на случай недобрания посылки.

Ôтъ осени року 1884 въ власномъ домѣ Рынокъ ч. 38.

20 процентъ

за машину до шитя.

72 пейсатыхъ агентôвъ вивазеся черезъ цѣлый рôкъ по краю и предкладае нашôй легковѣрній публицѣ машины до шитя на раты, бiлгуе при тôмъ своимъ жаргономъ, що то машины **оригинальній американській** и що тѣ машины получили на выставѣ амстердамскôй дипломъ почестный и т. д.

Все то фальшь и бляга!

Але длячого тѣ агенты такъ неутомимо угаиляютъ по краю и такъ блягуютъ? — бо дôстаютъ за то 20 процентъ ôтъ тои квоты, котру пôдписано имъ на реверсѣ за машину.

Прошу почислити кôлько процентy платитъ нашъ бѣдный край лишь самымъ агентамъ машиновымъ.

Рахунокъ простый. Есть ихъ 7, кождый агентъ спродастъ рôчно черезъ свою блягу що найменше 50 машинъ, а пересѣчна квота спроданои машины 60 зр., а зъ тои квоты получае агентъ 20 процентъ.

Памятай поважаный читателю, що лишь та фирма може платити агентови 20 проц., котра дае дуже лихй машины за грубй грошѣ.

Такъ само дѣеся съ образами, годинниками и тысячами другихъ рѣчей.

Щобы разъ зробити конець такому страшному вызискуванню нашои публики, поставовивъ я ôтъ нового року держати на складѣ 3 роды машинъ до шитя Зингера, т. е. зъ грехъ рôжныхъ фабрыкъ по цѣнахъ найприступнѣйшихъ

Машины Зингера нôжнй съ найнов. полѣпшеньями по 68, 55 и 45 зр.
Машины Зингера ручнй по 48 и 38 зр.
Раты тыждневй 1 зр., мѣсячнй 3 зр., квартальнй 12 зр., готôвкою же о 10% дешевше.

ГВАРАНТІЯ 5 ЛѢТЪ.

Въ виду новои устави промыслôвои, що якъ разъ ввôйшла въ житьо, воляна вô стороны агентôвъ обѣцюзана гварантія и направа устае.

Іосифъ Иваницкій **механикъ и платитель торговлѣ машинъ. Львôвъ, готель Жоржа.**

Принятй въ замѣну машины уживанй, ôтпродую по тôй самôй цѣнѣ по якôй и пріймивъ, т. е. ручнй ôтъ 3 до 12 зр., нôжнй ôтъ 5 до 15 зр. 1156—26 ?

Выдавець **Иванъ Белей.** — За редакцію отвѣчае **Кирило Кахникевичь.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарскоro.

Ч. 108. **Львôвъ, Вторникъ 18 (30) вересня 1884.** **Рôчникъ V.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ ручныхъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ, „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и экспедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицкая.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаютсѧ тôлько на попереднє листерожнє.

Поодинокє число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаютсѧ по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одного строчки печатнои.

Рекламаціи неопечатаній рôльній ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати єдинко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрації часописи „Дѣло ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*: *для Россіи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чвертъ року . . 3 зр. на чвертъ рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр. на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чвертъ року . . 4 зр. на чвертъ рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року . зр. 2·50 на пôвъ року . . . 2 50кр.
на чвертъ року . зр. 1·25
Для Заграницѣ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чвертъ року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр

Ôтъ Администрації.

Просимо всѣхъ нашихъ Вп. Предплатниковъ поспѣшити съ выровнаньемъ залеглыхъ рахунковъ и надсыланьемъ належитости за бѣжучій кварталъ — бо будемо змушенй обмежити накладъ и высылати лише тымъ, котрымъ предплата не скôнчилася.

Середнй школы въ Галичинѣ
въ рр. 1875—1883.

II. Що коштуютъ нашй середнй школы?

Звѣстна школа экономистôвъ твердитъ вовсѣмъ розумно, що освѣтне и культурне житье народôвъ есть, такъ сказати, тôлько „дахомъ“ (Ueberbau), вдвигненымъ на врубѣ жити экономичного. Выразивши наукову теорію простыми словами, скажемо, що тôлько той може робити выдатки (и то звычайно великй выдатки) на освѣту и политику, у кого е грошѣ, або у кого организація суспôльна и державна вытворила бôльше-менше правильно фунгуючу машину, вытискаючу грошѣ изъ продукуючого суспôльного тѣла. Вже старй Римляне вовсѣмъ раціонально задивлялиеся на той процесъ, называючи грошѣ nervus rerum. Тожъ и намъ не завадитъ приглянутися нашимъ середнымъ школамъ изъ тои „нервовои“ стороны и такимъ розглянемо подрôбно ихъ благодѣянія для просвѣты нашого краю, запытатися: кôлько мы платимо за тѣ благодѣянія? Таке попередуще розгланданье коштôвъ и тымъ такожъ есть раціональне, бо ôтповѣдне дѣйстному станови рѣчей: аджежъ кождый благонамѣреный горожанинъ платитъ напередъ, не знаючи и не пытаючи, якй благодѣянія сплынутъ на него за его власнй грошѣ.

Коли не въ чôмъ иншôмъ, то бодай въ коштахъ бачимо у насъ на поли середного школьництва за послѣдныхъ девять лѣтъ потѣшаючій поступъ. Коли бо сума выдатковъ державныхъ на 26 середныхъ школъ въ Галичинѣ въ р. 1875 выносила 593.011 зр., то въ р. 1883 на 29 школъ выносила 838.826 зр. То значитъ, що коли въ р. 1875 на одну середну школу выпадало 22.808 зр., то въ р. 1883 выпадало вже 28.925 зр., т. е. о цѣлыхъ 22% бôльше. Зъ тыхъ сумъ выпадало на гимназіи: 1875 р. 447.230 зр., а 1883 р. 684.606 зр.; пересѣчно на одну гимназію выпадало изъ 1875 р. 22.361 зр. 50 кр., а въ 1883 р. 29.765 зр. 50 кр., то значитъ, що выдатокъ на кожду гимназію пересѣчно абôльшився о 25%. На школы реальній выпадало: въ 1875 р. 145.781 зр., а въ 1883 р. 154.220 зр.; пересѣчно затымъ на одну школу реальну йшло въ 1875 24.297 зр., а въ 1883 р. 25.703 зр., т. е. пересѣчный выдатокъ абôльшився о 5·5%. Изъ цѣлои надвышки выдатковъ въ р. 1883 понадъ 1875 р. выносячои 245.815 зр., выпадае цѣлыхъ 237.376 зр. на надвышку въ гимназіяхъ, а тôлько 8.439 зр., або 3·6% на надвышку въ школахъ реальныхъ. Иншими словами: коли въ послѣдныхъ девяти рокахъ выдатокъ на кожду гимназію пересѣчно збôльшився о 8.469 зр., то выдатокъ на кожду школу реальну пересѣчно збôльшився тôлько о 1.406 зр., — се значитъ, що поступъ въ выдаткахъ на школы реальній бувъ цѣлыхъ шѣсть разôвъ повôльнѣйшій ôтъ поступу въ выдаткахъ на гимназіи. Яка тому причина — будемо слѣдити дальше, — ту тôлько мы старались при помочи циферъ якъ найрелефнѣйше показати самъ фактъ.

Якъ вже мы сказали въ першôй статіи, всѣ повышй выдатки поноситъ скарбъ державный, и становлятъ они безперечно найбôльшу и найважнѣйшу часть всѣхъ коштôвъ, якй спотребовуютъ нашй середнй школы. Край ôтъ себе, въ фондахъ краевыхъ, не дае на нихъ нѣчого; натомѣсть причиняютсѧ бôльшими або меншими датками мѣста. Поки перейдемо до огляду тыхъ датковъ, киньмо насамперед окомъ на выдатки скарбу державного по иншихъ краяхъ на школы середнй, щобъ переконатися, чи случайно на тôмъ поли Галичина не есть тымъ ославленымъ passives Land, що то, мовлявъ, тôлько бере гратиски;зъ скарбу державного, а стараесь натомѣсть якъ найменше платити.

На школы середнй въ Галичинѣ выдавъ скарбъ державный въ р. 1883, якъ мы бачили, 838.826 зр., а на тойже самъ 1883 р. доходы скарбу державного въ Галичины прелиминованй були на 44,099.427 зр.*) Якй були дѣйстнй доходы скарбу въ тôмъ роцѣ въ Галичины, — сего ще не знаемо, але певно, що коли не були бôльшй, то й значно меншими не показалися. Всѣ выдатки скарбу державного на школы середнй въ Долитавіи выносили 1883 р. 4,455.309 зр., — значитсѧ, Галичина побирала съ тои сумы троха бôльше якъ пяту часть, мѣжь тымъ коли удѣлъ ей въ доходахъ скарбу державного выносивъ тôлько несповна десяту часть. Але такимъ на тôй пôставѣ выдамо острый судъ о пасивности Галичины, треба намъ взяти на увагу слѣдуючй три важнй обставины:

1) Галичина, якъ мы вже неразъ мали способности цифрами выказувати, на тôлько рôжныхъ поляхъ духового и экономичного жити есть покривджена супротивъ иншихъ краѣвъ короны австрійскои, що невеличка (и то, якъ побачимо дальше, дуже вагляднa) рекомпензація на поли середного школьництва вовсѣмъ не дае права говорити о ей пассивности. Ба навѣть, коли-бъ и такъ було, то чи-жь сама найпростѣйша экономична засада не каже, що дехто не вложивъ вкладу, ôттамъ и доходу мати не може, и що кождый край, особливо такъ занедбаный и пôдъупалый якъ Галичина, муситъ якійсь часъ бути пассивнымъ, поки не нагромадитъ въ собѣ активнои силы, такъ якъ кождый чоловѣкъ муситъ насытитися, поки зможе працювати?...

2) Помимо такъ користного на око ôтношенія циферъ процентовыхъ въ выдаткахъ скарбу державного на середнй школы Галичины супротивъ иншихъ краѣвъ, все таки датокъ державы на галицкй середнй школы въ р. 1883 выносивъ заледно 52-гу частину тыхъ доходôвъ, якй скарбъ державный рôвночасно побравъ въ Галичины, а несповна 15-ту часть того чистого доходу, якій 1882 р. скарбъ австрійскій мавъ въ Галичины по ôттягненю всѣхъ выложеныхъ на ню выдатковъ.

3) Не завадитъ въ кôнци взяти и то на увагу, що край, пôдъ взглядомъ освѣтнымъ и экономичнымъ такъ высоко стоячій, якъ Чехи, побираe на школы середнй далеко бôльше въ скарбу державного, бо ажъ 1,042.111 зр., або 28%, мало що не третину всеи сумы выдатковъ державныхъ. А прецѣнь же Чехи певно не складаютъ цѣлу третину доходôвъ до скарбу державного, и въ разѣ потребы скорше могли-бъ обôйтись безъ такъ великого датку, нѣжъ Галичина.

Впрочѣмъ подана выше сума выдатковъ державныхъ на середнй школы потребуе невеличкои поправки. Звѣстно бо, що школы середнй не тôлько вымагаютъ накладôвъ, але въ замѣну за те приносятъ певнй, хочь и не такъ то великй доходы. Сума тыхъ доходôвъ въ цѣлôй Долитавіи 1883 р. выносила показну цифру 866.061 зр., въ чого на Галичину выпадало 169,719 зр., т. е. майже пята часть понесеного скарбомъ державнымъ выдатку. Щобъ мати затымъ докладный образъ того, що дае держава на нашй середнй школы, треба сю суму потрутити въ сумы выдатковъ. Одержимо такимъ робомъ не 838.826 зр., а тôлько 669.107 зр. Зъ доходôвъ припадае на галицкй гимназіи 145.674 зр., а на реалки 24.045, то значитъ пересѣчно на кожду гимназію 6.333 зр. 65 кр., а на кожду реалку 4007 зр. 50 кр.

Для лѣпшого освѣченя предмету позволимо собѣ ту поробити ще деякй цифровй порôвнаня. Скарбъ державный выдававъ (по потрученю доходôвъ) на одну гимназію въ р. 1883: въ Галичинѣ 23,431 зр. 35 кр., въ Чехахъ 23.636 зр. 50 кр., въ Долѣшнôй Австріи 24.802 зр. 36 кр., въ Шлезку 18.286 зр. 20 кр., въ Моравіи 21.910 зр. 30 кр., въ Зальцбургу 23.900 зр., въ Тиролю 20.743 зр., а на Буковинѣ 17.900 зр. На одну школу реальну выдавъ: въ Галичинѣ 21.492 зр. 50 кр., въ Чехахъ 21.842 зр. 33 кр., въ Долѣшнôй Австріи 29.555 зр., въ Шлезку 18.875 зр., въ Моравіи 19.232 зр. 50 кр., въ Зальцбургу 22.500 зр., въ Тиролю 14.693 зр., а на Буковинѣ 6.100 зр. А коли вже мѣрити благодѣянія державнй грôшми, то не завадитъ вымѣрити, кôлько съ тыхъ благодѣяній выпадае пересѣчно на кождого ученика. Може бути, що таке поступованье есть троха неделикатне, особливо тамъ, де розходится о добра такъ превстественнй и неоцѣнимй, якъ класична филологія и иншй въ гимназіяхъ побиранй науки, але въ другого боку скарбъ державный есть пôдъ певнымъ взглядомъ „спôльна наша мати“, котра повинна для всѣхъ дѣтей мати однакову любовь и документувати ей однакою мѣрою добродѣйствъ. Чи и о кôлько се дѣесь, показуютъ слѣдуючй немилосердній цифры. Въ р. 1883 припадало державного выдатку на одного ученика середныхъ школъ пересѣчно: въ Галичинѣ 54 зр. 67 кр., въ Чехахъ 48 зр. 15 кр., въ Долѣшнôй Австріи 43 зр. 74 кр., въ Шлезку 71 зр. 75 кр., въ Моравіи 49 зр. 39 кр., въ Зальцбургу 80 зр. 84 кр., въ Тиролю 57 64 кр., а на Буковинѣ 25 зр. 18 кр. Якъ бачимо, благодать дуже якось не однаково розливаeся на вѣрноподданй головы! Край завѣдомо найбѣднѣйшй, якъ Галичина и Тироль вовсѣмъ не належатъ до краѣвъ пропорціонально найвыше дотованыхъ. Перше мѣсце ту занимае Зальцбургъ, провинція и пôдъ иншими взгля-

*) Гл. „Дѣло“ 1883 р., ч. 11, статія „Податкова сила Галичины“.

Друге „Вѣче“ академикôвъ-Русинôвъ въ Коломыи д. 7. серп. 1884.

(*Конецъ.*)

До програмы нашого Вѣча увôйшло въ кôнци межи другими справами, дотыкаючими интересôвъ чисто академичнои молодежи, дуже важне для нашои суспôльности питанье: про жѣночу освѣту. Що молодѣжь академична рѣшилася застановитись надъ тымъ питаньемъ, — се сталося головно въ тои причины, що справа жѣночои освѣты и звязаного съ нею становиска женщины въ нашôй суспôльности стали у насъ для нашого народного розвою дуже важными справами. Рѣчь „про освѣту нашого жѣноцтва“ державъ тов. Василь Полиньскій (въ Вѣдни).

Справоздавець пôдносивъ въ самого початку своои бесѣды, що положенье женщины въ суспôльности не дуже то ôтрадне. Женщина, будучи членомъ суспôльности, посѣдаючи всѣ условія духового жития, — она сегодня не користаeся тыми правами и здобутками культуры, котрыми вже въ повнôмъ объемѣ, може користатися культурный чоловѣкъ. Бесѣдникъ згадавъ про Джона Стюарта Мила и про другихъ людей ученыхъ, що стали въ оборонѣ правъ женщины, та про цѣлый рядъ женщинъ рôжныхъ націй, котрй практично доказали, що женщина способна до духовои працѣ, бо переломивши тьму упереджень и забобонôвъ суспôльныхъ, учились зносячи всякого рода перепоны, и сталися самостôйными людьми: учителями, лѣкарями и т. п. Въ дальшôмъ выводѣ звернувся справоздавець до насъ Русинôвъ, у котрыхъ ще доси дуже мало чути про се, щобъ женщинѣ улекшити борбу о истнованье, даючи ѣй въ руки могуче оружіе освѣты и свободы, — помимо того, що народъ рускій вже ôтъ вѣкôвъ все гуманно задивлювався на долю жѣночу и що мѣжь Русинами взявилася першій разъ въ цѣлôй Европѣ жѣноча школа въ Кіевѣ ще въ роцѣ 1086, заложена внучкою князя Ярослава, Анною Всеволодôвною. Бесѣдникъ не залишивъ представити того сумного але дѣйстного стану, що кожда женщина, змушена нынѣ рефлектувати на одруженье, яко конечне средство удержаня, черезъ що въ многихъ дуже случаяхъ она не може робити вôльного выбору, а одруженье ставсь въ сей способъ родомъ интересу, финансовои операціи; а въ причины, що жѣнка така есть экономично зависима ôтъ чоловѣка, ставсь она на случай его смерти въ безпомôчнôмъ положеню, оточена дѣточками, неспособна провадити борбу о истнованье, полишена цѣлкомъ на судьбу! Сему — по гадцѣ справоздавця — може запобѣгти одна освѣта жѣночa, бо чимъ бôльше женщина буде освѣчена, тымъ лѣпше для неи; она буде могла здобути собѣ вѣдомости, запевняючій ѣй самостôйный бытъ.

Въ доказъ сего наводитъ справоздавець статистичнй даты тыхъ краѣвъ, въ котрыхъ женщина допущена до середныхъ и высшихъ школъ, — Америки, Англіи и Россіи. И такъ: Въ Америцѣ, де передъ 40 роками выйшовъ першій женщина-лѣкарь, — въ р. 1882 було вже 470 дипломованыхъ лѣкарѣвъ-женщинъ; ôтъ р. 1870 припущено ихъ до адвокатуры, ôтъ р. 1879 до судôвъ, а теперь агитуeся задля допущеня женщинъ до удѣлу въ житю политичнôмъ. Въ Англіи женщины учатся въ высшихъ колегіяхъ (2 въ Oxfort и 2 въ Cambrige), а р. 1880 дôстали они позволенье здавати испыты и занимаютъ ôтъ тогды самостôйнй становиска. Въ Россіи було въ 1880 р. 60 гимназій а 125 прогимназій жѣночихъ; въ самôмъ Петербурзѣ есть 29 гимназій, а въ р. 1883 було надъ 4000 гимназістокъ. Въ тепербурскôй академіи въ р. 1879 було 814 студентокъ математично-физичного и исторично-филологичного факультету, а медициньскй курсы ôтъ р. 1872—1882 скôнчило 340 жѣнокъ; въ тыхъ 200 вложили испыт для практики. Скрôзь въ Европѣ, выняwши Австрію и Германію, женщины маютъ вступъ на университетъ и суть жѣночй середнй школы.

Въ кôнци звернувся справоздавець до русского народа и съ натискомъ пôдносъ значенье освѣты жѣночои для Русинôвъ, для которыхъ жѣноча освѣта може подвоити (*? Ред.*) нашу интелигенцію, стати важнымъ факторомъ въ выхованю молодого поколѣня и отерти не одну слезу нашои рускои недолѣ жѣночои. Въ освѣченыхъ Русинкахъ бачитъ справоздавець нашй патріотичнй робôтницѣ на нивѣ народнôй, а яко починъ до сего дѣла уважае початкову жѣночу школу у Львовѣ, котра хочь може нынѣ богато лишае ще до желаня, однакожъ поправленье ей и побôльшенье такихъ школъ, — се все залежитъ ôтъ насъ. Выступаючи противъ краевымъ пансіонамъ жѣночимъ, що по бôльшôй части ворожо противъ нашои народности выступаютъ и дѣвчатамъ замѣсть здорового корму даютъ вовсѣмъ блудне выхованье, — загрѣвавъ бесѣдникъ до жаданя ôтъ правительства: закладаня жѣночихъ высшихъ школъ и допущеня жѣнокъ до самостôйныхъ становискъ, до ихъ допущене вже жѣноцтво иншихъ, пôдъ многими взглядами некористнѣйше ôтъ народôвъ нашои державы поставленыхъ націй и державъ. Въ тôй цѣли поставивъ справоздавець слѣдуючу резолюцію:

„Руска молодѣжь академична высказуe свое бажанье, щобы для заспокоeня важнои потребы въ національнôмъ розвою свого народа — була женщинамъ дана можность ширшои освѣты. Тымъ то она покладае надѣю на свои народнй институціи и заряды истнуючихъ вже жѣночихъ школъ, що они постараются о розширенье въ нихъ програмы наукъ отвѣтно потребамъ самого жѣноцтва и нашого народа. Она бажае дальше, щобы правительство зарядило отвѣтнй мѣры, щобы женщинамъ въ Австріи, а спеціяльно въ Галичинѣ, дати можность посѣщати высшй школы и практично въ нихъ користати — щобы отже оно постаралося о ôткрытье (кôлько? де? съ якою програмою? — *Ред.*) жѣночихъ середныхъ школъ, допустило женщинъ до университетôвъ и позволило имъ користати въ своего фахового образованя. Въ кôнци бажае молодѣжь руска, щобы правительство и краевй репрезентація постаралися о ôткрытье въ Галичинѣ фаховыхъ школъ рукодѣльныхъ и ремесничихъ для жѣнокъ.“

Резолюцію тов. Василя Полиньского принивъ звôръ одноголосно.

Въ дальшôмъ ходѣ нарадъ выбрано въ цѣли переведеня всѣхъ ухвалъ Вѣча, т. е. для внесеня тыхъ ухвалъ передъ компетентнй власти — комитетъ въ 10 членôвъ, а се: Дра Коста Левицкого, Дра Лонгина Озаркевича, Ивана Коровця, Петра Кумановского, Олексы Яремы, Михайла Свѣтень-

дами упривилейована (звѣстно н. пр. що Зальцбургъ есть одинокою провинцією, въ котрій ц. к. камера въ свого лѣсового господарства не тѣлько доходу нѣякого не побирае, але ще й докладае въ доходѣвъ иншихъ провинцій, головно Галичины!), — за нимъ иде промыслово фабричный Шлезькъ, отткъ Тироль и Галичина. За то Буковина есть подъ тымъ взглядомъ трактована по мачошиному, такъ нужденно, якъ жадна инша провинція въ цѣлой Долитавіи. И се добре знати!

(*Дальше буде.*)

Открытье фил. „Народнои Торговлѣ“

въ Тернополи.

Минувшои середы 12 (24) вересня отбулося, якъ вже звѣщено въ послѣднѣмъ числѣ „Дѣла“, торжественне открытье „Народнои Торговлѣ“ въ Тернополи. Якъ великои ваги се многонадѣйне товариство для нашого економичного отроджения, показалося найлучше въ живои участи Подольскихъ Русинѣвъ въ торжественнѣмъ открытью нового отдѣлу въ Тернополи. О годинѣ 11-тій рано отправивъ Впр. о. В. Фортуна богослуженье въ середнѣй церквѣ, котра була биткомъ заповнена рускимъ жѣноцтвомъ мѣсценымъ и дооколичнымъ, священиками, урядниками и учителями та селянами въ окрестности, а навѣть подальшихъ сѣлъ. Лишь мѣсцене мѣщаньство досыть слабо було заступлене.

По службѣ Божой збѣралися всѣ въ гарно устровныхъ и просторыхъ комнатахъ „Народнои Торговлѣ“ въ домѣ дра Ляндава въ рынку, а по водосвятію и покропленю локальностей склепу промовивъ п. Вас. Нагорный въ имени Дирекціи товариства до численно згромадженои публики, середъ котрои замѣтили мы бурмистра дра Л. Козьминьского и начальника почты п. Ленчовского. Бесѣдникъ объяснивъ цѣль и значенье „Народнои Торговлѣ“, а отткъ розказавъ въ короткости исторію заснованя и дотеперѣшный розвитокъ сего товариства, котре отъ грудня минувшого року обертало капиталомъ 60.000 зр., а наконець дякуючи за живу и щиру участь подольскихъ Русинѣвъ, съ якою повитали новый отдѣлъ товариства, поручивъ его опѣцѣ и благосклонности Тернополъцѣвъ. Слова п. Нагорного, овѣяний щирымъ тепломъ, вызвали справдешне одушевленье для институціи, котра есть воплощеньемъ его отъ давна лелѣяной гадки.

На конець забравъ голосъ проф. Олександеръ Барвѣньскій въ имени Тернополъцѣвъ. Въ короткой промовѣ зазначивъ онъ, що Русь въ давна вже, отъ коли про те записаній згадки въ исторіи, славилася торговлею и що тымъ способомъ дойшли до процвѣту золотоверхій Кіевъ, Великій Новгородъ и иншій старо-рускій городы, котрій стояли въ торговельныхъ отношенях именно съ Царгородомъ. Оттакъ згадавъ про нашу торговлю въ Галичи за Ярослава Осмомысла и иншихъ князѣвъ Галицкихъ, та про упадокъ руского купецтва и мѣщаньства. „Теперь, говоривъ дальше бесѣдникъ, навертаемо на давный тысячелѣтною исторію вытыченый шляхъ“, а натыкнувши, що только власною помочею и сполыными силами можемо двигнутися въ економичного упадку, откликнувся до зобраныхъ, щобы всѣма силами попирали сю важну институцію, „а тогды усмѣхнетъся Русь-мати, заплакана мати!“

Потомъ отчитано двѣ телеграмы, наспѣвши въ Станиславова:

I. Витаемо отворенье нового огнища для двиганя питомого промыслу, яко новои дороги до добробыту народного. Нехай процвитае онъ, якъ за часовъ Осмомысла и Данила! — Русины Станислав.: Шанковскій, Ленкавскій, Заклинъскій Ал.(senior), Желехонскій, Мардаровичъ, Литвиновичъ, Окуневскій, Ключенко, Левицкій Остапъ, Заклинъскій Леонидъ, Малецкій, Кордасевичъ, Даниловичъ, Струтынскій, Іосифъ Гурикъ, Мелитонъ Бучиньскій.

II. Щасть Боже народному дѣлу! — Теодоръ Стахевичъ.

По отчитаню телеграмъ привѣтныхъ розпочалася продажъ товаровъ по 2-ій годинѣ по полудни; до вечера вплынуло до касы 190 зр.

Подаючи сю коротку згадку про открытье „Народнои торговлѣ“ въ Тернополи отзываемось до тыхъ Вп. Родимцѣвъ, котрій не могли наспѣти на се торжество, щобъ и они переконалися тою думкою, що треба сполными силами попирати институцію, котра есть порукою красшои будучности.

Вписы на университетъ

розпочалися 28 л. вересня и тревати будутъ до 14 жовтня включно. Само собою розумѣеся, що кождый Русинъ, вступаючій на университетъ, повиненъ всякій подання писати по руски и мы о томъ навѣть не згадували-бы, коли-бъ досвѣдъ насъ не учивъ, що письмомъ рускимъ неразъ предостережемося отъ неговання нашои народности. Не одинъ Русинъ-академикъ може за-для марнои марницѣ (примѣромъ думае, що его скорше увольнятъ отъ оплаты, коли по польски поданье напише) зречеся свого, а чужимъ послугувся языкомъ, — тожъ и не дивомъ, що легко може выдатися иншои народности, якъ есть онъ дѣйстно.

Щорочній справозданя университету нашого доказуютъ, якъ съ кождымъ повроком що-разъ бѣльше число греко-католикѣвъ, хотяй по народности Русинѣвъ, идеть въ Поляки. Не говоримо о тыхъ перекинчикахъ-перевертняхъ, що мають охоту забавитися трохи въ полякоманію, бо зъ такихъ и такъ мы не мали-бъ хѣсна, та лишь стереченся ихъ треба, — бо Русинъ перевертень ще горшій, якъ Полякъ чистои крови и чысто польского подневѣня, — але остерѣгаемо тыхъ, що мимо своеи волѣ можутъ статися „Поляками“, коли выразно и явно не заманифестуютъ яко Русины.

Поглянемо на статистику слухателѣвъ зъ лѣтного повроку 1884, а побачимо поважне число такихъ, що самій не знаютъ, якои суть народности, а въ справозданю выказуютъ яко Поляки.

Всѣхъ слухателѣвъ львовского университету було въ томъ повроцѣ 945; зъ тыхъ 328 богословъвъ, 502 правникѣвъ и 115 философѣвъ. Зъ помѣжъ загального числа выказано 332 Русинѣвъ, именно: 247 богословъвъ, 61 правникѣвъ и 24 философѣвъ рускои народности. Поляковъ же загальне число показуеся значно бѣльшимъ, бо аж 610. Поглянемо, зъ кого Поляки рекрутуются? Поляковъ рим.-католикѣвъ есть лишь 475, а решта зложилася зъ 32 греко-католикѣвъ (25 правникѣвъ и 7 философѣвъ), 98 „mojżeszowego wyznania“ и 5 иншихъ вѣроисповѣдникѣвъ. Такъ то дѣеся въ Галицкой Руси, въ славномъ городѣ князя Льва!

На богословію выкладаются всѣ предметы по латиньски кромѣ „Богословія пастырского“ и „Катихитики та методики“. Коли то нашій богословы будутъ учитися въ своѣй рѣдной мовѣ на университетѣ? Потребу рѣдного слова они узнаютъ и его бажаютъ — се доказали на сегорѣчномъ Вѣчу академикѣвъ въ Коломыи, — коли-жъ бо они не маютъ нѣякого голосу у своихъ настоятелѣвъ.

Дръ Омелянъ Огоновскій выкладае въ сѣмъ повроцѣ: 1) Переглядъ исторіи литературы рускои; 2) Поясненье старо руского памятника „Слово о полку Игоревомъ“ и 3) Граматику языка старословеньского и руского.

Дръ Олександеръ Огоновскій выкладае въ сѣмъ роцѣ: „Австрійске обще право приватне“ и „О зобовязанихъ“.

Дръ Иванъ Добрянъскій: „Австрійске право карне“.

Дръ Исидоръ Шараневичъ розписавъ межи иншими выкладами одну годину семинарійныхъ письменныхъ и устныхъ вправъ зъ исторіи рускои — безплатно.

Обовязкомъ кождого Русина академика буде — записатися на вправы зъ исторіи Руси и на выклады литературы та языка руского — и то не лишь записатися, але и пильно учащати, — а певно не пожалуе труду. Въ нынѣшныхъ часахъ тяжкои для насъ борбы о народность свою, о языкъ дѣдовъ и батьковъ нашихъ, — треба намъ познати свою славну исторію, на котрои картахъ певно кождый знайде собѣ безчисленій примѣры благородности, величности и пожертвованя нашихъ предковъ — научится любити Русь, жертвуватися за ея добро и славу — и загартуе духъ свой до нынѣшнои нашои тяжкои боротьбы.

Соймъ краевый.

(V періодъ, II-а сесія).

6. Засѣданье зъ дня 24 вересня 1884.

(*Конецъ*).

Опѣля наступило справозданье комисіи правничои о змѣнѣ закона о ординаціи выборчой. Пос. Фрухтманъ отчитавъ проектъ закона, выготовленый выдѣломъ краевымъ, котрый комисія безъ змѣны приняла. Проектъ сей звучатъ: Арт. I. Постановы §§. 5, 6, 7, 27, 32 и 33 краевои ординаціи выборчои зъ 26 лютого 1861 р. отъ часу, въ Арт. II означеного, перестануть обовязувати и будутъ звучати якъ слѣдуе: §. 5. Кождый зъ 74 повѣтовъ политичныхъ въ своихъ границяхъ територіальныхъ творитъ окремый округъ выборчій для выбору послова зъ громадъ сѣльскихъ. — §. 6. Мѣсцемъ выбору для кождого округа выборчого громадъ сѣльскихъ есть мѣсце политичнои власти повѣтовои. — §. 7. Кождый зъ округовъ выборчихъ выбирае одного посла. Выборцѣ всѣхъ, въ однѣмъ округѣ выборчѣмъ положеныхъ громадъ (крѣмъ мѣстъ, маючихъ право до выбору пѣсля §. 2), творятъ одно тѣло выборче. — §. 27. Въ цѣли выбору послова зъ громадъ сѣльскихъ, власть политична повѣтова означуе число маючихъ выбратися зъ кождои громады выборцѣвъ, отповѣдно до §. 12 пѣсля стану населеня въ громадѣ пѣдчасъ послѣднои конскрипціи. О числѣ выборцѣвъ, припадаючихъ на кожду громаду, повѣдомляе власть политична повѣтова начальника громады, щобы предложивъ списъ выборцѣвъ. — §. 32. Коли по выборѣ выборцѣвъ по всѣхъ громадахъ сѣльскихъ листа выборцѣвъ буде доповнена, политичный начальникъ повѣту выстанитъ и доручитъ выборцямъ карты легитимаційнй, содержачій число листы, назвиско и мѣсце проживаня выборця, а такожъ мѣсце, день и годину выбору посла до сойму. — §. 33. Начальникъ политичнои власти повѣтовои уложитъ листы выборцѣвъ, выбраныхъ и покликаныхъ до выбору, въ одну головну листу выборцѣвъ округа выборчого и приготовитъ ей въ двохъ примѣрникахъ до акту выборчого. — Арт. II. Законъ сей стане обовязувати съ днемъ розписаня першихъ по его оголошению слѣдуючихъ загальныхъ выборовъ послова до сойму кор. Галичины и Володим. съ В. Кн. Краковскимъ.—Въ розправѣ загальной забравъ голосъ пос. Антоневичъ и заявивъ, що хочь буде голосувати за симъ проектомъ, то муситъ однакожъ поробити деякій уваги до сего проекту. „Предложенье комисіи, казавъ онъ, есть дуже хороше, коли-бъ въ практицѣ не було инакше и коли-бъ самій старосты не кандидували. Звычайно кандидуютъ они тамъ, де ище для кого другого есть позиція отрачена, кандидуютъ тамъ, де ходитъ о то, щобъ не допустити руского кандидата.“ При сѣй случайности навѣвъ пос. Антоневичъ цѣлый рядъ надужить, якій практикуются при выборахъ до сойму. Розумѣеся, що бесѣда пос. Антоневича и наведеній факты о „кандидатахъ правительственныхъ“ и „пресіи зъ горы“ не могли урадувати намѣстника и онъ забравъ голосъ, щобы опровинути закиды пос. Антоневича. При сѣй случайности однакожъ п. намѣстникъ заявивъ недозначна, „що правительству може бути одинъ кандидатъ милѣйшій якъ другій и що правительство мае до сего право.“ О сихъ „милѣйшихъ кандидатовъ“ ходитъ именно и Русинамъ, и думаемо, ходило такожъ и пос. Антоневичеви, а п. намѣстникъ мабуть може понятъ, що правительство повинно бути безвзгладно безстороннымъ и дати свободну волю выборцямъ. По промовѣ намѣстника отбулося именне голосованье надъ симъ проектомъ и онъ перейшовъ 115 голосами противъ одного. — Зъ порядку дневного наступило отткъ справозданье комисіи буджетовои о замкненю рахунковъ за р. 1882. При сѣй случайности забравъ знову голосъ пос. Антоневичъ и критикувавъ остро справозданье, доказуючи, що часто говорится въ нѣмъ о ощадности, коли о властивой ощадности и бесѣды бути не може. Дісты выплачуются всѣмъ посламъ безъ взгляду на те, що много есть такихъ, котрій до сойму майже зовсѣмъ не приходятъ. Бесѣдникъ порушивъ такожъ справу коштовъ соймового будынку, справу шпиталѣвъ и выступивъ рѣзко противъ того, що выдѣлъ кр. безъ дозволеня сойму давъ 20.000 зр. на плины реставраціи замку на Вавели въ Краковѣ. Промовлявъ ще пос. Гольдманъ, по чѣмъ палата приняла справозданье комисіи буджетовои. — Наступило ще справозданье комисіи дорожнои о петиціяхъ. До петиціи рады пов. въ Новомъ Санчи о опустъ 2800 зр. зъ додатку на будову мосту въ Голковицахъ внесла комисія: поручаеся выдѣлови кр. зменшити суму отповѣдно до того, якъ зменшився повѣтъ, а решту розложити на пять ратъ. Отчитано ще внесенье Лясоцкого въ справѣ закона громадского, по чѣмъ закрыто засѣданье.

7. Засѣданье зъ дня 27. вересня 1884.

По открытю засѣдання секретарь отчитавъ слѣдуючій петиціи: Товариство господарске въ Синоку о зровнанье спитъ въ заведеняхъ науковыхъ; кагалъ жидовскій въ Лиску о внесенье языка руского въ чотырокласовой школѣ тамже. Паньковскій и Рильскій, учителѣ при школѣ рольничой въ Дублянахъ о признанье лѣтъ служby и додатку пятилѣтного; гром. Болеховець о пожичку 1000 зр. на реставрацію церкви; Устье бискупе о реформу торговъ и ярмарковъ; Вортники въ дѣлѣ отшкодованя за шкоды отъ дикихъ звѣрятъ; ко. Калинка, настоятель Змартвыхвстанцѣвъ у Львовѣ о 15 стипендій для ученикѣвъ гр. кат. обряда въ интернатѣ Змартвыхвстанцѣвъ; товариство „кулевъ рольничихъ“ у Львовѣ, о запомогу 4000 зр. — До комисіи администраційной выбрано замѣсть Грохольского пос. Горецкого и комисія та уконституовалася на ново, выбираючи председателемъ Черкавского, а заступникомъ К. Баденого. — Зъ порядку дневного наступило читанье внесенья пос. Лясоцкого въ дѣлѣ змѣны § 64 зак. выб. Внесенье се отослано до комисіи администраційнои. — Онѣля наступило справозданье комисіи для ненарушимости послова и жаданю суду повѣтового въ Николаевѣ, щобы сму дозволено потягнути пос. Верницкого до отвѣчальности. Зъ справозданя сего довѣдуемося, що Николай Голиньскій, староста зъ Жидачева, заскарживъ пос. Верницкого о переступокъ зъ §§. 487 и 492 зак. карного, обвиняючи пос. Верницкого о помову. Справа цѣла пошла въ того, що пос. Верницкій пѣдчасъ выборовъ помовляевъ старосту Голиньского о сфалшованье листы выборчои. Комисія предложила отже соймови, щобы онъ отказавъ судови повѣтовому въ Николаевѣ свого дозволеня до карно-судового поступованя противъ пос. Верницкого. Внесенье се приняла палата безъ дискусіи. — Комисія администраційна поставила внесенье: 1) Соймъ призначе що року черезъ три роки суму 120.000 зр. на безпроцентову пожичку на будову касарнь. Пожички тѣ можутъ займати насамперед громады, а отткъ и люде приватнй. 2) Соймъ дае выдѣлови краевому повну власть до роздѣлюваня онихъ пожичокъ, до означуваня способу ихъ забезпеченя и до уложеня близшихъ условій. 3) Будынки призначений на касарнѣ увольняе отъ податку. 4) Поручае комисіи буджетовой обдумати способъ покрытя сеи пожички, а головно чи не далось-бы се зробити черезъ ужитье кредиту. 5) Соймъ передае петиціи мѣстъ Городка, Коломыи и Самбора выдѣлови краевому. Пос. Вайгартъ промовлявъ противъ давано на будучность такои пожички и жадавъ рѣвного роздѣленя тягару квотерункового на цѣлый край. Такъ само высказався и пос. Мѣрошевскій, а пос. Мерунович доказуючи, що выдѣлъ краевый означаючи для школъ лишь 15.000, дае на касарнѣ аж 120.000 зр., заявивъ, що при розправѣ подробной поставитъ внесенье, щобы палата перейшла до порядку дневного. — Пос. Плазиньскій высказався также за резолюціею Вайгарта, маршалокъ однакожъ на подставѣ регуляминy не дозволивъ принятн сеи резолюціи, а Вайгартъ постановивъ поставити ей яко окреме внесенье. При голосованю перейшло внесенье комисіи. — Зъ порядку дневного комисія дорожна поставила внесенье, щобы соймъ признавъ за найботшевдѣйше продовженье дороги зъ Борщева до Озерянъ, що веде отъ дороги краевои въ Озерянахъ до дороги краевои Скальско-Чортковскои въ Колендянахъ. Внесенье се принято. — Комисія господарства краевого поставила внесенье, щобы соймъ завозвавъ правительство до внесеня проекту нового закона лѣсового и щобы, закимъ сей законъ буде переведеный, правительство открыло окрему краеву раду лѣсову. Пос. Рей супротивився внесеню комисіи, а въ оборонѣ внесеня выступивъ кн. А. Сапѣга. Пос. Яворскій, выступаючи противъ мотивовъ пос. Сапѣги, поставивъ внесенье: Соймъ поручае выдѣлови краевому розслѣдити, о скольке змѣна закона була-бы потрѣбна, особливо-жь що до лѣсовъ горскихъ. По промовѣ ще кольохъ послова палата отхинула внесенье пос. Яворского, а по-окремѣшну дискусію надъ сим предметомъ отложено до слѣдуючого засѣданя.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійске-Угорска Монархія.

(*Регуляція границь межи Австрією и Румунією.*) Комисія, установлена для переведеня регуляціи границь межи Австрією а Румунією, довела вже свои працѣ до того, що лишаеся лишь 20—25 спорныхъ точокъ. Трудность лежитъ въ томъ, що громады погранични такъ зъ одного якъ и зъ другои стороны подносятъ претенсіи, основуючій на правѣ приватномъ, но якъ доносятъ зъ Вѣдня, будутъ ей спорній точки полагоджений въ дорозѣ переправъ межи обома кабинетами.

(*Соймъ угорскій*) скликаный бувъ рескриптомъ цѣсарскимъ на 25 н. с. вересня; позаякъ однакожъ посламъ соймовымъ прислугуе пѣсля права тридневый терминъ, щобы явитись въ соймѣ, то соймъ отбувъ перше свое засѣданье въ суботу дня 27 н. с. вересня. На томъ засѣданю приняла палата лишь донось президента министровъ въ справѣ торжественного открыття сойму цѣсаремъ. Друге засѣданье назначене на понедѣлокъ пѣсля троновои бесѣды, въ виду чого тронову бесѣду ще разъ отчитано. На нынѣшномъ засѣданю маютъ послы представити свои манда-

---

кого, Ярослава Кулачковского, Василя Полянъского, Богдара Кирчова и Николы Шухевича.

Зъ спеціяльныхъ внесень предложивъ тов. К. Трильовскій слѣдуюче внесенье: „Вѣче рускихъ академикѣвъ высказуе усильне свое бажанье, щобы вже разъ управляючій Совѣтъ „Народного Дому“ питомцѣвъ бурсы своеи посылавъ до рускои гимназіи у Львовѣ.“

Внесенье се принято одноголосно.

На томъ закончили ся нарады Вѣча о годинѣ $3^1/_2$ по полудни, а председатель Вѣча Дръ Кость Левицкій въ короткой промовѣ попрощавъ всѣхъ присутныхъ, дякуючи на самъ передъ Вп. Гостямъ Вѣча, а отткъ и всѣй присутной молодежи, котра въ рѣжныхъ сторонъ краю, повинуючись зазывови комитетовыхъ товаришѣвъ, такъ численно зобралася, щобы въ имени своеи справы народнои забрати публично голосъ и высказати передъ свѣтомъ, що ще есть нынѣ руска молодѣжь, котра умѣе стати за свои права, та прилюдно высказати: хто она, та чого ѣй недостае. Прощаючи зобраныхъ товаришѣвъ, додавъ Дръ Кость Левицкій, щобы они не забували, що „Вѣчемъ“ симъ ще рѣшучого нѣчого не вдѣлали, а зробили хиба початокъ до живѣйшои працѣ на поли розвою нашои народнои идеѣ, котрои цѣла будучность лежитъ въ рукахъ тои молодои громады, въ грудей котрои вырывалися передъ хвилею такъ поважній и чистій чувства любови и посвященя до всего, що свое та рѣдне!

ты, а опбля мае палата уконституоватись.—Що до становища поодиноких сторонництв парламентарных замѣтный именно зворотъ, сигнализованый въ лонѣ скрайной лѣвицѣ. Часть сторонництва независимых пбдъ проводомъ Данила Иранього репрезентуе идею уніи особистои, коли близкий приклонники начальники партіи Мочарого суть прихильниками прямованъ Кошута, котрый хоче правдѣ узнавати династію, но бажае совершенного бтдѣлена Угорщины бтъ Австріи. Теперь отже агитуютъ въ тбмъ сторонництвѣ за выборомъ умѣреного Иранього на президента партіи, а Мочари готовъ уступати. Иранiй постановивъ условіемъ принятя проводу партією заявленье цѣлого сторонництва, що унія персональна есть одинокою основою партіи независимых и що прямованя Кошута не дадутся погодити съ лоялностею.

(*Спбльний конференціи*) закбнчилися въ Пештѣ дня 25 н. с. вересня, а 26 вересня бтбулася спбльна нарада министрбвъ пбдъ предсѣдательствомъ цѣсаря, на котрбй уложено остаточно преліминарь буджету. Хочь пбвъурядовій газеты завѣряютъ, що правительство не буде жадати въ сѣмъ роцѣ высших выдатковъ на маринарку, позаякъ тому супротивилися репрезентанты управы въ обох половинах держави, то все таки пбсля вѣстей, що надходятъ зъ Пешту, належитъ дожидати, що спбльный буджетъ буде мѣстивъ такъ въ звычайных якъ надзвычайных выдаткахъ много тяжких позицій, котрі лишь въ надзвычайных бтношенях не дуже дали-бы-ся почути контрибуентамъ.

(*Перенесеня хорватских судіевъ*). Угорска газета урядова оголосила на днях цѣлый довгій рядъ перенесень хорватскихъ судіевъ, а коментарѣ угорскихъ газетъ приписуютъ тбй мѣрѣ политичне значенье. — Самъ „Nemzet“ заявляе, що зарядженій перенесеня вымѣрений противъ Старцевичанъ и мотивуе ихъ тымъ, що моторы хорватскихъ ексцесбвъ опускалися на то, що черезъ пресію на суды за свои простушки не будутъ засуджені. — Другій офиціозный органъ „Ungar. Post“ справдуе конечность пурификаціи урядниковъ судовых тымъ, що судовій власти съ малыми лишь выемками не сповняли добре своея задачѣ, а деякі урядники судовій навѣть пбдъгущували до розрухбвъ, перестигаючи (?) въ тбмъ навѣть найбольших загорѣльцѣвъ. Съ перенесеними урядниковъ судейскихъ въ Хорватіи, оголошеными въ урядовбй газетѣ, зробило угорске правительство доперва початокъ и належитъ дожидати, що така сама акція послѣдуе також въ административныхъ урядахъ; а коли угорске правительство пообсаджуе всѣ урады своими приклонниками, тогды буде могло вже смѣло прямувати до переведеня въ дѣло велико-мадярскои идеѣ на хорватскбй земли.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Царь и царица вертаючи въ ловбвъ зъ Любохенка приѣхали 26 с. м. до Варшавы, де задержались лишь кблька минутъ на двбрци на Празѣ и поѣхали дальше до Петербурга. Всякій вѣсти о доншбмъ побытѣ царя въ Варшавѣ показались безпбдставными, такъ само якъ и нѣсти о маючихся завести новых порядкахъ въ Царствѣ польскбмъ, до котрых, якъ понятно, Поляки привязували велике значенье. Мимо того Поляки не тратятъ надѣі, а варшавска праса польска, хочь впрочѣмъ захованусь досить рбвнодушно до сихъ поголосокъ, все таки дожидае якоись змѣны. Якоись малои змѣны допускае дѣйстно навѣть „Nord“, газета, якъ звѣстно, завсѣгды добре поінформована въ россійскихъ справахъ и стояча въ близкбй связи съ министерствомъ россійскимъ, але змѣна та обмежитои имовѣрно дишь на заведенье земствъ въ Царствѣ польскбмъ и на зрбвнаню его пбдъ симъ взглядомъ съ прочими областями россійскои держави. Газеты все ще суть переполнені рбжными подрббностями зъ побыту царскои пары въ Царствѣ польскбмъ и подаютъ деякі хочь маловажні, але все такій характеристичні факты. Такъ доносятъ, що селяне стрѣчали царя всюды дуже радо и витали его хлѣбомъ и солею и складали ему въ дарѣ срѣбній и золотѣ пбдносы (тацы), обльнички и т. п. рѣчи. Всѣ тѣ дары велѣвъ царь зложити въ замку въ Скерневицахъ. Шляхта польска при всѣхъ сихъ стрѣчахъ держалась остентативно зъ далека. Не уступаютъ ще також и коментарѣ до зъѣзду трехъ цѣсарѣвъ, хочь ще нынѣ трудно пояснити цѣль и значенье сего зъѣзду. Замѣтній увагы находимо въ „Варш. Дневнику“. „Бтношеня межи Арстрією а Россією, каже ся газета, сталися по поводу берлинъскои угоды дуже трудными. Теперь однакожь починаютъ въ Петербурзѣ освоюватись съ тымъ, що треба числитися съ вплывомъ Австріи на балканъскбмъ пбвъостровѣ, яко доконаным фактомъ, а зъ другои стороны Австрія признае законнымъ вплывъ Россіи въ всходнбй части сего пбвъострова“. — Въ цѣлій Россіи заносятся теперь на нову реформу въ администраціи. Губерніи въ Россіи дѣлятся якъ звѣстно на уѣзды або повѣты, а кождый уѣздъ розпадаесь знову на станы, въ котрых найвысшу власть мае становый „приставъ“. Уѣзды тѣ суть дуже великій и приставъ мае иногды 80 и ббльше селъ пбдъ собою, що розумѣеся, дуже утруднае удержанье порядку. Станы будутъ отже теперь зменшені, а тымъ самымъ збольшатся и число приставбвъ. Такъ само мае наступити реформа „урядниковъ“ въ родѣ нашихъ жандармбвъ.

Франція. Ббйна съ Хинами вступитъ, здаесь, незадовго въ нову фазу и прійде може на послѣдокъ до мирного порѣшеня цѣлои справы. Давный віцекороль въ Печели а прихильникъ Французбвъ прійшовъ знову до власти. За вплывомъ его буде може затверджена давна угода въ Тіентамъ, котру бнъ самъ пбдписавъ. Тымъ часомъ адмиралъ Курбе приготовленый на все и чекае лишь бтповѣдной хвилѣ, щобы высадити кблька тысячь войска на берѣгъ и занятя перше лѣпше мѣсто хиньске. — Роббтники въ Лионѣ не маючи роботы, постановили були цѣлыми масами вдарити на меровство, въ послѣдній хвили однакожь опаметалися и выслали лишь депутацію до мера съ прошеньемъ, щобы скликавъ раду громадску. По поводу сего розруху запанувавъ бувъ въ мѣстѣ великій переполохъ. — Французскій журналы майже однодушно высказуютъ свои погляды, що Англія забере Єгипетъ и що другій державы континентальній не будутъ сему супротивлятися.

Бельгія. Роздражненье, яке выкликавъ клерикальный кабинетъ въ цѣлбмъ краю, а особливо въ его столици, въ Брукселі, дбйшло вже до найвысшои степени. До роздражненя сего найббльше причинився законъ школьный, проектованый министромъ Малю, а санкціонованый недавно бельгійскимъ королемъ. Законъ сей, якъ мы вже свого часу доносили, бтдае всяку власть надъ школами властямъ духовнымъ и лишае многихъ учителѣвъ ихъ посадъ, запевняючи лишь тымъ певне забезпеченье, котрі схотятъ поступати съ клерикалами рука въ руку. Бельгійскі либералы, невдоволені въ загалѣ тымъ, що клерикалы взяли верхъ въ краю, почали противъ нихъ демонструвати. Сі демонстраціи выкликали знову демонстраціи зо стороны клерикалбвъ, котрі, хотячи показати свою силу, скликали на 7 с. м. великій митингъ въ либеральнбй столици краю. Того дня прибуло 50—60.000 клерикалбвъ по ббльшбй части селянъ съ хоругвами и трибарными кокардами до Брукселѣ. Ледве тутъ появилися перші ихъ бтдѣлы, якъ вже въ мѣстѣ почало ворушитися. Жителѣ мѣста выступили противъ нихъ збитыми масами и заступили имъ дорогу. Почався страшный крикъ, свистъ, а дальше и бійка; до сего ще приграваля и музика, котру привели були клерикалы съ собою въ числѣ 112 бандъ. Можна собѣ подумати, якій настанъ въ мѣстѣ переполохъ. Полиція, гвардія цивильна и войско мусѣли выступити, щобъ удержати порядокъ. Не могли однакожь нѣчого вдѣяти; либералы зъ кождои улицѣ выпирали клерикалбвъ и прогнали ихъ за мѣсто. Лишь мала часть клерикалбвъ змогла добитися до королевскои палаты и вручила королеви адресу. Около 5 год. вечеромъ клерикалы змушені були розбйтися пбдъ защитою войска. Се була перша зачѣпка въ Брукселі. Тымъ часомъ сенатъ ухваливъ законъ школьный 40 голосами противъ 25. Либералбвъ опанувавъ великій страхъ, бо введенье закона залежало теперь лишь бтъ санкціи короля; заворушилося отже въ цѣлбмъ краю. Почали збирати пбдписы на петицію до короля и задумали выслати до него депутацію. Дня 17 с. м. прибули либеральній посадники зъ 6 мѣстъ до Брукселѣ и вручили королеви протестъ 820 громадъ съ 2,800.000 жителями противъ закона школьного. Характеристичною есть бтповѣдь, яку они получили бтъ короля на свбй протестъ. Король Леопольдъ II заявивъ имъ, що хочь бнъ душею и тѣломъ стоитъ за свободою, то однакожь муситъ слухати волѣ народа, котра проявляеся въ ббльшости его представителѣвъ въ парламентѣ. „Я не можу — оказавъ король — робити рбжницѣ мѣжь Бельгійцями“. Законъ школьный получивъ опбля санкцію короля. Въ слѣдъ за тымъ проявились въ Брукселі сильній непокоѣ. Минувшого понедѣлка здавалося, що день проминe спокбйно; пбдъ вечеръ однакожь правительство, боячись якихъ демонстрацій, приказало розкинути въ рбжныхъ сторонахъ мѣста сильній бтдѣлы войска. Всюды панувавъ въ мѣстѣ спокбй, лишь около 9 год. вечеромъ въ декотрыхъ улицях порозкидувано червоні картки съ написами: „Les malheurs du jour.“ (Нещастье дня). Картка сі завзывали народъ, щобъ пбднѣсъ радше окликъ: „Най жіе республика!“ Около 10 год. змѣнилася ситуація. Выступили великій масы народа и почали двигатись до королевскои палаты. Співаючи якійсь сумный маршъ, для котрого текстомъ служило имя министра юстиціи Van-den-Peerenbom-a, поступала товпа поволи чимъ разъ дальше, повторяючи за кождымъ разомъ: „O, Vandenpeerenbom-peerenbom bom-bom!“ Наразъ почулась маронліянка и роздався грбмкій окликъ: Най жіе республика! Пбдъ ту пору появилося войско. Товпа зъ разу розскочилась, але опбля знову зібралася и почала співати маронліянку. Войско выступило теперь съ багнетами и поволи, не уживаючи однакожь зброѣ, розбгнало товпу. На другій день проявились знову неспокбй, але симъ разомъ прійшло вже до кровавои бійки. Коло одной пивярнѣ товпа порозломлювала стбльцѣ и боронилась ними, а войско мусѣло навѣть стрѣляти. Много особъ тяжко поранено, а кблькох людей навѣть убито. Бтъ теперь майже що день проявляются въ Брукселі такій неспокбй и не знати ще, якій сего буде конецъ.

НОВИНКИ.

— **Вѣденьскій клерикальный „Vaterland“** доноситъ на пбдставѣ информацій одержаных зъ Риму, що вже незабавомъ выйде папска булля, декретуюча основанье руского епископіи въ Станиславовѣ. Кандидатомъ на сю епископію есть теперѣшный архидіяконъ митрополичои капитулы львбвскои, Дръ Юліянъ Пелешъ, авторъ „Исторіи уніи руского церкви.“ Съ обставцла каже догадуватися, що дотеперѣшный администраторъ львбвскои архидіецезіи, еп. Дръ Сильвестеръ Сембратовичъ, буде именованый митрополитомъ.

— **Министерство вѣроисповѣдань и просвѣты** дозволило зъ надзвычайного кредиту на 1884 р. 34.772 зр. на запомоги для гр. кат. священикбвъ архіепархіи львбвскои а 13.052 зр. для епархіи перемыскои.

— **Въ русбй школѣ** у Львовѣ бткрыта вже провизорично IV класа; рада школьна окружна выписала обѣжникъ до всѣхъ дирекцій школъ народныхъ свого округа, щобы предложили ѣй тыхъ кандидатбвъ зъ молодшихъ учителѣвъ, котрі-бы зголосилися до сеи школы.

— **Зъ Завалова** пишутъ намъ: Урядъ парохіяльный повѣдомляе всѣхъ заявившихъ волю вступити до школы дяковско-ремѣсничои, сполученои съ наукою хорального спѣву, що не мае нѣякого фонду на тую школу, лишь жертвуе въ своіи стороны науку дяковства и хорального спѣву, якъ такожъ хату дармо, — а за науку ремѣсла якъ такожъ за проживленье треба платати мѣсячно 12 зр. Наука буде тревати бтъ 20 жовтня до Зеленых Святъ черезъ три роки. Се заявленье просимо пріймити яко бтповѣдь на листовій запытання. — Бтъ Уряду парохіяльного въ Завалові.

— **Загальный Зббръ членбвъ товариства им. Михаила Качковского филіи Турчаньскои** бтбудеся въ Турцѣ д. 2 (14) жовтня 1884 р. Програма збору слѣдуюча: 1) О 10 год. рано бтправится богослуженье въ парохіяльнбй церквѣ. 2) О 11 год. передъ полуднемъ зббранье членбвъ товариства въ забудованю читальнѣ турчаньскои. 3) Выббръ предсѣдателя и двохъ секретарѣвъ на часъ засѣдання Загального Збору. 4) Справозданье зъ дѣяльности Выдѣлу за минувшій рбкъ. 5) Справозданье касове. 6) Выббръ комисіи для справдженя рахункбвъ касовых. 7) Выббръ предсѣдателя и членбвъ Выдѣлу на слѣдуючій рбкъ. 8) Справозданье комисіи, выбраной для справдженя рахункбвъ. 9) Предложеня поодиноких членбвъ Товариства.— Бтъ Выдѣлу Турчаньскои филіи Товариства им. Михаила Качковского.

— **„Narod sobe.“** Що сей окликъ, съ котрымъ стали Чехи рамя до рамени и розвинули нечувану силу, признали и Русины за свою девизу, се признали намъ и Поляки, ба навѣть и позавидували намъ нашои солидарности. Але наша єдность и солидарность объявляеся дотепер ббльше въ справахъ публичныхъ, такъ въ поддержуваню питомых институцій давныхъ, якъ и въ основуваню новых; не пбднеслася у насъ однакъ ще такъ высоко, щобы мы всѣ якъ одинъ рѣшилися замовляти собѣ всяку роботу у своихъ ремѣсниковъ, а не у чужихъ, — розумѣеся, коли робота людей нашихъ не гбрша и не дорожша, якъ тамтыхъ. Ось н. пр. есть у Львовѣ товариство ремѣсниковъ „Зоря“ заснованe щирыми Русинами патріотами не зъ якои небудь користи матеріяльнои; бо коли-бы було ходило о яку небудь користь, то члены знайшлибы були еѣ скорше де инде; мы-ж не знаемо, чи хоть нашій Львовяне и родимцѣ зъ околицѣ даютъ робити собѣ обувє и одѣжь у нихъ, а не у инших ремѣсниковъ. Правда, що не всѣ знаютъ, котрі майстры належатъ до того товариства, тому може однакъ выдѣлъ его зарадити, оголошуючи хоть-бы разъ на пбвъ року имена членбвъ и ремесло кождого зъ нихъ. При сѣй случайности подаемо рбвно-жь львбвскимъ Русинамъ до вѣдомости, що есть у Львовѣ кромѣ трафики п. Возняка ще друга трафика въ рускихъ рукахъ, именно пбдъ ч. 2 при улици Словацкого (побчь купелевого заведеня Діяны), а держитъ еѣ п-ѣ Целина Зафіовска, вдовица по бл. п. Алексѣю, котрый яко финансовый канцелистъ умеръ на епидемичну хоробу въ Сераевѣ ще передъ пбвтрета роками. Руска вдовица съ сирбткою, — до того безъ пенсіи, бо бл. п. мужь не служивъ 10 лѣтъ — чижь треба ще принуки для львбвского Русина, щобы тютюнъ и всякій знадобы до куреня, если не у п. Возняка, то у нея куповати? Рѣчь вѣдома, чимъ ббльше продасть, тымъ ббльшій процентъ для нея. Мы бажали бы зъ серця, щобы нашъ голосъ бувъ выслуханый. Спомагаючи одинъ другого мбжемо и цѣлый нашъ народъ и такимъ лишь способомъ зможемо двигнутись на передъ та доказати, що дѣйстно нашъ народъ самъ собѣ помагае и своими силами крѣпко и смѣло поступае на передъ.

— **„Слово“** въ послѣднбмъ своѣмъ числѣ бтповѣдае „Gazet-ѣ Narodow-ой“ на звѣстку ей доноснои въ Кіева о „rublach“, якій будьто-бы выпросивъ п. Площаньскій на православну пропаганду въ Галичинѣ, — а бтповѣдае такъ незручно и нещасливо, що справдѣ треба дивуватися, якъ можна такъ противникови подавати на себе самого оружіе въ руки. „Слово“, маючи выказати цѣль поѣздки п. Площаньского до Кіева и его стрѣчи съ оберъ-прокуроромъ св. синода Побѣдоносцевымъ, пише: „Господинъ Площанскій *спѣшивъ въ Одессу на собраніе археологическаго Общества, ...но опоздался*, увидавшись въ Кіевѣ съ о. Наумовичемъ и *участвуя въ юбилейномъ торжествѣ университета...*“ Незручнѣйшои обороны п. Площаньского передъ инсинуаціями „Gazet-ы Nar.“ и другихъ польскихъ газетъ годѣ собѣ представити. „Участвуючи въ юбилейнбмъ торжествѣ въ Кіевѣ — п. Площаньскій спбзнився на зъѣздъ археологичный въ Одессѣ“, — а тымчасомъ загально звѣстно, бо було се печатане по всѣхъ россійскихъ, нѣмецкихъ и польскихъ дневникахъ, що зъѣздъ археологичный въ Одессѣ скбнчився дня 10 л. вересня, а юбилей университету въ Кіевѣ бтбувся въ днѣ 20—22 л. вересня. Якимъ отже чудомъ мбгъ п. Площаньскій черезъ юбилей въ Кіевѣ спбзнитися на зъѣздъ археологичный въ Одессѣ, закрытый передъ 10-ти, а взглядно передъ 12-ти днями?! Не дивo, що по такбй оборонѣ п. Площаньского въ „Словѣ“ — „Gaz. Narod.“ кпитъ собѣ и трібмфуе...

— **„Новый Проломъ“** доноситъ, що о. Наумовичъ выѣхавъ зъ Кіева до Москвы на кблька днівъ — збирати популярній выданя, полившій-ся въ Россіи. Зъ Москвы о. Наумовичъ переѣде до сына на Литву, а въ бтти въ Холмщину. Тойже „Новый Проломъ“, пишучи про ювилей университету въ Кіевѣ, высказуе свое велике обуренье на институты „Народный Домъ“, „Ставропигія“ и „Галицко-руская Матица“ за те, що не зробили нѣякои манифестаціи по поводу того ювилея. „Краска стыда выступаетъ на наше („Нов. Пролома“) лице, не встрѣтивши нигдѣ ни слѣда хотя бы якой слабой манифестаціи по тому поводу со стороны нашихъ галицко-русскихъ народныхъ институцій, якъ „Народный Домъ“, „Ставропигія“, „Галицко-руская Матица“ и пр. Для чого оно такъ сталось? Изъ непотизма или страха передъ народовою полиціею? Въ кождомъ случаѣ такое поведеніе и маходушное и унизительное! Да, мы, galizische Ruthenen, славный собѣ народъ!“

— **За розрухи въ Копычинцяхъ** збстали засуджені: Ухачъ Игнатій на 7 днівъ звычайного арешту; Иванчукъ Олекса на одинъ мѣсяць арешту; І. Турчанъ, Оберганець, Багрій Филипъ, Маракъ и Чичка Андрій кождый на 7 днівъ арешту звычайного. Прочихъ обжалованыхъ увбльнено.

— **Нове слѣдство противъ п. Мегофера,** бувшого прокуратора въ Чернбвцяхъ, поступае шпидко и небавомъ буде розписана нова розправа. Жида Альтмана, увязненого первѣстно за фалшиве свѣдоцтво, придержано въ слѣдствѣ яко спбвъобжалованого съ п. Мегоферомъ, а то на пбдставѣ донесеня о новыхъ фактахъ, о якихъ при першбй розправѣ ц. к. прокураторія не знала.

— **„Статуты взаимнои помочи церк. пѣвцівъ въ Галичинѣ“** передала митрополича консисторія о крил. Величку и именувала его предсѣдателемъ комитету пѣвцівъ, до котрого належатъ ще о. крил. Я. Шведицкій, оба пѣвцѣ архикатедральні, пѣвець Успеньскои церкви у Львовѣ и п. Шелестакъ, авторъ статутбвъ. Комитетъ мае переглянути сі статуты и предложити ѣй свою гадку о нихъ до дальшого рѣшеня. На пбдставѣ справозданя комитету мае бткъ выбратися на пбдставѣ статутбвъ зъ помѣжь львбвскихъ мужівъ довѣрія тымчасовый выдѣлъ зъ 12 членбвъ, котрый переглянувши ще разъ статуты, мае ихъ предложити намѣстництву до затвержденя. Тымчасовый выдѣлъ буде мати також за задачу перевести по мысли статутбвъ цѣлу организацію товариства найдальше до трехъ лѣтъ и завести въ нѣмъ правильный хбдъ дѣла. Не бтъ рѣчи буде занримѣтити, що въ статутахъ сихъ увзглядненo всякій моральній и матеріяльній потребы дяковъ и стараноея имъ по всякбй можности зарадити. Въ цѣли улучшеня матеріяльного быту дяковъ будутъ творитися зъ удѣлбвъ и вписового, дальше зъ жертвъ, легатбвъ, концертбвъ и т. д. фонды ихъ: 1. фондъ коренный, 2. емеритальный, 3. фондъ скорых запомогъ и 4. фондъ администраційный.—Удѣлы членбвъ будутъ выносити на рбкъ бтъ кождого члена найвысше по 4 зр., а именно по 3 зр. на фондъ емеритальный, а по 1 зр. на фондъ запомогъ. Одноразове вписове буде при вступѣ выносити 1 зр. до 6 зр. Кождый дяк-членъ по 5 лѣтахъ належеня до товариства буде мати на случай нездббности до дальшои працѣ право побирания бтъ товариства осталои, рбчнои, въ квартальных ратахъ платнои пенсіи, котре право по его смерти переходитъ на вдову и сироты по нѣмъ. — Зарядъ буде складатися по деканатахъ: 1. зъ выдѣлбвъ деканальных, 2. зъ соборчикбвъ деканальных а у Львовѣ: 1. зъ выдѣлу центрального, 2. дирекціи управляючои, 3. выдѣлу контрольного и 4. зъ загального збору бтпоручникбвъ (по одному зъ кождого деканату). — Покровителемъ цѣлого товариства буде всегдашный гр. кат. митрополитъ; предсѣдателемъ загального збору всегдашный гр. кат. генеральный викарій митрополитальный а предсѣдателями выдѣлбвъ всегдашній гр. кат. деканы въ своѣхъ деканатахъ. — Якъ зачуваемо, приготовляются також статуты и для братотвъ церковныхъ.

— **Университетъ въ Чернбвцяхъ** мавъ въ минувшбмъ пбвроцѣ школьнбмъ 271 звычайныхъ а 47 надзвычайныхъ слухателѣвъ.

— **Жидбвска зухвалбсть** не знае вже границь и проявляеся такъ у насъ въ Галичинѣ якъ и въ суседнбй Буковинѣ съ кождымъ днемъ чимъ разъ рѣзче. Часъ вже найвысшій, щобы власти бтповѣдній звернули свою увагу на сю буту жидбвску и старались ей хочь трохи ослабити, караючи провинившихся для примѣру другимъ якъ найострѣйше, бо наслѣдки сеи буты и зухвалости жидбвскои бываютъ иногды дуже сумні, чого доказомъ недавный погромъ роббтникбвъ въ Волянцѣ коло Борыслава и найновѣйше майже безприкладне и одиноке въ своѣмъ родѣ зневажене судовои власти въ Чернбвцяхъ. Въ сѣмъ послѣднбмъ случаю рѣчь малася такъ: Дня 20 с. м. бтбуваеся въ черновецкбмъ судѣ карнбмъ послѣдный день розправы Мисра Бера, Двойры Енслерова, Дувида Ерлиха и Регины Герцъ въ дѣлѣ пбдпаленя зъ розмыслу, фалшованя векслівъ и обману. Коли вже розправа була скбнчилася, а судія присяжній по нарадѣ давали бтповѣди на поставленій имъ питаня що до вины, тогды Двойра Енслеръ довѣдавшись, що вередникъ судіевъ приложныхъ вынавъ въ ей некорысть, почала страшно кричати и всякими непристойными словами лаяти трибуналъ. За ей примѣромъ пбйшовъ и другій обжалованый Беръ та ставъ и собѣ словами якъ Gesindel и др. лаяти судіевъ и цѣлый трибуналъ. Не скбнчилось на тбмъ; на галерія и въ сѣнехъ зібралась велика товпа халатовои и пейсатои публики, котра почувши сварню обжалованых почала и собѣ кричати, свистати и инпимъ способомъ зневажувати такъ судіевъ якъ и святе мѣсце справедливости а розломивши на послѣ-

докъ галерію впала передъ салу трибуналу на мѣсце, де находятся лавки для присяжныхъ и обжалованыхъ. Наставъ страшный крикъ и замѣшанье. Дармо дзвонивъ предсѣдатель трибуналу и взывавъ до порядку; нѣчого не помагало. Надзиратель вязниць Куликъ хотѣвъ товпу успокоити, але жиды кинулися на него, побили его и подерли на нимъ одѣнье на кусни. Ситуація сталась такъ небезпечною, що трибуналъ и судіѣ присяжнѣ мусѣли спасатись бѣготвомъ. Предсѣдатель трибуналу пѣславъ по полицію, але ся не явилась доказуючи, що ей треба письменно завѣзвати. Закимъ отже полиція явилась, жиды повыбивали въ судѣ вѣкна и повыломлювали дверѣ. Напослѣдокъ явилось кѣлькохъ полиціантѣвъ и тѣ съ немалымъ трудомъ выкинули товпу въ салѣ розправъ, не арештували однакожь нѣкого. Фактъ сей, выкликавшій, якъ пише черн. Gaz. Polska, въ цѣлѣмъ мѣстѣ велике обуренье, говоритъ ясно самъ за себе и не потребуе жадного коментаря.

— **Отъ о. Келестина Костецкого** съ Скалы одержуемо слѣдуюче письмо: „Въ ч. 105 „Дѣла“ подано, що папа надавъ повный отпустъ на 5 лѣтъ для прихода въ Скалѣ, именно для церквей св. О. Николая, Марін Магдалины и Рождества Пр. Богородицѣ. Се донесенье хибне, бо въ Скалѣ нема трехъ церквей, а тѣлько одна; отпусты же надани тѣй однѣй церквѣ св. о. Николая, але они привязани до днѣвъ: 1) Перенесеня мощей св. О. Николая, 2) Марін Магдалины и 3) Покрова Пр. Богородицѣ.“

— „**Одесскій Вѣстникъ**“ въ 200 ч. зъ 11 (23) с. м. пишучи у вступнѣй статіи о славяньскихъ дѣлахъ дѣткнувъ и австрійскихъ Русинѣвъ, а именно почавъ застановлятись надъ тымъ фактомъ, що о. Николай Огоновскій въ Черновцяхъ, „обвинявшійся въ симпатіяхъ къ православной Россіи“, пріймаючи недавно орменьского архіепископа въ церквѣ въ Черновцяхъ высказавъ слова: „Мы, греко-католицкій священики, стараємося выповнити бажанье римскихъ папъ: „O mei Rutheni, per vos Orientem convertendum erego“. „Одесскій Вѣстникъ“ не знае, що съ тымъ фантомъ зробити. Зъ одной стороны выказуе, якъ несправедливе було польске обжалованье о. Н. Огоновского „о симпатіи къ православной Россіи“, а зъ другой стороны додае: „На нашъ взглядъ о. Огоновскій слишкомъ пересолилъ; но это извинительно съ его точки зрѣнія. Дѣло въ томъ, что настоятельское мѣсто черновецкаго уніятскаго приходa вакантно, а о. Огоновскій состоитъ при церкви вторымъ священникомъ. Sapienti sat!“ — На нашъ знову взглядъ, „Одесскому Вѣстнику“, яко органу прихильному Русинамъ и галицко-рускому духовенъству, годилось бы такихъ замѣтокъ, якъ тая послѣдна о о. Н. Огоновскѣмъ, выстерѣгатися, бо тымъ по перше, понижуе повагу нашого духовенъства и шкодитъ ему въ очахъ нашихъ ворогѣвъ, а по друге, не наводячи анѣ одного факту на пѣдпору свого голословного твердженя, шкодитъ дотычному лицю, котре хоче брати въ оборону.

— **Отъ Устрикъ долѣшныхъ** пишутъ намъ: Въ селѣ Бандровѣ, дек. устрицкого, выбудовано 1880 р. за стараньемъ Всч. о. Ер. Куновского, мѣсцевого пароха, прекрасну церковь зъ мягкого матеріалу въ греческѣмъ стилю съ трема копулами. Сего-жь року заходомъ того жь пароха прикрашено церковь въ серединѣ хорошимъ въ рускѣмъ стилю великимъ престоломъ съ горнымъ сѣдалищемъ, надъ котрымъ повѣшеный великихъ розмѣрѣвъ прекрасной кисти храмовый образъ Рождества Пресв. Богородицѣ. Престолъ той поблагословивъ въ день храмовый 8 вересня с. р. Всч. о. Т. Карпякъ, настоятель деканата. Иконостасъ хорошои роботы вже також поставленый и умѣщенѣ въ нѣмъ прекрасни образы намѣстни. Прочу роботу однакъ за-для недостачи фондѣвъ покищо застановлено.

— **Зъ пѣдъ Солотвины** пишутъ намъ: Нашъ выдѣлъ повѣтовый (богородчаньскій) не дбае зовсѣмъ про дорогу, котра лучитъ Богородчаны зъ Солотвиною, и тому она знаходится въ Журакахъ въ такѣмъ самѣмъ станѣ, въ якѣмъ була отъ нѣкѣвъ. Въ часѣ повени, навѣть мѣрной, устае всяка комуникація, бо мосту на Быстрици въ Журакахъ нема, а по кождѣй повени ѣдеся що разъ новыми бродами помежи раменами рѣки и млынѣвки. Звычайно есть дорѣгъ кѣлька; кождый шукае лѣпшои, а всѣ злѣ. Що найменше черезъ четверту часть року мусятъ люде зъ 12 селъ и одного мѣсточка объѣздити Жураки на всѣ стороны чи то на Старуню, чи на Дзвинячъ, а если-бы хто почисливъ, кѣлько худобы збавляютъ броды журацкѣ кождого року, то мали-бы мы цѣкавый образецъ автономичного газдѣвства повѣтового. Журацка громада просила передъ кѣлькома роками выдѣлъ повѣтовый, щобы онъ занявся тою справою и предкладала, щобы перебити на якихъ 40 сажнѣвъ край скалы повыше Забрѣда, въ котрѣмъ то разѣ оминулось-бы всѣ броды и злучилось-бы оба тѣ мѣсточка найкоротшою дорогою, котра-бы шла правымъ берегомъ рѣки. Выдѣлъ выславъ бувъ тогды инжинера п. Ковалевского на мѣсце; той зробивъ планъ, вытычивъ дорогу и обчисливъ кошта, — та що зъ того? Акты пѣйшли небавомъ до коша и цѣла справа застрягла. Читаемо петиціи до сойму що року отъ кѣльканайцяти повѣтѣвъ о запомогу на сю або другу дорогу, помагаемо другимъ и нашимъ грошемъ будувати дороги, а про себе байдуже, бо... „dolce far niente“. А рѣчь була-бы дуже легка: скарбъ солотвиньскій давъ-бы въ власнѣмъ интересѣ матеріялъ, люде пѣйшли-бы радо зъ роботою, сойму давъ-бы кѣлька тысячъ, — на повѣтъ прійшлось-бы додати дуже мало, и дѣло було-бы готове. Додаемо, що Русины маютъ съ Нѣмцями въ радѣ повѣтовѣй бѣльшѣсть, що и Поляки тому не противнѣ и що референтъ отъ дорѣгъ — Русинъ; справа ся не повинна отже найти опору въ радѣ повѣтовѣй.

— **За соціялистичну пропаганду** увязнено въ Краковѣ Тому Весоловского, челядника слюсарского зъ Черникова.

— **Впр. крыл. о. Величко** одержавъ порученье поблагословити церковь въ Стремильчу, деканата холоѣвского.

— **О. Іоанъ Гробельскій**, префектъ генеральной семинарін руской у Львовѣ, приславъ до Перемышля зѣбрану межа питомцями львѣвской семинарія квоту 10 зр. 65 кр. на украшенье перемыского соборного храма.

— **Архинязь Рудольфъ** съ женою выѣхали до Румунія въ гостину до короля румуньсколо и прибули 26 с. м. на замокъ Польешъ, де ихъ повитали король и королева. Въ честь высокихъ гостей отбувся тогожь дня пиръ, на котрый були запрошени румуньскій министры и члены дипломатичного тѣла.

— **Езуиты министрами.** Мимо волѣ стаютъ передъ нашими очами середнѣ вѣки съ своею святою инквизиціею, коли читаемо вѣсть, яку подае намъ „Etvile Belge“ о бельгійскихъ министрахъ и рѣвночасно чуемо, що въ сѣмъ краю теперь дѣеся. Пѣсля наведеной газеты суть не менше якъ лишь чотыри министры бельгійскій тайными членами езуитского ордена. Министры Якобсъ и Воесте яко езуиты называются братъ Викторъ и братъ Кароль Боромей. Отъ часу, коли зѣстали министрами, получили они высшій степень въ своѣмъ орденѣ и имъ вѣльно зносится безпосередно съ найвысшимъ настоятелемъ, генераломъ сего ордена. Такъ само суть также министры Ванъ денъ Пееренбомъ и де Моро тайными братчиками езуитѣвъ.

— **Предсѣдателями радъ повѣтовыхъ** и ихъ заступниками затвердивъ цѣсарь: Давида Абрагамовича предсѣдателемъ а кс. Феликса Заблоцкого заступникомъ у Львовѣ; Ант. Тышковского предсѣд. а Станислава Гнѣвоша заступн. въ Добромили; Адама Луцкого и бар. Гагена въ Яворовѣ; Зенона Слонецкого и Феликса Гнѣвоша въ Сяноку; лат. декана кс. Станьковского и рускаго декана о. Корчиньского въ Снятынѣ; лат. пароха кс. Саву и Огановича въ Тоймачи; Еразма Волянъского и М. Пайгерта въ Гусятынѣ.

— **Холера въ Италіи** чимъ разъ бѣльше ослабае на полудни, за те выступае трохи сильнѣйше на пѣвночи. Въ провинціи Неаполь було 28 с. м. 240 занедужавшихъ на холеру, а зъ тыхъ померло 115; въ самѣмъ-же мѣстѣ було 166 случаѣвъ занедужаня а 74 случаѣвъ смерти, отже далеко вже менше якъ попередными часами. По Неаполи найбѣльше число занедужавшихъ и помершихъ того дня на холеру выказуе провинція и мѣсто Генуа; въ першѣй було занедужавшихъ 79, а помершихъ 51; зъ тыхъ припадае на саме мѣсто 39 и 27. Отгакъ слѣдуютъ: Кунео съ 19 занедужавшими и 9 помершими; Спеція 11 и 6; Кремона 6 и 6; Касерта 7 и 6. Въ Римѣ проявився одинъ случай занедужаня въ касарни берзаліерѣвъ въ Трастеверѣ, а въ Венеціи (мѣстѣ) були 27 с. м. перший два случаѣ смерти на холеру.

— **Дрѣбни вѣсти.** Въ Рыпянахъ, пов. турчаньского померъ сими днями хлопець Павло Кѣтъ, котрого ще 25 липня с. р. покусавъ скаженый песъ. Всяка помѣчь лѣкарска нѣчого не помогла. — Ив. Бѣлому, селянинови зъ Водникъ украдено у Львовѣ минувшои пятницѣ въ бѣлый день пару коней и кованый вѣзъ вартости 150 зр. — До выбуху пороху въ склепѣ Клайна у Львовѣ, о котрѣмъ мы вже доносили, мусимо ще додати, що коли субектъ Усикневичъ цакуванъ 6 фунтѣвъ пороху, рѣвночасно ученикъ склеповый Куровскій наливъ тамъ каву, отъ чого порохъ займився. Усикневичъ зѣставъ сильно попареный въ лице, а Куровскому нѣчого не сталося. Напоръ воздуха, якъ мы вже доносили, повырывавъ вѣкна и выкинувъ ихъ на подвѣрье, де кусни шкла покалѣчили легко кѣлька людей. Двери до магазину высадивъ воздухъ зъ футрынъ а въ склепѣ поскидавъ зъ полиць все що на нихъ стояло.

Вѣсти зъ Епархіи Львѣвскои.

До канон. институціи на пар. Пѣдберезцѣ завѣзваный о. Данілъ Крупка.

Дотацію для приватного сотрудника въ Топерѣвцяхъ, рѣчно 200 зр. зъ фонду религійного, удѣлило ц. к. намѣстництво о. Вас. Калитовскому — при хорѣмъ пароху Іоанѣ Стрыйскѣмъ.

До испиту конкурсового допущени оо. 1) Александ. Балицкій, сотр. зъ Синькова, 2) Исид. Калиновичъ зъ Худіевичъ, 3) Ант. Левицкій зъ Волосова.

Завѣдательства получили оо. 1) Емиль Ковальскій въ Зарудю, дек. зборѣвского; 2) Корнилій Мосьевичъ въ Иловѣ, дек. роздѣльского.

Личный додатокъ 100 зр. рѣчно зъ фонду религійного удѣлило ц. к. намѣстництво о. Софрону Литвиновичу, пароху Пѣстыня.

Заміталовани: 1) яко капелянъ Пѣдманастыря о. Володимъ. Глиньскій; 2) яко сотрудникъ въ Николаевѣ о. Богданъ Елиашевскій.

Ординар. комисаремъ школьнымъ для залѣщицкого деканата именованый о. Евгеній Алексевичъ, парохъ зъ Торского.

— **Зъ Войниловa** пишутъ намъ: На Воздвиженіе Ч. Креста въ полудне погорѣли два господарѣ Михайло Баранѣвскій и Андрусь Луцикъ съ цѣлымъ своимъ майномъ. Страта, необезпечена, велика.

Вѣсти зъ Епархіи Перемыскои.

Презенты получили оо. 1) Іоанъ Подлуский зъ Далявы на Гаѣ, дек. дрогобыцкого; 2) Гавріилъ Гнатишакъ зъ Гировои на парохію Чорне, дек. дукольского.

До канонічнои институціи завѣзваній: оо. 1) Александ. Голитовичъ на капел. Коровники; 2) Низовый Юліанъ на парохію Западѣнъ, дек. яворѣвского; 3) Антоній Бешкидъ на пар. Тарнавка, дек. ясликого.

Завѣдательства получили оо. 1) Леонтовичъ Іоанъ въ пар. Пацелихъ, дек. дрогобыцкого; 2) Николай Ничай въ пар. Болехѣвцяхъ, дек. дрогобыцкого.

Новопоставлени пресвитеры получили слѣдуючи посады: 1) Гумецкій Іосифъ сотрудництво въ Полянковичахъ, дек. мостиского; 2) Сандовичъ Петро завѣдательство пар. Берестъ, дек. мушиньского; 3) Мельникъ Іоанъ завѣдательство парохіи Ванѣвцѣ, дек. перемыского; 4) Стопловскій Іоанъ завѣдательство пар. Тарнавка, дек. ясликого; 5) Охинчъ Василь сотрудництво въ Курылѣвцѣ, дек. канчуцкого; 6) Коростеньскій Северинъ сотрудництво въ Тройци, дек. добромильского; 7) Павловскій Константинъ сотрудництво въ Люблинци, дек. любачѣвского; 8) Мрыцъ Мих. сотрудн. въ Белзѣ; 9) Осмѣловскій Николай сотрудн. въ Креховѣ, дек. жовкѣвского; 10) Петрикъ Стефанъ сотрудн. въ Оровѣмъ, дек. дрогобыцкого; 11) Косоноцкій Яковъ сотрудн. управляюче въ Голѣвцѣ, дек. жукотыньского; 12) Нѣмцѣвъ Евгеній завѣдат. капелянін Милькѣвъ, дек. олешицкого; 13) Рабій Францъ завѣдат. парохіи Черхава, дек. самбѣрского.

Сотрудництво въ пар. Жавалѣвъ, дек. олешицкого, получивъ о. Іосифъ Турыньскій, дотеперѣшный завѣдатель кап. Милькѣвъ.

ПОСМЕРТНІЙ ВѢСТИ.

✝ **О. Іосифъ Домбчевскій**, капелянъ зъ Клювинець, деканата гусятыньского, упокоився дня 19 вересня с. р. въ 57-мѣмъ роцѣ житя, а 34-тѣмъ священьства. Вѣчна ему память!

Подяка.

Подобалося Всевышнему тяжко дѣткнути насъ, покликавши до вѣчного супокою о. Петра, пароха Вислока долѣшного. Одинокою отрадою була щира жичливѣсть сусѣдѣвъ, знакомыхъ и родины, що осолоджували послѣдни хвилѣ покѣйного, радо и безинтересно послужили въ похоронѣмъ обрядѣ и не забули про остатній сироты. За сю щиру прихильность въ нашѣмъ нещастю складаемо щиросердечну подяку Вп. оо. І. Лѣщиньскому, Борысовичеви зъ Кривчи, Вархолякови зъ Миговои, Подолиньскому зъ Самбора, Гомзѣ, Н. Волошиновичови, Антоневичеви, Меренѣ, Коростеньскому Вл., Бѣрецкому, Коростеньскому Р., Волошиновичови Вл., Дроздовскому, Полянъскому зъ Добромиля, Мацкевичови, Бескидови и Кульчицкому; отгакъ оо. Бѣрецкому, Р. Коростеньскому и Антоневичеви за выголошенье трогательного слова при похоронѣ, и такожь пп. Хухлѣ, учит. зъ Вислока, З. Бачевскому и пп. Гаутамъ дѣдичамъ, за ихъ ласкавѣ труды и заходы такъ передъ смертею покѣйного, якъ и въ часѣ похорону. Нехай Всемогучій Господь вынагородитъ отократно Вашу жичливѣсть и безинтересовнѣ заходы, а отъ насъ пріймѣтъ щире Спаси Бѣгъ! — Вислокъ дня 28 вересня 1884. — *Антоній Назаревичъ*, парохъ въ Мшанци, отець покѣйного; *Антоній, Ізидоръ, Назаръ, Ірена, Николай, Софія, Анна, Юлія и Олена* дѣти.

Аптика РУКЕРА во Львовѣ

1009 (90—?) поручае

Росу красоты и всякій косметики и пахощѣ якъ черезъ мене, такъ и черезъ наши фирмы оповѣщуваній.

Огнетревалѣ и безпечнѣ отъ влому

КАСЫ

солидно и прекрасно выробленѣ съ американськими замками и паскилѣными засувками такѣ, якъ я доставивъ львѣвскому магистратови, продаю дуже дешево

1152(11—36) **Симонъ Деген**
у Львовѣ, ч. 19 ул. Вадова.

(Просятся о кореспонденцію въ нѣмецкѣмъ языцѣ.)

Въ друкарни товариства им. Шевченка

(*ул. Академична Ч. 8*)

можна дѣстати по зниженѣй цѣнѣ:

Річники часописи „**Правда**“:

Річникъ	IV	зъ р. 1870	за	2 зр.
„	V	зъ р. 1872	„	2 зр.
„	VI	зъ р. 1873	„	2 зр.
„	IX	зъ р. 1876	„	2 зр.
„	X	зъ р. 1877	„	2 зр.
„	XI	зъ р. 1878 часть лит. 2 томы	„	1 зр.
„	XII	зъ р. 1879	„	2 зр.
„	XIII	зъ р. 1880 часть I	„	50 кр.
		зъ р. 1884 часть II	„	1 зр.

Крѣмъ того можна набути:

„Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache“ von Dr. Emil Ogonowski за 2 зр. 25 кр.

„Руска хата“, буковиньскій альманахъ Данила Млаки за 1 зр. 20 кр.

Друки школьнѣ: метрика школьна, либра 40 кр.; выказъ посѣщани школы и спискъ ученикѣвъ, либра по 60 кр.; завѣзванье до посыланя дѣтей въ школу, либра 40 кр.

Реальность на продажь!

Домъ мурованый и официни подъ ч. 167 на Замаростиновѣ, улиця Шенѣвка (передъ рогачкою). Домъ мае 7 комнатъ; крѣмъ того есть стайня, возовня, керниця, 7 комѣрокъ и огородець. Цѣна 2400 зр. Кто зарекомендуе купця, одержитъ 50 зр. Реальность тая выгѣдна для пенсіониста, вдовицѣ, лѣсничого або економа, котрый провадивъ-бы молочне господарство, для ремѣсника, фіякра або малого торговця.

Учитель домовый

Русинъ, съ кѣлькалѣтною практикою

глядитъ ленціи на селѣ

въ рускѣмъ домѣ. Лекцію таку може обняти на часъ необмеженый. 1179 (3—3)

Парохъ въ Войниловѣ

потребуе сотрудника.

Угода лично въ Войниловѣ або лично. 1188 (1—3)

Пошукуеся въ домъ священичій

Женщины

якого небудь вѣку, котра умѣла-бъ удѣляти наукъ елементарныхъ и докладнои науки гры на фортепіянѣ для одной девятилѣтнои дѣвчинки. 1189 (1—4)

Зголошеня прошу надсылати до о. Іоана Лопачиньского, пароха въ Высынѣ, почта Стрѣлиска.

Складъ фабричный красокъ, лякерѣвъ, покостѣвъ, продуктѣвъ хемичныхъ заразомъ и торговля матеріялѣвъ

ГИБНЕРА и ГАНКЕ

1157 (78—?) **во Львовѣ, Рынокъ**

поручае

Краски олѣйнѣ

зовсѣмъ готовѣ до ужитку, до малюваня дворей, бконъ, помостѣвъ, дахѣвъ, домѣвъ, огородовыхъ знарядѣвъ и господарскихъ, знарядѣвъ рѣльничыхъ и т. д.

КРАСКИ

олѣйно-лякеровѣ и бурштиново-лякеровѣ

масу до запусканя помостѣвъ

власного выробу, найлѣпшого рода

лякеръ до помостѣвъ,

лякеръ до школьныхъ таблицъ

найдобрѣйшій

лякеры повозовѣ правдивѣ

англійскій зъ фабрикъ Wilkinson, Heywood и Clark въ Лондонѣ,

всякого рода лякеры до роботъ внутрышныхъ, вынышныхъ, дерева, желѣза и шкѣры.

Краски сухѣ всякѣ роды:

анилиновѣ,
до крашеня пенъ
„ „ матерій,
хрунарскій, бронзы (золотый порошокъ), золото въ аркушахъ,
ростиный въ плынѣ,
для переплетникѣвъ,
тушовѣ акварелевѣ въ гузичкахъ и лѣсочкахъ,
акварелевѣ всихѣ въ трубочкахъ и мушлякъ,
до малюваня порцеляны,
олѣйнѣ въ трубочкахъ до роботъ артистичныхъ.

Средства до ретушованя, олѣйки и верникосы до роботъ артистичныхъ, пенцлѣ, малярскѣ полотна, палеты сталюги и всякѣ приборы до малюваня и рысованя.

Артикулы для фѣльваркѣвъ:

Смаровило до желѣзныхъ осей,
олива до машинъ,
теръ газовый,
цементъ и гипсъ,
китъ, асфальтъ,
антимерулионъ,
парболеный квасъ и другѣ средства дезинфекцій.

Приряды пивничнѣ:

Шпунты и чопы до бочокъ,
корки до бутлькокъ,
капелѣ до бутлькокъ,
маса до лякованя бутлькокъ,
машины до коркованя бутлькокъ,
„ „ „ бочокъ,
тирбушоны,
машины до мытя фляшокъ,
пипы до бочокъ.

Артикулы гумовѣ,

кишки гумовѣ до газу и до отягання воды, вина, пива, квасу; плыты гумовѣ и пр.

простирала гумовѣ.

Пасы до машинъ и молотѣлень зъ найлѣпшихъ шкѣръ бельгійскихъ всякои ширины.

Гурты до машинъ, нужѣ конопляныѣ.

Руры цинковѣ и оловяныѣ.

Шрѣтъ, льотки и кулѣ.

Порошокъ на комахи и молѣ, тинктура на комахи, камфора и перецъ бѣлый.

Артикулы тоалетовѣ, мыла тоалетовѣ, Extraits d'odeur, Eau de Cologne, олѣйки и помады.

Лякъ до печатаня.

Чорнило до писаня, до гектографіи, червоне, синє, чорне, до значеня бѣли и автографичне.

Краски до печатокъ, гума и карукъ розпущовый.

Китъ до скла и порцеляны.

Смаровило непромакаюче на шкѣру.

Смаровила на копыта съ способомъ ужитку.

Товщь до оружія.

Лякеръ до чобѣтъ чорный, золотый и мѣнячійся.

Чорнило до шкѣръ.

Апретура до конзервованя шкѣръ и пр.

Все по найдешевшихъ цѣнахъ.

Цѣнники спеціальнѣ на жаданье gratis и franco.

☞ При замовленяхъ въ послѣпла, тою просится о присыланье певной суммы, котра выстарчила-бъ хочь на оплаченье тамъ и назадъ коштѣвъ почтовыхъ на случай недотбраня посылки. ☜

Отъ осени року 1884 въ власнѣмъ домѣ Рынокъ ч. 38.

Выдавець **Иванъ Белей**. — За редакцію отвѣчае **Кирило Кахникевичь**.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пѣдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 109. Львôвъ, Четверъ 20 вересня (2 жовтня) 1884. **Рôчникъ V.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторинка, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ свитъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ, „Библіотека найзнам. повѣстей" выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяцл.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улицы Галицкая.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла" Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаютъ тôлько на попередне застереженье.

Поодинокое число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаютъ по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одностроччя печатнои.

Реклямаціи неопечатаній вôльній ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати вранко (найлучше почтовымъ перекàзомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло" *для Австріи:* *для Россіи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки": съ дод. „Библіотеки":
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр. на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 зр.— на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року . 2·50 на пôвъ року . . . 2 50ку.
на чверть року . 1·25
Для Возрашенія, єрôдъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр

До чого вже доходитъ?!

Були у насъ по селахъ, по мѣстахъ, скрôзь тираменнй хресты ôтъ вѣкôвъ — и нѣхто противъ нихъ не провадивъ вôйны. А були всякй тяжкй часы — неволѣ, гнету и насилія... Ажъ ось недавно Єзуиты кликнули: „Трираменный хрестъ — шизма!" — и почалося при кôнци XIX вѣку, вѣку нѣбы-то религійнои терпимости и рôвноправности „гоненіе" рускихъ трираменныхъ хрестôвъ. Єзуитôвъ коле въ очи хочь-бы найменша „рôжница", котра показуе окремôсть обряду руского ôтъ латиньского — и гей-же шукати способôвъ, якъ-бы єи усунути. Въ нынѣшныхъ часахъ найлекшимъ выпрактикованымъ способомъ явлеся окликъ „шизма!" — чому-жь бы отже не послужитись нимъ и супротивъ народно-руского знамени мукъ Спасителя міра?!

Єзуиты доси не мали ще и de jure й теперь не маютъ якои небудь власти екзекутивнои въ Галичинѣ, котра остаe пôдъ правительствомъ Австріи. Се фактъ. А хто бувъ-бы пересвѣдченый о тôмъ, що Єзуиты de jure маютъ власть екзекутивну своихъ засудôвъ и декретôвъ, — тому скажемо просто, що не маe понятя о устрою нашои державы. А если лучится, що якій политичный урядникъ выдасть яке екзекутивне розпорядженье на руку декретамъ Єзуитôвъ, розпорядженье, котре стоитъ въ повнôй суперечности съ всѣми законами державными и краєвыми, свѣтскими и церковными, — то се треба класти на рахунокъ або индивидуальныхъ симпатій и антипатій дотычного урядника, або незнана законôвъ. Противъ такихъ розпоряджень служитъ покривдженымъ сторонамъ рекурсъ — не до милосердія та доброи совѣсти Єзуитôвъ, — але до высшихъ властей политичныхъ: до ц. к. намѣстництва, до ц. к. министерства и до ц. к. администраційного трибуналу. Такъ а не инакше треба ôтнестися и до слѣдуючого факту:

Зъ Тысьменицѣ пишутъ намъ:

„Ц. к. Староство въ Тоймачи (а взглядно заступникъ того-жь, комисарь п. Остовскій) выдало минувшого тыждня письменный наказъ комитетамъ церковнымъ въ Тысьменици и въ Остринѣ, щобы не важилися ставити трираменныхъ крестôвъ на церквахъ въ Тысьменици и Остринѣ, бо (пише ц. к. Староство): „Stawianie trójramiennych krzyżów jest przez Wysoki Rząd i władze duchowne wzbronione, albowiem budzi podejrzenie skłonności ku schyzmie i może być przyczyną zaburzeń..." Дальше ц. к. Староство дае наказъ жандармамъ интервенювати на случай, коли-бы громады Тысьменица и Острина таки обстали при своѣмъ и станили на церквѣ трираменнй хресты. Пôдъ конець ц. к. Староство кладе цѣлу отвѣчальнôсть на предсѣдателѣвъ комитетôвъ церковныхъ въ Тысьменици и Острини. Оба предсѣдателѣ комитетôвъ оо. Абрысовскій въ Тысьменици и Вергановскій въ Остринѣ внесли жалобу до нашои митрополичои Консисторіи у Львовѣ. Цѣкаво, що зробитъ съ тымъ дѣломъ наша Консисторія?"

Цѣкавй рѣчи! Однакожь що найцѣкавѣйше, то ось що:

1) Власть политична не маe права мѣшатися до обряду церкви.

2) Нема и не може бути нѣякого закона або розпорядженя правительственного, зборонаючого трираменнй хресты.

3) Власть духовна власне узнала трираменный хрестъ знаменемъ рускои церкви.

4) Обовязкомъ властей политичныхъ єсть власне: дбати про те, щобы нѣхто не нападавъ на крестне знамя руского обряду и тымъ не выкликувавъ „забурень".

Сй точки постараємося обговорити обширнѣйше другимъ разомъ, — а теперь ще лишь выскажемо свое велике здивованье, якъ у насъ може ажь до такого доходити?!...

Середнй школы въ Галичинѣ
въ рр. 1875—1883.

II. Що коштуютъ нашй середнй школы?

(Дальше.)

Кошты, якй на удержанье школъ середныхъ крôмъ скарбу держ. поносятъ мѣста, не дадутся докладно на грошѣ обчислити, такъ якъ бôльша часть датковъ вплывае натурою. Въ загалѣ причинки мѣстъ до удержаня нашихъ середныхъ школъ можна подѣлити на слѣдуючй рубрики:

1) Умѣщенье заведени въ будынкахъ чи то умысно на ту цѣль збудованыхъ коштомъ громады або при субвенціи рядовôй, чи то нанятыхъ громадою. Въ той способъ умѣщеныхъ есть 16 заведень цѣлковито на коштъ громадъ мѣскихъ, одно заведенье въ части, а одно въ будынку, выставленôмъ мѣстомъ за субвенцію рядовою въ сумѣ 30.000 зр. (въ Бродахъ). Якъ чи такъ, мѣста даютъ умѣщенье 18-ти заведеннмъ.

2) Удержанье будынку школьного въ добрôмъ станѣ, помешканье для директора и прислуги школьнои, асекурація будынку, опалъ, оплата для прислуги школьнои, освѣтленье. До тои рубрики причиняются громады мѣйскй при 16 заведенихъ въ бôльшôй або меншôй мѣрѣ.

3) Датки грошевй и то або одноразовй або постôйнй, вплываючй або до касы гимназіяльнои на средства науковй, або до фонду наукового. Въ р. 1883, до котрого ôтносятся всѣ тй рахунки, тôлько одно мѣсто Дрогобычъ вложило одноразовый датокъ въ сумѣ 1000 зр., а крôмъ того конвентъ оо. Цистересôвъ въ Щиржаци въ силу обовязуючои фундациі вложивъ суму 1.050 зр. на гимназію въ Новôмъ Санчи, котру то суму маe складати постôйно що року. На средства науковй вложили въ тôмъ роцѣ мѣста тôлько для 7 заведень суму 4320 зр., а то Самбôръ 150 зр., Ясло 500 зр., Львôвъ для гимн. Франца Іосифа 500, для высшои школы реальнои 945, Станиславôвъ для гимназіи 525, для высшои школы реальнои 1000 зр. и Стрый 1000 зр. Въ кôнци до фонду наукового 11 мѣстъ вплатило 56.289 зр., зъ чого значнѣйшй сумы припадаютъ на Дрогобычъ (18.000), Броды (7240) и Коломыю (6000).

4) Рôжнй иншй выдатки, будь одноразовй, будь постôйнй. До одноразовыхъ датковъ належитъ: ôтступленье грунту пôдъ будову школы (Львôвъ для четвертои гимн.), внутрѣшне урядженье школы (для 8 заведень); до постôйныхъ датковъ зачислимо плату для суплентôвъ испытованыхъ (въ Бучачи, въ сумѣ 1.200 зр. черезъ два роки 1883 и 1884) и щорôчну направу внутрѣшного уряджения (для 6 заведень). За то въ одного заведени (высшои школы реальнои у Львовѣ) побираe мѣсто такси вступнй и половину оплатъ школьныхъ.

Зводячи до купы всѣ выдатки на галицкй середнй школы, одержимо слѣдуючій рахунокъ:

1) Правительство дае, якъ було выказано выше, безпосередно въ касы 669.107 зр., а вличаючи туды певнй поменшй выдатки остаточно . . .	677.282 зр.
2) Правительство умѣщуe 8 гимназій въ будынкахъ скарбовыхъ, що, числячи чинши ôтъ кождого будынку пересѣчно по зр. 3.000, вынесе	24.000 „
3) Правительство дае помешканье 5 директорамъ въ будынкахъ скарбовыхъ, що, числячи одно пом. по 300 зр., вынесе . .	1.500 „
4) Одноразова запомога прав. для школы реальнои въ Ярославѣ	500 „
5) Мѣста складаютъ до фонду школьного	56.289 „
6) Субвенція м. Бучача для двохъ суплентôвъ	1.200 „
7) Мѣста даютъ помѣщенье 16-ти школамъ середнымъ, що числячи пересѣчно по 3.000, вынесе	48.000 „
8) Кошты удержанн въ добрôмъ станѣ 14 будынкôвъ, пересѣчно по 200 зр.	2.800 „
9) Мѣста даютъ помешканье 11 директорамъ, що числячи по 300 зр., чинитъ . . .	3.300 „
10) Мѣста при 6 заведенихъ оплачуютъ прислугу школьну по 300 зр., разомъ . . .	1.800 „
11) Мѣста даютъ опалъ для 13 школъ середныхъ, вартости по 400 зр., разомъ . . .	5.200 „
12) Мѣста даютъ свѣтло для 8 шк. серед., числячи по 20 зр., выйде	160 „
13) Дотациі мѣстъ на средства науковй для 7 заведень . .	4.320 „
14) На справленье и направу знадôбъ школьн. для 6 заведень .	1.000 „
15) На гимназію бучацку въ фундациі Николы Потоцкого рôчно .	5.000 „
16) На гимназію бережаньску въ фундациі рôчно . . .	3.000 „
17) На гимназію новосандецку ôтъ оо. Цистересôвъ	1.050 „
18) Оплаты и такси ученикôвъ .	135.868 „
Сума выдатковъ въ 1883 роцѣ .	972.269 зр.

Зъ тои сумы 72 3% выпадае на державу, 12·5% на мѣста, 14% на самыхъ ученикôвъ, а 1·5% на фонды приватнй.

Розчисляючи цѣлу суму выдатковъ, идучихъ на удержанье середныхъ школъ въ Галичинѣ на 29 тыхъ-же школъ, на 12.237 ученикôвъ, на 78.508 километрôвъ кв. обшару Галичины и на 5,958.907 ёи мешканцѣвъ, побачимо, що кожда школа середна коштуe пересѣчно 33.480 зр., на кождого ученика выпадае 79 зр. 20 кр., на кождый километръ идe вы-

Причинокъ до пôзнаня
економичного побыту нашого сельского духовеньства въ першôй четвертинѣ сего столѣтя.

Що пôзнанье економичного побыту нашого народа и кождои его веретвы не тôлько въ теперѣшности але и въ минувшости належитъ безперечно до найважнѣйшихъ задачъ кождого образованого человѣка, о тôмъ и спорити не можна. Кождый образованый человѣкъ есть у насъ покликаный до многихъ и рôжнородныхъ функцій обывательскихъ, кождому приходится забирати голосъ въ найрôжнороднѣйшихъ питанихъ политичныхъ, освѣтныхъ и економичныхъ. Розсуждувати о тыхъ питаніяхъ чисто теоретично и пôсля выводôвъ теорій, побудованыхъ въ иншихъ, далекихъ краяхъ, и на пôдставѣ фактôвъ у насъ неистнуючихъ хотѣти давати напрямъ нашому житю и нашимъ обставинамъ, се значитъ наражуватися на тысячй фатальнй блуды и похибки. Наша теперѣшнôсть есть выплывомъ нашои минувшости; плодюче дерево нашои будущины може вырости тôлько въ того корени, якій дала ему минувшôсть. Правда, штукою, наукою можна на тôмъ деревѣ прищепити богато дечого такого, чого давнѣйше не було, але й ту треба памятати, що нѣяка штука грушокъ на вербѣ не прищепитъ.

Уважаючи духовенство пôдъ многими взглядами однымъ въ найважнѣйшихъ станôвъ нашого народа и до недавна майже одинокимъ двигачемъ нашои школьнои освѣты и литературы, мы ôтъ давна вже бажали занятися докладнымъ выстудіованьемъ его економичного побыту особливо въ послѣднôй сотцѣ лѣтъ, ôтъ часу, якъ частина нашои Руси разомъ съ частиною Польщѣ перейшла пôдъ панованье австрійске пôдъ назвою Галичины. Швидко однакожь переконалися мы, що праця се дуже трудна рàвъ задля сложности самого предмету, а головно задля недостачѣ матеріялôвъ и документôвъ. Певна рѣчь, що мѣжь нашимъ священьствомъ, въ старыхъ книгахъ и паперахъ, знайшлось-бы дуже много матеріялôвъ до такои працѣ, — але скарбы тй поки що остаются для насъ недоступнй.

Хотячи однакожь хочь чимъ небудь причинитися до приготовленя такои студіи а такожь звернути увагу ширшои читаючои громады на подôбного рода паперы и документы, мы напечатаемо въ „Дѣлѣ" деякй причинки, находячйся у насъ пôдъ руками, въ тôй надѣи, що се улекшитъ намъ зôбранье бôльшого матеріялу. Починаемо ôтъ документу приватного, жалобы кооператора въ Кринницѣ о. Івана Березиньского на пароха въ Бильча, о. Жеребецкого, зъ р. 1819. Жалоба та кидае ярке свѣтло на тогдашный побутъ низшого сельского духовеньства, а прилученый до неи „Regestr" вычисляe сумы доходôвъ зъ т. зв. „jura stolae", побранй неправно тымже пароxомъ на шкоду кооператора. Жалоба писана на великôмъ пôварку; деякй слова або й цѣлй уступы перечеркнено, декуды находятся додатки иншимъ чорнилôмъ писанй, — знать маемо передъ собою першій концептъ, котрый ôтакъ вôставъ переписаный на чисто. Языкъ, розумѣeся, польскій, бо се бувъ тогды урядовый языкъ въ нашихъ обохъ консисторіяхъ при зносинахъ съ духовенствомъ епархіяльнымъ. Жалоба звучитъ ось якъ:

Jaśnie Wielmożny i Nayprzewielebnieyszy gr. kat. Konsystorzu Przemyski!

Niżey podpisany pod dniem ieszcze 31 Xbris 1803 na mocy Instrumentu JW. Konsystorza do Parafii Bylcza w Cyrkule Samborskim, Dekanacie Drohobyckim, Ferwalterii Medenickiey*) sytuowaney postawionym został, do którey to Parafii wieś prywatna Krynica, maiąca teraz dusz obrządku grecko kath. tak z płci męskiey iako też i białogłowskiey składaiących się 715 — w którey niżey podpisany ile Cerkiew w stanie dobrym, i zabudowania wszelkie tak mieszkalne, iako też i ekonomiczne maiącą iako kooperator systematyczny ulokowanym został, maiąc dla siebie ex fundo Religionis oznaczoną pensyę kooperatorską zł. reńsk. 100 — a że wspomniona wieś Krynica do Bylcza przyłączoną będąc, z którey to wsi parochowi Byleckiemu JM. X. Żrebieckiemu Temporalia rocznie fl. 19 kr. 42, a Jura stolae fl. 8, razem fl. 27 kr. 42 są porachowane, więc w moc Dekretu wysokiego Gubernium pod dniem NN. (dopisok inшim чорнилом 27. Grudnia), rokiem NN. (доп. ин. чор. 1816), numerem NN. (доп. ин. чор. Nro 59.004) dla kooperatorów wydanego niżey podpisany maiąc sobie iako syst: koop: wszystkie dochody tak z gruntu iako Juribus stolae przyznane, chciał JX. Parochowi należące mu quantum do inwentarza z Krynicy wypłacić, a dochody podług Dekretu pobierać, a że JX. Parochowi to nie podobało się, tym Dekretem nie kątentuiąc się, krzywdził mię i krzywdzi, przeto niżey podpisany JW. i Nayprzewielebnieyszego Konsystorza naypokorniey doprasza się, by dla zachowania dalszey spokoyności, zgody i uchilenia pokrzywdzenia mego, ninieysze prośbę moie zdołożeniem swoiey nayłaskawszey Relacyi Naywyższym Rządom Kraiowym naydobrotliwiey przedłożyć z tym dołożeniem raczył, by takowe Przes: Urządowi Cyrkularnemu oświadczyć raczyły, by zmoiey pensyi należące się quantum JX. Parochowi Żrebieckiemu 19 fl. 42 kr. i 8 fl. odcięte, a do inwentarza Byleckiego dołożone zostały, abym ia nadal spokoynym był i od JX. Parocha krzywdy nie ponosił.

Regestr

zabranych dochodowych z Parafii Krynicy pieniędzy przez JX. Żrebieckiego Parocha wsi Bylcza i Krynicy po zapadłym iuż Wysokiego Gubernium względem kooperatorów Dekrecie — niesłusznie zabranych.

1mo. JX. Żrebecki wziął za Slub od Imo. P. Kaczanowskiego z Krynicy 20 złr.
2do. Wziął z Prażdniku na Rożdestwo Preświatoy Bohorodycy 15 złr.
3tio Wziął na Stritenie z Prażdniku 11 złr.
4-to Wziął na Rożdestwo P. Bobor. z Prażdniku (1818) 10 złr.
5-to Wziął z Prażdniku na Stritenie 1819 4 f. 30 kr.
6-to Wziął za Slub od IP. Jakubowskiego z Krynicy 8 złr.
7-mo Wziął za Slub od Jędrzeia Szuminego 1 złr.
8 vo Wziął za Slub od Michała Szutaka 2 złr.
9 no Wziął z Prażdniku na Rożd. Pr. Bohor. w tym roku 18 złr. 30 kr.
10-mo Za pewny interes który ia zapłaciłem za JX. Parocha (та позиція перечеркнена) 6 złr. 24 kr.
11 mo Za drzewa fur 5 która to fura pod te pore fl. 5 w. w. kosztowała, na co i Żyd ten który takowe drzewo gdzie indziey kupował przyznać może — 25 złr.

Sigill: Krynica dnia 4-go 8-bris 1819
X. Jan Brzeziński, koop:

*) Села тй були тогды камеральнй и стояли пôдъ зарядомъ т. зв. „ферваль терій", котрй мали таку саму власть и силу, якъ доминіи.

датку 12 вр. 35 кр., а кождый мешканець Галичины дае на нихъ 16 кр.

(Дальше буде.)

Выстава краєва въ Тернополи.

(Кореспонденція „Дѣла“)

Отъ тыждня въ нашомъ мѣстѣ наставъ незвычайный рухъ, а на внѣ прибрала столиця Подоля святочный видъ. Въ середу 12 (24) с. м. стягнуло чи мало народа откритье „Народной Торговлѣ“, о чѣмъ мы вже писали окремо. Въ пятницю слѣдувало знову открытье краевой выставы огородництва, пчольництва и промыслу домашного, устроеной заходомъ тутешного отдѣлу галицкого господарского товариства. Липаючи до слѣдуючихъ чиселъ подробне справованье о сѣй выставѣ, розкажемо нынѣ про саме торжество открытя и подамо поки-що лишь загальный ей образъ.

По богослуженяхъ, отправленыхъ въ середнѣй церкви и єзуитскомъ костелѣ, удалась доволѣ малочисленна публичность, переважно галицкій шляхтичѣ, мѣжь тыми кн. А. Сапѣга и гр. Волод. Дѣдушицкій, троха мѣщанъ та урядниковъ и ремѣсниковъ, до прекрасного парку мѣского, въ которомъ устроена выстава. Мѣжь гостьми бачили мы такожь пп. Володислава и Тадея Федоровичѣвъ, яко найголовнѣйшихъ участниковъ выставы. Дощь, а по части и припадаюче на сей день свято Воздвиженя Ч. Хреста були причиною малочисленной участи публики. При входѣ до огороду повитавъ достойныхъ гостей бурмистръ др. Л. Кузьминьскій короткою промовою, по чѣмъ вси удались до головного павилону выставового. Тамъ отправивъ кс. Янеръ водосвятіе и поблагословивъ выставу. Оттакъ промовивъ гр. Козьебродскій яко протекторъ и оголосивъ выставу открытою, а инспекторъ Михаловскій, яко предсѣдатель мѣсцевого отдѣлу товариства огородничо-пчольничого, поднѣсъ значенье выставъ для поднесеня господарства и промыслу, згадавъ про трудности, яки мавъ одолѣвати комитетъ выставовый, а въ другои стороны про щиру подмогу поодинокихъ корпорацій и властей автономичныхъ.

Пбеля тыхъ формальностей почала публика оглядати поодинокй отдѣлы выставы. Переважна часть предметовъ умѣщена въ доволѣ просторомъ головномъ павилонѣ, котрый складаеся въ трехъ отдѣловъ и ротунды. Правобочь отъ головного павилону находятся окремй павилоны п. В. Федоровича въ Окна, гончаря Я. Прыгарского въ Товстого, медовникаря Чиньского въ Ярослава и отдѣлу тернопольского товариства господарского. За головнымъ павилономъ умѣщенй наряды господарчй тутешнои сольки рольничои и павилонъ выроббъ закладу сиротъ въ Дроговыжи, а дальше пасѣка. Заразъ при входѣ на выставу ударяе око кождого Русина, що тая выстава krajowa умѣстила якъ на головномъ павилонѣ такъ и въ поодинокихъ отдѣлахъ написы выключно польскй. Спершу здаваласи намъ, що и нашъ тернопольскій комитетъ выставовый прогрѣшився такою короткою памятею що до руского языка, якою вызначаютея нашй власти автономичнй при кождой нагодѣ, де ходитъ о прилюдну манифестацію цѣлого краю, обохъ краевыхъ народностей, рускои и польскои, а не самого лишь народа польского. Однакъ опосля дознались мы, що не коротка память тутъ виною, бо ще завчасу домаганея членъ комитету, войтъ въ Черниховець, п. Керничный, щобъ по-при польскихъ були и рускй написи. Але нашй патріотники откинули се справедливе домаганье, по чѣмъ п. Керничный выступивъ зъ комитету. Жаль только, що инши Русины комитетовй не являлись на засѣданяхъ, а другй, що були, не дочули сего внесеня и тому не поперли домагання п. Керничного. Такъ отже показали тутешнй шовинисты польскй, що навѣть такои марнои концесіи, де розходится о выписанье кольканайцити рускихъ буквъ, отъ нихъ сподѣватися годѣ. Нехай же се буде pro aeterna memoria! Только всего, що умѣщено одну синё-жовту хоруговку на покровци. Се вже буде въ Русиновъ досыть, а впрочѣмъ вольно (бо ще и то могли отмовити!) кождому выставцеви на своихъ предметахъ дати по-при польскихъ и рускй написи. Коли-жь уже мы згадали про хоругви, такъ цѣкавою рѣчею буде для читателѣвъ довнатись и про економію нашого комитету. Ось комитетъ взявъ на хоругви самого найлучшого тибету въ рожныхъ краскахъ 32 метры и заплативъ за се 49 вр., коли сю прислугу могла зробити звычайна матерія, що не стояла-бъ и десятки. Але се вже традиційна економія: zastaw się a postaw się! Идучи за сею народовою традиціею комитетъ заангажувавъ музику войскову на цѣлый часъ выставы черезъ осѣмь днѣвъ (бо замкненье послѣдуе доперва въ сей четверъ) и платитъ по 50 вр. денно, значитъ сама музика коштуе 400 вр. Choć bieda, to hoc! Вправдѣ безъ того могла обойтись выстава краева у Львовѣ (1877 р.), але тутъ годѣ було отмовити такои пріемности шляхтичамъ, що съѣхались также на здогоны конній д. 28 й 29 м. м. Коли такъ будутъ господарувати нашй экономисты народовй, то небавомъ наша Галилея добореся до самого краю...

ДОПИСИ.

Зъ Сокальщины.

(Читальня въ Сокали. Русь сокальска спитъ, яко заклята.) Переѣзжаючи дня 9 вересня черезъ Сокаль, вступивъ и до дому, въ котромъ мѣститея Филія общества Качковского разомъ съ мѣщаньскою читальнею. Цѣль моя була — перечитати деяку газету и дещо цѣкавого довѣдатися. И въ самомъ дѣлѣ довѣдався я о деякихъ рѣчахъ, котрй годѣ промовчати и не подати до ширшои вѣдомости.

Поминувши вже то, що въ читальни сокальскій такій порядокъ взорцевый и така чистота, яку можна хиба у Львовѣ въ рускій духовній семинаріи побачити, заставъ я тамъ ще що иншого. А именно середъ хаты около столика, на котромъ лежали во двѣ подертй газеты, сидѣли чотыри мущины: одинъ — самъ п. секретарь Филіи общ. Качковского, другій, видно, якійсь слуга отъ желѣзницѣ, третій подобавъ на возьного, а четвертый на мѣщанина, рѣзаника сокальского. Межи ними стояла величезна фляха съ „божимъ дарэмъ“ и они такъ собѣ весело ломанымъ польско-рускимъ языкомъ просвѣщалися. Коли тая фляшка вже выпорожнилася, тогды читальня прибрала инший видъ, а именно перемѣнилася въ салонъ фризіерскій — и тй самй панове одинъ другого стрыгли и голили. Треба знати, що то бувъ день ярмарковый, отже богато людей мало случайность придилятися той сценѣ. Деякй селяне, члены общества, приходили до филіи отобрати собѣ книжочки, але п. секретарь бувъ занедужавъ по той веселой забавѣ — тай они мусѣли съ нѣчимъ отойти.

Выйшовши зъ тои читальнѣ — вдыбаю на мѣстѣ одного знакомого и поважного селянина-патріота тай розказую ему тую просвѣтну роботу, дивуючись, якъ щось подобного може дѣятися въ самомъ осередку повѣта и середъ такого числа публики. А онъ менѣ на тое: „Ото такій ладъ, якъ вы бачили въ самомъ осередку просвѣты повѣтовои, панове у насъ майже въ цѣломъ повѣтѣ на кождомъ кроцѣ спольнои роботы народнои. Теперь не буде вамъ дивно, чому Сокальщина такъ по заду лишилася, чому тутъ не видно нѣякого житя межи Русинами, чому тутъ не удаются намъ нѣякй выборы, чому тутъ нема касина рускаго, чому тутъ не чути про якійсь вечерки музикально-декляматорскй, чому тутъ хто не подумае о скликаню вѣча повѣтового, и т. д. У насъ оспалость, байдужость духова, якъ рѣдко може въ кождомъ рускомъ повѣтѣ. Хто нѣбы-то вже пробудився, той потихоньки порався коло себе, щобы, борони Боже, другй не почули тай не прозрѣли. Мали мы тутъ перше чоловѣка (судію п. Рожанковского), котрый тутешныхъ Русиновъ, якъ интелигентныхъ такъ и селянъ, стягавъ на силу въ сну духового и заохочувавъ до працѣ, просвѣты и науки. Та якъ довго онъ бувъ съ нами, такъ довго щось робилося для добра загалу — и видно було слѣды тои роботы. Такъ н. пр. тогды руске письмо и слово знаходило поважанье въ тутешномъ судѣ, выборы выпадали въ нашу користь, Филія общ. Качковск. выскала имя одного изъ найдѣяльнѣйшихъ и т. д. Но отъ коли сего чоловѣка не стало въ Сокали, вся его робота затихла, якбы утявъ, бо нема чоловѣка, котрый умѣвъ-бы и хотѣвъ добре розпочате дѣло дальше повести. Въ самомъ Сокали, де есть судъ, егзекуторство, рада повѣтова, рада школьна окружна, школа выдѣлова и т. д. — кромѣ двохъ священниковъ нема анѣ одного интелигентного Русина, котрый приложивъ-бы хочь троха рукъ до спольнои працѣ народнои. Суть тамъ вправдѣ два панове, независимй люде, бо лѣкарѣ, котрй найбольше могли-бъ зробити въ томъ взглядѣ, але они до нѣчого не мѣшаются. Вся отже дѣятельность въ повѣтѣ спадае на священниковъ. А такихъ знову дѣяльныхъ священниковъ въ цѣломъ повѣтѣ хто знае, чи буде только, що палцѣвъ на одной руцѣ. Прочихъ можна такъ справдати: одинъ мае сына де-небудь діюристомъ, другого поставивъ самъ панъ староста на кандидата до рады повѣтовои, третій добре жие съ дворомъ, четвертый мае хороше господарство, пятый бѣдачиско не мае кавалка хлѣба, шестый належитъ до „pozostałych księży“, семый байдужный, осьмый недбалый, — тай вже мало хто й лишився....“ Такй отже бачивъ я и чувъ рѣчи въ Сокальщинѣ — и подаю ихъ до прилюдноi вѣдомости, чей выкличутъ бодай якетаке опамятанье мѣжь Русинами Сокальскои землѣ — и пробудятъ ихъ до працѣ на свою честь и добро своего народа.

Подоровскый.

Зъ Зборова.

(Прощанье о. дек. А. Зарицкого. — Холмчакъ-хрестоборецъ). Дня 27 вересня с. р. прощало содеканальне духовенство, зобране на соборѣ деканальномъ въ Зарудю, свого декана Впр. Алексея Зарицкого, котрый по 12 лѣтномъ урядѣ декана переносится теперь на пароха Турѣ великои коло Долины. Прощальный сей соборъ бувъ дуже торжественно настроеный, а то въ того поводу, що священники розставалися съ настоятелемъ, котрый въумѣвъ вести урядъ свой правдиво по отцѣвски, въумѣвъ при томъ бути популярнымъ для содеканальнои братіи и не перестававъ сусѣдувати мило и щиро въ своей сторонцѣ. Честь мужеви тому за его щиро-руске серце, честь священику, що дававъ добрый примѣръ духовенству и народови, боронивъ щиро и неустрашимо св. обряда рускаго и народности рускои отъ налѣтаючихъ стрѣлъ ворожого табору! Тожь зобранй священники, коли прійшло выпити прощальну чарочку на „будьте здоровй и насъ не забувайте“ — проелявилися, а такъ само и прощаный деканъ о. А. Зарицкій. Щаслывый деканатъ, де проживати-ме сей новного характеру мужъ, щаслывй сусѣды въ нового сусѣда!

Однакъ при случаю такъ торжественнои хвилѣ стався въ Зарудю фатальный контрастъ! Послухай Впр. Ординаріате, послухай Высоке ц. к. Намѣстництво, Священьство и Народе рускій! — Закутокъ нашъ стався ареною сцены подобнои як въ Залѣщихъ, а выкаликанои холмчакомъ, ксёндзомъ І. Курмановичемъ, посесоромъ добра оо. Доминиканбвъ въ Зарудю. Холмчакъ той кидався на трираменный хрестъ рускій, обрѣзуе на нѣмъ трете рами скбене и кидае на землю подъ свои нешпиматицкй ноги! Оповѣмъ достоѣрно пагій фактъ, якъ выйшовъ въ устъ провизора церкви зарудецкои.

Коли всѣ зобралися въ церкви на парастасъ, тронуло се кождого дуже, якимъ чиномъ новый животъ, що ино поблагословленый, а спровадженый отъ нашого рускаго купця М. Дымета зъ Львова, заосмотреный на чотырохъ вежочкахъ 3-раменными хрестами, а на патой середней вежи лишь 2-ма раменами хрестными. Коли мы такъ дивувалися, впанъ намъ въ бесѣду провизоръ церковный и каже: „Волѣли они тогды, якъ я тую цимворію въ желѣзницѣ нѣвъ, голову отгяти, якъ сей хрестъ и церковь нашу такъ збезчестити! А було то такъ. Нашъ о. деканъ справили що при отходѣ отъ насъ на памятку нову цимворію въ гроша церковного, отъ таку, якъ теперь по другихъ церквахъ можна бачити. Я повхавъ по ню на желѣзницю до Млыновець и ѣду, якъ звычаемъ, черезъ нашъ дворъ. Аже тутъ выходитъ нашъ панъ-кеёндзъ посесоръ и кажутъ менѣ стати, бо, мовляли, хочу на новый справунокъ подивитися. Я, не прочуваючи нѣчого злого, отбився на лихо нѣко паки. А ту панъ-кеёндзъ якъ не наробитъ крыку: „А вы шизматыки, вы запровадзуете у своей церкви шизму та отъ справили собѣ шизматицкій хрестъ!“ — та взяли: оттяли поперечку хреста и кинули подъ ноги... — Сохрани насъ Господи отъ напасти!...“ *(Слова провизора).* Дальше писити перо не служитъ...

Добре сказавъ о томъ нападѣ нашъ Впр. о. деканъ въ день Честного Креста до зобраного народа въ день празника: „Мои парохіане! Вашй панъ-кеёндзъ, напавши на власность мови церкви, голосили передъ Вами, що они тутъ господарь. Тымъ часомъ я оповѣдаю, що я нимъ тутъ е и упомнуся за учинену кривду церкви и обрядови, менѣ и Вамъ. При томъ знайте, що Вашй кеёндзъ суть тутъ господаремъ — але на своей оборѣ... Коли то я отмовливъ Васъ отъ католицкои церкви або св. римского престола? Коли учивъ иншои, якъ христіянъско-католицкои вѣры?“ На тое отповѣвъ народъ два разы: „Нѣколи, нѣколи!“

И сей кеёндзъ холмчакъ мае мати надѣю стати парохомъ въ ласки оо. Доминиканъ въ Зарудю! И сей холмчакъ важився подавататся теперь на завѣдателя Зарудя по уступленю о. Зарицкого! И сего холмчака выносить половія на пьедесталъ „мученика“-католика холмского, а прецѣ самъ онъ мавъ колись сказати: „Nas nie wydalono z Chełmu za unią, ale za polityczne...“ Я самъ чувъ на свои власнй уши въ р. 1879 въ горѣшномъ рефектари оо. Доминиканъ въ Подкаменю, де я мимо своей волѣ за столомъ засѣсти мусѣвъ, въ устъ того холмчака: „Ja umiem z waszego obrządku tylko wstęp do pieśni: „Пречистая Дѣво мати“ a więcej nic.“ Правда! Але де-жь онъ научився хрестъ святый обрѣзувати и де призбиравъ гроша на заплаченье посесіи въ Зарудю? Чи зобравъ его въ шизматицкомъ Холмѣ въ рускихъ книшѣвъ, чи може въ тыхъ запомогъ, що що року ухвалюе соймъ для Холмчаковъ въ податкбвъ „рускаго хлопа“? Очевидно и въ одного и въ другого.

Рускій повѣтъ деканату зборовского.

Соймъ краєвый.

8. Засѣданье зъ дня 30 вересня 1884.

Отпустку получили пос.: Зьемялковскій до конца сесіи, Тарновскій до пятницѣ, а Гнояньскій

До сего документу позволимо сообѣ поробити слѣдуючй уваги:

1) О. Березиньскій посланый бувъ на коопературу въ маленьке сельце Криницю (715 душ!) съ концемъ р. 1803, а жалоба его датована зъ конца 1819 року, значится, 16 лѣтъ просидѣвъ онъ на той нещастной коопературѣ, при рочной пенсіи 100 вр. вѣденьскою валютою.

2) Жалоба его за три роки (1816—1818) выказуе доходовъ въ jura stolae, побраныхъ противзаконно о. Жеребецкимъ (позиціи 1—9) 89 вр. 60 кр., то значитъ пересѣчно на одинъ рокъ 29 вр. 87 кр. Правда, що се не були вси доходы, а только важнѣйшй, котрй парохъ самъ побиравъ, — але та нужденно дробна сума тыхъ важнѣйшихъ доходовъ каже намъ догадуватись, що сума доходовъ дробнѣйшихъ не мусѣла бути о много большою. Аджежь въ противномъ разѣ кооператоръ не бувъ-бы ажь до консисторіи удавався съ жалобою и прошеньемъ о потрученье въ его мизерной пенсіи того еквивалентy, якій урядово бувъ признаный за jura stolae. Еквивалентъ той, якъ бачимо зъ жалобы, выносивъ рочно 27 вр. 42 кр., и ту суму проситъ о. Березиньскій потручувати въ его пенсіи рочной на рѣчь пароха, щобъ только онъ стався безъ ущербу посѣдачемъ всѣхъ доходовъ въ jura stolae. Сей соборъ кооператора съ парохомъ о jura stolae наводитъ намъ на гадку далеко повнѣйшу, але рвно характеристичну розмову вѣденьского „Страхопуда“ съ однымъ парохомъ о томъ же предметѣ. „Я своему кооператорови къ усѣхъ доходовъ даю *полову*“, — каже парохъ, съ мимовольною иронією вставляючи послѣдне слово польске. „Е, змилуйтеся, — откаже ему „Страхопудъ“, — та дайте ему вже разъ хочь трохи доброго верха!“

3) Изъ „Regestru“ о. Березиньского видимо также по троха станъ экономичный двохъ веретъ населеня рускаго, замешкуючого Криницю. Тй двѣ вереты, се хлопы и шляхта загонова чи тамъ ходачкова. Въ тыхъ трехъ лѣтахъ, о котрыхъ говоритъ жалоба, брали слюбъ два шляхтичѣ и два хлопы. Хочь-бы припустити, що шляхтичѣ були якъ-разъ першй богачѣ на все село, а хлопы належали до найобѣднѣйшихъ, то все таки рожница въ оплатѣ слюбной мѣжь одными а другими есть такъ значна, що кидае по троха свѣтло й на ту рожницю суспольну, яка тогды заходила мѣжь такими дробными шляхтичами а хлопами. Хлопы робили панщину, а шляхтичѣ не робили — ось той муръ, котрый суспольно, а въ наслѣдокъ того и экономично роздѣлявъ одныхъ отъ другихъ. Шляхтичъ робивъ на себе, вольный бувъ отъ фѣрманокъ, шарварковъ и дачокъ паньскихъ — и могъ при тогдышной дешевизнѣ дороблятися, такъ що й справдѣ мусѣвъ бути богатшій отъ хлопа, и могъ за слюбъ заплатити 8—20 вр., тамъ де хлопъ могъ заплатити 1—5 вр. По внесеню панщины, коли той фатальный перерубъ мѣжь шляхтою а хлопами упавъ, змѣнились обставины. Правда, хлопы, пересѣчно беручи, богатшими не сталися, а декуды й геть-геть ще збѣднѣли, — але й шляхта загонова звелась ще гбрше и не только зрбвналась экономично съ хлопами, але декуды упала ще низше отъ нихъ и съ смуткомъ нагадуе теперь тй добрй давнй часы, коли то „небожчикъ дѣдуньо за слюбъ плативъ 5 дукатовъ“. Та только-жь то лихо, що тй „добрй давнй часы“ далеко не для всѣхъ були добрыми! ***И. Ф.***

на 4 дни. Оттакъ секретарь отчитавъ описъ петицій.

Пос. Голѣвскій звернувъ увагу на те, що комисія петиційна складаесь зъ 26 членовъ, а на 600 петицій отдано ѣй лишь 30. — Намѣстникъ предложивъ проектъ закона управильняючого въ Галичинѣ право до добування мінералівъ, котрій содержатъ живицю земну и маютъ служити до ужитку. — Оттакъ приступлено до порядку дневного, именно до дальшои розправы надъ змѣною дотеперѣшного закона лѣсового. Пос. Замойскій вноситъ, щобы палата приняла резолюціи предложеній комисіею. По промовахъ пословъ Яворского и Рея заявивъ намѣстникъ, що правительство збирае потрѣбній матеріялы до змѣны закона лѣсового, и що законъ сей буде примѣненый до кождои провинціи окремо. По довгій дебатѣ палата приняла на послѣдокъ першу точку проекту. При третій точцѣ заявивъ намѣстникъ, що катастры лѣсовій суть вже переведеній въ 21 повѣтахъ, а теперь при побольшеню силъ лѣсового инспекторату есть надѣя, що и въ дальшихъ повѣтахъ будутъ катастры переведеній. Пос. Абрагамовичъ поставивъ внесенье, щобы палата поручила и выд. кр., щобы сей выславъ лѣсниковъ до Франціи и Нѣмеччины и щобы въ сѣй цѣли вставити въ буджетъ отповѣдну суму на рокъ 1886. Намѣстникъ заявивъ, що правительство выслало вже цѣлу експедицію до Франціи подъ проводомъ Сальцера и для того не причинятся до дальшихъ подобныхъ выдатковъ. Власне для того, що правительство признало потребу такого выдатку для цѣлои монархіи, то пос. Сашѣга жадае, щобы оно увзгляднило и Галичину. На се отповѣвъ намѣстникъ, що выслана експедиція мае послужити для всѣхъ краёвъ, отже и для Галичины. На конецъ по промовѣ пос. Хшановского палата приняла внесенье комисіи съ малою поправкою Хшановского. — Зъ порядку дневного отослано справозданье выдѣлу краёвого въ справѣ потребы надзвычайного кредиту на направу шкодъ пороблених повенею на дорогахъ краёвыхъ до комисіи буджетовои. Внесенье выд. кр. въ сѣй справѣ звучитъ: „Соймъ вызначитъ на отбудованье мосту на Санѣ подъ Ярославомъ додатковый кредитъ на р. 1884 въ сумѣ 36.000 зр. а на р. 1885 кредитъ въ сумѣ 28.029 зр., разомъ 64.029 зр.; на направу же инших дорогъ кредитъ на р. 1884 въ сумѣ 30 тысячей зр.“ — Зъ порядку дневного мотивувавъ пос. Вайгартъ свое слѣдуюче внесенье: „Соймъ зволитъ ухвалити: Поручаеся выдѣлови краёвому, щобы, розслѣдивши высоту выдатковъ сталого квартируику войска въ Галичинѣ, предложивъ на слѣдуючій сесіи соймовій проектъ до закона о рівномъ розкладѣ на край коштовъ сталого квартируику“. Внесенье се отослано до комисіи администраційнои. Опосля наступивъ выборъ 4 членовъ надзоруючои рады банку краёвого; выбраній: Ипполитъ Богданъ, Генрикъ Кешковскій, др Климъ Живицкій и Кароль Сцинніо. — Зъ порядку дневного наступило справозданье комисіи горничои о справозданю выдѣлу краёвого въ справахъ горничихъ. Комисія горнича поставила внесена: 1) Справозданье выдѣлу краёвого прійняе палата до вѣдомости. 2) Отповѣдно до преліминарія буджету на р. 1885 ухвалюеся: на направье роботъ горничихъ въ околицахъ нафтовыхъ 10.000 зр.; на розслѣды и описы геологичній до розпорядимости выдѣлу краёвого 3000 зр.; до розпорядимости комисіи физіографичнои 500 зр.; на студіи хемичній 1.700 зр.; на выдавництва и стипендіи горничій 1300 зр.; для часописи „Górnik“ 400 зр. Резолюціи: 1) Соймъ взывае правительство, щобы оно причинилося до розслѣдовъ грубшихъ верстовъ землѣ такою сумою, яка призначена на сю цѣль фондомъ краёвымъ. 2) Щобы правительство открыло въ Краковѣ при академіи технично-промысловій отдѣлъ горничій. 3) Поручаеся выдѣлови краёвому, щобы перевѣвъ переговоры о доповненю наукъ въ львовскій политехницѣ выкладами палеонтологіи, горництва, горскихъ помѣровъ, науки о машинахъ горничихъ и хемичнои технологіи продуктовъ нафтовыхъ. 4) Поручаеся выдѣлови краёвому, щобы выготовивъ выказы громадъ катастральныхъ, въ котрыхъ существуютъ або существували предпріемства копалень нафты або воску земного и щобы предложивъ ихъ президіямъ высшихъ судовъ въ Краковѣ и Львовѣ и завѣзавъ ихъ, щобы они завели въ сихъ громадахъ книги для гипотекъ селянскихъ ще передъ кінцемъ 1885 р. Палата приняла всѣ внесеня комисіи. — Зъ порядку дневного залагоджено ще кілька петицій, по чімъ засѣданье закрыто.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Ситуація въ Хорватіи*). Противъ сторонництва опозиційного подъ проводомъ Старцевича, выступило правительство съ цѣлымъ рядомъ репресійныхъ мѣръ и звернулося не лишь противъ самыхъ судій, котрыхъ перенесеня мали именно на цѣли спаралізованье вилыву Старцевичанъ, но повыточуваши карій процесы людемъ другихъ сословій задумало цѣлу партію скрайнои опозиціи и всѣхъ ей репрезентантовъ скомпромитувати, представити нездоровымъ и розкладовымъ елементомъ. Пóсля вѣстей зъ Загребу выточено священникови Ширмерови процесъ о головну здраду за его бесѣду кандидатску, держану въ Бродѣ, а въ дотеперѣшномъ пробѣгу слѣдства переслухано 80 свѣдковъ въ тій справѣ. Такъ само выступили власти противъ выбраного въ Костайници Старцевичана, резервового поручника Радзевича, противъ котрого по поводу бесѣды выборчои веде слѣдство зъ припорученя министерства угорскои обороны краёвои войсковый судъ. Дальше доносятъ, що членъ партіи Старцевича Павловичъ, котрого выбрано посломъ въ Брандзь, покликаный до войсковои служби яко инфантеристъ, а хоть зарядженье се мотивовано тымъ, що Павловичъ свого часу неправильно узискавъ увольненье отъ войска, то фактично отдано его до войска передовсѣмъ длятого, щобы не допустити его до выконуваня правъ посольскихъ и ослабити по можности партію опозиційну въ соймѣ.

(*Угорска бесѣда тронова*). Найважнѣйшимъ случаемъ хвилѣ есть бесѣда, котрою цѣсарь дня 29 м. с. вересня открывъ на замку въ Будѣ угорскій соймъ. Бесѣда отъ трону зазначуе передовсѣмъ, що отношеня державы до Нѣмеччины суть найсердечнѣйшій и що межи австро-угорскою державою и другими державами суть загаломъ найлучшій пріязній отношеня, въ виду чого можна съ цѣлою певностею сподѣватися, що соймъ, не маючи на головѣ внѣшныхъ справъ, зможе спокойно посвятитись дѣламъ для добра краю. Дальше згадуе монархъ въ тронової бесѣдѣ, що заходитъ конечна потреба реорганізаціи высшои палаты угорского сойму и що ся справа не може вже бути отложена на пóзнѣйше. Тронова бесѣда вычисляе цѣлый радъ справъ, дожидаючихъ парламентарного залагодженя, якъ законъ о пенсіяхъ урядниковъ державы, о урегульованю карного поступованя, новый законъ цивильный, регуляція Дунаю и усуненье перешкодъ для паровои плавбы при желѣзныхъ воротахъ. Дуже пильно треба глядѣти на се, щобы користній результаты змагань, направленыхъ до удержаня рóвновагы въ буджетѣ, не только забезпечити, но щобы осягнути въ тóмъ дѣлѣ тревалый поступъ. До сеи важнои цѣли буде правительство примушало съ цѣлою енергіею. — Бесѣда тронова пóдносить, що продолженье мандату посольского представляеся пожаданымъ и констатуе, що въ справѣ отновленя конвенціи цловои межи обома половинами державы належитъ зъ однои якъ и зъ другои стороны выжидати справедливыхъ уступокъ. Монархъ взывае парламентъ, щобы користаючи зъ пріязныхъ отношень Угорщины до прочихъ державъ, положити конецъ внутрѣшному злу, усунути пóдбурюваня, выкликуючій конфликты межи народностями и довести до того, щобы класы суспóльности одинодушно могля причинятися до пóднесеня добробыту и славы отчины. — Характеристична рѣчь, що въ бесѣдѣ тронової нема нѣякои згадки про найбóльшу подѣю политичну послѣдноі хвилѣ — скерневицкій зъѣздъ, а газеты вѣденьскій толкуютъ сю обставину именно тымъ, що проба зближеня Австріи до Россіи не повелася.

(*Предложеня въ справѣ змѣны ординаціи выборчои до сойму краёвого въ Чехахъ*). Въ дѣлѣ змѣны ординаціи выборчои до ческого сойму внесено послѣдными днями два внесеня: одно зъ нихъ пóдписане Гербстомъ и его политичными товаришами домагаеся права выбору для оплачуючихъ 5 зр. податку, друге-жь предложенье внесене выдѣломъ краёвымъ, а выпрацюване Чехомъ Цайтгамеромъ, обіймае реформу цѣлои ординаціи выборчои. Пóсля сего послѣдного предложеня числа мандатовъ посольскихъ до ческого сойму мало-бы бути незмѣнена. Послы зъ обохъ курій бóльшои посѣлости розділений межи 5 округовъ, котрыхъ мѣсцехъ выбору лишаеся однакожь Прага. До курій записано снѣжныхъ 82, а вычеркнено 11 мандатовъ. — Число пословъ въ палатѣ торговельныхъ зредуковано зъ 15 на 7. — Въ курій меншои посѣлости зайшли-бы дуже великій змѣны, котрій маютъ на цѣли привернене рóвновагы межи обома краёвыми народностями, на чімъ Нѣмцѣ скористаютъ о тóлько, що въ ческихъ округахъ выборчихъ припадае одинъ посолъ на 18.334 душъ а 87.242 зр. податку, коли въ нѣмецкихъ округахъ на 17.139 душъ а 86.438 зр. податку одинъ мандатъ посольскій припадае. Реформа выборча мае бути переведена абсолютною бóльшостею голосовъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Нѣмеччина. Кн. Бисмаркъ запросивъ бувъ минувшои пятницѣ до себе всѣхъ головныхъ представителѣвъ тыхъ фирмъ, що маютъ якій посѣлости на побережу заходнои Африки, або що ведутъ тамъ торговлю. „Nordd. Allg. Ztg.“ каже, що кн. Бисмаркъ запросивъ сихъ представителѣвъ для того до себе, щобы они высказали свою думку, въ якій способъ треба на будучность управильнити отношеня нѣмецкихъ колоній на заходнóмъ побережу Африки. — Щобы новымъ колонистамъ улекшити кредитъ, мае бути утворены заморскій банкъ, котрый буде филіею банку державного и подóбно якъ сей буде мати характеръ институціи державнои. Капиталъ сего банку мае бути збóраный черезъ емисію акцій. — Въ справѣ отношень нѣмецко-французскихъ пише очевидно инспирована „Post“, що обачній политики нѣмецкій не только бажаютъ помиреня Франціи съ Нѣмеччиною, але думаютъ такожь, що се далось бы осягнути. Всѣ нѣмецкій журналы стараются вже отъ тринайцати лѣтъ выступати прихильно супротивъ Франціи. — Въ нѣмецкій и въ загалѣ европейскій прасѣ богато пишутъ теперь о мисіи гр. Герберта Бисмарка въ Англіи; одни думаютъ, що сынъ нѣмецкого канцлера займе становище гр. Минстера, а другій знову говорятъ, що гр. Минстеръ позостане на своѣмъ становищи, а гр. Гербертъ Бисмаркъ позостане при нѣмъ лишь яко надзвычайній посланникъ и буде старатися, щобы англійске правительство выступало въ Єгиптѣ трохи огляднійше и въ справахъ колоній африканьскихъ старалося мирнѣйше выступати супротивъ Нѣмеччины.

Франція. Сими днями мае появитися въ офіціяльномъ журналѣ французкои республики декретъ президента, скликуючій парляментъ на 14 с. м. Такъ постановлено минувшои суботы на радѣ министровъ подъ предсѣдательствомъ Феррого. Наколи до сеи поры адмиралови Курбе удасть занята въ Хинахъ яку область, то парляментъ буде открытый бесѣдою, котра подасть короткій оглядъ на цѣле походно азіятске питанье. — Зъ Тіентсину доносятъ, що правительство хиньске чимъ разъ бóльше склоняеся до заключеня угоды съ Франціею, а хиньска королева сама наклоняе до сего. Здаесь отже, що вóйна съ Хинами буде незадовго закóнчена.

Італія. Король выѣхавъ на маневры до Порденоне. — Министеръ дѣлъ внутрѣшныхъ выдавъ окружникъ до префектóвъ, въ котрóмъ заявляе, що всѣ дары и грошѣ, якій вплынули зó складокъ на медалѣ и другій ознаки вдячности народа для короля, маютъ бути ужитій на запомогу для сиротъ, оставшихъ-ся по помершихъ на холеру. — Агентія „Гавасъ“ доноситъ, що італійске правительство запротестувало въ дуже лагóдный способóбъ противъ застановленя амортизаціи довгу державного въ Єгиптѣ и предложило Нубарови наши заключенье торговельной угоды. Вѣсти, будто бы правительство італійске взяло зновъ инціятиву въ управильненю межинародныхъ отношень санитарныхъ есть неправдивою; фактомъ есть лишь, що правительство італійске заявило, що не отступитъ отъ мѣръ, предпринятыхъ минувшого року въ сѣй справѣ. Правительство постановило, скоро лишь поправится станъ здоровя въ Италіи, запросити держави до выслания своихъ делегатовъ до Риму въ цѣли вспóльныхъ нарадъ. — Шлецеръ приѣхавъ до Риму и буде имовѣрно на авдіенціи у папы.

Бельгія. Въ наслѣдокъ неустаючихъ неспокоѣвъ въ Бруксели отбуваются тамъ вже отъ кóлькохъ днѣвъ строгій ревизіи по домахъ головно для того, що полиція мала выслѣдити якійсь заговоръ анархистичный. Заговоръ сей мае розтягатися на цѣлый край, а головнымъ мѣсцемъ его, якъ доносятъ зъ добре поінформованыхъ жерелъ, мае бути Брукселя. Ревизіи отбуваются переважно у особъ звѣстныхъ въ свого либерализму и по редакціяхъ поступовыхъ часописей, а полиція конфискуе кождый записаный кусень паперу, будьтобы содержачій щось небезпечного для державы и правительства. Не мале замѣшанье межи клерикалами выкликало то, що редакторъ журнала „National Belge“ приказавъ на домѣ, въ котрóмъ проживае, вывѣсити французку хоругов. Декотрій добачуютъ въ сѣй манифестаціи обявъ прихильности для республиканьскои управы въ Франціи. Займаючій нѣсти о теперѣшнóмъ положеню въ Бельгіи подае „Temps“. Пóсля сеи газеты силы призначеній для удержаня порядку и безпеченьства по мѣстахъ не выстарчаютъ, а народъ готовъ кождои хвилѣ кинутися на правительство. Розрухóвъ можна сподѣватися не лишь въ бóльшихъ мѣстахъ, якъ въ Бруксели, Антверпіи и Гандавѣ, але навѣть и въ меншихъ, звычайно спокóйныхъ мѣсточкахъ якъ н. пр. въ Шарлероа и др. Крóмъ кóлькохъ королевыхъ вѣрныхъ полкóвъ, правительство не може числити на бельгійску армію, середъ котрои есть много высшихъ официрóвъ и людей низшои ранги, котрій душею и тѣломъ стоятъ за скрайнымъ либерализмомъ. Народъ дуже обуреный на теперѣшне правительство. — На загальныхъ зборахъ либерального товариства постановили либерали поступати мирно и въ законный способóбъ противъ клерикалóвъ и на внесенье Янзона постановили звернути цѣлу свою увагу на выборы громадскій.

НОВИНКИ.

— **Отъ ректорату духовной семинаріи руской у Вѣдни** одержали мы вчера телеграфичну вѣдомость, що теологичній выклады розпóчнутся у Вѣдни аж 15 жовтня. Того самого дня розпóчнутся выклады и на факультетахъ медичнóмъ и философичнóмъ, а то зъ причины, що будова новаго университету ще потребуе до того часу выкóнчитися.

— **Посолъ проф. Романчукъ** вноситъ сегодня въ соймѣ новелю до уставы школьной о наймѣ выкладовóмъ въ школахъ народныхъ и середныхъ. Внесенье се (въ цѣлости подамо его въ суботу) пóдписало 15 пословъ рускои народности.

— **Соймъ галицкій** буде здаесь закрытый вже 20 с. м. новаякъ дня 25 с. м. розпочинаются засѣдания делегацій.

— **Загальный зборъ общества им. Мих. Качковского** отбувся д. 17 (29) вересня въ Тернополи. Въ найблизшóмъ числѣ „Дѣла“ помѣстимо обширнѣйшу допись о тóмъ Зборѣ отъ нашого дописувателя зъ Тернополя. „Новый Проломъ“ такъ пише о тóмъ Зборѣ: „Съ радостею на лицу — пише онъ — и съ ожиданьемъ тріюмфа для нашого дѣла выѣжали мы зó Львова въ столицю Подóля, въ той городъ, де то на кóлька днѣвъ передъ тымъ съ такою щиростею принято филію „Народнои Торговлѣ“, *въ котрóмъ... такъ „Русею пахне“, якъ може въ нѣякóмъ городѣ нашого краю... На жаль однакожь мусимо признати, що въ надѣяхъ нашихъ наступило розчарованье.“ Неудача проявилася, пóсля „Н. Пролома“ ось въ чімъ: 1) селяне, прибувшій въ недѣлю, мусѣли ночувати або въ послѣдныхъ гостинницахъ або пóдъ голымъ небомъ; 2) до богослуженя въ церквѣ ставъ одинъ-одинокій о. Фортуна и безъ нѣякого хору; 3) въ церквѣ було лишь до 60 людей и то самыхъ чужихъ; 4) мѣсцевій Русины тернопóльскій приняли членóвъ тов. им. Качковского ще гóрше, якъ якихъ „китайцевъ или готтентотовъ“, бо навѣть не були цѣкавій подивитись, що дѣеся; 5) по богослуженю не було нѣякого концерту; 6) саля, въ котрóй мавъ отбутися концертъ, була незаметена и треба було годину замѣтати; 8) хтось (доси не выслѣджено хто) такъ заранжувавъ, що зборъ замѣсть отбутися пополудни, отбувся рано. — Отсе головній точки неудачи Збору, якій подае „Новый Проломъ“. — Отъ нашого дописувателя мы ожидаемо выясненя причинъ. О. Павликовъ, голова товариства, не прибувъ на Зборъ, а приславъ лишь письмо, въ котрóмъ заявивъ, що за-для слабости зрѣкаеся достойньства предсѣдателя. — До нового Выдѣлу выбрани: Богданъ А. Дѣдицкій, головою; до Выдѣлу-же: 1) крыл. Павликовъ, 2) о. Литыньскій, 3) о. Поляньскій, 4) о. Яримовичъ, 5) п. Герасимовичъ, 6) п. Ил. Габла, 7) п. Володимиръ Курбасъ, 8) дръ Павенцкій, 9) п. Волошиновичъ, 10) п. Лабашъ, 11) п. Мончаловскій и 12) п. Волод. Луцикъ.

— **Торжественне отвкрытье** нового року школьного въ университетѣ львовскóмъ отбулося вчера дня 1 с. м. о 10 год. рано по богослуженю въ костелѣ св. Николая. На торжествѣ були присутній: намѣстникъ Залескій, еп. Сембратовичъ, ректоръ краковского университету др. Рядель, проф. Цоль и др. Бесѣду инавгураційну выголосивъ коѣндзъ дръ Кльосъ.

— **На 1 рóкъ богословія принятій доси до львовскои семинаріи дух.** слѣдуючій питомцѣ: 1) Дмитро Андрейко, 2) Александеръ Бобикевичъ, 3) Григорій Бордулякъ, 4) Иванъ Винницкій, 5) Емилій Гавацкій, 6) Іосифъ Гоцкій, 7) Евгеній Гошовскій, 8) Порфиръ Гордѣевскій, 9) Іосифъ Древницкій, 10) Онофрей Зарицкій, 11) Юліянъ Козиньскій, 12) Корнило Кузикъ, 13) Левъ Курмановичъ, 14) Аполоній Крохмалюкъ, 15) Никола Кукурудза, 16) Василь Левицкій, 17) Дамянъ Лопатыньскій, 18) Теодоръ Матейкóвъ, 19) Иванъ Маркевичъ, 20) Адамъ Марковскій, 21) Иванъ Медвецкій, 22) Андрей Одѣжиньскій, 23) Иванъ Поповичъ, 24) Володимиръ Пóдсоньскій, 25) Дмитро Романовскій, 26) Володимиръ Розлуцкій, 27) Іосифъ Рубчакъ, 28) Иванъ Смольный, 29) Петро Соловѣй, 30) Григорій Содомора, 31) Юрій Стеткевичъ, 32) Никола Стемпурскій, 33) Ярославъ Лучаковскій и 34) Иванъ Ульваньскій.

— **Повне затьмѣнье мѣсяця** припадае на 4 с. м. въ суботу и черезъ цѣлый часъ буде видне въ нашихъ сторонахъ. Затьмѣнье зачинаеся о 9 год. 21 мин. середного часу вѣденьского; о 10 год. 21 мин. мѣсяць зайде цѣлый въ тѣнь землѣ и позостане въ тѣни 1 год. и 33 мин. О 12 год. и 54 мин. рано затьмѣнье скóнчится и мѣсяць буде зновъ ясный. Пóдчасъ повного затьмѣня мѣсяць не есть зовсѣмъ темный, лишь выдаесь темночервоной якъ-бы мѣдяной барвы; лишь въ дуже рѣдкихъ случаяхъ видѣли мы мѣсяць пóдчасъ затьмѣня зовсѣмъ темнымъ. Найхѣпше можна сю пользу оглядати зъ початку, коли одна часть мѣсяця починае затемнюватись, а друга позостае ще темна, або при кóнцю, коли тѣнь землѣ уступае и она часть мѣсяця зновъ показуеся.

— **На ювилейномъ торжествѣ** университету въ Кіевѣ именовано 77 почетныхъ членовъ университету св. Володимира и 9 докторовъ того-жь университету, а то 5 зъ Россіи а 4 заграничныхъ, именно пп. Рамбо, професора исторіи россійскои въ Парижи, дра Ив. Шараневича, проф. университету у Львовѣ, о. А. Петрушевича, крых. при соборнóй церквѣ у Львовѣ и ученого Чеха Патеру въ Празѣ. Достойнóсть доктора есть рѣдкою на университетахъ въ Россіи; за 50 лѣтъ свого существованя кіевскій университетъ до сего часу промовавъ всего 118 докторовъ. Низшій отеценѣ отъ докторовъ суть степенѣ „магистра“ и „кандидата“. Именованье докторами двохъ галицкихъ Русинóвъ есть отже великимъ признаньемъ такожь и заслуги ихъ на поли спеціяльнои исторіи свого народа.

— **Вп. гр. Войтѣхъ Дѣдушицкій**, консерваторъ отаринностей, высылае на свóй коштъ п. Юліяна Панкевича зъ Рогатына до школы штукъ красныхъ въ Краковѣ. Съ признаньемъ пóднесимо се добре и честне дѣло п. Войт. Дѣдушицкого, а молодому нашому артистови желаемо якъ найкрасшого успѣху и щастя!

— **Противъ студентовъ кіевского университету** наказавъ царь строге войсково-карне слѣдство, котре теперь и ведеся. Доси вже потягнено до отвѣчальности сто кóлькадесять студентовъ.

— **Зъ Тернополя** пишутъ намъ: По майже пóвторарóчній перервѣ завитавъ до насъ зновъ народно-рускій театръ пóдъ дирекціею пп. Биберовича и Гриневецкого. Зъ того часу змѣнилася она значно якъ що до свого складу, такъ и що до артизму, а зъ вдоволеньемъ пóднести мусимо, що змѣна тая наступила тóлько къ лучшому. Таке впечатлѣнье вынесли мы зъ двохъ першихъ, даныхъ у насъ дня 27 и 28 м. с. вересня с. р. представлень: мелодрамы „Соколькска дебра“ и комедіи „Гусы и гусочки“. Силы драматичній зóстали скрѣплений именно черезъ такъ цѣнный набутокъ, якъ пп. Лясковскій, а впрочѣмъ видно що до выконаня значный поступъ. Въ однóй и другóй штуцѣ розвинули нашій артисты и артистки такъ хорошо свои таланты, оказали тóлько щиров працѣ надъ своимъ усовершеньемъ, що годѣ не заявити имъ публично заслуженого признаня. Въ „Соколькой дебрѣ“ була и найменша роля такъ добре обсаджена и такъ вѣрно выконана, що въ кождóй зъ нихъ живе житье нашихъ Гуцулóвъ отбивалося. Не менше удачно и старанно выпали въ тóй штуцѣ сцѣны сольо и хоромъ. То само сказати можна и о другóй штуцѣ, котра була отличнымъ пописомъ для нашихъ артистóвъ и артистокъ. Найлучшимъ доказомъ, на якóмъ степени розвою тая наша єдина народна трупа стоитъ, есть загальный интересъ, якій она тутъ розбудила, такъ що мимо неконче сприяючихъ обставинъ, велика саля замкова була на представленяхъ все по береги повна публики, котра щи-

рыми оплесками свое узнанье артистамъ ôтдавала.

— **Въ народно-рускôмъ театрѣ въ Тернополи** представлена буде въ суботу дня 4 *м.* жовтня трагедія Шиллера „Интрига и любовь“, а въ недѣлю 5 *м.* жовтня народна мелодрама Исидора Воробкевича „Новый двôрникъ“ въ 4 актахъ.

— **Яка у насъ свобода?** Зъ пôдъ Сокаля пишутъ намъ: Якъ вѣдомо, заходомъ читальнѣ въ Роздjаловѣ устроеный бувъ вокально-декляматорскій вечеръ въ честь уродинъ Є. В. цѣсаря въ комнатѣ шкôльнôй. Голова читальнѣ, о. Фолисъ, дôставъ бувъ позволенье въ краевои рады шкôльнои. На сей вечеръ бувъ запрошеный межъ иншими такожь завѣдатель мѣсцевого обшару дрôрского, п. Шостаковскій, котрый удае приятеля громады и просвѣты. На другій день по тôмъ вечерку той самъ п. Шостаковскій поѣхавъ до Сокаля и тамъ передъ старостою и инспекторомъ шкôльнымъ наговоривъ не сотворенй рѣчи на читальню и на згаданый вечеръ. Инспекторъ покликавъ сейчасъ мѣсцевого учителя, напавъ на него за те, що ôнъ не зборонивъ вступу до комнаты шкôльнои, и загрозивъ ему суспензією, хочь, якъ кажу, краева рада шк. выразно на письмѣ дала на вечеръ позволенье. П. староста знову завôзвавъ письменно голову читальнѣ о. Фолиса, щобы прислявъ ему деклямацію „Галичъ“ Корнила Устіяновича, выголошену въ сей вечеръ. Що ôнъ тамъ знайшовъ противзаконного не знаемо, — та може незадовго почуемо. Така то у насъ свобода! — *Свій.*

— **Въ головнôмъ урядѣ полиційнôмъ** у Львовѣ „старѣ“ урядника не умѣютъ по руски читати. Се-жъ прецѣ Галицка Русь, се прецѣ Львôвъ! Не буде „секатурою“ — коли мы скажемо, що таки мусить умѣти читати по руски той, хто есть ц. к. урядникомъ у Львовѣ!... На теперь лишь тôлько.

— **Въ урядѣ почтовôмъ въ Липици долѣшнôй** нема рускихъ друкоортôвъ почтовыхъ. Русины тамошнй нехай удаются съ жалобами просто до ц. к. Дирекціи почтъ у Львовѣ.

— **Цензура россійска** сконфискувала серпневый выпускъ „Вѣстника славяньского благотворительного общества въ Петербурзѣ“ зъ тои причины, що въ тôмъ выпуску мѣстилася статя неприязна Австрiи.

— **Зъ Кракова** доносятъ до „Neue fr. Presse“, що тамъ выкрыто новый заговôръ соціялистôвъ, котрый мавъ на цѣли ôтобрати житье двомъ урядникамъ, що показалися найбôльше ревными въ слѣдженю польскихъ соціялистôвъ. Ôсѣмь осôбъ арештовано; межъ тыми одну женщину.

— **О. Лука Питлинъ**, капелянъ въ Стремильчи, дек. холоѣвского, одержавъ похвальну грамоту и архіерейске благословенье за труды и ревнôсть при построеню церкви въ Стремильчу.

— **Въ Перемышли** ôтбувався 28 и 29 вересня третый загальный збôръ товариства лѣсникôвъ, на котрый межъ иншими прибули такожь два делегаты ческого товариства лѣсникôвъ именно кн. Ф. Шварценбергъ и лѣсничій Ценкеръ.

— **Въ Нижашевѣ** коло Рогатына, якъ звѣстно, завязався межъ селянами спѣвъ хоральный, а ôтаттуты читальнѣ предложенй вже ц. к. намѣстництву. Кромѣ того есть тамъ и нова хороша церковь, котра украшуеся въ серединѣ. Коли тая нова церковь буде зовсѣмъ укôнчена, то на мѣсце старои стане дôмъ громадскій, призначеный на радницю и читальню. Всѣхъ тыхъ дѣлъ пружиною и душею есть тамошный парохъ, о. Левъ Авдыковскій. Онъ подавъ гадку до того всего, що пôдвигае село, та пôдносить духа народного; ôнъ и теперь тыми дѣлами кермуе и маемо повну надѣю, що спѣвъ хоральный и читальня небавомъ станутъ примѣромъ цѣлому повѣтови рогатыньскому. Щасть Боже!

— **Именованя.** Львôвскій высшій судъ краевый именувавъ М. Тужаньского, пров. адъюнкта судового въ Петровачу въ Боснiи и практикантôвъ судовыхъ: Изидора Карасиньского, Ив. Нивиньского, Теодора Олексевича, Винкентія Кригсайзена, Дениса Грабиньского, І. Грабиньского, А. Дренгевича, Теофиля Ясиницкого и Ив. Шерфа авскультантами судовыми. — Краева дир. скарбу именувала асистента цлового В. Тишковского и реципієнта сторожи скарбовои А. Губера цловыми поборцями, а поручника 90 полку пѣхоты Виктора Малиновского и практиканта цлового Зенона Казаньевича асистентами цловыми.

— **Загальный збôръ ц. к. урядниковъ** ôтбудеся въ недѣлю 5 жовтня о 3 год. по полудни въ великôй сали „Народного Дому“ въ цѣли нарадъ о внесеню петиціи о побôльшенье додатку активального. Тымчасовый комитетъ просить о якъ найчисленнѣйшу участь. Порядокъ дневный нарадъ есть слѣдуючій: 1) Выбôръ предсѣдателя черезъ аклямацію. 2) Справозданье зъ дотепершнои дѣяльности. 3) Дискусія надъ внесеньемъ петиціи о пôдвышеню додатку активального для львôвскихъ урядникôвъ державныхъ. 4) Выбôръ тѣснѣйшого комитету для сеи справы. 5) Внесеня.

Вѣсти зъ Епархіи Львôвскои.

На конкурсъ розписана пар. Лисѣвцѣ, дек. скальского, надання приватного; речинець до 20 *м.* падолиста 1884 р.

Въ пропозицію принятѣ: *А*) На Дрыщѣвъ, дек. бережаньского, оо. І Николай Сѣменовичъ зъ Бобулинець; ІІ Романъ Крижановскій зъ Дрыщева; ІІІ Емилій Петровичъ въ Корчина. *Б*) На Вохцинѣвъ, дек. роздôльского, оо. І Шпитко Іоанъ зъ Водицнева, ІІ Николай Сенишинъ зъ Любинець. *В*) На Сасôвъ, дек. олеського, оо. І Симеонъ Пѣтушевскій, капелянъ зъ Задвôря; ІІ Григорій Гойчановичъ, капелянъ зъ Милятина; ІІІ Павло Бачиньскій, капелянъ зъ Красного; дальше въ списѣ: 4) Юліянъ Величковскій зъ Покропивны; 5) Николай Стрѣльбицкій зъ Яснискъ; 6) Леонтій Луженицкій зъ Пенякъ; 7) Карло Винтоникъ зъ Бужка; 8) Викторъ Гарухъ зъ Грабовои и 9) Александеръ Темницкій, архикатедральный сотрудникъ. *Г*) На парохію Хотѣнь, дек. калуского оо: І Иларій Яновичъ, парохъ зъ Витяцѣ; ІІ Михаилъ Олексѣй, капелянъ зъ Грабôвки; ІІІ Михаилъ Марморовичъ, капелянъ зъ Молодинча; дальше въ списѣ: 4) Августинъ Лонкевичъ, завѣдатель Дубовицѣ, 5) Евгеній Левицкій, сотрудникъ зъ Гостова и 6) Юстинъ Пôдлѣсецкій, завѣдатель Путятинець.

До испиту конкурсового допущенй оо. 1) Теодоръ Леонтовичъ, 2) Евгеній Андроховичъ, 3) Тадей Левицкій и 4) Никита Дякôвъ.

Канонічну институцію на кап. Кійданôвъ, дек. чортковского, получивъ о. Іоанъ Дымушевскій.

Завôзваный до канонічної институції на пар. Карлôвъ, дек. снятыньского, о. Иларр. Курпякъ.

Увольненый ôтъ посады префекта архикатедрального о. Павло Крушельницкій.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. Дописувателю „Зъ провинціи“. Съ проектомъ Вашимъ мы не годимося длятого, що уважаемо корыстнѣйшою рѣчею збогачувати нашу литературу новыми творами, якъ передруковувати давнѣйшй. За-для того мы й не помѣстили Вашого ôтзыву. — *Вп. Жуку въ П—ви.* Вчера дня 19 вересня (1 лат. жовтня) выслано до Васъ рекомандоване письмо. — *Вп. Б. въ Глиняхъ.* Подяку подамо безплатно въ слѣдуючôмъ числѣ. Въ сѣмъ ч. не було вже мѣсця.

Подяка.

Комитетъ занимавшій-ся устроеньемъ читальнѣ въ Верчанахъ, пов. стрыйского, почитуе собѣ за милый обовязокъ зложити прилюдну подяку: ВП. о. Коцюбѣ за выголошене съ великимъ жаромъ патріотичнымъ вступне слово при отвореню читальнѣ; Вп. п. Михайлови Коцюбѣ, що зволивъ выголосити популярный свôй ôтчитъ „зъ нашои бувальщины“, не менше такожь, що занявся вразъ съ мѣсцевымъ учителемъ прикрашеньемъ хаты на читальню призначеной; Вп. п. Добродѣйцѣ Марiи Коцюбовôй, котра не утомимо вразъ всъ женою мѣсцевого учителя Вп. панею Суликовою зволила занятися достойнымъ угощеньемъ всѣхъ прасутныхъ при отвореню читальнѣ; Вп. п. Григорію Трачеви за значнѣйшу жертву (8 зр. 16 кр.) на угощенье участниковъ збору; Вп. пп. учителямъ Гнатикови зъ Угерска и Мосiязкови зъ Добрянъ, котрй на се торжество приѣхали вразъ всъ делеговаными ôтъ тыхъ же обохъ громадъ — и що хорошими снѣвами причинилися до звеличаня нашого торжества; Вп. п. Ив. Сѣкорѣ, господареви зъ Верчанъ, за безкористне ôтступленье своеи хаты на читальню.

Всѣмъ тымъ Вп. Панямъ и Панамъ, якъ такожь всѣмъ тутъ не згаданымъ, котрй причинилися чимъ небудь, чи то дѣломъ чи добрымъ словомъ до такъ святочного настрою того торжества, заявляемо щиро руске „Спаси Бôгъ“.

Верчаны дня 22 вересня 1884. — *Петрицкій, Сулимъ, Трачъ.*

(Надôслане.)

Остерѣгаеся передъ обманою и баламутствомъ.

Симерингъ дня 19 вересня 1884. Пане Брандтъ! Звѣстъ, що я Васъ моимъ письмомъ и моею справою затрудняю. Яко довголѣтный ôтбиратель Вашихъ швайцарскихъ пигулокъ, що менѣ въ моѣй недузѣ дѣйстно знаменитy прислугу зробили, не можу промовчати, щобъ не звернути Вашу увагу на слѣдуючій случай. Въ однôй аптицѣ, де я завсѣгды бравъ мои пигулки, получивъ я передъ кôлькома днями пигулки залученого формату и якости, а коли я звернувъ на нихъ увагу аптикаря, онъ заявивъ менѣ, що теперь вже не можна получити пигулокъ давнѣйшого формату и якости, бо теперь вже хто другій тѣ пигулки достарчае. Якъ видите зъ залученого взôрця, суть они зовсѣмъ мягкій, коробка блишана мае трохи ôтмѣнну пôдпись и есть долученый описъ въ четырехъ языкахъ. О якости не маю бесѣды. Щобы выслѣдити обману, посылаю вамъ 4 зр 20 кр за 6 штукъ бляшаныхъ коробокъ правдивыхъ пигулокъ Брандта и прошу Васъ сповнити ласкаво мое бажанье оборотною почтою а поки що остаюсь съ глубок. поважаньемъ **Францъ Биндеръ, старшій мельникъ въ симерингскôмъ паровôмъ млынѣ коло Вѣдня.** ☞ Уважати на те, щобы завсѣгды етикета мала бѣлый хрестъ въ червонôмъ полѣ и пôдпись Брандта; всякій иншые запакованій пигулки треба яко неправдивій не пріймати.

Аптика РУКЕРА во Львовѣ

1009 (91—?) поручае

Порошокъ дамскій парискій по 50 кр., **Lohse'a** по 80 кр., **Ravissante'a** по 60 кр. и **власного выробу** по 40 кр.

Огнетревалй и безпечнй ôтъ влому

КАСЫ солидно и прекрасно выроблений съ американьскими замками и паскилѣвыми засувками такій, якъ я достанивъ львôвскому магистратови, продаю дуже дешево

1152(12—36) **Симонъ Дегенъ у Львовѣ, ч. 19 ул. Валова.**

(Просится о кореспонденцію въ нѣмецкôмъ языцѣ.)

Велика партія останкôвъ сукна (3 до 4 метры)

у всѣхъ краскахъ, на одягн мужескій, на загортки, жѣночій мантлѣ ôтъ дощу, на жѣночій плащѣ — розсылае за послѣплатою **за останокъ по 5 гульд.**

L. Storch, Brünn.

Остатки не до вподобы принимаемъ назадъ. Взôрцѣ высылаютъ по приславю 10-крейцаровои марки.

1061-39-52

Пошукуеся въ дôмъ священичій

Женщины

якого небудь нѣку, котра умѣла-бъ удѣляти наукъ елементарныхъ и докладнои науки гры на форте-пянѣ для одной девятилѣтнои дѣвчинки. 1189 (2—4)

Зголошеня прошу надсылати до о. Іоана Лопачиньского, пароха въ Высопѣ, почта Стрѣлиска.

АНТ. ЩЕРБА

МУЖЕСКІЙ КРАВЕЦЬ

во Львовѣ, при ул. Коперника ч. 6. має честь поручити Вч. ПТ. Публицѣ и Вч. Духовенъству свою

РОБôТНЮ

МУЖЕСКОИ ОДЕЖИ

пôсля найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ товарôвъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ, упрашаючи яко Русинъ о ласкавй взгляды Вич. П. Т. Публики и Вч. Духовенъства, поручаеся ласкавому покровительству.

☞ Всѣ ласкавй замовлена выконуются въ найкоротшôмъ часѣ. 995 (10—12)

И. Вайнъ

во Львовѣ, при ул. Коперника ч. 22

1102 поручае себе (5—12)

складъ образôвъ олѣйныхъ и олѣйно, друкованыхъ: святыхъ, народныхъ-крайобразôвъ и т. п., якъ такожь великій выборъ зеркалъ и рамъ золоченыхъ, бронзовыхъ, листвовыхъ, орѣховыхъ и рѣзьбленыхъ.

Пріймае такожь образы олѣйні и олѣйно друкованй до ôтновленя, натягненя и оправы въ рамы, якъ такожь рамы до золоченя по цѣнахъ якъ найумѣреннѣйшихъ.

Сплата ратами мѣсячными, такъ въ мѣсци якъ и на провинціи.

„Скошеный цвѣтъ“

образокъ зъ галицкого житя

Василя Барвѣнка.

Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Отъ тридцятыи лѣтъ заложена Торговля

В. СТАХЕВИЧА ВЪ ТЕРНОПОЛИ

поручае кромѣ богато устроеного

МАГАЗИНУ

рѣчей, ризъ, образôвъ и книгъ церковныхъ

1147 (7—?) такожь

ВЕЛИКИЙ СКЛАДЪ

выробôвъ ювилерскихъ,

золотыхъ, срѣбныхъ, зъ хинъского срѣбра

И ГОДИННИКôВЪ женевскихъ

золотыхъ и срѣбныхъ.

По цѣнахъ найдешевшихъ.

5 килевй

БОЧôВКИ ВИНА

поручае

ТОРГОВЛЯ ГЕГЕЛЯЙСКО-ТОКАЙСКИХЪ ВИНЪ

К. Ф. ПОПОВИЧА

927 (46—52) ВЪ ТЕРНОПОЛИ

1	бочôнка	Гегеляйского столового .	2 зр. 10 кр
1	„	Гегеляйского столового лучшои якости	2 зр. 30 кр. и 2 „ 50 „
1	„	Гегел. стол. ароматичного	2·70 и 3 зр.
1	„	Самородного выгравного .	4 зр. 30 кр.
1	„	Ермелеки-Бакаторъ стол.	2 „ — „

Повысше наведенй цѣны розумѣются празъ съ бочôвкою окованою желѣзными обручами и оплаченымъ портомъ почтовымъ, такъ що благосклонный ôтбиратель жадныхъ бôльше коштôвъ не поносить. Купуючи вина особисто тôлько у продуцентôвъ ручить за здоровй добрѣ, натуральній и лучшій вина якъ зъ Вершецъ, и просить о ласкавй замовленя.

Складъ фабричный красокъ, лякерôвъ, покостôвъ, продуктôвъ хемичныхъ заразомъ и торговля матеріялôвъ

ГИБНЕРА и ГАНКЕ

1192 (79—?) **во Львовѣ, Рынокъ**

поручае

Краски олѣйній

зовсѣмъ готовй до ужитку, до малюваня дверей, оконъ, помостôвъ, дахôвъ, домбвъ, огородовыхъ знарядôвъ и господарскихъ, знарядôвъ рôльничыхъ и т. д.

КРАСКИ

олѣйно-лякеровй и бурштиново-лякеровй

масу до запусканя помостôвъ

плаского выробу, найлѣпшого рода

лякеръ до помостôвъ,

лякеръ до школьныхъ таблицъ

найдобрѣйшій

лякеры повозовй правдивй

англійскій зъ фабрикъ Wilkinson, Heywood и Clark въ Лондонѣ,

всякого рода лякеры до роботъ внутрышныхъ, внышныхъ, дерева, оселъза и шкôри.

Краски сухй водкй роды:

анилиновй,
до крашеня лепъ
„ „ матерій,
друкарскй, бронзы (золотый порошокъ), золото въ аркушахъ,
ростикій въ плыняхъ,
для переплетникôвъ,
тушовй акваредевй въ гузичкахъ и лѣсочкахъ,
акваредевй водкй въ грубочкахъ и мушлахъ,
до малюваня порцелянъ,
олѣйній въ грубочкахъ до роботъ артистичныхъ.

Средства до ретушованя, олѣйки и вернижы до роботъ артистичныхъ, пензлѣ, малярскій полотна, пилеры стальоги и всякій приборы до малюваня и рысованя.

Артикулы для фôльваркôвъ:

Смаровило до желѣзныхъ осей,
олива до машинъ,
теръ газовый,
цементъ и гипсъ,
китъ, асфальтъ,
антимеруліонъ,
карболовый квасъ и другій средства дезинфекцій.

Приряды пивничнй:

Шпунты и чопы до бочокъ,
корки до бутылокъ,
капелѣ до бутылокъ,
маса до лакованя бутылокъ,
машины до коркованя бутылокъ,
„ „ „ бочокъ,
гирбушоны,
машины до мытя фляшокъ,
шины до бочокъ.

Артикулы гумовй,

кишки гумовй до газу и до стягання воды, вина, пива, квасу; плыты гумовй и пр.

простирала гумовй.

Пасы до машинъ и молотѣвень зъ найлѣпшихъ шкôръ бельгійскихъ всякои ширины.

Гурты до машинъ, вужѣ конопляній

Руры цинковй и оловяній.

Шрôтъ, льотки и кулѣ.

Порошокъ на комахи и молѣ, тинктура на комахи, камфора и перецъ бѣлый.

Артикулы толетовй, мыла толетовй, Extraits d'odeur, Eau de Cologne, олѣйки и помады.

Лякъ до печатаня.

Чорнило до писаня, до гектографіи, червоне, синє, чорне, до значеня бѣля и автографичне.

Краски до печатокъ, гума и карукъ розпущеный.

Китъ до окна и порцелянны.

Смаровило непромакаюче на шкôру.

Смаровила на копыта зъ олеоо бомъ ужитку.

Товщь до оружія.

Лякеръ до чобôтъ чорный, золотый и мѣняючій.

Чорнило до шкôръ.

Апретура до конзервованя шкôръ и пр.

Все по найдешевшихъ цѣнахъ.

Цѣнники спеціальній на жаданье gratis и franco.

☞ При замовленяхъ за послѣпла, тою просится о присылканье певной суммы, котра выстарчила-бъ хочь на одправленье тамъ и назадъ коштôвъ и чотыхъ на случай недотобраня посылки.

Отъ осени року 1884 въ своимъ домѣ Рынокъ ч. 38.

Выдавець **Иванъ Белей**. — За редакцію отвѣчае **Кирило Кахникевичъ**.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ вар. К. Беднарского.

Ч. 110. Львôвъ, Субота 22 вересня (4 жовтня) 1884. **Рôчникъ V.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ руских свят) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ: „Библіотеки найзнам. повѣстей" выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и экспедиція пôдъ Ч. 44 улицы Галицкая.

Всѣ листы, посылки и рекламація належитъ пересылать пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла" Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаютъ тôлько на попереднє застереженье.

Поодинокє число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаютъ по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямація неопечатаній вôльній ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати єдинô (найлучше очтовымъ переказомъ) до: Администрація часописи „Дѣло" м. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло" *для Австріи:* *для Россіи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки": съ дод. „Библіотеки":
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр. на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 зр. на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року . 2·50 на пôвъ року . . . 2 50кр.
на чверть року . 1·25
Для Вырманя, сербôвъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки": на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр

☞ **Съ днемъ 1 (13) жовтня починается IV-тый кварталъ сегорôчной предплаты „Дѣла" и „Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей'. Усильно просимо П. Т. Предплатниковъ о поспѣшну высылку предплаты и о выровнанье залеглостей.**

Середнѝ школы въ Галичинѣ
въ рр. 1875—1883.

III. Статистика ученикôвъ. А. Вѣроисповѣданье и народнôсть.

Доси въ своихъ обчисленяхъ статистичныхъ ишли мы зовсѣмъ за справозданьемъ рады шкôльной краевой. Дôйшовши до статистики ученикôвъ, котра становитъ головну основу выданого доси справозданя, мы перекинемо трохи порядокъ, принятый радою шкôльною и заховуючи собѣ на пôзнѣйше обчисленя бôльшь педагогичной натуры попередъ всего приглянемось контингентови галицкихъ ученикôвъ шкôлъ середнихъ пôдъ взглядомъ вѣроисповѣдань и народности. Не потребуємо й поясняовати, що ходитъ намъ не о що инше, якъ о сконстатованье силы рускаго елементу въ середныхъ школахъ. Постараємось затымъ на пôставѣ поданыхъ радою шк. дуже докладныхъ табель ôтповѣсти на слѣдующѝ питаня:

1) Кôлько було Русинôвъ въ галицкихъ середныхъ школахъ въ послѣдныхъ 10 лѣтахъ, числячи абсолютно и въ порôвнаню съ другими народностями?

2) Чи и о кôлько въ котрôмъ роцѣ вменшався або вôбльшався рускій елементъ, чи то въ гимназіяхъ, чи въ школахъ реальныхъ?

Наперед однакожь мусимо запримѣтити, що въ табеляхъ рады шкôльной при всѣй ихъ докладности стрѣчаємо одну и то не малу трудноть, выпливаючу вже въ самого предмету и въ обовязуючихъ приписовъ. Выказы статистичнѝ о вѣроисповѣданю ученикôвъ дуже значно рôжнятся ôтъ выказôвъ о народности, на некористь сеи послѣдной. Табелѣ рады шкôльной выказуютъ затымъ въ нашихъ гимназіяхъ дуже значне число Поликôвъ греко-кат. вѣроисповѣдання. Мѣжь тымъ на дѣлѣ мы привыкли вправдѣ до того, що вѣроисповѣданье и народность не суть поняти тотожнѝ, але знаємо тôлько о Русинахъ римско-кат. вѣроисповѣдання; о Полякахъ же греко-кат. вѣроисповѣдання исторія або мовчитъ, або ôтзываючи досить непôдхлѣбно, характеризуючи ихъ назвою „перекинчикôвъ". Щобъ затымъ въ слѣдующихъ нашихъ обчисленяхъ выровнати тѣ незгôдности мѣжь табелями о вѣроисповѣданю и о народности, мы будемо мусѣли мѣжь елементомъ рускимъ и польскимъ въ Галичинѣ поставити ще й елементъ ополяченыхъ (чи то по традиціи, чи по своѣй волѝ, для карієры и т. д.) Русинôвъ або перекинчикôвъ. Въ слѣдующôй табличцѣ вводимо до купы число Русинôвъ, Поликôвъ и перекинчикôвъ въ галицкихъ школахъ середныхъ по порядку лѣтъ шкôльныхъ 1875—1883.

Рôкъ	Русинôвъ	Поликôвъ	Перекин.	Жидôвъ	Инш. нар.
1875	1.440	6.200	93	1.182	110
1876	1.528	6.264	59	1.331	121
1877	1.565	6.286	82	1.562	107
1878	1.617	6.517	66	1.772	112
1879	1.651	6.704	85	1.961	133
1880	1.751	6.772	89	2.082	146
1881	1.788	6.894	80	2.176	144
1882	1.766	7.010	87	2.189	157
1883	1.867	7.180	72	2.128	134
Разомъ	14.973	59.827	714	16.283	1.164

Закимъ перейдемо до увагъ надъ повысшою табелькою, мусимо попередъ всего выяснити рôжницѣ, якѝ заходятъ мѣжь нею а табелями урядовыми. Число Русинôвъ въ нашôй табельцѣ есть таке саме, яке подаютъ табелѣ урядовѝ (стор. 127—135). Число Русинôвъ съ додаткомъ рубрики перекинчикôвъ становитъ урядове число ученикôвъ греко-кат. обряду. Число Поликôвъ есть приняте у насъ таке, яке подаютъ табелѣ урядовѝ пôдъ рубрикою ученикôвъ латиньского обряду. Бути може, що такій рахунокъ стрѣтитъ протесты съ стороны польскôм, але мы не могли брати числа Поликôвъ такого, яке наводятъ урядовѝ табелѣ въ роздѣлѣ о народности въ слѣдующихъ причинъ:

1) Въ тôмъ роздѣлѣ нема окремои рубрики для жидôвъ, т. в. жиды въ очахъ нашои шкôльнои власти не суть окремою народностею, окремою расою, а суть тôлько вѣроисповѣданьемъ, якъ до недавна були Русины. Въ роздѣлѣ о народностяхъ ученики жиды придѣленѝ въ части до Нѣмцѣвъ, а въ бôльшôй части до Поликôвъ, що мы для самои етнографичнои докладности мусѣли роздѣлити.

Такъ само безъ пардону начисленѝ до Поликôвъ и Ôрмены и та частина ученикôвъ гр. к. обряду, котру мы ôтставили на бôкъ въ рубрику перекинчикôвъ. Рахунокъ выходитъ такій, що пôсля численя рады шкôльнои краевои було въ тыхъ девяти лѣтахъ въ галицкихъ середныхъ школахъ: Русинôвъ 14 973, Поликôвъ 71.151, Нѣмцѣвъ 6.708, Чехôвъ 142, инших народностей, якъ Угрôвъ, Румунôвъ, Італіянъ, Сербôвъ и пр. 87. Мѣжь тымъ рубрики о вѣроисповѣданяхъ выказуютъ 16.283 жидôвъ, а 813 уч. лютеранъ и кальвинистôвъ, очевидно Нѣмцѣвъ, съ невначными хиба выемками. Бачимо затымъ, що рада шкôльна кр. въ роздѣлѣ о народностяхъ до рубрики Нѣмцѣвъ дочислила що найменше 5.895 жидôвъ, а до польскои народности (коли всѣхъ 59.827 лат. обр. вважати Поляками, що не буде докладнымъ, такъ якъ ту найдесь доволѣ Русинôвъ и инших народностей) причислила: 714 Русинôвъ-перекинчикôвъ, 10.388 жидôвъ и 222 Ôрменъ, що разомъ учинило повысшу суму 71.151. Що поступованье таке може бути и патріотичне (бо все-жъ таки причинне для бѣдной польскои народности 11.324 obywateli-rodaków) и наѣтъ основуеся на обовязуючихъ приписахъ министеріяльныхъ — сего перечити не думаємъ. Але чейже знôвъ и найвысша наша власть шкôльна не заперечитъ, що наукôво докладнымъ таке численье не есть и що мы маємо право пôти трошка вишою дорогою.

Зъ повысшои табельки бачимо попередъ всего, що Русины (безъ перекинчикôвъ) становили въ тыхъ 9 рокахъ рôвно четверту часть числа Поликôвъ, а шесту часть сумаричного числа всѣхъ ученикôвъ. Число Русинôвъ вôбльшувалоси постôйно въ року на рôкъ въ прогресіи аритметичнôй, выраженôй слѣдующими числами: 1, $1^1/_{17}$, $1^1/_{11}$, $1^1/_8$, $1^1/_7$, $1^1/_6$, $1^1/_4$, $1^2/_3$, $1^1/_3$ або 100, 106, 109, 112·5, 114·3, 117, 125, 122, 133. Число Поликôвъ вôбльшувалося въ прогресіи, якъ 100, 101, 101·4, 105, 108, 109·2, 111·24, 113, 115·8. Число жидôвъ вôбльшувалось въ прогресіи, якъ 100, 112·6, 132·15, 150, 165·9, 176·14, 184·09, 185·2, 180. Тѣ прогресіи даютъ намъ дуже цѣкавѝ сказôвки о тôмъ, кôлько и якѝ елементы змагаются въ нашихъ середныхъ школахъ. И такъ бачимо, що съ найвôльшою скоростею змагався елементъ жидôвскій. Въ девяти лѣтахъ змôгся ôнъ о цѣлыхъ 85%, то значитъ, що на кождыхъ 100 ученикôвъ жидôвъ въ кôнца р. 1875 прибувало кождого слѣдующого року пересѣчно 60·76 новыхъ ученикôвъ. По жидахъ, хочь и въ великôмъ ôтступѣ, слѣдуютъ Русины, а ажь за ними Поляки. Русины змогляся остаточно о 33%, т. в. рôвно о трету часть свого первѣстного числа. На кождыхъ 100 ученикôвъ Русинôвъ прибувало въ кождôмъ роцѣ пересѣчно по 17·47. Правда, ôтношенье Русинôвъ до загальнои сумы ученикôвъ майже не змѣнилоси: коли бо съ кôнцемъ 1875 р. Русины становили $6^1/_2$ часть всѣхъ тогдышныхъ ученикôвъ, то съ кôнцемъ 1883 становили $6^1/_{10}$ часть. Але виною сего був, якъ бачимо, надзвычайно быстрый вирôстъ жидôвъ. Въ найслабшôй прогресіи змагалися Поляки, бо въ цѣлыхъ девяти лѣтахъ змогляся заледво о 16%, то значитъ на кождыхъ 100 ученикôвъ Поликôвъ прибувало ôтъ кôнца 1875 р. пересѣчно що року 8·45 ученикôвъ. Мимо того и ихъ пропорція до загального числа ученикôвъ не то що не вменшилася, але ще навѣть змогласи, хочь и не дуже значно.

Що-жъ тыкаєсь третои нашои рубрики, именно тыхъ чудненькихъ Поликôвъ гр. кат. обряду, то о нихъ мы нѣчого говорити не будемо, а тôлько можемо сказати, що ихъ взглядно мало и съ кождымъ рокомъ робится менше. Чейже не за довго дôждемось того часу, коли они зôйдутъ до вера! *(Дальше буде.)*

Внесенье пос. Юл. Романчука.

Высокій Соймъ зволитъ ласкаво ухвалити послѣдующу новелю до устawы о языцѣ выкладовôмъ въ школахъ народныхъ и середныхъ.

Устава

въ дня . . . . змѣняюча постановы устawы въ дня 22 червня 1867 (Дн. у. кр. зъ р. 1867 ч. V. зъ 28 серпня 1867) о языцѣ выкладовôмъ въ школахъ народныхъ и середныхъ королѣвствъ Галичины и Володимиріи съ Великимъ Княжествомъ Краковскимъ.

Титулъ I.

Низше наведенѝ артикулы устawы зъ дня 22 червня 1867 (Дн. у. кр. зъ р. 1867 ч. V. зъ 28 серпня 1867) о языцѣ выкладовôмъ въ школахъ народныхъ и середныхъ королѣвствъ Галичины и Володимиріи съ Вел. Княжествомъ Краковскимъ перестаютъ ôтъ теперь обовязувати. Тіи артикулы маютъ на будучноть звучати, якъ слѣдуе:

Арт. II.

Коли школа народна побирае запомогу зъ фонду публичного, — право становленя, котрый зъ языкôвъ, польскій або рускій, мае бути выкладовымъ, выконуе громада спôльно съ властею шкôльною краевою въ той способôъ, що оречена громады пôдлягаютъ затвержденю власти шкôльной краевои.

Коли въ якôй мѣсцевости съ мѣшаною людностею, польскою и рускою, де друга народность становитъ що найменше одну четверту часть всеи людности, а въ мѣсцевостяхъ съ людностею надъ 12.000, що найменше 3000 душъ, есть бôльше шкôлъ народныхъ для дѣтей одного пола, то бодай въ одной школѣ; коли-жъ тôлько одна есть школа съ рôвнорядными клясами, то въ рôвноряднôй класѣ языкомъ выкладовымъ мае бути языкъ другои народности. Въ котрôй и якôй школѣ мае бути выкладовый языкъ другои народности, рѣшае, отвѣтно до числа душъ обохъ народностей и мѣсцевыхъ потребъ, власть шкôльна краевa, въ порозумѣню съ радою громадскою, взглядно съ тымъ, котрый школу утримуе.

Арт. V.

6) Въ рôвнорядныхъ клясахъ всѣхъ середныхъ школъ, на жаданье родичôвъ що найменше 25-ти ученикôвъ, мае власть шкôльна краевa безъ проволоки зарядити заведенье другого языка краевого яко выкладового. При поступованю ученикôвъ до высшихъ клясъ рôвнорядна кляса съ другимъ языкомъ выкладовымъ поступати буде разомъ съ учениками бодай такъ довго, доки число ученикôвъ не зôйде пониже двайцять.

Титулъ II.

Выконанье сеи устawы поручаю Моему министрови просвѣты.

Юліянъ Романчукъ, внескодатель. — Іоанъ Ступницкій. — Сильвестеръ Сембратовичъ. — Стефанъ Качала. — Теофиль Бережницкій. — Ксенофонтъ Охримовичъ. — Николай Сѣчиньскій. — Мандычевскій. — Теофиль Мерунович. — Титъ Ковальскій. — Щастный Вѣлиньскій. — Кашевко. — Петро Лѣщиньскій. — Дръ Антоневичъ. — Сѣнгалевичъ.

ДОПИСИ.

Зъ пограничча мазурского.

(*Устьшкй труды рускаго священника.*) Недавно ôтбувъ я прогульку по многихъ мѣсцевостяхъ захôдномъ Галичины и пересвѣдчився, що и тамъ суть рускѝ люде, котрѝ щиро думаютъ и свои думки въ дѣло перевести стараются. Отъ примѣръ. Надъ рѣкою Вислокомъ округа ряшôвского (пôвъ милѣ ôтъ Ряшова) живе народъ по вѣрѣ и обычаяхъ намъ рôдный. Народъ сей граничитъ зô всѣхъ сторôнъ съ Мазурами и зовеся самъ и всюды „рускимъ". О тыхъ Русинахъ певно мало хто знае. Суть тамъ тôлько три села переважно Русинами заселенѝ: Залѣсье, Бѣла и Матисôвка. Русинôвъ въ наведеныхъ селахъ есть около 1200 душъ. На „Спаса" сего року ôтвѣдали мы тыхъ Русинôвъ, а що мы тамъ видѣли и чули, съ тымъ хочемо подѣлитися съ Вп. читателями „Дѣла". Въ Залѣсю есть церковь рубека деревяна, старенька, хилится до упадку. Съ упадкомъ сеи церки упали-бъ и Русины тамошнѝ по обрядѣ, бо при недостатку церкви мусѣли-бъ удаватися до костелôвъ и перейти на обрядъ латиньскій. Але тая обава вже минула. Єдине щастье тыхъ Русинôвъ, що кождого разу маютъ ревного и любячого своихъ парохіянъ и свôй св. обрядъ отця духовного. Приходникомъ Залѣся есть теперь о. Иванъ Негребецкій, котрый, якъ мы о тôмъ наочно пересвѣдчилися, ревно и неутомимо взявся за дѣло просвѣты своихъ парохіянъ. Наперед запровадивъ своимъ заходомъ и трудомъ хоральный спѣвъ церковный и то въ той способôъ, що зôбравши кôльканайцять молодцѣвъ и дѣвчатъ кождои недѣлѣ и свята учитъ ихъ въ своѣмъ домѣ спѣву хорального. До сего часу дѣти суть такъ приготовленѝ, що потрафлятъ въ нотъ на хорѣ самѝ цѣлу службу Божу ôтспѣвати. Не малый то бувъ трудъ о. Негребецкого, коли ще зважимо, що молодѣжь и одного слова по руски вымовити не знала. Але о. Негребецкій доказавъ, що крѣпка воля и неутомимый трудъ все можутъ одолѣти. Дѣти красно спѣваютъ въ три голосы, а тое не мало вплынуло на правильне и громадне посѣщанье парохіянами своеи церкви, бо навѣть цѣлый двôръ ходитъ теперь въ церковь а не въ костелъ. На нову церковь зôбравъ о. Негребецкій вже кôлька тысячъ зр. Въ Бѣлôй завязавъ о. Негребецкій руску читальню; статуты ôтосланѝ вже до ц. к. намѣстництва. Самъ о. Негребецкій вложивъ въ читальни кôлькадесять своихъ власныхъ рôжного рода книжокъ. Конечно вдасть-бы тамъ учитель Русинъ тымъ бôльше, що въ протоколѣ при списаню акту фундаційного есть выразно сказано, що при школѣ въ Бѣлôй мае бути учитель Русинъ. Се громада поставила яко условіе при организованю новои школы. Про иншѝ порядки, якѝ о. Негребецкій въ такъ короткôмъ часѣ позаводивъ, и про те, якѝ перепоны мае зô всѣхъ сторôнъ, — напишемо пôзнѣйше. На теперь не можемо поминути ще того, що въ Бѣлôй есть начальникомъ громады п. М. Пруцъ, котрый укôнчивъ 5 гимназіяльну класу въ Ряшовѣ и выслуживъ яко пôдъофицеръ приписанѝ лѣта у вôйску. Пôдъ проводомъ такъ умного начальника въ громадѣ порядокъ, карность, послухъ, що ажь мило. П. Пруцъ умѣе по руски читати и говорити и дуже займаєся новозаложеною читальнею. Есть ôнъ, о скôлько мы зауважали, щирымъ помôчникомъ о. Негребецкого. Дай имъ Боже щастя и успѣху!

Туристъ.

Зъ пôдъ Кальварiи.

(*Кальварійскій ôтпустъ.*) Дня 15 серпня въ свято Пресв. Дѣвы Марiи ôтбувався въ Кальварiи великій ôтпустъ. Сего року вже 10 серпня розпочали походъ „на кальварію" люде зô всѣхъ сторôнъ: громадами ишли нашѝ люде ôтъ Самбора, Стрыя, ôтъ Сянока, Дуклѣ, ôтъ Львова, а навѣть зъ тамтои стороны Бе-

єкида. Спѣшили туды також Поляки въ-за кордону. Нашѝ гѳрняки, идучи на Кальварію, спѣвали по найбѳльшѳй части польскѝ (!) пѣснѣ; лишь въ-рѣдка давалися почути рускѝ пѣснѣ. Я довѣдався, що таки деякѝ нашѝ дяки учатъ народъ спѣвати польскѝ пѣснѣ... Думаю, що коли вже нашихъ бойкѳвъ и людей въ иншихъ сторѳнъ не можна вдержати ѳтъ тои вандрѳвки (часомъ се справдѣ неможливо), — то бодай повиннѝ нашѝ отцѣ духовнѝ пильно уважати на те, щобы ихъ парохіяне спѣвали рускѝ пѣснѣ, а коли не умѣютъ, научити ихъ.

Такѝ походы „кумпаніями“ ишли безъ перестанку черезъ недѣлю, понедѣлокъ и второкъ, якъ нѳчь такъ день, — такъ що наразъ кѳльканайцять тысячъ народа знайшлося на Кальваріи. Ще якъ люде идутъ туда, то вздержуются ѳтъ пѣньства, бо ще не обчислилися съ грошемъ. Гѳрнячки, идучи на Кальварію, несутъ съ собою звоѣ полотна и по дорозѣ въ мѣстахъ продаютъ, щобы мати „на прощу“. А вже на днѣ милѣ ѳтъ Кальваріи жиды понаставляли будки съ горѣлкою, а жиденята и жидѳвки тягаются якъ день такъ нѳчь съ водою та оцтомъ — дерутъ въ народа грошѣ.

Доперва въ середу дѳбралися вже всѣ богомольцѣ на Кальварію. Погляньмо туда. Цѣла Кальварія вкрыта народомъ. Коло костела оо. Францишканѳвъ трудно перепхатися. На около костела пороблены будчанѝ склепики, котрѝ на часъ ѳтпусту арендуются. Тутъ розкладаются золотники съ церковными рѣчами, книгопродавцѣ съ книжками богомѳльными, продавцѣ медаликѳвъ, коронокъ, шкаплѣрѣвъ и т. д. Кромѣ купцѣвъ продаютъ ще и законницѣ рожанцѣ, шкаплѣрѣ, „przewodniki stacyi Matki Boskiej“ и т. п. У всякѝ шкаплѣрѣ та медалѣ ваосмотрюются нашѝ рускѝ бойки. Книжки богомѳльнѝ продае brat mojżeszowego wyznania въ Перемышли Аронъ Жупникъ, а по трохи и нашъ рускій купець зѳ Львова, п. Вовьнякъ. На пѳвнѳчно-захѳднѳй сторонѣ церкви, коло каплицѣ Рафаели розложилися въ переду кавярки съ кавою и чаемъ, за ними рѣзники съ ковбасами и мясомъ, а поббчь нихъ бабы съ борщемъ, пареными бараболями и т. т. п. А помежи тыми всѣми христіянскими продавцями увиваются якъ тіи шершенѣ bracia mojżeszowego wyznania съ парухою. Де лишь знайдеся бѳльша купка людей, ого! — вже тамъ и пейсатый brat мѣжь ними и якъ той дияволъ щиритъ зубы та вводитъ въ покусу.

Ѳтъ костела ѳтбуваютъ люде походы до стацій прозваныхъ „Drużki“ въ лѣсѣ. „Дружки“ — то каплички, порозкидуванѝ по лѣсѣ. Въ кождѳй „Дружцѣ“ знаходится ѳбразъ абѳ вырытый въ камени, абѳ намалѳваный. Тіи каплички тягнутся на пѳвнѳчный всхѳдъ до села Новосѣлокъ. И такъ рушаютъ люде „кумпаніями“ пѳдъ проводомъ „кумпані-фірера“, котрый ваосмотреный въ книжку, розумѣвся, польску — спѣваючи пѣсню „Matko kalwaryjska“ абѳ до каплички звани „na gradusy“ абѳ до каплички звани „пивница“. Передъ капличкою остановляеся кумпанія: одинъ держитъ пѳднесену на тычцѣ въ гору хустку абѳ фартушокъ якоись барвы, яко знакъ кумпаніи, а „кумпані-фіреръ“ починае спѣвати отвѣтну пѣсню. Прибувша кумпанія рада якъ найскорше дѳстатися до каплички, але звычайно се не йде такъ легко, бо друга кумпанія не хоче швидко уступатися. При такихъ случаяхъ дуже часто лучаются сварки и бійки мѣжь кумпаніями, особливо коли одна кумпанія польска а друга руска. Увѳйшовши въ капличку, проводирь кумпаніи читае въ книжки. Отчитавши свое иде съ кумпанією дальше по капличкахъ ажь до Новосѣлокъ. Тутъ переходятъ рѣчку Вепръ, котру пѳдъ часъ ѳтпусту перевынаютъ „Кедрономъ“. Тая сама церемонія ѳтбуваеся и назадъ ѳтъ капличокъ до Кальваріи. Коло кождои каплицѣ стоитъ „brat mojżeszowego wyznania“ съ горѣлкою, мѣщанки та жидѳвки съ кавою, а селянки съ борщемъ та бараболями. Кава тутъ дешевша якъ у Львовѣ, бо склянка бѣлои коштуе 3 кр., а чорноі 1 кр. абѳ 2 кр. Зъ каплички „пивница“ обовязаный кождый богомолець напитися воды и въ флящѣ съ собою до дому взяти, — тожъ штовханка при тѳй капличцѣ величезна. По поворотѣ до Кальваріи заходятъ богомольцѣ знѳвъ до костела, а въ ѳтти до церкви, де такожъ находится кѳлькохъ рускихъ священикѳвъ.

Скѳнчивши таку вандрѳвку, кождый иде абѳ купувати дещо абѳ ѣсти, а нѳчлѣгъ маютъ кумпаніи (кожда окремо) абѳ по стайняхъ абѳ въ поли (якъ слота, то народъ страшно бѣдуе); а все то спитъ за покотомъ, якъ бѳвцѣ. Вертаючи въ Кальваріи кождый уважае обовязкомъ принести щось изъ собою до дому: сижень дрѳбныхъ колачикѳвъ (на свяжи продаются), шкаплѣрѣвъ, коронокъ, медаликѳвъ и т. п. польскихъ приманокъ. При поворотѣ люде бѳльше спиваются, бо вже знаютъ, кѳлько имъ лишилося грошей до дому. Ще нашѝ бойки-ѳтпустовичѣ одну прикмету маютъ добру, а то, що ѳбѳйшовши „дружки“ зараз утѣкаютъ до дому, не чекаючи вже на „pogrzeb Matki Boskiej“, а потѳмъ на „wniebowzięcie“ и т. д.

Нема що й казати, що въ ѳтпусту найбѳльшій хосенъ матеріальный маютъ евреѣ, котрыхъ дѣдичъ п. посолъ Тишковскій и его сынъ Павло фаворизуютъ. Пышно то выглядало, якъ молодый Тышковскій приѣхавъ на кони на ѳтпустъ, а за нимъ також на кони жидъ-„ржондца“... Розумѣвся, що п. Тышковскій не въбожѣвъ бы, коли-бъ жидѳвъ нагналъ на сто нѣтрѳвъ и аренду выпустивъ якому совѣстному христіянинови. Що-жь, коли польска шляхта такъ врослася съ жидовою, що не може съ нею розлучитися... Тѳлько-жь повиннѝ на ее зважатися бодай тіи, що то, якъ п. Тышковскій, говорятъ часомъ передъ селянами, що „я — мовлявъ — въ дѣда-прадѣда Русинъ...“

Ѳтъ Рожнѣтова.

(*Ѳткрытье читальни въ Княжѣвскѳмъ*). Дня 28 л. вересня ѳтбулося въ Княжѣвскѳмъ ѳткрытье читальнѣ, заснованои ще въ велену недѣлю заходомъ о. Льва Левицкого, мѣсцевого пароха, якъ також щирымъ трудомъ п. Михаила Хабаля, тамошного учителя. Недогѳдна пора сего лѣта тай робота въ поли спиновали ѳткрытье читальнѣ, доперва въ недѣлю по Воздвиженію Ч. Креста наспѣла ся торжественна хвиля, що на довго остане въ памяти мешканцѣвъ Княжѣвского.

Въ недѣлю о 2 годинѣ выстрѣлы зъ мозджѣрѣвъ звѣстили, що бѳлижався торжество, заповѣджене на 3 годину по сѳбѣ. Небавомъ почали съѣздитись гостѣ, запрошенѝ въ окрестности. Прибули численно представителѣ читалень въ Сваричевѣ съ учителемъ п. Хомчиньскимъ и въ Рысятого, хоръ спѣваковъ въ Цѣневы пѳдъ управою п. Комара, селяне въ Струтына выжного, въ Спаса, въ Дубы а найчисленнѣйше зъ Янѳвки и Ясенѳвця, прилученыхъ до парохіи въ Княжѣвскѳмъ. Невелика комната, прибрана въ смереки и украшена ѳбразомъ Є. В. цѣсаря, портретами Шевченка и Баранѣньского — скоренько наповнилася биткомъ, такъ що майже три чверти згромадженыхъ селянъ мѣстилися въ сѣняхъ и на дворѣ. Надоспѣли запрошенѝ священики: въ Цѣневы Вир. о. деканъ Кобрыньскій, о. Павлюкъ и о. Филиповичъ въ Дубы съ сыномъ академикомъ зѳ Львова.

На самъ початокъ ѳтспѣвавъ хоръ пѣсню „Царю небесный“, по чѣмъ о. Левъ Левицкій въ своѣй хорошѳй вступнѳй рѣчи пѳднѣсъ значенье читалень въ теперѣшнѳй хвили для нашого народа, высказавъ подяку для Найяснѣйшого Монарха за те, що пѳдъ его покровомъ народъ рускій мае свободу розвою своеи народности и внѣсъ многолѣтство. Згромадженый народъ съ ентузіязмомъ тричи повторивъ, а потѳмъ хоръ ѳтспѣвавъ „многая лѣта“. Ѳттакъ п. Николай Левицкій, богослонъ, пояснивъ статуты читальнѣ и завѳваввъ селянъ до громадного вступування въ члены. Въ однѳй хвили вписалося 49 членѳвъ и выбрано выдѣлъ, до котрого увѳйшли: о. Левъ Левицкій яко голова, п. Андрѣй Пасѣчникъ яко заступникъ головы, п. Михаилъ Хабаль и другѝ честнѝ, статочнѝ господарѣ. По тѳмъ выступивъ п. Левъ Левицкій, академикъ зѳ Львова, и въ довшѳй промовѣ розказавъ бувальщину рускаго народа. Провѳдною гадкою въ его оповѣданю було выказати, якъ то народъ рускій въ найтяжшѳй добѣ, въ хвилях недѣтрадного положеня не упадавъ, но крѣпився громадскимъ духомъ. Въ кѳнци своеи бесѣды пѳднѣсъ значенье питомои исторіи для нашого простолюдина. Правдивою окрасою нашого торжества була бесѣда о. декана Кобрыньского. Сей нашъ широко звѣстный патріотъ въ прекрасѳй зъ молодечимъ жаромъ выголошенѳй бесѣдѣ пѳднѣсъ значенье теперѣшнои хвилѣ для Русинѳвъ: що намъ робити, щобы двигнутися зъ свого недѣтрадного положеня. „Любѣмъ другъ друга“ — съ натиском выголошуваввъ бесѣдникъ — „любѣмъ свою рѳдну землицю, бо гѳрка доля ожидае насъ, коли земля дѣдами въ спадщинѣ намъ передана перейде въ чужѝ руки!“ Хоръ цѣневскихъ спѣваковъ спѣвавъ на перемѣну прекрасѝ народнѝ пѣсни: „Щасть намъ Боже!“ „Ще не умерла Украина“, „Коваль пана“ и другѝ. Два хлопчики выголосили прекрасно „Третій май“ и „Рѳдна мова“ Ис. Воробкевича. „Рѳдне слово“ промовило до серци нашихъ селянъ, у неодного старика блысли сльозы въ пренелики утѣхи. Пѳдъ конецъ учитель п. Хабаль подякувавъ теплымъ словомъ гостямъ за ихъ участь и завѳвавъ товариствѣвъ до завзятои, невсыпущои працѣ на нивѣ рѳдноі просвѣты. О. Л. Левицкій ѳтчитавъ привѣтнѝ письма ѳтъ товариства „Просвѣты“ и ѳтъ „Академичного Братства“. — Вч. о. Н. Кобрыньскій жертвувавъ для нашои читальнѣ 1 зр., оо. Павлюкъ и Филиповичъ по 50 кр. и вписались въ книгу членьску.

Симъ закѳнчилося торжество, якого ще въ нашѳмъ селѣ не бувало. Село Княжѣвске, можна сказати убоге и не велике. Завдячити однакъ належитъ заходамъ о. Льва Левицкого, якъ також начальникови громады п. Андрѣю Пасѣчникови и учителеви п. Хабалеви, що они своимъ трудомъ допели до того, що народъ ѳтчужився ѳтъ корчмы та вачавъ промышляти о сѳбѣ. Давъ-бы Богъ, щобъ верно, кинене въ часѣ того торжества нашими народными сѣвачами, не упало мѣжь тернье, на камѣнье, щобы ся хвиля не промайнула съ вѣтромъ, але щобы духъ тои хвилѣ на всегда позставъ въ серцю мешканцѣвъ села Княжѣвского, поступаючи наперед пѳдъ рукою добрыхъ проводирѣвъ до поступу, до просвѣты!

Одинъ съ притомныхъ.

Загальнѝ Зборы
общества им. Качковского въ Тернополи.

(Кореспонденція „Дѣла“)

Въ понедѣлокъ ѳтбулись Загальнѝ Зборы „общества им. Качковского“. Въ порѳвнаню съ давнѣйшими зборами не выначились теперѣшнѝ анѣ числомъ участниковъ (бо всѣхъ съ гостьми було ледво до 100 особъ), анѣ предметами, поставлеными на порядку дневномъ, не розбудили живого интересу мѣжь зѳбраными, такъ що все ѳтбулось майже безъ дискусіи. А чого доси не бувало — не явились на зборы анѣ предсѣдатель Вир. о. Павликовъ, котрый звинився недугою, анѣ его заступникъ п. Держко. По служѳѣ Божѳй, ѳтслуженѳй о. В. Фортуною, зѳбрались члены и гостѣ въ сали театральнѳй. Найчисленнѣйше були заступленѝ селяне, а мѣжь интелигенцією мы бачили нашихъ послѳвъ дра Антоневича, сов. Бережницкого и Кс. Охримовича. О год. 10 ѳй ѳткрывъ зборы зъ поручення центр. Выдѣлу о. Фортуна и предложивъ на предсѣдателя зборѳвъ дра Антоневича, на заступника Кс. Охримовича, а на секретарѣвъ пп. Досинчука и Заревича, на що згромадженье одноголосно згодилося. Зъ-разу вывязалась жива перемѳвка съ прав. комисаремъ п. Совиньскимъ, котрый жадавъ сконстатованя, чи есть 50 членѳвъ, вымаганыхъ статутомъ для комплету зборѳвъ и домагався легитимацій ѳтъ членѳвъ, повякъ въ сали находились и гостѣ. По короткѳй дискусіи, въ котрѳй забирали голосъ пп. Маркѳвъ, Лабашъ и о. Копытчакъ, заявивъ дръ Антоневичъ, що предсѣдателеви прислугуе право констатувати, чи есть вымагане статутомъ число членѳвъ и пѳсля того о. Фортуна запросивъ дра Антоневича на предсѣдателя. Подякувавши за почесть, яка его стрѣтила на чужинѣ (?), згадавъ дръ Антоневичъ въ своѣй промовѣ про руску бувальщину и указавъ на те, що якъ колись коваки власною помочею боронили правъ рускаго народа, такъ и мы теперь повинни власною помочею добиватись лучшои долѣ, бо тѳлько тымъ способомъ сповнятся слова поета: „Въ своѣй хатѣ своя правда и сила и воля!“ Вконець заявивъ честь для о. просвѣтителя и основателѣвъ общества. Опѣсля секретарь п. Лабашъ ѳтчитавъ справозданье въ дѣяльности общества за минувшій рѳкъ, въ котрѳмъ сконстатувавъ, що число членѳвъ поббльшилось о 278 новыхъ. Зѳбръ принявъ безъ дискусіи се справозданье, по чѣмъ п. Мончаловскій ѳтчитавъ выказъ приходѳвъ и розходѳвъ. Приходу було въ минувшѳмъ роцѣ 3.559 зр. 24 кр., а розходу 2.818 зр. 86 кр. Остае отже 740 зр. 38 кр. Однакъ на то мае общество довгу за друкъ и папѣръ 1099 зр. 35 кр., такъ що остаесь недобѳръ 358 зр. 97 кр., значитъ, общество не находится въ такъ свѣтлѳмъ станѣ, якъ се представлено въ справозданю. На покрытье сего недобору мае общество: „требованье до неуплатившихъ вноса“ та магазинъ книжокъ вартости 6.432 зр., бюсты на 30 зр. 40 кр. и меблѣ на 90 зр. Зваживши однакъ, що книжки дуже слабо розходятся (за с. р. лишь на 166 зр. 78 кр.), та що й не щорѳчно лучится такій даръ, якъ вложеный на руки Дра Ив. Добриньского (600 зр.), то можна побоюватися, що при такѳмъ ходѣ дѣлъ, якъ доси, общество не легко выдобудеся зъ недобѳрѳвъ, а буде що разъ дальше западати.

По ѳтчитаню касового справозданя предложивъ Дръ Антоневичъ выбрати до комисіи контрольнои проф. Л. Рудницкого, о. Чубатого изъ Ступокъ и сов. Бережницкого. П. Марковъ предложивъ замѣсть сов. Бережницкого селянина Кѳндрата Захарчика въ Ляцкого, на що збѳръ згодився. Комисія дуже скоро справилася съ своимъ дѣломъ и найшла все въ ладѣ. Ѳттакъ п. Мончаловскій ѳтчитавъ „Обзоръ дѣятельности общества въ ознаменованіе его десятилѣтного существованія отъ 1874—1884 г.“ „Собраніе, особенно селяне, — пише „Н. Проломъ“ — выслухали ту любопытную росправу съ большимъ вниманіемъ и одобреніемъ, а была-бы она вызвала чрезвычайное воодушевленіе, если бы г. прелегентъ не употребилъ былъ малопонятныхъ словъ и читалъ не много медленнѣйше“. Отже мимохѳть выхопилась „Н. Проломови“ одна правдива причина малоуспѣшности зборѳвъ, на котрыхъ селяне сидѣли мовчки и нѣ одинъ зъ нихъ не забиравъ голосу, не высказавъ, чого имъ треба, чи они вдоволенѝ тымъ кормомъ, якій имъ подаютъ книжочки общества, а склалося такъ тому, що все буде октроѣване въ горы, замѣсть щобъ выдѣлъ центральный засягнувъ ѳтъ народа апробаты дотеперѣшнои дѣяльности и директивы до дальшого поступованя. До такого выслухана поглядѳвъ нашихъ селянъ повиненъ бувъ выдѣлъ тымъ бѳльше нахилитися, повиненъ бувъ — такъ сказати-бъ — вытягнути селянъ на слово, бо дотеперѣшна минушѳсть общества показала, що оно спершу величалось кѳлькатысячнымъ числомъ членѳвъ, котре ѳттакъ наразъ змалѣло, а въ справозданю було справдѣ выказано о кѳлько членѳвъ оно збѳльшилось, але не подано, кѳлько всѣхъ членѳвъ мае. Мусить отже бути якась глубша причина такого анормального розвитку, якъ ѳткликуванье до звѣстного процесу. Намъ здаесь, що выданя за мало розбуджуютъ интересу мѣжь народомъ, такъ якъ и выбранѝ на референтѳвъ головнѝ представителѣ центр. выдѣлу не имѣли анѣ формою, анѣ змѣстомъ своихъ референтѳвъ одушевити, загрѣти, оживити и до дѣяльнои участи втягнути присутныхъ селянъ. Загальнѝ фразы на тему, що „часть великого русского народа имѣетъ свою народну церковь“ абѳ въ стодесятый разъ перемолочувана сѣчка о недругахъ и ворогѣхъ нашихъ не дадутъ нѣякои поживы нашимъ селянамъ, бажаючимъ свѣтла и науки реальнои а не фразъ! Такими ефектовными фразами можна навѣть вызвати хвилевѝ оплески, але въ нихъ не буде хѳсна нѣ для селянъ нѣ для общества. А вже зовсѣмъ погано заявивси референтъ, розправляючи про петиціоновану обществомъ субвенцію соймову съ завистнымъ притикомъ товариству „Просвѣта“, котре мовь-бы то выскало на тѳмъ, що общество им. Качковского не дѳстало субвенціи. Забувъ мабуть згадати референтъ о тѳмъ, що самъ речникъ общества им. Качковского дръ Антоневичъ жадавъ для него субвенціи не pro praeterito a pro futuro, — забувъ, що „Просвѣта“ навѣть не вносила нѣякои просьбы о субвенцію. Якъ-жежь за то мило було референтови почванитися тыми „численными читальнями, заложеными нашимъ обществомъ.“ Вже то треба признати ему велику вручнѳсть въ анектованю чужихъ трудѳвъ и заслугъ для себе, бо жь кождому звѣстно, що читальнѣ стали ширитися по краю, коли „Просвѣта“ выдала статутъ съ инструкцією, а ще бѳльше, коли выдала печатнѝ формулярѣ статутѳвъ и коли завязався въ инціятивы „Просвѣты“ комитетъ для закладаня читалень и ѳтчитѳвъ. Треба було лучше признатися до промаху, якій зробило общество опѣсля въ цѣли конкуренціи съ „Просвѣтою“, выдавши литографованѝ формулярѣ статутѳвъ, кождый примѣрникъ по 2 аркушѣ, такъ що деякѝ громады дѳставши случайно такій формулярѣ наразились на заплату кары стемплевои за повѣдиче остемплѣванье статутѳвъ и доперва переторога подана въ „Дѣлѣ“ и „Батькѳвщинѣ“ наклонила общество стягнути въ продажи сѣ статуты а выдати иншѝ печатнѝ.

Пѳсля ѳтчитаня телеграмъ ѳтъ редакціи „Слова“, членѳвъ бувшои филіи им. Качковского въ Станиславовѣ, кандидатѳвъ львѳвскои учительскои семинаріи и „Академ. Кружка“, слѣдувала „Лекція о Народнѳй Торговли“ п. Лабаша. Лекцію ту мавъ вдаесь хтось иншій выголосити, повякъ она була назначена яко 7-ма точка програмы, а ѳттакъ выпередила ей точка 11-та. Догадъ нашъ тымъ певнѣйшій, що п. Лабашъ очевидячки говоривъ о такъ важнѳй справѣ безъ всякого пѳдготовленя и показавъ, що зовсѣмъ не обзнакомленый съ исторію основаня „Народнои Торговлѣ“, абѳ мае такъ коротку память, що забувъ, що трактувалось о тѳмъ въ часописяхъ передъ двома-трема роками. Въ тѳй лекціи для селянъ надѣялись мы почути, якъ референтъ укаже имъ дорогу и способъ до закладани крамниць сельскихъ и поясниться, якъ имъ въ пѳдмогу зможутъ прійти въ сѣй справѣ „Народна Торговля и ново ѳткрытѝ филіи. Мѣжь тымъ п. Л. збувъ все кѳлькома загальниками и розказуваввъ о тѳмъ, якъ о. Иванъ вже давно тую справу пѳднѣсъ въ „Науцѣ“, а мы на основѣ студій надъ товариствами консумційными англійскими и швайцарскими взялись до переведеня сеи гадки. Выпало очевидно въ памяти референтови, що тѣ студіи робивъ на мѣсци въ Швайцаріи п. В. Нагѳрный, що помѣстивъ выслѣдки ихъ въ основнѳй розправѣ въ „Дѣлѣ“ (1882 р.), що сей п. В. Нагѳрный довѣвъ до того, що Русины покинули дотеперѣшну будову и въ тѳмъ дѣлѣ ѳтъ даху, якъ доси робило общество Качковского, закладаючи крам-

ницѣ сельскій, а взялись за будову отъ фундаментовъ и основали „Народну Торговлю“ у Львовѣ.

Выборъ Выдѣлу, котрого выслѣдокъ поданый въ послѣднѣмъ числѣ „Дѣла“, отбувся въ той способъ, що о. Лысякъ отчитавъ готову листу, а зборъ призвавъ ей безъ дискусіи лишь съ поправкою п. Маркова, щобы замѣсть о. Клим. Литыньского выбрати о. Павликова.

Зъ черги мали слѣдувати внесеня членовъ, однакъ анѣ центр. Выдѣлъ анѣ зобрани члены не подали нѣякихъ внесень, лишь Устрицка филія предложила письмо съ слѣдующими домаганями: 1) щобы загальнѣ зборы отбувались що 3 роки, 2) щобы филіямъ дати ширшій кругъ дѣлання, 3) щобы центр. Выдѣлъ выбраный на 3 роки скликавъ все передъ загальными зборами делегатовъ для нарады о потребахъ общества. П. Марковъ вносивъ, щобы внесенье Устрицкои филіи отослати центр. Выдѣлови, понеже зобранье на то не приготовлене и могло-бъ ухвалити щось некористного для общества. Такъ була-бъ и ся точка зойшла въ порядку дневного безъ дискусіи, коли-бъ о. В. Копытчакъ не забравъ голосу въ томъ предметѣ. — О. Копытчакъ промовлявъ за розширенъемъ круга дѣлання филій, а се тымъ досвѣдомъ, що филіи, котрѣ при теперѣшнѣмъ ладѣ займаются лишь стяганьемъ вкладокъ и розсылкою книжочокъ для членовъ своихъ, въ тои причины подупадаютъ и зовсѣмъ засыпляютъ. Бесѣдникъ выказавъ се наглядно на станѣ Тернопольскои филіи, котру справованье зачислило (очевидно въ куртоазіи) до дѣятельныхъ, и подавъ дуже драстичнѣ докавы а именно, що теперь достав книжочку за мартъ. Додати також треба, що отъ 1879 р. не було зборовъ Тернопольскои филіи и здесь такъ само засѣдань выдѣловыхъ, такъ що можна смѣло филію уважати яко не существующу. Тымъ драстичнымъ образомъ о станѣ филіи мабуть подражненый п. Марковъ накинувся мокрымъ рядномъ на Тернопольскихъ Русиновъ и властивымъ собѣ способомъ обкидавъ гнилою огнище духового жита Русиновъ Подольскихъ „Руску Бесѣду“, котра отъ самого почину есть ему солею въ оцѣ. Не думаемо тутъ выдавати свѣдоцтва патріотичного дѣлання для Тернопольскихъ Р/синовъ, бо жива ихъ дѣяльность сама за собою говоритъ, а наглядни факты доволѣ се стверджуютъ. Тиха и вытревала праця около розбудженя народного почутя и економичного розвитку народа не подобаеся п. Маркову, яко любителеви крикливыхъ фаєрверковъ; однакъ та праця не потребуе зовсѣмъ апробаты п. Маркова. Только въ того поводу отвыкаемось въ той справѣ, понеже п. Марковъ, бажаючи собѣ въ Тернополи здобути славу руского Герострата, кинувся на святыню нашого жита руского и хотѣвъ ей сплюгавити въ очахъ народа. Отже мусимо замѣтити передовсѣмъ, що п. Марковъ звернувся въ своѣй бесѣдѣ не безъ обдуманого напередъ плину на невластиву адресу, а не вдаючись въ оборону противъ злобной напасти на Тернопольскихъ Русиновъ и ихъ головну институцію, розкажемо лишь справу подготовлена зборовъ общества им. Качковского и задуманого „Рускою Бесѣдою“ концерту, а Вп. Читателѣ вже самѣ выроблять собѣ судъ о томъ поступку п. Маркова.

(Конець буде.)

Соймъ краєвый.

Важнѣйшѣ петиціи, отчитанѣ на 8 засѣданю сойму дня 30 вересня: Громада Зносѣнье о регуляцію Полтвы; гром. Посада Лѣска черезъ пос. Журовского о зношенье руского языка въ тамошнѣй школѣ; гром. Стебникъ черезъ пос. Охримовича въ справѣ побору соли для худобы; комитетъ церковный въ Рогатынѣ о запомогу 3000 зр. на будову церкви; торговельники образовъ святыхъ о заборонье жидамъ продавати образы святыхъ; гром. Замарстыновъ о запомогу на будову школы; комисія выдавництва рускихъ книжокъ черезъ пос. Ковальского о запомогу на выдавництво спѣвавника; комитетъ погорѣлцевъ въ Равѣ черезъ пос. Билиньского о безпроцентову позычку въ сумѣ 10.000 зр.

9. Засѣданье зъ дня 3 жовтня 1884.

По сконстатованю комплету отворивъ маршалокъ засѣданье о 11½ год., а секретарь отчитавъ петиціи, которыхъ зновъ около 50 вплынуло до сойму. Пос. Полянowскій предложивъ слѣдуюче внесенье: „Соймъ взываe выдѣлъ краєвый, щобы при помочи бюра статистичного зобравъ слѣдуючи даты: 1) Колько горалень змѣна оподатковання приневолила переробити уряджена. 2) Колько коштуютъ новѣ уряджена. 3) Колько гектолитровъ менше буде въ Галичинѣ оплачуваныхъ въ 1884/5 р. и слѣдуючихъ. 4) Колько варобку тратятъ селяне черезъ зменшенье продукціи картофель. 5) Колько шкоды выйде для большихъ господарѣвъ и для селянъ черезъ обниженье цѣны картофель, ячменю и т. д. 6) О колько менше сего року и въ слѣдуючихъ буде штукъ худобы опасовои въ господаротвахъ, сполученыхъ съ горальнями. 7) Колько горалень въ цѣломъ краю уряджено на ладъ фабричный, чи съ хосномъ, чи съ стратою. 8) Колько буде импортованого до краю спиритусу, продукованого въ краяхъ, де существуютъ великѣ фабрики спиритусу.“ — Пос. о. Сѣчинськiй внѣсъ интерпеляцію до намѣстника въ причины, що безъ дозволеня Сойму бувъ переслухуваный въ судѣ окружномъ въ Тернополи яко обжалованый. Интерпеляція ся буде намѣстникови предложена. Опослѣ отчитавъ секретарь Сѣнгалевичъ внесенье пос. Романчука въ справѣ языка выкладового въ школахъ народныхъ. Внесенье се наводимо на иншомъ мѣсци. — Предложенье правительства съ проектомъ закона управильнюючого въ Галичинѣ право до добуванья минераловъ, содержачихъ земну живицю, отослано до комисіи горничои. — Справозданье выдѣлу краєвого о спомаганю мелioраційныхъ предпріемствъ отослано до комисіи господарства краєвого. — Внесенье выдѣлу краєвого о кредитъ 65.000 зр. на выбудованье одного крыла въ львовскомъ шпиталi, отослано до комисіи буджетовои. — Законъ о бурнахъ ухвалено. — Верификацію выборовъ отрочено, бо выдѣлъ не выготовивъ ще справозданя. — Оттакъ наступило справозданье о петиціяхъ. Комисія администраційна постановила внесенье, щобы надъ петиціею осель Королѣвка о выключенье ей зъ громады Нове село перейти до порядку дневного. — Комисія школьна въ справѣ платнѣ сѣльскихъ катихитовъ поставила внесенье, щобы завозвати правительство до увзгляднюванья прошень больше обтяженыхъ священиковъ. Палата приняла внесенье. — Прошенье громады Соколова о открытье 4 класовои школы отступлено радѣ школьнѣй краєвѣй. — Цѣлый рядъ петицій учителѣвъ о вчисленье певныхъ лѣтъ служby до еметуры отступлено кр. радѣ школьнѣй. — Петицію выдѣлу пов. въ Новомъ торзѣ о позставленье каръ грошевыхъ за непосыланье дѣтей до школы при фондѣ мѣсцевомъ отступлено радѣ школьнѣй краєвѣй до докладнѣйшого розслѣдженя. При сѣй случайности пос. Сѣчинськiй заявивъ, що кары грошевѣ, замѣсть щобы були дѣйотно примусомъ школьнымъ, служатъ яко средство до ратованя слабого буджету школьного; бесѣдникъ навѣвъ колька яскравыхъ примѣровъ. — Петицію Нового Санча о розширенье службы почтовои на годины попополудневѣ отступлено правительству до скорого залагодженя. — По закончeню порядку дневного комисарь правительственный отповѣвъ на интерпеляцію Горайского, що правительство поробило вже у зарядовъ желѣзничихъ кроки въ цѣли позысканя для галицкои нафты корисныйшихъ тарифъ и що по совершеннѣмъ окончeню желѣзницѣ трансверзальнои обниженье тарифъ буде могло наступити. — На интерпеляцію пос. Стадницкого отповѣвъ комисарь правительственный, що правительство займаeся дуже справою зарадженя на будучность нещастямъ черезъ повѣнь, числячи на те, що край до поношенья коштовъ також причинится и що высоту жертвы сойму самъ означитъ. Въ цѣли переконанася о станѣ рѣчей приѣде до Галичины министеръ рольництва, а передъ тымъ перебувавъ тутъ совѣтникъ министеріяльный Баеръ. — На послѣдокъ заинтерпелювавъ ще пос. Розвадовскiй правительство, чи оно думае зарадити надужыванью при поборѣ належностей скарбовыхъ отъ интересовъ правныхъ и на сѣмъ засѣданье закрыто.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Хорватскій соймъ.*) Дня 30 н. с. вересня отбулося торжественне открытье хорватского сойму, при чѣмъ всѣ послы выступили въ галовыхъ строяхъ. Предсѣдателемъ выбрано найстаршого вѣкомъ посла Вукотиновича, котрый обнявши свой урядъ занменувавъ делегацію, маючу удатися до бана. — Банъ, принятый голосными окликами, отчитавъ королѣвскій рескриптъ. Въ рескриптѣ взываe монархъ хорватскій соймъ до выбору делегатовъ до угорского сойму и выражае надѣю, що соймъ буде поступавъ съ благорозумiемъ, умѣренностею и достойностью, яке личитъ корпораціи репрезентативнѣй. — По поводу приѣзду Давида Старцевича на открытье хорватского сойму колька тысячъ народа устроило въ его честь демонстрацію. Проводника опозиціи хорватского сойму витавъ народъ ентузіастичными окликами „Živio!“ и обкидавъ его зъ оконъ цвѣтами; по мимо великого руху на улицяхъ Загребу не заколочено нѣ на хвилю публичного порядку и спокою.

(*Побор рекрутовъ въ Босніи и Герцеговинѣ.*) поступае, якъ доносятъ зъ Сераева, въ порядку и безъ трудностей. Дотеперь предпринято вже асентерунокъ въ 4 округахъ и стягнено потрѣбный контингентъ. Въ Сераевѣ самомъ взято въ рекруты 15 магометанъ, 5 православныхъ, 3 жидовъ и 2 католиковъ.

(*Зъ краєвыхъ соймовъ.*) Въ низшо-австрійскомъ соймѣ велася дня 30 н. с. вересня цѣкава розправа надъ новымъ школьнымъ закономъ и обовязкомъ 8-лѣтнои науки школьнои. Нововыбраный посолъ Кнабъ скорыставъ зъ реферату дра Вайтлофа о фондахъ школъ народныхъ и критикуючи дѣяльность кр. рады школьнои выказавъ, що въ минувшомъ роцѣ стягнено титуломъ каръ отъ найбѣднѣйшои людности 14.000 зр., а засуджено ей на 15 лѣтъ арешту. — Въ соймѣ высшои Австріи поставили клерикалы внесенье съ припорученьемъ выдѣлови краєвому, щобы обдумавъ средства для перепоны въ заключаню легкодушныхъ супружествъ, котрѣ отъ часу внесеня супружескихъ консенсовъ що разъ множатся. Внесенье переказано комисіи конституційнѣй. — Комисія школьна сего сойму приняла проектъ закона о регуляціи платнѣ для учителѣвъ народныхъ школъ, пболя котрого буде три класы учителѣвъ съ платою рочною: 600 зр., 700 зр. и 800 зр. — На передпослѣднѣмъ засѣданю стирійского сойму послы консервативнѣй въ сполученю съ Словенцами поставили внесенье, вызваючe выдѣлъ краєвый, щобы въ порозумѣню съ правительствомъ зревидувавъ краєву ординацію выборчу и предложивъ палатѣ на основѣ сеи ревизіи проектъ новои краєвои ординаціи выборчои. — Соймъ каринтійскій принявъ справозданье о направѣ дорогъ и будовъ водныхъ, знищеныхъ торочною повенею. — Въ соймѣ краинськомъ переказано комисіи администратывнѣй внесенье выдѣлу краєвого, що до обовязку огневыхъ товариствъ асекураційныхъ причинятися до коштовъ удержанн сторожей огневыхъ и о заведеню примусовыхъ забезпечень отъ огню.

(*Переговоры въ справѣ отновленя торговельно-цлового союза межи Австріею и Угорщиною*). Пболя информаціи „Budapester Correspondenz“ выслалъ Тиссa до гр. Таффе отозву, въ котрѣй взываe президента австрійского кабинету, щобы высказавъ, чи не видитъ потребы якихъ змѣнъ въ маючомъ заключитися трактатѣ торговельно-цловомъ, позаякъ угорске правительство уважае деякѣ модификаціи дотеперѣшного союза торговельно-цлового необходными. — Сей крокъ угорского правительства знаходитъ въ прилюднѣй опиніи угорскѣй строгу догану за то, що угорске правительство отъ разу ставится на становищи отновленя дотеперѣшного договору и зовсѣмъ не дотыкае можности розделу обохъ областей цловыхъ, що по думцѣ критиковъ позбавлае Тиссу найлучшого средства вымогти на Долитавіи значѣйшѣ уступки въ корысть Угорщины. Зъ другои стороны закидаютъ угорскому кабинетови, що за скоро розпочавъ переправы, а черезъ то опинія прилюдна довгій часъ буде непотрѣбно притувати торговлю и обмѣнъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. „Правительственный Вѣстникъ“ оголошуе содержанье угоды Россіи съ Австріею въ справѣ безпосередного зношенися властей судовыхъ россійскихъ съ такими жъ въ королевствѣ Галичины и Володимирiи. Пболя сеи угоды вже остаточно ратификованои, маютъ въ Россіи право до безпосередного зношенися: судова палата варшавска, 10 судовъ окружныхъ въ мѣстахъ губерніяльныхъ въ Царствѣ польскомъ, въѣзды мировыхъ посередниковъ, а отгакъ председателѣ наведеныхъ зверхностей и прокураторы; зъ австрійскои зновъ стороны призначенѣ до сего суды апеляційнѣ у Львовѣ и Краковѣ, суды першои инстанціи у Львовѣ, Краковѣ и Чернovцихъ, 10 судовъ повѣтовыхъ, суды окружнѣ, председателѣ тыхъ судовъ и прокураторы судовъ апеляційныхъ и судовъ першои инстанціи. Въ кругъ дѣлання безпосередного зношенися будутъ входити: жаданье доконання первѣстного слѣдства, доходженя, ревизіи, пошукуванья, огляды, свѣдоцтва лѣкарскѣ и т. д.; жаданье выдани доказовъ рѣченыхъ и документовъ; кореспонденціи прокураторовъ въ справахъ арештантскихъ; анизаціи судовѣ, отбиранье присяги и доходженье свѣдковъ такъ пбодъ присягою якъ и безъ присяги. Кореспонденція зо стороны властей россійскихъ маe вестися въ языцѣ россійскомъ, а зо стороны властей въ Галичинѣ въ языцѣ нѣмецкомъ. — Не давно розбiйшлась була вѣсть, що россійске правительство закупило въ Туреччинѣ надъ егейскимъ моремъ пристань и часть побережа въ той цѣли, щобы тамъ мати головне пристанище для своеи торговлѣ, а якъ заграничнѣ газеты писали, щобы симъ способомъ приготовити собѣ ключь до Дарданелѣвъ. „Jour. de St. Ptbg.“ каже, що се все не правда и що то есть проста качка газетярска, выдумана лишь на те, щобы выкликати пбозрѣнье и сѣяти незгоду мѣжь державами. До сеи самои категорія залучае наведена газета вѣсть подану черезъ „Germani-ю“, будто-бы на зъѣздѣ въ Скерневицяхъ була порушена також справа Босніи и Герцеговины. Отношеня Босніи и Герцовины до австрійскои державы и порядки, якѣ тамъ теперь заводятся, суть того рода, що не потреба, щобы ся справа була порушувана ажь на зъѣздѣ монарховъ. Ще трету вѣсть опровергаe „Jour. de St. Ptbg.“ именно ту, що будто-бы Россія задумала вмѣшатися до франсуско-хиньского конфликту въ той цѣли, щобы роздѣлити Хины мѣжь себе о Францію. — Характеристичну вѣсть подаютъ „Моск. Вѣдом.“ о послѣднихъ хвилях пробуванн царя въ Варшавѣ. Царь вертаючи въ лововъ зъ Любохенка задержався бувъ, якъ звѣстно, на двбрци въ Варшавѣ, де прощались съ нимъ многѣ достойники. Царь розговорювавъ вмѣжливо съ зобравшимися а оттакъ звернувся до попечителя варшавского учебного округа Апухтина и сказавъ до него: „Я видѣвъ колька вашихъ школъ и жаль, що больше не видѣвъ. Теперь я самъ пересвѣдчився, що дѣти чисто и хорошо говорятъ по россійски.“

Англія. Англійска полиція достала доненье о новыхъ заговорахъ динамитовыхъ и звертае теперь пильну увагу на всѣхъ подорожныхъ, що приѣзджаютъ до Фолкестенъ и Доверъ. — Англійске правительство маe новый клопотъ въ полудневѣй Африцѣ, именно съ трансвальскою республикою. Боеры трансвальскѣ зорвали угоду заключену съ Англіею въ Преторіи, здерли англійску хоруговъ въ провинціи Стеля и Брибургъ и заняли край племени Кафровъ, котре стояло пбодъ протекторатомъ Англичанъ. Представитель англійского протектората, майоръ Линъ, мусѣвъ съ 50 людьми укрѣпитися въ таборѣ Скотъ-Смайсъ и дожидати англійскои помочи. Боеры тымъ часомъ збройтся, нагромаджуютъ запасы оружія, амуниціи и живности и намѣряютъ загорнути вже другу область пбодъ свою власть. Найбольше лякаются Англичане, щобы Боери не забрали найгодовнѣйшои дороги торговельнои до Капштатъ.

Франція. О послѣдней радѣ министровъ французскихъ пбодъ предсѣдательствомъ Феррого доносятъ, що всѣ члены кабинету взяли въ нѣй участь. Ферри предложивъ станъ справъ заграничныхъ а особливо на далекомъ восходѣ. О радѣ сей пише парискій Télégraphe, що Ферри головну вагу клавъ на добрѣ отношеня съ Нѣмеччиною и предложивъ дипломатичну кореспонденцію съ Курсельомъ, посломъ французскимъ въ Берлинѣ зъ послѣднихъ часовъ. Зъ кореспонденціи сеи показуесь, що Нѣмеччина готова попирати Францію въ ей опорѣ противъ Англіи въ Єгиптѣ и буде ей попирати въ Пекинѣ, а навѣть дозволитъ французскимъ пбданымъ приступъ до торговлѣ въ колоніяхъ нѣмецкихъ въ Камерунъ, а жадае лишь, щобы Франція въ своихъ колоніяхъ супротивъ нѣмецкихъ пбданыхъ рбвножъ поступала. — Баронъ Курсель маe приѣхати до Парижа, а по конференціи съ Феррымъ поверне назадъ до Берлина. Французскѣ журналы говорятъ, що межи Францією а Нѣмеччиною маe стати угода, а отгакъ 10 с. м. буде ки. Бисмаркомъ скликана европейска конференція, на котрѣй Англія буде змушена инакше поступати въ справѣ єгипетскѣй.

Туреччина. До „Times“ пишутъ, що Порта буде теперь старатися зблизжатись съ вѣденьскимъ кабинетомъ и по всѣй вѣроятности то ѣй удастся, наколи лишь зробитъ Австріи малѣ уступства що до желѣзниць и торговельнои угоды. Доси ще однако не видно сихъ уступствъ и Порта по своему стоитъ ворожо супротивъ всякихъ подобныхъ питань. — Сильна пошесть въ Неаполи выкликала въ цѣлѣй Туреччинѣ а особливо въ Константинополи великій переполохъ, а потреба санитарнои комисіи показалась нынѣ большою, якъ коли небудь. Звѣстно, що колька недѣль тому назадъ Порта безъ взгляду на другѣ державы утворила була у себе таку раду, що выкликало було протесты державъ, коли сѣмъ турецкихъ лѣкарѣвъ явилось въ межинародной комисіи санитарнѣй. Порта незважала однакожъ на тѣ протесты и выслала теперь знову своихъ лѣкарѣвъ до згаданои комисіи. Преставителѣ державъ, здасъ, не маютъ вже отваги отавити опору и турецкѣ лѣкарѣ будутъ принятѣ до комисіи. Противъ Чорногоры завело турецке правительство сильный кордонъ, чимъ выкликало зновъ протестъ зъ стороны сего княжества. — Султанъ подарувавъ чорногорскому князеви дворецъ покойного кедива Измаила, находячiйся въ Босфорѣ, зо всѣми меблями и паркомъ докола.

НОВИНКИ.

— **Въ рускѣй школѣ народнѣй у Львовѣ** (при школѣ им. Пирамовича) суть, якъ мы вже доносили, всѣ чотыри класы. Въ трехъ першихъ класахъ есть въ кождѣй звышь 30, а въ четвертѣй 24 учениковъ. Четверту класу провадитъ провизорично придѣленый практикантъ учительскѣй п. Вержбыньскiй. Надъ класами знаходятся таблицѣ рускѣ. Понеже дѣти, учащаючi до тои школы, суть въ бѣльшѣй части убогѣ, то нашѣ институціи и поодинокѣ патріотичнѣ лица приходятъ школѣ въ помочь. И такъ Ставропигійскій Институтъ подарувавъ вже другій разъ книжокъ школьныхъ свого выдана въ вартости колькадесяти зр. Товариство „Просвѣта“ жертвувало 20 зр., „Народный Домъ“ пообѣцавъ 20 зр., товар. „Руска Рада“ дало 5 зр., кс. Райоъ, провинціялъ оо. Францишкановъ 1 зр., о. Н. Н. також 1 зр. — Згаданымъ институціямъ, товариствамъ и добродѣямъ належатся за ихъ патріотичнѣ жертвы повне признанье и подяка въ имени бѣдныхъ рускихъ школярикovъ. Пбодъ зиму потребы взмагаются, тожь и жертвы отъ поодинокихъ патріотовъ повинни чей поплысти щедрѣйше!

— **Дръ Стефанъ Смаль-Стоцкій** выѣхавъ сегодня черезъ Львовъ до Вѣдня, щобы обняти тамъ катедру доцента славяньского языкознавства. Молодому ученому пересылаемо нашѣ найщирши желанія и бажаемо ему якъ найскорше вертати на Русь и тутъ трудитися середъ своихъ и для своихъ...

— **До духовной семинарiи у Львовѣ** принятѣ дальше на I рокъ пп. 35) Мих. Горбачевскій, 36) Зенонъ Конертынськiй, 37) Володимиръ Сохацкій, 38) Ив. Хвалко, 39) Евгенiй Витошинськiй, 40) Григорiй Дичковскій, 41) Вячеславъ Збудовскій, 42) Мих. Литвиновичъ, 43) Василь Мыдловскій, 44) Володиславъ Носковскій, 45) Лука Несторъ, 46) Александеръ Осадца, 47) Евгенiй Ступницкій и 48) Володимиръ Чайковскій.

— **П. Михайло Зобновъ**, ново - принятый питомець вѣденьскои семинарiи духовнои, зрезигнувавъ, а на его мѣсце призначеный до Вѣдня п. Василь Курдиникъ.

— **Богданъ А. Лѣдницкій** именованый управляючимъ совѣтомъ „Народного Дому“ на засѣданю 14 (26) серпня с. р. провизоричнымъ скрипторомъ библіотеки находячося въ сѣмъ институтѣ народномъ.

— **Въ гимназіи въ Новомъ Санчи** записалося на рускій языкъ 126 учениковъ а то 96 до першого отдѣлу, а 30 до другого. Въ гимназіи нема навѣть класы на 96 учениковъ, — тожь Дирекція гимназіи — якъ довѣдуемось — удалася до краєвои рады школьнои съ просьбою, щобы на науку языка руского призначила 4 годины тыжднево (для першого отдѣлу 3, а для другого 1), а не якъ доси лишь 3. Межи 126 учениками записаными на рускій языкъ есть 30 Русиновъ, а прочѣ Мазуры и то переважно дѣти убогихъ родичѣвъ.

— **Рускій народный театръ** пбодъ дир. Гриневецкого и Биберовича, перебуваючій теперь въ Тернополи, дасть тамъ ще два представленя, именно передпослѣдне въ недѣлю, на котрбмъ буде представлена драма „Двѣ сироты“ и послѣдне въ второкъ на другій тыждень, на котрбмъ буде отво-

граный „Новый Дѣбрикъ“, по чѣмъ театръ переѣде до Львова. Отгакъ праѣзджае театръ до Львова и розпочне тутъ въ четверъ слѣдующого тыждня цѣлый рядъ представлень. Въ четверъ 9 с. м. буде представлена у Львовѣ „Соколѣска Добра“ въ 4 актахъ съ музикою Вербицкого. Картъ абонаментовыхъ по 10 зр. на 12 представлень можна буде дóстати въ канцеляріи „Руской Бесѣды“ ул. Скарбкóвска ч. 2, I поверхъ и въ торговли п. Димета. „Народный Дóмъ“ постановивъ óтступити рускому народному театрови велику салю безплатно на 12 представлень. Маемо надѣю, що руска публика львóвска прійме нашъ рускій народный театръ съ отвертыми руками и буде громадно на представленя учащати, чимъ найбóльше зможе пóддержувати сю великои ваги институцію и заохотати артистóвъ до сумлѣнои и вытревалои працѣ на трудной дорозѣ штуки. Львóвска публика руска чейже не схоче позóстати въ заду поза публикою зъ провинціи, котра многократно дала доказы своеи прихильности для рускаго театру, а зъ помѣжь котрои посданокъ люде, якъ Вп. с. Рудницкій зъ Козóвки, не щадили особистыхъ трудóвъ и коштóвъ, щобы ему побыть на провинціи улекшити. О. Рудницкому за его трудъ и жертву для рускаго театру складаємо на сѣмъ мѣсци прилюдну подяку.

— **Графъ Едмундъ Красицкій**, властитель мѣсточка Лѣско и села Посада лѣска — почавъ вступати въ слѣды свого достойного предка епископа-поета Игнатія Красицкого. Той смѣшивъ миръ христіяньскій своими письмами, а потомокъ его смѣшитъ своими — дѣлами. Онъ, а потóмъ зъ его намовы кагалъ жидóвскій въ Лѣска и Посада лѣска внесли петицію до Сойму краевого, щобы въ тыхъ чисто-рускихъ громадахъ знести въ школахъ народныхъ науку рускаго языка! Пане графе, не выставляйте вы себе на смѣхъ всесвѣтный?! Рускій хлопъ на васъ робитъ, а вы, такій przyjaciel ludu, brat ruskiego chłopka, завидуете ему науки на рóднóмъ его языцѣ и идете рука объ руку съ кагаломъ пейсатыхъ халатникóвъ, котрымъ руска кервавица пахне, а рускій языкъ „szmierdzi“?!

— **Именованя.** Министерство рóльництва именувало Фридриха Пауча, Матѣя Боженцкого, Фридриха Клюсьока управителями лѣсóвъ и доменъ, а Іосифа Зенчака, Ив. Ясеницкого и Ферд. Полюшиньского асистентами лѣсництва.

† **Александеръ Чайковскій**, предсѣдатель равскои рады повѣтовои и властитель Камѣнки волоскои померъ 30 вересня въ 39 р. житя на запаленье легкихъ, перестудившись при пожарѣ мѣста Равы дня 20 мин. мѣсяця.

— **Причинокъ до исторіи руйнованя Гуцульщины.** Подаемо понизше свѣжій фактъ доказуючій, якимъ то способомъ жиды руйнують нашихъ селянъ въ загалѣ а особливо въ Гуцульщинѣ, и якъ за кóлька або кóльканайцять марныхъ зр. жиды черезъ лицитацію забираютъ нашимъ гуцулямъ грунты, пускаючи давного властителя и цѣлу его родину съ торбами. Ось якъ сталося съ однымъ гуцуломъ въ селѣ Кобакахъ а исторія таки ще дуже свѣжа, бо сталася 23 вересня с. р. Въ сѣмъ селѣ посѣдавъ гуцулъ Петро К. хатину и кавалокъ грунту около — якъ вже самъ протоколъ описаня заставничого каже—„бóльше менше“ $1^1/_2$ морга въ вартости ще 1879 р. 290 зр., а теперь то може вже въ трое тóлько. — Нещастье хотѣло, що мусѣвъ бѣдакъ задовжитися, а що болѣся банку, — такъ впавъ въ сѣти кагалу. Пожичивъ отже въ р. 1877 у одного купчихи, славнои жидóвки, котрои имя хлопскою кровю записане въ актахъ цѣлои Гуцульщины, кóлька левóзъ, що въ р. 1884 учинило круглу суму 34 зр. Процентъ чи тамъ лихва не велика, але за то процедура страшна. Жидóвка нужь хлопа процесувати, загнати въ кошты, — ажь конець кóнцемъ за дурныхъ 34 зр. пустила хлопа съ его хатою, грунтомъ, городомъ, загородою, обóйстьемъ на бубенъ и купуе сама все за 38 зр. Гадаете, що може теперь заспокоилася? Де тамъ! Отъ теперь начинаеся другій актъ, въ котрого най п. др. Цоль выводитъ дальшій мотивы свого внесеня а то тымъ бóльше, що подóбныхъ фактóвъ въ протягу року можна-бы поважне число занотувати. — Жидóвка купила отже на лицитаціи за 38 зр. реальнóсть, вартуючу теперь може 1000 зр. — грунтъ и хата вже ей — и на то дóстала декретъ зъ суду, вразъ зъ тыми 34 зр. — що нѣбы ѣй належалися. Проситъ ще теперь, щобы ей впровадити въ посѣданье. Розумѣеся, що у насъ тутъ подóбный актъ отдаваня хлопа жидови-лихварови есть днемъ тріюмфу для цѣлои жидовы; все що пейсате и въ халатѣ бѣжитъ за комисію, придивлятися а навѣть й помагати „dem klugen Vetter“. И ту такожь такъ отлося. Пóдъ окомъ делегата выкидаютъ жиды хлопа зъ хаты — впровадженье отже готове. Але у насъ есть ще инша процедура. Зачинаютъ отже отъ того, що розрываютъ хату и рóвняютъ зъ землею, — потóмъ выжинаютъ, що есть ще на ни въ городѣ, розкрадаютъ все, що лишь впаде въ ихъ руки; недозрѣлу огородовину, бураки, капусту и т. д. вырываютъ, тратятъ такъ, що по хвили зъ города позóстае пустка, толока—тóкъ. И то все пóдъ окомъ делегата тудового! Ба, се ще дурница; „и. канцелистый“ позваляе ще свого Vorsteher-у, щобы скорше жиды могли вывезти скошеній та зношеній — кукурузы; — а скажѣть що ему, то онъ замъ на се: „То вже ей власнóсть!“ Жидъ по такóмъ вандализмѣ, подае о отписанье податку домового, — бо тамъ вже хаты нема; дальше подае о отписанье податку грунтового, — бо зъ города зробилася пустка, — а урядъ податковый пише „grunt niepużytecznу“ и маже часомъ досить поважну ру-

брину доходу державного. — Отъ такимъ то способомъ переходятъ грунты нашихъ гуцулóвъ на жидóвъ; такимъ способомъ перейшовъ и грунтъ Петра и Варвары Климóвъ въ руки жидóвки Фрейды Камиль. Въ селѣ настало мѣжь людьми велике обуренье але щожь робити: лицитація по закону и нiякъ що и сказати.

— **Обóкраджа касы.** Въ Коломыи зъ суботы на недѣлю мин. тыждня обóкравъ хтось магистратску касу, выдравши муръ въ стѣнѣ. Злодѣй забравъ 420 зр. срѣбными гульденами, 55 зр. шестаками, а 20 зр. мѣдяками. Пóдозрѣнье паде на службу магистратску.

— **Ректоратъ школы политехничнои** у Львовѣ розписавъ конкурсъ на посаду асистента при катедрѣ механики съ рóчною платнею 600 зр. Поданя треба вносити до колегія професорóвъ.

— **Въ шевскóй корпораціи** у Львовѣ выбрани мѣжь иншими выдѣлоными такожь Русины майстры: пп. Петро Венжовскій и Павло Мартинóвъ.

— **Михайлови Рыбиньскому**, инспиціентови телеграфичному желѣзницѣ Кароля Людвика, надало министерство торговлѣ выключный привилей на улѣпшену батерію електричну.

— **Процесъ жида Риттера** и его родины въ Лютчи коло Ряшова за убійство христіяньскои дѣвчины Франциашки Мнихъ, розпочався на ново въ Краковѣ дня 30 мин. м. Процесъ сей бувъ вже разъ передъ двома роками переведеный въ Ряшовѣ и звѣстный добре въ цѣлóмъ краю. Риттеръ и его жена були тогды засуджени на смерть, але трибуналъ касаційный óткинувъ сей засудъ и приказавъ слѣдство на ново перевести.

— **Отъ комитету въ Глинянахъ**, устроювавшого тамъ вокально декляматорскій вечеръ, одержуемо до умѣщеня въ „Дѣлѣ“ слѣдующу подяку: „Почуваемося до милого обовязку зложити тутъ прилюдну подяку за участь въ вокально-декляматорскóмъ вечерѣ, óтбувшóмъ-ся въ Глинянахъ дня 2 (14) вересня с. р. Вп. графу Францу Потулицкому за значнѣ датки, котрыми въ переважнóй части причинився до устроеня вечера; Вп. п. професору Наталю Вахнянину за óтчитъ про розкопы Галича, котрымъ одушевивъ всѣхъ присутныхъ; Вп. пп. Врецьонѣ, Сѣменовичу, Гупалѣ и Курмановичу, що хорошимъ своимъ спѣвомъ причинилися до звеличеня вечера; Вч. о. Даниилу Таначкевичу за его съ патріотичнымъ жаромъ высказану рѣчь прощальну; Вп. пп. Д. Грабиньскому и Федоровичу за удачне аранжованье танцими. Велику щиро-сердечну подяку складаемо Вп. панѣ Гонoратѣ Багрыновичевóй за ей трудъ коло угощеня гостей та захóдъ при зладженю спóльнои вечери, якъ такожь п. Станиславу Бурландзѣ, управителеви дóбръ глинянъскихъ, що хотяй Полякъ сердечну бравъ участь въ предпринятóмъ нами дѣлѣ; Вп. Михаилу Зѣльскому и Филемону Решетыловичу, мѣсцевымъ приходникамъ, що приняли въ свою хату прибувшихъ зъ подальшихъ сторóнъ гостей; Вп. панѣ Иванѣ Зѣльскóй и п. И. Фицаловичу за хорошо та естетичне прикрашенье салѣ. Всѣмъ Вамъ, Вп. Добродѣѣ, щиро-руске „Спаси Бóгъ!“ — За комитетъ: *И. Кулицкій, А. Балтаровичъ.*“

— **Красна рада шкóльна** и ц. к. министерство просвѣты затвердили до ужитку высшихъ класъ середныхъ школъ и для семинарій учительскихъ пóдручникъ професора краковского университету др Анатоля Левицкого (gente Ruthenus, natione Polonus) пóдъ заголовкомъ: „Zarys historyi Polski i krajów ruskich z nią połączonych.“

— **На выборъ** посла зъ мѣста Львова ухвалила львóвска рада громадска 1000 зр.

— **Бѣлй воробцѣ.** До варшавского „Słowa“ пише одинъ мешканець села въ губерніи Таврическóй, що отъ червня с. р. видае коло своеи хаты помежи сѣрыми бѣлй воробцѣ.

— **Въ селѣ Соловѣѣвцѣ**, въ повѣтѣ радомысльскóмъ въ Россіи, утопилася въ рѣцѣ дѣвчина. Зъ воды ей вытягнули вправдѣ досить шпидко, але признакóвъ житя вже не можна було на нѣй добачити. Убрали ей на смерть и нарядили. Другого дня нарядженóй залѣзла муха въ нóсъ, — и умерша чихнула, а óттакъ пóдчеслася — и прийшла до себе. Люде говорятъ, що смерть перейшла зъ дѣвчины въ муху.

Вѣсти зъ Аепархіи Львóвскои.

Деканомъ зборбскимъ поставленый о. Евстахій Клосевичъ на мѣсце о. Алексея Зарицкого, перейшовшого до Тури, дек. болехóвского.

Душпастырскій посады получили оо. 1) Володим. Озаркевичъ завѣдательство Клювинець; 2) Ант. Оноферко сотрудництво въ Пробóжнóй, дек. гусятыньского; 3) Иполитъ Погорецкій сотрудництво въ Пóйлѣ, дек. калуского; 4) Александ. Мироновичъ завѣдательство Петрилова, дек. тернопóльского.

Катихитомъ при школѣ Марія Магдалины у Львовѣ поставленый о. Титъ Войнаровскій, архикатедральный сотрудникъ.

Въ провизицію на Настащинѣ принятй оо. I Григ. Гойвановичъ зъ Милятына, II Мих. Царь зъ Гуменца, III Ив. Пошель зъ Глибокои; дальше въ спискѣ: 4) Чировскій, сотрудникъ зъ Ходачкова, 5) Іосифъ Балясевичъ, завѣдат. Бозна, 6) Ник. Смалько, сотр. зъ Кобакъ и 7) Теофиль Яворовскій, сотр. зъ Бурштына.

Канон. институцію получили оо. 1) Иванъ Озаркевичъ, парохъ зъ Белелуѣ, на пар. Болехóвъ; 2) Ипарій Курпякъ на пар. Карлóвъ; 3) Ив. Дымушевскій на Кийданóвъ, дек. чортковского; 4) Андр. Тимусъ на пар. Гумниска, дек. теребовельского.

Аптика РУКЕРА во Львовѣ

1009 (92—?) поручае

конякъ лѣчущій, правдивый французскій,

въ рóжныхъ родахъ по цѣнѣ 2 зр. до 3 зр. 50 кр., — такожь малягу.

Огнетревалй и безпечнй отъ влому

КАСЫ

солидно и прекрасно выроблений съ американьскими замками и паскилёвыми засувками такй, якъ я доставивъ львóвскому магистратови, продаю дуже дешево

1152(13—36) **Симонъ Дегенъ**

у Львовѣ, ч. 19 ул. Валова.

(Просятся о кореспонденцію въ нѣмецкóмъ языцѣ.)

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дóстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскóй.

пайлѣпшою

Бибулкою на Папиросы

есть правдива бибулка

LE HOUBLON

Выробу французского 1070 13—36

Фирмы CAWLEY & HENRY въ Парижи

Передъ наслѣдуваньемъ остерѣгаеся.

Тая бибулка лишь тогды есть правдивою, коли кожда ей чвертка мае стемпель **LE HOUBLON**, а кожда пачка заосмотрена поизше знаходячоюся маркою охоронною и пóдписомъ.

Fac-Simile de l'Etiquette 17 Rue Bicetre à PARIS.

Женщина

обзнакомлена съ сельскимъ господаротвомъ, пошукуе мѣсця до завѣдована таковымъ. Зголосити ся належитъ до администраціи „Дѣла“.

Парохъ въ Войниловѣ

потребуе сотрудника.

Угода лично въ Войниловѣ або 1188 въ Дубовици. (2—3)

Въ администраціи „Дѣла“ можна дóстати слѣдующй працѣ бл. п.

Володимира Барвѣньского:

1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (выимокъ зъ Галицкихъ образкóвъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ÓТЧИТЪ ВЪ 100-ЛѢТНЙ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ИОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНÓМЪ ВѢЧУ РУСИНОВЪ 18(30) падолиста 1880 о економичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Дохóдъ зъ першого твору призначуе Родина покóйника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ працъ на стипендію им. Володимира Барвѣньского.(19—?)

Пошукуеся въ дóмъ священичій

Женщины

якого небудь вѣку, котра умѣла-бъ удѣляти наукъ елементарныхъ и докладнои науки гры на фортепіянѣ для одной девятилѣтней дѣвчинки. 1189 (3—4)

Зголошеня прошу надсылати до о. Іоана Лопачиньского, пароха въ Высней, почта Стрѣлиска.

На вѣденьскóй всесвѣтскóй выставѣ отзначена 2 медалями поступу за 8 вылитыхъ и выставленыхъ дзвонóвъ для Votivkirche у Вѣдни. — На низько-австрійскóй выставѣ промыслово́й у Вѣдни 1880 отзначена золотымъ медалемъ.

Цѣс. кор. **надворна óтливарня дзвонóвъ и металю**

Петра Гильцера въ Винеръ-Найштадтъ

(Peter Hilzer in Wr.-Neustadt) 989 (20—24)

поручаеся для **замовленъ дзвонóвъ всякои величины и звучности.** За поперед означеный звукъ або чисто-гармонійный акордъ цѣлого подзвону гарантуеся.

Гармонійный подзвонъ дзвонóвъ припрестольныхъ съ чистымъ сильнымъ звукомъ коштуе:

Зъ срѣбно-бѣлого никлю:			Зъ альпаки и мосижу:		
1 подзвонъ съ 4 дзвониками		15 зр.	1 подзвонъ съ 4 дзвониками		10 зр.
1 „ „ 3 „		12 зр.	1 „ „ 3 „		8 зр.

Тая óтливарня существуе отъ 1838 року и доси выляла 3946 бóльшихъ дзвонóвъ зъ вагъ 1,080.370 килогр. — **Сплата также на раты.**

Найбóльшій складъ нотъ

до граня и до спѣву

НА ПРОДАЖЬ И ДО ПОЖИЧАНЯ.

НАЙСВѢЖѢЙШЙ НОВОСТИ

въ Читальни

ГУБРИНОВИЧА и ШМИДТА

1004 18—24 пóдъ зарядомъ

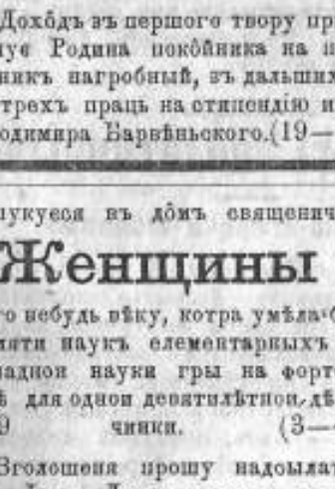
К. ВИЛЬДА

во Львовѣ,

улиця Академична ч. 3.

20 процентъ

за машину до шитя.

72 пейсатыхъ агентóвъ занялся черезъ цѣлый рóкъ по краю и предкладае нашой легковѣрной публикѣ машины до шитя на раты, блягуе при тóмъ своимъ жаргономъ, що то машины **оригинальй американьскій** и що тѣ машины получили на выставѣ амстердамскóй дипломъ почотный и т. д.

Все то фальшь и блага!

Але дячого тѣ агенты такъ неутомимо угаюютъ по краю и такъ блягуютъ? — бо дóстаютъ за то 20 процентъ отъ той квоты, котру пóдписано имъ на реверсѣ за машину.

Прошу почислити кóлько процентy платитъ нашъ бѣдный край лишь самымъ агентамъ машиновымъ.

Рахунокъ простый. Есть ихъ 7, кождый агентъ спродастъ рóчно черезъ свою блягу що найменше 50 машинъ, а пересѣчна квота спроданои машины 60 зр., а зъ тои квоты получае агентъ 20 процентъ.

Памятай поважаный читателю, що лишь та фирма може платити агентови 20 проц., котра дае дуже лихй машины за грубй грошй.

Такъ само дѣеся съ образами, годинниками и тысячами другихъ рѣчей.

Щобы разъ зробити конець такому страшному вымыскуваню нашои публики, постановивъ я отъ нового року держати на складѣ 3 роды машинъ до шитя Зингера, т. е. зъ трехъ рóжныхъ фабрыкъ по цѣнахъ найприступнѣйшихъ.

Машины Зингера нóжнй съ найнов. полѣпшенями по 68, 55 и 45 зр.

Машины Зингера ручнй по 48 и 38 зр.

Раты тыждневй 1 зр., мѣсячнй 3 зр., квартальнй 12 зр., готóвкою же о 10% дешевше.

ГВАРАНТІЯ 5 ЛѢТЪ.

Въ виду новои уставы промысловои, що якъ разъ вбóйшла въ житье, всяка зó стороны агентóвъ обѣцювана гварантія и направа устае.

Іосифъ Иваницкій механикъ и властитель торговлѣ машинъ. Львóвъ, готель Жоржа.

Принятй въ замѣну машины уживанй, отпродую по тóй самóй цѣнѣ по якóй я пріймивъ, т. е. ручнй отъ **3 до 12 зр.**, нóжнй отъ **5 до 15 зр.** 1156—27 ?

Выдавець **Иванъ Белей**. — За редакцію отвѣчае **Кирило Кахникевичъ**.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пóдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 111. Львôвъ, Вторникъ 25 вересня (7 жовтня) 1884. **Рôчникъ V.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ руских озпатъ) о 4-бй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей" выходитъ по 2 печат. арк ушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улица Галицкая.

Всѣ листы, посылки и реклимація належитъ пересылати пôдъ адресом: редакція и администрація „Дѣла" Ч. 44 ул. Галиция.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодинокое число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. бôдъ одного строчки печатнои.

Реклимація неопечатанй вôльнй бôдъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрація часописи „Дѣло" ул. Галиция, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло" для Австріи: для Россіи:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чвертъ року . . 3 зр. на чвертъ рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки": съ дод. „Библіотеки":
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр. на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чвертъ року . . 4 зр. на чвертъ рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року . зр. 2·50 на пôвъ року . . . 2 50кр.
на чвертъ року . зр. 1·25
Для Заграницы, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чвертъ року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр

☞ Съ днемъ 1 (13) жовтня починается IV-тый кварталъ сегорôчнои предплаты „Дѣла" и „Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей'. Усильно просимо П. Т. Предплатниковъ о поспѣшну высылку предплаты и о выровнанье залеглостей.

Бесѣда пос. Юл. Романчука

зъ 4 л. жовтня мотивуюча внесену новелю о языцѣ выкладовôмъ.)*

Высокій Соймe! Зô всѣхъ уставъ, якй коли небудь выданъ нашь соймъ краевый за 23 роки свого истнованя, устава о языцѣ выкладовôмъ въ школахъ народныхъ и середныхъ есть може найнещаслившѣйша. Почавши ôтъ ви верховнои засады, що о языцѣ выкладовôмъ въ школѣ публичнôй рѣшае не потреба людности, але тôлько воля того, хто школу удержуе, есть въ нѣй повно постановъ, котрй прямо супротивляются або засадничимъ устанамъ конституційнымъ, або державнôй установѣ шкôльнôй, обовязуючôй и въ нашôмъ краю, або засадѣ справедливости, або засадамъ педагогичнымъ, або иншимъ вымогамъ доброи устады.

И такъ, засадничй уставы конституційнй запоручаютъ кождому народови рôвноправность его языка въ школахъ и средства до просвѣчени себе въ своѣмъ языцѣ; наша устава краева такои рôвноправности не знае и средствъ такихъ не признае. Уставы засадничй вносятъ примусъ науки другого языка въ школахъ; наша устава той примусъ вводитъ. Устава шкôльна державна признае право рѣшати о выкладовôмъ языцѣ въ школахъ народныхъ власти шкôльнôй краевôй; наша устава краева тому, хто школу удержуе. Въ причины такихъ суперечностей въ самыхъ найголовнѣйшихъ основахъ сталося, що декотрй постановы нашои уставы краевои фактично стратили вже свою обовязуючу силу, бо знане рѣшенье трибуналу державного въ справѣ рускои школы народнои у Львовѣ зробило въ тôй уставѣ значный выломъ.

Але що галицка устава не згоджуеся съ уставами державными, се и не дивниця, бо она була выдана раньше ôтъ тамтыхъ уставъ. Я и не домагаюся повнои згôдности, бо не конче все то, що въ краевôй уставѣ инакше звучитъ, есть вже и лихе. Але далеко гôрше те, що наша устава краева супротивляеся засадамъ справедливости и засадамъ педагогичнымъ.

Засады справедливости вымагаютъ, щобы кожда сторона на рôвни була трактована, щобы кожда мала рôвне право. Засады педагогичнй вымагаютъ, щобы дѣти бодай початкову науку побирали въ тôй мовѣ, котрою говорятъ дома, котру найлѣпше знаютъ. Тая засада мае таку вагу, що н. пр. внесенье Качалы въ ческôмъ соймѣ, якъ панове знаете, ставляе ви навѣть по-надъ волю родичôвъ. Що наша устава краева не ôтповѣдае анѣ засадамъ справедливости анѣ вымогамъ педагогичнымъ, зараъ выкажу.

Постанова краевои уставы, що о языцѣ выкладовôмъ въ школѣ рѣшати мае тôлько той, хто школу удержуе, постанова, запôзнаюча те, що звычайно громада, удержуючи школу, рѣшае також сама о выкладовôмъ языцѣ въ школѣ. Поминаю, що въ громадахъ съ мѣшаною людностею рѣшенье може бути змѣнне пôсля хвилевого складу репрезентаціи громадскои, що тая постанова уставы може вносити шкôдливу агитацію и роздоръ въ громадѣ, але она також укорочуе звычайне права меншости, а въ декотрыхъ разахъ навѣть и права бôльшости, если, якъ то неразъ случаеся, репрезентація громадска есть выразомъ тôлько меншости въ якôйсь мѣсцевости. Въ наслѣдокъ тои постановы сталося такъ, що во всѣхъ мѣстахъ и мѣсточкахъ нашого краю Русины до сего року не мали майже анѣ одной школы съ выкладовымъ языкомъ рускимъ, хотяй въ многихъ мѣстахъ число Русинôвъ есть дуже поважне. Подамъ тутъ для прикладу декотрй данй, вынятй въ урядовыхъ выказôвъ, а взначую, що число людности обрахованье есть не пôсля обряду, але пôсля языка домашного, хотяй такій обрахунокъ есть для Русинôвъ далеко некористнѣйшій и хотяй тій выказы о языцѣ домашнôмъ за-для звѣстного способу, въ якій переводилася въ декотрыхъ сторонахъ остатня конскрипція, не даютъ все вѣрного образу.

Отже до недавна 6.277 львôвскихъ Русинôвъ не мало анѣ одной школы, и до нынѣ не маютъ анѣ одной школы 5.144 Русинôвъ тернопôльскихъ, 4.369 Русинôвъ коломыйскихъ, 4.046 дрогобыцкихъ и т. д. Кожде въ тыхъ мѣстъ мае правдѣ и по кôлька школъ — але тій всѣ школы суть польскй! Въ декотрыхъ въ сихъ мѣстъ, н. пр. въ Дрогобычи, Русины числомъ навѣть переважаютъ властиву людность польску, а тôлько длятого выходитъ число Полякôвъ бôльше, що до нихъ враховуютъ по бôльшôй части и Жидôвъ, хотяй звѣстно, що не многй Жиды въ домашнôмъ житю польского языка уживаютъ, не всѣ его и знаютъ, а въ многихъ сторонахъ, особливо полудниево-заходныхъ, богато Жидôвъ власне, крôмъ свого жаргону, тôлько рускій языкъ знае. Але е ще и такй мѣста, и то зô значною людностею, де Русинôвъ самыхъ есть бôльше, якъ всѣхъ иншихъ народностей разомъ. Такъ н. пр. въ Городенцѣ на 10.011 душь есть 5.340 Русинôвъ, а тôлько 4.671 Полякôвъ, Ôрменъ, Жидôвъ и Нѣмцѣвъ разомъ. Въ Яворовѣ на 9.058 душь есть 4.686 Русинôвъ, а тôлько 4.372 всѣхъ иншихъ народностей. А однакъ и въ Городенцѣ и въ Яворовѣ суть школы тôлько польскй, а съ рускимъ языкомъ выкладовымъ нема анѣ одной клясы!

Въ наслѣдокъ теперѣшнои уставы о языцѣ выкладовôмъ сталося дальше, що на 180 школъ 4- або бôльше-клясовыхъ, котрй въ р. 1883 були въ нашôмъ краю, Русины не мали анѣ одной школы, на пôдставѣ сеи уставы заложеной, а мали тôлько одну школу въ доброи волѣ министерства, школу вправъ при семинарiи учительскôй у Львовѣ.

Такъ стоитъ справа зô школами народными. Пригляньмося теперь школамъ середнымъ. Поминаю школы реальнй, котрыхъ въ краю мало и котрй знаходятся въ неустаннôй декаденціи, поминаю и семинарiи учительскй, для котрыхъ е окремй приписы; а говорити буду тôлько о гимназіяхъ.

Въ нашôмъ краю въ р. 1883 було 24 гимназій съ 283 клясами. А що въ цѣлôмъ краю есть людности, пôсля остатнои конскрипціи, 5,938.000 душь, то припадае 1 гимназія на 247 тысячь, а 1 гимназіяльна класа на 21 тысячь людности. Если важимо, що людности польскои есть 3,058.000, людности рускои 2,550.000, а людности нѣмецкои 324 000, то на пôдставѣ числа людности повинно-бы бути гимназій съ польскимъ языкомъ выкладовымъ $12^1/_2$ съ 146 клясами, съ рускимъ языкомъ 10 съ 122 клясами, съ нѣмецкимъ $1^1/_2$ съ 15 клясами. Однакожь de facto есть гимназій польскихъ 21 съ 245 клясами, гимназій рускихъ тôлько 1 съ 10 клясами, а нѣмецкихъ 2 съ 28 клясами. Если-бъ мы навѣть взяли за пôдставу не число людности, але число ученикôвъ, що ходитъ до гимназій, то на 10.530 всѣхъ ученикôвъ припадало въ 1883 роцѣ на 1 гимназію 439 а на одну класу зверхъ 37. А що ученикôвъ Полякôвъ було 7.997, Русинôвъ 1.811, а Нѣмцѣвъ 710, то на тôй пôдставѣ повинно бъ бути польскихъ гимназій зверхъ 18 а клясъ 215, рускихъ гимназій зверхъ 4 а клясъ 49, нѣмецкихъ зверхъ $1^1/_2$ а клясъ 19. — Отже бачите, панове, яку криву заподѣяла тая устава рускôй народности, якъ дуже Русины черезъ ню упослѣджений не тôлько насупротивъ польском, але також насупротивъ нѣмецкои людности.

Не дивно отже, що тая устава вызвала велике супротивленье въ нашôмъ краю межи рускимъ народомъ; протестували противъ неи и все протестуютъ рускй послы въ соймѣ и въ радѣ державнôй; протестувавъ и протестуе рускій народъ на народныхъ вѣчахъ; протестувала и протестуе вся руска праса; протестувати муситъ кождый Русинъ, котрый любитъ свою рôдну мову. Тая устава родитъ и все родити буде вѣчне незадоволенье и розъярене въ народѣ и роздувати поломѣнь незгоды въ краю.

Такій станъ рѣчей не тôлько невносный для Русинôвъ, але ôнъ не може бути пожаданый и для краю и для цѣлои державы. Щобы отже зарадити бодай въ частинѣ деякимъ найбôльшимъ шкôдливостямъ теперѣшнои уставы, уложивъ я новелю, котру панове маете передъ собою. (К. 6.)

*) Въ новели п. Романчука умѣщенôй въ цѣлости въ послѣднôмъ (110) ч. „Дѣла" закралася одна похибка, котру задля важности предмету мусимо спростувати. Реченье: „если-жъ тôлько одна есть школа съ рôвнорадными клясами, то въ *рôвнорядной класѣ* языкомъ выкладовымъ мае бути языкъ другои народности". Замѣсть „въ рôвнорядной класѣ" повинно бути „въ рôвнорадныхъ клясахъ". Такожь въ реченю: „Высокій Соймъ зволитъ ласкаво ухвалити" — слова „*ласкаво*" нема въ текстѣ п. Романчука.

Двѣ интерпеляціи п. Н. Сѣчиньского.

I.

Въ справѣ жандармôвъ въ Копычинцяхъ.

Зваживши, що забезпеченье житя людей — то першій обовязокъ державы;

зваживши, що безпеченьство житя обывателѣвъ краю загарантовае выразно постановою конституціи;

зваживши, що службова инструкція обовязуе жандармôвъ, яко сторожѣвъ безпеченьства публичного житье людске цѣнити, тримаючись засады, що порядокъ для людей а не люде для порядку;

зваживши, що доевѣдченя въ остатныхъ лятъ учатъ, що жандармы часомъ легкомысно уживаютъ противъ людей стрѣльного оружія;

зваживши именно, що при збѣговиску въ Копычинцихъ на дню 11 мая с. р., — выкликанôмъ нетактомъ и провокацію самыхъ жандармôвъ, — жандармы трехъ людей застрѣлили, а одного, котрый, якъ розправа въ Тернополи выказала, найменшого не бравъ удѣлу въ збѣговиску, тяжко пострѣлили;

зваживши въ конець, що тая-жъ розправа выказала, а вердиктъ судiвъ присяглыхъ ствердивъ, що анѣ розруху, анѣ збѣговиска, анѣ опору чиного въ стороны людей не було, а самъ пасивный опôръ не дававъ жандармамъ права до людей стрѣляти, а що найбôльше, не було потребы стрѣляти, — запытуемо Выс. Правительство, що замѣрае учинити, щобы провинившй жандармы вôстали укараній и щобы на будучность житье людске въ конституційнôй державѣ не було зависиме ôтъ гумору и фантазіи сторожа безпеченьства, котрого интелигенція часомъ не дорôвнуе власти ему данôй?

И. Сѣчиньскій. — Романчукъ. — Качала. — Бережницкій. — Лѣниньскій. — Антоневичъ. — Охримовичъ. — Вайгартъ. — Янко. — Романовичъ. — Билиньскій. — Сѣнгалевичъ. — Плавицкій. — Ад. Сапѣга.

II.

Въ справѣ нетыкальности посольскои.

Пôсля §. 2 уставы въ 23 жовтни 1861 р. нѣякій членъ краевои репрезентаціи не може бути судово переслѣдованый безъ позволени Сойму. Мимо того ц. к. окружный судъ въ Тернополи, доручивши дня 20 вересня с. р. вже пôдъ часъ сесіи соймовои послови Сѣчиньскому завôзванье, щобы въ цѣли переслуханя якô обжалованый ставився въ слѣдчôмъ судѣ, съ погрозою примусовои приставы, — мимо, що посолъ Сѣчиньскій покликувася на нетыкальность посольску, мимо того, що притомный тому ц. к. судія Кравичъ потвердивъ посольске достоиньство посла Сѣчиньского, — ц. к. судія слѣдчій Терлецкій (Полякъ — *Ред.*) приступивъ до переслуханя посла Сѣчиньского, а тымъ самымъ доконавъ актъ судового переслѣдуваня, чимъ нарушивъ обовязуючу уставу, а що важнѣйше, достоиньство репрезентаціи краю.

Зъ того поводу запытуютъ Ексцеленцію, п. комисаря правительственного:

1) Чи ему вѣдомый той случай якрасного нарушеня уставъ о нетыкальности посольскôй?

2) Въ якій способъ Выс. Правительство схоче дати правну сатисфакцію оскорбленому достоиньству посольскому и нарушеному праву, а заразомъ запобѣгчи разъ на завсѣгды ôтновѣ такихъ случаѣвъ?

Инх. Сѣчиньскій. — Оттонъ Гавзнеръ. — Вайгартъ. — Качала. — Плавицкій. — Щ. Билиньскій. — Смаржевскій. — Мадейскій. — Сѣнгалевичъ. — Антоневичъ. — Охримовичъ. — Лѣниньскій. — Бережницкій. — Лазарскій. — Романчукъ.

Прим. Редакціи. О. Сѣчиньского переслухувавъ судія Терлецкій яко обжалованого въ справѣ ôткрытя читальнѣ въ Пронятынѣ. Ворогы просвѣты народнои заденунціювали о. Сѣчиньского и другихъ Русинôвъ зъ Тернополя, бувшихъ на тôмъ открытю, що чи то въ промовахъ чи въ ôтчитѣ допустилися чогось противзаконного. Правда выйде, якъ олива, на верхъ, а тогды денунціянты будутъ посрамлены, дарма, що имъ такій „Kurjer Lwowski" п. Ревакôвича дае притулокъ. Зъ кôлькохъ вже случаѣвъ бачимо, що „Kurjer Lwowski" зачинае бути прибѣжищемъ денунціянтôвъ. „Kurjer Lw." причинився до процесу Романôвского, вмѣшавъ найчестнѣйшихъ людей, бувшихъ на ôткрытю читальнѣ въ Романовѣ, — а теперь якъ поступивъ собй огидно съ посломъ о. Сѣчиньскимъ, то соромъ и згадувати. Тôлько такъ дальше, mily Kurjerku!

Бесѣда пос. о. Сѣчиньского

зъ 3 л. жовтня въ справѣ каръ за непосыланье дѣтей до школы.

Высокій Сойме! Годжуся на внесенье Вп. п. референта и на мотивы имъ наведенй, — мушу однакъ звернути увагу Выс. Палаты на те, що дѣйстно не тôлько въ окрузѣ Новоторжескôмъ, але загально всюды бодай у всходнôй Галичинѣ пануе така практика, що кары за непосыланье дѣтей до школы вплываютъ до окружного фонду и бываютъ администрованй яко власность окружного фонду шкôльного. Пытанье, чи мае рацію той, хто интерпретуе уставу такъ, що грошевй кары, котрй пôсля арт. 15-го тит. II-го маютъ вплывати до фонду мѣсцевои рады шкôльнои, належатъ також до титулу доходôвъ, — по мысли законодавця для мене розвязане, бо кары за непосыланье дѣтей до школы я розумѣю яко *выраз примусу шкôльного*, а яко такй не можутъ мати рубрики съ певною цифрою и не можна ихъ звати постояннымъ доходомъ (жереломъ для удержаня учителя). Отже устава, постановляючи въ арт. 23-тôмъ, що „доходы мѣсцевй, призначенй на платы учителѣвъ", повинни бути до окружныхъ радъ шкôльныхъ ôтсыланй, — не того хоче, що гр. Бадени; не о цѣлôмъ фондѣ шкôльнôмъ лучно съ тыми карами грошевыми въ тôмъ артикулѣ бесѣда.

Зазначивши се, звертаю увагу Выс. Палаты на те, що въ шкôльнôмъ окрузѣ Тернопôльскôмъ взято пôдъ особливѣйшу опѣку тій кары за непосыланье дѣтей до школы яко выдатне жерело доходôвъ. Знаю громады, котрй платятъ величезнй сумы за непосыланье дѣтей до школы и скажу вамъ, панове, що тамъ така упровадилася практика, що тыхъ каръ не накладае мѣсцева рада шк., якъ того вымагае устава, але самъ инспекторъ (*звѣстный*

Михаловскій) накладае, не пытаючи рады мѣсцевои, а навѣть розпорядивъ бувъ въ мартѣ, щобы зарядъ школы пересылавъ просто до него выказы тыхъ родичѣвъ, що не посылаютъ дѣтей до школы! Отже въ Тернополи зроблено въ того выразу примусу — жерело фискализму и Тернополь — що такъ скажу — бичуеся тыми фондами, бажаючи очевидно, щобы тыхъ каръ якъ найбольше вплывало. Маю передъ собою доказъ того, що говорю: маю письмо зъ 7 серпня 1884 р. въ окружнои рады школьнои въ Тернополи и прошу послухати, що въ томъ письмѣ пише инспекторъ до громады Черниховцѣ. Ото пише онъ, щобы стягнути кары залеглѣ, въ роцѣ 1877 вже яко залеглѣ уважанѣ.

Чи-жъ то не войшло до . . . . . , але вздержуся огъ конечнои назвы, на яку заслугуе таке поступованье, а скажу только: чи тая кара, за рокъ 1875, 1876 и 1877 наложена и нынѣ стягнена, отповѣдае цѣли грошевои кары за непосыланье дѣтей до школы? Чи можна назвати се выразомъ примусу школьного? Есть се *новый помыслъ на ратованье непорядковъ въ финансахъ окружнои рады школьнои!* (*Сенсація.*)

Въ сумарію школъ реорганизованыхъ и доходовъ та выдатковъ Тернопольскои рады школьнои окружнои на рокъ 1884 читаю, що доходы, дарунки и кары выносятъ 315 зр., а я скажу, що сусѣдна моя громада заплатила 76 зр., а въ Тернопольскомъ окруѣ школьномъ, до котрого належатъ повѣты Збаражскій и Скалатскій, ноторичною есть рѣчею, що въ Скалатскомъ и въ части повѣта Збаражского дуже слаба фреквенція дѣтей. П. инспекторъ Михаловскій, користаючи въ того, стягае величезнѣ сумы въ громадъ — и смѣю твердити, що въ томъ сумарію певно только черезъ помылку поставлена квота 315 зр. (*Знакуща веселость въ палатѣ*).

Я виненъ панамъ выясненье, що посля мого погляду поводуе тернопольску раду окружну, що въ таку опѣку взяла тіи кары и що въ роцѣ 1884 пригадала собѣ, що затверджена розпорядженьемъ зъ 26 мая 1877 р. кара 50 зр. не стягнена. Я толкую се такъ, що мы всѣ завинили: и я и вы, панове, обкроюючи торбчными ухвалами школьный буджетъ, а при томъ напираючи на краеву раду школьну, щобы отъ окружныхъ радъ зажадала зложени рахунковъ. Здаесь менѣ, що ось тутъ лежитъ причина того лиха. Фактомъ есть, що Тернопольска рада шк. окружна до нынѣ не зложила рахунковъ. Теперь, коли вже до неи прійшовъ семый ургенсъ, впала на мысль, що откривався жерело, котрымъ буде можна тіи „недокладности“ чи „недоборы“ — наслѣдокъ того ославленого „непорядку“ — полатати або бодай загладити. Я бачу въ томъ поступованю рады окружнои фискализмъ и родъ комунизму, а боюсь и одного и другого: фискализму боюся давтого, бо дуже глубоко завырае въ кишенѣ нашого хлопа, а комунизму давтого, бо забирае отъ ощадныхъ и дае марнотратнымъ!

Годжуся и съ мотивами подъ несеными референтомъ и кажу: буду голосувати за тымъ, щобы краева рада шк. не только до Нового Торгу, але до всѣхъ окружныхъ радъ шк. отнеслася съ поученьемъ, що кары за непосыланье дѣтей до школы — суть власностею мѣсцевого фонду школьного. Кажу: „съ поученьемъ“, бо и мавъ довгу диссертацію съ инспекторомъ Тернопольскимъ, котрый хотѣвъ мене переконати, що тіи кары — власность окружного фонду школьного.

Хотѣвъ-бы я ще одного — хоть оно теперь не на часѣ и въ томъ предметѣ поставлю особне внесенье, — а именно, щобы той варядъ, — о якомъ устава школьна въ арт. 20 томъ въ послѣдномъ уступѣ повѣдае, що „мѣсцевыми фондами школьными мае заряджувати мѣсцева рада шк. подъ надзоромъ и контролею окружнои рады школьнои“, — дѣйстно перейшовъ въ руки мѣсцевыхъ радъ, щобъ они завѣдували тымъ фондомъ. Голосно тутъ сказано, и мы всѣ не встыдались того сказати, що окружнѣ рады шк. такъ вле администрували фондами и рахунки ихъ були такѣ недокладнѣ, якъ коли-бъ администрувавъ найгоршій войтъ въ найгоршой громадѣ и при найгоршомъ писари. Зъ тои причины невгоджуся на те, щобы тіи вле администруючѣ рады администрували також фондами мѣсцевыми, належачими до громадъ. Я хотѣвъ-бы, щобы мѣсцена рада школьна администрувала сама своими фондами, не призначеными на платню учителѣвъ, подъ надзоромъ окружнои рады шк. Въ арт. 21 уставы читаю: „На якійсь часъ можна отнати мѣсцевой радѣ шк. администрованье фондомъ мѣсцевымъ“, — на томъ артикулѣ основуе окружна рада свое право администрувати мѣсцевыми фондами, повставшими въ карѣ. Отже я бажаю, щобы той часъ скончився рѣвночасно съ закончень емъ тои запутанины рахунковои, котра загнѣздилася въ бюрахъ окружнои рады школьнои. Администрація мѣсцена дешевша и безпечнѣйша, а впрочемъ се лежитъ також въ интересѣ повагы окружныхъ радъ школьныхъ.

Загальнѣ Зборы
общества им. Качковского въ Тернополи.

(Кореспонденція „Дѣла“)

(*Конецъ.*)

Съ концемъ червня задумали тутешнѣ Русины устроити подчасъ выставы краевои великій концертъ, въ котрого доходъ мавъ бути призначеный на внутрѣшне устроенье „Руской Бесѣды“ а не на „Народный Домъ“, якъ голосивъ и голоситъ „Н. Проломъ“ не знати на якій подставѣ. Въ тои цѣли проф. Барвѣньскій удавався въ липни до Вир. о. Павликона, щобъ п-на Павликовна вволила взяти участь въ концертѣ, котрого устроеньемъ приобѣцявъ занятись проф. Вахнянинъ. Крыл. Павликовъ не давъ рѣшучого приречени, однакъ выразивъ бажанье, щобъ день концерту вызначено на часъ зборовъ общ. Качковского, котрѣ маютъ въ осени отбутися въ Тернополи. Въ першой половинѣ серпня спросивъ о. Фортуна оставшихъ-ся подчасъ ферій въ Тернополи Русиновъ въ комнатахъ „Рус. Бесѣды“ для нарады въ сѣй справѣ. Зобраній згодились на те, щобъ зборы общ. Качковского отбулись 29 л. вересня, и въ той цѣли выбрано комитетъ, котрый мавъ занятись подготовленьемъ всего, що треба для зборовъ общества. До комитету увойшли: о. Фортуна яко голова и пп. Романъ Бачиньскій яко заступникъ, Гдуля яко секретарь, а дальше о. Копытчакъ, о. Игнатій Левицкій, пп. Загайко и Гецѣвъ. Устроеньемъ концерту мала занятись „Руска Бесѣда“, а взглядно ей концертовый комитетъ на доходъ и ризико товариства „Рус. Бесѣда“. Комитетъ общ. Качковского зобрався небавомъ на засѣданье (однакъ о. Фортуна вже не являвся больше на засѣданя) и на першомъ засѣданю обговорювано справу найму салѣ на зборы, справу розльоковання привѣзжихъ членовъ, позаякъ для выставы надѣвався великого въѣзду и порушено також, яка мала-бы бути програма зборовъ. Однакъ на письмо, выслане п. Ром. Бачиньскимъ въ той справѣ до Львова довго не було отповѣди зъ центр. выдѣлу, хоть о рѣшеню того-жь була згадка въ часописяхъ. Зъ письма, надосланого по довшомъ выжиданю, дѣзнався комитетъ тутешный, що на салю буде присланый задатокъ, що общество зъ взгляду на великій кошты не може на себе брати умѣщеня участниковъ и о томъ кождый самъ мае подумати, а наконець, що програму уложитъ самъ выдѣлъ центральный. Такимъ способомъ комитетъ не бувъ уповажненый занимативсь умѣщеньемъ привѣзжихъ членовъ, бо такъ зарядивъ центр. Выдѣлъ. Въ половинѣ вересня, коли „Руска Бесѣда“ вже поробила деякій приготовленя до концерту и взаангажувала деякій силы, удався проф. Барвѣньскій до Львова, щобъ порозумѣтись остаточно що до програмы и участи проф. Вахнянина якъ и п-ны Павликовои. Однакъ отъ проф. Вахнянина дѣзнався, що онъ и его товаришѣ не могли-бъ прибхати на вечѣрный концертъ абсолютно, а на усильнѣ домаганя прирѣкъ хиба поранокъ музикальный устроити. Съ самъ проектомъ удався п. Барвѣньскій до крыл. Павликова яко съ проектомъ а не готовымъ рѣшеньемъ, отже не розумѣемо, якъ можна було се оголошувати въ часописяхъ и мистификувати публику а потомъ звалювати вину на „Руску Бесѣду“. Дочка о. Павликова откавувалась отъ участи въ Тернопольскомъ концертѣ, а коли ще о. Павликовъ заявивъ, що онъ имовѣрно не прибде на зборы, отже тогды и п-на Павликовна не могла-бъ ѣхати до Тернополя и тамъ выступати, — рѣшивъ комитетъ концертовый „Рускои Бесѣды“ на теперь понехати гадку устроени концерту, тымъ больше, що поранокъ музикальный не обѣцявъ успѣху зъ взгляду на мѣсцевѣ отношеня, а прибздъ п-ны Павликовнои яко головнои силы бувъ зовсѣмъ неповный. О томъ рѣшеню донесено до центр. Выдѣлу общества им. Качковского и до крыл. Павликова, такъ що можна було завчасу спростувати въ „Словѣ“ и „Н. Проломѣ“ ошибочно подану вѣсть о поранку музикальномъ. Съ центр. Выдѣломъ зносився майже отъ самого початку приготовлень до зборовъ аижь до конця п. Романъ Бачиньскій. Однакъ Выдѣлъ або не отповѣдавъ зовсѣмъ на его письма, повереставши на самомъ рѣшеню справы, або на руки о. Фортуны, котрый письмъ тыхъ не подававъ до вѣдомости комитету и самъ нѣчого въ своеи стороны не заряджувавъ, а комитетъ мусѣвъ доперва вычитавши въ часописяхъ о якомъ рѣшеню, дотыкаючомъ зборовъ Тернопольскихъ, черезъ особы бливше о. Фортуны поставленѣ довѣдуватись, чи и що прійшло зъ центр. Выдѣлу. Такимъ способомъ все проволѣкалось и опбвнювалось.

Щобы не переминула безслѣдно така случайность, якъ больше згромадженье рускои публики, для скрѣпленя рускаго духа, постарався п. Бачиньскій въ порозумѣню съ иншими тутешными Русинами и дирекцією рускаго театру, щобъ пополудни було дане оригинальне представленье поучаюче, именно для селянъ, замѣсть концерту, котрого устроенье оказалось неможливымъ, але съ жалемъ сказати мусимо, що тыхъ власне дуже мало було въ театрѣ, котрѣ нарѣкали, що не мають чимъ заповнити пополудня, хоть на зборахъ обвѣщене було представленье. Случилось однакъ, що п. Бачиньскій мусѣвъ выѣхати 28 л. вересня на весѣлье свого брата, а хоть предсѣдатель и цѣлый комитетъ бувъ въ мѣсци и могъ дальше дѣлати для приготовленя зборовъ, однакъ п. Бачиньскій упросивъ члена комитету о. Игнатія Левицкого, звѣстного зъ свого красомовства, щобы повитавъ зборъ въ имени мѣсцевого комитету и щобы постарався о ладъ въ сали театральной, де мали отбутися зборы. Чому о. Левицкій не повитавъ зобраныхъ членовъ именемъ комитету, ци може уважавъ достаточнымъ коротеньке промовленье о. Фортуны, — сего мы не знаемо и объ сѣмъ могъ п. Марковъ дбзнатися отъ о. Левицкого. Але, що сали була незаметена и що годину треба було замѣтати, се вже певно не вина анѣ о. Левицкого анѣ комитету, лишь неточность служащого. Впрочемъ такій пріятности случаются и у Львовѣ; а именно въ р. 1873 на одныхъ вечерницяхъ въ „Народномъ Домѣ“, де прецѣ Русины суть господарями своеи хаты, розпочалося замѣтанье, коли вже публика почала сходитись Що-жь дивного, що тутешна сали, до котрои Русины мусятъ впропускатись, була ще не метена. Може однакъ бути, що не сподѣвався, що бъ богослуженье такъ скоро скончилося, бо и деякій мѣсцевій и замѣсцевій Русины, прійшовши до церкви о $8^3/_4$ год. рано, не застали вже службы спѣваюи. Для чого о. Фортуна такъ скоро справився, се вже не наша рѣчь судити. Рбвно-жь годѣ винувати комитетъ за те, що о. Фортуна волѣвъ спѣвати службу съ дикомъ, якъ съ хоромъ. Се вже була рѣчь о. Фортуны яко приходника и головы филіи им. Качковского зарядити все, що потреба для величавости богослуженя, а се було для него тымъ лекше, що мае до розпорядимости мѣщаньскій хоръ, съ котрымъ часами ѣздитъ навѣть по селахъ. Такъ само могъ о. Фортуна запросити сусѣдныхъ священиковъ до соборнои службы — се рѣчь священодѣйствуючого. Такъ само годѣ винувати комитетъ, що до церкви прійшло лишь до 60 людей и то самыхъ чужихъ. Членовъ мѣсцевыхъ общество им. Качковского мае мало, тай они впрочемъ знали о богослуженю, а що не прійшли, то за се на нихъ самыхъ спадае отвѣчальность. А вже зовсѣмъ смѣшно, що пп. Марковъ, Мончаловскій, Лабашъ и имъ подобнѣ надѣялись якоись остентаційнои стрѣчи и бажали, щобъ Тернопольскій Русины выглядали ихъ мовь-бы „китайцевъ або готентотовъ“! Ся „нелюбопытность“ мабуть найбольше розчарувала ихъ и се вызвало таку завяту злобу, бо не досыть, що на зборѣ такъ безтактно накинулись передъ лицемъ селянъ на Тернопольскихъ Русиновъ и „Руску Бесѣду“ и не дались успокоити выясненіями о. Копытчака, але вѣрнѣ своѣй засадѣ audacter calumniare продовжали свое дѣло въ комнатахъ „Народнои Торговлѣ“, здержуючи прибжихъ, щобъ не посмѣли загостити до „Рускои Бесѣды“.

Марный нашъ трудъ, панове, всѣяти „плевели“ на нашу руску ниву. „Руска Бесѣда“ перебула вже тяжку пробу, на яку ей наразили патріотники польскій при ей заснованю, не вспѣе и ваша злоба „проломити“ тыхъ рядовъ, въ якій влучилися всѣ Русины мѣсцевій и окрестного Подоля!

Переглядъ часописей.

(*Внесенье п. Романчука и отзывы о немъ польскихъ дневникахъ.*) Чимъ горщокъ накипитъ, тымъ и черепки чути. Въ такомъ положеню находятся и нашій галицкій Поляки, коли дѣло дойде до школъ. Отъ такъ давного часу привыкли они уважати школу ареною политичныхъ експериментовъ и демонстрацій, що теперь майже и подумати собѣ не можутъ справы школьнои безъ примѣшки политыки. Що больше, справа школьна яко така для нихъ майже не истнуе; есть она только прозорчастою оболочкою, подъ котрою основнымъ тягомъ тягнеся политыка.

О правдѣ и силѣ тои привычки мали мы случайность переконатися и при внесеню п. Романчука о рбвноправности рускои мовы въ галицкихъ народныхъ и середныхъ школахъ. Внесенье те само по собѣ такъ скромне и такъ дробій модификаціи впроваджуе въ обовязуючой доси уставѣ, що належало-бъ его радше уважати голосомъ педагога, консерватиста, котрый видитъ сповиненымъ поправити деякій другорядній хибы въ истнуючой системѣ, але самои системы не тыкае, — нѣжь объявомъ межинародныхъ змагань въ Галичинѣ. Внесенье п. Романчука яко таке (т. е. абстрагуючи его бесѣду, выголошену въ соймѣ при его мотивованю) зовсѣмъ не есть выразомъ принципіальныхъ домагань Русиновъ на поли школьництва, але есть только однымъ крокомъ, змагаючимъ до загороджена воротъ надужитимъ та агитаціямъ политичнымъ на поли школьництва, нормуючи поступованье властей въ такихъ разахъ, въ котрыхъ дотеперѣшна устава оставляла после самоволи або антипатіямъ межиплеменнымъ. Межь тымъ газеты польскій ще передъ выголошеньемъ бесѣды п. Романчука постаралися его внесенію надати барву широко-политичну, роздути его значенье на цѣлый край, бо навѣть поза его границѣ, выкористуючи самъ фактъ поставленя и повертя такого внесеня для себе въ способбъ досыть забавный и кидаючій досыть неподхлѣбне свѣтло на ихъ власне дотеперѣшне поступованье съ Русинами. „Въ внесеню тбмъ — пише „Nowa Reforma“ въ ч. 230 — отае передъ нами питанье вже не только школьне и дидактичне, але й національне, политичне въ широкомъ значеню того слова. Цѣль его есть здобути для рускои мовы ширшій нѣжь доси просторъ въ школахъ народныхъ и середныхъ, яко для языка выкладового чи то въ цѣлыхъ окремыхъ школахъ, чи також въ клясахъ паралельныхъ.“ Очевидно „N. Ref.“ не выразне бливше тыхъ своихъ словъ: „ширшій нѣжь доси просторъ“; чи то значитъ, що внесенье Романчука домагаесь больше, нѣжь признано Русинамъ основною уставою конституціяною, чи больше, нѣжь признала имъ устава краева, чи только больше, нѣжь дае имъ на дѣлѣ польскій шовинизмъ?

„Nowa Reforma“ признае и сама, що внесенье п. Романчука „захвуе дотеперѣшну засаду устави краевои зъ д. 28 серпня 1867 яко едино справедливу и раціональну (? якъ сказано, „N. Ref.“ писала свою статію не знаючи ще бесѣды пос. Романчука, въ котрой той выступивъ именно противъ засады устави краевои, называючи ей кривдячою!) — а жадае только певныхъ модификацій при увзглядненю меншости“, — але про то дальше съ омѣлымъ серцемъ пускаеся на широке поле выводовъ политичныхъ. „Побочь сеи принципіальнои, правнои стороны важній взгляды политичній промовляютъ за тымъ, щобы польска большость соймова приняла те внесенье щиро, охотно, безъ опозицій. Всѣ найкрасшій фразы о поеднаню съ Русинами не здадутся нѣ на що, коли не будутъ повертй дѣлами. До такого дѣла (?) отвирае намъ поле внесенье п. Романчука. Отъ часу великихъ въ соймѣ борбъ межинародныхъ, отъ ухваленя устави о языцѣ выкладовомъ и заведеня рады шк. краевои заняли Русины въ соймѣ таке становище, котре робило неможливою волю згбдливу акцію(?). Всему перешкоджували, всему перечили. Теперь послы рускій цѣлковито змѣнили тактику, въ працяхъ соймu и комисій беруть дѣяльну участь, въ справахъ добра краю голосуютъ разомъ съ большостею. Ставлячи внесенье въ справѣ языковой, котра имъ найбольше лежитъ на серци, доказуютъ, що рѣшучо хотятъ зойти зъ дороги безплодныхъ рекриминацій и жалѣвъ, а ставляти жадана справедливѣ, котрѣ-бы соймъ могъ оцѣнити и увзглядниги. Есть то дорога отъ дотеперѣшнои безвзглядно лѣпша. Тожь бажаемо щиро, щобъ внесенье те сталося выходною точкою для ширшои згбдливои акціи. Бажаемо, щобъ соймъ вдоволяючи на тбмъ поли бажана Русиновъ переконавъ ихъ, що не поза-краемъ, не у панславистовъ россійскихъ анѣ у централбвъ вѣденьскихъ шукати имъ опоры для своихъ змагань народныхъ, але въ краю, у себе и у тыхъ братовъ польскихъ, съ котрыми такъ довго зъ чужои (sic!) намовы воювали.“

Якъ бачимо, „Nowa Reforma“ досыть гарно зачинае ту „згбдливу акцію“, — зачинае отъ того, що уважае цѣлу дотеперѣшну акцію Русиновъ яко дѣланье невласновольне, а походяче только зъ чужои намовы, очевидно зъ намовы панславистовъ россійскихъ! Значится, всѣ тѣ аргументы, якѣ доси Русины выводили противъ злополучно пануючои у насъ hierarchii społecznej и всѣ тѣ ненайчистѣйшои подобы факты, котрыми та іерархія зазначила свое пановане, все те були только подшепты россійскихъ панславистовъ, а Русины всѣхъ отѣнковъ були только голосовою трубою при устахъ Каткова и Аксакова? И якъ гарно пбсля такои невинной инсинуаціи звучатъ дальшій слова „N. Reformy“! „Бажаемо, щобъ милюны Русиновъ закордоновыхъ могли порбвнати поступованье Россіи съ поступованьемъ польскои бо́льшости въ Галичинѣ и щобъ те порбвнанье выпало на нашу користь!“ „N. Ref.“ бажае того, — значитъ порбвнанье дотеперѣшного поступования Поляковъ съ Русинами въ Галичинѣ навѣть пбсля ей поглядбвъ не выпадало на користь Поляковъ! А коли такъ, коли Поляки самій, яко партія пануюча и активна въ краю, доси не можутъ похвалитися своимъ поступованьемъ съ Русинами навѣть въ порбвнаню до чиновниковъ абсолютнои державы, то яке-жь серіозне значенье

мас бесѣда о невгодливости Русиновъ и о подшептахъ россійскихъ панславистовъ?

Що внесенье п. Романчука есть справою чисто краевою и чисто школьною, що не есть оно подставою, на которой-бы Поляки могли для себе будувати якій небудь политичній плянъ на тему „згодливои акціи“ и „приеднанія Русиновъ закордоновыхъ“, — се почуває „Kurjer Lwowski“, который въ ч. 278 ось якъ о томъ внесеню отзываєся: „Зъ становища руского мы надѣялись дальше идучого внесеня, а именно жадання по мысли програмы гр. В. Дѣдушицкого, що мова руска повинна мати право не только выкладовои тамъ, де находится отповѣдне число ученикивъ до заложеня окремои школы або паралельки, але такожъ право бути обовязковымъ предметомъ науки въ школахъ публичныхъ Галичины, такъ само якъ обовязковою есть мова польска.“

Що п. Романчукъ такого внесеня не поставивъ, се по нашой думцѣ есть именно найлѣпшою ознакою того, що онъ не хотѣвъ своему внесеню надавати окраски политичной. Подумаймо собѣ лишень, якій крикъ подняли-бы польскій шовинисты, коли-бъ Русины забажали „polskim dzieciom“ накинути яко предметъ обовязковый „chłopską ruską mowę“! Коли Поляки такъ дуже бажаютъ переведеня рѳвноправности и згодливои акціи, то нехай-же самій поставлятъ и ухваляти таке внесенье; поставленье сего особливо належало-бъ именно до гр. В. Дѣлушицкого, котрый недавно въ Станиславовѣ проклямувавъ его яко одну зъ точокъ своеи програмы. Prima charitas ab ego, и для того Русины зовсѣмъ справедливо стараютъ насамперед по можности обезпечити и здобути для своихъ, рускихъ дѣтей можность побирати науку на рѳднѳй мовѣ. Коли Поляки почуваются до того, що й польскимъ дѣтямъ не зле було-бъ навчитиси рускои мовы, то нехай внесутъ се отъ себе. Русины певно не будутъ тому противній.

ДОПИСИ.

Зъ провинціи.

(*Нетерпимость польска. Патріярхъ лѣскій декретує высилку Русиновъ на Мазуры.*) Бодай здоровій нашій браты Поляки! Що Русь наша съ кождымъ днемъ росте, крѣпится, приходитъ до самопознани и солидарности, — въ томъ маютъ частину заслуги такожъ нашій браты-сусѣды. Задумуютъ одно, а выходитъ друге. Mundus vult decipi, ergo decipiatur. Русинъ же все мотае собѣ на вусъ. Прійде часъ и для насъ! Хто нероважно а горячо порываєся, той скоро ослабне и внетерпелитися, — а то польска природа. У Полака всѣ пристрасти борзо стигнутъ и тупѣютъ; лишь одна пристрасть нѣколи не остигае и не тупѣе, а то: переслѣдованье Русина. Сумный се досвѣдъ, але правдивый. Де-жъ онъ мае свою причину? Мѣжъ иншимъ въ рѳжници обряду римского отъ греческого. Чи войдутся тутъ кѳнцѣ разомъ? Нѣколи! Римске духовеньство нѣякъ не може освоитися съ мыслею, що обрядъ римскій и греческій суть рѳвнѣ, що агутов и кислый хлѣбъ — все одно, що целибатъ а женате духовеньство — все одно. И тутъ уважаєсь римлянинъ-Полякъ: „ось я голова“; — лишь хто такои гадки, якъ я, той мой другъ, хочь-бы бувъ недовѣркомъ, еретикомъ, поганиномъ, Богъ знае чимъ. Римлянинъ-Полякъ не вбратаєся съ Русиномъ грѣческого обряду. — Бо упередженье увойшло вже въ кровь и кость кождого Полака. Чому-жъ то Полякъ волитъ еретика або й поганина, якъ Русина? Бо Русинъ не дасть пяти гордости подъ ноги. Хвилеве удаванье Русина, що онъ держитъ съ Полякомъ або поддаєся ему — такъ заслѣпитъ Полака, що онъ о всѣмъ попереднѳмъ и теперѣшнѳмъ забуває и думае: „А видишь — ты нашъ!“ Сараки, якъ страшенно они обманюютъ себе! Всѣ перекинчаки — то хвилевый товаръ за крейцаръ. Хто въ умѣе служити комусь за крейцаръ, — той потрафитъ служити другому ще усерднѣйше за два крейцарѣ. Нанятымъ конемъ не доробишся хлѣба. Я не завидую Полякамъ ихъ нанятыхъ коней, якій-бъ они не були. Вже только лѣтъ тягнеся комедія съ такими нанятыми кѳньми, особливо съ конемъ въ рускій школѣ вправъ у Львовѣ — и годѣ дочекатися, щобы того нанятого коня пустили вже на пашу... Сарака въѣдае богато оброку, а але тягне... Не знати, чи фѣрманъ спитъ, чи не уважае, що кандыба такъ дармо ѣсть?...

Яка-жъ знову доля нынѣ чоловѣкови, посвятившому цѣле свое житье для добра просвѣты и выховани молодого поколѣня ѳсвъ рѳжницѣ стану, народности и вѣроисповѣдання? Якою мѣркою мѣрится такому чоловѣкови, за котрымъ 20 лѣтъ совѣстной учительской працѣ? Послухаймо, якъ нагороджуются заслуги управителя народной школы въ мѣсточку Лѣску, честного и роботящого учителя Русина, п. Горнаткевича. Въ Лѣску есть патріярхъ польскій, графъ, шассеръ зъ 1831 року. Єму то не може помѣститися въ головѣ, якъ може „Rusin“ займати яке становиско, не будучи „Polakiem“, а що найменше „lacińskiego obrządku“. Всѣми силами сей синѳцкій патріярхъ противився допущеню на посаду управителя школы въ Лѣску — Русина. И отъ того часу не спочивае, щобы того честного, совѣстного и вповнѣ пожертвуваючого себе чоловѣка въ Лѣска выправити. „Тегаз mamy swego posła (п. Журовского, неправно именованого Соймомъ); jeżeli on tego nie zrobi, aby Horniatkiewicza na Mazury przeniesiono, — to nikt już nie zrobi.“ Отже пѳсли погляду польскихъ шовинистовъ послы польскій мають бути тыми бувьками, що все животне мають брати въ дѣлобы и транспортувати на Мазуры... або и съѣдати. Пѳсля тои теории треба выбирати польскихъ послѳвъ съ добрымъ жолудкомъ и трохи Schwamm... и якось вже пѳйде...

Ненависть Полонии до того честного учителя датуеся отъ часу выбору дра Искрицкого до Сойму. „Albo Horniatkiewicz stał za Rusinem, albo nie agitował za Polakiem, albo był obojętnym, — w każdym razie przewinił — precz z nim!“ Такъ мусѣвъ тамтого року инспекторъ податковый итти на Мазуры, а теперь управитель школы.

Теперь вже, якъ Вамъ звѣстно, патріархъ-шассеръ разомъ съ кагаломъ пейсатыхъ bracі удаєсь до Сойму, щобы въ школахъ въ Лѣску вычистити рускій языкъ, щобы й духъ его не пахъ... Небавомъ може дѣждемо и такои петиціи на руки п. Журовского до Сойму, щобы не только языкъ рускій въ школѣ, але щобы навѣть жадна душа руска въ Лѣску не пахла... щобы всѣхъ Русиновъ набити въ гарматы и — mosium dzieju — выстрѣлити до неба ad majorem Poloniae gloriam... На команду Jaśnie Pana brat mojżeszowego wyznania — хочь завцѣвъ братъ — а все таки приложитъ льонтъ до гарматы... Отогды буде рай на Руси: не буде воняти хлопеско рускій духъ въ Лѣску, а буде пронѣвати лишь одинъ запахъ цыганско-цыбулястый...

Соймъ краєвый.

Важнѣйшій петиціи, отчитани на засѣданю зъ дня 3 жовтня с. р.: Громады Єзуполь о выключенье ей зъ округа суду повѣтового въ Галичи; гром. Лашки горѣшній черезъ пос. Охримовича о запомогу на будову школы; ксѣндзъ Заремба въ справѣ стяганя „мешного“; монастырь Василіянокъ у Львовѣ черезъ посла Охримовича о запомогу 4000 зр. на будову церкви; комитетъ польского выдавництва книжочокъ для народа о субвенцію на рѳкъ 1885; жидовске товариство „Агудасъ-Ахимъ“ черезъ пос. Гольдмана о запомогу; громады и обшары двѳрскій повѣта товмацкого о позбставленье староства въ Товмачи; Шльома Рамеръ и Шльома Розенгольцъ черезъ ксѣндза Саву о зниженье оплаты отъ шинковъ; громада Прухникъ черезъ пос. Антоневича въ справѣ направы будынку школьного, аренды лововъ и ношеня оружія; та сама громада о змѣну закона дорожного; громада Студянець черезъ пос. Романчука о усуненье школьности въ законахъ громадскихъ и другихъ розпорядженяхъ, причиняючихся до упадку рѳльництва; громада Тяпче черезъ пос. Романчука о регуляцію рѣки Свѣчи; ткачѣ зъ Комарна о выедняньe, щобы фабрика въ Винникахъ пріймала ихъ полотно.

10. Засѣданье зъ дня 4 жовтня 1884.

Отпустку получили послы: Романъ Потоцкій, котрого министеръ рѳльництва покликавъ, щобы супроводжавъ его въ обѣздѣ по краю, на 14 днѣвъ; оттакъ Ив. Тарновскій, Августиновичъ и Макъ. По поводу имянинъ цѣсаря внесла палата трикратне: „Най жие!“ — Зъ порядку дневного пос. Полянowскій мотивуваючи свое внесенье о збиранью датъ статистичныхъ о горальняхъ черезъ выдѣлъ краевый. На прошенье внескодателя отослано его внесенье до комисіи краевои культуры. — Пос. Стадницкій завѣдомивъ палату о наглѳмъ выѣздѣ гр. Тарновского, черезъ що сей мусѣвъ выступити зъ комисіи желѣзничои, зажадавъ отже, щобы на мѣсце гр. Тарн. ще нынѣ выбрано другого члена; палата приняла се внесенье. — Опѳсли промовлявъ пос. Романчукъ, мотивуючи свое внесенье въ справѣ новелѣ до закона о языцѣ выкладовѳмъ въ школахъ народныхъ и середныхъ. Сю новелю подали мы вже дословно въ послѣдномъ числѣ „Дѣла“; тутъ мусимо лишь сказати, що бесѣда пос. Романчука знайшла велике одобренье въ палатѣ, а навѣть шовинистичній газеты польскій мусѣли признати справедливій жадання руского посла. Внесенье посла Романчука отослано до комисіи школьнои. — До комисіи желѣзничои выбрано замѣсть гр. Тарновского пос. Зигмунта Козловского 51 голосами на 91 голосуючихъ. — Зъ порядку дневного наступило справозданье выдѣлу краевого въ справѣ петиціи мѣста Тарнова, а оттакъ справозданье комисіи буджетовои о преліминари краевого фонду школьного на р. 1885 и резолюція до правительства о достарченье фонду на отповѣдне вынагородженье инспекторовъ окружныхъ. Комисія буджетова внесла кромѣ сего: Выс. соймъ зволитъ ухвалити выдатки краевого фонду школьного на рѳкъ 1885 въ слѣдующихъ сумахъ: Запомоги для фондовъ школьныхъ окружныхъ 377.860 зр., суботитуціи 100.000, запомоги для школъ, удержуваныхъ обществами 3.775, адъюты 5.000, ремунерации и запомоги 30.000, податки и данины 650, кошты подорожи и дiеты 500, квинквенiи для учителѣвъ 70.735, додатокъ до фонду емеритального 12.800, емеритуры 5.600, дары зъ ласки 3.533, потребы загальній 1000, рѳжній потребы 6.800, запомоги безповоротній на школьній будынки 15.000, разомъ 633.253 зр. — Доходы же зъ фонду школьного краевого на рѳкъ 1885 въ слѣдующихъ сумахъ: Отсотки отъ капиталовъ 14.713 зр., зъ добръ и реальностей 9, додатки 520, выскъ изъ продажи книжокъ школьныхъ 2.835, такы отъ наслѣдства 7.250, додатокъ скарбу державного 54.943, звороты задатковъ на школьній будынки 20.000, разомъ всѣхъ доходовъ 276.495 зр. — Въ загальній дискусіи забиравъ голосъ пос. Ст. Баденi и выказувавъ головно потребу полѣпшеня быту инспекторовъ окружныхъ. Опѳсля промовлявъ пос. Романовичъ. Въ бесѣдѣ своѣй пригадавъ онъ всѣ заслуги, якій коли роблено радѣ школьной краевой и казавъ, що найбольше зло лежитъ въ томъ, що рада школьна краева есть зависима отъ намѣстництва. На послѣдокъ заявивъ, що буде голосувати за подвысшеньемъ буджету при посдиноких позиціяхъ. Дальше промовлявъ пос. о. Сѣчиньскій, котрого бесѣду подаемо на другомъ мѣсци. — На послѣдокъ отчитано ще цѣлый радъ интерпеляцій и внесень, якій зложено на руки маршалка именно: Пос. Скажевскій интерпелювавъ правительственного комисаря, коли наступитъ выровнанье податку грунтового на подставѣ розслѣдовъ реклимаційныхъ. — Пос. о. Сѣчиньскій интерпелює правительство по поводу самоволѣ жандармовъ въ убиваню людей въ Копычинцяхъ. — Послы Замойскій, Хшановскій и Арт. Потоцкій взывають правительство, щобы приступило до установленя краевои комисіи для урегульована горскихъ водъ. — Василевскій домагався нового закона о слугахъ и роботникахъ господарскихъ. — Меруновичъ вноситъ резолюцію, домагаючуся безъусловного перевзятя на власность державы желѣзницѣ повночои.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Университетъ въ Зальцбургу.*) Въ зальцбургскомъ соймѣ поставивъ пос. Линбахеръ внесенье до резолюціи, взываючои выдѣлъ краевый, щобы соймъ правными средствами старався о реактивованье бувшого университету католицкого въ Зальцбургу и поробивъ въ тѳй мѣрѣ отповѣдній кроки у правительства. — Университетъ въ Зальцбургу заснованый бувъ р. 1620 тамошнымъ архіепископомъ, а потвержденый яко академія католицка папою и цѣсаремъ. Университетъ сей существувавъ до р. 1810. — Внесенье Линбахера принято и переказано особѳй комисіи зъ 9 членовъ.

(*Змѣны въ угорскомъ министерствѣ.*) Угорска газета урядова оголосила на днахъ именованье старшого жупана сольноцкого комитату Франца Беницкого секретаремъ при министерствѣ внутрѣшныхъ справъ. Беницкій належавъ ще передъ двома роками до клюбу умѣренои опозиціи и принявъ тогды урядъ державный. Межи жупанами мають зайти значній змѣны, котрій уважаются наслѣдками послѣдныхъ выборовъ. Въ кружкахъ парламентарныхъ ходятъ вѣсти, що гр. Стефанъ Сапарій занменованый вже министромъ гонведовъ и що тая номинація не задовго буде оголошена. Гр. Ст. Сапарій есть стрыемъ министра скарбу и братомъ умершого генерала Сапарого. Теперь повинтъ онъ урядъ старшого жупана въ пештеньскомъ комитатѣ и есть квесторомъ высшои палаты угорского сойму. — Въ парламентѣ належавъ онъ до опозиціи противъ закона о мѣшаныхъ супружествахъ. Першій разъ голосувавъ онъ противъ закона, другій разъ не прійшовъ на засѣданье. Кромѣ сихъ двохъ номинацій не ма на разѣ выглядовъ на больше змѣнъ въ угорскомъ кабинетѣ.

(*Парляментарна дѣяльность угорского сойму.*) Зъ видѣйшихъ фактовъ на аренѣ парламентарного житя угорского сойму нема поки-що нѣчого до занотованя, а ажь до зобрання спольныхъ делегацій буде предложене соймови лишь финансове експозе гр. Сапари. Експозе мае бути внесене въ половинѣ сего мѣсяця и представитъ результаты спольного и угорского буджету, буде мѣстити корыстный результатъ биляновъ зъ р. 1883 и зазначитъ фактъ конверзіи 6% золотои ренты. Подробности спольного и угорского буджету ще не звѣстній, загальна цифра угорского буджету мае однакожъ бути о много корыстнѣйша якъ въ роцѣ 1884.

(*Помноженье посадъ промысловыхъ инспекторовъ.*) Пѳсля донесень „Fremdenblatt-a“ рада державна буде мала случайность на найблизшой сесіи занятися справою промысловыхъ инспекторовъ. Позаякъ дотеперѣшный досвѣдъ научивъ, що число ихъ такъ зо взгляду на великій обсягъ дѣланя, якъ и велике число фабрикъ есть за мале, то правительство задумало зажадати отповѣдного побольшеня числа посадъ и поставитъ въ радѣ державной отповѣдне внесенье.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Россійскій журналы все ще не перестаютъ коментувати зъѣздъ трехъ цѣсарѣвъ въ Скерневицяхъ. Органъ Каткова доказуе теперь, що на зъѣздѣ сѣмъ не зроблено жадной письменной угоды, а головна вага зъѣзду лежитъ лишь въ томъ, що всѣ три державы забезпечили свои головній интересы, при чѣмъ жадна держава не зробила якихъ небудь уступствъ въ користь другой. Головна вага зъѣзду лежитъ въ томъ, що скрѣплено монархизмъ и що державы зъобовязалися спольно поступати противъ анархистовъ. Переходячи на Австрію каже Катковъ, що она повинна якъ найбольше солидарно поступати съ Россіею, бо всяка особна акція австрійска н. пр. на всходѣ хочь-бы не довела прямо до конфликту, моглабы однакожъ дуже некорыстно отдѣлати на ей внутрѣшній относины. — Вѣсть подана французскими журналами будъто-бы межи Россіею а Туреччиною прійшло до явного негодованя по поводу неплаченя черезъ Порту военной контрибуціи, есть неправдивою. — Пѳсли згодныхъ нѣстей россійскихъ журналовъ, засѣгнула комисія вызначена для справъ жидовскихъ мѣнѣя мѣсцевыхъ властей въ справѣ поселена и закупна земель черезъ жидовъ. На перше питанье отповѣли всѣ майже прихильно и суть за розширеньемъ права поселени въ мѣру того, якъ поступае розвой селянъ; що до другого питанд погляды дуже розходятся. Оба сѣ питанья будутъ розбираній на найблизшомъ засѣданю комисіи. — Соборъ епископовъ въ Кіевѣ мусѣвъ задля непредзиджеными трудностей розбираючихся справъ бути продовженый.

Нѣмеччина. Соціяльні демократы выступаютъ теперь въ Нѣмеччинѣ чамъ разъ сильнѣйше. Провѳдники ихъ голосятъ вже нынѣ, що здобули собѣ новыхъ 12 округовъ выборчихъ. Наколи бъ се дѣйстно такъ було, то соціялисты, котрій доси мали въ парламентѣ лишь 13 голосовъ мали-бъ теперъ ажь 25, могли-бы отже въ многихъ справахъ рѣшучо вплывати въ парламентѣ. — Пруска рада державна мала вже въ половинѣ вересня бути отворита и розпочати свои засѣдания, а предсѣдателемъ ей мавъ бути наслѣдникъ престола. Тымъ часомъ наслѣдникъ выѣхавъ на кольска недѣль до Швайцарии а о радѣ нѣчого не чувати. — Погодоска, будто-бы гр. Бисмаркъ мавъ прійти на мѣсце гр. Министера яко посолъ въ Лондонѣ, показуесь неправдивою.

НОВИНКИ.

— **Зъ дѣяльности товариства „Просвѣты“ у Львовѣ.** *I. На засѣданю центрального Выдѣлу товариства „Просвѣты“ у Львовѣ дня 30. м. червня с. р.* рѣшено: 1) Друкувати яко слѣдующу книжку товариства працю Костя Антоновича „Про законъ о товариствахъ и право збору“. 2) Надосланій рукописи: „Руска Читальня“ Ч. I. и Ч. II. передати тов. педагогичному у Львовѣ до отповѣдного ужитку — за попереднымъ повѣдомленьемъ автора. 3) Присланій рукописи до нового Календаря и повѣсть п. з. „Сирота“ отдано до пересмотру. 4) Выладженье формулярѣвъ для „Правдъ“ на ладъ Закомарскои припоручено Дрови Костеви Левицкому. 5) Полагоджено справы чисто администраційній и принято 30 новыхъ членовъ до товариства. — *II. На засѣданю зъ дня 14 липня с. р.*: 1) Принято до вѣдомости справозданье въ дѣяльности филіи Тернопольскои за рѳкъ 1883 съ тымъ, що п. Александрови Барвѣньскому, головѣ филіи Тернопольскои, за его трудъ при закладаню читалень, постановлено письменно подякувати. 2) На потерпѣвшихъ отъ повени ухвалено выплатити зъ касы товариства квоту 30 зр. а. в. 3) Съ фондомъ отипендійнымъ имени Шевченка на книжку: „Про небо и землю“ розрахованоея въ сей способъ, що згаданому фондови передано квоту 300 зр. а. в., котру постановлено умѣстити въ щадници „Народнои Торговлѣ“. 4) Принято 11 новыхъ членовъ и залагоджено кольска справъ чисто администраційныхъ. — *III. На засѣданю зъ д. 19 вересня с. р.*: 1) Принято до вѣдомости, що „Календарь на р. 1885“ вже на укончено. 2) Що В. Рада школьна краева припоручила на нагороды для ученикивъ школъ народныхъ и до библіотекъ тыхъ-же школъ кольска книжочокъ, выданыхъ „Просвѣтою“. (Титулы книжочокъ були вже оповѣщени въ „Дѣлѣ“. 3) Рѣшено давати даромъ товариству ремѣсникивъ „Зоря“ всѣ выдана власного накладу, якій будутъ появлятися. 4) Припоручено касѣ выплатити 20 зр. яко подмогу для бѣдныхъ ученикивъ ново-отворенои 4-классовои школы руской у Львовѣ. 5) Наспѣшній рукописи роздано до реценэія. 6) Прочитано письмо отъ о. Гаврінла Боднара взглядомъ основаня шпихлѣра и поручено залагодженье сеи справы Дру Костеви Левицкому. 7) Залагоджено кольска справъ чисто администраційныхъ и принято 24 новыхъ членовъ.

— **По поводу интерпеляціи о. Сѣчиньского** въ Соймѣ въ дѣлѣ надужитя власти черезъ жандармовъ взывавъ въ недѣлю рано п. намѣстникъ до себе на конференцію шефа жандармеріи у Львовѣ.

— **Новеля пос. Юл. Романчука о языцѣ выкладовѳмъ** знаходится теперь въ подъ-комитетѣ комисіи школьнои, до котрого входятъ кромѣ самого внескодавця ще пп. кн. Юрій Чарторыйскій, гр. Войтѣхъ Дѣдушицкій, Евсевій Черкавскій и еп. Солецкій.

— **До руского семинарія дух.** принятій на 1-шій р. богословія зъ епархіи Перемыскои пп. 1) Гумецкій Алек., 2) Мацюракъ Северинъ, 3) Костякъ Иванъ, 4) Маркѳвъ Иванъ, 5) Ковальскій Володимиръ, 6) Чернончакевичъ Миронъ, 7) Полянъскій Иванъ, 8) Юзычиньскій Онисимъ, 9) Була Николай, 10) Левъ Володимиръ, 11) Гинилевичъ Володимиръ, 12) Губицкій Іосифъ, 13) Раставецкій Щастный, 14) Савчакъ Иванъ, 15) Коздрай Володимиръ, 16) Вергановскій Броніславъ 17) Гукавичъ Александеръ, 18) Любовичъ Мих., 19) Кириченъскій Орестъ, 20) Мельникъ Лука.

— **Зъ Станиславова** пишутъ намъ: Зъ дуже веселою вѣдомостею дѣлимося съ нашими читателями. Ото въ Станиславовѣ завязалося жѣночe литературне товариство подъ именемъ: „Товариство рускихъ женщанъ“. Статуты того товариства вже поданій до намѣстництва для потвержденя. Товариство се поставило собѣ за цѣль: подавати посредствомъ литературныхъ выдавництвъ духовый кормъ передовсѣмъ нашому жѣноцтву. Попри томъ товариство се мае розбудити мѣжъ нашою интелигенцією товариского духа, а то урядженьемъ вечерницъ, отчитовъ, забавъ и пр. Зъ тыхъ вечерницъ чистый доходъ призначеный

на литературнй цѣли товариства. Мы дуже радѣ новому починови, выйшовшому ôтъ самыхъ нашихъ жѣнокъ, а маючому такъ хорошй цѣли. Желаемо якъ найщирѣйше новому товариству, котре безперечно причинится дуже до сповненя нашихъ народныхъ задачъ, повного поводженя. Ставши разомъ съ товариствомъ „Рускихъ Дамъ“ у Львовѣ, котре мае передовсѣмъ задачу матерiяльно спомагати учащйся рускй дѣвчата, товариство „Рускихъ женщинъ въ Станиславовѣ“, маючи литературнй цѣли на оцѣ, стане важнымъ чинникомъ въ нашôмъ народнôмъ житю. Щиро-руске „Щасть Боже!“

— **Опера „Рôздвяна нôчь“** Николая Лисенка буде представлена вже въ сѣмъ мѣсяци въ театрѣ Медвѣдева въ Одессѣ.

— **За ревнôсть въ научуваню молодежи религiи** получили признанье ôтъ митр. ординарiята оо.: Iоанъ Литвинôвичъ, катихитъ гимназiи въ Станиславовѣ, Мих. Семенôвъ, Мих. Вальницкй, Iоанъ Порайко; дальше душпастырѣ: Мих. Коновалець въ Зашковѣ, Данiлъ Крупка въ Пôдборцяхъ, Атанасiй Юркевичъ въ Сухорѣчахъ и Iоанъ Голинатый въ Ярычевѣ.

— **О. Порфирiй Бажанькй,** парохъ зъ Сорокъ, получивъ ôтличiя крылошанькй и именованый совѣтникомъ консисторокимъ.

— **Листы довжнй б. банку рустикального** пôднеслися на 61—62 за 100.

— **Цѣсарь удѣливъ** въ галицкого фонду религiйного запомоги слѣдуючимъ вдовамъ по священикахъ: Варварѣ Винницкôй зъ Вишнѣвчика 40 зр. рôчно; Юлiи Билинкевичевôй зъ Хлѣбичина 50 зр. рôчно; Аполонiи Фацiевичъ зъ Дулибъ и Марiи Лонкевичевôй въ Войнилова по 60 зр. рôчно; Юлiи Бобовчакъ зъ Плаучи и Аннѣ Билинкевичевôй зъ Перерослля по 70 зр. рôчно; Юлiи Гмитрикъ зъ Загочена, Иванѣ Нудъ зъ Кошиловиць, Аннѣ Яремкевичевôй зъ Лазъ и М. Мандичевôй зъ Зарваницѣ по 80 зр. рôчно.

— **О. Василь Федерович,** парохъ въ Каплинцяхъ и Золочѣвцѣ, получивъ ôтъ львôвского митропол. ординарiята власть поблагословити двѣ церкви, въ Каплинцяхъ и Золочѣвцѣ, дек. бережанького. Деканови же бережанському поручивъ митр. ординарiятъ заявити пароху о. В. Федеровичу и громадамъ Золочѣвки и Каплинець похвалу и признанье за трудъ, ревнôсть и жертволюбiе при побудованю двохъ церквей въ одинôмъ роцѣ.

— **П. Юлiй Коссакъ,** одинъ зъ найславнѣйшихъ малярѣвъ краковскихъ (Русинъ зъ роду, братанокъ бл. п. провинцiяла Василiянъ, о. Коссака), выставивъ въ сали готелю Жоржа 12 великихъ образôвъ, надъ котрыми працювавъ 5 лѣтъ, представляючихъ исторiю польскои родины Фредрôвъ ôтъ найдавнѣйшихъ часôвъ ажь до славного комедiописателя гр. Александра Фредра. — Мiжь образами суть три портреты, а то: писателя Андрея Максимилiяна, прозваного „Тацитомъ польскимъ“, Александра, епископа перемыского, фундатора перемыскои катедры и Александра, официра зъ часôвъ Наполеона а разомъ комедiописателя. Прочi 9 композицiй представляютъ историчнй войсковй чины представителѣвъ родины Фредрôвъ. Одна зъ тыхъ композицiй илюструе легенду о повстаню назвы „Фредро“. Передъ Казимиромъ Великимъ въ Краковѣ Вержбъ поединкуеся съ Нѣмцемъ. Удареный шаблею Нѣмець паде на землю и кричитъ „Friede Herr“, — зъ ôтси казва „Фредро“. Коссакъ знаменитый маляръ коней, — тожъ и тутъ на кождôй композицiи по кôльканайцять коней всякихъ расъ, якй ôтъ найдавнѣйшихъ часôвъ були въ Польщи и на Руси: арабы, бахматы, конѣ „боевй“ польскй и „табуны“ рускй, ажь до расы англiйскои. Выстава образôвъ Коссака для Полякôвъ дуже поучаюча. Але що? — Поляки львôвскй такъ зжидовтѣли, що ихъ красна штука не цѣкавитъ и выставу дуже слабо завiдвiдуютъ. На що лучше, оногды умерла у Львовѣ мати п. Юлiяна Коссака. Газеты польскй днемъ передъ похорономъ оповѣстили сю вѣсть львôвскôй Полонiи. Мы бачили похоронный похôдъ: за домовиною матери славного маляра поступала лишь мала громадка людей, по бôльшôй части самыхъ польскихъ литератôвъ. П. Коссакъ идучи за домовиною матери може й не подумавъ о тôмъ, що коли-бъ такъ ôнъ бувъ оставъ щирымъ сыномъ Руси — то не така дрôбна громадка супроводила-бъ на вѣчный спочинокъ его родительку...

— **Мойше Ицикъ** (dwojga imion) **Коригаберъ** именованый педагогично-дидактичнымъ надзирателемъ 4-класовои школы въ Борославѣ черезъ ц. к. раду шкôльну окружну. Такъ доноситъ „Gaz. Naddniestr.“ Дѣйстно, що не знаемо чи подивляти спритъ Мойше Ицика Коригабера', чи сожалѣти надъ поступованьемъ ц. к. рады шкôльнои окружнои, котра именуе пейсатого халатника, неумѣючого нѣ читати нѣ писати надзирателемъ 4-класовои публичнои школы. „Если та номинацiя не буде ôткликана — пише „Gaz. Naddniestr.“ — то фактъ сей буде становити въ исторiи нашихъ шкôлъ правдиве curiosum. Хиба, що нашôй радѣ шкôльнôй окружнôй якъ разъ о те ходитъ.“

— **„Чому вы не кохаете холмчукôвъ?** Прецѣ то такй „поржондний кошижа“, якъ они кохаютъ Русь, терпѣли и готовй терпѣти за Русь“, — такъ медоточивыми устами промовляютъ до насъ Русинôвъ панове Поляки, протекторы холмчукôвъ. Тымчасомъ практика показуе инакше; показуе, що „холмчуки“ — той одинокй дарунокъ, якй намъ дала Россiя въ замѣну за нашихъ емигрантôвъ — то вороги Руси, то Поляки. Чи одинъ мы мали на те доказъ? Теперь маемо осьновый, автентичный. О. Курмановичъ, парохъ зъ Новосѣлки, мае трехъ сыновъ въ гимназiи въ Золочевѣ и всѣхъ трехъ записавъ якю „narodowości polskiej“. Одинъ же сынъ его narodowości polskiej принятый теперь до дух. семинарiи у Львовѣ! Ось маете „холмчука“: рускй книшѣ есть, сына також пускае на рускй книшѣ — а Боже борони признатись до народности рускои; нѣ, ôнъ и его дѣти narodowości polskiej! То вже справдѣ велике якесь милосердiе Боже, що нашимъ перекинчикамъ рускй книшь доси ще анѣ разу не станъ костею въ горлѣ...

— **Розправа судова въ прасовôмъ процесѣ п. Александра Грыневецкого противъ п. Яна Гневоша** ôтбудеся повторно передъ присяжными дня 15 л. жовтня. Першу розправу, якъ звѣстно, уневажнивъ трибуналъ касацiйный, зъ причины, що не були допущенй до свѣдоцтва многй свѣдки п. Гневоша.

† **Гансъ Макартъ.** Великй генiй, середъ якого-бы народа они не выросли, позôстаютъ завсѣгды власностею всѣхъ людей, а память ихъ есть дорога для всѣхъ безъ рôжницѣ ихъ народностей. До такихъ великихъ геniёвъ належавъ безперечно и Гансъ (Иванъ) Макартъ, одинъ зъ найславнѣйшихъ малярѣвъ сучасныхъ, помершй дня 3 с. м. у Вѣдни, а сумна вѣсть о смерти великого артиста рознеслась вже по цѣлôй Европѣ. Газеты и журналы вѣденьскй, переповненй его шкицами biографичными, ôтдаютъ послѣдну честь помершому. За ихъ примѣромъ и мы идемо и подаемо нашимъ читателямъ онымъ хочь коротенькй очеркъ житя великого покôйника. Гансъ Макартъ родився 29 мая 1840 р. въ Зальцбургу. Его родичѣ, люде незаможнй, старалися о скôлько могли дати хлопцеви, що вже въ малку проявлявъ не послѣдный талантъ, добре выхованье и ôтдали его до реальнои школы. Макартъ звернувъ тутъ своею задумчивостею и чемностею а при тôмъ великою зручностею въ рисованю увагу свого учителя Майбургера и сей не може нарозказуватися, якъ Макартъ вже тогды умѣвъ обходитись съ крейдкою и вуглемъ. Зъ сеи поры лишилось многй рисунки, котрй вже тогды вказували на великого артиста. Въ сю пору також лучилась пригода покôйникови, котра опôсля вилынула на цѣле его житье. Разъ на прогульцѣ упавъ бувъ ôнъ изъ скалы и потовкъ собѣ голову; ôтъ сего часу не мôгъ ôнъ добре говорити, чимъ объленнеся его маломовнôсть въ пôзнѣйшôмъ вѣку. Въ другôй половинѣ пятьдесяти рокôвъ приѣхавъ ôнъ бувъ до Вѣдня, щобы тутъ вступити до академiи штукъ красныхъ. Тутъ сказали ему, що ôнъ не мае здôбностей и ôнъ мусѣвъ съ нѣчимъ вернути до Зальцбурга. Якъ-бы не маляръ Шифманъ, зъ молодого хлопця нѣчого-бы не було. Сей завезъ его 1859 р. до Монахiюмъ и ôтдавъ его въ науку до рôвножъ славного маляра Пильотого. Пôдъ окомъ его великого учителя выкôнчивъ ôнъ першiй образъ „Лявоасiе въ вязници“, котрый вже вказувавъ на великiй талантъ въ кольоратурѣ. Въ рôкъ пôзнѣйше намалювавъ ôнъ „Сiесту въ Венедiи“; образъ сей есть теперь въ Петербурзѣ. Оттакъ слѣдували ще: „Фалстафъ въ кошi“, „Рицарѣ и Русалки“, „Леда“ и др. Але доперва велика трильогiя „Амуреры“ повыскала ему славу великого кольориста. Не малого розголосу наробили також его фризовй малюнки въ Фльоренцiи знанй пôдъ именемъ „Сiмъ грѣхôвъ головныхъ“ або „Житье розпустного чоловѣка“. Въ 1869 р. покликавъ его цѣсарь до Вѣдня, де на кошты державы выставлено ему ателiе въ „Gusshaus“. Тутъ доперва розпочалась его велика дѣяльнôсть и теперь слѣдуютъ образы якъ: „Дары моря и землѣ“ (Abundantia), „Въѣздъ Карола V до Антверпiи“, „Пять змыслôвъ“ и др. Макартъ бувъ зъ лица дуже хорошiй, — вже зъ виду правдивый артистъ, — и для того великiй любимець женщинъ. Оповѣдання однакожъ о его любовныхъ пригодахъ суть дуже не правдивѣ, а часто лишь просто выдуманѣ. Найбôльше до сихъ выдумокъ причинився его образъ „Каролъ V“, на котрôмъ видно лица кôлькохъ въ высшихъ кружкахъ товариськихъ у Вѣдни знаныхъ женщинъ. Характеристичнымъ однакожъ есть, що ôнъ найбôльшу прихильнôсть оказувавъ женщинамъ-артисткамъ; его друга жена есть колишна перша балерина п-ѣ Линда. — Макартъ вже ôтъ довшого часу слабувавъ, але першiй разъ найсильнѣйше проявилась у него хороба, коли бувъ сего року въ Райхенгаль. Ôнъ вернувъ зъ ôтси до Вѣдна, але замѣсть за радою лѣкарѣвъ залишити всяку роботу, ôнъ працювавъ надъ образомъ „Весна“, въ котрôмъ головною особою есть теперѣшна его жена. Рано 1 с. м. встанъ ôнъ бувъ о 9 год., ставъ якъ разъ убиратися, коли дôставъ сильныхъ корчѣвъ и упавъ безъ памяти на землю. Всяка помôчь була надаремна, ôтъ сеи хвилѣ ôнъ вже не ôтзискавъ памяти, поки ажь 3 с. м. о 9 год. вечеромъ не ôтдавъ Богу духа. Секцiя выказала, що покôйникъ дôставъ бувъ сильного запалени верхнои оболоны мозговои, черезъ що кровь ажь на мозокъ выступила.

— **П. Iосифъ Васильно,** Русинъ зъ Косôвщины, инжинеръ при желѣзници пôвнôчнôй у Вѣдни надôлавъ бувъ ще торôкъ на конкурсъ планъ будовы двôрця гостинного (т. зв. Kurhaus у) въ Крыници. Планъ той, пôдъ девизою „свѣтло и воздухъ“ выставленый у Львовѣ, звертавъ на себе загальну увагу знатокôвъ. Правда, черезъ протекцiю „найбôльше вилывовыхъ кружкôвъ галицкои автономiи“ першу премiю при конкурсѣ дôставъ планъ пп. Недѣльского и Файнтуха-Завейского, архитектôвъ пробуваючихъ у Вѣдни, але при близшôмъ розглядѣ въ министерствѣ справъ внутрѣшныхъ показалося, що той премiованый планъ, такъ якъ и многй иншй въ Галичинѣ премiованый планы, есть и дорогiй и не практичный. Пôсля оречення совѣтника министерiального Винтергальтера, начальника бюра техничного при министеротвѣ справъ внутрѣшныхъ, одинокiй планъ, ôтповѣдаючiй розписаному конкурсови, есть планъ п. Василька, а то не тôлько зъ причины своеи дешевости, але також задля практичного розкладу будынку и задля граciознои, хочь поважнои отруктуры, ôтповѣднои до гôрского клiмату и окруженя. Архитектонична часть, неперетажена оздобами, чаруе зрителя простотою формъ и чистотою стилю italiйского ренесансу. Тожъ и выконанье тои будовы съ цѣлою певностею поручене буде п. Васильковi. Тѣшитъ насъ дуже, що нашъ земляк здобувъ собѣ нове признанье для своеи стараннои и совѣстнои працѣ. Доси крôмъ нишихъ бôльшихъ робôтъ выготовивъ ôнъ планы двора и будынкôвъ господарскихъ съ приноровленьемъ найновѣйшихъ уряджень въ Скалѣ для гр. Голуховского. Знатоки съ великими похвалами выражаются о практичности и красотѣ тои будовы. Недавно выготовивъ планы для перебудовы и реконструкцiи стародавного ягайлоньского замку въ Вѣчу для теперѣшного властителя нотаря Знамяровского зъ Горлиць. Планы его до реконструкцiи двôрця желѣзницѣ цѣс. Фердинанда у Вѣдни принесли ему на выставѣ парижскôй золотый медаль и похвалу. П. Василько въ кругахъ вѣденьскихъ техникôвъ звѣстный есть яко поважный знатокъ будôвництва и его исторiи и есть особливо повагою яко историкъ середновѣковои архитектуры.

Вѣсти зъ Аепархiи Львôвскои.

Спростованье. Въ послѣднôмъ (110) ч. „Дѣла“ закралася слѣдуюча похибка: Завѣдательство Клювинець одержавъ не о. Володимиръ Озаркевичъ, але о. Зенонъ Сѣменовичъ. О. Володим. Озаркевичъ одержавъ завѣдательство Белелуѣ.

На конкурсъ розписанѣ: 1) Ермакôвка, пар. дек. кудринецкого, надання прив.; речинець до 27 падолиста с. р. 2) Опришѣнцѣ, парохiя дек. станиславôвского, над. прив.; речинець до 27 падолиста с. р. 3) Перерослль, пар. дек. надвôрняньского, над. прив.; речинець до 27 падолиста с. р. 4) Мечищѣвъ, пар. дек. бережаньского, над. рускаго митр. львôвского ординарiята, речинець до 27 падолиста с. р. 5) Дубовиця, пар. дек. журавеньского, над. прив.; речинець до 27 падолиста с. р. 6) Клювинцѣ, кап. дек. гусятыньского, над. прив.; речинець до 27 падолиста с. р.

До семинарiи дух. принятй дальше: Витолдъ Билиньскй и Емилiй Клюкъ.

До заведення дяковского при архикат. церквi св. Георгiя принятый Василь Минятюкъ.

Сотрудництво въ Балинцяхъ, дек. коломыйского, получивъ о. Амвросiй Сѣчиньскй, завѣдатель Карлова.

Митроп. консисторiя вотавилася до президiи ц. к. намѣстництва о згоду на инотитуцiю о. Захара Пôдляшецкого въ Манастырискахъ.

Отпустку получили оо. Мих. Торба, кап. зъ Нестанич на 7 тыждневъ и Вас. Турчиньскй на 10 днѣвъ.

Введенй оо. Корн. Вовкудка яко завѣдатель Ракова, дек. золочѣвского и Наркизъ Янкевичъ яко парохъ въ Межигôрцяхъ.

Завѣдательство Туря, дек. олеського, получивъ о. Стеф. Кобляньскй.

Вѣсти зъ Епархiи Перемыскои.

Новопоставленй пресвитеры получили посады: 1) Вас. Лѣсецкй завѣдательство капеляни Ветлина, дек. балигородского; 2) Данiлъ Лецкй завѣдательство кап. Токарни, дек. сяноцкого; 3) Симеонъ Сиулка сотрудництво въ Мостахъ великихъ, дек. угновского.

Испытови конкурсовому въ днях 30 вересня и 1 жовтня с. р. пôддалися оо. Михаилъ Боднарь, Гордыньскй Димитрiй, Жарскй Мих., Заяць Мих., Кмицикевичъ Викторъ, Колодiй Симеонъ, Лишиньскй Iосифъ, Мицкевичъ Алек., Маслякъ Антонiй, Мокрицкй Ант., Сапрунъ Теодоръ, Сирысъ Григорiй и Улинецкй Александеръ.

Каноничну институцiю получили оо. 1) Гелитовичъ Алек. на капеляню Козовники, дек. перемыского, 2) Подолиньскй Филемонъ на пар. Лазы, дек. ярославского, 3) Низовый Юлiянъ на пар. Завадôвъ, дек. яворôвского.

Завѣдательства получили оо. 1) Теодосiй Лихицкй парохiя Высоцко, дек. ярославского, 2) Маликъ Игнатiй парохiя Медвежа, дек. дрогобыцкого.

Сотрудництво получили оо. 1) Юл. Крыницкй въ Самборѣ, 2) Павелъ Гостыньскй въ Яворовѣ и 3) Гр. Жукъ въ Суховôлѣ Вишня.

Завѣдываный до канон. институцiи на парохiю Чертежъ, дек. сяноцкого, о. Левъ Сембратовичъ, парохъ Дешницѣ.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

✝ **Ольга зъ Березиньскихъ Кузѣвъ, жена** о. Ивана Кузева, священика въ Дыдьовѣ, перемыскои епархiи, упокоилася дня 28 вересня с. р. въ 17-тôмъ роцѣ житя. Вѣчна ѣй память!

Сегодня въ вторникъ 7 октября н. с. состоятся въ честь членовъ Народного Дома въ великой салѣ Народного Дома музыкально-драматическiй вечеръ съ танцами по слѣдующей програмѣ:

I.

1. „Гдѣ Русь живетъ“, слова Гушалевича, муз. В. Матюка, отноетъ мѣшанный хоръ;
2. „Завѣщанiе“, слова Шевченка, муз. Вербицкого, соло баритоновe и октетъ, отноетъ г. Борковскй и мѣшанный хоръ;
3. „Мѣсяцю ясный мой“, муз. Абта, квартетъ, отноетъ мужескй хоръ.

II.

4. „На сценѣ“, юмористическй монологъ выголоситъ г. И.;
5. „Онуфрiй“, комедiя въ одномъ дѣйствiи, отиграютъ: дна. Н. и гг. Я., Г. и М.

III.

Танцы.

Входъ на салю: 1 зр. отъ лица; сидящее мѣсто на галерiи 50 кр., входъ на галерiю 25 кр.

Початокъ о 7 ч. вечеромъ.

Чистый доходъ призначенъ на учрежденiе постояннаго аматорского театра въ Львовѣ.

Подяка.

Тяжко поражений смертею нашои найдорожшои Ольги, котра передъ часомъ, бо въ 17-тôмъ роцѣ житя, попрощалася съ симъ свѣтомъ, лишивши въ сирôтствѣ мужа и нещасливу матерь, умѣемо оцѣнити сочуство Впр. священикôвъ и прочихъ гостей прибувшихъ на похоронъ Покôйнои и складаемо симъ щиро сердечну подяку передовсѣмъ Впрел. оо.: о. декану Миголовичевi, оо. Войтовичевi, Присташови, Полянському, Сологубови, Котецкому, Грицикевичевi за удѣленье Покôйнôй послѣднои священичои прислуги; рôвно-жъ дякуемо Впочт. паньству Геровскимъ, обывателямъ въ Дыдьовѣ, що такъ пôдчасъ довгои слабости Покôйнои якъ и по смерти були у всѣмъ помôчными тяжко зажуренôй родинѣ и занялись съ сердечною готовостею похорономъ. Въ кôнци всѣмъ селянамъ, прибувшимъ на похоронъ, сердечне Спасибôгъ!

Дыдьова дня 5 жовтня 1884.

Иванъ Кузевъ, мужъ; *Леонтина Березиньска*, мати; *Олена* и *Антонъ Березиньскй*, сестра и братъ.

Аптика РУКЕРА во Львовѣ

1009 (93—?) поручае

препараты зъ гумы и выробы кавчуковй

для потребъ хирургичныхъ и иншихъ подôбныхъ.

Пошукуеся въ дôмъ священичiй

Женщины

якого небудь вѣку, котра умѣла-бъ удѣляти наукъ елементарныхъ и докладнои науки гры на фортепянѣ для одной девятилѣтнои дѣвчинки. 1189 (4—4)

Зголошеня прошу надсылати до о. Iоанна Лончиньского, пароха въ Высцѣ, почта Стрѣлиска.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ Администрацiи „Дѣла“.

Ôтъ тридцятяти лѣтъ заложена Торговля

В. СТАХЕВИЧА ВЪ ТЕРНОПОЛИ

поручае крôмѣ богато устроеного

МАГАЗИНУ

рѣчей, ризъ, образôвъ и книгъ церковныхъ

1147 (8—?) такожъ

ВЕЛИКИЙ СКЛАДЪ

выробôвъ ювилерскихъ,

золотыхъ, срѣбныхъ, зъ хиньского срѣбра

И ГОДИННИКÔВЪ женевскихъ

золотыхъ и срѣбныхъ.

По цѣнахъ найдешевшихъ.

Выдавець **Иванъ Белей**. — За редакцiю отвѣчае **Кирило Кахникевичъ**.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 112. Львôвъ, Четверъ 27 вересня (9 жовтня) 1884. **Рôчникъ V.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ руснихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотеки найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицкая.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаютъ тôлько на попередне з листом жонъе.

Поодинокое число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаютъ по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одного строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатаній вôльній ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати єдако (найлучше очтовымъ переказомъ) до: Администрації часописи „Дѣло“ м. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*: на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на пôлъ року . . . 6 зр. на чверть року . . 3 зр. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на пôлъ року . . . 8 зр. на чверть року . . 4 зр. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на пôлъ року . , зр. 2·50 на чверть року . зр. 1·25

для Россіи: на цѣлый рôкъ . . 12 рубл. на пôлъ року . . . 6 рубл. на чверть рок. . . 3 рубл. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . . 16 рубл. на пôлъ року . . . 8 рубл. на чверть рок. . . 4 рубл. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . . 5 рубл. на пôлъ року . . . 2 50кр.

Для Заграницы, сербъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . . 15 зр.
на пôлъ року . . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр

☞ Съ днемъ 1 (13) жовтня починается IV-тый кварталъ сегорôчной предплаты „Дѣла“ и „Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей“. Усильно просимо П. Т. Предплатникôвъ о поспѣшну высылку предплаты и о выровнанье залеглостей.

Бесѣда пос. Юл. Романчука

зъ 4 л. жовтня мотивуюча внесену новелю о языцѣ выкладовôмъ.

(Конецъ.)

Въ сѣй новели суть именно двѣ постановы, котрѣ змѣнюютъ, взглядно доповнюютъ, теперѣшну уставу: одна дотычитъ шкôлъ народныхъ, друга шкôлъ середныхъ. Що до шкôлъ народныхъ, то домагаюся усуненя тои аномаліи, що Русины по мѣстахъ такихъ, де становлятъ значне число людности а навѣть, якъ выказавъ-емъ, въ декотрыхъ и бôльшôсть, зовсѣмъ повôбавленй суть рускои школы. Для-того домагаюся, щобы въ такихъ мѣстахъ, де есть бôльше шкôлъ або, якъ одна школа, то съ рôвнорядными клясами, а де при тôмъ чисто Русинôвъ есть значне, бо становитъ $^1/_4$ людности або въ бôльшихъ мѣстахъ що найменше три тысячѣ, бодай одна школа або бодай рôвнорядній клисы мали выкладовый языкъ рускій. Що до шкôлъ середныхъ, то теперѣшна устава есть такъ уложена, щобы здавалося, що она Русинамъ нѣбы щось обѣцюе, але щобы правъ застерегла собѣ имъ потôмъ нѣчого не дати. Ось чого она вымагае, если маютъ бути хоть-бы лишь хвилево и лишь деякй выклады рускй въ якôй гимназіи. Вымагае наперед, щобы родичѣ що найменше 25 ученикôвъ одного класы рускихъ выкладôвъ зажадали, щобы ôттакъ власть шкôльна краева можливôсть и потребу тыхъ рускихъ выкладôвъ узнала, а по тôмъ всѣмъ, вже въ добрôмъ равѣ, мôгъ-бы языкъ рускій бути заведеный на одинъ рôкъ въ одной класѣ въ одномъ або другôмъ предметѣ. Але то, якъ кажу, въ добрôмъ равѣ, бо очевидно, що власть шкôльна може выдати и противне рѣшенье, и такъ и сталося въ одномъ единôмъ выпадку, въ котрôмъ Русины старалися користати въ сего параграфу теперѣшнои уставы. Тому не дивно, що ôттакъ вже занехали Русины на тôй дорозѣ добиватися узысканя рускихъ выкладôвъ въ гимназіяхъ.

Я старався проектъ мôй такъ уложити, щобы догодити лишь найкардинальнѣйшимъ засадамъ справедливости бодай въ дрôбнôй мѣрѣ и щобы такожь ôтповѣсти взглядамъ практичнымъ, отже поставивъ-емъ внесенье надзвычайно умѣрене. Що до практичныхъ взглядôвъ, звертаю увагу, що той проектъ по перше не нарушае головныхъ засадъ теперѣшнои уставы и дастся выгôдно помѣстити въ ей рамахъ, по друге, що переведенье его не вымагае великихъ заходôвъ, и по трете не накладае, хиба выемково, нѣякихъ коштôвъ анѣ на громады анѣ на державу.

Що до справедливости и умѣренности внесеня мого и товаришôвъ, то гадаю, що не потребую тутъ тратити богато словъ. Мы мали-бы повне право съ зовсѣмъ иншими жаданями выступити. Мы могли-бы, на пôдставѣ нашихъ правъ историчныхъ, домагатися, щобы въ рускôмъ краю всѣ школы, ôтъ найнизшои до найвышшои, були рускй. Мы могли-бы, на пôдставѣ правъ природныхъ, жадати, щобы всюды кождому Русинови дана була способôность въ своѣмъ рôднôмъ языцѣ свое выховане и повне образованье достават. Мы въ нашôмъ теперѣшнôмъ внесеню того не домагаемося; не домагаемося навѣть того, чого могли бы-сьмо домагатися на пôдставѣ нашихъ уставъ конституційныхъ, на пр., щобы въ рускихъ школахъ, якъ §. 19 уставы засадничои приписуе, усунено примусову науку языка польского. Мы не жадаемо тутъ навѣть доджени всѣмъ фактичнымъ потребамъ, бо фактичнѣ потребы, якъ я выказавъ, вымагалибы н. пр. що найменше 4-хъ гимназій рускихъ въ нашôмъ краю. Мы, застерѣгаючи собѣ всѣ наши права, домагаемося на теперь тôлько усуненя декотрыхъ найôбльше разячихъ несправедливостей и декотрыхъ найтяжшихъ кривдъ.

Русины могли-бы добиватися своихъ правъ ще на иншôй дорозѣ. По такихъ прецеденсахъ, якъ рѣшенье трибуналу державного въ 19-ого сѣчня 1880 р., котрымъ признано управненье львôвскихъ Русинôвъ до посѣданя одной рускои народной школы, по рѣшеню трибуналу державного въ 12-ого липня того самого року, котре признало жидôвскимъ Нѣмцямъ бродскимъ мати одну школу народну съ нѣмецкимъ языкомъ выкладовымъ, маемо добру пôдставу надѣятися, що те, що признано 6 тысячамъ Русинôвъ львôвскихъ супротивъ 100 тысячамъ не-Русинôвъ, те саме признаноби 5 тысячамъ Русинôвъ тернопôльскихъ супротивъ 19 тысячамъ або 5 тысячамъ Русинôвъ городеньскихъ супротивъ 4 тысячамъ не-Русинôвъ. Однакожь я волѣвъ-бы, щобы мы на тую дорогу не були змушенй вступити. Я переношу надъ найпевнѣйшій процесъ супокôйне порозумѣнье и гадаю, що взгляды не тôлько на справедливôсть але и на добро загальне краю, взглядъ на добро державы, взглядъ наконецъ на добре зрозумѣлый власный интересъ спонукае васъ, панове, що проекту мого не ôткинете.

Я не потребую уживати бôльше аргументôвъ для поперта мого проекту, не потребую бôльше его оправдувати; радше може належало-бы менѣ оправдати, чому я такъ мало жадаю, коли природнй и конституційнй права признаютъ намъ бôльше. Отже окрôмъ того взгляду практичного, що на бôльшй жадания не выстала-бы нѣяка новеля, але требабы цѣлковитои змѣны теперѣшнои уставы о языцѣ выкладовôмъ, а уложенй уставы цѣлкомъ новои, що въ нынѣшныхъ обставинахъ не було бы рѣчею легкою до переведенй або вымагало-бы бодай иншихъ довшихъ коровôдъ, и ще другій моментъ маю на взглядѣ. Я знаю, що якъ неодинокому чоловѣкови, такъ и для здорового тѣла трудно есть, если довго ступалося якоюсь дорогою, наразъ потôмъ завернути. Длятого я, бажаючи завернення вашого въ дотеперѣшнои блудной дороги, радъ-бымъ вамъ тое завернене якъ найôбльше улекшити...

Додамъ ще одно. Вамъ подана дуже легка способôность зробити бодай першій крокъ до того, щобы регабилитуватися въ опинiи публичнôй не тôлько краю и державы, але навѣть въ опинiи публичнôй Европы, котра закидае вамъ справедливо кривдженье Русинôвъ, а котрого то кривдженя вашй противники уживаютъ межи иншими яко аргументу, щобы оправдати свое поступованье супротивъ васъ. Чи въ тои способôности схочете скористати, то ваша рѣчь.

Пôдъ взглядомъ формальнымъ вношу, щобы мое внесенье ôтослано до комисіи школьнои. (*Оплески*).

Бесѣда пос. о. Сѣчиньского

выголошена при дебатѣ надъ буджетомъ шкôлъ народныхъ въ соймѣ д. 4. жовтня 1884.

Высокій Соймe! Добрыхъ шкôлъ народныхъ, богато шкôлъ народныхъ и дешевыхъ шкôлъ народныхъ! такій есть нынѣ окликъ въ нашôмъ краю. По експериментахъ неудалыхъ, неôтповѣдныхъ нашимъ ôтношенямъ и потребамъ, переходимо що найменше въ послѣдныхъ двохъ взглядахъ на дорогу до лучшого. Съ уваженьемъ пôдношу заходы и заслуги п. маршалка, котрый въ своѣй програмѣ выписавъ, щобы школа була въ кождôй громадѣ и щобы школа въедналася собѣ симпатіи, а по крайнôй мѣрѣ не стягала на себе „odium“ громады и не перетяжала тыхъ, котрѣ до ей удержаня конкуруютъ. Звертаюсь на тôмъ мѣсци до п. Романовича, бо спонукавъ ôнъ мене до того твердженьемъ, що тѣ школы мусятъ бути „лихѣ длятого, що дешевѣ“. Ôтповѣдаю на сентенцію, котру ôнъ зацитувавъ въ купецкого свѣта, що „дешевй товары лихѣ“; я-бы ему помôгъ приповѣдкою въ нашого свѣта, пословицею народною „дешеве мясо собаки ѣдятъ“. — Одна мысль въ тыхъ сентенціяхъ, однакожь не однакій ужитокъ въ ней вробити можна. Моя сентенція досаднѣйша и я нею послугуючися покладу натискъ на слово мясо и скажу: „Але ѣдятъ все такой мясо“. — Я-бы хотѣвъ, щобы и всѣ люде мясо ѣли и всѣ громады школы мали, щобы не було громады безъ школы. Мушу съ задоволеньемъ принати до вѣдомости, що рада шкôльна краева ôтповѣла воли Высокого сойму въ торôчнôй ухвалѣ выраженôй и въ р. 1884 заснувала 120 шкôлъ. Справедливо въ справозданю о буджетѣ шкôльнôмъ комисія зôставила цифру 120 съ цифрою заснованыхъ шкôлъ пôсля давнои системы за цѣлыхъ десять лѣтъ. Я маю надѣю, а особливо промова п. гр. Баденього тую надѣю зôбльшила, що мы вже на тôй дорозѣ, що небавомъ буде мати кожда громада свою школу, що дѣти такихъ родичѣвъ, котрй платятъ на просвѣту дѣтей въ иншихъ селъ, длятого, що уродилися въ громадѣ, котра не мае своеи школы, не будутъ рости безъ освѣты и въ дикарствѣ. Уважаю, що теперь пора и конечна потреба не тôлько задуматися надъ тымъ, але взятися за дѣло, щобы шкôлъ найôбльше завести въ тыхъ громадахъ, въ котрыхъ дѣти не могли користати зъ науки и для того осмѣляюся представити пп., якъ пôсля моихъ информацій выглядае закладанье новыхъ шкôлъ, а особливо звернy увагу на тое, що ще сего року закладанье новыхъ шкôлъ стрѣтилося не лишь съ неохотою селянъ, але далося перевести лишь съ великимъ опоромъ и великимъ противдѣланьемъ. То важна рѣчь, бо если не повьмемо сего на око, то можемо богато говорити о закладаню новыхъ шкôлъ, а по кôлькохъ лѣтахъ вможемо пересвѣдчитися, що Рада шкôльна краева въ першôмъ роцѣ заложила 120 шкôлъ, бо закладала въ 120 громадахъ, котрй далися охотно наклонити, а вже дальше пôйде дуже помалу, бо прійде черга на тыхъ, котрй школы не схочуть, — натрафится на бôльшй перепоны и перешкоды. Причина неохоты и опору того — я говорю о Подôлю, бо его лише знаю — причина, для чого съ неохотою на школы дивлятся; для чого тй самй люди, котрй если маютъ дѣти, що умѣютъ читати; купуютъ въ послѣдного крейцара книжку, щобы скористати въ того, щобы ся дещо научити, для чого той самъ селянинъ, котрый дае послѣдный крайцаръ охотно помимо постраху жидôвъ, що будутъ за то бôльшй податки, котрый годится на пôдписанье статутôвъ при завязаню читальнѣ, щобы ихъ пôслати до намѣстництва, — для чого ôнъ съ неохотою дивится на школу, въ котрои прецѣнь свѣтло такожь иде, — причина та муситъ бути не абы яка! Лежитъ она, правда, и въ тôмъ, що система наукова не есть ôтповѣдна, але въ великôй части такожь въ тôй манiи будования палатъ для дѣтей босыхъ, для дѣтей, котрыхъ родичѣвъ ексекковано на то, щобы ставляти коштовнй будынки съ мальованымъ коминами и иншими красными выгодами.

Рада шкôльна окружна тернопôльска приступаючи сего року до заснованя школы въ селѣ одномъ въ найбогатшихъ на Подôлю, въ селѣ дуже великôмъ, въ котрôмъ до сего часу не було школы, а въ котрого мимо того выйшли люде интелигентнй, бо дѣти тыхъ селянъ, котрй не маютъ школы у себе, суть нынѣ авскультантами або ходятъ на университетъ — натрафила на опôръ!! Та громада, коли приѣхавъ инспекторъ до переведеня першои пертрактаціи заснованя школы, ставилася противъ того!! Богато часу треба було, щобы ей наклонити до заснованя школы у себе. Въ чѣмъ причина того объяву? — Для мене причина близька и понятна.

Тая громада, Панове, лежитъ въ повѣтѣ збаражскôмъ, а въ тôмъ повѣтѣ сего року — вже по розпорядженю черезъ раду школьну краеву — выдано на пôдставѣ ухвалъ торôчного сойму розпорядженье, „щобы щадити фондъ шкôльный мѣсцевый“. Громадѣ въ Токахъ, збаражского повѣта, наказано за 7000 зр. поставити новый будынокъ шкôльный, мимо того, що та громада вже три рази переставляла школу и теперь на будову лѣпленои школы въ однôмъ роцѣ 4.000 зр. вложила! — Инспекторъ уперся, щобы школа була мурована, — уперся, бо такого поступованя нѣчимъ не можна оправдати — и сказавъ: Муситъ бути школа мурована. Сказавъ, що громадѣ не вôльно купувати матеріялу на будованье лѣпленои школы, а коли купитъ, заплатитъ въ власнои кишенѣ! — (Противъ того рѣшеня (?!) внесено рекурсъ до рады шкôльнои краевои.) Не дивно, що громада Токи, шукаючи за кимъ, щобы написавъ рекурсъ до рады шк. краевои, шукаючи въ Збаражи яко повѣтовôмъ мѣсточку, мусѣла стрѣтитися съ депутацiею громады Лубянокъ, котра приѣхала вновъ за писаремъ, щобы написавъ прошенье, щобъ ихъ зовсѣмъ звôльнено ôтъ заснованя школы. Коли они отже зôйшлися и поговорили, то не дивно, що депутація въ Лубянокъ вернувши до дому сказала: „Не даймося! Не хочемо школы, бо отъ що тамъ выробляе инспекторъ и рада окружна съ Токами!“

Панове, сходився и я съ тыми людьми въ Лубянокъ и кажу Вамъ, що та громада интелигентна, що робитъ найлѣпше враженье. Я старався наклонити ихъ до заснованя школы; и представлявъ имъ потребу и користи, аж въ кôнци сказали: „Добре, але самй пріймемо учителя; най учитъ нашй дѣти, най ходитъ ôтъ хаты до хаты, лишь щобы мы не знали инспектора и окружнои рады; бо — повѣдаютъ — боимось здирства та й клопотôвъ!“ — Здирства? но, розумѣю, бо въ Тернопôльскôмъ стягаютъ за 7 и 9 лѣтъ залегай кары за непосыланье дѣтей до школы; здиретвомъ можна назвати и те розпорядженье, що конче будынокъ муситъ бути мурованый, — але клопотôвъ — якихъ клопотôвъ боитеся? Але скажу, Панове, що я и тiи понимаю. Ось на Подôлю, а докладнѣйше сказати, въ тернопôльскôмъ округѣ, мало громадъ, въ котрыхъ було-бы добре порозумѣнье межи громадою а учителемъ. Застерѣгаюся: не говорю, що вина по сторонѣ учителя, хочь допускаю, що межи учителемъ яко чоловѣкомъ жiючимъ, а якимсь членомъ громады може бути невгода. Кажу, не учитель виненъ, але поступованье рады окружнои и инспектора. Всѣ Панове признасте, що поступованье неôтповѣдне и дражненье може стати на перешкодѣ вреализованю тыхъ гадокъ и тои програмы, яку высокій Соймъ повзявъ минувшого року що до заснованя новыхъ шкôлъ, и длятого надъужинаю вашои терпеливости, Панове, и втягну въ дискусію особы.

Панове! Тернопôльскій округъ шкôльный належитъ до тыхъ, котрй маютъ найдавнѣйшй школы тутъ въ рускôмъ краю. Тамъ суть села, въ котрыхъ господарѣ маютъ по 50 лѣтъ, а умѣютъ читати. Не зô школы они тое вынесли. Не знаю, чiмъ виплывамъ те приписати належитъ, але певно, що хтось такій бувъ въ тôй околицi, що старався переконати хлопôвъ, що чоловѣкъ тогды стався чоловѣкомъ, коли хочь трохи письма знае. Придивѣтъ-же ся близше, якъ выглядае станъ шкôльництва на Подôлю въ тôмъ славнôмъ округѣ Тернопôльскôмъ. Передъ кôлькома роками мало де була школа безъ презентованого учителя, котрый може ще походивъ въ „препаранды“, якъ выказавася съ певною погордою п. Романовичъ, котрый — межи нами сказавши —

може й самъ есть ученикомъ такого препарандиста. Пригадую собѣ одного великого человѣка — а бувъ я тогды ще малымъ, и говорено въ товариствѣ о школахъ василіяньскихъ въ Бучачи и езуитскихъ въ Тернополи; отже той великій человѣкъ, нынѣ вже покойникъ, сказавъ: „Не говорѣтъ анѣ о василіяньскій, анѣ о езуитскій школѣ; може бути, що васъ теперь лѣпше учатъ, але я, що умѣю, завдячую имъ". То, що сказавъ п. Романовичь о тыхъ препарандистахъ, то зачѣпило трохи за струну вдячной памяти, бо и мене учивъ черезъ три роки такій препарандистъ, а по трехъ лѣтахъ вдавъ я испытъ до школъ латиньскихъ. На мѣсце тыхъ препарандистовъ — а иншу въ того, що той инспекторъ муситъ дѣлати въ мысль интенцій передбесѣдника мого — на мѣсце тыхъ впроваджено новыхъ людей. Цѣлкомъ природна рѣчь, що люде старѣются — мусятъ мѣсци уступати молодшимъ. Але якъ ихъ позбуваносяя? Треба, щобы вы мали случайность послухати, що въ тымъ взглядѣ говорятъ безъ рожницѣ интелигентній Русины и Поляки: Поусувано людей для того, що они инспекторови не сподобалися, а се для того, що не мали потрѣбной квалификаціи. И такъ подамъ одинъ примѣръ. Усунено въ Тернопольскомъ учителя въ Бѣлои, котрый черезъ кольканайцять лѣтъ бувъ учителемъ въ Хоростковѣ, а въ тои школы выйшли такій люде, що одинъ есть нотаремъ въ Коломыйскомъ, а другій дипендентомъ у адвоката. Если онъ потрафивъ учити въ Хоростковѣ, то потрафивъ-бы и въ Бѣлой учити, Не знаю, яка причина его усуненя, але конець кѣнцемъ, се суть слова покривдженого, „инспекторъ сказавъ ему: „Ustąp się Pan, bo inaczej Pana chleba pozbawią" и вымогъ на нѣмъ, що подався на пенсію и въ той способъ его усунувъ. Суть и такій, котрій не дались усунути, бо за ними стоитъ повага ихъ имени н. пр. учитель въ Микулинцихъ. Учителемъ тамъ есть той славный Рыбачикъ; ими его знане въ газетъ, тажь онъ васнувавъ „отдѣлъ рыбацкій", кружокъ учительскій; есть то человѣкъ интелигентный такъ, що хочь-бы и якій поступовець, може знайти приятность съ нимъ говорити. Есть то человѣкъ дуже пильный въ своѣмъ званю; лишь що онъ кромѣ годинъ обовязковыхъ працює надъобовязково: онъ скликує мѣщанскій дѣти и працює надъ ними, щобы ихъ трохи обтерти въ тои грязи и темноты. И якъ разъ за те дѣставъ нагану, що продававъ книжки, що перейшли цензуру, книжки для просвѣты народа, въ выдавництва „Просвѣты" — а продававъ такъ само, якъ продае мой учитель тій, що выдала „Macierz", а котрому я того за зле не беру. Отже и инспекторъ не повиненъ за зле брати учителеви, если онъ ширитъ просвѣту межи народомъ книжками рускими. А прецѣ п. Рыбачикъ мавъ за те дисциплинарку и стративъ два квинквенія, а молодшого его помочника, съ котрымъ була лекша справа, п. Ант. Каминьского, Полякa, перенѣсъ инспекторъ за те, що помагавъ п. Рыбачикови учити дѣти мѣщанъ надъобовязково въ недѣлѣ и свита, на горшу посаду. Гадаете панове, що може на мѣсце усуненыхъ дано рѣвно добрыхъ подъ взглядомъ службови квалификаціи? Нѣ; на мѣсце ихъ подавано такихъ, котрій лишь соромъ роблятъ школьництву, котрій тую одробину пошановання, яке ще школа мае въ очахъ народа, подрываютъ. Той самъ панъ инспекторъ, котрый выдавси такимъ ревнымъ, толеруе въ тымъ самомъ повѣтѣ въ Стегниковцяхъ такого учителя, котрого войтъ на добу до арешту замкнувъ за те, що упившися, въ корчмѣ шибы повыбивавъ. О тымъ знала рада школьна окружна, але не выточила навѣть слѣдства противъ него. То не есть одинъ случай и коли мене що спонукало до выступленя и вмѣшанясь въ дискусію, то бѣль, котрый чую на видъ, що тій, котрій школьництву даютъ фирму, наражуютъ его на вневагу.

(*Конецъ буде.*)

Загальный Зборъ членовъ „Народного Дому".

Вчера отбувся скликаный Совѣтомъ „Народного Дому" Загальный Зборъ членовъ того-жь института и тревавъ отъ годины 11-той рано до 2-гои пополудни и отъ 6-той до 10-той вечеромъ. По богослуженю „за всякоя прошеніе", отправленомъ въ Успеньскій церквѣ, прибували члены отъ $9\frac{1}{2}$ годины до великои салѣ „Народного Дому". Зборъ не открывався до годины $11\frac{1}{4}$ за-для того, що до того часу не явився бувъ ще протекторъ института, найстаршій вѣкомъ рускій епископъ Преосв. Іоанъ Ступницкій. Подъ часъ того довгого выжиданя члены института, а явилося ихъ звыше 50 зъ Львова и съ рожныхъ сторонъ краю, въ переважной части священики, горячо толкували о одной рѣчи, на котру не були приготовленій, прибувающи до салѣ „Народного Дому", бо програма Збору тои первороднои важноси рѣчи не выказувала. „Общое рольничо-кредитове Заведеніе" удалося до „Народного Дому" съ просьбою, о помочь и о кредитъ. Зобраным въ сали членамъ роздавано всякій отозвы въ справѣ того банкового Заведеня. Въ одной отозвѣ съ подписомъ „Свѣдущія положенія дѣлъ" читали члены: „Родимцы! Великое нещастье постигнетъ цѣлую Галицкую Русь, если заблаговременно его неотвернемъ. Наши церкви, наши институціи и мы сами потерпимъ убытокъ и моральное пораженіе съ всѣми послѣдствіями матерьяльного краха — униженіемъ и нищетою, если не окажемъ, що мы и въ тяжкой хвили твердыи патріоты, умѣющіи стати якъ одинъ мужь въ защитѣ общихъ и собственныхъ интересовъ! Наша единственная финансовая институція „Общое рольничо-кредитовое Заведеніе", где Галицкая Русь сберегала трудомъ заработанный грошь — подорвана и грозитъ паденіемъ, подъ бременемъ котораго пропадетъ многое, що усиліямъ патріотовъ удалося для нашого народа пріобрѣсти. Не тутъ мѣстце роспространятися надъ причинами грозящой опасности! Не пора тогда, когда домъ разрушается, обвинати его строителей или управителей, а пора безъ намысла приступити къ его спасенію." Дальше „свѣдущіи положенія дѣлъ" радятъ Родимцямъ пытати свѣдущихъ людей о причины нещастного положеня, а коли тіи поясенятъ имъ причины и откроютъ имъ вражій планъ, тогды они сейчасъ приступлятъ до спасючои акціи. Отозва вызвае Русиновъ, щобы „кождый жертвовавъ, що може" на ратунокъ институціи, щобы якійсь часъ вадержався съ выниманьемъ вкладокъ и робивъ добровольну подписку. Друга отозва отъ завязаного спасаючого комитету, котру мы получили до розсылки съ „Дѣломъ" и котру нашій Вп. Читателѣ въ цѣлости отчитаютъ, взывае такожь Русиновъ, щобы були терпеливій.

Не треба и казати, — якъ кождый членъ „Народного Дому", глубоко понимавъ важность ситуаціи, якъ щиро взявъ собѣ до серця слова отозвъ, — але въ другои стороны якъ глубоко призадумався надъ тымъ, чи безпечно „Народному Домови" давати поручыва „Обще рольничо-кредитове Заведенье" — и въ загалѣ чи безпечно такому институтови, якъ „Народный Домъ" ангажуватися въ дѣла банковій и принимати на себе отвѣчальность за можливій, въ уставѣ предвиджены наслѣдки?...

Крыл. Малиновскій, яко председатель Совѣта „Нар. Дому" открывъ засѣданье Збору, отмовивши „Царю Небесный". Опосля повитавъ зобраныхъ членовъ, внесъ многолѣтство Е. Вел. цѣсарю Францъ-Іосифу I и присутному ем. Іоанови, заявивъ, що яко отпоручники явилися: крыл. Готеровскій отъ львовскои митр. капитулы, крыл. Юзычаньскій отъ перемыскои, а п. Альфредъ Яновскій отъ Ставропигіи; представивъ рѣвножь п. Котовича яко представителя власти политичной. Наконець внесъ, щобы председателемъ Збору выбрати черезъ аклямацію крыл. Готеровского, а заступникомъ председ. крыл. Шведзицкого.

О. Лопатыньскій въ Роздолу поставивъ внесенье, щобы зборови дати кольканайцять хвиль часу на нараду въ дѣлѣ выбору председателя и его заступника. О. Малиновскій заявивши, що онъ поступавъ посля звычаю, що найстаршого вѣкомъ члена выбирано председателемъ, а другого по немъ заступникомъ, — поддавъ свое внесенье подъ голосованье. Его внесенье упало, а удержалось о. Лопатыньского. Члены отбули групами конференцію, а опосля устами о. Лопатыньского предложили на председателя о. Шведзицкого и на заступника Дра Омеляна Огоновского. Предложенье се при голосованю перейшло однодушно. Оба выбраній заняли свои мѣсця. На секретарѣвъ покликано о. Лопатыньского и Дра Короля.

По выборѣ президія о. Малиновскій черезъ цѣле ранѣшне засѣданье читавъ дуже обширне справозданье съ дѣяльности института и съ его стану финансового, а скончивъ выкладомъ своего погляду на ролю института въ найблизшой будучности и отвѣтно до того поставивъ колька внесень. Поглядъ о. Малиновского бувъ той: институтъ „Народный Домъ" доси мавъ на оцѣ р о з ш и р я т и с я (експанзивность), а отъ теперь повиненъ с т я г а т и с я, щобы управильнити свои дѣла и привести до гармоніи доходы съ розходами. Длятого поставивъ отъ себе внесени: 1) щобы буресу „Нар. Дому" вредукувати въ 30 бурсакахъ на 15 (10 до гимназіи а 5 до ремѣсла); 2) щобы скасувати запомоги (700 зр. рочно) для учащои-ся молодежи; 3) щобы „Академическому Кружкови" отняти нынѣшне умѣщенье, котре може принести чиншу 300 зр.; 4) щобы на нѣякій театральній представленя не давати салѣ „Народного Дому". — Яка була дебата надъ тыми внесеними и яка ихъ стрѣтила доля, о тымъ донесемо на другій разъ. По справозданю о. Малиновского перервано засѣданье до 5 годины, а заповѣджено довѣрочну нараду въ комнатѣ „Руской Рады" на год. $4\frac{1}{2}$ по обѣдѣ.

На довѣрочной нарадѣ, котра тревала дѣ годины безъ участи публики, а на котру було запрошеныхъ лишь кольканайцять не-членовъ съ голосомъ дорадчымъ, було розбиране именно дѣло поруки „Народного Дому" за „Обще рольничо-кредитове Заведенье". Позаякъ нарада ся була довѣрочна, мы не можемо подати зъ неи справы, а обмежимось только на ея результатѣ, котрый бувъ оповѣщеный прилюдно на засѣданю вечернемъ въ сали „Народного Дому" въ формѣ внесени п. Меруновича: „Загальный Зборъ поручае управляючому Совѣтови „Нар. Дому", щобы належно розсмотривъ сю справу, а по розсмотреню скликавъ Загальный Зборъ для мериторичного ея розгляду." Внесенье се принято безъ найменшои дискусіи, бо она отбулася на засѣданю довѣрочнемъ.

На нашъ поглядъ Загальный Зборъ членовъ „Народного Дому" поступивъ собѣ въ тымъ такъ важнымъ дѣлѣ, о сколько могъ, тактовно и оглядно, — и доказавъ своею ухвалою, якъ дорожитъ онъ тою першою нашою институціею всенародною, якъ стереже ея отъ всякои не только матеріяльной але и моральной шкоды. Не могъ вже больше ошибатися той, хто може думавъ, що Загальный Зборъ членовъ, неосвѣдомленый съ станомъ дѣла, неприготовленый на рѣшанье такъ безконечно важного дѣла, пойде за першимъ чіимсь покликомъ и ухвалитъ поруку „Народного Дому" за евентуальну пожичку „Общого рольного-кредитового Заведенья". Мы, довѣдавшись въ послѣдной хвили о семъ проектѣ, не сумнѣвались анѣ на хвилю, що члены „Народного Дому", тои твердынѣ галицкорускаго народа, свѣдомій такъ якъ мы можливыхъ грозныхъ наслѣдствъ такого кроку, не схотятъ брати на себе тяжкои отвѣчальности передъ народомъ, передъ сучаснымъ и грядучимъ поколѣньемъ. Бываютъ тяжко прикрій хвилѣ въ житю человѣка чи народа, коли потрѣбно пожертвувати не однымъ дорогимъ, — але-жь и бувае щось такого дорогого, чимъ пожертвувати а навѣть поризикувати не можна. Такимъ дорогимъ всему рускому народови есть именно нашъ „Народный Домъ". Найменшій недоглядъ его матеріяльныхъ и моральныхъ интересовъ, одробина легкомысности — готовій спровадити на сей нашъ институтъ непредвиджены грозный наслѣдки. Только-жь, мы твердо вѣримо, до чогось подобного не дойде, а коли-бъ на те заносилося, то мы не сумнѣваемось, що весь народъ, правдивый властитель института, поднесе свой важкій протестъ.

Прикру нынѣшну ситуацію „Общого рольного-кредитового Заведенья" кождый щиры Русинъ глубоко отчувае, спѣшитъ самъ въ помочь и другихъ взывае до помочи, якъ о томъ свѣдчитъ отозва санаційной комисіи. Але-жь кождый оглядный и дальше глядячій человѣкъ повиненъ числитись съ всякими евентуальностями и выбирати средства розумній, отвѣтній и певній. Святымъ обовязкомъ Русиновъ въ нынѣшной хвили есть спасати свои приватній и публичній капиталы отъ руины и кождый Русинъ нехай щиро повнитъ свой обовязокъ. Мусимо тутъ ще додати, що якъ доси такъ и въ сей хвили дѣло остаточно найбольше зависитъ отъ заряду банку. Онъ же знае причины нынѣшного прикрого стану и самый станъ свого заведенья, онъ може принятн або не принятн пораду другихъ свѣдущихъ людей, онъ о всѣмъ рѣшае, — онъ господарь въ своѣй хатѣ, въ своѣмъ банку.

Откладаемо ходъ дебатъ Збору на слѣдующій разъ, а теперь подамо лишь результатъ выбору до управляючого Совѣта. Председателемъ выбраный п. Геровскій. Мы переконѣчені, що въ даныхъ обставинахъ не можна було зробити лучшого выбору. П. Геровскій тѣшится загальнымъ поважаньемъ у Русиновъ, мае славу человѣка совѣстного, розважного, тактовного и выразумѣлого, а при томъ энергичного, а, якъ кажемо, въ даныхъ обставинахъ выборъ такого мужа бувъ, въ интересѣ взаимной выразумѣлости Русиновъ и загального добра, именно пожаданый. Бажаемо новому председателеви, щобы, на сколько се буде могъ при прочихъ членахъ совѣта, оправдавъ довѣріе, яке вложивъ на него Загальный Зборъ членовъ института. Дальше выбраній до Совѣта П. Т. Гавришкевичъ, крыл. Петрушевичъ, дръ Савицкій, о. Литыньскій, дръ Король, крыл. Крыжановскій, о. Костецкій, Вѣнцковскій, крыл. Величко, дръ Добрянскій и Ничкѣ. (Два послѣдній не достали абсолютной большости голосовъ, тожь выбраній черезъ аклямацію.)

Соймъ краевый.

Петиціи отчитаній на суботнѣшомъ засѣданю: Громада Залѣщики вразъ съ другими громадами и обшарами дворскими о заведенье суду окружного въ Залѣщикахъ; гром. Езуполи о прилученье ея до суду повѣтового въ Станиславовѣ; гром. Задвишовка мыслова и Подволочиска черезъ пос. Сѣчиньского о утворенье фонду желѣзного на удержанье капеляна для тыхъ громадъ; кагалъ львовскій о заведенье спеціяльного куроу для учителѣвъ жидовскои религіи и языка еврейского у Львовѣ.

11. Засѣданье зъ дня 6 жовтня 1884.

Маршалокъ краевый открывъ засѣданье о 11 год. 25 мин. передъ полуднемъ. — Пос. Роснеръ получивъ отпустку. — Зъ петицій отчитано слѣдуючій важнѣйшій: Товариство львовске „Лютня" о запомогу на выдавництво співаникивъ польскорускихъ; тов. „Академичне Братство" о запомогу 150 зр. на выдавництво „Руской библіотеки" и о запомогу 200 зр. для подавання помочи рускимъ академикамъ; гром. Товстоголовы въ справѣ вычищеня каналу въ ставѣ зборовскомъ; гром. Бобрка черезъ пос. Генцля о системизованье посады учителькы при тамошной 4-классовой школѣ; тов. политехничне у Львовѣ въ справѣ признанія голосу вирилного кождочасному ректорови львовскои политехники; гром. Райтаровичѣ черезъ пос. Бережницкого о запомогу 300 зр. и пожичку 1000 зр. на будову школы.

На внесенье п. Рея палата поручала выдѣловы краевому выслати для погорѣлцевъ въ Тарнобжегу 1000 зр. — Пос. Хшановскій мотивувавъ свое внесенье въ справѣ нешкодливого отведеня горскихъ водъ. — Пос. Меруновичъ мотивувавъ свое внесенье въ справѣ перенятія повнючои желѣзницѣ на власность державы. Внесенье се звучатъ: „Соймъ зволитъ ухвалити: Взываючи правительство на силѣ арт. 19 статута краевого во взгляду на важный интересъ экономичный краю, щобы выеднало въ властивой дорозѣ, щобы по окончению дотеперѣшного привилея товариства повнючои желѣзницѣ цѣсаря Фердинанда линіи ея перейшли подъ управу правительства." Внесенье се отослано до комисіи желѣзничои. — Оттакъ мотивувавъ пос. Василевскій слѣдуюче свое внесенье: „Соймъ поручае краевому выдѣлови предложити на слѣдуючой сесіи: 1) Законъ службовый, опертый на дотеперѣшномъ устрою администраціи и розділу громадъ и обшаровъ дворскихъ, а именно поручаючій р о з с у д ж у в а н ь е спорювъ с л у ж б о в ы х ъ на обшарахъ д в о р с к и х ъ, закимъ буде переведена змѣна закона громадского, с т а р о с т а м ъ о с т а в л я ю ч и лишь выконанье ихъ о р е ч е н ь властимъ громадскимъ. 2) Законъ роботничій, управляючій относины межи господарями сѣльскими а роботниками въ той способъ, щобы забезпечити додержуванье взаимнои угоды и обовязань, п о д д а ю ч и ихъ в ъ п р о т и в н о м ъ о л у ч а ю в ъ о е й ч а с ъ п о л и т и ч н о й е к з е к у ц і и." Внесенье се отослано до комисіи администраційнои. Справозданье выдѣлу краевого въ справѣ гаранти для облигацій комунальныхъ отослано до комисіи банковои. — По короткой перервѣ засѣданя забравъ голосъ намѣстникъ, поповняючи декотрій позиціи преліминаря рады школьнои. Комисія буджетова зменшила преліминарь о 44 тысячь зр. Намѣстникъ заявивъ, що рада школьна краева обмежилася на найпотрѣбнѣйшій потребы и що зменшенье преліминаря есть неможливе; намѣстникъ запевнюе, що на будучность преліминарь не буде переступленый. Въ кѣнци оказавъ намѣстникъ, що при позиціи „рожній выдатки" буде обставати посля преліминаря рады школьнои. Пос. М а д е й с к і й полемизувавъ съ бесѣдниками, що забирали голосъ въ попереднемъ засѣданю въ сей справѣ и старався наклонити палату, щобы голосували за позиціями рады школьнои. При дискусіи надъ рубрикою о „запомогахъ для фондовъ окружныхъ" забравъ голосъ пос. Менцинькій и предложивъ замѣсть сумы 50.000 зр. лишь 5.000 зр. Пос. Сапѣга, догадуючись якогось компромису, зробленого подчасъ перервы, жадавъ отослани предложеня Менцинського до комисіи буджетовои. Зменшенью сеи позиціи супротивився такожь и намѣстникъ. Пос. Романовичь звернувъ увагу на те, що зменшенье сеи рубрики змуси-

ко-бы раду шкóльну переступити буджетъ. На послѣдокъ противився всякимъ зменшенямъ позицій, а особливо позиціи на прибори науковѣ, на котрѣ рада шкóльна предложила 14.390 зр., а комісія буджетова зменшила до половины. Бесѣдникъ внѣсъ пóдвышеньe рубрики I о 7.195 зр. Внесенье се упало. Промовляли ще послы Бадени, Розвадовскій, Черкавскій и Сапѣга. При дебатѣ надъ рубрикою „рóжни выдатки" заявивъ намѣстникъ, що выдатки на „силы помóчни для радъ окружныхъ" держава не може взяти на себе, бо дѣяльнóсть адмінистраційна належитъ до инспекторóвъ. Фонды на цѣли адміністраційни фондóвъ окружныхъ повинни вплывати зъ тыхъ-же фондóвъ. По промовѣ послóвъ Мадейского и А. Сапѣги и по кóлькохъ формальныхъ замѣтахъ Романовича и Гольдмана пóддавъ маршалокъ внесенье комісіи пóдъ голосованьe; за внесеньемъ голосувало лишь 30 послóвъ. Внесенье пос. Менциньского принято одноголосно. — На послѣдокъ óтчитавъ секретарь внесеня: пос. Василевского о змѣнѣ напрямку дороги зó Львова до Стоянова и пос. Бобчиньского о змѣну закона о піяньствѣ. На сѣмъ засѣданье закóнчено.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Спóльна делегація*) мають бути скликани дня 27 н. с. жовтня въ Пештѣ. Сесія, якъ доносятъ зъ компетентныхъ кружкóвъ, не потрвае довше, якъ три недѣлѣ, позаякъ буджетъ на рóкъ 1885 въ головныхъ позиціяхъ мало рóжнится óтъ буджету зъ р. 1884, а предложеня що до реформы властей консулярныхъ и реактивованя іосифиньскои академіи медичнои, здаеся, зовсѣмъ не прійдутъ на дневный порядокъ сегорóчнои сесіи.

(*Палата посольска угорского сойму*) приступила на засѣданю въ дни 4 н. с. вересня до выбору президента. Дѣ великій партіи опозиційнѣ зажадали óтъ сторонництва либерального, щобы въ президіи мали своихъ репрезентантóвъ. Бóльшóсть сойму не згодилася однакожь на се, въ виду чого кождe сторонництво заменувало своихъ власныхъ кандидатóвъ до президіи, такъ що выбраній получили лишь голосы свого сторонництва. Президентомъ палаты выбрано Тому Печи 202 голосами; першимъ вицепрезидентомъ выбраный Павло Сонтагъ 186 голосами, а другимъ вицепрезидентомъ гр. Беля Банфи 156 голосами. Квесторомъ палаты выбраный Володиславъ Ковачь, а секретарями Гойтси Надь, Раковскій, Тибадъ, Берзевичій и Зембиньскій. — Печи, заявши президіяльный стодець, подякувавъ на довѣріе; выбóръ его повитала палата грóмкимъ „Eljen!" Дня 6 н. с. вересня óтбувся выбóръ комисій и подѣвъ на секціи. — Першою задачею обохъ палатъ угорского сойму буде рѣшенье адресы до короны. Обѣ палаты выступлятъ симъ разомъ важ съ пятьма проектами адресовыми: одинъ зъ нихъ выйде óтъ комісіи палаты панóвъ, другій óтъ сторонництва либерального, третый óтъ сполученои опозиціи, четвертый óтъ сторонництва независимыхъ, а пятый óтъ антисемитóвъ.

(*Семе вече австрійскихъ адвокатóвъ.*) Сими днями óтбулося въ Вѣдни семе вѣче австрійскихъ адвокатóвъ, котрого засѣдання о тóлько интересні для ширшои публики, що члены его по-при проектахъ, трактуючихъ про интересы становій, заявили также дѣяльнóсть въ обговореню справъ, дотыкаючихъ загалу. — На згромадженю адвокатóвъ пóднесено именно гадку проекту до закона, маючого на цѣли розширенье правъ жѣнки до наслѣдства по мужу. Пóсля теперѣшныхъ законóвъ австрійскихъ права наслѣдства супруги дуже обмежені, такъ що ѣй по смерти мужа дóстаеся майже лишь милостыня. — Дуже хорошою гуманною гадкою перенятый также проектъ до закона, дискутованый на семóмъ вѣчи адвокатóвъ, маючій на цѣли недопущенье екзекуціи на пенсіи вдóвъ и сирóтъ, а коли бы сей проектъ бувъ принятый, не малу заслугу зъединали-бы собѣ адвокаты передъ тыми, котрѣ теперь лишенѣ законнои помочи. — Но важнѣйшою може óтъ обохъ попереднихъ трета справа, що становила предметъ нарадъ адвокатского вѣча, а именно внесенье адвоката дра Брунштайна, трактуюче о реформѣ поступованя въ дѣлахъ административныхъ. Новочасна держава не зможе сповнити своеи задачѣ, наколи не буде законныхъ запоръ противъ порушеню правнои сферы обывателѣвъ зъ стороны держанои власти. Права обывателѣвъ супротавъ державы мусятъ що-разъ повнѣше кристализуватись, а въ публичныхъ, особливожъ въ административныхъ дѣлахъ мусятъ статись принципомъ, щобы горожанинъ противъ всемогущои власти держ. мóгъ доходити свого права. Таку цѣль маe именно проектъ закона Брунштайна, а хочь и мóгъ-бы хто замѣтити, що держава не радо видатъ ограниченье своеи власти, то все таки належитъ въ становища загального добра признати сему проектови справедливóсть, а факторы законодавчій повинні вызыскати ей яко дуже цѣнный матеріялъ для охороны правъ горожанськихъ.

(*Сойм тріестенскій.*) Якъ звѣстно, внесла була репрезентація Трієсту прошенье до министерства, щобы сегорóчну сесію соймову для браку матеріялу óбрадъ óтрочити. Министерство не увзглядниво сего прошеня, позаякъ ту розходилося о удержанье повагы цѣсарского розпорядженя, — въ виду того зóбрався дня 6 н. с. жовтня сóймъ Трієсту и приналежнои области. Сесія его буде здаеся дуже коротка.

ЗАГРАНИЦЯ.

Франція. Пóсля офіціальныхъ вѣстей розпочалися вже операціи французского войска противъ Хинъ и адмиралъ Курбе вымѣривъ першій ударъ дня 1 с. м. на мѣсто Ке-Люнгъ. Французы отрѣтили зъ стороны хиньского войска, котрого на островѣ Формоза буго около 15.000, сильный опóръ. Мимо того удалося Французамъ заняти позиціи на горбкахъ коло мѣста, а въ ночи зъ дня 2 на 3 с. м. обсадити два значнѣйшій укрѣпленя. Минувшои недѣлѣ мавъ наступити приступъ на всходній укрѣпленя мѣста. Рóвночасно, коли адмиралъ Курбе высѣвъ съ войскомъ на берегъ пóдъ Ке-Люнгъ, зачѣнивъ адмиралъ Лесне пристань Тамъ Сію, що лежитъ двайцять миль óтъ Ке-Люнгъ. Наколи-бъ адмиралови Лесне удалося занати ту позицію, то óнъ óттявъ-бы Хинцямъ, що боронятъ Ке-Люнгъ, всяку дорогу. Въ битвѣ пóдъ Ке-Люнгъ мали Французы лишь малій страты, коли тымъ часомъ Хинцѣ мали 80 до 100 убитыхъ и 200 до 300 раненыхъ.

Англія. Англичане можутъ знóвъ повеличатися побѣдою въ Єгиптѣ. Симъ разомъ однакожь цѣла заслуга побѣды належится лишь одному человѣкови, именно Гордонови, котрый съ холоднóю кровью правдивого Англичанина вытревавъ въ Хартумѣ до самого кóнця и стався паномъ найголовнѣйшои позиціи въ Суданѣ. Магдій мусѣвъ на послѣдокъ пересвѣдчитися, що нѣчого не може здѣлати противъ Гордона и мусѣвъ óтступити óтъ мѣста та втѣкати въ глубину Судану. Гордонъ буде мóгъ теперь легко получитися съ англійскимъ войскомъ, зъ котрои-бы стороны оно не надóйшло: чи óтъ Свакима чи горѣ Нилемъ. Одна заходитъ лишь обава, чи мимо сеи побѣды Гордона все таки не буде потреба експедиціи до Судану. — Дня 7 с. м. óтбулася въ Лондонѣ нарада министрóвъ, на котрóй розбиралася справа египетска и полуднево-африканьска. Рада признала, що теперѣшнѣ óтношеня до трансвальскои республики стались не можливѣ и постановила выслати ультиматумъ, жадаюче опущеня занятыхъ територій. Въ египетскóй справѣ не ухвалено нѣчого. Гладстонъ выступивъ лишь противъ проектови, щобы Англія ручила на довшій часъ за зредукованій проценты, поширъ однакожь гадку, щобы Англія покрыла недобóръ египетскій.

Італія. Царь надѣливъ італійского министра дѣлъ внутрѣшныхъ Манчинього великимъ хрестомъ ордера Александра Невского, а министеръ Гирсъ въ своѣмъ письмѣ до Манчинього каже, що се есть óзнака за прислугу, яку Манчини зробивъ для скрѣпленя дружныхъ óтносинъ Италіи съ Россіею. Въ политичныхъ кружкахъ въ Италіи уважаютъ се за доказъ, що Италія не выключена óтъ трицѣсарского союза. — „Italie" доноситъ, що нѣмецкій посолъ въ Ватиканѣ, Шлецеръ, вернувши до Риму, получивъ слѣдующу инструкцію: Кабинетъ берлиньскій годится на вóльнóсть и свободу образованя духовныхъ, але лишь пóдъ тымъ условіемъ, що курія занехае архіепископóвъ для Познани и Колонії.

Голяндія. День 26 вересня стався памятнымъ въ исторіи Голяндіи; того дня именно зóбрався була въ Газѣ палата послóвъ и радила надъ зміною §. 198 конституціи. Параграфъ сей наказуе именно, що въ часѣ регентіи въ порядку наслѣдства и въ конституціи не може бути зроблена жадна змѣна. Правительство поставило було отже внесенье въ палатѣ, щобы сей параграфъ змѣнити и палата приняла се внесенье 68 голосами противъ 14. Се внесенье перейшло также и въ палатѣ панóвъ, а правительство постановило на пóдставѣ ухвалъ парламенту задля звѣстныхъ причинъ неевного наслѣдства по смерти короля, выключати конституцію зъ пóдъ права въ наведенóмъ параграфѣ. Але палата, дозволяючи таку змѣну, тратитъ также на пóдставѣ конституціи свóй мандатъ. Слѣдующого отже тыжня маe палата бути за-для сеи причины розвязана.

НОВИНКИ.

— **День именинъ цѣсаря** обходжено якъ що року съ великимъ торжествомъ по всѣхъ церквахъ и костелахъ.

— **Львóвскій митрополитальный ординаріятъ** скликае óтпоручникóвъ вдовичо-сирóтского фонду на надзвычайный зѣздъ до Львова на д. 28 н. с. жовтня для нарады надъ судьбою тои части фонду, котра давнѣйше зóстала умѣщена въ „Общóмъ кред. Заведеню", а евентуально надъ ратованьемъ того-жь заведеня посредствомъ новои пожички.

— **Музикально-деклямаційный вечеръ** съ танцями, устроеный позавчера „Русскимъ Казиномъ." въ честь членóвъ „Народного Дому" при случаю ихъ загального зóбору, удався въ загалѣ гарно, хочь публика не була такъ численна, якъ того можна було надѣятися, особливо въ виду цѣли, на яку выдѣлъ „Р. Казина" призначенъ чистый дохóдъ зъ вечерка, т. е. заложеня фонду на устроенье постóйного аматорского театру у Львовѣ. Програма була досыть оригинальна, бо крóмъ пѣсень „довольно взятыхъ извѣстныхъ и старыхъ", якъ выражаеся „Новый Проломъ", замѣсть деклямацій дано гумористичный монологъ „На сценѣ" и одноактову комедійку (перекладъ зъ польского) „Онуфрій". Снѣвы и представленье выпали добре, а п. Мончаловскій въ ролі „веселого и живого человѣка фризіорского" мусѣвъ, якъ каже та-жь газета, и найсумнѣйшого человѣка розсмѣшити. Рóвно-жь удачно выголосивъ п. Яр. Ильницкій свóй гумористичный монологъ. Сума чистого доходу доси ще не оголошена.

— **На першóмъ засѣданю тов. Качковского** минувшои суботы уконституовався новый выдѣлъ пóдъ проводомъ Б. Дѣдицкого. Заступникомъ председателя и заразомъ касіеромъ выбрано о. К. Ярымовича, контролоромъ п. Ол. Волошиновича, секретаремъ п. О. Мончаловского, а магазиномъ п. О. Герасимовича. До комитету редакційного вóйшли Дѣдицкій, Полиньскій, Лабашъ, Мончаловскій, Габла и Курбасъ.

— **О. Ив. Литинковичъ**, катихитъ гимназіи въ Станиславовѣ. получивъ грамоту на совѣтника консисторского съ óзнаками крылошаньскими и право носити одежу крылошаньску.

— **П. Димитрій Вѣнцковскій**, дотеперѣшный учитель при рускóй школѣ правъ у Львовѣ, перенесеный министерствомъ просвѣты яко суплентъ до нѣмецкои гимназіи у Львовѣ.

— **Цѣсарь подарувавъ** громадѣ Вильче перемыского повѣта 100 зр. зъ приватного фонду на будову церкви.

— **На весѣлю у о. Коровця въ Мервици**, де повѣнчалася его дочка съ п. Дим. Левкевичемъ, професоромъ рускои гимназіи у Львовѣ, зóбрано для бѣдныхъ учениковъ тои-жь гимназіи 16 зр. 85 кр. — Спаси Бóгъ Добродѣямъ! — *В. И.*

— **Въ школѣ промыслу артистичного у Львовѣ** минувшои недѣлѣ при роздаваню нагородъ зóстали также публично óтзначени Русины, ученики гимназіяльни, пп. Николай Яцѣвъ, Михайло Яремкевичъ и Романчукъ.

— **На посады нотаріяльни** въ Старóй соли, Пóдбужи, Николаевѣ, Буковску, Балигородѣ и Лютовискахъ розписала перемыска палата нотаріяльна конкурсъ съ речинцемъ до послѣдного жовтня.

— **Именованя.** Дирекція почтъ и телеграфовъ надала посады почмайстрóвъ: А. Соболевскому експедиторови въ Озеранахъ, а манипулянтцѣ Павлинѣ Берначекъ въ Щуровицахъ; дальше посаду стайничого въ Тернополи Станиславови Мандлеви а въ Бережанахъ Б. Вонсовичеви; óттакъ посаду експедіента почт. въ Рыботичахъ Павлинѣ Корбъ; въ Немировѣ Маріи Масляковичевóй; въ Крехóвѣ Аннѣ Колесовóй; въ Баворовѣ Михалинѣ Бартковскóй; въ Óльшаници Т. Дарскóй, вдовѣ по почмайстрѣ; въ Баришу експедиторцѣ почтовóй Л. Коженóвскóй. — Инспекторомъ дороги краевои Городенка-Залуче именованый Валерій Теодоровичъ, властитель Потóчка.

— **Въ школѣ лѣсовóй у Львовѣ** розпочинаютъ 13 с. м. вступній испиты зъ математики, физики, наукъ природныхъ, географіи и языкóвъ. За испытъ вступный платится такса 2 зр. Дня 18 с. м. наступитъ óткрытье року шкóльного въ сѣй школѣ.

— **Панна Юлія Шнайдеръ**, бувша учителька въ Бóбрцѣ, о котрои усунено, обурюючóмъ вовке почутье справедливости, мы докладно розказували въ 104 н-рѣ „Дѣла", остае доси на своѣй „посадѣ" въ Стокахъ. Слова „посада" мы уживаемо тóлько евфемично, бо панна Шнайдеръ, не маючи въ Стокахъ помешкання, живе въ Бóбрцѣ, óтки щодень, мимо слоты и злои дороги ходитъ пѣшки до Стóкъ (около 5 километрóвъ) и вчитъ дѣтей то въ однóй то въ другóй хлопскóй хатѣ, де ѣй удастся знайти на той день вóльне мѣсце и зóбрати кóльканайцатеро дѣтей. Чи при такóмъ способѣ на довго выстарчитъ ей здоровля? Отсе есть найновѣйшій, легній и практичный способъ скорого з ъ у ж и в а н я учительскихъ силъ! Цѣкава рѣчь, що якійсь óтпоручникъ рады шк., котрый бувъ въ Стокахъ для „рекогносковання терену", вызвавъ передъ панною Шнайдеръ и другими присутными людьми ту для нея зовсѣмъ несподѣвану истину, що перенесено ей зъ Бóбрки до Стóкъ — на ей власне жаданье!

— **До Александріи въ Єгиптѣ** выѣхавъ сими днями нашъ молодый землякъ, п. Билиньскій, магистеръ фармаціи. Поѣхавъ óнъ тамъ на посаду до аптаки нашого земляка, п. Василя Олѣйника, котрый передъ лѣтами завандрувавъ зъ Галичины до Єгипту и доробився тамъ власнои аптаки. Пóдъ часъ недавного бомбардованя Александріи Англичанами п. Олѣйникъ потерпѣвъ страту на 200.000 франкóвъ, а межинародна комісія, признала ему лишь 100.000 вынагороды. Мимо того п. Олѣйникъ масса добре. Пóдъ часъ переѣзду нашого б. митрополита Іосифа Сембратовича до Святои Землѣ, п. Олѣйникъ повитавъ и принимавъ у себе достойного гостя и его товарища подорожи. И митрополитъ Іосифъ бувъ незмѣренно урадуваный, стрѣтивши на такóй чужинѣ позажного Русина, и п. Олѣйникъ ще бóльше зрадувався, витаючи доброго архипастыря рóднои земли, котру такъ давно покинувъ и почувши рóдне руске слово... Ба и митрополитъ нашъ Іосифъ тогды мусѣвъ бувъ уже покинути свою рóдну землю... Стрѣтилось на далекóй чужинѣ два земляки, оба не маючій надѣѣ доживати вѣку въ своѣй краинѣ, — сердечна мусѣла бути ихъ стрѣча, ренне мусѣло бути ихъ прощанье.

— **Театральна трупа Старицкого** перѣде незадовго, якъ доносятъ „Русскій Край", въ Москву, де будутъ даватися малорускій представленя.

— **Читальня въ Городищи.** Дня 9 (21) вересня с. р. óткрыто читальню въ Городищи, гусятынского пов. По полудни того дня на запрошенье выдѣлу читальнѣ почали зъѣздатись священники и сходитись господарѣ зъ сусѣдныхъ селъ, а то: зъ Постолóвки о. Барвѣньскій, п. учитель Гайдукевичъ и 15 господарѣвъ; зъ Трыбуховець о. Гудыкъ съ родиною, съ своими снѣваками и кóлькохъ господарѣвъ; зъ Самолускъ о. Юхновичъ, п. учитель Садовскій и 8 господарѣвъ; зъ Гусятына Вп. дръ Дамянъ Савчакъ съ женою; зъ Хлопóвки учит. Кашицкій и кóлькохъ господарѣвъ; зъ Личковець учит. Дидѣна и кóлькохъ членóвъ „Кулка" рóльничого и учит. Капѣй зъ Хороствова. Гостѣ, якъ и мѣсценій зóбралися до церкви на вечѣрню, де по вечерни священники óтправили молебенъ къ Пресв. Богородицѣ. Зъ церкви удалися до дому, що за стараньемъ выдѣлу читальнѣ бувъ прехорошо устроеный цвѣтами. Мѣсцевый панъ-отецъ Грицина посватавъ новый хрестъ умысно для чит. зробленый черезъ господаря Кравця та повитавъ щирымъ словомъ гостей. Потóмъ голова читальнѣ, честный господарь Петро Зарóвный, óткрывъ читальню. Ч. госп. Петро Кришталовичъ, секретарь читальнѣ, подякувавъ за трудъ сс. духовнымъ, пп. учителямъ и честнымъ господарямъ, що були ласкавѣ на тое торжество прибути и просивъ всѣхъ, щобъ старалися якъ найбóльше до читальнѣ народъ наклоняти и добрыми радами вспирати. Вп. дръ Савчакъ представивъ въ короткости всѣ користи для народа зъ свободы и конституціи, а о. Барвѣньскій промовивъ щиро за просвѣтою и тверезостею; о. Гудыкъ знóвъ въ краснорѣчивóй бесѣдѣ представивъ цѣль читальнѣ на живыхъ примѣрахъ просвѣщеныхъ и темныхъ народóвъ, показавъ, що тóлько одна просвѣта провадитъ народъ до добробыту и щастя, а учит. Гайдукевичъ промовлявъ о конечнóй потребѣ просвѣты межи нашимъ народомъ. На послѣдокъ промовивъ ще п. Мартиникъ, мѣсцевый учитель, а о. Гудыкъ подякувавъ ще п. Лукіяновичеви и Роскошови, управителеви школы, за ихъ труды, котрыми дуже много причинилися до основаня и торжественного óткрытя читальнѣ. Потóмъ всѣ óтспѣвали имнъ народный и многолѣтствіе цѣсареви. По торжествѣ óткрытя наступило щире принятье гостей при спóльнóй вечери. — Основателями читальнѣ суть: Ив. Панькóвъ, начальникъ громады, о. Грицина, п. Лукіяновичъ, п. Роскошь, богословъ п. Север. Грицина, Петро Зарóвный, Петро Кришталовичъ, Засвойскій, Стельмахъ и Мартинюкъ. Яко члены читальнѣ вписались: сс. Гудыкъ, Барвѣньскій, Юхновичъ и пп. Гайдукевичъ, Кашицкій, Садовскій, О. Лукіяновичъ, Дидѣна и дръ Савчакъ. — *Одинъ зъ притомныхъ.*

— **Въ Баличцяхъ на весѣлю** дня 18 рус. вересня зложили въ руки вѣденьского богослова, п. Н. Рудницкого, на „Народный Дóмъ въ Коломыи": Вп. панъство молодѣ Иванна Шмигельска и Котóвъ 2 зр.; Воч. Шмигельскій, родичѣ молодои 1 зр. 50 кр.; Воч. сс. М. Крушельницкій 4 зр. 10 кр., Юл. Войнаровскій 1 зр., Курпякъ 50 кр., Вп. пп. Гавликовскій 1 зр., Е. Дзюбановскій 1 зр., Гошовскій 50 кр., Варничъ 50 кр., Макаревичъ 20 кр., Кейванъ 20 кр. Зъ дробнѣйшихъ даткóвъ 1 зр. 80 кр. Всего разомъ 14 зр. 20 кр. Кромѣ того приславъ Вп. Киселевскій, учитель зъ Жабя-Ильци, 3 зр. — Всѣмъ тымъ Вп. Родичамъ складаю на сѣмъ мѣсци щиро-руске Спасибóгъ! — *Н. Легкій.*

— **Похоронъ Манарта** óтбувся 7 с. м. съ великимъ торжествомъ и при такъ численнóй участи публики, яка може и не лучаесь при похоронахъ панувавшихъ монархóвъ. Вся суспóльнóсть вѣденьска безъ рóжницѣ брала въ нихъ участь. На улицахъ, котрыми переходивъ сумный похóдъ, горѣли газовій лѣхтарнѣ, закрытѣ чорною опоною, а за карабаномъ поступали три возы, набитѣ вѣнцями. Передъ домомъ штукъ красныхъ (Künstlerhaus) похóдъ задержався, а предсѣдатель товариства артистóвъ выголосивъ прекрасну бесѣду на споминъ покóйника и зложивъ на домовинѣ великій вѣнець зъ рожь. Нагробну бесѣду выголосивъ маляръ Грефе.

— **Убійство зъ мести.** Федь Гилецкій, Матвѣй Галясъ и Стефанъ Чарчукъ, селяне зъ Пищатинець въ повѣтѣ борщѣвскóмъ, убили дворского польового Павла Горбатюка за то, що занявъ ихъ худобу зъ шкоды. Виновникóвъ увязнено.

— **Також средство противъ „анархистóвъ".** Львóвска полиція приказала камѣнному львови передъ будынкомъ полиціи замуровати пащу цементомъ и симъ способомъ óтняла збыточникамъ можнóсть робленя такости такъ камѣнному звѣрови якъ и стереженóй нимъ власти полиційнóй.

— **Въ Городищи** дек. бережаньского маe благословится церковь, а о. Денисъ Бачиньскій и громада Городище получили óтъ митроп. ординаріяту признанье и похвалу за жертволюбіе и труды около построеня церкви.

— **Дръ Цигановеръ**, професоръ при черновецкóмъ универс., получивъ титулъ Regierungsrat-a, а рóвночасно спенсіоновано професора на сѣмъ университетѣ Будинского, котрый пóдписавъ бувъ внесенье перенести сей университетъ до Берна на Моравію.

— **Темнота мазурского люду.** Въ газетѣ „Rezozólka" розказуе одинъ польскій священикъ, якъ Мазуры на пограничу рускóмъ лѣчатся зъ хоробъ. Яко докторы выступаютъ тамъ хлопы, бабы и пастухи, а людъ темный иде до нихъ громадами. На пропасницю уживаютъ Мазуры óтъ якихъ лѣкóвъ. Зъ девяти порогóвъ збираютъ порохъ и пютъ его съ водою. Або чваломъ бѣжатъ съ сверличкомъ до осики, выверчуютъ дѣрку, хухаютъ въ нею трычи и забиваютъ кóлкомъ. Потому утѣкаютъ не оглядаючись. Въ кутѣ хаты стоитъ стара мѣтла. Коли хорый прибѣжитъ óтъ осики, хтось другій выгягае зъ мѣтлы одинъ прутокъ, цытае хорого, кóлько разóвъ трясла его пропасниця, и тóлько карбóвъ врѣзуе на прутокъ; потому дае хорому той прутокъ до правои руки, а той хомитъ его на кавалки и мече черезъ голову по-за себе, приговорюючи: „щезай, пропадай!" Або знóвъ держатъ у фляшцѣ „чудотворну воду". Коли хорый прибѣгне, наливаютъ до чарки тои воды, цытаютъ хорого, кóлько разóвъ его трясло и тóлько разóвъ переливаютъ воду зъ однои чарки до другои; потому хорый зъ однои чарки воду выпивае, а зъ другои лье черезъ голову по-за себе. Або знóвъ хорый перелазитъ девять разóвъ черезъ порóгъ и все обертаеся на лѣвый бóкъ, проказуючи: „скрути собѣ голову". На инши хоробы кажутъ лѣкарѣ-знахорѣ давати хорому свячену воду зъ семи або девяти

костелôвъ, щобы ен пивъ або кею умивався. Люде неразъ цѣлый тыждень ходятъ по костелахъ, збираючи свячену воду до однои фляшки. Такъ само кажутъ давати въ семи костелахъ на службу Божу. Авторъ розказуе, що ему лучилося разъ бачити у хорого половину оплатка; на однôй сторонѣ его було написано оловцемъ чи вугльемъ „Ambra", а на другôй сторонѣ „Hadabra". Хлопскій докторъ казавъ хорому зъѣсти сей оплатокъ на два разы, а поздоровѣе. Рôвно-жъ лучилося авторови знайти у хорого „гостію" зъ написомъ: „Verbum caro factum". Ся гостія була такожъ лѣкомъ для хорого; она була крадки вложена пôдъ скатерть на престолѣ пôдъ часъ службы Божои. Хорый мавъ ен зъѣсти. Одинъ знахоръ-пастухъ давъ хорому якiйсь порошокъ споживати, кажучи, що по хорôмъ ходитъ „angrena". Авторъ розбравъ той порошокъ и пересвѣдчився, що се була мѣшанина муки, крейды и попелу. Авторъ наконецъ взываe власти, щобы слѣдили за знахорами и хлопскими лѣкарями и потягали ихъ до отвѣчальности.

Вѣсти зъ Аепархіи Львôвскои.

Въ пропозицію принятій на Яблонôвъ, дек. гусятынъского, оо. 1) Ив. Ляторовскій сотрудникъ Кривча; 2) Іос. Ревакович капел. въ Гаяхъ; 3) Вик. Чаплиньскій пар. Колендинъ; — въ списѣ: 4) Вас. Марчакъ кап. въ Баличахъ пôдгôрныхъ; 5) Ив. Крижановскій сотруд. въ Мельници; 6) А. Онуферко завѣдат. Гумниска; 7) Волод. Леонтовичъ сотруд. въ Новосѣлкахъ Ялов.; 8) Д. Бахталовскій, сотруд. въ Бережанахъ; 9) Ив. Волиньскій, завѣд. въ Яблоновѣ.

Завѣдательство получивъ въ Турю, деканата олеського о. Ст. Кобляньскій.

За отправлену мисію въ Стрыю получили Вп. деканъ, парохъ и оба сотрудники въ Стрыю, якъ такожъ и священники, що брали участь въ мисіиôтъ митроп. ординарiята признанье за труды около спасительного дѣла.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Зъ Тернополя.** (Руский театръ.) Вже була згадка въ „Дѣлѣ", що до насъ загостивъ на короткій часъ руский театръ пôдъ дирекціею И. Биберовича и И. Гриневецкого. Въ минувшôмъ тыждни було 5 представленъ, а всѣ они потвердили, що наша труна театральна трудится пильно надъ своимъ выдосконаленьемъ мимо трудныхъ условій истнованя, якъ невелика розмѣрно плата для артистôвъ и артистокъ, безнастанній проѣздки зъ мѣсця на мѣсце и мимо инших для основного образованя неприхильныхъ обставинъ. Сѣ щирѣ змаганя нашои сцены, ся справдѣ культурно-просвѣтне призначенье умѣла пôзнати и прихильно оцѣнити Тернопôльщина, а громадянымъ ôтвѣдуваньемъ руского театру зложила добре заслужене признанье щиром працѣ дирекціи и поодинокихъ силъ артистичныхъ. Въ Тернополи бо, де маемо двѣ постôйни сцены аматорскій, а ôтъ часу до часу и третю, здавалось-бы, найменше може театръ надѣятись поводженя... Мѣжь тымъ показалось зовсѣмъ инакше. Саля театральна була все переповнена не тôлько руською але и польскою та жидôвскою публикою, а въ часѣ выставы ôтвѣдали нашъ театръ мѣжь иншими такій личности, якъ Волод. гр. Дѣдушицкій и всѣ выражались съ признаньемъ о силахъ нашои театральнои трупы. Та може хто подумае, що тôлько по случаю выставы театръ мавъ таке поводженье! Недѣльне представленье доказуе зовсѣмъ що иншого, а именно, що при добрôй грѣ и ôтповѣднôмъ доборѣ штукъ може наша сцена все тѣшитись добрымъ успѣхомъ. Въ недѣлю бо саля була буквально набита, такъ що артистамъ не легко приходилось середъ задухи пописуватись, а особливо п. Лясковского було намъ сердечно жаль, що мусѣвъ середъ такихъ обставинъ выступати ще зо спѣвами.

Представленя ôтбулись слѣдующимъ порядкомъ: 1. въ понедѣлокъ 17 (29) вересня Никоха Довбущукъ народна оперетка въ 3 дѣяхъ А. Стечиньского съ музикою И. Воробкевича; 2. вô второкъ 18 (30) вер. Федора, драма въ 4 дѣяхъ В. Сарду; 3. въ середу 1 л. жовтня Онъ не заздрôстный, комедія въ 1 д. Ельца, Яношъ Иштенгази, комична оперетка въ 1 д. И. Воробкевича и Тато на заручинахъ, мѣщанська пригода въ 1 д. Г. Григорiевича; 4. въ четверъ 2 л. жовтня Бойки, народна мельодрама въ 4 дѣяхъ Мозенталя; 5. въ недѣлю 5 л. жовтня Вôйна съ жѣнками, комедія въ 5 д. Кнайзля. Не будемо вдаватися въ подрôбну оцѣнку сихъ творôвъ, зважаючи на тѣсни рамы нашои часописи, тымъ бôльше, що декотрѣ вже були обговорени давнѣйше. Позволимо собѣ однакъ звернути увагу выдѣлу театрального и дирекціи, що такій творы, якъ Федора, хоць и якъ захваленай чужосторонною прасою и выставленій часто по сценахъ европейскихъ, не вспѣютъ удержатись на нашôй сценѣ и розбудити живый интересъ. Мимо штучного заснованя задля браку живои акціи сей драматизованый романъ не може занять публики. Подôбно жь и мельодрама „Бойки", хоць наголовкомъ здаeсь наша, однакъ чужа намъ духомъ и тхне аж надто нѣмецкимъ сентиментализмомъ. За то „Н. Довбущукъ" и „Тато на заручинахъ" яко справдѣ живѣ образы народнѣ, а „Иштенгази" и „Вôйна съ женщинами", хоць не зъ руской суспôльности взятѣ темы, однакъ реальнымъ зъображеньемъ житя вспѣютъ все занять публику и при добрôй грѣ можна имъ на довго вѣщувати поводженя на рускôй сценѣ.

Гра нашихъ артистôвъ була съ малыми выемками все поправна. Именно же радо витаемо придбанй поновно для сцены такій силы, якъ пп. Лясковскій и Пôдвысоцкій. Въ загалѣ перооналъ театральный есть на стôлько добрный, що нимъ можна обсадити бôльшій и труднѣйшій творы драматичнѣ. П. Лясковскій есть силою, якои давно було потреба рускôй сценѣ, и тому позволимо собѣ звернути увагу хв. дирекціи, щобъ щадила такихъ людей. Въ недѣлю выдалось намъ, що при игрѣ въ комедіи вже можна було залишити спѣвы зъ оперъ яко надто форсовній для однои особы. Впрочѣмъ ролѣ все були ôтповѣдно розданй, хоць въ „Иштенгази" волѣли-бъ мы бачити п. Гриневецкого въ ролѣ попискоôй, але оправдуемъ се власне взглядомъ на те, щобъ силы одного не були надто перетяженй. О двохъ послѣднихъ представленяхъ не залишимо донести.

— **Das Königreich Galizien und Lodomerien** und das Herzogthum Bukowina geschildert von Julius Jandaurek weil. k. k. Gymnasial-Professor, Wien 1884. Пôдъ такимъ заголовкомъ выйшонъ на сихъ дняхъ накладомъ К. Грезера вже 10 томъ зъ серіи всѣхъ краѣвъ австро-угорскои монархіи. Выдавництво всего веде проф. дръ Фр. Умляуфтъ. Мы мали въ рукахъ и попередущій томы и переконалися, що авторы умѣютъ ôтповѣсти тяжкôй своѣй задачи, яку собѣ поставили, т. е. подати вѣрный образъ краю, его природы и жителѣвъ, а при тôмъ предоставити рѣчь ясно, для всѣхъ приступно, майже популярно. Може найудачнѣйшій и для насъ безперечно найбôльше занимаючій, есть томъ 10-ый, въ котрôмъ описана Галичина съ Буковиною. Въ першôй части есть поданый нарисъ исторіи Польщѣ и Руси отже обохъ народностей, котрй заселяютъ край, — и то зовсѣмъ вѣрно и объективно; давна Русь, земля и народъ ôтрôжнена зовсѣмъ добре назвою Reussen ôтъ того историчного твору, котрый опôсля въ нѣмецкôмъ одержавъ имя Russen и Russland, имя, котре подало выгôдного коника до затемненя историчнои правды. Не лучилося намъ еще читати въ якôй небудь нѣмецкôй историчнôй книжцѣ такъ безсторонного представленя и такъ выразного и ясного пôднесеня нашои индивидуальнои окремѣшности; якъ тутъ. Друга часть представляе намъ описъ характерôвъ обохъ народностей, ихъ домочого житя, звычаѣвъ, повѣрокъ и т. д., а въ третôй подае авторъ образъ краю и топографію его, уживаючи всюды формы описовои. Особливо ôтзначаются красотою образы: ранокъ лѣтный на вершку „Бабинои горы", описъ Татръ, копалень Велички, згадка про безмежне море полонинъ и пралісôвъ чорногорскихъ, — и чудовый описъ ярмарку въ Садагурѣ. Про незрôзнаный стиль и языкъ бл. п. Яндаврека, автора читанокъ нѣмецкихъ не потребуемо навѣть говорити, згадаемо лише, що имена мѣстъ всхôдноi части Галичины суть такожъ (въ скобкахъ) подаи такъ, якъ выговорюются въ нашôй мовѣ, и що дуже численій и удачій илюстрацій пôдносятъ еще бôльше вартôсть тои книжки. Годило бы ся, щобы не лише кожда середня и бôльша людова школа мала тую книжку въ своѣй библіотецѣ, але щобы и межи нашою интелигенціею знайшла она такій пріемъ и розширенье, на яке заслужила. Цѣна 1 зр. 20 кр. а. в.

На руки редакціи „Дѣла" прислали:

— **На стипендію им. Вол. Барвѣньского** М. Левицкій изъ складки на весѣлю въ Кицичѣ 7 зр.

— **Для потерпѣвшихъ** ôтъ повени: Чт. Прихожане Гряды и Сѣтѣхова 12 зр.; Чт. Церковь Товстеньска зъ акафисту 6 зр. 36 кр.

— **На словарь Желехôвского** о. К. Вахнянинъ въ Сѣнявѣ 1 зр.

— **На рускій Праотарь** Т. Кузикъ въ Люблянѣ 3·65, Дръ С. Дрималикъ зъ Жолкви 3·25.

— **Для Шкôльнои Помочи** о. Мицьковскій въ Чорнокôнцяхъ 1 зр.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. И. К. въ Посѣчи. За „Дѣло" уплачено все, за „Библ. Пов." належится ще 3 зр. — *Всч. І. Л. въ В.* За инсератъ прійде 1·40. — *Всч. І. Т. въ Хлѣб.* „Дѣло" дается на почту завсѣгды того самого дня, якъ выходитъ, вечеромъ. Коли за пôзно Васъ доходитъ, то не зъ нашои вины.

Подяку

сердечну складаемо Всѣмъ, що зволили ласкаво взяти участь въ похоронахъ нашого найдорожшого отця Іосифа Домбчевского, гр. к. капеляна зъ Клювинець, ôтбувшихъ-ся 21 л. вересня с. р. Особливо же дякуемо Впр. и Всч. оо.: декану и прелату Григорію Олесницкому зъ Говилова, совѣт. Александру Ганкевичу зъ Грималова, Игнатію Гавацкому зъ Перемилова, Андрею Иневичу въ Иванôвки, Спиридіону Ганкевичу зъ Целѣева, Кирилу Лукасевичови зъ Мшанця, Темницкому Николаю зъ Хлопôвки и Волиньскому зъ Яблонова, що не пожалували труда и прибули на ôтправленье сумного чина похоронного, а Впр. о. совѣтн. Василію Богоносу зъ Хоросткова за выголошенье прекрасной и повной чувства надгробной проповѣди, — наконецъ всѣмъ знакомымъ, сусѣдамъ, родинѣ, якъ неменше ч. братству и громадянамъ Клювинець, що радо поспѣшили ôтдати Покôйному послѣдну христіяньску прислугу. Богъ нехай надгородитъ стократно!

Іосифъ Домбчевскій и Теодора зъ Домбчевскихъ Корытовска, дѣти Покôйного.

Въ великôй сали „Народного Дому".

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

пôдъ зарядомъ И. Биберовича и И. Гриневецкого.

Въ Четверъ дня 27 вересня (9 жовт.) 1884.

Сокôльска Дебра

народна мельодрама зъ гуцульского житя въ 4 актахъ, зъ польского, для рускои сцены пер. Т. Н. Гембицкій, музика И. Воробкевича.

(Режисеръ: **И. Гриневецкій**)

ОСОБЫ:

Несторъ Любчакъ	—	—	К. Пôдвысоцкій
Кузьма, его сынъ	—	—	К. Лясковскій
Семенъ Ротанюкъ	—	—	С. Стефуракъ
Домникъ, его годованець	—	—	И. Биберовичъ
Василь Тыхонець	—	—	П. Чайковскій
Соефронія, его жѣнка	—	—	А. Осиповичева
Олена, донька Василя зъ першого подружя	—	—	И. Пошелова
Гарасимъ Копуракъ	—	—	И. Пошель
Назаръ Крутиголова	—	—	В. Антоневичъ
Ирина, жѣнка Копурака	—	—	О. Лясковска
Лесь, сироты	—	—	М. Яворничъ
Настя, сироты	—	—	И. Биберовичева
Гриць Дырда, парубокъ	—	—	О. Осиповичъ
Катерина, стара дѣнка	—	—	М. Людкевичева
Аннина, дѣвчата	—	—	Е. Пôдвысоцка
Марія, дѣвчата	—	—	И. Луцка
Оксана, дѣвчата	—	—	И. Стефуракова
Климъ, легинѣ	—	—	П. Карпинъский
Якôвъ, легинѣ	—	—	М. Новицкій
Прокъ, легинѣ	—	—	Д. Маркевичъ
Стефанъ, легинѣ	—	—	П. Кириницкій

Спиридіонъ Вархлякъ, громад. писарь И. Гриневецкій
Дѣвчата, нарôдъ, рекруты, музиканты. — Дѣя въ карпатскôй верховинѣ коло Кутôвъ.

Цѣны мѣстъ: Фотель 1 зр. Крѣсло въ першихъ V-ти рядахъ 80 кр., въ дальшихъ рядахъ 60 кр., Паркетъ 40 кр., Партеръ 25 кр., Галерія 20 кр.

Билетôвъ и картъ абонаментовыхъ дôстати можна въ кассѣ Вп. Дымета въ ранку и въ комнатахъ тов. „Руска Бесѣда" улиця Скарбкôвска ч. 2, а вечеромъ ôтъ годины 5-тои при касѣ.

Початокъ о годинѣ 7½.

Аптика РУКЕРА во Львовѣ

1009 (94—?) поручае

Спеціяльности и универсальній средства французкій и иншій, якъ черезъ ню такъ и черезъ иншѣ фирмы оповѣщуваній.

Женщина

обзнакомлена съ сельскимъ господарствомъ, пошукуе мѣсця до завѣдованя таковымъ. Зголошенія ся належитъ до администрациі „Дѣла".

Курсъ львôвскій въ дня 8 л. жовтня 1884.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	268 —	271 50
„ львôв.-черн.-пс. по 200 р.	191 75	194 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	285 —	290 —
2. Листы аост. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 60	99 60
„ „ „ по 4½ ав.	91 70	93 30
„ „ „ по 5½ ав. період.	98 60	99 60
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 50	102 50
Листы дов. гал. рустик. банку п. 6%	— —	— —
3. Листы довжній за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% льосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	100 80	102 —
Облиги комунальній Гал. банку рустик. 6%	96 75	97 75
Ножички кр. изъ р. 1873 по 6%	102 75	104 —
5. Льосы мѣста Кракова	17 50	19 25
„ „ Станиславова	22 50	24 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 64	5 74
„ цѣсарскій	5 68	5 78
Наполеондоръ	9 63	9 73
Швиимперіялъ	9 98	10 08
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ „ папировый	1 22½	1 24½
100 марокъ нѣмецкихъ	59 50	60 25
Срѣбро	— —	— —

без токучого куп. бонъ купону

Всѣхъ наукъ лѣкарскихъ

Дръ Щастный Сельскій

бувшій асистентъ професора болѣзней жѣночихъ университету вѣденьского, Дра бар. К. Рокитаньского 1082 10—?

переселився до Львова

и ординуе яко спеціялистъ въ жѣночихъ болѣзняхъ и операторъ ôтъ 2-гои до 3½ годины по полудни въ своѣмъ помешканю

при улици Чарнец ого ч. 2.

Огнетревалй и безпечнй ôтъ влому

КАСЫ

солидно и прекрасно выробленй съ американьскими замками и пасокилѣзными засувками такій, якъ я достанивъ львôвскому магистратови, продаю дуже дешево

1152(14—36) **Симонъ Дегенъ**

у Львовѣ, ч. 19 ул. Валова.

(Просятся о кореспонденцію въ нѣмецкôмъ языцѣ.)

Брошура Корнила Н. Устіяновича

М. Ѳ. РАЄВСКІЙ И РОССІЙСКІЙ ПАНСЛАВИЗМЪ

продаeся въ друкарни Товариства имени Шевченка по 80 кр. за примѣрникъ; съ пересылкою почтовою по 85 кр.

К. Беднарскій, накладчикъ

ул. Академична, ч. 8.

Парохъ въ Войниловѣ

потребуе сотрудника.

Угода лично въ Войниловѣ або 1188 въ Дубовици. (3—3)

Велика партія останкôвъ сукна

(3 до 4 метры)

у всѣхъ краскахъ, на одяги мужескій, на загортки, жѣночій мантлѣ ôтъ дощу, на жѣночій плащѣ — розсылае за послѣплатою за **останокъ по 5 гульд.**

L. Storch, Brünn.

Останки не до впадобы принимаемся назадъ. Взорцѣ высылаютсн по приславю 10-крайцаровои марки.

1061-30-52

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ",

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла".

NEUE (13.) UMGEARBEITETE ILLUSTRIRTE AUFLAGE.

240 HEFTE ODER 16 BÄNDE

Brockhaus' Conversations-Lexikon.

Mit Abbildungen und Karten.

Preis à Heft 30 kr.

JEDER BAND FL. 4.50., LEINWAND FL. 5.40., HALBFRANZ FL. 5.70. Ö.W.

VIERHUNDERT TAFELN

5 килевй

БОЧôВКИ ВИНА

поручае

ТОРГОВЛЯ ГЕГЕЛЯЙСКО-ТОКАЙСКИХЪ ВИНЪ

К. Ф. ПОПОВИЧА

927 (47—52) ВЪ ТЕРНОПОЛИ

1	бочôвка	Гегелайского столового . 2 зр. 10 кр
1	„	Гегелайского столового лучшои якости 2 зр. 30 кр. и 2 „ 50 „
1	„	Гегел. стол. ароматичного 2·70 и 3 зр.
1	„	Самородного вытравного . 4 зр. 30 кр.
1	„	Ермелеки-Бакаторъ стол. 2 „ — „

Повыше наведенй цѣны розумѣются празъ съ бочôвкою окованою желѣзными обручами и оплаченымъ портомъ почтовымъ, такъ що благосклонный ôтбиратель жадныхъ бôльше коштôвъ не поноситъ. Купуючи вина особисто тôлько у продуцентôвъ ручитъ за здоровй добрй, натуральній и лучшій вина якъ зъ Вершецъ, и проситъ о ласкавй замовленя.

Выдавець **Иванъ Белей**. — За редакцію отвѣчае **Кирило Кахникевичь**.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 113. Львовъ, Субота 29 вересня (11 жовтня) 1884. **Рочникъ V.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крѣмъ руских святъ) о 4-бй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пбдъ Ч. 44 улиця Галицкая.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пбдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не вертаютъ тѣлько на потвержіе листовне женью.

Поодинокое число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаютъ по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй пбльный отъ порта.

Предплату належитъ пересилати зараз (найлучше очтовымъ переказомъ) до: Администрація часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ для Австріи: для Россіи:
на цѣлый рбкъ . . 12 зр. на цѣлый рбкъ . . 12 рубл.
на пбвъ року . . 6 зр. на пбвъ року . . . 6 рубл.
на чвертъ року . . 3 зр. на чвертъ рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рбкъ . . 16 зр. на цѣлый рбкъ . . 16 рубл.
на пбвъ року . . 8 зр. на пбвъ року . . . 8 рубл.
на чвертъ року . . 4 зр. на чвертъ рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рбкъ . зр. 5·— на цѣлый рбкъ . . 5 рубл.
на пбвъ року . зр. 2·50 на пбвъ року . . . 2 50кр.
на чвертъ року . зр. 1·25
Для Заграницы, скрбмъ Россіи:
на цѣлый рбкъ . . . . 15 зр.
на пбвъ року . . . . 7·50 зр.
на чвертъ року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рбкъ . 19 зр. на цѣлый рбкъ . . 6 зр

☞ Съ днемъ 1 (13) жовтня починается IV-тый кварталъ сегорбчной предплаты „Дѣла“ и „Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей“. Успильно просимо П. Т. Предплатниковъ о поспѣшну высылку предплаты и о выровнанье залеглостей.

Бесѣда пос. о. Сѣчиньского

выголошена при дебатѣ надъ буджетомъ школъ народныхъ въ соймѣ д. 4. жовтня 1884.

(Конецъ.)

О иншомъ не менше искравомъ случаю переконався самъ краевый инспекторъ, коли приѣхавъ на стацію желѣзницѣ въ Максимовцѣ и наставъ тамъ якесь индивидуумъ, що билося съ тыми, що розносятъ пакунки. (*Веселость.*) Бувъ то учитель. А треба знати, що на того учителя жалувалась громада краевой радѣ шкбльной и не могла дбйти до того, щобы его забрали въ бттамъ, аж тов доперва ему доѣхало и его перенесено. Признайте панове, що прецѣ, наколи-бъ окружна рада шкбльна дбала о честь звання учительского, коли-бъ ѣй належало на тбмъ, щобъ усувати все те, що може дати повбдъ противникамъ школы до агитаціи, то повинна була постаратися въ найкоротшбй дорозѣ его позбутися, щобы въ повѣтѣ тбмъ не було о нѣмъ и чути. Тымъ часомъ его вже три роки переносятъ въ мѣсця на мѣсце коло самого Тернополя. Найперше бувъ рбкъ въ Пронятынѣ и пронятыньскій люде мало що не збунтувалися. Знаютъ его въ цѣлбй околици, а прецѣ перенесли его знобъ теперъ лишь черезъ ставъ пронятыньскій до Бѣлого. Ще закимъ прійшло офиціяльне повѣдомленье, вже громада бѣлецка ходила по мѣстѣ въ Тернополи шукати рады, а стрѣтивши мене просили: „Отче, радьте що, бо намъ даютъ того учителя въ Пронятына!“ Есть то велика громада пбдъ самымъ Тернополемъ и бувъ тамъ той самъ учитель, котрый перше бувъ въ Хоростковѣ, а о котрого примусовбмъ спенсіонованю я згадувавъ. Прошу, вже то враженье робитъ на людей, коли прійде на мѣсце чоловѣка гбднаго и честного чоловѣкъ, котрый не тблько не мае жадной чести, але заслугуе виповнѣ на усуненье а не на обборону. Онъ не учитъ въ середу, бо тогды есть торгъ въ Тернополи, а онъ пожичивъ рѣзникови 1000 зр. и вымовивъ собѣ, що цѣлый той день буде сидѣти въ склепѣ, ковбасы продавати и инкасувати грошѣ. Се знае п. инспекторъ и тернопбльска рада шкбльна окружна. Противъ того самого учителя внесли три громады жалобы за побитье дѣтей и теперь есть одна въ прокураторіи. Правда, що такй и тымъ подббній люде можутъ бути для покликаныхъ до управы, если они посѣдаютъ лишь трохи горячого темпераменту и абсолютичного успособленя, найдогбднѣйшими, бо такъ як за голкою нитка, идутъ за ними пбдвладній. Насъ се обходитъ, тымъ ббльше, що мы сидимо на граници коло кордону.

За кордономъ, кажемо, суть учителѣ негбдній, бо тамъ выбираютъ ихъ безъ розваги або и умысне такихъ, котрй не мали бъ анѣ доброи славы анѣ пошанованя. А неразъ я собѣ думавъ, що нашй Тернопбльскй бтносины маютъ аналогію съ тамтыми, а навѣть съ бтносинами якого тамъ н. пр. Варшавского округа, — розумѣю съ бтносинами, въ якихъ вбстае тамошне учительство до свого инспектора. Мушу ту пбднести на попертье правдивый фактъ, що учительство Тернопбльске 7 лѣтъ не мае свого репрезентанта въ окружнбй радѣ шк. Першій разъ выбрали учителѣ Полька Мавракія Швейковского, но не затверджено его выбору, бо п. инспекторъ не представивъ его до затвердженя. Потомъ выбрали Франциška Шафрана, чоловѣка честного, котрый прійшовъ въ Мазурбвъ, але зъединавъ собѣ симпатію и поважанье. И того не затвердивъ п. инспекторъ, бо жавъ съ нимъ въ личнбй неприязни, а учителямъ сказано, що директоръ и учитель въ одного закладу не можутъ разомъ засѣдати въ радѣ, бо як пбйдутъ оба на раду (разъ въ мѣсяць), то межи годинами 11 а 12-тою потерпитъ наука. А въ Тернопбльщинѣ всѣ знаютъ, що учитель Сьвехло кблька лѣтъ передъ тымъ бувъ членомъ окружной рады, хочь въ той самой школы бувъ въ радѣ и директоръ. Выглядае отже, що Шафранъ не умѣвъ зъединати собѣ ласки и выбору его не затверджено. Потомъ выбрали учителя Загайка. Той справдѣ бувъ затвердженый, але черезъ пбвтора року не дбставъ вбзвана на засѣдани рады и видячи, що его игнорують, мусѣвъ зрѣзигнувати. Бттакъ выбрали Александра Барвѣньского, Русина. Знаю я дуже близько того чоловѣка: мае бнъ таке выроблене становище на поли шкбльництва, що кождый безъ рбжницѣ народности и политичныхъ переконѣчень его поважае. И того не затверджено. Теперь выбрано учителя Гецева. Той такожь до сего часу не мае затвердженя. Отже учителѣ округа Тернопбльского не маютъ свого репрезентанта въ окружнбй радѣ.

Скажете може панове: що належитъ инспекторови на тбмъ, чи въ радѣ есть учитель, чи нема? Тожь то и сукъ цѣлои справы, що ему належитъ на тбмъ, бо коли-бъ бувъ такій, котрый знавъ-бы въ наочного переконѣченя поступованье инспектора съ учителями, — то инспекторъ бувъ-бы змушеный се поступованье змѣнити; а такъ нема нѣкого, хто мбгъ-бы и хотѣвъ вытыкати его поступованье. Длятого бнъ и не допускае до затвердженя репрезентанта учителѣвъ.

Признаю, що деякй учителѣ, здемораліzованй тымъ пострахомъ, стаются слѣпыми орудіями того инспектора и за тов бываютъ добре вынагороджуванй, якъ той, що ковбаски продававъ и другй ему подббнй. Мусятъ они бути вже добре заслужений, коли громады не можутъ ихъ позбутися.

Я вже найчбльнѣйшй стрѣлы выстрѣлявъ, а теперь выстрѣлю ще легенькій ладунокъ: есть се справа учителя протегованого инспекторомъ, — а прошу менѣ вѣрити, бнъ длятого протегованый, бо вбстае въ не найлѣпшихъ вносинахъ съ громадою и приходствомъ. Видко, суть люде, котрй стараются о те и уважаютъ се за „поступъ шкбльництва“, коли есть невгода мѣжь приходствомъ а школою. Загально звѣстно, що у инспектора Михаловского напевно можутъ числити на помбчь тіи учителѣ, що жіютъ съ священиками въ невгодѣ. Отже той учитель зложивъ мокре сѣно и конюшину мокру на пбдъ школы, що коштувала 7000 зр. Не диво, що людей, якъ лишь довѣдались о тбмъ, огорнувъ великій неспокбй и заразъ першои недѣлѣ удался до мене (се сталося таки въ моѣмъ селѣ) о пораду. „Учитель — кажутъ — зложивъ мокре сѣно и конюшину на пбдъ школы; хочь-бы оно було и сухе, то школа не мѣсце для складу сѣна.“ Я собѣ пригадавъ, що я тыждень тому въ бесѣдѣ съ начальникомъ громады казавъ ему спонукати людей, щобы малися на бачности, на подахъ не складали пальныхъ матеріялбвъ, бо въ того въ лѣтѣ при посусѣ можутъ бути великій нещаста. Що тутъ робити? Яко предсѣдатель мѣсцевои рады шкбльноі скликавъ я засѣданье и на радѣ одинъ радный сказавъ: „Пане учителю! Громада напрѣкая, будьте ласкавй, здоймѣтъ сѣно!“ Учитель не давъ категоричноі бтповѣди, — пбшовъ до инспектора порадитись. Мы чекали, хотяй я знавъ наперед, яку инспекторъ ему дасть раду. И справдѣ, скоро довѣдався, що я бувъ противъ того, сказавъ: „Най лежитъ сѣно на подѣ.“ Я пишу до окружноі рады и отримую бтповѣдь, що (*читае*) учитель сѣно зложивъ на подѣ школы длятого, що на шопѣ суть дѣры. И мимо того, що комисарь ц. к. староства, заступаючи предсѣдателя рады, приславъ до учителя вбзванье, (котре ось маю въ бтписѣ), щобы до трехъ днѣвъ сѣно усунувъ, — учитель не послухавъ и сѣно лежитъ доси на школѣ, а инспекторъ се толеруе. Таке поступованье учителя и инспектора не послужитъ до залагоды роздражненя, котре степенуеся и я не знаю, до чого оно доведе.

Я сказавъ на початку, що громады, бойчись клопотбвъ, противятся закладаню шкблъ, щобъ тблько не мати дѣла съ инспекторомъ и окружною радою. Маю тутъ документъ, котрый и п. намѣстникъ читавъ, пересланый громадѣ Токи, о котрбй п. Михаловскій певно думавъ, що до нея мало доходитъ свѣтло оподатковане п. министромъ финансбвъ, а тымъ ббльше, то друге, неоподатковане. Отже написавъ ѣй такъ, що (*читае*), „należy przestrzegać, aby przy wyborach z rady gminnej do rady szkolnej miejscowej połowa członków była łacińskiego a połowa ruskiego obrządku“. И отъ, панове, навѣть уневажнено попередный выббръ, котрый бувъ переведеный безъ примѣненя тыхъ такъ пожаданыхъ для инспектора засадъ. Я можу доказати актомъ урядовымъ, въ яку колиаю впропаджено бѣдну громаду тымъ тенденційнымъ перекрученьемъ уставы. (*Показуе актъ*): Громада робитъ компромисъ: одиного латинника радного выбирае до шкбль-

Краева выстава

пчбльничо-огороднича и промыслу домашного

въ Тернополи.

Въ послѣдныхъ десяткахъ лѣтъ устроювано вбели памятнои выставы всесвѣтнои у Вѣдни чи мало выставъ краевыхъ и мѣсцевыхъ, хочь надавано имъ для ббльшого ефекту значени выставъ краевыхъ. Такъ въ 1877 р. бтбулася перша на ббльшій розмѣръ устроена выстава краева у Львовѣ, а въ 1882 р. подббна выстава въ Перемышли. За примѣромъ тыхъ выставъ пбйшовъ бтдѣлъ тернопбльскій пчбльничо-огороднича товариства и устромивъ выставу, вложену въ трехъ бтдѣлбвъ 1) пасѣчничого, 2) огороднича-садбвничого и 3) промыслу домашного, хочь въ значно-меншбмъ розмѣрѣ бтъ обохъ попередныхъ.

Вже въ попередньой дописи въ ч. 109 „Дѣла“ подали мы загальный обравъ сеи выставы, а теперь намѣримо приступити до огляду и оцѣнки поодинокихъ бтдѣлбвъ, на скблько се рамы нашои часописи позволяютъ. Та передовсѣмъ годится означити цѣль и головне призначенье такихъ выставъ, а бттакъ вможемо выказати, на скблько тернопбльска выстава тому бтповѣла.

Выставы теперѣшнй маютъ передовсѣмъ выказати выслѣдки економичнй, до якихъ дбйшло господарство краеве, а взглядно поодинокихъ сторбнъ краю, не выключаючи однакъ и техничного выконаня выставованыхъ выроббкъ. Тому перше всего розходится о те, чи бтповѣдаютъ потребамъ предметы выставленй, а бттакъ чи своимъ выконаньемъ техничнымъ вможутъ выдержати конкуренцію съ продукцією позакраевою. Для того въ поглядахъ нашихъ будемо застановлятись надъ тымъ, чи поодинокй бтдѣлы були обравомъ дѣйстного стану господаретва краевого, взглядно Тернопбльщины; въ котрыхъ галузяхъ продукціи слѣдный бувъ поступъ або упадокъ, и якй дальшій въ того можна нѣщувати успѣхи; въ якихъ галузяхъ можна-бы пбдмогою и засхотою вилынути на ббльшій успѣхи продукціи; а наконець, чи саме устроенье выставы було бтповѣдне означенбй высше цѣли.

Зверимся теперь до поодинокихъ бтдѣлбвъ.

I. Бтдѣлъ пасѣчничій на выставѣ тернопбльскбй.

Съ огляду пасѣчничого бтдѣлу тернопбльскои выставы, годѣ собѣ выробити обравъ, якъ выглядае тая галузь господарска въ краю а спеціально въ Тернопбльщинѣ, бо за мало було выставленыхъ пнѣвъ пасѣки и уліївъ, а й справоздань о пасѣкахъ не було. Я бачивъ лишь 2 справоздання. Именно були дуже подрббній записки о пасѣцѣ п. Антонія Янелього, учителя въ Краснои коло Надвбрнои, а друге загальне поясненье о пасѣцѣ о. Николая Михалевича зъ Чернелева рускаго.

Найббльше уліївъ було на выставѣ съ выгадами всѣликими. Забули мабуть тѣ выставцѣ, що кождый предметъ повиненъ мати свою характеристичну цѣху, котра мае у всѣмъ перебивати. Якъ що называеся уліемъ, нехайже й буде дѣйстно уліемъ, а не хатою съ бконцями и кошикомъ або вежою. Ще до того крашенй були досыть дикимъ густомъ, н. пр. сине съ червонымъ.

Зо всѣхъ уліївъ мушу пбднести 1) улій соломяный выробу п. Варт. Наварецкого, учителя въ Козлова. Выробъ улія и самъ улій бувъ майже идеально добрый; 2) улій дереляный выробу п. Михайла Затыльного а власность (такъ на улію було написано) п. Илія Домбровского въ Пашасбвки коло Заложець. Якъ першій соломяный, такъ той деревляный бувъ прехорошои роботы и доброты, при тбмъ покостованый, въ добброго матеріялу и дуже дешевый (2 зр. 50 кр.). 3) Улій соломяный съ соломянымъ дашкомъ выробу п. Ивана Бѣлого въ Петрикова, правдивый господарскій улій. 4) Тымъ самымъ бтзначалися и уліи деревляній, выставленй п. Юліяномъ Корытовскимъ въ Плотычои, бо були поединчо и дешево выроблений, безъ выгадбвъ непотрѣбныхъ. Мушу додати, що згаданй уліи були выроблений на способъ „славяньскихъ“ або „Гал. товариства пчбльничо-огородничого“. И загаломъ перебивалося у всѣхъ уліяхъ всюды намаганье заводити однаковый розмѣръ рамокъ и вымѣръ улія.

Машинокъ до меду (медовыхъ млынкбвъ) було кблька. Они, правда, бтъ бѣды всѣ можутъ сповнати свою повинность, т. е. вытрясати мѣдъ изъ щѣльникбвъ въ часѣ пожатку, але всѣмъ щось хибувало. Були або за дорогй, або рафка була за густа, або бтчинялося вѣко ино на тблько, що лишь съ тяжкою бѣдою можна-бъ щѣльникъ въ ню вложити, а була навѣть така, що щѣльникъ въ ню вложеный якъ не зломитися, то хочь выгнутися мусѣвъ.

Зъ меншихъ приладбвъ пасѣчничихъ досыть практична выдалася менѣ рбйница (транспортбвка) выставлена п. Юліяномъ Корытовскимъ. Призначеньемъ ей було: позданчимъ, але змысльнымъ способомъ (абы пчола не втѣкала) надбирати въ одной пасѣки (въ кблькохъ пнѣвъ) пчолы, щобы нею пбдсилити въ дальшбй другбй пасѣцѣ якого слабосилого пня або въ тов пчолы въ другбй пасѣцѣ рои зробити.

Оказбвъ патоки въ гречки було досыть. Иншихъ родбвъ патоки н. пр. въ липы, въ лѣщины, въ акаціи було мало. Рбжній такій роды хорошои патоки въ слоихъ выставивъ п. Ант. Янелі, учитель въ Краснои.

Напитки перероблений въ меду були знаменитй. Старый дереникъ (о. Андреевского въ Скалы) невробиваный, кблькалѣтній вишняки (о. Петра Билиньского въ Нестеровець, п. Бородіевича, учителя въ Денисова) дуже добрй. Малиникъ (о. Николая Михалевича и п. Бородіевича) дуже приемного смаку и аромы, хочь ще молодый, мѣдъ до пятя (о. Билиньского) добрый. Яблочникъ (о. Іосифа Варапучиньского въ Прошовы), барвы вина, запахомъ и смакомъ вакасуе не одно дороге вино. Горѣнку съ медомъ и кминомъ п. Теодора Сеника, учителя въ Тернополя, покушавши, хотѣлося выпити таки добру порцію. И иншій рбжній напитки манили чоловѣка.

Одну лишь увагу мушу вробити. Кождый напитокъ повиненъ мати свою властиву, типову признаку. На примѣръ у вишняку мусятъ запахъ згбдъ вишневыхъ, въ дереняку дереняъ и т. д. перебиватися, переважати. Тымъ часомъ въ великбй части оказбвъ, якъ-бы не напись, то зо смаку годѣ було-бъ пбзнати, що то властиво за напитокъ? Но мимо тыхъ недостачъ жадне вино не дорбвняе всѣмъ тымъ напиткамъ въ меду и соку овочевого выробленымъ и на выставѣ оказанымъ, а дешевшимъ бтъ вина.

Литература пасѣчнича (польска) була добре заступлена. Выставивъ ей проф. дръ Т. Цесельскій. Зъ рускихъ книжочокъ бачивъ я на выставѣ: „Календарикъ пасѣчничій“ о. П. Бажаньского и „Пасѣку“, книжочку выдану „Просвѣтою“, а уложену о. Николаемъ Михалевичемъ.

Научнй приряды до наочного обзнакомленя съ пасѣчництвомъ, були помѣщенй въ скринцѣ, выставленій дромъ Цесельскимъ. Годѣ знайти слбвъ узнаня, якъ той чоловѣкъ и словомъ и дѣломъ причиняся до научного веденя пасѣкъ и городбвъ. Въ тбй его скринцѣ бачивъ я мѣжь иншими щѣльникъ зараженый гнильцемъ. Я его першій разъ бачивъ. Шкода, що въ нѣй не були доочно оказанй щѣльники въ рбжныхъ стадіяхъ розвою гнильци. Було-бъ то, гадаю, дуже на часѣ, бо чую,

ной рады, а онъ дае декларацію, що годится, щобы кромѣ него другій Русинъ греческого обряду заступавъ въ радѣ латинниковъ. (*Велика сензація.*) Я нѣчого не маю противъ того, що латинникъ Игнатій Рубшъ увойшовъ до рады школьной, бо есть порядным и честнымъ чоловѣкомъ, але признасте панове, що вольно менѣ буде сказати — може слова будутъ за досадни, але конечни — що таке тенденційне фалшованье уставы черезъ органы, котри покликани найскрупулятнѣйше сповнити уставу, — то троха за богато самоволѣ! Я могъ-бы о тымъ фактѣ богато и широко розводитися, але лишаю его осудови Выс. Правительства — и маю повну надѣю, що оно не полишитъ такого надужитя безкарно.

Панове признасте, що така фирма не подносе повази школы въ очехъ селянина, такъ якъ не подносло повази инспектора те, що онъ передъ послѣдными выборами до рады державной ѣздивъ яко делегатъ ц. к. староства переводити правыборы въ Прошовѣ; такъ само, якъ не подносе его повази те, що узурпуе собѣ право уневажняти выборы и затверджати выборъ предсѣдателя мѣсцевой рады шк., — право, о котрымъ устава нѣчого не знае. Мимо того, повага его — якъ и знаю — стоитъ не найлѣпше.

Я, панове, — вольно вамъ увѣрити або нѣ — я понимаю школу якъ святиню. Посля мого пересвѣдченя, школа, коли буде поднесена до той высоты, до того вынесеного становища, яке повинна занимати, — то тая святиня великий и богатий спровадитъ на край благодати. Понеже менѣ на тымъ залежитъ, щобы школа була святинею, то не хочу мати вагуровъ, котри ю забриджуютъ. Я, панове, яко посолъ селяньскій par excellence, выбраный безъ крейцара на агитацію, выбраный яко убогій сотрудникъ и батько шести дѣтей, — я повиненъ изъ обовязку вдячности бути за ощадностею. Але признаюся, панове, що якъ прійде рѣчь о школѣ, — не маю отваги сказати: „селянинъ бѣдный, длятого не дасть на школу“. Я хочу свѣтла для него, бо его доля, его будучность менѣ на серцю. И такъ якъ гнѣвавсь-бы я на дармуючого вечеромъ, коли-бъ винявся пымовкою, що нафта за дорога, — такъ и гнѣваюся на тыхъ, котри гадаютъ, що длятого, що злы часы, — хлопъ повиненъ обходитися безъ свѣтла. Отже помимо моеи особливѣйшои прихильности до ощадности и мимо того, що стою за впровадженьемъ всякого порядку и контролѣ, щобы не марнувався крейцярь публичного добра, — буду голосувати за внесеньемъ комисіи. Я не могъ-бы взяти на свою совѣсть, щобы черезъ зле поняту ощадность отбирати темному братови то, чимъ я жію, — свѣтло. Оно одно може его поднести бодай до достоиньства людского. (*Славо!*)

що хороба тая пчолича декуды и въ Тернопольщинѣ вже проявилеся.

Видѣвъ и также три таблицѣ (шорець) статистично пасѣчничѣ, уложени о. Николаемъ Михалевичемъ. О скольо я поймивъ его гадку, хоче онъ черезъ загальне веденье такихъ таблиць впровадити до пасѣчничои науки индукційный способъ досвѣду, т. е. отъ фактовъ доходити до правды. Здалось-бы, абы практични пасѣчники критично осудили тѣ табелѣ и, на скольо можна, по тымъ въ житье впровадили. О. Михалевичь мавъ подъ часъ выставы отчитъ о тыхъ табеляхъ, поясняючій, якъ ихъ уживати. Мусимо признати, що насъ переконавъ прелегентъ о хосенности сихъ таблиць, а укладъ ихъ такъ легкій, що й селянинъ-пасѣчникъ зможе на нихъ робити точни записки.

Але що якъ що, найотраднѣйше ставало на серци бачити одну книжку, на яку ледви чи богато людей и звернуло свою увагу. Була то собѣ книжка п. Антонія Янеліого, учителя сельского въ Краснои. Въ той спорѣй книзѣ бачивъ и кольказѣтни, власноручни поквитованя школярѣвъ его, колько котрый въ нихъ отъ свого учителя одержавъ въ дарунку чи то роя, чи пня, чи щепъ, чи зразовъ. Теперь тѣ щепы зародили, тѣ школярѣ господарями и въ тыхъ своихъ садовъ прислали они оказы пречудныхъ овочѣвъ на выставу тернопольску. Кождый овочь бувъ помологично означеный. Тѣ 3 дукаты и дипломъ признанья, удѣленый п. Янеліому, були добре заслужени. Честь такому учителеви!

Годѣ все описати, бо не все можна було менѣ добре оглянути. Недостача каталога була тому также причиною, що може не одно, що було вартне, не оглянулося. А впрочѣмъ подробна оцѣнка належитъ до фахового письма пасѣчничого.

Загальный Зборъ

членовъ „Народного Дому“.

(Дальше.)

Въ попереднѣмъ числѣ подали мы справу въ ранѣшного засѣданя членовъ „Народного Дому“, рѣшенье справы поруки „Народного Дому“ за „Обще рольничо-кредитове Заведенье“ и результатъ выбору до управляючого Совѣта. Обширне справозданье о. Малиновского о дѣяльности уступившого Совѣта и о станѣ дѣлъ института буде оповѣщене печатею. Подносемо тутъ только колька датъ. Отъ часу послѣдного загального збору (въ р. 1881) упокоилося 69 членовъ, а на ихъ мѣсце принявъ Совѣтъ 26 новыхъ. Всѣхъ членовъ числитъ „Народный Домъ“ теперь 333. Якъ бачимо, число ново-принятыхъ членовъ ащѣ въ половинѣ не дорѣвнуе числу умершихъ — и въ загалѣ нынѣшне число членовъ есть надто мале для такои институціи, якъ „Домъ Народный“. Така поважна институція народна повинна числити членовъ на тысячѣ, коли вже не на десятки тысячъ. Се додало-бъ ей силы не только моральнои але и матеріяльнои, бо все таки членъ складае що-найменше 10 зр. въ користь „Народного Дому“, а тая сума, хочь якъ дробна сама собою, съ лѣтами подвоюеся, потроюеся и т. д. Намъ здаеся, що коли зменшуванье членовъ пойде и дальше въ такомъ отношеню (съ 69 на 26), якъ въ трехъ послѣдныхъ рокахъ, то институтъ „Народный Домъ“ дуже утерпитъ на силѣ матеріяльнѣй и моральнѣй. Задачею отже управляючого Совѣта выдати отозву до Русиновъ, щобъ якъ найчисленнѣйше вступали въ члены „Народного Дому“. Така отозва есть тымъ конечнѣйша, що многи щири Русины лишь длятого не вступаютъ въ члены „Народного Дому“, бо не маютъ певности, чи по доповненю всѣхъ условій, застереженыхъ въ статутѣ, будутъ принятй управляючимъ Совѣтомъ, котрый маe право принимати або не принимати — и въ того послѣдного свого права зробитъ неразъ ужитокъ певно не въ користь института и загально-руского добра. „Народный Домъ“ есть институтомъ цѣлого рускаго народа, всѣхъ Русиновъ, що держатся своихъ народности и вѣры и борются о нихъ, — тожь и кождый такій Русинъ повиненъ мати при доповненыхъ условіяхъ статута повне право стати членомъ института. Выключность якаенебудь тутъ непростима и погубна. Институтъ публичный только тогды вповнѣ безпечный отъ всякихъ ворожихъ подходовъ и замаховъ, коли маe за собою силу всѣхъ, коли весь загалъ чуеся рѣвно интересованымъ, рѣвно обовязанымъ и рѣвно заосмотренымъ въ средства до отпору, до обороны. А чи можна въ нынѣшныхъ часахъ ручити, що на нашъ „Домъ Народный“ не поднесеся нѣколи нѣяка злоба, нѣяка напасть? Дай Боже, щобъ нѣчого подобного не бувало, — але въ нынѣшныхъ часахъ все можлине...

Дальше въ справозданя о. Малиновского подносемо ще тое, що библіотека „Народного Дому“ порядкуеся и такъ швидко не може бути открыта до публичного ужитку, бо на се треба-бъ и отступити ще бодай одну салю, за котру теперь побираеся чинишъ, и удержувати персоналъ библіотечный. На упорядкованье библіотеки „Нар. Домъ“ выдавъ доси надъ 1000 зр., а бл. п. Бѣленькому, котрый занимався укладомъ каталога плативъ 300 зр. рѣчно. Теперь се дѣло веде дальше п. Богданъ Дѣдицкій, котрый теперь переселився въ Жовкви до Львова. П. Дѣдицкій урядуе теперь въ рускомъ отдѣлѣ банку „Славія“ и онъ зробивъ пожертвованье для „Народного Дому“. Именно заявивъ онъ, що якъ довго буде при „Славіи“, такъ довго „Славія“ буде давати на „Народный Домъ“ 1000 зр., але съ тымъ условіемъ, що въ того 650 зр. буде „Народный Домъ“ выплачувати рѣчно п. Дѣдицкому. Тымъ способомъ уможливится п. Дѣдицкому праця коло упорядкованя библіотеки, до чого онъ усердно приняся.

Вечѣрне засѣданье членовъ „Народного Дому“ розпочалось дебатами надъ внесеньями членовъ.

Перше внесенье самого управл. Совѣта относилось до дѣла археологичныхъ розкоповъ въ Галичи. Секретарь збору отчитавъ письмо краевого консерватора гр. Войтѣха Дѣдушицкого до Совѣта „Нар. Дому“ и отповѣдь Совѣта. Гр. Дѣдушицкій просивъ, щобы: 1) закуплени „Народнымъ Домомъ“ грунты (колька малыхъ парцель за кольказотъ зр.) отступити на власность краю для дальшихъ розслѣдовъ; 2) щобы археологични знаходки, выкопани на тыхъ грунтахъ дромъ Шараневичемъ и о. Лаврецкимъ, а вложени въ „Народномъ Домѣ“, отдати до музея, котрый маe заложитися при рускій приходскій церкви въ Галичи. Совѣтъ „Нар. Дому“ отповѣвъ гр. Дѣдушицкому, що онъ самъ того зробити не може, бо збувати щось въ институтского майна належитъ до загального Збору, але Совѣтъ завѣряe п. консерватора, що загальный Зборъ певно не откаже его прошеню. Розпочалась дебата. Дръ Шараневичъ въ вышъ повгодинной промовѣ оповѣвъ Зборови звѣстну нашимъ читателямъ исторію дотеперѣшного веденя розкоповъ въ Галичи и представивъ результаты працѣ своеи и о. Лаврецкого въ Залукви. Бесѣдникъ заявивъ отверто, що се велике дѣло розкоповъ потребуе большихъ фондовъ, нѣжь на яки можутъ здобутися Русины, потребуе сповдѣлання цѣлого краю, потребуе фондовъ краевыхъ. Гр. Дѣдушицкій заинтересувався тымъ дѣломъ, выстарався и ще старався добути отъ сойму потрѣбни фонды на розкопы, на музей и на реставрацію деякихъ важныхъ памятокъ книжо-руского Галича, — може бути, що край сповнитъ тутъ свой обовязокъ. Длятого то дръ Шараневичъ вноситъ, щобы „Нар. Домъ“ отступивъ набути грунты на власность краю, а археологични памятки для музея въ Галичи, если Выдѣлъ краевый буде старатися набувати и други грунты для розкоповъ, если дѣло розкоповъ буде вести дальше, а памятки буде консервувати въ музею въ Галичи. Крыл. Петрушевичъ внесъ, щобы загальный зборъ поручивъ Совѣтови вести дальше пертрактацію съ п. консерваторомъ и при условіяхъ наведеныхъ дромъ Шараневичемъ отпродавъ краеви свои канавки грунту, а не даруванъ. Дръ Шараневичъ выступивъ противъ того. Грунтъ коштуе мало, край давъ вже доси далеко больше, а маe дати на реставрацію церкви кольказесять тысячъ, тожь и „Нар. Домъ“ повиненъ отступити свой грунтъ безплатно. О. Крушиньскій не може згодитись на слово „край“. Оно надто елястичне. Лучше було-бъ поставити н. пр. „всходна Русь“. П. Марконъ также стоитъ за тымъ, щобы дарувати, бо тогды можна ставити свои условія. Такимъ условіемъ буде, що музей не смѣе бути нѣколи въ Галича перенесеный. При голосованю удержалось внесенье дра Шараневича.

Друге внесенье було о. Малиновского, щобы салѣ „Нар. Дому“ не давати на театральнѣ представленя. Внескодатель мотивувавъ свое внесенье тымъ, що стеля салѣ не збудована въ огнетревалого матеріялу, що нема желѣзной куртины и т. д. въ загалѣ небезпечна отъ пожару. О. Гушалевичъ заявляе, що се належитъ до Совѣта постаратися о заведенье такихъ средствъ осторожности, щобы була выключена обава передъ огневымъ выпадкомъ. П. Геровскій поясниvъ властиву причину, за-для якои се внесенье появилося на порядку дневномъ. Бесѣдникъ поминувъ мотивы о. Малиновского (очевидно не вѣривъ въ ихъ) а сказавъ такъ: „Що року, коли маe приѣхати театръ рускій до Львова, ведеся въ Совѣтѣ борба мѣжь двома партіями, чи дати салю рускому театрови, чи нѣ. Одна партія (до котрои и о. Малиновскій належитъ) есть противъ того, а друга есть за тымъ, глядачи на театръ яко на институцію народну. Кольказа роковъ назадъ панувало велике обуренье въ краю, що театръ рускій мусѣвъ мѣститися по якихсь будахъ. Остаточно и добре сталося, що крыл. Малиновскій порушивъ сегодня сю справу, бо загальный зборъ дасть на будуще директиву совѣтови, якъ маe поступати, щобы не було спорбвъ.“ О. В. Лопатыньскій (въ Роздолу) высказавъ свое велике здивованье, якъ могло бути поставлене таке внесенье. Мотивы, наведени внескодателемъ, не маютъ ваги, бо представленя нашого театру (драмы, мелодрамы, комедіи) отбуваются безъ тыхъ додатковъ небезпечныхъ, яки уживаются по великихъ сценахъ. Театръ маe такъ само якъ школа цѣль благородну, высоку: образованя и будженя національного почутя. „Длятого я — кончивъ бесѣдникъ — ставлю таке внесенье: Загальный Зборъ поручае Совѣтови „Народного Дому“, щобы дававъ и на дальше салю рускому театрови — и не вольно ему того отмовити, доки театръ не буде мати свого будынку.“ (*Одушевлений оплескы.*) Дръ Ожелинъ Огоновскій доказувавъ, що нема небезпеченьства пожару, сали не маe т. зв. „Schnürboden“, а що до людей, то они на случай огню маютъ якъ чотыри выходы. Рѣвно-жъ не може згодитися Дръ Огоновскій съ тымъ высказомъ, що черезъ театръ „Нар. Домъ“ трататъ финансово, бо Поляки не вынаймаютъ салѣ на балѣ и т. п. за-для того, що на сали стоитъ сцена. Саля менше вынаймаеся отъ того часу, якъ побудовано мѣщаньске касино съ выгодною салею, а тогды ще „Нар. Домъ“ не дававъ театрови салѣ. Сцена же остае все въ сали „Нар. Дому“, бо она служитъ также аматорскому театрови. Подъ конець своихъ выводовъ Дръ Огоновскій означивъ горячими словами велике значенье театру, котрый маe задачу подносити и будити патріотизмъ. (*Оплескы.*) О. Крушиньскій не отказуе справедливости выводамъ попереднихъ бесѣдниковъ о цѣли и задачи сцены, але и того не спускае изъ ока, що гарна саля дезилуеся, а хто маe ю реставрувати? Польскій театры всюды платятъ за помѣщенье, нехай же и рускій платитъ „Нар. Домови“ за салю. О. Чировскій промовивъ поднесеннымъ голосомъ, дуже поважно и горячо за безплатнымъ удѣлованьемъ театрови салѣ. „Мы, народъ, котрого власностею есть сей „Домъ“, маемо брати отъ своихъ братовъ, отъ свого убогого театру грошѣ длятого, що онъ бѣдный не маe свого пристановища? Нѣ, доки не выбудуемо будынку для свого театру, дотя не смѣемо мы брати отъ него грошей за салю!“ (Бесѣду о. Чировского приняли члены и биткомъ наповнена галерія гучными оплесками.) О. Крушиньскій обстававъ при тымъ, щобы театръ плативъ, бо есть кольказа рускихъ театровъ, то може и черезъ цѣлый рокъ прійшлось-бы давати салю. О. Малиновскій. „Ученики продаютъ книжки, а идутъ до театру. (На галерія смѣхъ. О. Малиновскій звертаясь до галерія:) Нема чого смѣятись, я дамъ доказъ: одинъ ученикъ нашои буресы продавъ книжку; мы довѣдались о тымъ, перевели слѣдство и загрозили всѣмъ...“ О. Крушиньскій. И гимназія естьублагороднюючою институцію, а прецѣ правительство не жадае, щобы „Нар. Домъ“ дававъ ей безплатне умѣщенье, а платитъ. — Остаточно пято за подставу до голосованя внесенье о. Лопатыньского и принято его съ тою змѣною, що опущено слова: „не вольно отмовити театрови салѣ“, а додано, що ся ухвала обовязуе Совѣтъ до слѣдующого загального збору.

Трете внесенье, также о. Малиновского, було: скасувати запомоги, даваны институтомъ студентамъ. Внескодатель промовляе кольказдъ за своимъ внесеньемъ, въ уваги на тое, що институтъ находится теперь въ прикрыхъ матеріяльныхъ относинахъ, потребуе богато на будову церкви, маe довги, и т. д. О. Лепкій противится тому внесенью. Нужда мѣжь учениками велика, неразъ кольказа гульденами запомоги богато поможеся. Впрочѣмъ на сей рокъ преліминовано не велику суму, бо 700 зр. О. Лопатыньскій не може згодитись съ высказомъ о. Малиновского, будь-то-бы теперь институтови пора „стягатися“. Все таки теперь лѣпше, якъ колись було, коли купувалося каменицѣ, порядкувалося Бѣлку и Костенѣвъ. Не годится навѣть обмежати запомоги на 700 зр., а найлучше буде перейти надъ тымъ предметомъ до порядку дневного. О. Малиновскій все ще не тратитъ надѣѣ поддержати свое внесенье, зновъ представляе прикре финансове положенье института, доказуе, що запомоги почали выдаватись доперва 1872 р. и на подставѣ того хоче выводити якъсь заключени, але тратитъ свиду, бо п. Яндыкъ все перерывае его слабый голосъ. Противъ внесеня промовляли ще коротко крыл. Готеровскій и о. Крушиньскій и остаточно при голосованю внесенье о. Малиновского упало.

(Конець буде.)

О трираменномъ хрестѣ

одержуемо отъ одного Вповажаного лица духовного звания зъ провинціи слѣдующу допись:

Толькократно свято а для кождого рускаго серца найдорожше завѣтне знамя трираменного хреста сталося поводомъ для „погибающихъ юродствомъ и соблазнею а для спасаты хотящихъ силою Божіею“. Досыть, що якъ найвысша власть церковна римска и наша провинціональна або областна рѣшили и одобрили ненарушимость и святость того святого знамени. Але по що всяка власть церковна и найкомпетентнѣйша! Польща не можеся освоити, щобы Русинъ, бувшій черезъ 500 лѣтъ подъ ея гнетомъ, могъ думати о свободѣ и самоуправности. Тѣй, о. е. галицкой Польщи уродилося въ порожной мозговни-

ци, що Русинъ муситъ бути ся рабомъ. „Nie pozwalam mocium panie.“

Одного разу хотѣвъ бутный слабый недоростокъ, Полячокъ, повалити на землю дужого Русина. Підскочивъ до Русина, ухопивъ его за чуприну и силуєся взяти его підъ себе. — „Погоди но паничу, не такъ то легко мене підъ себе взяти!“ — потрясъ недоросткомъ тай приваливъ его собою. — „Puść mię siaki-taki Rusinie!“ — кричитъ зі споду Полячокъ, — „słyszysz, puść mię, bo cię zabiję!“ — „Ой Бѣгме не пущу. Коли ты на споді грозишь що мене забьешь, то що-жь бы ты зі мною зробивъ, якъ бы ты бувъ на верха?...“ Такъ не перестає Ляшокъ дальше кричати: „Puść mię, bo tatowi poskarzę!“ — „Ба паничу, а хто зачинавъ и чи я що провинивъ, абы ты надо мною збытки выробляв?“ Але Русинъ чи зъ поважаня тата, чи може зъ улеглости пустивъ Ляшка, но бѣдакъ все набравъ и ôтъ тата... и ôтъ панича... що бунтуєся (?). Хто має справедливôсть: чи Русинъ, що боронится, чи бутный, що зачѣпає? У насъ и зачѣпаютъ и скаржатъ о бунтацію...

Послухайте честнй люде сповѣданье одного Полякa зъ за кордону. Въ розмовѣ зайшла бесѣда о ôтношнахъ на Украинѣ, а именно о ôтношнахъ Русинôвъ до Полякôвъ и Великороссôвъ. Пишучій пытався Поляка зъ за кордону, яка есть видна рôжница тамъ межи Русинами а Поляками, межи Русинами а Великороссами. Запытаный ôтповѣвъ: „О, есть! Русинъ не братаєся зарôвно анѣ съ Полякомъ анѣ съ Великороссомъ; ôнъ має антипатію якъ до Полака такъ и до Великороссa. Се вызначаєся и по смерти: пôйдѣтъ на кладовище. Тамъ зразъ пôзнаєте, котра могила Русина, котра Полака, а котра Великороссa. На могилѣ Полака и Великороссa стоитъ однораменный хрестъ — а на могилѣ Русина т р и р а м е н н ы й, и такъ само по хатахъ. Польскій однораменный хрестъ рôжнится ôтъ великорускаго однораменного тôлько краскою.“

Поминувши ôтже новагу найвысшои власти церковнои, одобривши 3-раменный хрестъ у Русинôвъ, поминувши завѣтне знама хреста св. апостола Первозваннаго Андрея, котрый мавъ христіяньску вѣру голосити и ширити въ земляхъ рускихъ и на окôпномъ хрестѣ смерть мученическу стрôмголовъ або и просто за Христа перетерпѣвъ, ôтже зъ скомпликованого хреста Христового и св. Андрея — Русины не шизму, але вѣру Христово-апостольску, а особливо почитанье знамени своихъ обохъ просвѣтителѣвъ божественныхъ черезъ 3-раменный хрестъ оказуютъ. Наши противники, а до того некомпетентай, хотятъ Русинôвъ ôтъ ихъ власного знамени до идентичного „z Moskalami“ приспулувати. И то розумъ!“ Але имъ не о знама ходитъ, а о гегемонію надъ Русею, бо що-жь бы Полякъ зъ нудôвъ робивъ? Також хрещенье Исуса уважаютъ, особливо латиньске духовеньство, за шизматицке свято. Majowe nabożeństwo цѣлый мѣсяць — то грунтъ! Дивна рѣчь, що жандармы, але по найбôльшôй части недоуки-перекинчики, такъ страшенно печалятся тою справою, яко arcyrzeczoznawcy. Не знати, чи усмѣхнутися, чи сожалѣвати надъ тымъ пройствомъ!

Нашъ 3-раменный хрестъ святый есть нашимъ найсвятѣйшимъ знаменемъ, есть нашою индивидуальностею рускою, котру собѣ нѣколи выдерти не дамо и за котру навѣть нашу кровь пролити мы готовѣ. Най хто пробує!

Соймъ краєвый.

12. Засѣданье зъ дня 7 жовтня 1884.

По ôткрытю засѣдання ôтчитано слѣдуючій петиціи: Громада Броды о право побиранн копыткового на дальшій три лѣта; Б. Яминьска, директорка школы фребловскои въ Станиславовѣ, о запомогу (ôтослано до комисіи буджетовои); громада мѣста Жовквы о безпроцентову пожичку 40.000 зр. на будову касарнѣ (ôтослано до комисіи буджет.); рада школьна въ Кроводри о пôдвышенье платнѣ для тамошного учителя; гром. Потôчокъ о увôльненье ôтъ заплаты конкуренціи належности до будовы церкви въ Снятынѣ (ôтослано до ком. конкур.); товариство политехничне у Львовѣ о змѣну ординаціи выборчои; выдѣлъ повѣтовый въ Самборѣ о уленшенье въ набуваню соли для худобы; властитель бôльшихъ посѣлостей въ Меденичахъ о регуляцію Днѣстра. — Зъ порядку дневного приступлено до дальшои дебаты надъ буджетомъ школьнымъ. Вже на попереднôмъ засѣданю приняла палата безъ дискусіи преліминарь краєвого фонду школьного на р. 1885 пôсля внесеня комисіи буджетовои выпавши рубрику першу, котру на внесенье пос. Менциньского зменшено о 45.000 зр. Буджетъ школьный на р. 1885 представляєся отже такъ слѣдуе: Выдатки 588.253 зр. (ком. буджетова преліминувала 633.253 зр.). Доходы 276.495 зр.; подобôръ выноситъ отже 311.758 зр. замѣсть 356.758 зр. При дебатѣ надъ зыскомъ зъ розпродажи книжокъ внѣсъ пос. Цоль, щобы завôзвати раду школьну, щобъ она букварь друкувала въ двохъ частяхъ, т. е. часть графичну окремо. По черзѣ предложивъ пос. А б р а г а м о в и ч ъ справозданье комисіи буджетовои о замкненю рахункôвъ фонду пропинаційного за рôкъ 1872. Чистый дохôдъ сего фонду выносивъ 388.372 зр., а выдатки зр. 14.441, надвышка доходôвъ выносила отже 373.931 зр. Чистый станъ активôвъ сего фонду выносивъ 1,687.622 зр. Пос. Р у с о ц к і й высказавъ бажанье, щобы фондъ пропинаційный бувъ на будучнôсть якъ доси помѣщуваный въ тов. кредит. земскôмъ. Въ тôмъ самôмъ духѣ поставивъ резолюцію пос. Г о л ѣ в с к і й, жадаючи, щобы соймъ поручивъ выдѣлови краєвому, щобы ôнъ и на будучнôсть помѣщувавъ вплываючій фонды въ листахъ наведеного товариства. Маршалокъ заявивъ на те, що резолюція ся не може бути подана пôдъ голосованье, бо вымагала-бы упершь змѣны закона пропинаційного. Пос. гр. Л я с о ц к і й, користаючи зъ случайности бесѣды о пропинаціяхъ, жалувався, що селяне закладаютъ крамницѣ съ мѣшаными товарами, при чѣмъ иногды занимаются вышинкомъ горѣвки и шкодятъ тымъ пропинаціи. Противъ жалѣвъ пос. Лясоцкого выступивъ пос. о. С ѣ ч и н ь с к і й и поясняючи цѣль христіяньскихъ крамницъ, доказувавъ, що не крамницѣ шкодятъ пропинаціи, але противно, пропинація шкодитъ розвиткови христіяньскихъ крамницъ, бо дуже часто на доносы жидôвъ-арендарѣвъ накладаются высшій податки. При голосованю удержалося внесенье комисіи на замкненье рахункôвъ фонду пропинаційного за рôкъ 1882. — Зъ порядку дневного предложивъ пос. Ромеръ справозданье комисіи администраційнои въ справѣ будовы соймового будынку. Справоздавець выказувавъ, що збôльшенье выдаткôвъ впрочѣмъ зовсѣмъ оправдане выноситъ 85.046 зр., котру то суму ôтоймивши ôтъ загального переступленя въ сумѣ 131.902 зр., покажесь властиве переступленье коштôвъ будовы лишь въ сумѣ 46.855 зр. Переступленье се наступило головно черезъ роботы мулярскі; разъ для того, що показалась потреба запускати фундаменты глубше, якъ се було вызначено въ кошторисѣ, а потому и для того, що роботы мулярскі треба було ôгдати предпріемцена о 21% дорожше, якъ се первѣстно було назначено. Загальнй кошты будынку соймового такъ представляются: грунтъ 127.984 зр., плины 8.336 зр., властивый будынокъ 1,095.575 зр., администрація и кошты ведення будовы 50.326 зр., роботы доповняючі 16.534 зр., меблѣ въ сали соймовôй 13.261 зр., разомъ отже 1,312.019 зр. Противъ сего справозданя выступивъ пос. А н т о н е в и ч ъ съ острою критикою и выказуючи хибы въ выдаткахъ, поставивъ внесеня: 1) Справозданье комисіи администраційнои звертаєся выд. кр. для предложеня докладнѣйшихъ рахункôвъ; 2) поручаєся выд. кр., щобы на найблизшôй сесіи предложивъ проектъ утворени сталои комисіи для контролѣ администраційнои и рахунковои дѣяльности выдѣлу краєвого. Перше внесенье не будо достаточно поперте, а до другого заявивъ маршалокъ, що не може бути допущене, бо стремитъ до утворення якоись новои власти. По промовѣ М ѣ р о ш е в с к о г о и П е т р у с к о г о палата приняла справозданье до вѣдомости. — На петицію краковского товариства рôльничого въ справѣ обниженя податкôвъ въ околицяхъ потерпѣвшихъ ôтъ повени, заявивъ намѣстникъ, що се есть для правительства неможливе. Пос. В о л я н ь с к і й внѣсъ резолюцію до правительства, щобы оно на будучнôсть установило законъ, управляючій ощустъ податковый. Внесенье се, якъ и внесенье комисіи для господарства краєвого въ справѣ обниженя податкôвъ палата приняла. — Надъ петиціею Цимермана, арендатора мыта въ Пôдволочискахъ, перейшла палата на внесенье пос. О х р и м о в и ч а до порядку дневного. — Петицію гром. Пôдбережа о регуляцію Свѣчи (реф. пос. А н т о н е в и ч ъ) ôтослано до комисіи для повени. — Петицію выд. пов. въ Новôмъ Санчи, щобы правительство купувало конѣ для войска просто ôтъ годовцѣвъ (реф. пос. О х р и м о в и ч ъ) ôтступлено правительству до увзглядненя. — Засѣданье скôнчилося о 3 год. по полудни.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Зъ долитавскихъ соймôвъ*). Въ с о й м ѣ ч е с к ô м ъ мотивуванъ онегда пос. дръ Барайтеръ свое внесенье справѣ подѣлу краєвои рады школьнои на дѣ акціи: ческу и нѣмецку, при чѣмъ критикувавъ теперѣшну систему управы и заявивъ, що не має довѣрія анѣ до правительства, анѣ до намѣстника. Внесенье Барайтера ôтослано до школьнои комисіи. — Въ комисіи для справъ громадскихъ залагоджено внесенье дра Гербста въ справѣ подѣлу повѣтôвъ пôсля національностей. Комисія рѣшила именно всѣми голосами, що въ всѣхъ случаяхъ, де людность одного або другои народности въ повѣтахъ съ мѣшаною народностею зажадае ôтграниченя, належитъ сему желанію ôтповѣсти, о скôлько се буде можливе зô взгляду на географичнй, економичнй и другій ôтношеня. Наколи-бы таке желанье внесене було безпосередно до выдѣлу краєвого, має ôнъ на основѣ сего принципу перевести ôтповѣдній пертрактація съ дотычными органами и на пôдставѣ осягненыхъ результатôвъ порозумѣтися съ правительствомъ що до предложени ôтповѣдныхъ проектôвъ. Внескодатель заповѣвъ внесенье мешости. — Въ с о й м ѣ д о л ѣ ш н ь о н Австрiи розвинулася на засѣданю зъ дня 7 н. с. жовтня дуже бурлива дискусія надъ внесеньемъ комисіи финансовои, жадаючимъ признаня товариству „Deutscher Schulverein“ субвенціи въ сумѣ 2000 зр. Противъ внесеню выступивъ монсеніоръ Кнабъ, доказуючи, що „Schulverein“ есть товариство, що выкликуе борбу съ всѣми нерозділяючими его поглядôвъ. Кнабъ вказувавъ дальше на цѣли и тенденціи згаданого товариства и заявивъ, що буде голосувати противъ внесеню комисіи, бо нѣякъ не може призволити на пôдмаганье товариства, пропагуючого безконфесійнй школы и попираючого учителѣвъ, що дражнятъ католицкй переконання людности. Съ выводами Кнаба полемизували послы: Вайтгофъ, Зисъ, Кенигсвартеръ и Магъ, критикуючи при тôй случайности поступованье теперѣшного правительства супротивъ Нѣмцѣвъ. Се спонукало намѣстника бар. Поссингера до заявленя, що правительство не поступае сторонничо, лишь держится закона безъ взгляду, чи ходитъ о нѣмецку, чи другу народность. Въ виду того не може бути бесѣды о протегованю або упослѣдзуваню якои-небудь народности, говоривъ намѣстникъ и запротестувавъ пôднесенымъ голосомъ противъ твержденю Мага, що исторія выдасть належитый судъ о правительствѣ, що переслѣдуе нѣмецку народность. Пôсля сеи сцены приняв соймъ внесенье комисіи финансовои.

(*Реорганизація артилеріи.*) Пôсля информаціи „N. fr. Presse“ рѣшено на спôльныхъ конференціяхъ министеріяльныхъ, ôтбувшихся недавно въ Пештѣ, новый планъ организаціи артилеріи, на котрый министерство вôйны зажадае 280.000 зр. въ звычайнôмъ буджетѣ. Пôсля сего плану має бути заведена бôльша якъ дотеперь одноцѣльность въ артилеріи, а кождый корпусъ военный съ выемкою корпуса, розмѣщеного въ Босніи и Герцеговинѣ, получитъ свôй власный полкъ артилеріи.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Ген.-губернаторъ Гурко именованый членомъ „государственного совѣта“, поки що однакожь позôстане на своимъ дотеперѣшнôмъ мѣсци. Заграничнй газеты доносятъ, що покликанье Гурка до „госуд. сов.“ стоитъ очевидно въ связи съ маючими заводитися реформами въ Царствѣ польскôмъ. О реформахъ сихъ ходятъ рôжнй вѣсти, котрыхъ трудно розôбрати. По всѣй имовѣрности будутъ реформы заведенй скорше лишь въ краю привисляньскôмъ и въ сихъ сторонахъ правительство може поробити деякй уступки въ користь польского языка, але въ пôвнôчно захôдныхъ сторонахъ а головно въ вильненьскôй губернiи постановлено — якъ доносятъ газеты — выключити языкъ польскій на завсѣгды зъ школы и уряду, а становище ген.-губерн Коханова въ сѣмъ краю дае найлѣпшій доказъ сеи политики. Въ тôй самôй цѣли має бути такожь скликаный соборъ епископôвъ до Вильна, котрый-бы мавъ обдумати средства, якими требабы выступати супротивъ ворожого тамъ поступованя католицкого духовеньства. — Ген. Никитинъ именованый головно-командующимъ вильненьского округа военного. — Заснованье нѣмецкого посольства въ Тегеранѣ, выкликало въ офиціяльныхъ кружкахъ въ Петербурзѣ не мале вдоволенье. Черезъ спôльне поступованье россійскои и нѣмецкои дипломатіи въ Тегеранѣ сподѣваются въ Россіи, ослабити въ Азіи вплывъ Англіи, котрый и такъ вже въ послѣднихъ часахъ значно пôдупавъ. „Спôльнй прислуги въ Персіи — каже Катковъ въ „Моск. Газ.“ — зближатъ ще тымъ бôльше Нѣмеччину и Россію до себе, розумѣеся, наколи мы умѣемо рахуватися зъ нашими интересами.“

Нѣмеччина. „Nordd. Allg. Ztg.“, звѣстный органъ кн. Бисмарка, простуе теперь деякй вѣсти, що послѣдныма часами появились були въ газетахъ. Що до конференціи африканьскихъ предпріемцѣвъ, скликаной кн. Бисмаркомъ, каже, що нѣмецкій канцлеръ скликавъ ихъ лишь длятого, щобы выслухати бажаня ихъ въ справѣ утворена синдикату зъ помежи тыхъ, котрй ведутъ торговлю въ Африцѣ. Сей синдикатъ мавъ бы лишь бути дорадникомъ правительства. Шлецеръ — пôсля згаданои газеты — не предкладавъ курiи анѣ новыхъ кандидатôвъ на архіепископства въ Познани и Колонiи, анѣ не приѣхавъ до Раму съ жадною програмою мира и дружбы. Рада державна буде займатися розширенъемъ забезпеченя на случай нещастя и запомогою для пароходôвъ, але не податкомъ ôтъ биржи и другими справами, о якихъ газеты доносили. На послѣдокъ не предстоитъ жадна змѣна дипломатична въ посольствахъ. Декотрымъ священникамъ, що були сказанй за переступленье маевого закона на грошей кары, даровано сй кары въ дорозѣ ласки и для того тй, що були повтѣкали, имовѣрно вернутся. — Дня 5 с. м. розвязано въ Берлинѣ аж чотыри соціяльно-демократичнй зборы выборчй, а день передъ тымъ розвязано зборъ соціяльно-демократичный, при чѣмъ прійшло до такого розруху, що полиція мусѣла выступити въ великôмъ числѣ и арештувати кôлька людей. Найбôльшій рухъ выборчій розвинули соціялъ-демократы, корыстуючись грôшми, якй имъ надсылаютъ зъ Америки Фрицше и Фирекъ, котрй передъ выборами 1881 р. мусѣли туды втѣкати. Національ-либералы поставили 150 кандидатôвъ.

НОВИНКИ.

— **Перше представленье нашого театру** у Львовѣ ôтбулося въ четверъ въ сали „Народного Дому“. Гостей було мѣрно; що сала не була зовсѣмъ повна, се треба приписати по перше дощеви, котрый вечеромъ падавъ, и непріятному воздухови, а по друге, що штука „Сокôльска дебра“ була грана у Львовѣ передъ двома роками, а хочь сама собою належитъ до ряду лучшихъ поучаючихъ и займаючихъ штукъ (особливо для селянъ и мѣщанъ), то все таки неодного львôвского Русина, бачившого сю штуку на сценѣ передъ двома роками могло не закортѣти пôйти на першій выступъ нашого театру у Львовѣ. За те, надѣемось, поспѣшатъ они якъ найохôтнѣйше на слѣдуючій представленя. Всѣ артисты грали добре. Пп. Стефуракъ и Пôдвысоцкій вывязалися зъ своея задачѣ вѣрно; въ грѣ п-ѣ Таньскои добачили мы великій поступъ. Роля Софронія выйшла пôдъ кождымъ взглядомъ артистично, а те саме скажемо и о п. Биберовичу въ роли Демяна. Въ грѣ п. Биберовича не добачили мы авѣ на хвильку якои небудь пересады, а вже сцена ся именно, въ котрôй Демянъ не робитъ собѣ нѣчогôсенько зъ п. Вархляковского, а таки на силу дружатся съ намъ, якъ съ давнымъ Вархлякомъ, була на скрôзь артистичною. Любимець зъ нашои сцены п. Грыневецкій гравъ дуже добре, безъ пересады. Зъ лирычныхъ роль гра панѣ Биберовичевои и п. Лисковского, а особливо деклямація ихъ була якъ не можна бôльше ефектовна; панѣ Попель грала якъ звычайно съ талантомъ, а спѣвъ ей поступивъ много на передъ. Панѣ Попель розширила свою скалу особливо въ низшихъ тонахъ. За меншу певность достережену въ тонахъ высшихъ (въ пѣсни про сокôльску дебру) винимо тôлько якусь хвилеву недиспозицію. П-ѣ Людкевичева въ роли пôдхожои дѣвчины, п. Осиповичъ въ роли Грица Дырды и п. Попель въ роли Коцурака ôтдали свои ролѣ удачно. Теперь апострофа до режисерiи театру. Здалось-бы усунути часте повторюванье деякихъ не надто естетичныхъ примôвокъ, бо се тôлько знеохочуе и мучитъ слухателя и выходитъ на некористь штуки. По друге треба усильно уникати полонизмôвъ (н. пр. паплять) и хибного акценту. Всѣмъ членамъ нашого театру кладемо на серце моральный обовязокъ говорити поза сценою тôлько по руски, бо инакше сй хибы нѣколи не минутся, а будутъ волѣчись за ними якъ кривый слѣдъ за зле осадженымъ колесомъ.

— **Въ Чернôвцяхъ** померъ дня 2 жовтня с. р. Игнатій Огановичъ, властитель бôльшихъ посѣлостей, зъ роду Орменинъ. Покôйникъ походивъ зъ старого роду ôрменьского, котрого галузи розкинени головно въ Бережанахъ и повѣтахъ станиславôвскôмъ и коломыйскôмъ, а котрый зъ давенъ давна ôтзначався своею жертволюбностею такъ для своихъ родимцѣвъ Ормен, якъ також и немалою прихильностею для Русинôвъ. Родина Огановичѣвъ мала також добра въ Бесарабiи, де значного доробилася майна. Покôйный Игнатій О., хочь ôтъ довшого часу проживавъ въ Чернôвцяхъ, не забувъ про свои рôдни стороны и умираючи лишивъ для нихъ вѣчну память по собѣ. Великодушный покôйникъ записавъ тестаментомъ зъ дня 26 червня с. р. 5 000 зр. на поминки для ôрменьскихъ церквей въ Бережанахъ и Тысьменици и для рускихъ церквей въ Сновидовѣ и Прухницахъ. Крôмъ сего призначивъ ôнъ 30.000 зр. на стипендiи для убогихъ ученикôвъ гимназiяльныхъ въ Бережанахъ, Станиславовѣ и Коломыи. Стипендiи тй не будутъ однакожь могли такъ скоро бути введенй въ житье, позанъ покôйный забезпечивъ своимъ двомъ братамъ дожизненный ужитокъ на сѣй сумѣ. Администрацію фонду стипендiйного поручивъ покôйный выдѣлови краєвому, а сполнителемъ своеи волѣ постановивъ свого сестрѣнка Фридриха Вальця, концеписта при министерствѣ рôльництва а сына управителя староства въ Бохнѣ п. Юлiана Вальця. Вѣчна память великодушному покôйникови и земля най будо ему пером.

— **Школа столярства въ Станиславовѣ.** Зъ початкомъ слѣдуючого року школьного має бути въ Станиславовѣ при школѣ промысловôй ôткрытый чотыролѣтный курсъ столярства меблевого, токарства и рѣзбярства. Школа ся буде мати право выдавати свѣдоцтва, уповажняючі до розпочинання и самостôйного ведення столярского ремесла.

— **Свѣтло електричне** заведено у Львовѣ въ столярскôй фабрицѣ братôвъ Вчелякôвъ и рафинерiи спиритусу Ю. Миколяша. Першій завѣвъ у себе лямпы електричнй системы Шеана п. Миколяшь. При помочи парового мотора дае 70 лямпъ свѣтло въ сумѣ 1400 овѣчокъ стеариновыхъ. Цѣле урядженье стоило п. Миколяша кôлька тысячъ зр., але за те кошты освѣтлювання суть теперь такъ малй, що за одну лямпу на годину приходитъ лишь $^3/_{10}$ крейцаря.

— **Ликвидація банку рустикального.** Кôлька днѣвъ тому назадъ ôтбувся збôръ повôвъ селянъскихъ, на котрôмъ дръ Мархвицкій здававъ справу зъ дѣяльности комитету ликвидаційного банку рустикального. Въ минувшôмъ пôвроцѣ залагоджено чотыри головнй справы именно: 1) Угоду съ куратôромъ властителѣвъ листôвъ заставныхъ дромъ Чайковскимъ, адв. кр., нормуючу условія добровôльнои ликвидаціи и знижаючу купонъ на 30%, котрый то актъ затвержено въ двохъ инстанціяхъ судовыхъ; 2) угоду съ заступниками властителѣвъ асигнатъ, котрй вдовольнися на разѣ уплатою 50% своихъ належностей, а на решту зобовязались ждати терпеливо; 3) угоду съ членами управы банку рустикального, котрй титуломъ своеи отвѣчальности заплатили готôвкою 254.000 зр. на рѣчь заведеня; 4) позыканье фондôвъ на додержанье бѣжучихъ выплатъ упавшого банку, котрй до теперь выносили 1.516.260 зр. 61 кр. Бôльше якъ милiонъ зр. добравъ комитетъ ликвидаційный зô сплаты вѣрительностей, а пôвъ милiона пожичивъ: 200.000 въ банку краєвôмъ а 300.000 у приватныхъ вѣрителѣвъ. Около 5.000 господарствъ задовженыхъ въ банку рустикальнôмъ очищено въ сѣмъ роцѣ зъ его вѣрительностей, а до выкупна позôстае ще 33.000 зр. Дуже хосенну и велику дѣяльность розвинувъ рускій

комитетъ ратунковый (котрого душею есть п. Володимиръ Подляшецкій, кандидатъ адвокатскій, а котрый весь свій свободный часъ отъ многихъ другихъ занятій, посвячує для добра рускихъ селянъ. *Ред.*) Не малу дѣяльность розвинули такожъ товариства задатковй и рады повѣтовй: дрогобыцка, сокальска, каменецка и декотрй другй.

— **Купуймо лишь у своихъ!** Въ 108 отъ ч. „Дѣла“ було згадано про руску трафику п. Целины Зафіовскои, загрѣваючи при томъ нашу публику до якъ найбольшои підмоги. При сій нагодѣ мушу згадати, що кромѣ двохъ трафикъ есть ще и трета підъ зарядомъ п. Кирила Скрипки, на площади Св. Юра ч. 9. П. Скрипка чи мало причиняется до піддвигненя рускаго духа помѣжь львівскими мѣщанами, загрѣваючи ихъ теплымъ словомъ до щирорускаго житя, наражаючися при томъ на великй непріятности. Патріотична дѣяльность его не обмежуеся лишень на самомъ Львовѣ, его имя знаютъ селяне жовковского округа (зъ отки овъ самъ походитъ); высылае онъ тамъ даромъ „Батьковщину“, а при послѣднихъ выборахъ до сойму бравъ живу участь въ тамтыхъ сторонахъ, за що Ляхи оклеветали его передъ властями. Въ наслѣдокъ того арештувала его полиція львовска и отставила до жовковского суду. Однакъ по остаточной розправѣ у Львовѣ выказала ся клевета противниковъ. П. Скрипка предплачуе „Дѣло“, „Батьковщину“ и „Зеркало“, есть членомъ „Просвѣты“, „общества им. Качковского“ и „Народной Торговлѣ“. По той то причинѣ смѣю звернутись до околичного мѣщанъства улиць: Городецкои, Цвинтарнои, а передовсѣмъ до мешканцѣвъ св. Юра, щобы лишень у п. Скрипки купували тютюнъ, хлѣбъ, пиво и пр., а не ходили по хлѣбъ, розумѣючи за грошѣ, водъ св. Юра аж на площадь стрѣлецку, коли тамъ цѣна така сама. *Н. Г.*

— **Нове жерело нафты** открывъ коло Янова въ Царствѣ Польскомъ урядникъ привислянськои желѣзницѣ. Нафта походяча зъ сего жерела брудножовтои барвы и походитъ въ тонкои жилы при самомъ насадѣ горы. Въ глубинѣ открыто грубшій жилы такои самои нафты.

— **Процесъ жида Мошка Риттера,** его жѣнки и Стохлинського о замордованье христіянськои дѣвчины въ Лютчи окончився передъ судомъ приложныхъ въ Краковѣ. Першій разъ, якъ звѣстно, судъ приложныхъ въ Рашовѣ потвердивъ буръ вину обжалованыхъ, а судъ засудивъ всѣхъ трое на смерть. Трибуналъ касаційный вызначивъ нову розправу и делегувавъ другій судъ. И симъ разомъ судіи приложній по переведеной розправѣ одноголосно потвердили вину всѣхъ трохъ обжалованыхъ, а трибуналъ засудивъ ихъ на смерть черезъ повѣшенье.

— **Заговоръ на житье** короля Миляна откыто въ Оржавѣ (Орсова), а винуватыхъ вже увязнено и отставлено до Пешту.

— **Макартъ** лишивъ по собѣ, якъ показалося зъ отвореного дня 8 с. м. тестаменту, 300.000 зр. майна. Жону и дѣти назначивъ покойникъ универсальными наслѣдниками.

— **Дрібній вѣсти.** Министеръ рольництва, гр. Фалькенгайнъ приѣхавъ дня 8 с. м. до Живця и объѣзджае теперь галицкй горы. — У Львовѣ померла Ядвига зъ Смольковъ Гупертова, донька дра Смольки, президента палаты пословъ у Вѣдни. — Альтманъ, свѣдокъ зъ звѣстного процесу Мегофера, зостався выпущеный зъ вязницѣ безъ переслуханя; процесъ противъ Мегофера не буде отновленый и Мегоферъ дожидае затвержденя выроку его увольняючого. — Гаджи Льоя звѣстный проводиръ босняцкихъ ворохобниковъ, котрый доси бувъ вязненый въ крѣпости Терезіенштадъ въ Чехахъ, зостався выпущеный зъ вязницѣ и отвезеный підъ ескортою до Вѣдня а зъ отои до Трієсту, де его стрѣтила жена его и дѣти. Гаджи Льоя забирае свою родину и поѣде съ своею родиною черезъ Суецъ до Арабіи, де буде проживати въ заточеню. Австрійске правительство вызначило для него малу пенсію. — Въ Катаніи зостало въ наслѣдокъ великои бурѣ 500 особъ пораненыхъ а 30 убитыхъ. Шкоду, яку бура наробила, обчисляютъ на 5 мілліоновъ франковъ.

Вѣсти зъ Аепархіи Львовскои.

Въ пропозицію на Черновцѣ, дек. буковиньского, принятй оо. 1) Келестинъ Костецкій зъ Скалы; 2) Теодоръ Лѣсевичъ зъ Кутъ; 3) Іоанъ Партыцкій зъ Торговицѣ; въ списѣ: 4) Іоанъ Лукашевичъ зъ Тучапъ.

Вседскый яко парохъ въ Войниловѣ о. Теодоръ Мацѣлиньскій по увольненю завѣдателя о. Августина Лонкевича.

Канонічну институцію на парохію Копачинцѣ, дек. городеньского, получивъ о. Савинъ Григоровичъ.

Завѣдательство Садагуры, дек. буковиньского, получивъ о. Юліянъ Дрогомирецкій.

ПОСМЕРТНІЙ ВѢСТИ.

✝ **Іоанна зъ Керпяневичѣвъ Назаревичева,** вдова по бл. п. Антонію Назаревичу, колишному капелянѣ въ Черемхова коло Коломыи, котрый упавъ жертвою любови рускаго народа, упокоилася дня 6 м. с. м. по довгій и тяжкій недузѣ въ Ольшаници коло Станиславова. Покойна отзначалася чеснотами прикладнои рускои женщины. Вѣчна ѣй память!

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. Ю. П. въ Серединци. Вы должни до конца року ще 50 кр., бо Вы зачали отъ 1 лат. лютого. — *Всч. И. Б. въ Псарки.* Може черезъ похибку зазначено Вамъ зле на адресѣ, то простѣтъ. Съ нынѣшными часте заплачено до 31|12.

Въ великой сали „Народного Дому“.

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

підъ зарядомъ И. Биберовича и И. Грыневецкого.

Въ Суботу дня 29 вересня (11 жовт.) 1884.

по разъ першій

Гуски и Гусочки

комедія въ 5 акт. М. Балуцкого, переводъ Е. Н. Савецкого.

(Режиссеръ: **И. Грыневецкій**)

ОСОБЫ:

Клопоткевичъ, обыватель сельскій	—	К. Подвысоцкій
Варвара, его жѣнка	—	М. Людкевичева
Іоася, ихъ донька	—	И. Биберовичева
Больця, сестра Варвары	—	А. Осиповичева
Цѣпишевскій, емеритованый професоръ		С. Стефуракъ
Марыня, его донька	—	И. Стефуракова
Фигурковскій, докторъ	—	О. Осиповичъ
Наталія, его жѣнка	—	И. Попелева
Гудятинскій, сусѣдъ Клопоткевича		И. Биберовичъ
Маржицкій, суженый Іоасѣ	—	К. Лясковскій
Брыгита, гардеробжина Больцѣ		О. Лясковска
Панталеймъ Дурницкій, оконобскозый		И. Грыневецкій
Ганя, Иваська — служащій въ домѣ Клопоткевичовъ.		И. Лужка, И. Попель

Дѣеся въ домѣ Клопоткевичовъ.

Въ недѣлю дня 12 вересня (30) жовтня 1884.

По разъ першій

Никола Довбущукъ

оригинальна народна оперета въ 3 актахъ А. Ф. С.; музика И. Воробкевича.

(Режиссеръ: **И. Грыневецкій.**)

ОСОБЫ:

Матій Чорнякъ, богатый газда	—	К. Подвысоцкій
Евдоха, его жѣнка	—	А. Осиповичева
Кася, ихъ дочка	—	П. Попелева
Никола Довбущукъ	—	И. Грыневецкій
Танасій, дякъ	—	С. Стефуракъ
Микита, войтъ	—	И. Биберовичъ
Яцко, присяжный	—	И. Попель
Михась Загорный	—	К. Лясковскій
1-шій, 2-гій — парубки	—	П. Чайковскій, П. Кириницкій
Василь Трійчукъ, товаришъ Довбуша		О. Осиповичъ
1-ша, 2-га, 3-та, 4-та, 5-та, 6-та — дѣвчата, подруги Касѣ		И. Биберовичева, И. Лужка, И. Стефуракова, Е. Подвысоцка, П. Домковичъ, О. Лясковска

Народъ, мужыня, цыгане. — Дѣеся въ горскій околици.

Цѣны мѣстець: Фотель 1 зр., Крѣсло въ першихъ V-ти рядахъ 80 кр., въ дальшихъ рядахъ 60 кр., Паркетъ 40 кр., Парторъ 25 кр., Галерія 20 кр.

Билетовъ и картъ абонаментовыхъ достати можна въ кандлю Вп. Дымета въ рынку и въ комнатахъ тов. „Руска Бесѣда“ улицы Скарбковска ч. 2, а вечеромъ отъ годины 5-тои при касѣ.

Початокъ о годинѣ 7.

Аптика РУКЕРА во Львовѣ
1009 (95—?) поручае

Росу красоты и всякй косметики и пахощѣ якъ черезъ мене, такъ и черезъ иншій фирмы оповѣщуваній.

РЕАЛЬНОСТЬ

въ Стрыю при улицы Паньскій ч. 70
(1—2) напротивъ рынку, 1190

складаючась зъ **двохъ домовъ мешкальныхъ, будынковъ экономичныхъ, саду и около пѣвъ морга огорода,** есть зъ вольной руки до продажи. Близшои вѣдомости удѣлитъ медицины **Дръ Лебедовичь въ Тернополи.**

Огнетревалй и безпечнй отъ влому

КАСЫ

солидно и прекрасно выроблений съ американськими замками и паскалевыми засувками такй, якъ я доставивъ львовскому магистратови, продаю дуже дешево

1152(15—36) **Симонъ Дегенъ**

у Львовѣ, ч. 19 ул. Валова.

(Просится о кореспонденцію въ нѣмецкомъ языцѣ.)

СВѢДОЦТВО.

Підписаній заявляютъ симъ на підставѣ точно ними переведеного розслѣду, що папѣросова бибулка походяча зъ *фабрики папѣросовыхъ бибулокъ* „Le Houblon“ *мама Cauley-a & Henry-ego съ Парижа* есть знаменитои якости, повсѣмъ вольна отъ всякихъ чужихъ частей складовыхъ, особливо-жь вольна отъ всякихъ здоровю шкодливыхъ складниковъ.

Вѣдень, дня 24 мая 1884.

Підпис. *дръ J. J. Pohl,*
звыч. публ. професоръ хемичнои технологіи при ц. к. техничной академіи.

Підпис. *дръ E. Ludwig,*
ц. к. публ. професоръ медичнои хеміи при вѣденьскомъ университ.

Підпис. *дръ E. Lippmann,*
надзв. публ. професоръ хеміи при вѣденьскомъ университетѣ.

(Правдивость повысшихъ підписовъ потверджуе *дръ J. Hoffmann,* ц. к. нотаръ у Вѣдни. Повысше свѣдоцтво підписане и затверджене *ц. к. министерствомъ дѣлъ заграничныхъ и французскимъ посольствомъ у Вѣдни* дня 28 мая 1884.) 1134

Съ симъ числомъ розсылается Вп. Предплатникамъ 17 и 18 аркушь повѣсти „Два мѣста.“

Тутки цигаретовй.

Отъ кількохъ лѣтъ существуюча фабрика тутокъ цигаретовыхъ **Катерины Пташиньсиои у Львовѣ, ул. Краковска ч. 5** выробляе тутки въ найлѣпшого папиру цигаретового, спровадженого просто зъ Парижа якъ: Abadie, Ananas, La Rose, Le Houblon, Le Cartouche и т. п. Ч. 1, 2, 3, 4 отъ 1 зр. 10 кр. до 1 зр. 40 кр; тй самй литографованій о 20 кр. дорожше. Коробки на 100 штукъ по 4 кр.; машинки металевй по 20 кр. Замовленя на провинцію залагоджуеся отворотною почтою.
1197 (1—?)

Отъ тридцятыи лѣтъ заложена Торговля

В. СТАХЕВИЧА ВЪ ТЕРНОПОЛИ

поручае кромѣ богато устроеного

МАГАЗИНУ

рѣчей, ризъ, образовъ и книгъ церковныхъ

1147 (9—?) такожъ

ВЕЛИКІЙ СКЛАДЪ

выробовъ ювилерскихъ,

золотыхъ, срѣбныхъ, зъ хиньского срѣбра

И ГОДИННИКОВЪ ЖЕНЕВСКИХЪ

золотыхъ и срѣбныхъ.

По цѣнахъ найдешевшихъ.

Признательность.

Дня 4 лат. Липня с. р. выбухнувъ въ громадѣ Щуровицѣ повѣта Бродского огонь, котрый въ короткомъ часѣ обнявъ и приходску церковь съ дзвонницею, котрй въ товариствѣ „Аціенда“ на 6000 гульденовъ були убезпеченй. Кромѣ церкви упало жертвою пожару 216 господарствъ, котрй сегодня въ крайной нуждѣ находятся.

Товариство „Аціенда“ приступило, помимо декотрыхъ обтяжаючихъ обставинъ до оцѣненя шкоды, котру совѣстно и съ всякою признательностею для товариства зликвидувало и грошеве отшкодованье вповнѣ выплатило.

Мы уважаемо про тое нашимъ обовязкомъ товариству „Аціенда“ за его солидность и честне поступованье публичну признательность заявити и тое товариство яко совѣстне и честне, такъ Всечестному священьству якъ и другимъ комитетамъ церковнымъ для убезпеченя церквей, приходскихъ и другихъ будынковъ горячо припоручити.

Щуровицѣ 20 Вересня 1884

З. Жегалловичъ, завѣдатель.
Яковъ Данкевичъ,
Игнатій Завѣдовскій,
Андрей Михальчукъ.

1198 1—1

НОВООТКРЫТА

Торговля церковныхъ знарядовъ, образовъ, ризъ и книгъ

ТЕОДОРА СТАХЕВИЧА

ВЪ СТАНИСЛАВОВѢ,

поручае Вечестному Духовенству, славетнымъ громадамъ, церковнымъ комитетамъ и Высокопочитаемой Публицѣ богатый выборъ:

матерій церковныхъ и ризъ готовыхъ, стихарѣвъ, балдахиновъ, хоругвей, фанъ, плащеницъ, образовъ малёваныхъ на блясѣ и полотнѣ, до иконостасовъ, престоловъ и на стѣны церковнй; отаринки або образы процесіональнй; хрестовъ напрестольныхъ, ручныхъ и процесіональныхъ; хрестовъ желѣзныхъ на гробы и полёзныхъ, Евангелій, патрицій, чашъ, ампулокъ, дарохранительницъ, дароносницъ, хлѣбницъ до Всенощного, кадильницъ, полыкандровъ (пауковъ), подсѣчниковъ (лѣхтарѣвъ), канделябровъ, лампиниць, свѣтла церковного, диванковъ, цѣтовъ и проч.

Великій складъ товаровъ срѣбныхъ зъ хиньского срѣбла, а именно:

Лыжки, вилки, ножѣ столовй и десеровй, лижочки до чаю и кавы, чайники, цукорнички, тацки, коробки на масло и сыръ, заставы столовй на овочѣ и тѣста, лѣхтарѣ, канделябры столовй и проч.

по дешевыхъ цѣнахъ

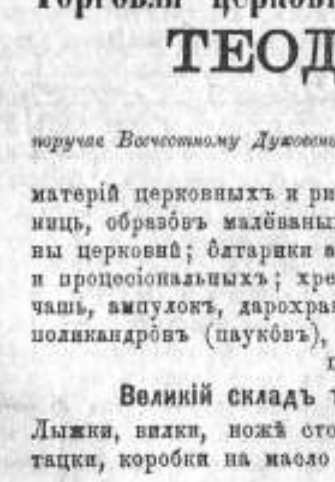
Всѣ замовленя въ вартости 100 зр. высылаемъ франко.
Цѣнники въ рускомъ языцѣ высылаются на жаданье даромъ

1194 **Опакованье даромъ.** 1—?

20 процентъ

за машину до шитя.

72 пейсатыхъ агентовъ звиваеся черезъ цѣлый рокъ по краю и предкладае нашій легковѣрній публицѣ машины до шитя на раты, блягуе при томъ своимъ жаргономъ, що то машины **оригинальй американськй** и що тй машины получили на выстави амстердамскій дипломъ почестный и т. д.

Все то фальшь и бляга!

Але дячого тй агенты такъ неутомимо угаляютъ по краю и такъ блягуютъ? — бо достаютъ за то 20 процентъ отъ тои квоты, котру підписовано имъ на резервѣ за машину.

Прошу почислити вольо процентту платитъ нашъ бѣдный край лишь самымъ агентамъ машиновымъ.

Рахунокъ простый. Есть ихъ 7, кождый агентъ спродаетъ рочно черезъ свою блягу що найменше 50 машинъ, а пересѣчна квота спроданои машины 60 зр., а зъ тои квоты получае агентъ 20 процентъ.

Памятай поважаный читателю, що лишь та фирма можо платити агентови 20 проц., котра дае дуже лихй машины за грубй грошѣ.

Такъ само дѣеся съ образами, годинниками и тысячами другихъ рѣчей.

Щобы разъ зробити конецъ такому страшному вымыкуваню нашои публики, постановивъ я отъ нового року держати на складѣ 3 роды машинъ до шитя Зингера, т. с. зъ трехъ рожныхъ фабрыкъ по цѣнахъ найприступнѣйшихъ

Машины Зингера ножній съ найнов. полѣпшенями по 68, 55 и 45 зр.
Машины Зингера ручній по 48 и 38 зр.
Раты тыждневй 1 зр., мѣсячній 3 зр., квартальный 12 зр., готовкою же о 10% дешевше.

ГВАРАНТІЯ 5 ЛѢТЪ.

Въ виду новои устawы промыслового, що якъ разъ вейшла въ житье, велика зо стороны агентовъ обѣцювана гварантія и направа устае.

Іосифъ Иваницкій механикъ и платитель торговлѣ машинъ. Львовъ, готель Жоржа.

Принятй въ замѣну машины ужываній, отпродую по тій самій цѣнѣ по якій и пріймаю, т. с. ручній отъ **3 до 12 зр.**, ножній отъ **5 до 15 зр.** 1156—28 ?

Выдавець **Иванъ Белей.** — За редакцію отвѣчае **Кирило Кахникевичъ.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка підъ зар. К. Беднарского.